SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 08.02.2016

Pöytäkirjan kansilehti ... 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus ... 3

2 § Pöytäkirjan tarkastaminen ... 4

3 § Kokouksessa saadut selostukset ... 5

4 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet kaupunginjohtajan päätökset ... 6

5 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset ... 7

6 § Vantaan nuorisovaltuuston pöytäkirja/tiedoksi ... 8

7 § Kaupunginvaltuuston 25.1.2016 pitämän kokouksen täytäntöönpanot ... 9

8 § Pysyvän vuokranalennuksen myöntäminen Kaunialan Sairaala Oy:lle ... 11

9 § Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ... 13

- : Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ... 14

- : Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ... 16

- : Liite, esitysluonnos/Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ... 18

10 § Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019 ... 26

- Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019, kh 8.2.2016 ... 27

- : Lausuntopyyntö luonnoksesta valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019. ... 32

- : Liite: Luonnos valtion kotouttamisohjelmasta vuosille 2016-2019/Lausuntopyyntö luonnoksesta valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019. ... 34

11 § Lausunto hakemuksesta kunnan osan liittämiseksi Vantaan kaupunkiin ... 66

- : Lausunto Sipoon kunnanhallitukselle hakemuksesta kuntarajan siirtämiseksi ... 68

- : Alueen kartta maanmittauslaitoksen kiinteistötietopalvelussa, muokattu ... 69

- : Lausuntopyyntö/Riutamaa Lasse ja Eeva, hakemus kuntarajan siirtämiseksi ... 70

- : Liite 1, Anomus kuntarajan siirto/Lausuntopyyntö/Riutamaa Lasse ja Eeva, hakemus kuntarajan siirtämiseksi ... 71

12 § Vastaus Sirpa Kauppisen ja 25 muun valtuutetun aloitteeseen oirekyselyn järjestämisestä ... 77

13 § Vastaus kaupunginvaltuutettu Anssi Auran ja usean muun (36) valtuustoaloitteeseen Dixin Vantaa-infon luovuttamisesta nuorten käyttöön ... 81

14 § Vastaus Antero Eerolan ja usean muun valtuutetun (20) valtuustoaloitteeseen henkilöstön osallistumisesta kaupungin johtoryhmään ... 83

15 § Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 § 44. kohdan mukaisen palveluiden hankintapäätösvallan delegoiminen ... 85

16 § Valtuustoaloitteet vuodelta 2015 ... 87

- : Luettelo valtuustoaloitteista vuodelta 2015 sis. vastaamatta jääneet aloitteet vuodelta 2014, päiv. 4.2.2016 ... 88

17 § Luottamushenkilötoimikunnan asettaminen ... 91

- : Taustamuistio päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmän tarkastelu Vantaalla ... 94

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 08.02.2016

18 § Vastine Helsingin hallinto-oikeudelle Auvisen ym. valitukseen kuolinpesän omaisuuden luovuttamista koskevassa asiassa ... 100

- : Valtiokonttorin päätös_liite ... 102

- : Auvisen ym. valitus_liite ... 105

19 § Oy Apotti Ab:n ja Vantaan kaupungin välisen henkilöresurssin käyttöä koskevan sopimuksen hyväksyminen ... 108

- : Oy Apotti Ab:n ja Vantaan kaupungin välinen sopimus henkilöresurssin käytöstä ... 110

20 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirja ja päätökset ... 121

21 § Osakkeiden myyntivaltuutus ... 122

22 § Lausunto hallinto-oikeudelle vahingonkorvausta koskevassa asiassa ... 123

23 § Kuntarahoitus Oyj:n Koy Tiedepuistolle myöntämän lainan takaussitoumuksen allekirjoittaminen ... 124

24 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset ... 125

25 § Vantaan sosiaali- ja potilasasiamiehen raportti toimintavuodelta 2015 ... 126

- : Sosiaali- ja potilasasiamiehen selvitys toimintavuodelta 2015 ... 128

26 § Yhteistyösopimus työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (TYP) ... 142

- : Yhteistyösopimus työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (TYP) ... 143

27 § Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö esitykseen Uudenmaan maistraatin Vantaan ja Lohjan yksiköiden lakkauttamisesta ... 153

- Lausuntopyyntö (suomeksi) esityksestä Uudenmaan maistraatin Vantaan ja Lohjan yksiköiden lakkauttamisesta ... 155

- Liite 1, muistio 12.1.2016/Lausuntopyyntö esityksestä Uudenmaan maistraatin Vantaan ja Lohjan yksiköiden lakkauttamisesta ... 157

28 § Vantaan Rauhanpuolustajat ry:n oikaisuvaatimus Tikkurilan aluetoimikunnan päätöksestä 2.12.2015 § 4 ... 168

- Oikaisuvaatimus Tikkurilan aluetoimikunnan päätökseen 2.12.2015 tapahtuman tilityksestä/ Alueraha/Vantaan Rauhanpuolustajat ry, Hiroshimaan 6.8.1945 pudotetun atomipommin uhrien muistoksi järjestettävä tilaisuus 6.8.2015 Veinin mylly, Tikkurila ... 170

29 § Vantaan asunnottomien hyvinvoinnin tuki ry:n oikaisuvaatimus Tikkurilan aluetoimikunnan päätöksestä 2.12.2015 § 6 ... 171

- Oikaisuvaatimus Tikkurilan aluetoimikunnan päätökseen 2.12.2015 § 6/ Kohdeavustushakemus/ Alueraha/Tikkurilan aluetoimikunta/Vantaan asunnottomien hyvinvoinnin tuki ry, Asunnottomien yö, Tikkurila Vantaa ... 173

30 § Virkasuhteisten vakanssien perustaminen työllisyyspalveluiden tulosalueella ... 174

31 § Vastaus Maija Hurrin ja usean muun (34) valtuutetun valtuustoaloitteeseen vanhusten kotihoidon lisäresursoinnista: pitkäaikaistyöttömistä vanhustyön avustajia ... 176

32 § Kuolinpesän omaisuuden anominen Vantaan kaupungille ... 177

33 § Kuolinpesän omaisuuden anominen Vantaan kaupungille ... 178

34 § Vanhusneuvoston toimintakertomus 2015 ... 179

- : Vanhusneuvoston toimintakertomus 2015 ... 180

35 § Vastaus Sari Multalan ja usean muun (45) valtuutetun valtuustoaloitteeseen liikuntalinjakokeilusta Sotungin koulussa ... 186

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 08.02.2016

36 § Lausunnon antaminen Helsingin hallinto-oikeudelle asemakaavamuutoksesta 002269 sekä tonttijaosta ja tonttijaon muutoksesta, Hämeenkylä, tehdystä valituksesta/Hämeenkylän Omakotiyhdistys r.y. ... 188

- : Lausunto ... 189

- : Liite: Hämeenkylän Omakotiyhdistys ry:n valitus/Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö valitusten johdosta/Asemakaavanmuutos 002269 12. Hämeenkylä / Kylväjänkuja 12 ... 193

37 § Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle maantielain ja ratalain muutosesityksistä ... 207

- : Lausuntopyyntö maantielain ja ratalain muutosesityksistä ... 210

- : Liite: HE-lunoon maantielain ja ratalain muuttamisesta/Lausuntopyyntö maantielain ja ratalain muutosesityksistä ... 214

38 § Lausunto Helsingin uuden yleiskaavan ehdotuksesta ... 354

- Vantaan lausunto Helsingin uuden yleiskaavan ehdotuksesta, kh 8.2.2016 ... 356

- : Lausuntopyyntö Helsingin uudeksi yleiskaavaksi (Kaupunkikaava - Helsingin uusi yleiskaava) ... 359

- : Kaavakartta / Helsingin uusi yleiskaava / liite ... 361

39 § Ennakkolausunto etuosto-oikeuden käyttämisestä kiinteistökaupassa: Vantaan Energia Oy / Nordisk Renting Oy:n omistama perusteilla oleva keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö ... 362

- : Kartta kaupan kohteesta 92-68-160-2 ... 364

40 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry / Rajala Markku ... 365

- : Kartta kaupan kohteesta 92-40-106-1 ... 366

41 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Kiint. Oy Pakkalan Kartanonkoski 6 / Kiinteistö Oy Vantaan Silvastintie 1 ... 367

- : Kartta kaupan kohteesta 92-51-200-10 ... 368

42 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: HH Logistics Oy:n konkurssipesä / Kiinteistösijoitus WHT Oy ... 369

- : Kartta kaupan kohteesta 92-418-8-40 ... 370

43 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Satohousing Oy / Asunto Oy Vantaan Kukinkuja 2 ... 371

- : Kartta kaupan kohteesta 92-17-622-4 ... 372

44 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Storhelsinki Retail Oy / Gabrin Oy ... 373

- : Kartta kaupan kohteesta 92-26-104-8-M501 ... 374

45 § Asemakaavamuutos 002174 sekä tonttijaon muutos, 63. Viertola / Pajunotko ... 375

- : Asemakaavamuutosselostus 8.2.2016 / Asemakaavamuutos 002174, 63.Viertola / Pajunotko ... 378

46 § Talous- ja hallintojohtajan viran täyttäminen ... 402

- : Luettelo talous- ja hallintojohtajan virkaa hakeneista ... 403

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus ... 405

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ... 406

Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa ... 407

Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa ... 409

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa ... 410

Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa ... 411

Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto 414

Kaupunginhallituksen kokous

Aika 8.2.2016 klo 17.15–19.20
Paikka Kaupungintalo, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	**Varajäsenet**	Läsnä
Mäkinen Tapani, puheenjohtaja	x	Rokkanen Sakari	
Letto Pirkko, I varapuheenjohtaja	x (pj § 23)	Marjanen Viola	
Jääskeläinen Pietari, II varapuheenjohtaja	x	Nieminen Johannes	
Bruun Susanna	-	Salminen Helvi	x
Kaira Lauri	x	Weckman Markku	
Karlsson Patrik	x	Rehnström Kristian	
Kokko Hannu	x	Juurikkala Timo	
Kotila Pirkko	x	Holopainen Matti	
Kärki Niilo	x	Sajaniemi Ulla	
Lehmuskallio Paula	x	Multala Sari	
Mäntynen Taisto	x	Loppukaarre Jukka-Pekka	
Niemelä Arja	x	Kakko Teijo	
Näätsaari Sinikka	-	Hämäläinen Anu	x
Orpana Anitta	x	Puha Seija	
Ryhänen Riitta	x	Kuokkanen Jasi	
Suvensalmi Jouko	x	Oksa Petteri	
Åstrand Riikka	x	Pajunen Sirpa	

Muut osallistujat	Läsnä
Lindtman Antti, valtuuston puheenjohtaja	17.35–19.20
Heinimäki Heikki, valtuuston I varapuheenjohtaja	17.20–19.05
Kostilainen Anniina, valtuuston II varapuheenjohtaja	17.15–19.00
Nenonen Kari, kaupunginjohtaja	x
van Nues Pirjo, apulaiskaupunginjohtaja vs.	x
Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja	x
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja	x
Salminen Jukka T, apulaiskaupunginjohtaja	x
Niinistö Jaakko, apulaiskaupunginjohtaja	x
Rainio Päivi, viestintäjohtaja	x
Marjamaa Patrik, talousjohtaja	17.15–19.15
Myllymäki Juha, kaupunginlakimies	x
Siivola Mari, yleiskaavapäällikkö	17.15–17.35
Viilo Leena, liikennesuunnittelupäällikkö	17.15–17.35
Isotalus Birgit, hallintosihteeri	x
Björksten Jenni, pöytäkirjanpitäjä	x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja	Tapani Mäkinen	Pirkko Letto (§ 23)
Pöytäkirjanpitäjä	Jenni Björksten	

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka	7.3.2016, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)
	Pykälät 9, 10, 15, 17, 18, 22, 23, 27, 36, 37 ja 46 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka	9.3.2016 klo 8.15–16.00, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 1

Kaupunginjohtajan esitys:
Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

2 § **Pöytäkirjan tarkastaminen**

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 2

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään tarkastaa ja hyväksyä kaupunginhallituksen 25.1.2016 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 2/2016.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

3 § **Kokouksessa saadut selostukset**

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 3

Käsittely:
Yleiskaavapäällikkö Mari Siivola ja liikennesuunnittelupäällikkö Leena Viilo selostivat esityslistan asiaa 38 ”Lausunto Helsingin uuden yleiskaavan ehdotuksesta”.

Talousjohtaja Patrik Marjamaa kertoi ennakkotietoa vuoden 2015 talousarvion toteutumisesta.
Päätös:
Merkittiin tiedoksi saadut selostukset ja käydyt keskustelut.

4 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet kaupunginjohtajan päätökset**

KN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat **kaupunginjohtajan** päätökset:

§ 10 Vuoden 2016 talousarvion meno- ja tulotilien hyväksyjien määrääminen niille menoille ja tuloille, jotka eivät kuulu toimialojen varsinaiseen toimintaan
§ 11 Osallistuminen valtion kasvuvyöhykehakukilpailuun toimijaverkoston osana

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 4

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja kaupunginjohtajan päätöksiä.
Käsittely:
Kaupunginjohtaja täydensi esitystään seuraavalla päätöksellä:
§ 8 Avustus käräjäoikeuden lautamiesten koulutustoimintaan vuonna 2016
Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

5 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset**

KN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat päätökset:

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätös
§ 3 Oy Apotti Ab:n ylimääräinen yhtiökokous 29.1.2016

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätökset
§ 1 Vantaan kaupungin työllisyyspalveluiden tulosalueen organisaatiorakenne
§ 2 Työsuhteisten vakanssien perustaminen, lakkauttaminen ja muuttaminen työllisyyspalveluiden tulosalueella
§ 3 Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamiseen vuonna 2016 varatun määrärahan jakaminen asukaspalveluissa

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja ottamiskelpoisia päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

6 § **Vantaan nuorisovaltuuston pöytäkirja/tiedoksi**

KN/KM/BI

Kaupunginhallitukselle on saapunut **Vantaan nuorisovaltuuston** pöytäkirja nro 1/20.1.2016

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

7 § Kaupunginvaltuuston 25.1.2016 pitämän kokouksen täytäntöönpanot

KN/LL

Kuntalain mukaan kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (23 §). Päätökset voidaan pannan täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, kuitenkin niin, että täytäntöönpanoon ei saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai jos valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon (98 §). Jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, valtuusto on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen, kunnanhallituksen on jätettävä päätös täytäntöön panematta. Asia on tällöin viipymättä saatettava valtuuston uudelleen käsiteltäväksi (56 §).

Kaupunginvaltuusto teki 25.1.2016 päätökset seuraavissa asioissa:

3 §	Kaupunginvaltuuston puheenjohtajien vaali vuodeksi 2016
4 §	Valtuustovaliokunnan vaali vuodeksi 2016
5 §	Keskusvaalilautakunnan uusien varavaltuutettujen määräämistä koskevat päätökset
6 §	Eron myöntäminen Carita Orlandolle tarkastuslautakunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen
7 §	Eron myöntäminen Johannes Niemiselle kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen
8 §	Eron myöntäminen Juha Malmille tiedekeskussäätiön valtuuskunnan jäsenen tehtävästä sekä täydennysvaalin toimittaminen
9 §	Lausunto hallituksen linjauksesta itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi
10 §	Vantaan hyvinvointikatsaus 2015
11 §	Vastaus Marilla Kortesalmen ja 41 muun valtuutetun aloitteeseen kerhotoiminnan lisäämisestä koulupäivän yhteyteen kerhopalkin avulla
12 §	Vastaus valtuutettu Juha Malmin ja usean muun (34) valtuustoaloitteeseen maahanmuuttajien suomen kielen opiskelun edistämiseksi - eLearning
13 §	Vastaus valtuutettu Sirpa Kauppisen ja 33 muun valtuutetun aloitteeseen tiedottamisen parantamiseksi rakennusten kunnosta
14 §	Asemakaavamuutos 002249 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 17 Martinlaakso / Kerrostaloasumista Raiviosuonmäelle
15 §	Asemakaavamuutos 002257 sekä tonttijaon muutos, 17 Martinlaakso / Raikukuja 4
16 §	Asemakaavamuutos 002255, 50 Tammisto / Sähkötie 1
17 §	Asemakaavamuutos 002171, 50 Tammisto / Sähkötie 3-7
18 §	Asemakaavamuutos 002213 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 40 Ylästö / Pientalotontteja Ahokujalle
19 §	Asemakaavamuutos 002253 ja tonttijaon muutos, 14 Varisto / Riihimiehentie 8
20 §	Asemakaavamuutos 002268, 41 Viinikkala / Tikkurilantie 143 - 147
21 §	Sirpa Kauppisen ja Vaula Norrenan ja usean muun (37) valtuutetun aloite Länsi-Vantaan liikuntapaikkojen turvaamiseksi
22 §	Valtuutettu Faysal Abdin ja usean muun valtuutetun (34) valtuustoaloite asukastilan saamiseksi Länsimäkeen

Kaupunginvaltuuston pöytäkirja 1/25.1.2016 on kokonaisuudessaan nähtävänä kaupunginvaltuuston extranet-sivuilla ja kaupungin internet-sivuilla.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 10 §:n (Päätöksenteko ja esittely kaupunginhallituksessa ja yleisjaostossa) mukaan kaupunginjohtaja esittelee kaupunginhallituksen käsiteltäväksi tulevat toimialaansa koskevat asiat, koko kaupunkia koskevat asiat, sekä useampaa kuin yhtä toimialaa koskevat asiat. Apulaiskaupunginjohtajat esittelevät kaupunginhallituksen käsiteltäväksi tulevat toimialaansa koskevat asiat. Kaupunginjohtajalla on oikeus ottaa esiteltäväkseen myös apulaiskaupunginjohtajan esittelyvelvollisuuteen kuuluva asia.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) todeta, että kaupunginvaltuuston 25.1.2016 tekemät päätökset voidaan panna täytäntöön, ja
b) lähettää päätökset ao. toimialoille toimenpiteitä varten.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia / ao. toimialat

8 § Pysyvän vuokranalennuksen myöntäminen Kaunialan Sairaala Oy:lle

VD/1019/10.04.02.00/2016
KN/HP/PW/PS/JB

Vantaan kaupungista on Kaunialan sairaalan kiinteistön ostamisen yhteydessä tullut vuokranantaja vuokrasopimuksessa, jossa vuokralaisena on Kaunialan Sairaala Oy. Kaunialan Sairaala Oy on Sotainvalidien Veljesliitto ry:n ja Vantaan kaupungin omistama osakeyhtiö, joka on perustettu vastaamaan sairaalatoiminnasta Kaunialassa.

Omistajien välinen perussopimus on allekirjoitettu 15.12.2006. Perussopimuksessa on määritelty Kaunialan Sairaala Oy:n Vantaan kaupungin tilakeskukselle maksamien perus- ja lisävuokrien määräytymisperusteet sekä toisaalta sairaalan Vantaan sosiaali- ja terveystoimelta perimien hoitopäivien hinnoitteluperusteet. Kaunialan Sairaala Oy on tuottanut geriatristen potilaiden kuntoutusta ja toimintakykyä tukevaa hoitoa vuoden 2007 alusta lähtien. Sotainvalidien Veljesliitto ry omistaa sairaalatoiminnasta vastaavan Kaunialan Sairaala Oy:n osakkeista 55 prosenttia ja Vantaan kaupunki 45 prosenttia.

Perussopimukseen on kirjattu, että kumpikin omistajaosapuoli vastaa omalta osaltaan sairaalalle syntyvistä tappioista – Sotainvalidien Veljesliitto tasaa Valtiokonttorin asiakkaiden hoidosta aiheutuneet tappiot ja Vantaan kaupunki tasaa omien potilaidensa ja asukkaidensa hoidosta aiheutuvat tappiot.

Vuosien 2010–2012 aikana Kaunialassa toteutettiin mittava saneeraus, jolla varmistettiin kaikkien ympärivuorokautisten hoitopaikkojen ajanmukaisuus. Lisäksi rakennettiin uusi 24-paikkainen tehostetun asumispalvelun yksikkö palvelemaan Vantaan kaupungin tarpeita. Hoitopaikkojen kokonaismäärä Kaunialassa ei kuitenkaan lisääntynyt vanhan kylpylärakennusosan jäädessä pois hoitokäytöstä.

Vantaan kaupungin osuus hoitopaikoista kasvaa sotainvalidien määrän laskun myötä siten, että vantaalaisia on Kaunialassa jo enemmän kuin sotainvalideja ja -veteraaneja. Kaupungin omistusosuus yhtiöstä kasvaa siten, että viimeistään vuoden 2018 lopussa Vantaan kaupungilla on enemmistöomistus.

Kaunialan sairaalan käytössä olevan koko kiinteistömassan pinta-ala on yli 20 000 kerrosneliömetriä, sisältäen kaikki sairaala-, toimisto ja henkilökunta-asuntorakennukset.

Koko tontin rakennusoikeus on 19 300 kerrosneliömetriä jakaantuen seuraavasti:
1. Sairaalan alueen osa (Sairaala A, B, C ja V sekä vanha pesularakennus) 16 050 kerrosneliömetriä.
2. Uusi R-osa 1 050 kerrosneliömetriä.
3. Kerrostalojen alueen osa 2 200 kerrosneliömetriä.

Vanhan päärakennuksen (V-osan) kokonaisala on 3 870 kerrosneliömetriä, josta ullakon käytöstä poistamisen yhteydessä poistui 440 kerrosneliömetriä. Siten V-osan käytössä oleva pinta-ala on 3 430 kerrosneliömetriä. Koko vanha päärakennus on syksyn 2013 aikana jouduttu poistamaan tuotantokäytöstä paloviranomaisen määräyksestä. Lähes kaikki käytöstä poistetut tilat on saatu alivuokrattua Kalliolan päihdekuntoutuksen käyttöön tammikuun lopussa 2016, mutta vuokrauksella ei ole saatu poistettua päävuokrasopimuksen vuokranalennuksen tarvetta. V-osan osuus kokonaisvuokrasta on neliöperusteisesti laskettuna noin 400 000 euroa.

Kaunialan Sairaala Oy on aikaisemmin hakenut vuosia 2012 ja 2013 koskevia vuokranalennuksia, jotka vuoden 2012 osalta ovat suuruudeltaan 110 805,13 euroa ja vuoden 2013 osalta 33 205,33 euroa. Perusteluna Kaunialan Sairaala Oy on esittänyt, että osa Kaunialan sairaalan tiloista on ollut väliaikaisesti pois käytöstä.

Kaupunginhallitus on 27.1.2014 § 6 päättänyt myöntää Kaunialan Sairaala Oy:lle vuosia 2012 ja 2013 koskevat väliaikaiset vuokranalennukset.

Vuokrasopimuksessa määritelty vuokra muodostuu kolmesta osasta, jotka ovat perusvuokra, lisävuokra I ja lisävuokra II. Lisävuokra I:n määrä vastaa Suomen valtion 10 vuoden sarjaobligaation korkonoteerauksen vuotuista korkoa lisättynä 3,3 prosenttiyksikön marginaalilla laskettuna

vuokralaisen hyväksymien ja vuokranantajan maksamien vuosikorjaus- ja perusparannusmenojen sekä uudisrakentamiskustannusten arvonlisäverolliselle määrälle.

Lisävuokra II koostuu vuokranantajan tekemien 4,0 miljoonan euron perusparannus ja investointitöistä laskettavasta vuosittaisesta viiden prosentin määrästä, joka on suuruudeltaan 200 000 euroa.

Vuoden 2015 kokonaisvuokra on 2 001 108,55 euroa, josta lisävuokra I on 327 108,55 euroa ja lisävuokra II on 200 000 euroa. Päätösesityksen mukainen vuokranalennus vähennettäisiin käytännössä edellä mainitusta lisävuokra I:stä.

Koska Kaunialan sairaalan vanha päärakennuksesta on pois sairaalatoiminnan käytöstä ja sen alivuokrauksen tuotot ovat toistaiseksi pieniä, on perusteltua myöntää Kaunialan Sairaala Oy:lle pysyvä vuokranalennus.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään myöntää Kaunialan Sairaala Oy:lle pysyvä 250 000,00 euron suuruinen vuokranalennus takautuvasti 1.1.2015 alkaen.
Käsittely:
Merkittiin, että talousjohtaja Patrik Marjamaa poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Tilakeskus Pasi Salo, tiedoksi Kaunialan Sairaala Oy Mervi Ahlroth

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
toimitilapäällikkö Pasi Salo, puh. 839 28756 etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

9 § Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

VD/861/00.04.03/2016
KN/JN/HLa/HLi/AA/MT/LL

Työ- ja elinkeinoministeriö on lähettänyt Vantaan kaupungille 25.1.2016 lausuntopyynnön hallituksen luonnosesityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta. Vantaan kaupunki on pyytänyt ja saanut lausunnon antamiselle lisäaikaa 8.2.2016 saakka.

Lakia esitetään muutettavaksi siten, että jatkossa lain 6. luvun 45 §:ssä säädetyt laskennalliset korvaukset kunnalle voitaisiin maksaa automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Lain on tarkoitus astua voimaan 1.4.2016. Kotouttamisen parissa toimivien viranhaltijoiden näkemyksen mukaan esitys on parannus nykyiseen manuaalisesti tehtävään korvaushakemusmenettelyyn. Automatisoinnin avulla pystytään pääkaupunkiseudun kunnissa kattamaan 80 prosenttia korvausten piirissä olevien pakolaisten kustannuksista ja kunnat ovat jo pitkään odotelleet käsillä olevaa uudistusta.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa työ- ja elinkeinoministeriölle liitteen mukainen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin lausunto
- TEM:n lausuntopyyntö
- lakiesityksen pääasiallinen sisältö

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; monikulttuurisuusasiain päällikkö Hannele Lautiola, puh. 09 8392 6058; maahanmuuttajapalvelujen palvelupäällikkö Hilkka Linderborg, puh. 050 312 2044; sosiaali- ja terveystoimen talouspäällikkö Hanna Romu, puh. 09 8392 1038; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa
Vanda

Lausunto

2.2.2016

VD/861/00.04.03/2016

Työ- ja elinkeinoministeriö
Maahanmuuttajien kotouttaminen ryhmä
PL 32
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@tem.fi
kotouttaminen@tem.fi

Vantaan kaupungin lausunto Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lakia kotoutumisen edistämisestä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa lain 6 luvun 45 §:ssä säädetyt laskennalliset korvaukset kunnalle voitaisiin maksaa automaattisesti ilman erillisistä hakemusta kehittämis- ja hallintokeskukselle (KEHA). Laskennallisten korvausten automatisoinnin mahdollistamiseksi lain 87 §:ään lisättäisiin toimijaksi väestörekisterikeskus. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2016.

Laskennallinen korvaus on yli 7 vuotta täyttäneen henkilön osalta 2 300 € vuodessa ja alle 7-vuotiaan henkilön osalta 6 845 € vuodessa. Korvausaika on pääsääntöisesti kolme vuotta. Kiintiöpakolaisten ja heidän perheenyhdistämisen kautta Suomeen saapuneiden perheenjäsentensä korvausaika on neljä vuotta.

Laskennallinen korvaus on tarkoitettu kattamaan mm. kunnalle alkuvaiheen vastaanottopalvelujen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia. Kuten tiedämme, kuntien saama korvaus on vuosien ajan ollut riittämätön suhteessa todellisiin kustannuksiin. Lakiuudistuksen avulla kunnat saisivat automaattisesti korvauksen ilman, että sitä tarvitsisi erikseen anoa. Tämä helpottaisi kunnan työpanosta. Automatisoinnin myötä laskennallinen korvaus saataisiin paremmin kohdennettua henkilön maahanmuuton alkuvaiheen kustannuksia kattamaan, jolloin laki maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä velvoittaa kuntaa järjestämään vastaanottopalveluja maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi.

Lakiesitys on erittäin tervetullut uudistus nykyiseen raskaaseen käytäntöön verrattuna. Kunnat ovat joutuneet luomaan erilaisia seurantajärjestelmiä ja käytänteitä, jotta korvauksiin oikeutetut henkilöt saataisiin korvausten piiriin. Vantaan kokoisessa kaupungissa korvauksiin oikeutettujen henkilöiden seuranta on ollut hankalaa erityisesti kunnasta toiseen muuttavien henkilöiden osalta. Korvauksia on saattanut jäädä hakematta, ja työläitä korjaavia hakemuksia on täytetty jälkikäteen.

Ongelmia ovat aiheuttaneet tilanteet, joissa henkilö ei ole asioinut lainkaan kunnallisissa palveluissa korvaukseen oikeutettavana ajankohtana. Vantaa toivoo, että uusi järjestelmä tuo myös ratkaisun siten, että kaikki perheen jäsenet tulisivat automaattisesti korvauksen piiriin. Vastasyntyneet lapset ovat erityinen ryhmä, joka on helposti jäänyt vanhassa järjestelmässä puuttumaan korvausjärjestelmästä. Ratkaisua vaativat myös tilanteet, kun pakolaisten

Vantaan kaupunki, Vanda stad
Kirjaamo, Registratur
Asematie 7, Stationsvägen 7
01300 Vantaa, Vanda

Puhelin (vaihde), Telefon 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Toimiala, Verksamhetsområde
Matkapuhelin, Mobiltelefon
Y-tunnus, FO-nummer 01246109
ID 822917

vastaanottokeskuksessa asuvat ovat ilmoittaneet kotikunnakseen vastaanottokeskuksen sijaintikunnan. Kuntakorvausaika lähtee juoksemaan ensimmäisestä kotikuntapäivämäärästä lukien, vaikka henkilö ei vielä käyttäisikään kunnan palveluita (lukuun ottamatta mahdollisia terveyspalveluja). Odotettavissa on myös tilanteita, joissa kotikunta ja asuinkunta eivät täsmää ja joka aiheuttaa hankaluuksia korvausten osalta.

Huomioitavaksi kohta 1.2. Nykytilan arvioinnissa esitetyissä luvuissa eivät ole mukana Vantaan laskennalliset korvaukset vuosien 2014 ja 2015 osalta, koska korvauksien hakeminen on vielä työn alla.

Lakiesityksen perusteluissa mainitaan, että automatisoinnin avulla pystytään kattamaan 80 % korvausten piirissä olevista ja että erityisesti pääkaupunkiseudulla tarvitaan erillistä varmennusjärjestelmää. Toivottavaa on, että lähitulevaisuudessa uudistus kattaa 100 % korvausten piirissä olevista henkilöistä.

Ongelmista ja puutteista huolimatta esitys on erittäin tervetullut ja odotettu uudistus, jota kunnat ovat jo vuosia odottaneet.

Vantaan kaupunki, Vanda stad
Kirjaamo, Registratur
Asematie 7, Stationsvägen 7
01300 Vantaa, Vanda

Puhelin (vaihde), Telefon 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Toimiala, Verksamhetsområde
Matkapuhelin, Mobiltelefon
Y-tunnus, FO-nummer 01246109
ID 822917

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Jakelussa mainituille

LAUSUNTOPYYNTÖ

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 25.1.2016
Dn:o VD/861/00.04.03/2016

25.1.2016

TEM/122/03.01.01/2016,
TEM003:00/2016

Luonnos hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa oheisesta luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.

Mahdollinen lausunto pyydetään toimittamaan **viimeistään perjantaina 5.2.2016** sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@tem.fi sekä kotouttaminen@tem.fi

Lisätietoja antaa ylitarkastaja Juha-Pekka Suomi (juha-pekka.suomi@tem.fi, puh. 029 504 7122)

Ylijohtaja Tuija Oivo

Maahanmuuttojohtaja Kristina Stenman

LIITE Luonnos hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

JAKELU Valtiovarainministeriö kunta- ja aluehallinto-osasto
Maahanmuuttovirasto
Väestörekisterikeskus
KEHA-keskus
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
Suomen Kuntaliitto
Espoon kaupunki
Helsingin kaupunki
Oulun kaupunki

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
PL 32 (Aleksanterinkatu 4)
00023 Valtioneuvosto
Puh. 029 506 0000
Faksi 09 1606 2160
www.tem.fi

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
PB 32 (Alexandersgatan 4)
00023 Statsrådet
Tfn 029 506 0000
Fax 09 1606 2160
www.tem.fi

MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY
P.O. Box 32 (Aleksanterinkatu 4)
FI-00023 Government
Tel + 358 29 506 0000
Fax + 358 9 1606 2160
www.tem.fi

Tampereen kaupunki
Turun kaupunki
Vaasan kaupunki
Vantaan kaupunki

TIEDOKSI Sakari Puisto, TEM
Pasi Järvinen, TEM
Maahanmuuttajien kotottaminen -ryhmä

Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakia kotoutumisen edistämisestä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa lain 6 luvun 45 §:ssä säädetyt laskennalliset korvaukset kunnalle voitaisiin maksaa automaattisesti ilman erillisistä hakemusta kehittämis- ja hallintokeskukselle. Laskennallisten korvausten automatisoinnin mahdollistamiseksi lain 87 §:ään lisättäisiin toimijaksi väestörekisterikeskus.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2016.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
SISÄLLYS....2
PERUSTELUT....3
1 Nykytila....3
1.1 Pakolaisten vastaanotto ja kustannusten korvaaminen kotoutumislain 6 luvun mukaan 3
1.2 Nykytilan arviointi....4
2 Ehdotetut muutokset....4
3 Esityksen vaikutukset....5
4 Asian valmistelu....6
5 Voimaantulo....6
LAKIEHDOTUS....7
Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta....7
LIITTEET....8
RINNAKKAISTEKSTIT....8

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Pakolaisten vastaanotto ja kustannusten korvaaminen kotoutumislain 6 luvun mukaan

Lainsäädäntö

Suomi on kansainvälisin sopimuksin sitoutunut antamaan kansainvälistä suojelua sitä tarvitseville. Perustana ovat Geneven vuoden 1951 pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus (pakolaissopimus) ja muut kansainväliset ihmisoikeussopimukset sekä EU-lainsäädäntö.

Pakolaisen ja muun kansainvälistä suojelua saaneen henkilön ja tämän perheenjäsenen vastaanotosta kunnille maksettavista valtion korvauksista säädetään laissa kotoutumisen edistämisestä (kotoutumislaki, 1386/2010) ja valtioneuvoston asetuksessa kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan kustannusten korvaamisesta valtion varoista (VNA 1393/2011). Korvaukset maksetaan laskennallisina korvauksina, erityiskustannuksina ja muiden kustannusten korvauksina. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA) korvaa kunnalle valtion talousarvion rajoissa toimenpiteiden järjestämisestä aiheutuvat kustannukset sen mukaan kuin kotoutumislain 6 luvussa säädetään.

Kotoutumislain 45 §:n mukaan kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä. Laskennallisten korvausten saamisen edellytyksenä on se, että kunta on laatinut 32 §:ssä tai kotoutumisen edistämisestä annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2012/74) 26 §:ssä tarkoitetun kunnan kotouttamisohjelman ja tehnyt sopimuksen pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Kotoutumislain 54 §:n mukaan kunnan on haettava lain 6 luvussa tarkoitettua korvausta kehittämis- ja hallintokeskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.

Kotoutumislain 55 §:n mukaan kehittämis- ja hallintokeskus voi määrätä kunnan palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, jos korvauksen suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja taikka muutoin käy selville, että korvaus on suoritettu perusteettomasti.

Korvausten hakeminen käytännössä

Nykyisen maksatuskäytännön ja työ- ja elinkeinoministeriön 29.10.2013 antaman ohjeen TEM/2331/00.03.05.02/2013 mukaan kotoutumislain mukaisia laskennallisia korvauksia tulisi hakea neljännesvuosittain lomakkeella ”Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle ”, jotta menot kohdistuisivat talousarviovuosille tasaisemmin. Korvausta tulee hakea kuitenkin viimeistään kahden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvauksia haetaan. Hakemusta on mahdollista täydentää kahden vuoden määräajan jälkeen. Täydennyksessä ei voi esittää täysin uusia korvausperusteita vaan sen tulee liittyä jo haettuihin korvausperusteisiin.

Hakemuksen liitteenä tulee olla lomake ”Laskennallisten korvausten erittely” ja henkilöluettelo tai vastaavin tiedoin kunnan laskutuksen tuottama luettelo niistä kunnassa hakemusajankohtana asuneista pakolaisista, joita hakemus koskee. Mikäli kunnan oikeus korvauksen saamiseen tietyn henkilön osalta päättyy kesken kuukautta, päiväkohtainen laskennallinen korvaushinta on laskettavissa käyttämällä jakajana kolmeakymmentä (30).

Korvausten piiriin kuuluvan 7 vuotta täyttäneen henkilön osalta korvaus on 2 300 euroa vuodessa ja alle 7-vuotiaan henkilön osalta 6 845 euroa vuodessa. Laskennallista korvausta maksetaan pääsääntöisesti kolme vuotta. Pakolaiskiintiössä Suomeen otetuista henkilöistä laskennallista korvausta maksetaan kuitenkin neljän vuoden ajalta. Neljän vuoden korvausaika koskee myös kiintiöpakolaisen perheenyhdistämisen kautta Suomeen saapunutta perheenjäsentä.

1.2 Nykytilan arviointi

Pakolaisista maksettavat laskennalliset korvaukset ovat vuosien 2012-2015 aikana pysyneet suhteellisen samalla tasolla. Vuonna 2012 korvauksia maksettiin 7615 henkilöstä yhteensä noin 22 283 000 miljoonaa euroa, vuonna 2013 maksettiin 9276 henkilöstä 27 275 000 miljoonaa euroa, vuonna 2014 maksettiin 7922 henkilöstä korvauksia noin 23 480 000 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 maksettiin 6801 henkilöstä korvauksia noin 20 396 000 euroa.

Vuoden 2015 aikana Suomesta haki yhteensä 32 478 henkilöä turvapaikkaa Suomesta. On arvioitu, että 30–35 % eli noin 10 000–11 000 henkilöä viime vuoden turvapaikanhakijoista saa oleskeluluvan, joka oikeuttaisi myös heistä kotoutumislain mukaisiin kunnalle maksettaviin laskennallisiin korvauksiin. Lisäksi on arvioitu, että vuoden 2016 aikana Suomeen saapuisi noin 15 000 turvapaikanhakijaa.

Nykyiseen maksatusjärjestelmään sisältyy sekä TEM:in hallinnonalalla että kunnissa runsaasti manuaalista työtä ja se on koettu erittäin työllistäväksi ja aikaa vieväksi. Nykyinen käytäntö on ollut voimassa jo yli 15 vuoden ajan ja se on soveltunut hyvin siihen aikaan, kun pakolaisia on tullut Suomeen ja asunut Suomessa varsin vähän eli enimmillään vain muutamia tuhansia. Järjestelmä on alkujaan perustunut lähtökohtaisesti kiintiöpakolaisten vastaanottamiseen. Kotoutumislain 6 luvun korvausten perusteita eikä niiden hakemiskäytäntöjä ole juurikaan muutettu vaan pääperiaatteet ovat pysyneet alusta lähtien samana. Merkittäviä muutoksia korvausjärjestelmään ei tehty myöskään kotoutumislakia uudistettaessa vuoden 2010 aikana.

Edellä mainituista seikoista johtuen korvausjärjestelmän automatisointimahdollisuuksia alettiin kehittää EU:n pakolaisrahaston VIPROII-hankkeessa TEM:n, ELY-keskusten, Migrin ja VRK:n välisenä yhteistyönä vuosien 2013-2014 aikana. Työn taustaksi tilattiin selvitys koko kuntakorvausjärjestelmästä (Netum Konsultointi Oy: Selvitys työ- ja elinkeinoministeriölle pakolaisten vastaanoton kuntakorvausjärjestelmästä, 13.6.2013). TEM ja Migri sopivat jatkoneuvotteluissa laskennallisten korvausten maksatusjärjestelmän automatisoinnin edistämisestä VIPROII-hankkeen ehdotusten pohjalta.

2 Ehdotetut muutokset

Tarkoituksena on järjestää kehittämis- ja hallintokeskuksen kunnille kotoutumislain 45 §:n mukaisesti suorittamien laskennallisten korvausten maksaminen nykyistä tarkoituksenmukaisemmin, yksinkertaisemmin ja yhdenmukaisimmin korvausprosessia uudistamalla. Tarkoituksena on yhdistää Maahanmuuttoviraston ulkomaalaisasioiden sähköinen asiankäsittelyjärjestelmä (UMA) ja Väestörekisterikeskuksen

väestötietojärjestelmän (VTJ) tiedot siten, että laskennallinen korvaus voidaan ensisijaisesti maksaa kunnalle yhdistelmätietojen perusteella ilman erillistä hakemusta. Tarvittava muutos tehtäisiin kotoutumislain 54 §:ään, jossa todettaisiin 45 §:n mukaisen korvauksen automatisointi edellytysten täyttyessä.

Asian valmistelun yhteydessä on kuitenkin havaittu, että aivan kaikkia korvauksiin oikeuttavia henkilöitä ei tällä hetkellä ole mahdollista saada korvausten automatisoinnin piiriin. Migrin arvion mukaan automatisoinnin piiriin saadaan ensivaiheessa lähes 80 % korvaukseen kuuluvista henkilöistä. Eräs ryhmä jota ei saada huomioitua automatisoinnissa on muun muassa perheenyhdistämisen perusteella oleskeluluvan saaneet korvauksiin oikeutetut henkilöt, jotka ovat edelleen maksatusten piirissä leikkauspisteen eli 1.4.2016 aikaan. Haasteita korvauksiin kuuluvien henkilöiden automatisoinnin kattavuudessa aiheuttaa myös se, että kaikki turvapaikanhakijat ja perheenyhdistämisen kautta luvan saaneet eivät välttämättä saa henkilötunnusta oleskeluluvan myöntämisen yhteydessä, jolloin heidän saattamisensa henkilöpiiriin vaatii aikanaan henkilötunnuksen tallentamista UMAan. Tämä voi aiheuttaa sitä, että henkilöt jäävät muutaman kuukauden ajan maksatuksesta pois, jos henkilötunnus tallennetaan järjestelmään vasta kuukausi kaksi kotikunnan saamisen jälkeen. Kiintiöpakolaisten osalta vastaavia ongelmia ei yleensä ole.

Edellä mainitusta johtuen laskennallisten korvausten osalta tulee laissa säilyttää kunnalle jatkossakin mahdollisuus hakea korvausta KEHA-keskukselle osoitetulla hakemuksella niistä henkilöistä, jotka kuuluvat laskennallisten korvausten piiriin, mutta joita ei tällä hetkellä saada poimittua automaattisesti nykyisistä tietojärjestelmistä. Tämän vuoksi laissa todetaan, että laskennalliset korvaukset voidaan maksaa ilman erillistä hakemusta. Tavoitteena on, että tietojärjestelmien kehittyessä manuaalisesti täytettävistä lomakkeista voidaan laskennallisten korvausten osalta luopua kokonaan. On kuitenkin arvioitu, että isompien kaupunkien kohdalla tämä voi kestää vuosia.

Esityksellä ei tässä vaiheessa ole vaikutusta kotoutumislain 6 luvun muihin korvauksiin, joten kunnan tulee edelleen hakea niitä KEHA-keskukselle osoitetulla hakemuksella kotoutumislain 54 §:ssä säädetyllä tavalla.

Kotoutumislain 87 §:ssä säädetään tiedonsaantioikeudesta eri tahojen kesken muun muassa kunnalle maksettaviin korvauksiin liittyen. Nykyisessä lainkohdassa ei ole mainittu väestörekisterikeskusta. Jotta tietojenvaihto eri tietojärjestelmien välillä voidaan toteuttaa laskennallisten korvausten automatisoinnin mahdollistamiseksi, on kyseisen lainkohdan 1 momenttiin tarvetta lisätä myös väestörekisterikeskus erikseen mainittuna. Väestörekisterikeskuksen tiedonsaantioikeus koskisi tässä kohtaa nimenomaan lain 6 lukuun liittyviä tehtäviä ja erityisesti laskennallisten korvausten automatisoinnin mahdollistamista eri tietojärjestelmien välillä.

Muita lainsäädäntömuutoksia ei edellä esitetyn mukaisesti tarvita tämän asian johdosta.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksen tavoitteena on korvausten automatisoinnilla yksinkertaistaa kotoutumislain 6 luvun 45 §:n laskennallisten korvausten maksu kunnille. Jatkossa paperisia tai sähköisesti lähetettäviä lomakkeita ei enää tarvitsisi lähettää muuta kuin eräissä erityistapauksissa. Lähtökohtana on siis päästä eroon manuaalisesta täytettävistä hakemuksista laskennallisten korvausten osalta. Turvapaikanhakijoiden kasvun myötä on selvää, että tulevina vuosina pakolaisista kunnille maksettaviin korvauksiin on myös oikeutettu yhä useampi kunta ja myös vanhoissa vastaanottokunnissa määrät kasvavat entisestään. Automatisointi vapauttaa osittain

kunnan henkilöstöresursseja muihin tehtäviin. Toisaalta asiassa tulee huomioida, että automatisointi ei koske muita kuin kunnille maksettavia laskennallisia korvauksia, joten laissa säädettyjä muita korvauksia tulee edelleen hakea niitä varten tehdyillä lomakkeilla ja niihin liittyvillä liitteillä. Ns. erityiskustannuksista haettavat korvaukset vaativat paljon manuaalista työtä nykyisellään eri tahoilta.

On arvioitu, että esityksellä aiheutuisi huomattavaa taloudellista ja ajallista säästöä valtio- ja kuntasektorilla. Lisäksi talousraportointi ja seuranta yleensäkin helpottuisi ja ennustettavuus paranisi.

Kunnille maksettavien laskennallisten korvausten osalta esitys tarkoittaisi maksatusten nopeutumista ja laskutuspiikkien tasoittumista sekä maksatusten luotettavuuden ja yhdenmukaisuuden lisäämistä korvausten henkilöpiirin määrittelyssä. Automatisointi lisäisi todennäköisesti myös korvausten kattavuutta.

On kuitenkin syytä huomioida se, ettei automaatio saa johtaa siihen, että jokin kunta saisi korvaukset automaattisesti ilman, että se täyttää lain 6 luvun yleiset edellytykset korvauksen saamiselle. Kotoutumislain 44 §:n 5 momentin mukaan pakolaisista ja muista henkilöistä kunnalle aiheutuneiden kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunta on laatinut 32 §:ssä tai kotoutumisen edistämisestä annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2012/74) 26 §:ssä tarkoitetun kunnan kotouttamisohjelman ja tehnyt tämän lain 41 §:ssä tarkoitetun sopimuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Mikäli kunta ei täytä näitä edellytyksiä, niin kotoutumislain 55 §:n mukaan kehittämis- ja hallintokeskus voi määrätä kunnan palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, jos käy selville, että korvaus on suoritettu perusteettomasti. Tietojärjestelmiin pyritään kuitenkin tallentamaan ajan tasalla olevat tiedot korvauksiin oikeutetuista kunnista siten, ettei virheellisiä maksatuksia pääsisi tapahtumaan. Lisäksi KEHA seuraa luonnollisesti maksatuksien oikeellisuutta.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä virkatyönä. Valmistelu on pohjautunut ”Pakolaisten laskennallisten korvausten maksatusjärjestelmän automatisointi – LAKO-AUTO 2015-2016 – hankkeeseen”. Hanketta valmisteltiin työ- ja elinkeinoministeriön, Uudenmaan ELY-keskuksen, KEHAn, Maahanmuuttoviraston ja väestörekisterikeskuksen yhteistyönä sekä konsultoimalla talous- ja maksatusasiantuntijoita.

Muutostyön valmistelu toteutettiin vuoden 2015 aikana tavoitteena sähköisen järjestelmän käyttöönotto huhti - toukokuun aikana vuonna 2016. Automatisointi perustuu liittymiin VTJ (väestötietojärjestelmä), UMA (ulkomaalaisasioiden sähköinen asiankäsittelyjärjestelmä) ja Rondo (laskujen ja asiakirjojen kierrätys- ja arkistointijärjestelmä) järjestelmien välillä.

Esityksestä on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, maahanmuuttovirastolta, väestörekisterikeskukselta, Suomen kuntaliitolta, eräiltä kaupungeilta, ELY-keskuksilta sekä KEHA-keskukselta.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.4.2016.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus.

Lakiehdotus

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 87 §:n 1 momentti, sekä *lisätään* lain 54 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

54 §

Kunnan on haettava tässä luvussa tarkoitettua korvausta kehittämis- ja hallintokeskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.

Tämän lain 45 §:ssä säädetty laskennallinen korvaus voidaan maksaa kunnalle ilman erillistä hakemusta.

87 §

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, aluehallintovirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, kunnan viranomaisella sekä Kansaneläkelaitoksella ja väestörekisterikeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tämän lain 2, 5 ja 6 luvun mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrätyltä edustajalta. (19.12.2014/1134).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Liitteet
Rinnakkaistekstit

10 § Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019

VD/276/00.04.03/2016
KN/JN/MR/HLi/MV/TR/HLa/AA/MT/LL

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää 12.1.2016 saapuneessa kirjeessä Vantaan kaupungilta lausuntoa valtion uudeksi kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016–2019. Lausunnon antamiseen on haettu ja saatu lisäaikaa 9.2.2016 saakka.

Valtion kotouttamisohjelma perustuu lakiin kotoutumisen edistämisestä (1386/2010). Ohjelma sisältää hallituskaudelle kotouttamisen painopisteet, tavoitteet, toimenpiteet, vastuut ja julkisen talouden suunnitelmassa 2016–2019 määritellyt kotoutumisen edistämisen resurssit. Määrittelyt perustuvat hallitusohjelmaan sekä hallituksen syksyn 2015 kuluessa tekemiin muihin maahanmuuttopoliittisiin linjauksiin.

Valtion kotouttamisohjelman luonnos lähestyy kotouttamista neljän tavoitealueen kautta:
1. Edistetään ihmisarvoa kunnioittavaa keskustelukulttuuria, eikä rasismia sallita.
2. Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä.
3. Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti.
4. Lisätään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanotossa.

Kotouttamisohjelman kanssa on ollut samanaikaisesti valmistelussa kotouttamisen kumppanuusohjelma, jota on syksyllä 2015 työstetty viidessä eri työpajassa. Vantaan kaupungin ja vantaalaisten järjestöjen työntekijöitä on ollut mukana näissä työpajoissa.

Lausunto on valmisteltu sosiaali- ja terveystoimen, sivistystoimen sekä asukaspalveluiden yhteistyönä. Lausunnon valmistelun yhteydessä on käyty vuoropuhelua myös Helsingin ja Espoon kaupunkien kanssa.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa työ- ja elinkeinoministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016–2019.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Kaupunginjohtaja muutti esitystään lisäämällä lausunnon toisen sivun ensimmäisen kappaleen viimeisen virkkeen loppuun tekstin ”antamalla muun muassa vihapuheen tunnistamiskoulutusta”.
Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin lausunto, kh 8.2.2016
- TEM:n lausuntopyyntö
- Luonnos valtion kotouttamisohjelmaksi 2016–2019

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; monikulttuurisuusasiain päällikkö Hannele Lautiola, puh. 09 8392 6058; monikulttuurisuusasiain suunnittelija Anu Anttila, puh. 050 314 5600; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Lausuntopyyntö 12.1.2016

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 Valtioneuvosto

kirjaamo@tem.fi
kotouttaminen@tem.fi

Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta valtion kotouttamis-ohjelmaksi vuosille 2016–2019

Yleistä

Valtion kotouttamisohjelman luonnos lähestyy kotouttamista neljän tavoitealueen kautta. Ne ovat: (1) Edistetään ihmisarvoa kunnioittavaa keskustelukulttuuria, eikä rasismia sallita; (2) Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä; (3) Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti; (4) Lisätään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanotossa. Jako teemoittaisiin tavoitealueisiin on onnistunut ratkaisu.

Valtion ja kuntien väliseen tehtävien- ja vastuunjakoon vaikuttavat valtakunnalliset uudistukset ovat vielä varsin epäselviä. Se heijastuu väistämättä myös kotouttamisohjelmaan, jota luonnehtii idealismi ja konkretian puute. Hyville tavoitteille ei ole määritelty riittävän selkeästi toimenpiteitä eikä rahoitusta. Rahoitus on kuitenkin olennainen kysymys: miten vähenevällä rahoituksella kotoutetaan kasvava määrä maahanmuuttajia?

Ohjelmaluonnoksessa huomio kiinnittyy vanhojen asioiden toistamiseen. Siinä esimerkiksi esitetään selvitettäväksi useita asioita, joista on jo selvityksiä saatavana. Hankerahoituksella ja mallien luomisella on ohjelman perusteella edelleen keskeinen rooli kotouttamisessa.

Toimivia malleja on jo rakennettu, esim. Osallisena Suomessa -hankekokonaisuudessa, jossa Vantaalla oli viisi erinomaista hanketta. Sen aikana luotiin malleja kokeilulainsäädännön turvin, mutta luvatut pysyvät rahoituskanavat, rakenteelliset muutokset ja lainsäädäntöuudistukset odottavat yhä toteutumistaan. Uusi kotouttamisohjelma vaikenee niistä. Jo hyviksi havaitut mallit eivät ole päässeet juurtumaan, koska rahoituspohja on pirstaleinen.

Ohjelmaluonnoksessa on joitakin uusia ideoita, joiden toimeenpanoa Vantaan kaupunki pitää kannatettavana. Sellainen on esimerkiksi yhteistyössä Sitran kanssa toteutettava vaikuttavuusinvestointikokeilu (SIB) maahanmuuttajien työllisyyden edistämiseksi.

Vantaan kaupunki, Vanda stad
Kirjaamo, Registratur
Asematie 7, Stationsvägen 7
01300 Vantaa, Vanda

Puhelin (vaihde), Telefon 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Kaupunginjohtaja
Kari Nenonen
Y-tunnus, FO-nummer 01246109
ID 832655

Kommentit tavoitealueittain

Edistetään ihmisarvoa kunnioittavaa keskustelukulttuuria, eikä rasismia sallita

Ohjelmaluonnos lähtee liikkeelle perustavaa laatua olevasta asiasta eli viime kädessä yhteiskuntarauhan säilyttämisestä. On hyvä, että yhdenvertaisuuden edistäminen ja vihapuheen torjunta on nostettu esiin omana kokonaisuutenaan, jolle on määritelty myös konkreettisia toimenpiteitä. Viestinnän ja asennekasvatuksen rinnalle voisi nostaa myös mentoroinnin, josta on jo saatu hyviä tuloksia tehdyissä kokeiluissa. Vihapuhe ja radikalisoitumisen uhka ovat ääri-ilmiöitä, joihin on syytä tarttua ennaltaehkäisevällä ja aktiivisella tavalla antamalla muun muassa vihapuheen tunnistamiskoulutusta.

Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä

Ohjelman tavoitteena on, että erityisesti korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien ja kansainvälisten opiskelijoiden kotouttamisesta tulisi osa Suomen elinkeinopolitiikkaa. Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden koulutukseen panostetaan merkittävästi ilman, että annettu koulutus hyödyttää Suomea. Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat sijoittuvat nykyisin heikosti työelämään ja vaarana on, että useat muuttavat Suomesta hankittuaan täältä tutkinnon. On hyvä, että koulutusnäkökulma on nostettu ohjelmaluonnoksessa esille. Tarjottujen toimenpiteiden pitäisi kuitenkin olla konkreettisempia, pelkkä selvitystyö ei riitä. Ammatti-/korkeakoulujen tutkintorakenteisiin on sisällytettävä riittävästi kielikoulutusta ja työmarkkinoilla edellytetyn kielitaitotason saavuttaminen on kytkettävä niiden saamaan valtionrahoitukseen.

Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti

Kotouttamisen poikkihallinnollisuudella tavoitellaan sitä, että maahanmuuttajien siirtyminen kotoutumista edistäviin palveluihin ja työelämään hyödyntäen aiemmin hankittua osaamista olisi mahdollisimman sujuvaa. Sitä tukevat toimenpiteet (6, 7, 8 ja 9) ovat Vantaan kaupungin mielestä pitkälle vanhan toisintoa. Niitä on suunniteltu ja tehty jo vuosia. Käytännössä ne eivät ole toteutuneet riittävällä tasolla resurssien puutteen vuoksi.

Ohjelmaluonnos nostaa esille tarpeen uudistaa kotoutumiskoulutusta. Se on Vantaan kaupungin mielestä kannatettavaa. Kotoutumiskoulutukseen pääsyyn nopeutuminen on hyvä tavoite, ja sille on varmistettava riittävät määrärahat. Valtion kotouttamisohjelman luonnoksessa puhutaan kotoutumiskoulutukseen panostamisesta investointina, mutta tosiasiallisesti koulutukseen on vuonna 2016 Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) alueella käytettävissä vähemmän rahaa kuin vuonna 2015. Viime vuonna Uudenmaan ELY-keskus osti kotoutumiskoulutusta 22 miljoonalla eurolla. Tänä vuonna koulutuksen ostamiseen on budjetoitu

Vantaan kaupunki, Vanda stad
Kirjaamo, Registratur
Asematie 7, Stationsvägen 7
01300 Vantaa, Vanda

Puhelin (vaihde), Telefon 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Kaupunginjohtaja
Kari Nenonen
Y-tunnus, FO-nummer 01246109
ID 832655

Uudellamaalla 27 miljoonaa euroa, mutta koska ko. koulutus on ensimmäistä kertaa arvonlisäveron piirissä, on koulutusten ostoon tosiasiallisesti käytettävissä 20,52 miljoonaa euroa.

Työelämän ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen toteuttaminen ja oppivelvollisuusiän ylittäneiden maahanmuuttajien, erityisesti nuorten aikuisten, perusopetuksen järjestäminen (s. 18) ovat hyviä tavoitteita.

Perusopetuksen järjestämiseen ei ole vieläkään valtakunnallista pysyvää ratkaisua, vaikka sen varmistaminen, että kaikilla maahanmuuttajanuorilla on mahdollisuus kouluttautua ja päästä eteenpäin elämässään, on parasta syrjäytymisen ja radikalisoitumisen ehkäisyä. Ilman peruskoulutodistusta se on erittäin vaikeaa. Myöhään tulleiden nuorten perusopetuksen järjestämisestä on jo olemassa edellisen kotouttamisohjelman aikana tehty ministeriötason esitys rahoitusmalleineen. Enää ei tarvita lisäselvitystä, vaan pysyvä rahoitus.

Ohjelmaluonnoksessa asetetaan tavoitteeksi sen varmistaminen, että maahanmuuttajanuoret pääsisivät yhä useammin jatko-opintoihin ja sitä kautta työelämään. Esitetyt toimenpiteet (14–19) leikkaavat kaikkia kouluasteita.

On jo tiedossa, että maahanmuuttajaoppilaiden joukossa on paljon niitä, jotka eivät saa riittävästi tukea oppimiseen. Asiaa on jo selvitetty ja tarvittavat toimenpiteet ovat tiedossa. Tilanteen korjaamiseksi ei tarvita lisäselvityksiä, vaan resursointia. Toimenpide 19, ”otetaan maahanmuuttajaopiskelijat huomioon osana toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformia”, kaipaa lisää konkretiaa. Harkintaan perustuva valinta ammatilliseen koulutukseen ei toteudu riittävästi. Muualla hankittu peruskoulun päättötodistus ei vieläkään aina mahdollista ammatillisiin opintoihin pääsyä. Ammattiopintojen keskeyttämiset vähenisivät, mikäli riittävästi suomen kielen tukea voitaisiin tarjota osana opintoja. Taas tarvitaan resursseja.

Ohjelmassa esitetään nuorisotakuu keinona parantaa nuorten asemaa. Vantaa on huolissaan siitä, että NAO–koulutusta (nuorten aikuisten osaamisohjelma) ollaan ajamassa alas. Hakevan ja tukevan toiminnan rahoitus on ollut merkittävä, se on auttanut monia maahanmuuttajia pääse-mään eteenpäin. Rahoitus on mahdollistanut kielikokeet, tuen suomi toisena kielenä -opintoihin ja navigaatiojakson kautta tukenut maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden pääsyä ammatilliseen koulutukseen ja työllistymiseen. NAOn avulla moni maahanmuuttajanuori on päässyt eteenpäin. Vantaalla NAO–koulutuksessa olevista puolet on ollut maahanmuuttajataustaisia.

Maahanmuuttajien työmarkkina-aseman parantaminen (toimenpiteet 20–23) on ratkaisevan tärkeää Suomen kestävyysvajeen ja yhteiskuntarauhan kannalta.

Vantaan kaupunki, Vanda stad
Kirjaamo, Registratur
Asematie 7, Stationsvägen 7
01300 Vantaa, Vanda

Puhelin (vaihde), Telefon 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Kaupunginjohtaja
Kari Nenonen
Y-tunnus, FO-nummer 01246109
ID 832655

Vantaan kaupungin kannalta on positiivista, että pääkaupunkiseudun erityisasema huomioidaan (s. 23, toimenpide 20). Ohjelmaluonnoksessa todetaan, että on keskeistä panostaa keinoihin, joilla voidaan nopeuttaa kaikkien maahanmuuttajaryhmien työllistymistä heti työttömyyden alkuvaiheessa, ja erityisesti pääkaupunkiseudulla, jossa 23 % TE–toimistojen asiakkaista on ulkomaalaisia ja joka viides pitkäaikaistyötön on vieraskielinen. Sivulla 26 nostetaan yllättäen esiin aiesopimus ja rahoitus. Vantaa on periaatteessa sitoutunut neuvottelemaan kotouttamisen ja työllistymisen tehostamisen aiesopimuksen jatkamisesta. Emme kuitenkaan ole saaneet kutsua neuvottelupöytään asiasta emmekä kuulleet ohjelmaluonnoksessa mainituista summista.

Sitran kanssa toteutettavan vaikuttavuusinvestointikokeilun (SIB) tuloksia maahanmuuttajien työllisyyden edistämiseksi Vantaa jää kiinnostuneena odottamaan.

Ohjelmaluonnos nostaa esille viranomaisten ja järjestöjen välisen kumppanuuden kotouttamisessa (toimenpiteet 24–27). Vantaan kaupunki pitää toimenpiteitä kannatettavina. Järjestöjen osaamista tarvitaan kotouttamisessa, mutta aito kumppanuus vaatii selkeitä pelisääntöjä ja riittäviä resursseja.

Lisätään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanotossa

Ohjelman lähtöoletuksena on, että oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden siirtyminen vastaanottokeskuksista kuntaan tapahtuu keskimäärin yhdeksän kuukauden kuluessa turvapaikka-hakemuksen jättämisestä. Tavoite on hyvä, mutta ohjelmasta ei löydy riittäviä ja konkreettisia tavoitetta tukevia toimenpiteitä. Tämän hetken turvapaikanhakijamäärien ja arvioitujen luvan saavien määrien valossa tavoite on pääkaupunkiseudun kuntien näkökulmasta epärealistinen. Tämän onnistumiseksi tarvitaan valtiovallan vahvempaa vastuuta tavoitteen onnistumiseksi.

Toimenpide 35: ”automatisoidaan ja yksinkertaistetaan laskennallisten korvausten maksatusmenettelyä”, liittyy toiseen lausuntopyyntöön, joka on käsittelyssä samanaikaisesti. Esitettyä uudistusta kunnat ovat vuosien ajan odottaneet. Esityksen mukaan automatisointi ei erityisesti pääkaupunkiseudulla tule toteutumaan aukottomasti, mikä tarkoittanee sitä, että kunnissa joudutaan edelleenkin resursoimaan korvausten hakemusmenettelyyn henkilöstö. Automatisointi pitää jatkossa saada koskemaan kaikkia laskennallisten korvausten piirissä olevia henkilöitä, jotta siitä saatava hyöty olisi maksimaalinen.

Ihmetystä herättää se, miksi valtio haluaa lisätä yhteistoimintaa kuntien kanssa vain kansainvälistä suojelua saavien kuntiin sijoittamisessa. Maahanmuuttajien kotouttamisessa on lukuisia muitakin asioita, joista tulisi sopia yhdessä kuntien kanssa. Esimerkiksi asuntokysymys on kriittinen eikä ratkea ilman valtion vahvaa mukanaoloa. Pääkaupunkiseudulla on jo nyt suuri pula kohtuuhintaisista asunnoista. Vantaan kaupunki on huolissaan tilanteen pahenemisesta entisestään, kun

Vantaan kaupunki, Vanda stad
Kirjaamo, Registratur
Asematie 7, Stationsvägen 7
01300 Vantaa, Vanda

Puhelin (vaihde), Telefon 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Kaupunginjohtaja
Kari Nenonen
Y-tunnus, FO-nummer 01246109
ID 832655

oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat siirtyvät muualta Suomesta omatoimisesti pääkaupunkiseudun kuntiin täällä jo olevien lisäksi. Välivuokrausmalli (toimenpide 38) tulisi käydä läpi MAL–pöydässä.

Onko lausuntoja pyydetty kaikilta asumiseen liittyviltä relevanteilta tahoilta (yleishyödylliset asunnontuottajat, Y-säätiö jne.)?

Lopuksi Vantaan kaupunki toteaa, että luonnoksessa valtion kotouttamisohjelmaksi on hyviä asioita, mutta niiden toteuttamiseksi tarvitaan enemmän resursseja ja jämäkkää toimeenpanoa.

Vantaan näkökulmasta kaikkein suurin tarve liittyy työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen saatavuudesta huolehtimiseen. Kroonisesti pitkän jonotilanteen, oleskeluluvan saavien turvapaikanhakijoiden määrän rajun kasvun ja maahanmuuttajaväestön pääkaupunkiseudulle keskittymisen takia kotoutumiskoulutuksen resurssit tulisi Uudellamaalla kaksinkertaistaa.

Vantaan kaupunki, Vanda stad
Kirjaamo, Registratur
Asematie 7, Stationsvägen 7
01300 Vantaa, Vanda

Puhelin (vaihde), Telefon 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Kaupunginjohtaja
Kari Nenonen
Y-tunnus, FO-nummer 01246109
ID 832655

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Jakelussa mainituille

LAUSUNTOPYYNTÖ

12.1.2016 TEM/55/00.06.02/2016

Luonnos valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa oheisesta luonnoksesta valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019.

Valtion kotouttamisohjelma perustuu lakiin kotoutumisen edistämisestä (1386/2010; kotoutumislaki), jonka 34 §:n mukaisesti valtioneuvosto päättää valtakunnallisesta kotouttamisen kehittämisestä laatimalla kotouttamisen tavoitteet sisältävän valtion kotouttamisohjelman neljäksi vuodeksi kerrallaan. Luonnos on valmisteltu yhdessä muiden kotouttamisen näkökulmasta relevanttien ministeriöiden (OKM, OM, MMM, SM, STM, UM, VM,YM) kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee lausuntokierroksen jälkeen esityksen valtioneuvoston periaatepäätökseksi valtion kotouttamisohjelmasta.

Samanaikaisesti valtion kotouttamisohjelman kanssa on yhdessä kuntien, kansalaisyhteiskunnan, maahanmuuttajien yhteisöjen, yritysten ja muiden organisaatioiden kanssa valmisteltu kotouttamisen kumppanuusohjelma, joka on tarkoitus julkaista samanaikaisesti valtion kotouttamisohjelman kanssa.

Mahdollinen lausunto pyydetään toimittamaan **viimeistään perjantaina 29.1.2016** sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@tem.fi sekä kotouttaminen@tem.fi

Lisätietoja antaa neuvotteleva virkamies Meri-Sisko Eskola (meri-sisko.eskola@tem.fi puh. 029 504 8256)

Ylijohtaja Tuija Oivo

Maahanmuuttojohtaja Kristina Stenman

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
PL 32 (Aleksanterinkatu 4)
00023 Valtioneuvosto
Puh. 029 506 0000
Faksi 09 1606 2160
www.tem.fi

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
PB 32 (Alexandersgatan 4)
00023 Statsrådet
Tfn 029 506 0000
Fax 09 1606 2160
www.tem.fi

MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY
P.O. Box 32 (Aleksanterinkatu 4)
FI-00023 Government
Tel + 358 29 506 0000
Fax + 358 9 1606 2160
www.tem.fi

LIITE: Kaupunginhallitus 08.02.2016 / 10 §

LIITE Luonnos valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019

JAKELU
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oikeusministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ulkoasiainministeriö
Valtiovarainministeriö
Ympäristöministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö/alueosasto
Maahanmuuttovirasto
Opetushallitus
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos - THL
Ihmisoikeuskeskus
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
Aluehallintovirastot
Suomen Kuntaliitto
Espoon kaupunki
Helsingin kaupunki
Kotkan kaupunki
Oulun kaupunki
Pudasjärven kunta
Punkalaitumen kunta
Tampereen kaupunki
Turun kaupunki
Vaasan kaupunki
Vantaan kaupunki
Elinkeinoelämän keskusliitto
SAK ry
Joensuun seudun Monikulttuurisuusyhdistys Jomoni ry
Kansainvälinen Suomemme ry
Monika-naiset liitto
Pääkaupunkiseudun monikulttuurijärjestöjen yhteistyöverkosto MINIHELI ry
Suomen Afgaanijärjestö ry
Suomen evankelisluterilainen kirkon kirkkohallitus
Suomen ortodoksinen kirkko
Helsingin seurakuntayhtymä
Suomen Islamilainen Neuvosto SINE
Suomen Irakin Naisten Yhdistys ry
Sondip – Varsinais-Suomen Monikulttuuristen yhdistysten liitto ry
Suomen monikulttuurinen liikuntaliitto ry
Suomen Punainen Risti
Suomen Pakolaisapu ry
Suomen somaliliitto ry
Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten liitto
Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO)
Alueelliset ETNOt

VIP

Valtion kotouttamisohjelma vuosille 2016-2019

Luonnos 12.1.2016

Valtion kotouttamisohjelma vuosille 2016-2019 perustuu lakiin kotoutumisen edistämisestä (1386/2010; kotoutumislaki), jonka 34 §:n mukaisesti valtioneuvosto päättää valtakunnallisesta kotouttamisen kehittämisestä laatimalla kotouttamisen tavoitteet sisältävän valtion kotouttamisohjelman neljäksi vuodeksi kerrallaan. Ohjelma sisältää hallituskaudelle kotouttamisen painopisteet, tavoitteet, toimenpiteet, vastuut ja julkisen talouden suunnitelmassa 2016–2019 määritellyt kotoutumisen edistämisen resurssit. Määrittelyt perustuvat pääministeri Sipilän hallitusohjelmaan sekä hallituksen syksyn 2015 kuluessa tekemiin muihin maahanmuuttopoliittisiin linjauksiin. Ohjelman neljä tavoitealuetta ovat: (1) Edistetään ihmisarvoa kunnioittavaa keskustelukulttuuria, eikä rasismia sallita; (2) Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä; (3) Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti; (4) Lisätään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelu saavien vastaanotossa.

VALTION KOTOUTTAMISOHJELMA VUOSILLE 2016-2019 – VALKO II

TAUSTAA

Valtion kotouttamisohjelman 2016–2019 lähtökohdat

Valtion kotouttamisohjelma perustuu lakiin kotoutumisen edistämisestä (1386/2010; kotoutumislaki), jonka 34 §:n mukaisesti valtioneuvosto päättää valtakunnallisesta kotouttamisen kehittämisestä laatimalla kotouttamisen tavoitteet sisältävän valtion kotouttamisohjelman neljäksi vuodeksi kerrallaan. Valtioneuvosto teki ensimmäisen periaatepäätöksen valtion kotouttamisohjelmasta (VALKO I) 7.6.2012. Tässä ohjelmassa kuvattiin kotoutumisen ja hyvien etnisten suhteiden edistämispolitiikan poikkihallinnollinen kokonaisuus. Erityistarkasteluun nostettiin valtiontalouden kehyskauden 2012–2015 kohdennukset.

Valtion kotouttamisohjelmassa vuosille 2016–2019 (VALKO II) otetaan huomioon pääministeri Sipilän strategisen hallitusohjelman kirjaukset, hallituksen turvapaikanhakijoiden kasvun seurauksena 11.9.2015 antamat linjaukset maahanmuuttopoliittisiksi toimenpiteiksi, hallituksen 8.12.2015 julkaisema turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma sekä maahanmuuton ministerityöryhmän linjaukset. VALKO I:n toimenpanon ja vaikutusten seurantatiedot ovat käytettävissä toimenpiteistä päätettäessä. Ohjelma sisältää hallituskauden painopisteet, tavoitteet, toimenpiteet, vastuut ja julkisen talouden suunnitelmassa 2016–2019 määritellyt kotoutumisen edistämisen resurssit, EU-rahoitus mukaan lukien.

Maahanmuuttopoliittisten linjausten lisäksi pääministeri Sipilän hallitusohjelma sisältää monia muitakin uudistuksia, joilla on vaikutusta kotouttamispolitiikan toimeenpanoon. Tällaisia ovat varsinkin valtion ja kuntien väliseen tehtävien ja vastuunjakoon vaikuttavat uudistukset, kuten itsehallintoalueiden perustaminen SOTE-uudistus, tulevaisuuden kunta – hanke, kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisohjelma sekä keskus- ja aluehallinnon uudistaminen. Valtion kotouttamisohjelman valmistelussa on otettu uudistusten vaikutukset huomioon siltä osin kuin niiden sisällöistä on valmisteluajankohtana linjattu.

Valtion kotouttamisohjelma ohjaa ja tehostaa kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010; kotoutumislaki) toimeenpanoa. Ohjelmassa asetetuilla tavoitteilla luodaan edellytyksiä maahanmuuttajien ja muun väestön välisten elinolosuhde-erojen kaventamiselle ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien toteutumiselle sekä luodaan edellytyksiä sille, että maahanmuuttajien osaaminen siirtyy hyödyntämään suomalaista yhteiskuntaa. Tavoitealueet perustuvat pääministeri Sipilän hallitusohjelman maahanmuuttopoliittisiin linjauksiin. Toimenpiteet asettuvat erityisesti maahantulon alkuvaiheeseen.

Valtion kotouttamisohjelman neljä pääministeri Sipilän hallitusohjelmaan perustuvaa tavoitealuetta ovat:

1. Edistetään ihmisarvoa kunnioittavaa keskustelukulttuuria, eikä rasismia sallita;
2. Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä;
3. Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti;
4. Lisätään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelu saavien vastaanotossa.

Ne toimenpiteet, joilla vastataan turvapaikanhakijoiden määrän kasvun seurauksena aiempaa suuremman pakolaisryhmän kotouttamishaasteeseen, on sisällytetty ohjelmaan kunkin tavoitealueen alle. Lähtöoletuksina on, että vuosina 2016–2019 maahan saapuu vuositasolla noin 15.000 turvapaikanhakijaa, heistä noin 35 % saa oleskeluluvan ja oleskeluluvan saaneiden siirtyminen vastaanottokeskuksesta kuntaan tapahtuu keskimäärin yhdeksän kuukauden kuluessa turvapaikkahakemuksen jättämisestä.

Valtion kotouttamisohjelmaan sisällytettävien toimenpiteiden määrittelyssä on otettu huomioon kotoutumisen seurantajärjestelmässä esiin nousseet kotouttamisen haasteet, ensimmäisen valtion kotouttamisohjelman seurantatiedot, viimeaikaisten tutkimusten ja muiden selvitysten sekä kuulemisten tulokset. Seurantajärjestelmän indikaattoreilla saadaan tietoa ohjelman vaikuttavuudesta ja ohjelman toimeenpanoa seurataan toimenpidekohtaisesti.

Valtion kotouttamisohjelman seurantatietojen arviointi sovitetaan yhteen hallitusohjelman puolivälitarkastelun kanssa. Samassa yhteydessä arvioidaan hallitusohjelman mukaisesti valmisteltavan maahanmuuton kustannusselvityksen mahdollisia vaikutuksia ohjelman toimeenpanoon.

Valtion kotouttamisohjelman toimeenpanoa edistetään resurssi- ja informaatio-ohjauksella.

Samanaikaisesti valtion kotouttamisohjelman valmistelun kanssa valmistellaan yhdessä kuntien, maahanmuuttaja- ja kansalaisjärjestöjen, elinkeinoelämän ja työmarkkinajärjestöjen, uskonnollisten yhteisöjen ja oppilaitosten sekä muiden kumppaneiden kanssa kotouttamisen kumppanuusohjelma. Ohjelmassa esitellään eri organisaatioiden näkemyksiä, aloitteita ja lupauksia kotoutumisen edistämiseksi ja se julkaistaan valtion kotouttamisohjelman liitteenä.

Mikäli ohjelmakaudella 2016–2019 tapahtuu toimintaympäristössä sellaisia merkittäviä muutoksia, joita ei ohjelmassa ole voitu ennakoida, ohjelma otetaan uudelleen tarkasteluun.

LUONNOS

Kotoutumista ohjaa laki kotoutumisen edistämisestä

Kotoutumisen edistäminen on horisontaalinen politiikan alue, joka koskee useita politiikan sektoreita, keskeisimmin varhaiskasvatus-, koulutus-, asumis-, työ- sekä sosiaali- ja terveyspolitiikkaa. Hyvän kotoutumisen edellytykset perustuvat perustuslaissa ja sektorilainsäädännöissä määriteltyihin maahanmuuttajien oikeuksiin ja velvollisuuksiin, palveluiden soveltuvuuteen maahanmuuttajien tarpeisiin sekä kotoutumislaissa määriteltyihin kotoutumispalveluihin. Kotoutumiseen vaikuttaa merkittävästi myös ulkomaalaislainsäädäntö ja sen toimeenpano.

Kotoutumisen edistämisestä, maahanmuuttajien velvollisuuksista ja oikeuksista sekä viranomaisten velvollisuuksista ja toimenpiteiden yhteensovittamisesta säädetään laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010; kotoutumislaki). Suomen kotoutumislaki on eurooppalaisittain poikkeuksellisen inklusiivinen: Sen soveltamisalaan kuuluvat kaikki Suomeen muuttavat, joilla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa tai, joiden oleskeluoikeus on rekisteröity tai joille on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti. Kotoutumislaissa kotoutuminen määritellään maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteiseksi kehitykseksi, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Kotoutuminen on siis kaksisuuntaista, arjessa ihmisten ja väestöryhmien välistä vuoropuhelua ja yhteistoimintaa.

Kotoutumista edistäviä palveluja tuotetaan osana julkisia palveluja sekä yksityisten palvelutuottajien ja järjestöjen toimesta. Vapaaehtoistyö täydentää tärkeällä tavalla palvelutarjontaa kielen opetuksesta urheilutoimintaan ja lähentää maahanmuuttajien ja muun väestön välistä vuorovaikutusta. Maahanmuuttajayhteisöt, ml. uskonnolliset yhteisöt, toimivat varsinkin maahanmuuton alkuvaiheessa tärkeinä epävirallisina kotoutumisen edistäjinä ja tiedon välittäjinä. Vapaaehtoistyö ja sen koordinointi on korostunut varsinkin turvapaikanhakijoiden määrän kasvaessa. Järjestöillä on lisäksi korvaamaton rooli asenneilmapiiriin vaikuttamisessa ja maahanmuuttajien asiakkuusnäkökulman välittämisessä.

Turvapaikanhakijoiden määrän kasvun vaikutuksesta aiempaa politiikkaa, kotouttamista säätelevää lainsäädäntöä ja toimeenpanokäytäntöjä sekä resurssikohdennuksia ja viranomaisprosesseja on jouduttu erityisesti turvapaikkahakemukseen oleskeluluvan saavien osalta arvioimaan uudelleen.

Kotouttaminen valtion talousarviossa

Valtion talousarviossa kotoutumista edistävät määrärahat on budjetoitu usean ministeriön pääluokkaan. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kotoutumispolitiikan yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta ja ohjauksesta sekä kotouttamispolitiikan ja hyvien etnisten suhteiden edistämisen yhteensovittamisesta, valakunnallisesta arvioinnista ja seurannasta sekä ohjaa vastaavissa tehtävissä ELY-keskuksia. Sen pääluokasta kohdennetaan määrärahat valtion kunnille pakolaisten vastaanotosta maksamiin kustannuksiin (mom 32.70.30, TAE 2016 162,23 milj. euroa), kotoutumiskoulutuksen hankinnasta, osaamiskartoituksista ja kielitaidon lähtötason arvioinnista aiheutuviin kustannuksiin (mom 32.30.51, TAE 2016 83,25 milj. euroa) sekä maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistämisen edistämiseen (mom 32.70.03, TAE 2016 2,25 milj. euroa). Lisäksi TEM hallinnoi kotoutumista edistäviä ESR-hankkeita.

Opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokasta kohdennetaan määrärahat perusopetukseen valmistavaan opetukseen, perusopetuksen suomi/ruotsi toisena kielenä opetukseen ja tukiopetukseen sekä oman äidinkielen opetukseen (mom 29.10.30), ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaan opetukseen (mom 29.20.30 valtionosuus ja –avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin)) ja lukioon valmistavaan opetukseen (29.10.30). Lisäksi OKM:n pääluokasta rahoitetaan Suomessa asuvien ulkomaalaisten opetukseen, täydennyskoulutukseen, opiskelu- ja kielitaitoa kehittävään koulutukseen kansan- ja kansalaisopistoissa, avustuksia monikulttuurisuuden tukemiseen ja rasismin vastaiseen työhön sekä monikulttuurisuusapurahoihin ja kulttuuritoimintaan ja edistetään yhdenvertaisuutta ja kotoutumista liikunnan avulla. (liite 1)

Muiden ministeriöiden pääluokissa kotoutumisen edistämistä rahoitetaan osana muuta rahoitusta, esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriö ottamalla maahanmuuttajien tarpeet huomioon kehitettäessä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuutta, oikeusministeriö rahoittamalla hyvien etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) toimintaa, ympäristöministeriö rahoittamalla asuntotuotantoa ja asumisneuvonnan hankkeita jne. Sisäministeriö hallinnoi EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa (AMIF), jonka kansalliseen ohjelmaan perustuen rahoitetaan myös kotoutumisen edistämistä. Maa- ja metsätalousministeriö hallinnoi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa, josta voidaan rahoittaa kotouttamista edistäviä hankkeita.

Maahanmuuton, kotoutettavien määrän ja profiilin ennakoitavissa oleva kehittyminen vuosina 2016–2019

Maahanmuuttajien ja maahanmuuton merkitys Suomessa kasvaa jatkuvasti. 2000-luvulla muun kuin kotimaisen kielen äidinkielekseen rekisteröineen väestön määrä on kolminkertaistunut, ja turvapaikanhakijoiden määrän kasvu syksystä 2015 alkaen on edelleen kasvattanut maahanmuuttokysymysten merkitystä yhteiskunnallisessa keskustelussa. Globaalisaatio, sodat ja muut kriisit heijastuvat eri puolille Eurooppaa, ja Suomen on varauduttava myös pakolaisten määrän kasvuun.

Suomi liittyi maahanmuuttajia vastaanottavien maiden joukkoon 1990-luvun alussa Neuvostoliiton romahduksen sekä Somalian ja entisen Jugoslavian hajoamissotien seurauksesta. Maahan saapui sekä pakolaisia että suomalaista syntyperää olevia pakolaisia entisen Neuvostoliiton alueelta. Somalialaisten pakolaisten muutto on jatkunut – kuten sotakin - jo 25 vuotta ja somalinkielinen väestö on kasvanut lähes 17 000 henkeen. Entisestä Neuvostoliitosta suuntautuvan paluumuuttopolitiikan seurauksena taas elinvoimainen venäjänkielinen vähemmistö on kasvanut Suomessa. Nämä esimerkit kuvaavat kansainvälistä muuttoliikettä ohjaavaa piirrettä: ketjumuuttoa. Tietyn ryhmän maahanmuuttoa ennustavat selkeimmin kyseisestä etnisestä ryhmästä jo aiemmin tulleet muuttajat.

Koska Suomi muuttui maahanmuuttomaaksi vasta 1990-luvun alussa, on maahanmuuttajien määrä ja osuus edelleen pieni EU-vertailussa. Tämä siitä huolimatta, että maahanmuuttajaväestön kasvuvauhti on ollut viime vuosina Suomessa nopea. Nykytasoinen turvapaikanhakijoiden määrä ei vielä merkittävästi muuta tilannetta. Lyhyt maahanmuuttohistoria selittää myös sen, että niin sanottu toinen maahanmuuttajapolvi, eli Suomeen alle kouluikäisinä muuttaneet ja Suomessa ulkomailla syntyneille vanhemmille syntyneet lapset ovat pieni ryhmä. Maahanmuutosta kolmasosa on Suomen kansalaisten paluumuuttoa. Vastaavasti maahan muuttavista ulkomaan kansalaisista kolmasosa muuttaa maasta ensimmäisen maassa-asumisvuotensa aikana, ja näistä osa palaa edelleen takaisin Suomeen.

Suomeen muutetaan erilaisin perustein. Yleisin peruste muuttaa Suomeen on perheside, tavanomaisimmin suomalainen tai pysyvästi Suomessa asuva puoliso. Tällä perusteella myönnettävien oleskelulupien osuus vuosittain myönnetyistä oleskeluluvista on ollut vähintään kolmannes, kun taas työ- ja opiskeluperusteisten oleskelulupien osuus on ollut vajaa kolmannes. Kiintiöpakolaisten tai turvapaikkahakemukseen kansainvälistä suojelua saaneiden osuus on useimpina vuosina ollut noin 10 prosenttia. Tilanne kuitenkin muuttui syksyllä 2015 niin Suomessa kuin globaalilla tasolla.

Maahanmuuton tärkein syy sukupuolen mukaan, prosenttia ulkomaalaistaustaisesta 15–64-vuotiaasta väestöstä vuonna 2014, %

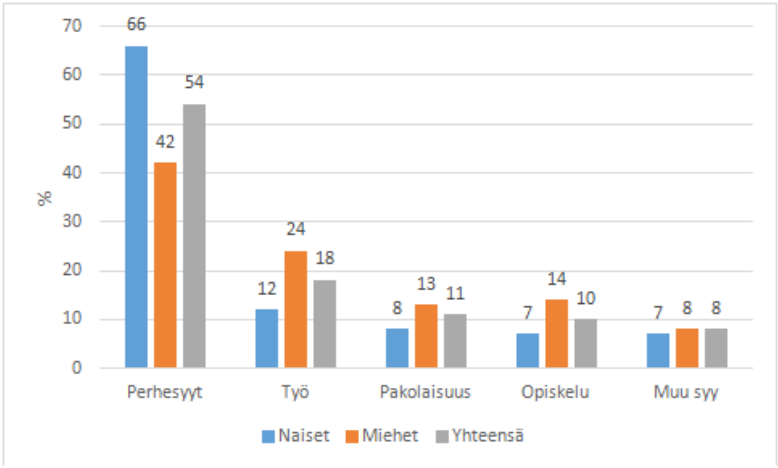

Lähde: UTH-tutkimus

Kuva 1. Maahanmuuton syyt vuonna 2014

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n mukaan konfliktien ja vainon vuoksi pakenemaan joutuneita ihmisiä oli maailmassa vuoden 2014 lopulla noin 59,5 miljoonaa. Tämä oli 8,3 miljoonaa enemmän kuin edellisenä vuonna (51,2 miljoona) ja toistaiseksi suurin vuotuinen kasvu maailman pakolaismäärässä. Pakolaisista suurin osa, 38,2 miljoonaa, oli maansisäisiä pakolaisia. Kotimaansa ulkopuolelle oli paennut 19,5 miljoonaa ihmistä ja turvapaikkahakemuksia jätettiin vuonna 2014 maailmassa oli 1,8 miljoonaa. [1] Epävakaa tilanne Euroopan lähialueilla on tuonut alueelle toisen maailmansodan jälkeen suurimmat pakolaismäärät. Vuonna 2014 Euroopasta haki turvapaikkaa 626 000 henkilöä, Suomesta 3 651 henkilöä. Vuonna 2015 vastaavasti xxx, joista Suomessa xxx (päivitetään vuoden lopussa).

Sodista ja muista kriisitilanteista johtunut pakolaisuus on ennen vuotta 2015 heijastunut Suomeen vähemmän kuin esimerkiksi muihin Pohjoismaihin, Saksaan, Alankomaihin ja moneen muuhun EU-maahan. Kun tilanne loppukesästä 2015 muuttui, Suomesta tuli aiempaa tunnetumpi kohdemaa kotimaansa ulkopuolelta kansainvälistä suojelua hakeville ihmisille eli turvapaikanhakijoille. Maahan saapui vuonna 2015 noin 32 400 turvapaikanhakijaa, noin kymmenkertainen määrä aiempiin vuosiin verrattuna. Vuonna 2015 turvapaikkaa hakeneiden määrän kasvu tulee vuonna 2016 nostamaan kansainvälistä suojelua saavien suhteellista osuutta ja määrää kaikista oleskeluluvan saaneista. Mikäli muilla perusteilla oleskelulupia Suomessa myönnetään vuonna 2016 lukumääräisesti yhtä paljon kuin edellisinä vuosina ja kansainvälistä suojelua hakeneista noin 35 prosenttia saa Suomessa oleskeluluvan, tulee heidän osuutensa kaikista oleskeluluvan saaneista nousemaan vuonna 2016 noin 40 prosenttiin.

1 www.pakolaisapu.fi

Kuva 2. Vuosina 2013-2015 maahan saapuneet turvapaikanhakijat (Kuva uusitaan ja luvut päivitetää)

Pakolaisten ja laajemmin myös maahanmuuttajien kotouttamistoimia voidaan tarkastella yhteiskunnallisena investointina, jonka tavoitteena on tuoda talouteen lisää tuottavuutta joidenkin vuosien lisäkouluttautumiseen investoimalla. Maahanmuuttajien työmarkkina-asemaa ja taloudellista merkitystä koskevat tutkimukset osoittavat, että maahanmuuttajista muodostuu työmarkkinoille täydentävää työvoimaa, joka kasvattaa kansantaloutta. Viime aikoina Suomessa on herätty huomaamaan, että maahanmuuttajien kieliosaaminen ja globaali suhdeverkosto muodostavat lisäarvon suomalaiselle elinkeinoelämälle. Vastaavasti myös jo varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja muissa oppilaitoksissa on mahdollisuus hyötyä arjen kansainvälisyydestä.

Suomeen muuttavat ovat pääosin nuorta työ- ja lisääntymisikäistä väestöä. Esimerkiksi vuonna 2015 tulleista turvapaikanhakijoista arviolta 80 prosenttia on työikäisiä ja 80 prosenttia yksin tulleita miehiä. Ikä- ja sukupuolirakenne merkitsee myös sitä, että Suomeen jäävien nopea työllistyminen on noussut keskeiseksi kotoutumisen tavoitteeksi.

Ulkomaan kansalaisten muutto Suomeen ja syntyvyys kattavat noin 80–90 prosenttia väestönlisäyksestä. Työikäisen väestön osalta kasvu tulee kokonaan maahanmuuttajista. Kantasuomalaisten ikärakenteesta poikkeavat kieli-, kulttuuri- ja osaamistaustat ovat mahdollisuus ikääntyvän väestön Suomelle. Kotoutumisen onnistuessa maahanmuuttajat voivat hyödyttää laajasti suomalaista yhteiskuntaa sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Suomessa olevat maahanmuuttajat ovat taustoiltaan heterogeeninen joukko. Kuten muuallakin maailmassa, maahanmuuttajat keskittyvät suurimmille kaupunkiseuduille. Rekisteröityjä äidinkieliä on noin 170. Suurimmat ryhmät tulevat entisen Neuvostoliiton alueelta Venäjältä, Virosta ja Ruotsista.

Eri maahanmuuttajaryhmien demografinen profiili vaikuttaa paitsi palveluiden tarpeeseen myös siihen, millaiseksi tulijoiden ja vastaanottavan yhteiskunnan vuorovaikutus muodostuu. Lisäksi on huomioitava, että maahan pysyvästi muuttavat tuovat mukanaan myös seuraavat sukupolvet. Sama koskee luonnollisesti myös Suomesta pysyvästi pois muuttavia: heidänkin mukanaan lähtevät myös nykyiset ja tulevat lapset. Tässä mielessä maahanmuuttajaväestön rakenne on merkittävä tekijä väestökehityksen kannalta. Maahanmuuttajat ovat yleensä parhaassa työ- ja hedelmällisyysiässä: kaikissa EU-maissa ikäryhmä 25–39 vuotta on suurin ulkomaalaisten joukossa. Ulkomaan kansalaisten ikärakenteen kannalta mielenkiintoista on se, että 25–39-vuotiaita nuorempien ja vanhempien ikäryhmien osuus on ollut laskussa lähes kaikissa EU-maissa.

Suomen talouskasvun ja hyvinvoinnin näkökulmasta ovat riittävä ja pitkäaikainen maahanmuutto sekä investoiminen maahanmuuttajien kotoutumiseen merkittävässä roolissa. Pakolaiset työllistyvät hitaammin kuin muut maahanmuuttajaryhmät, mutta ero kuroutuu umpeen noin 7-10 vuodessa. Tämä merkitsee sitä, että maassaolon alkuvaiheeseen sijoittuvat kotoutumis- ja työllistämisinvestoinnit ovat pakolaisilla muita ryhmiä suurempia. Toisaalta pakolaisten muita maahanmuuttajaryhmiä nuorempi ikärakenne ja miesvaltaisuus merkitsevät sitä, että investointi maksaa itsensä takaisin pidempien työurien muodossa.

On arvioitu, että vuonna 2015 maahan saapuneista turvapaikanhakijoista noin kolmannes tulee saamaan oleskeluluvan kansainvälisen suojelun perusteella. Todennäköisesti kuitenkin suurempi osa jää maahan muilla perustein oleskelulupaprosessin pitkittyessä. Mitä pidempi oleskelulupaprosessi on, sitä enemmän kiinnittäviä siteitä turvapaikanhakijoina tulleille syntyy: osa löytää opiskelu- tai työpaikan, osa avioituu ja saa lapsia. Nuorten miesten yliedustus turvapaikanhakijoiden joukossa merkitsee sitä, että perheellistymistä tapahtuu muutamien vuosien aikaviipeellä. Tämä tapahtuu kolmella tavalla: 1) toisessa maassa olevat ydinperheen jäsenet (vaimo ja/tai lapset) muuttavat Suomeen, kun perheenyhdistämisen vaativat kriteerit täyttyvät; 2) avioituminen ja Suomen ulkopuolella asuvan muutto kriteerien täyttyessä; 3) avioituminen Suomessa jo asuvan kanssa. On keskeistä huomata, että vaikka kriteerit puolison ja mahdollisten lasten maahanmuutolle olisivat kuinka tiukat, pyrkimys toivottuun parisuhteeseen ja perhe-elämään on motivoituneen perheenkokoajan tavoitteena esteistä huolimatta.

KOTOUTTAMISEN TAVOITEALUEET

TAVOITEALUE I: Edistetään ihmisarvoa kunnioittavaa keskustelukulttuuria, eikä rasismia sallita

Tavoitteena on suomalainen yhteiskunta, jossa maahanmuutosta keskustellaan avoimesti ja ihmisarvoa kunnioittaen, jossa viranomaiset ovat luoneet vuoropuhelun foorumit viranomaisten ja maahanmuuttajien välille, ja jossa eri väestöryhmien välillä vallitsee toimiva vuorovaikutus.

Tilannekuvaus:

Eri väestöryhmien välillä vallitsevien myönteisten asenteiden, luottamuksen ja kunnioituksen tunnusmerkkejä ovat kokemus yhteenkuuluvuudesta ja turvallisuudesta, syrjimätön kohtelu sekä yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa. Suomessa tätä on toistaiseksi tutkittu vähän. Rasismia

ja muukalaispelkoa – eri väestöryhmien välisten suhteiden kielteistä ulottuvuutta - on sen sijaan tutkittu laajemmin.

Arjen rasismista on viime vuosina ilmestynyt kaksi väitöstutkimusta.[2] Viranomaisten systemaattinen seuranta koskee lähinnä viharikoksia ja syrjintää. Myös suomalaisten asenteita ja niiden kehittymistä eri vähemmistöryhmiä kohtaan tutkittiin systemaattisesti vuosina 1989-2008. Sen jälkeen on selvitetty erilaisilla kyselyillä pääasiassa suomalaisten näkemyksiä maahanmuuton lisäämiseen tai vähentämiseen.

Arjen rasismin rinnalla viranomaisten tulee tarkastella rasismia myös rakenteellisena ilmiönä. Kotoutumisen näkökulmasta on tärkeää arvioida niitä vaikutuksia, joita rasismilla, syrjinnällä ja ennakkoluuloilla on niiden kohteeksi sekä suoraan että välillisesti joutuneille. Kotoutumisen edellytyksenä on yhteiskunta, jossa näitä ilmiöitä ei sallita. Rasismista vapaa yhteisö on ihmisoikeuskysymys sekä osallisuuden, kotoutumisen ja yhteiskunnan eheyden edellytys. Rasismista vapaiden yhteisöjen toteutumiseksi on välttämätöntä ylläpitää avointa vuoropuhelua myös väestöryhmien ja viranomaisten välillä. Tähän Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) tarjoaa sekä valtakunnallisella että alueellisella tasolla virallisen foorumin. Onkin tärkeää huolehtia sen toimintaedellytyksistä ja kehittämisestä toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten mukaisesti.

Viharikoksiin liittyviä yleisiä rikosnimikkeitä ovat kiihottaminen kansanryhmää vastaan, kunnianloukkaus ja laiton uhkaus. Viharikosta tai vihapuhetta ei ole erikseen mainittu rikoslainsäädännössä. Suurimmassa osassa rasistisia piirteitä sisältävistä rikosilmoituksista on ollut kyse tilanteesta, jossa valtaväestöön kuuluva on kohdistanut rasistisia solvauksia etniseen tai kansalliseen vähemmistöön kuuluvaa kohtaan. Rikostyypeistä yleisimpiä ovat olleet eriasteiset pahoinpitelyt. Rasistisille rikoksille alttiita ovat etenkin ryhmät, jotka ulkonäöltään selvimmin erottuvat kantaväestöstä.

Poliisiammattikorkeakoulun raportoinnin mukaan internetissä tapahtuneiden varsinaisten viharikosten osuus on ollut pieni, joskin kasvussa. Vuonna 2013 internetissä tapahtuneista epäiltyjä rasistisia rikoksia oli 45 eli noin neljä prosenttia kaikista tapahtumapaikoista ja vuonna 2014 vastaavat luvut olivat 80 ja kahdeksan prosenttia.[3] Tutkintapyyntö jätetään useassa tilanteessa tekemättä. Yleinen huomio on, että ennakkoluuloisten ja vihamielisten näkemysten esittämisen kynnys erityisesti sosiaalisessa mediassa on matala. Tästä ovat olleet huolissaan erityisesti maahanmuuttajayhteisöt ja korostaneet vihapuheiden vaikutuksia maahanmuuttajien turvallisuuden ja osallisuuden tunteeseen. Myös YK:n rotusyrjinnän poistamista käsittelevä komitea (CERD-komitea) suositteli viimeisimmässä Suomea koskevassa raportissaan tehostamaan pyrkimyksiä torjua internetissä tapahtuvaa yllyttämistä rotuvihaan ja rotusyrjintään. Poliisi toimii myös sosiaalisessa mediassa, virtuaaliset lähipoliisit omalla nimellään.

Kansainvälisten ja kansallisten syrjintää mittaavien selvitysten ja barometrien mukaan syrjintää esiintyy Suomessa eri elämänaluilla ja sen kohteeksi voi joutua monesta eri syystä. Vuoden 2015 Eurobarometri -tutkimuksen mukaan 12 prosenttia kyselyyn vastanneista ilmoitti kokeneensa Suomessa syrjintää viimeisen 12 kuukauden aikana. Tilastokeskuksen ulkomaalaista syntyperää olevien työ- ja hyvinvointitutkimuksen tulokset ovat samankaltaiset. Lisäksi Eurobarometrien mukaan suomalaiset ovat sitä mieltä, että syrjintä etnisen alkuperän perusteella on kaikkein yleisintä.

2 Anna Rastas: Rasismi lasten ja nuorten arjessa (2007). Anne-Mari Souto: Arkipäivän rasismi koulussa (2011)

3 http://www.polamk.fi/tki/projektihaku/viharikokset_2014_ja_2015

Taulukko 4. Syrjintää kohdanneiden osuus (%) kyseisen viranomaisen kanssa asioineista 20–64-vuotiaassa väestössä syntyperän mukaan vuonna 2014. (suluissa 95 %:n luottamusvälit). Lähde: UTH-tutkimus

	Kela tai sosiaali-toimisto	Terveyspalvelut	TE-toimisto	Poliisi
Venäjä ja Neuvosto-liitto	6.9 (4.6–10.2)	10.0 (7.6–13.0)	9.8 (6.7–14.0)	4.4 (2.5–7.7)
Viro	9.7 (5.9–15.5)	10.9 (7.4–15.8)	9.2 (4.5–17.9)	8.0 (4.0–15.4)
Lähi-itä ja Pohjois-Afrikka	14.3 (10.1–19.8)	17.6 (13.1–23.2)	18.0 (12.7–24.8)	9.3 (5.8–14.7)
Muu Afrikka	15.9 (9.8–24.8)	13.8 (9.2–20.2)	11.5 (6.8–18.8)	9.2 (5.1–16.2)
Aasia	8.6 (5.1–14.1)	11.6 (8.5–15.7)	13.8 (9.1–20.3)	7.4 (4.7–11.5)
EU, EFTA ja Poh-jois-Amerikka	9.0 (5.2–15.1)	8.7 (5.7–12.9)	13.6 (7.8–22.8)	11.6 (6.0–21.4)
Latinainen Amerik-ka, Itä-Eurooppa ja muut	6.2 (2.9–12.6)	14.1 (9.3–20.7)	13.2 (7.6–21.7)	8.9 (4.5–16.9)
Ulkomaalaistaustai-set yhteensä	9.8 (8.2–11.7)	12.1 (10.7–13.7)	12.7 (10.7–15.0)	7.9 (6.4–9.8)

Luvut ikävakioituja

Kuva 3. Syrjintää kohdanneiden osuus viranomaisen kanssa asioidessa vuonna 2014

Uusi yhdenvertaisuuslaki astui voimaan 1.1.2015. Viranomaisilla, koulutuksen järjestäjillä ja työnantajilla tulee olla lain edellyttämät suunnitelmat yhdenvertaisuuden edistämiseksi vuoteen 2017 mennessä. Lain käytännön toteuttaminen on tärkeä osa kotoutumisen edistämistä.

Osa rasismin ja syrjinnän vastaista työtä on kerätä objektiivista tietoa syrjinnästä ja sen muodoista eri elämänalueilla. Oikeusministeriön koordinoimaa valtioneuvoston yhteistä syrjinnän seurantajärjestelmää kehitetään edelleen.

Asenneilmapiiri voi joko edistää tai hidastaa maahanmuuttajien kotoutumista. Ihmisarvoa kunnioittavan keskustelukulttuurin luomisessa on sekä poliittisilla päättäjillä että kaikilla viranomaisilla rooli. Keskeistä on viranomaisten yhteinen näkemys tavoitteista, läheinen yhteistyö ja että viranomaiset suunnittelevat toimenpiteitä koordinoidusti ja yhdessä. Eduskuntapuolueet allekirjoittivat Euroopan puolueiden vastaisen peruskirjan 4.11.2015 ja sitoutuivat aktiivisesti toimimaan kaikenlaista rasismia ja vihapuhetta vastaan sekä edistämään maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen osallistumista toimintaan. ETNO yhdessä Ihmisoikeusliiton ja yhdenvertaisuusvaltuutetun kanssa toteuttavat peruskirjan toimeenpanon seurantaa kuntavaalien 2017 yhteydessä.

Vuoden 2015 aikana poliisi on raportoinut rasististen tekojen lisääntymisestä varsinkin turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusten läheisyydessä. Turvallisuuden takaamiseen vastaanottokeskuksissa niin hakijoiden, työntekijöiden kuin paikallisen yhteisön näkökulmasta on jouduttu kiinnittämään erityistä huomiota ja kohdentamaan siihen resursseja. Lisäksi keskeistä on oikea-aikainen viestintä sekä kansalaisille että turvapaikanhakijoille ja sitä tarvitaan kaikilta avainorganisaatioilta ja kaikilla tasoilla. Väärää tai harhaanjohtavaa tietoa on pyrittävä oikaisemaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa myös sosiaalisessa mediassa, jossa tieto leviää nopeammin kuin koskaan aikaisemmin. Oikealla tiedolla pystytään vaikuttamaan vallitsevaan keskusteluun ja asenneilmapiiriin. Tiedon merkitys korostuu tilanteessa, jossa keskustelun ääripäät tuntuvat olevan hyvin kaukana toisistaan ja tilanne on herkkä provosoitumaan. Myös laajoja ja näkyviä viestintäkampanjoita asenneilmapiiriin vaikuttamiseksi tulee harkita.

Toimenpiteet:

1. Toteutetaan **Etnisen yhdenvertaisuuden, rasismin ehkäisyn ja hyvän vuoropuhelun -toimenpideohjelma**, jossa:

   - Vastuuviranomaiset viestivät koordinoidusti turvapaikanhakijoiden vastaanottoon ja kotouttamiseen liittyvistä kysymyksistä ja toimivat tiiviissä verkostossa rasismin ja rasistisen vihapuheen ehkäisemiseksi, tunnistamiseksi ja niihin reagoimiseksi. (TEM, OM, OKM, SM, Maahanmuuttovirasto, Yhdenvertaisuusvaltuutettu, Eduskunnan Ihmisoikeuskeskus)
     - Vastuuviranomaiset keräävät tietopaketin ”Faktaa maahanmuutosta ja kotoutumisesta” ja ylläpitävät sitä Internet-sivustoillaan ja sosiaalisessa mediassa;
     - Ministeriöt varmistavat kukin omalla hallinnonalallaan ja yhteistyössä kansalaisjärjestöjen kanssa maahanmuuton, kotoutumisen edistämisen ja rasismia ehkäisevän fakta-tiedon välittymisen. Toteutuksen tueksi valmistellaan arjen asiakastyön toistettavat koulutussisällöt ja toteutetaan kampanjaluonteisia toimia. Erityiskohderyhmänä ovat nuorten parissa uusilla vastaanottokeskuspaikkakunnilla ja oleskeluluvan saaneita vastaanottavissa kunnissa työskentelevät. (TEM, OM, OKM, SM, STM, YM, MMM, VM)
     - Valtioneuvoston tasolla, osana Suomi 100 -hanketta toteutetaan yhteistyössä eri yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa laaja kampanja etnisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja rasismin torjumiseksi.
     - Oikeusministeriö kehittää etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) alueellisten neuvottelukuntien roolia toimivan vuorovaikutuksen edistämiseksi vastaanottokeskuspaikkakunnilla. Samalla varmistetaan alueellisten ETNO:jen toimintaresurssit ja muut –edellytykset;
     - ETNO toteuttaa aiempia pilotteja hyödyntäen (kysysuoraan.net –hanke) valtakunnallinen monikanavainen keskusteluohjelma rasismin vaikutuksista suomalaisessa yhteiskunnassa. (ETNO)

   - Vastuuviranomaiset kartoittavat yhdessä tutkimusorganisaatioiden kanssa eri väestöryhmien välisiin asenteisiin, yhteenkuuluvuuteen, syrjimättömään kohteluun sekä rakenteelliseen että arjen rasismiin liittyvät tutkimustarpeet. Kohdennetaan määrärahoja priorisoinnin pohjalta.

2. Tuetaan **yhdenvertaisuus- ja syrjinnän vastaisen lainsäädännön toimeenpanoa** ja eri väestöryhmien välisiä hyviä suhteita:
   - kouluttamalla avainryhmiä yhdenvertaisuuslain velvoitteista, toteuttamalla syrjinnän ja rasismin vastaisia tiedotuskampanjoita, keräämällä tietoa syrjinnän ilmenemisestä eri elämäalueilla sekä tukemalla toimintaa vihapuheen ehkäisemiseksi.
   - toteuttamalla yhdessä etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO), muiden viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen kanssa turvapaikkatilanteeseen liittyviin haasteisiin kohdentuvan TRUST- hanke, jossa kehitettään toimintamalleja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi alueellisella ja paikallisella tasolla.

Vastuutahot

TEM, OKM, OM, SM; YVV, EK-IOK

Toimenpiteen 1. koordinoinnista vastaa TEM

Toimenpiteen 2. koordinoinnista vastaa OM

Resurssit

Toimenpiteen 1. toteutus rahoitetaan ministeriöiden valtion TA:ssa tarkoitukseen kohdentamilla määrärahoilla

Toimenpiteen 2. rahoitus toteutetaan OM:n pääluokan momentilta 25.01.01. Lisäksi OM on hakenut EU-rahoitusta TRUST-hankkeen toteuttamiseksi.

Syrjinnän seuranta rahoitetaan OM:n pääluokan momentilta 25.01.01.

Mittarit

Yhdenvertaisuus- ja syrjintäindikaattorit (asenteet eri ryhmiä kohtaan, syrjintäkokemukset ja havainnot, viharikollisuus ja –puhe, syrjintäilmoitukset ja –tuomiot, yhdenvertaisuuden edistäminen).

- Lähde OM:n ylläpitämä seurantajärjestelmä.

Tavoitealue II: Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet vahvistamaan osaltaan Suomen innovaatiokykyä

Tavoitteena on, että maahanmuuttajien kotouttamistoimet nähdään yhä kiinteämmin osana Suomen elinkeino- ja innovaatiopolitiikan sekä kehitysyhteistyöpolitiikan keinovalikoimaa. Tähän sisältyy korkeasti koulutettujen ja suomalaisista korkeakouluista valmistuneiden maahanmuuttajien osaamisen hyödyntäminen ja urien edistäminen suomalaisilla työmarkkinoilla, mikä puolestaan vahvistaa Suomen kilpailukykyä.

Tilannekuvaus

Maahanmuuttajat tuovat mukanaan uusia toimintatapoja sekä kansainvälisiä osaamisverkostoja ja pääomaa ja monipuolistavat suomalaista kielivarantoa. Osaamista tullaan tulevaisuudessa rekrytoimaan yhä enemmän suoraan ulkomailta, mutta samaan aikaan on mielekästä panostaa Suomessa asuvien maahanmuuttajien, kuten tutkinto-opiskelijoiden ja muista syistä muuttaneiden osaamisen nykyistä parempaan hyödyntämiseen työmarkkinoilla ja innovaatiotoiminnassa.

*Ulkomaalaistaustaisten ja suomalaistaustaisten 15–64-vuotiaiden ammattirakenne vuonna 2004, %, Tilastokeskuksen ammattiluokitus 2010, 1-numerotaso**

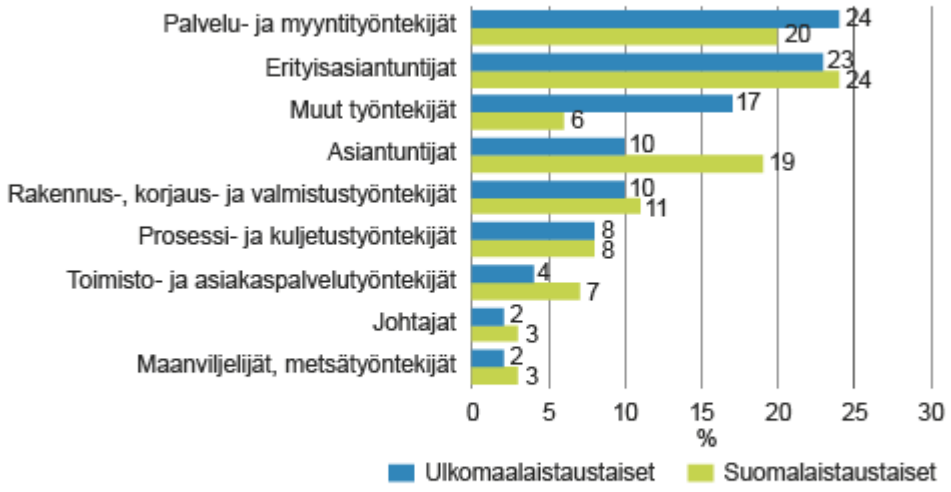

** Ammattiluokituksesta ei näytetä pääluokkaa Sotilaat havaintojen pienen määrän vuoksi*

Lähde: UTH-tutkimus 2014, Tilastokeskus

Kuva 4: Ulkomaalaistaustaisen ja suomalaistaustaisen ammattirakenne vuonna 2014

Toisen ja korkea-asteen oppilaitosten kansainvälistyminen on tuonut Suomeen tuhansia ulkomaalaisia opiskelijoita. Suomessa voi suorittaa esim. kandidaatti- tai maisteritasoisen tutkinnon sadoissa englanninkielisissä opinto-ohjelmissa eri puolilla maata. Olisi mielekästä, että nykyistä useampi Suomessa tutkintonsa suorittanut lahjakas nuori myös jäisi Suomeen töihin. Esimerkiksi ammattikorkeakoulututkinnon englanniksi suorittaneista ulkomaan kansalaisista oli vuoden jälkeen Suomessa töissä noin puolet, kun vastaavan tutkinnon kotimaisilla kielillä suorittaneista suomalaisista tai ulkomaalaisista oli töissä yli 80 prosenttia. Onkin tunnistettu, että kotimaisten kielten opintojen ja suomalaisten työelämäyhteyksien ja -taitojen opiskelu lisäisi oppilaitoksista valmistuneiden ulkomaalaisten opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksia.

Kuten edellinen esimerkki koulutuspolitiikasta osoittaa, eri politiikkalohkoja ei kotoutumisen osalta voi tarkastella ilman poikkihallinnollisen perspektiivin huomioimista. Koulutus-, elinkeino-, innovaatio- ja aluepolitiikka sekä maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikka ovat poikkihallinnollisia politiikkalohkoja, joilla kansainvälisen liikkuvuuden lisääntyessä on yhä enenevässä määrin yhteneväisiä toimintatapoja ja tavoitteita. Muuttoliike tuo mukanaan innovaatioita ja kansainvälisiä osaamisverkostoja ja investointeja, joilla on aluepoliittinen ulottuvuutensa. Politiikkalohkoja on valtiollisessa politiikkaohjauksessa tarkasteltu tähän asti erillään, mutta tavoitteiden ja toimenpiteiden tehokkaammaksi yhteensovittamiseksi olisi tarpeen tarkastella kokonaisvaltaisemmin maahanmuutto- ja kotoutumispolitiikan liittymäpintoja innovaatio- ja elinkeinopolitiikan sekä alue-, ja koulutuspolitiikan lohkojen kanssa. Kokonaisvaltaisuuden ja poikkihallinnollisuuden tulisi näkyä a) strategisena näkemyksenä siitä, miten maahanmuutto ja maahanmuuttajat nivoutuvat osaksi elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa, ja b) strategista näkemystä tukevina käytännön toimenpiteinä. Myös mainittujen politiikkalohkojen liittymäpintoja kehityspolitiikan tavoitteisiin ja toimenpiteisiin tulee vahvistaa.

Innovaatiotalouden välineitä soveltaen maahanmuuttajien voimavara tuottaisi nykyistä enemmän arvonlisää ja hyvinvointia. Jo nyt maahanmuuttajilla on keskeinen merkitys erilaisissa innovaatioyhteisöissä

ja kasvuyrityssektorin kansainvälistymisessä. Innovaatiopolitiikan välineitä hyödyntämällä voidaan entistä tehokkaammin tukea maahanmuuttajia työllistymään, työllistämään itsensä ja luomaan työpaikkoja tuomalla eri taustoista tulevien maahanmuuttajien globaali suhdeverkosto sekä kansainvälinen osaaminen kansantaloudelliseksi hyödyksi. Jatkossa tarvitaan kuitenkin strategisempi näkemys siitä, miten maahanmuuttajat nivoutuvat osaksi elinkeino- ja innovaatiopolitiikan sekä kehitysyhteistyön tavoitteita ja toimenpiteitä. Tällä hetkellä yritykset hyödyntävät hyvin rajallisesti kansainvälistymisessään ja viennin edistämisessään Suomessa asuvien maahanmuuttajien lähtömaatuntemusta ja verkostoja. Niin ikään maahanmuuttajien osaamispotentiaalin hyödyntäminen kehitysyhteistyöhankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa on rajallista.

Ruotsissa on tutkittu yhteyttä maahanmuuttajien ja lisääntyneen kansainvälisen kaupan välillä. Kymmenen prosentin lisäys jostain tietystä maasta kotoisin olevien maahanmuuttajien määrässä johtaa keskimäärin 3-6 prosentin lisäykseen viennissä ja 9 prosentin lisäykseen tuonnissa ao. maasta. Yritystasolla taas tietystä maasta kotoisin olevan maahanmuuttajan palkkaaminen vientiyrityksen liiketoimintaa edistämään on johtanut 1-2 prosentin lisäykseen viennissä. [4]

Erityisesti nopeaan kasvuun ja rajojen yli tähtäävä ns. *born global* -yrittäjyys on entistä merkittävämmässä asemassa luotaessa Suomeen kilpailukykyä ja uusia työpaikkoja. Kasvuyrittäjyysyhteisöt ovat viime vuosina vahvistuneet ja tähän kehitykseen nojaavaa innovaatioekosysteemiä on alettu valjastaa vetovoimatekijäksi ulkomaisten toimintaansa aloittavien yritysten ja rahoittajien houkuttelemiseksi Suomeen. Työ- ja elinkeinoministeriö on ohjannut tukea esimerkiksi Slush-tapahtumalle ja jatkossa olisi mielekästä selvittää entistä systemaattisemmin myös maahanmuutto- ml. kotoutumispolitiikan keinoja edistää yritysten ja investointien hakeutumista Suomeen.

Toimenpiteet

3. Työ- ja elinkeinoministeriön 21.10.2015 käynnistämässä maahanmuuttajien nopea työllistyminen ja osaamisen laaja-alainen hyödyntäminen – hankkeessa arvioidaan millaisilla käytännön toimenpiteillä maahanmuuttajien **osaaminen** tunnistetaan ja kiinnitetään kiinteämmin osaksi elinkeino- ja innovaatiopolitiikan ja kehitysyhteistyöpolitiikan kehittämistä ja toimeenpanoa.

4. Kytketään ulkomaalaisia korkeakouluopiskelijoita harjoittelun ja opinnäytetöiden kautta suomalaisiin yrityksiin ja työelämään ja tätä kautta hyödynnetään heidän osaamistaan. Lisäksi ohjataan rahoituksella suomalaista työelämää – yrityksiä sekä muita työnantajia - vahvistamaan yhteyksiään korkeakouluihin.

5. Korkeakoulut edistävät opetus- ja kulttuuriministeriön tekemän selvityksen mukaisesti ulkomaalaisten

4 Strömbäck, J. (2015) I nationens intresse – en översikt av hur invandring bidrar till Sverige. Stockholm: Reforminstitutet. Hatzigeorgiou, A. & Lodefalk, M. (2012) Utlandsfödda främjar företagens utrikeshandel. Ekonomisk Debatt 40(5).
Hatzigeorgiou, A. & Lodefalk, M. (2014) The Role of Foreign Networks for Trade in Services: Firm-level Evidence. Working Paper 2014:27. Stockholm: Entreprenörskapsforum.

tutkinto-opiskelijoiden suomen tai ruotsin kielen oppimista ja kiinnittymistä työelämää.

Vastuutahot

TEM, OKM

Resurssit

Kehittämistyö tehdään osittain virkamiestyönä ja osittain rahoitetaan ESR-hankerahoituksella sekä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman kotoutumista edistävissä hankkeissa maaseudulla.

LUONNOS

Selvitystyöhön kohdennetaan TEM:n pääluokan momentilta 32.70.03 vuosina 2016-2017 yhteensä 200.000 euroa

Mittarit

Suomessa korkeakoulututkintonsa suorittaneiden ulkomaan kansalaisten työllisyysaste

- Tavoite 70 prosenttia vuoden jälkeen tutkinnon suorittamisesta vuoteen 2019 mennessä

-

Tavoitealue III: Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti

Tehokkaalla alkuvaiheella hyvät edellytykset kotoutumiseen

Tavoitteena on vauhdittaa kotoutumista ja vahvistaa siirtymiä kotoutumista edistäviin palveluihin sekä työelämään hyödyntäen tehokkaasti maahanmuuttajien aiemmin hankittua osaamista.

Tilannekuvaus

Tavoitteeseen pyritään tarjoamalla jokaiselle maahan muuttavalle yksilöllisiin tarpeisiin vastaava tarkoituksenmukainen alkupalvelukokonaisuus, joka käynnistää kotoutumisprosessin viiveettä.

Kotoutumisprosessin peruselementit sisältyvät kotoutumislain 2 lukuun. Niiden perussisältönä ovat vahvat neuvonnan ja ohjauksen palvelut, sekä maahanmuuttajan tarpeille ja osaamiselle rakentuva, yksilöllinen kotoutumispolku. Sen keskeisiä elementtejä työikäisen maahanmuuttajan kohdalla ovat kieliopintoja, yhteiskuntatietoutta ja työelämävalmiuksia sisältävä kotoutumiskoulutus, sekä ammatillista osaamista täydentävä koulutus ja työelämään johtavat palvelut, kuten valmennus ja työkokeilu. Tällä hetkellä ensimmäisiä kotoutumissuunnitelmia tehdään TE-toimistossa aikuisille maahanmuuttajille noin 7 000–8 000 vuodessa. Turvapaikanhakijamäärien kasvettua vuonna 2015 on tarpeen saattaa kotoutumista edistävien palvelujen volyymi uudelle tasolle, mutta myös arvioida uudestaan toteutustapoja.

Toimivat ja tehokkaat maahantulon alkuvaiheeseen sijoittuvat palvelut ja pitkäjänteinen ohjaus edistävät eheiden kotoutumispolkujen muodostumista. Oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat muodostavat kasvavan asiakasryhmän kotoutumispalveluissa. Heidän kotoutumisprosessinsa käynnistymistä voidaan nopeuttaa vahvistamalla ohjaus- ja neuvontapalveluita ja aikaistamalla maahanmuuttajan kokonaistilannetta sekä kotoutumisvalmiuksia arvioivan alkukartoituksen toteuttamista siten, että oleskeluluvan saaneiden tilanteen ja osaamisprofiilin kartoittaminen käynnistetään viiveettä, mahdollisesti jo vastaanottokeskuksessa.

Myös siirtymiä kotoutumista edistävään ja osaamista täydentävään koulutukseen, muihin palveluihin ja työelämään voidaan edelleen sujuvoittaa kaikkien maahanmuuttajien kohdalla hyödyntämällä tehostetusti alku- ja osaamiskartoituksen tietoja ohjauksessa. Ulkomaisen tutkinnon suorittaneiden polkua työelämään voidaan nopeuttaa kehittämällä aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista, tunnustamista ja täydentämistä, jolloin pystytään paremmin ennakoimaan lisäopintojen tarvetta ja suunnittelemaan valtakunnallista lisäopintojen tarjontaa. Kotoutumisen alkuvaiheen palveluiden ulkopuolelle jäävien ryhmien (esim. kotiäidit, puolisot, opiskelijat tai ikääntyneet) tavoittamista ja palveluihin ohjaamista on myös tarpeen kehittää edelleen.

Kotoutumisprosessin sujuva käynnistyminen edellyttää myös uusien maahanmuuttajien asumisen järjestämistä. Asumisen järjestämisessä voidaan ensisijassa hyödyntää olemassa olevia tyhjiä vuokra-asuntoja, erityisesti vastaanottokeskusten läheisyydessä. Kasvavaan asuntokysyntään vastaaminen edellyttää asuntotuotannon vauhdittamista sekä rakennusten muuttamista asuinkäyttöön. Kunta järjestää asunnon kiintiöpakolaisille ja ELY-keskusten kautta osoitettuna kuntaan muuttaville. Valtion tuella rakennettuja vuokra-asuntoja voidaan käyttää kuntapaikan saaneiden asuntoina noudattaen asukasvalintasäännöksiä. Valtion tukemien asuntojen haussa ulkomaalaisia asunnonhakijoita koskevat normaalit asukasvalintakriteerit: asunnon tarve, tulot ja varallisuus. Asukkaaksi voidaan valita kolmannen maan kansalainen, jolla on yli vuoden mittainen oleskelulupa.

Korkeakouluissa tarjottavan ulkomaalaisille suunnatun kotimaisten kielten tarjonta on puutteellista. Korkeakoulujen ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden suomen tai ruotsin kielen opetusta ei ole ollut riittävästi tarjolla ja sen sisällöt eivät ole vastanneet työelämän tarpeita. Vastuu riittävän kielitaidon saavuttamisesta jakautuu käytännössä korkeakoulujen, kaupunkien, kuntien, yritysten ja muiden tahojen välille, mutta työnjako on epäselvää. Työelämän kannalta riittävä kielitaito on kokonaisuus, joka saavutetaan ennen opintoja, opintojen aikana ja opintojen jälkeen.

Maahanmuuttajan osaamista tehokkaasti hyödyntäviin sekä täydentäviin palveluihin ohjaaminen edellyttää alkuvaiheen palveluiden vahvistamista. Alkupalvelukokonaisuus sisältää ohjausta ja neuvontaa, alkukartoituksen, kielitaidon lähtötason arvioinnin ja osaamisen kartoituksen, tarvittaessa kotoutumissuunnitelman sekä suomen kieleen ja yhteiskuntaan orientoivaa koulutusta. Laajapohjaisessa

verkostossa toteutettuina kotoutumisen alkuvaiheen palvelut vahvistavat kumppanuuksia ja toimijoiden välistä monialaista yhteistyötä sekä selkiyttävät kotoutumisprosessin eri vaiheiden vastuita.

Toimenpiteet

6. Selvitetään maahanmuuttajien osaamis- ja koulutustaso nopeasti maahantulon jälkeen ja hyödynnetään henkilöiden osaamisprofiilia työllistymis- ja koulutuspoluille ohjaamisessa ottaen huomioon alueellista sijoittumista suunniteltaessa olemassa oleva asuntotarjonta.

7. Kehitetään valtakunnallinen malli kotoutumisen **alkuvaiheen palvelukokonaisuudeksi**.[5]

8. Luodaan maahanmuuttajien, erityisesti korkeasti koulutettujen, aiemmin hankkiman **osaamisentunnistamiseen ja tunnustamiseen** valtakunnalliset periaatteet.[6] Toiminnassa huomioidaan erityisesti tutkinnon ja ammattipätevyyden tunnustamisen edellytyksinä olevien lisäopintojen järjestäminen(mukaan lukien kieliopinnot).

9. Selvitetään korkeakouluissa tarjottavan ulkomaalaisille tutkinto-opiskelijoille suunnatun kotimaisenkielten tarjonta ja taso sekä selkiytetään työn- ja vastuunjako.[7]

Vastuutahot

TEM, OKM, OPH, Uudenmaan ELY-keskus (Kotona Suomessa -koordinaatiohanke)

LUONNOS

Resurssit

Kielitaidon lähtötason arviointi ja osaamisen kartoittaminen: rahoitetaanTEM:n pääluokan momentilta 32.30.51.

Alkuvaiheen palveluiden sekä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kehittämistyötä rahoitetaan ESR-osarahoituksella vuosina 2015–2020.

Mittarit

Palveluprosessin sujuvuus

- Seurataan hyödyntäen soveltuvin osin kotoutumiskoulutukseen sekä maahanmuuttajien työmarkkina-aseman parantamiseen liittyviä mittareita

5 Kehittämistyötä tehdään Kestävää kasvua ja työtä -rakennerahasto-ohjelman valtakunnallisen Kotona Suomessa -toimenpidekokonaisuuden (toimintalinja 3, TEM) pilottihankkeissa eri puolilla Suomea.

6 Kehitetään osana Kestävää kasvua ja työtä -rakennerahasto-ohjelman valtakunnallista Kotona Suomessa -toimenpidekokonaisuutta (toimintalinja 4, OKM).

7 . Vrt. toimenpide nro 5.

Kotoutumiskoulutuksesta valmiuksia jatkokoulutukseen ja työelämään

Tavoitteena on kielen opetuksen nykyistä parempi lähtötaitotason arviointi ja koulutukseen pääsy enintään kahden kuukauden kuluttua lähtötaitotason testauksesta.

Tilannekuvaus

Alkuvaiheen palveluiden jälkeen maahanmuuttajien kotoutumista ja työelämään pääsyä edistetään usein työvoimapoliittisella kotoutumiskoulutuksella tai omaehtoisella opiskelulla. Työvoimapoliittisena koulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen opiskelijavolyymi on viime vuosina ollut noin 13 000-14 000 opiskelijaa vuodessa[8], lisäksi päätöksiä omaehtoisena opiskeluna toteutettavan kotoutumiskoulutuksen tukemisesta on tehty vuosittain noin 6 000 hengelle[9]. Maahanmuuttajien määrän kasvaessa kotoutumiskoulutuksen tarjonta ei ole määrärahalisäyksistä huolimatta kyennyt vastaamaan kysyntään ja kotoutumiskoulutuksen pitkittyneet odotusajat ovat edelleen kriittinen kohta kotoutumisprosessissa erityisesti pääkaupunkiseudulla ja muissa kasvukeskuksissa. Keskimääräiset odotusajat vaihtelevat alueittain muutamasta kuukaudesta pääkaupunkiseudun jopa kuuteen kuukauteen. Kotoutumiskoulutuksen kysynnän arvioidaan kasvavan entisestään lähivuosina Suomeen saapuvien turvapaikanhakijoiden määrän kasvaessa ja siirtyessä oleskeluluvan saatuaan kotoutumista edistävien palveluiden piiriin. Arvioitu kotoutumiskoulutuksen kysynnän kasvu aiheuttaa paineita tarkastella koulutuksen sisältöä, toteuttamismuotoja ja kestoa uudelleen.

Maahantulon alkuvaiheessa tehtävän kielitaidon lähtötason arvioinnin systematisointi, osaamisen kartoittaminen sekä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen valtakunnallisten periaatteiden tuottaminen luovat paremmat edellytykset ohjata maahanmuuttajia kotoutumis- ja osaamista täydentävään koulutukseen sekä vahvistavat työllistymistä edistävien palveluiden osuvuutta. Tavoitteena on ottaa käyttöön joustavia ja työelämälähtöisiä kotoutumiskoulutuksen malleja ja nopeuttaa siirtymistä jatko-opintoihin, työllistymistä edistäviin palveluihin ja työelämään. Kielitaidon kehittymisen tukeminen joustavasti myös työelämään siirryttäessä edellyttää uusien ratkaisujen kehittämistä ja toimiviksi todettujen mallien levittämistä. Uudistuksia tarvitaan myös työelämän ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen toteuttamiseksi ja oppivelvollisuusiän ylittäneiden maahanmuuttajien, erityisesti nuorten aikuisten, perusopetuksen järjestämiseksi.

LUONNOS

8 Kotoutumiskoulutukseen osallistui vuonna 2014 yhteensä 14 470, v. 2013 13 590 ja v. 2012 13 390 opiskelijaa. (TEM, Työnvälitystilasto)

9 Päätöksiä työttömyysetuudella tuettavista omaehtoisista kotoutumiskoulutuksen opinnoista vuonna 2014 yhteensä 6 260, v. 2013 6 040 ja v. 2012 5 530 opiskelijalle. (TE-hallinnon URA-järjestelmän erillisajo)

Toimenpiteet

10. Selvitetään kotoutumiskoulutuksen kokonaisuuden **nykytila ja kehittämistarpeet** ja uudistetaan kokonaisuus ottaen huomioon tuleville vuosille ennakoitu kysynnän kasvu ja hyödyntäen työelämälähtöisiä, ammatillista koulutusta sekä verkko-opintoja yhdistäviä malleja. Tavoitteena on ottaa uudet kotoutumiskoulutuksen mallit käyttöön vuoden 2016 aikana. Samalla kehitetään alku- ja osaamiskartoituksen tietoihin perustuvia koulutukseen ja muihin yksilöllisiin tarpeisiin vastaaviin palveluihin ohjausta sekä ohjaushenkilöstön ohjausosaamista.

11. Asetetaan erityiseksi tavoitteeksi kotoutumiskoulutukseen pääsyn nopeuttaminen siten, että koulutus alkaa **viimeistään kahden kuukauden kuluessa** kielitaidon lähtötason arvioinnista.

12. Jatketaan nopealla aikataululla **oppivelvollisuusiän ylittäneiden** maahanmuuttajien **perusopetuksen** kehittämistä vakiinnuttaen pysyvät rakenteet perusopetuksen suorittamiseen. [10]

13. Valmistellaan ja toteutetaan **luku- ja kirjoitustaidon opetuksen** siirto opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan vastuulle 1.1.2018 alkaen.

Vastuutahot

TEM, OKM, OPH, ELY-keskukset

LUONNOS

Resurssit

Työvoimapoliittinen kotoutumiskoulutus rahoitetaan TEM:n pääluokan momentilta 32.30.51, jossa kotoutumiskoulutuksen hankinnasta sekä osaamiskartoituksista ja kielitaidon lähtötason arvioinnista aiheutuviin kustannuksiin on vuoden 2016 TA:ssa kohdennettu 2,25 milj. euroa.

Mittarit

Kotoutumiskoulutuksen odotusajat
- Lähde Koulutusportti-järjestelmä

Sijoittuminen työvoimapoliittisen kotoutumiskoulutuksen jälkeen (3 kk seuranta);
- Lähde TEM, Työnvälitystilasto

Laadukkaalla perusopetuksella vahvistetaan maahanmuuttajanuorten valmiuksia siirtyä jatko-opintoihin ja työelämään

Tavoitteena on, että yhä useampi maahanmuuttajanuori suorittaa ainakin toisen asteen opinnot ja saavuttaa valmiudet hakeutua jatko-opintoihin tai siirtyä työelämään.

Tilannekuvaus:

10 Kehittämistyötä tehdään Kestävää kasvua ja työtä -rakennerahasto-ohjelman Kotona Suomessa -toimenpidekokonaisuuden (toimintalinja 4, OKM) pilottihankkeissa.

Suomen maahanmuuttajaväestö on verrattain nuorta ja lapset muodostavat viidesosan vieraskielisestä väestöstä. Viimeaikaisten vertailujen mukaan maahanmuuttajataustaisten ja kantaväestön nuorten oppimistulosten erot ovat Suomessa OECD-maiden suurimpia.[11] Maahanmuuttajanuorten riskin jäädä koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle arvioidaan olevan moninkertainen kantaväestöön verrattuna. Ulkomaalaistaustaiset nuoret jatkavat jopa kaksi kertaa suomalaistaustaisia nuoria harvemmin peruskoulusta toisen asteen opintoihin ja koulunkäynti keskeytyy varhain erityisesti myöhemmällä iällä Suomeen muuttaneilla maahanmuuttajanuorilla.[12] Varsinkin oppivelvollisuusiän loppuvaiheessa tai jälkeen maahan muuttaneet nuoret aikuiset ovat haasteellisessa asemassa. Maahanmuuttajataustaisilla nuorilla on myös hyvinvointiin liittyviä haasteita ja he kokevat esimerkiksi koulukiusaamista muita nuoria useammin. Huolimatta viime vuosien perusopetuksessa tarjottavan suomi tai ruotsi toisena kielenä -opetuksen määrän kasvusta maahanmuuttajanuorten yleisimmät ongelmat ovat kielitaidon sekä suomalaisen koulutusjärjestelmän edellyttämien opiskeluvalmiuksien puute.

Varhain koulunkäynnin keskeyttäneiden osuus 18–24-vuotiaista nuorista Suomessa syntyperän mukaan vuonna 2014, %

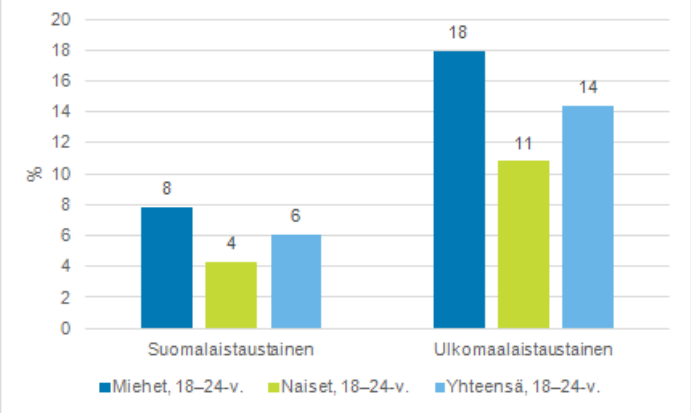

Lähde: UTH-tutkimus, Tilastokeskus

Kuva 5. Koulunkäynnin keskeyttäneiden osuus vuonna 2014

Vuoden 2013 alusta voimaan tulleen nuorisotakuun tavoitteena on varmistaa kaikille nuorille polku kohti koulutusta ja työelämää tarjoamalla työ-, työkokeilu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi ilmoittautumisesta sekä jatkokoulutuspaikka peruskoulun päättäville. Maahanmuuttajanuorten kohdalla tavoitteen toteutuminen edellyttää panostamista erityisesti perus- ja toisen asteen opintojen nivelvaiheeseen. Siirtymiä voidaan tukea tiiviillä monialaisella yhteistyöllä esimerkiksi nuorten matalan kynnyksen Ohjaamo-palveluissa[13] hyödyntäen tiiviisti järjestöjen ja maahanmuuttajien omien yhteisöjen kumppanuuksia. Myös joustavia tapoja nivoa kielen opiskelua pitkäjänteisesti nuoren koulutus- ja muuhun palvelupolkuun tulee edelleen kehittää. Nuorisotakuun

11 Valtiontalouden tarkastusvirasto. Tuloksellisuustarkastuskertomus 12/2015. Maahanmuuttajaoppilaat ja perusopetuksen tuloksellisuus.

12 Larja, L., Sutela, H. & Witting, M. Ulkomaalaistaustaiset nuoret jatkavat toisen asteen koulutukseen suomalaistaustaisia harvemmin. Tilastokeskus 2015.

painotusten mukaisesti erityistä huomiota annetaan koulutuksen ja työn ulkopuolella olevien maahanmuuttajanuorten saamiseksi koulutus- ja työllisyyspalveluiden piiriin.

NEET-aste, eli niiden nuorten osuus ikäluokasta, jotka eivät ole työssä, opiskelemassa eivätkä varusmiespalvelussa, %. Sukupuolen ja syntyperän mukaan vuonna 2014.

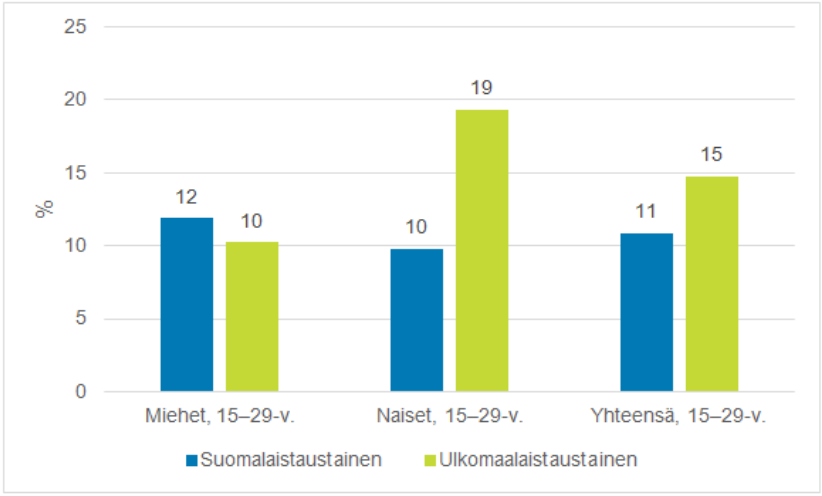

Lähde: UTH-tutkimus, Tilastokeskus

Kuva 6. NEET-asete vuonna 2014

Maahanmuuttajanuoret ovat asiakkaina työllisyys- ja yrittäjyys-, koulutus-, kuntoutus- ja ohjauspalveluissa, joihin osallistumisessa ja ohjautumisessa sekä kehittämistyössä on tärkeä ottaa huomioon maahanmuuttajanuorten erityistarpeet. Vahvistamalla edelleen ohjaustyötä tekevien ohjausosaamista ja monikulttuurista tietoisuutta voidaan parantaa ohjauksen osuvuutta. Ammatillisen koulutuksen reformissa ammatillista koulutusta kehitetään laajana kokonaisuutena, joka tulee palvelemaan joustavasti erilaisia, eri-ikäisiä ja eri elämäntilanteessa olevia opiskelijoita, myös maahanmuuttajia. Ammatillisen koulutuksen toimintalainsäädännön uudistaminen koskee mm. työpaikalla tapahtuvaa opiskelua, opiskelijaksi ottamista, valintoja ja hakuja sekä koulutuspolkuja.

13 Monialaisia nuorten matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita Ohjaamoja kehitetään Kestävää kasvua ja työtä -rakennerahasto-ohjelman osarahoituksella (toimintalinja 3 (TEM), valtakunnallinen Nuorisotakuu-toimenpidekokonaisuus ja alueosiot). Ohjaamo-palvelupisteiden toiminta käynnistyy usealla paikkakunnalla vuoden 2015 aikana.

Toimenpiteet:

14. Nopeutetaan kaikilla kouluasteilla oleskeluluvan saaneiden henkilöiden reittejä työelämään nuorisotakuun palvelulupauksen mukaisesti.
15. Selvitetään, miksi maahanmuuttajaoppilaiden osaamistasoerot kantaväestöön nähden ovat suurempia kuin muualla Euroopassa.
16. Selvitetään, saavatko maahanmuuttajaoppilaat tarpeeksi tukea oppimiseen ja mitä voisi tehdä tuen parantamiseksi.
17. Vahvistetaan ohjausverkoston monikulttuurista ohjausosaamista.
18. Kannustetaan toimijoita hakemaan ESR-rahoitusta hankkeisiin, joissa huomioidaan maahanmuuttajanuorten erityistarpeet osana nuorten kuntoutus-, mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittämistyötä.[14]
19. Otetaan maahanmuuttajaopiskelijat huomioon osana toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformia.

Vastuutahot

OKM, STM, TEM, OPH

Resurssit

Nuorten palveluiden ja ohjauksen kehittämistyötä rahoitetaan Euroopan sosiaalirahaston osarahoituksella vuosina 2015–2020. Nuorten harrastustoimintaa ja verkostoitumista kantaväestön kanssa voidaan tukea maaseudulla Maaseuturahaston osarahoituksella (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020).

Mittarit

Toisen asteen koulutukseen suoraan peruskoulun jälkeen siirtyvien ja ei välittömästi jatkavien maahanmuuttaja- ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden osuudet koko oppilasmäärästä

- Lähde OKM:n tilastojärjestelmä

14 Kestävää kasvua ja työtä -rakennerahasto-ohjelma, toimintalinja 5 (STM): Nuorten hyvinvoinnin ja aktiivisen osallisuuden tuki -toimenpidekokonaisuus

Maahanmuuttajien työmarkkina-aseman parantaminen

Tavoitteena on ulkomaalaisten työllisyysasteen nosto vuoden 2014 59,4 prosentin tasosta 62 prosenttiin vuonna 2016 sekä työttömyysasteen lasku vuoden 2015 29 prosentin tasosta 27 prosenttiin vuonna 2016. Lisäksi tavoitteena on nostaa yritystoiminnan starttirahalla aloittaneiden määrää vuoden 2014 699 tasosta 750:een vuonna 2016.

Tilannekuvaus

Maahanmuuttajien työmarkkina-asema on monilla mittareilla arvioituna huonompi kuin koko väestön. Työttömyys on 2,5 –kertainen, työmarkkinoille pääsy on hitaampaa ja työttömyyden alettua sen päättyminen heikompaa kuin kantaväestöllä. Kotoutumiskoulutuksen odotusajat ovat pitkät, sen päätyttyä palvelupolku saattaa liian usein katketa ja TE-toimiston palvelutarjontaa käytetään rajallisemmin kuin kantaväestöön kuuluvien kohdalla. Työllistymisen esteiksi nousevat myös suomen/ruotsin kielen taito, verkostojen puute ja työnantajien ja yhteiskunnan ennakkoluulot. Erityisen hälyttävää on, että maahanmuuttajanuorten riski jäädä opintojen ja työn ulkopuolella on moninkertainen kantaväestöön verrattuna.

Erot työllisyydessä eri maahanmuuttajaryhmien välillä ovat kuitenkin suuria ja tasaantuvat maassa asumisajan kasvaessa, jolloin työllistyminen lähenee kantaväestön tasoa. Onkin keskeistä panostaa keinoihin, joilla voidaan nopeuttaa kaikkien maahanmuuttajaryhmien työllistymistä heti työttömyyden alkuvaiheessa. Erityisen merkittävää työllistymisen nopeuttaminen on pääkaupunkiseudulla, jossa 23 % TE -toimistojen asiakkaista on ulkomaalaisia ja joka viides pitkäaikaistyötön on vieraskielinen. Koko maassa on noin 40 000 vieraskielistä työtöntä ja heistä puolet asuu Uudellamaalla.

LUONNOS

20–64 –vuotiaiden ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste maassa-asumisajan ja maahanmuuton syyn mukaan vuonna 2014, %

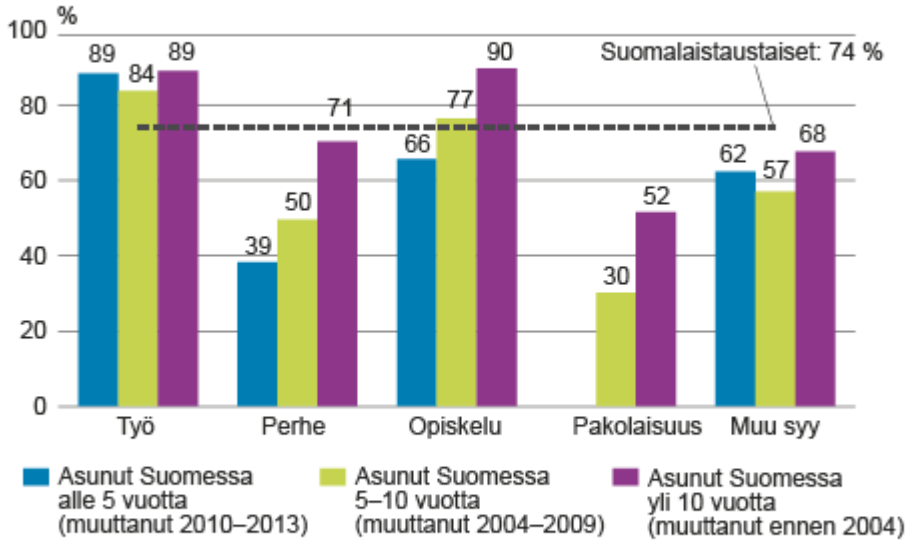

**Tieto alle viisi vuotta maassa asuneiden pakolaistaustaisten työllisyysasteesta on pienen havaintomäärän vuoksi epäluotettava. Lähde: UTH-tutkimus 2014, Tilastokeskus*

Kuva 7. Työllisyysaste maassa asumisajan ja maahanmuuton syyn mukaan vuonna 2014

Maahanmuuton mahdollisuuksia ja maahanmuuttajien osaamista ei toistaiseksi ole riittävästi hyödynnetty suomalaisilla työmarkkinoilla. Suomen elinkeinorakenne, työpaikat ja ammatit ovat muutoksessa ja työmarkkinoiden kohtaanto on heikentynyt. Yksi suurimmista haasteista on väestön ikääntyminen, joka supistaa työvoiman tarjontaa ja pidemmällä aikavälillä myös kysyntää ja työllisyyttä. Maahanmuuttajien työpanoksella voi olla hyvin hoidettuna merkittävä vaikutus työllisyyden kehitykseen. Kun kantaväestöstä työikäisiä (15 – 64 vuotta) on 64 prosenttia, maahanmuuttajista työikäisiä on 78 prosenttia. Samalla Suomen väestönlisäys tapahtuu jo nyt yksinomaan kasvavan maahanmuuton kautta. Väestön ikääntyessä ja maahanmuuton kasvaessa merkittävä kysymys sekä työllisyyden kehityksen että maahanmuuttajien yhdenvertaisen osallisuuden kannalta on, kuinka Suomeen muuttavat työllistyvät tai siirtyvät yrittäjyyteen nykyistä nopeammin.

Maahanmuuttajien paremmalla työllistymisellä on myös kerrannaisvaikutuksia: työelämän monimuotoistumisella on mahdollisuus laajentaa Suomen innovaatio-, luovuus- ja osaamispohjaa, tukea kansainvälisiä investointien ja osaajien saamista Suomeen sekä yritysten ja oppilaitosten kansainvälistymistä ja uusien työpaikkojen syntymistä. Onkin tarpeen entistä kiinteämmin sovittaa maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikka yhteen työllisyys-, innovaatio- ja elinkeino- sekä koulutus- ja kehitysyhteistyön politiikan lohkojen kanssa. Myös Suomessa tutkintonsa suorittaneiden kansainvälisten opiskelijoiden jäämiseen Suomeen osaavaksi työvoimaksi panostetaan aiempaa enemmän.

Vuonna 2015 Suomessa turvapaikkaa hakeneista on yli 70 prosenttia työikäisiä miehiä, joilla on laajapohjaisesti koulutustaustaa, myös korkeakoulutusta. Nopean työllistymisen ja mainittujen muiden hyötyjen saavuttamiseksi painottuvat aikainen osaamisen ja tarpeen arviointi, tarvelähtöiset TE-palvelut sekä palveluiden oikea-aikaisuus ja toimivuus.

Työllisyysaste iän, sukupuolen ja syntyperän mukaan vuonna 2014*

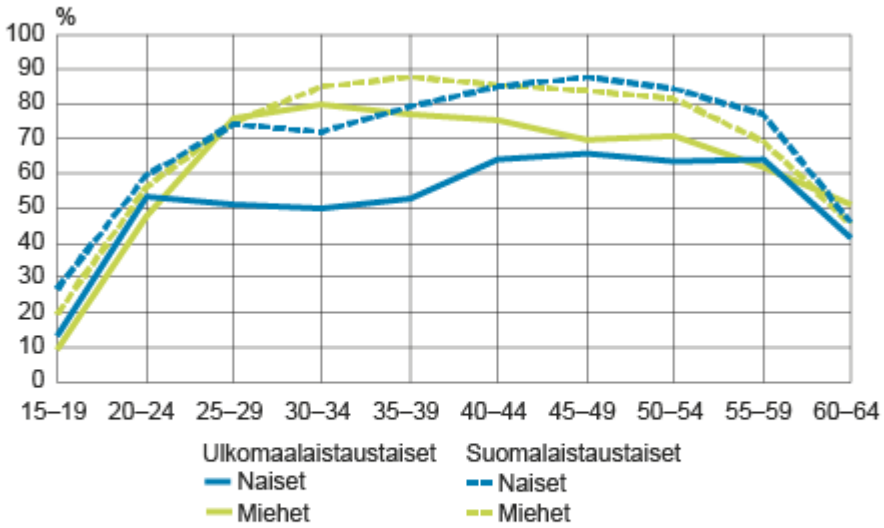

* Ulkomaalaistaustaisten osalta tieto 15–19–vuotiaiden sekä 60–64–vuotiaiden naisten työllisyysasteesta on pienen havaintomäärän vuoksi epäluotettava.

Lähde: UTH-tutkimus 2014, Tilastokeskus

Kuva 8. Työllisyysaste iän, sukupuolen ja syntyperän mukaan vuonna 2014 (N, M)

Toimenpiteet

20. Pääkaupunkiseudulla toteutetaan kokeilu maahanmuuttajien työllisyyden edistämiseksi. Kokeilussa sovitetaan yhteen kahdella aiemmalla hallituskaudella maahanmuuttajien työllistymisen edistämiseksi solmitun pääkaupunkiseudun aiesopimuksen jatkovalmistelun kanssa sekä pääkaupunkiseudun Töissä Suomessa ESR- hankkeen vuosille 2016-2018 kanssa. Kokeilun yhteydessä valmistellaan yhteistyössä Sitran kanssa vaikuttavuus-investointimallia maahanmuuttajien työllisyyden edistämiseksi.

    Kokeilun tavoitteena on maahanmuuttajien nykyistä nopeampi työllistyminen, osaamis-, innovaatio- ja rekrytointitarpeisiin vastaaminen. Kokeilussa:
    - Luodaan maahanmuuttajille asiakasryhmittelyyn perustuvat TE-toimiston palvelumoduulit, otetaan lähellä työelämää olevat TE-toimiston palvelut aktiivisemmin käyttöön ja varmistetaan maahanmuuttajien osaamisen tunnistamiseen, tunnustamiseen ja täydentämiseen liittyvientoimenpiteiden ja palvelujen kattavuus.
    - Lisätään työnantajakontakteja ja luodaan selkeitä ja yksilöityjä valtion, kunnan, elinkeinoelämän, järjestöjen ja oppilaitosten kumppanuuksia rekrytointikynnystenmadaltamiseksi, opintonsa päättäneiden kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden työllistymisenedistämiseksi ja maahanmuuttajien yrittäjyyden tueksi sekä maahanmuuttajienosaamispotentiaalin käyttöönoton lisäämiseksi innovaatioyhteisöissä, kehitysyhteistyössä ja vientiyrityksissä.
    - Kehitetään ammatillisesti painotettua kielikoulutusta, ammatillista ja työvoimapoliittista koulutusta sekä työharjoittelua yhdistelevät koulutusmallit sekä
    - yhdistetään kotoutumiskoulutus nopeaan työantajakohtaiseen työllistymiseen ja työpaikalla tapahtuvaan kieli- ja muuhun kotoutumista tukevaan koulutukseen (Social Impact Bond, SIB)

21. TEM toteuttaa yhteistyössä Sitran kanssa vaikuttavuusinvestoinnin (SIB) maahanmuuttajientyöllisyyden edistämisessä.

    Vaikuttavuusinvestoinnissa luodaan rahoitus- ja toimintamalli, jossa määriteltyä työllistämispalvelua rahoitetaan yksityisin sijoituksin, ja joille julkinen sektori maksaa tuottoa, mikäli hankkeessa saavutetaan asetetut tulokset. Tuloksia mitataan mallilla, johon sisältyy palvelunsaajille syntynyt hyöty, esimerkiksi nopeamman työllistymisen kautta, sekä julkisensektorille tämän johdosta säästynyt säästö/maksettavan tuoton jakovara.

22. Koko maassa maahanmuuttajien työllistymistä edistetään varmistamalla TE-palveluprosessien soveltuminen maahanmuuttajille sekä palveluvalikon yhdenvertainen soveltaminen maahanmuuttaja-asiakkaiden osalta. Erityisesti:
    - Otetaan soveltuvin ja tarkoituksenmukaisin osin koko maassa käyttöön pääkaupunkiseuduntyöllistämiskokeilussa ja vaikuttavuusinvestointihankkeessa hyviksi arvioidut käytännöt.

23. Kehitetään yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa työelämän myönteistä asenneilmapiiriä, syrjimättömyyttä ja monimuotoisuusjohtamista sekä mahdollisuuksia työsuhteen aikaiseen

kielenopiskeluun.

Vastuutahot

TEM, OKM, OPH, TE- toimistot, TEM/OSKE, KEHA

Resurssit

Pääkaupunkiseudun työllisyyspilotin toteuttamiseen kohdennetaan TEM:n pääluokan momentilta 32.30.01 1,2 milj. euroa vuosina 2016-2018. Kokeiluun osallistuvien kuntien rahoitusosuus on vastaavasti yhteensä 1,2 milj. euroa.

SIB-rahoituksen mallia kehitetään vuonna 2016.

TE-palvelujen kehittäminen rahoitetaan TEM:n pääluokasta.

Mittarit

Ulkomaalaisten työllisyysaste
- Lähde Tilastokeskus

Ulkomaalaisten työttömyysaste.
- Lähde TEM työnvälistystilasto

Starttirahalla yritystoiminnan aloittaeet
- Lähde TEM työnvälistystilasto

Kotouttamisen kumppanuuksien vahvistaminen

Tilannekuvaus:

Kotoutumisen poikkihallinnollisuudesta ja muista erityispiirteistä johtuen kotoutuminen voi toteutua ainoastaan laajapohjaisella kumppanuudella, niin kansallisella, alueellisella että paikallistasolla, mutta myös vertikaalisesti. Hallitusohjelmassa on linjattu prioriteeteiksi muun muassa kantasuomalaisten ja maahanmuuttajien yhteyksin lisääminen, tukihenkilötoiminnan vahvistaminen, nuorten syrjäytymisriskiin puuttuminen ja kotona olevien naisten kotoutumisen edistäminen. Varsinkin näillä alueilla painottuu viranomaisten ja järjestöjen välisen yhteistyön ja kumppanuuden vahvistamisen tarve.

Taulukko 6. Yksinäisyyden, suomalaisten ystävien ja aktiivisen osallistumisen yleisyys (%) 20–64-vuotiaassa väestössä syntyperän mukaan vuonna 2014 (suluissa 95 %:n luottamusvälit). Lähde: UTH-tutkimus

	Yksinäisyys	Vähintään yksi suomalainen ystävä	Naapuriapu	Aktiivinen osallistuminen
Venäjä ja Neuvostoliitto	**5.6 (4.1–7.7)**	92.4 (89.8–94.4)	**42.4 (38.2–46.8)**	**18.9 (16.2–22.1)**
Viro	6.9 (4.6–10.3)	89.9 (85.7–93.0)	**46.0 (40.0–52.2)**	**9.5 (6.6–13.5)**
Lähi-itä ja Pohjois-Afrikka	**16.7 (12.7–21.7)**	77.9 (72.4–82.5)	**25.4 (20.3–31.2)**	**15.9 (12.5–20.0)**
Muu Afrikka	10.4 (6.2–17.0)	74.3 (67.3–80.3)	**52.1 (44.4–59.8)**	30.2 (24.2–36.9)
Aasia	10.2 (7.4–13.8)	83.3 (79.1–86.9)	**38.5 (33.4–43.9)**	**16.8 (13.4–20.7)**
EU, EFTA ja Pohjois-Amerikka	9.0 (6.3–12.6)	95.5 (92.8–97.3)	**52.0 (46.6–57.3)**	29.2 (24.6–34.2)
Latinainen Amerikka, Itä-Eurooppa ja muut	8.8 (5.1–14.6)	92.4 (86.9–95.7)	**37.9 (30.6–45.9)**	24.9 (19.2–31.7)
Ulkomaalaistaustaiset yhteensä	9.2 (8.0–10.5)	87.9 (86.5–89.2)	**41.8 (39.7–44.0)**	**20.7 (19.1–22.4)**
Suomen koko väestö	9.0 (8.4–9.6)	NA	15.1 (14.4–15.8)	26.8 (25.9–27.6)

Luvut ikävakioituja

Tummennetut luvut poikkeavat tilastollisesti merkitsevästi Suomen koko väestön tasosta

NA=Suomen koko väestöä kuvaavaa tietoa ei ole saatavissa

Kuva 9. Yksinäisyyden, suomalaisten ystävien ja aktiivisen osallistumisen yleisyys vuonna 2014

Toimenpiteet:

24. TEM valmistelee yhdessä kuntien, kansalaisyhteiskunnan, maahanmuuttajien yhteisöjen, yritysten ja muiden organisaatioiden kanssa kotouttamisen kumppanuusohjelman, jossa määritellään yhteisiä painopistealueita ja yhteistyömuotoja. (liite 1.)

25. TEM rahoittaa vuonna 2016 ja 2017 hankkeita, joilla koordinoidaan kotoutumista tukevaa vapaaehtoistyötä ja tuetaan ruohonjuuritason järjestöjen toimintaa.

26. MMM kannustaa hanketoimijoita hakemaan ja toteuttamaan maaseutuohjelman hankkeita, joilla edistetään maahanmuuttajien kotoutumista maaseudulle.

27. TEM laatii vuonna 2016 järjestöstrategian, jonka tavoitteena on määrittää ne toimenpiteet ja niihin tarvittavat resurssit, joilla vahvistetaan, rohkaistaan ja tehdään näkyväksi järjestöjen tekemää kotouttamistyötä.

TAVOITEALUE IV: Edistetään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelu saavien vastaanotossa.

Tavoitteena on, että kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntiin sijoittuminen tapahtuu kahden kuukauden kuluessa oleskeluluvan myöntämisestä ja kotoutumisen edistäminen aloitetaan välittömänä jatkumona vastaanottovaiheen toimenpiteille.

Tilannekuvaus

Suomi on toteuttanut YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) kanssa kansainvälistä suojelua tarvitsevien uudelleensijoittamisohjelmaa jo yli 30 vuoden ajan. Ohjelmaan kuuluvan kiintiön puitteissa Suomeen on saapunut 200 - 1 050 pakolaista vuosittain. Kiintiön suuruudesta on päättänyt eduskunta talousarvion yhteydessä. Uudelleensijoittamisohjelman lisäksi Suomeen saapuu oma-aloitteisesti turvapaikanhakijoita, jotka hakevat oleskelulupaa kansainvälisen suojelun perusteella. Useiden vuosien ajan turvapaikanhakijoita on tullut maahan noin 3 500 henkilöä vuodessa ja heistä 30 - 40 % (1 000 – 1 400 henkilöä) on saanut luvan jäädä Suomeen. Kaikkiaan Suomessa arvioidaan olevan noin 45 000 pakolaistaustaista henkilöä.

Pakolaisten kuntaan ohjaamista on kehitetty Suomessa ennen muuta juuri UNHCR:n uudelleensijoittamisohjelman lähtökohdista. Hallitus on tehnyt päätöksen ns. kiintiön kohdennuksesta eli mitä UNHCR:n esittämiä pakolaisryhmiä siihen sisällytetään. Päätöksen mukaisesti suomalaiset maahanmuuton viranomaiset ovat käyneet kohdemaissa haastattelemassa Suomeen esitettyjä pakolaisia. Päätösten ja oleskelulupien myöntämisen jälkeen pakolaiset ovat saapuneet Suomeen suoraan siihen kuntaan, jonka kanssa ELY-keskus on etukäteen tehnyt sopimuksen vastaanotosta. Sopimus ja kunnan kotouttamisohjelma ovat edellytyksiä sille, että valtio maksaa kunnalle pakolaisten vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia ja korvaa erityiskustannuksia neljän vuoden ajan.

Kotoutumislain perusteella maksettavien korvausten lisäksi kunnalle korvautuu pakolaisten vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia kuntalaisuuteen perustuen peruspalvelujen valtionosuutena. Valtionosuusperusteissa maahanmuuttajat otetaan huomioon pääasiassa vieraskielisyys-kriteerin kautta. Ulkomaalaisten määrä vaikuttaa kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen vuoden lopun väestömäärän perusteella, jolloin esimerkiksi vuonna 2016 oleskeluluvan saavien turvapaikanhakijoiden valtionosuusvaikutukset näkyvät vuonna 2018. Mikäli 20 000-40 000 asukkaan esimerkkikuntaan muuttaisi noin 1 000 oleskeluluvan saanutta vuonna 2016, kunnan valtionosuus vuonna 2018 nousisi yli 2,5 milj. eurolla (liite 2.). Lisäksi valtio korvaisi kotoutumislain perusteella kunnalle laskennallisia korvauksia kolmelta vuodelta kuntaan muutosta 3,2 milj. euroa/vuosi sekä erityiskustannuksia täysimääräisesti.

Sopimus pakolaisten vastaanotosta on ollut vuosittain 70 - 80 kunnalla, jotka ovat tarjonneet paikkoja 10 – 100 henkilölle. Mukana on pieniä ja isoja kuntia ja sopimusten kesto on vaihdellut vuodesta jatkuvasti voimassa olevaan. Vuosittain sopimuspaikkoja on ollut 1 000 – 1 300. Myös turvapaikkamenettelyn kautta oleskeluluvan kansainvälisen suojelun perusteella on ohjattu kuntaan saman mallin puitteissa. Malli ei ole kuitenkaan toiminut kaikilta osin kiitettävästi. Tähän on syynä määrien kasvun lisäksi myös se, että turvapaikanhakijat viettävät hakemuksen käsittelyajan Suomessa ja monet heistä asettuvat sinä aikana tietylle paikkakunnalle eikä kuntaan ohjaaminen toisaalle ole silloin heidän kohdallaan enää tarkoituksenmukaista. Monet luvan saaneista muuttavat myös pääkaupunkiseudulle ja maakuntien kasvukeskuksiin, mikä on vähentänyt varsinkin näiden kiinnostusta sopia paikoista etukäteen.

Viime vuosina käytäntö on muotoutunut sellaiseksi, että ELY-keskusten etukäteen neuvottelemille 1 000 – 1 300 sopimuspaikoille on ohjattu uudelleensijoittamisohjelman puitteissa tulevat sekä ne

turvapaikkamenettelyn kautta oleskeluluvan saaneista, jotka eivät itse ole onnistuneet löytämään asuinpaikkaa. Vastaanottokeskuksista itsenäisesti tai omatoimisesti luvan saaneita on muuttanut samanaikaisesti kuntiin suurin piirtein saman verran (1 500 – 2 000). Myös heistä valtio maksaa kunnalle samat korvaukset kuin uudelleensijoittamisohjelman puitteissa tulleista, mutta korvausaika on vuoden lyhyempi eli kolme vuotta.

Pakolaisten kuntiin ohjaamisessa joudutaan aivan uudenlaiseen tilanteeseen vuosina 2016 – 2017, kun vuonna 2015 maahan saapuneet turvapaikanhakijat alkavat saada oleskelulupia. Vuoden 2015 loppuun mennessä sisäministeriö arvioi maahan saapuvan 30 000- 35 000 hakijaa, joista 30 – 35 prosenttia (10 100 henkilöä) saanee luvan jäädä Suomeen. Näiden lisäksi tulevat UNHCR:n uudelleensijoitusohjelman 750 henkilöä ja EU:n vastuunjakomekanismin puitteissa Suomeen tulevat 3 200 turvapaikanhakijaa, joista valtaosan arvioidaan saavan oleskeluluvan. Niin ikään sisäministeriö arvioi, että vuonna 2016 Suomeen tullee vähintään 15 000 turvapaikanhakijaa, joista osa ehtii saada luvan jo samana vuonna. Kuntaan tulisi vuonna 2016 ohjata vähintään 15 000 ihmistä, mikä on moninkertaisesti enemmän kuin aiempina vuosina.

Maailman tämän hetkisen pakolaistilanteen perusteella on ennakoitavissa, että turvapaikanhakijoiden määrän merkittävä nousu Suomessa ei jää vain kertaluonteiseksi ohimeneväksi ilmiöksi. Sen lisäksi, että tulevina vuosina on kehitettävä pikaisia ratkaisuja tavallista suuremman pakolaismäärän kuntiin ohjaamiseksi, on tarpeen käynnistää kokonaisvaltainen pakolaisten kuntiin ohjaamisjärjestelmän uudelleen arviointi mahdollisimman nopeasti. Järjestelmän tulee taipua kasvaviin kansainvälistä suojelua saavien määriin, nopeastikin muuttuviin tilanteisiin ja perustua edelleen valtion ja kunnan/alueiden väliseen sopimuskokonaisuuteen.

Kuntaan ohjaamisen prosessissa painopistettä tulee kohdistaa turvapaikkamenettelyn kautta oleskeluluvan saaviin unohtamatta kuitenkaan uudelleensijoittamisohjelman puitteissa tulevien erityisjärjestelyjä. Koska pakolaiskriisien laajuutta ja suuruutta on ennalta mahdotonta arvioida tarkasti, pitää järjestelmän kuitenkin olla sellainen, että se taipuu tarpeen mukaan nopeastikin erilaisten tilanteiden sanelemiin vaatimuksiin. Tavoitteena tulee olla, että tulija pääsee_siirtymään nopeasti kunnan asukkaaksi ja kotoutumisen alkuun. Pakolaisen näkökulmasta mahdollisuudet aloittaa uuden elämän rakentaminen nopeasti on inhimillistä, ehkäisee turhautumista sekä lisää motivaatiota ja osallisuuden tunnetta. Yhteiskunnan näkökulmasta viiveetön kotoutuminen säästää kustannuksia ja lisää yhteiskunnallista eheyttä.

Osa myönteisen oleskeluluvan saavista muuttaa kuntiin omatoimisesti pyrkimyksenä paikkakunnat, jossa heillä on esimerkiksi perheenjäseniä, työ- tai opiskelumahdollisuuksia. He voivat hakea asuntoa yksityisiltä vuokramarkkinoilta tai hakea asukkaaksi valtion tukemaan vuokra-asuntoon normaalin menettelyn mukaan. Kunnan valintaan voidaan vaikuttaa tarjoamalla tietoa asuntotilanteesta sekä työ- ja kouluttautumismahdollisuuksista paikkakunnalla.

Merkittävä osa oleskeluluvan saaneista tulee todennäköisesti hakeutumaan pääkaupunkiseudulle ja muihin kasvukeskuksiin, joissa asuu suurin osa maahanmuuttajaväestöstä. Tämä lisää väistämättä asuntokysyntää suurimmissa keskuksissa, erityisesti Etelä-Suomessa, joissa asuntotarjonta on jo nykyisin liian vähäistä kysyntään nähden. Lokakuun lopussa 2015 oli pääkaupunkiseudulla yhteensä 29 000 kunnallisen ARA-vuokra-asunnon hakijaa. Asunnottomuuden lisääntyminen on mahdollista, mikäli oleskeluluvan saaneita tulee paljon samoille paikkakunnille ilman työtä ja asuntoa. Valtion ja suurimpien kasvukeskuksien välisiin MAL-aiesopimuksiin on asetettu tavoitteet asuntotuotannolle ja kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle perustuen arvioon asunnontarpeen lisääntymisestä. Helsingin seudun osalta asuntojen tuotantomäärät ovat jääneet asetettuja tavoitteita pienemmäksi, mikä on lisännyt asuntojen määrällistä vajetta viime vuosina.

Myös yksin tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden määrä on viime vuosina kasvanut. Samalla perheenyhdistämiskäytännöt ovat muuttuneet siten, että vain harvoilla vanhempien ja muiden

perheenjäsenten muutto Suomeen toteutuu. Valtio varmistaa edellytykset riittävän huollon ja hoivan järjestämiseksi vastaamalla kotoutumislain mukaisesti kustannuksista täysimääräisesti 22 ikävuoteen saakka. Lapset ja nuoret kantavat kuitenkin päivittäin huolta omaisistaan, joka puolestaan vaikuttaa keskittymiseen ja koulunkäyntiin, ylipäänsä hidastaa kotoutumista. Ilman huoltajaa lapset ja nuoret ovat myös muita haavoittuvampi kohderyhmä esimerkiksi väkivaltaisten radikaaliryhmien rekrytoijille. Myös perheenyhdistämisjärjestelmä on tässä yhteydessä syytä arvioida uudelleen.

Pakolaisten kuntiin ohjaamisen uudelleenorganisoinnissa tavoitteena tulee olla valtion ja kunnan/ kuntaryppäiden/ alueiden välinen sopimuskokonaisuus, jossa määritellään vastaanotettava määrä tietylle ajalle. Tämä mahdollistaa pitkäjänteisyyttä edellyttävän asuntojen ja koulutuspaikkojen riittävyyden arvioinnin, kunnan työntekijöiden osaamisen karttumisen ja tasapainoiset etniset yhteisöt eri puolilla Suomea. Ylipäätään lisääntyvä maahanmuutto mm. kansainvälisen suojelun hakijoiden määrän kasvu tulee ottaa huomioon viimeistään hallitusohjelmaan sisältyviä aluehallinnon muutoksia suunniteltaessa. Pakolaisten vastaanotosta kunnille maksettavat sosiaali- ja terveydenhuollon korvaukset tulee ottaa huomioon ja järjestellä uudelleen SOTE-uudistuksessa, samassa yhteydessä tulee tarkastella myös korvausten tasoa.

Sopimus- ja korvausjärjestelmän uudistamisen lisäksi pakolaisten vastaanoton kehittämistä on jatkettava kumppanuuspohjalta. Mikäli kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyö vastaanottavan kunnan kanssa on toimiva, pakolaiset pääsevät heti kuntaan tultuaan kiinnittymään kotouttamista edistävään toimintaan ja saavat vertaistukea aiemmin tulleilta.

Välittömät toimenpiteet:

28. Toimeenpannaan tehostettu tiedottamis- ja neuvottelukampanja kuntasopimusten solmimiseksi. Erityisinä kohdealueina tarkastellaan pääkaupunkiseutua, muita suurimpia kuntia sekä niitä paikkakuntia ja alueita, joissa on vastaanottokeskus.

29. Määritellään uudelleen ELY-keskusten ja vastaanottokeskusten kanssa alueelliset kuntaan ohjaamisenprioriteetit, järjestetään prosessit ja kartoitetaan samalla eri alueiden asunto- ja koulutuspaikkatilanteet.

30. Alueellista sijoittumista suunniteltaessa otetaan huomioon tyhjinä olevien ARA-vuora-asuntojen tarjonta.

31. Laaditaan ympäristöministeriön johdolla suunnitelma toimenpiteistä, joiden avulla voidaan lyhyellä tähtäimellä saada erityisesti pääkaupunkiseudulla ja maakuntakeskuksissa käyttöön lisää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja muun muassa käynnistämällä välivuokraustoimintaa yksityisillä vuokramarkkinoilla ja hyödyntämällä tehokkaammin valtion tukemaa asuntokantaa ja muuta kiinteistökantaa. Hankkeessa hyödynnetään AMIF-, RAY- ja YM/ARA-rahoitusta.

32. Eri toimenpiteiden (esim. osaamiskartoitukset, asunto- ja koulutustarjonnan kartoitukset)yhteensovituksen ja hankkeiden avulla pyritään siihen, että kuntaan, koulutukseen tai työhön siirtyminen oleskeluluvan saamisen jälkeen tapahtuu mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja ripeästi.

Pitkän aikavälin toimenpiteet

33. Arvioidaan ja uudistetaan pakolaisten kuntaan ohjaamisen **sopimusmenettely** ja viedään se osaksi hallitusohjelman mukaisia alueellisia valtio- ja kuntasopimuksia.

34. Arvioidaan kotolain mukainen **korvausjärjestelmä ja –taso**. Viedään se toimeentuloon sekä sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyen osaksi uudistettavaa sote-järjestelmää.

35. Automatisoidaan ja yksinkertaistetaan laskennallisten korvausten **maksatusmenettelyjä**.

36. Arvioidaan pakolaisten **perheenyhdistämisjärjestelmän** uudistamistarpeet.

37. Vahvistetaan edellytyksiä valtion, kuntien ja kolmannen sektorin **kumppanuuksille** pakolaistenkuntavastaanoton alkuvaiheen järjestelyissä sekä kotoutumisen ja hyvien etnisten suhteidenedistämisessä kohdentamalla käytettävissä olevia rahoituskanavia HO-linjausten mukaisiin ja VALKOssa määriteltyihin prioriteetteihin (ESR, AMIF).

38. Lisätään valtion tukemaa vuokra-asuntoa tuotantoa suurimmilla kaupunkiseuduilla ottamalla käyttöön ns. välimalli vuokra-asuntorakentamiseen sekä lisäämällä tukea normaaliin ARA-vuokra-asuntotuotantoon

LUONNOS

Vastuutahot

Valmisteluvastuu: TEM yhdessä muiden ministeriöiden kanssa (SM, OKM, STM, YM, VM)

Resurssit

YM/ARA-rahoitus, viranomaistyö

Kohtuuhintaisten vuokra-sntojen hankinnassa hyödynnetään RAY- ja EU:n AMIF -rahoitusta

Mittarit

Odotusaika muutettaessa vastaanottokeskuksesta myönteisen oleskeluluvan tiedoksi saamisesta kuntaan

- Tavoiteaika kaksi kuukautta

11 § Lausunto hakemuksesta kunnan osan liittämiseksi Vantaan kaupunkiin

VD/9471/00.01.00.02/2015
KN/JM/JB

Hakemuksen sisältö

Sipoon kunta on pyytänyt Vantaan kaupungin lausuntoa kuntajaon muuttamista koskevasta hakemuksesta. Lasse ja Eeva Riutamaa ovat tehneet Sipoon kunnalle hakemuksen Sipoon kuntaan kuuluvan kiinteistön Asunto Oy Sipoon valonmaja RN:o 753-431-1-27 liittämisestä Vantaan kaupunkiin.

Lausuntopyynnössä tarkoitettu noin 4 200 m2 kiinteistö sijaitsee Sipoon ja Vantaan rajalla Pohjois-Nikinmäessä. Kiinteistö kuuluu Vantaan postipiiriin ja kulku kiinteistölle tapahtuu vain Vantaan Siikatien kautta. Hakemuksen mukaan Vantaan julkiset palvelut ovat selvästi lähempänä hakijoita kuin Sipoon palvelut. Hakijoiden rajanaapurit asuvat Vantaan puolella ja lähimpään Sipoolaiseen naapuriin on matkaa tietä pitkin kolme kilometriä. Kiinteistö on hakemuksen mukaan liitetty Vantaan kunnallistekniikkaan.

Kuntajaon muuttamisen edellytykset

Kuntajaon muuttamisesta ja muutoksen edellytyksistä on säädetty kuntarakennelaissa. Kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos edistää elinvoimaisen, alueellisesti eheän ja yhdyskuntarakenteeltaan toimivan kuntarakenteen muodostumista. Lisäksi muutoksen on parannettava:

1) kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistää kunnan toimintakykyä;
2) alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita;
3) alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia; tai
4) alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Esityksen tehneen kunnan jäsenen kotikunnan kunnanhallitus hankkii esityksestä muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustojen lausunnot. Lausunnosta tulee kuntarakennelain 11 §:n mukaan ilmetä kunnan kanta kuntajaon muuttamiseen perusteluineen. Lausuntoa pyytänyt kunnanhallitus toimittaa esityksen ja kuntien lausunnot valtiovarainministeriölle, joka voi päättää kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan, jos muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto ei sitä vastusta tai hylätä esityksen, jos muutoksen kohteena oleva kunta sitä vastustaa tai jos kuntajaon muuttamiselle ei ole kuntarakennelain mukaisia edellytyksiä. Muutoin Kuntajaon muuttamisesta päättää valtioneuvosto.

Kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voidaan kuntarakennelain 19 §:n mukaan päättää valtuuston vastustuksesta huolimatta, jos

1) muutos on muutosta vastustavan kunnan kannalta vähäinen ottaen huomioon muutoksen vaikutukset kunnan asukasmäärään, maapinta-alaan, kunnallisiin palveluihin, talouteen, elinkeinotoimintaan, yhdyskuntarakenteen kehitykseen tai muihin niihin verrattaviin seikkoihin; tai
2) alueen kehittäminen edellyttää muutosta eikä muutos merkittävästi heikennä vastustavan kunnan toimintakykyä ja edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä tai rahoituksesta.

Valtioneuvosto voi ratkaista asian kuntarakennelain asettamien edellytysten rajoissa. Aiemmassa valtioneuvoston ratkaisukäytännössä osaliitos on voitu ratkaista kuntalaisen esityksen mukaisesti molempien muutoksen kohteena olevien kuntien vastustuksesta huolimatta. Valtioneuvosto päätti 11.6.2015 Vihdin kunnan alueella sijaitsevan kiinteistön liittämisestä Espoon kaupunkiin 1.1.2016 alkaen. Perusteluna päätökselle oli se, että kuntajaon muutos parantaisi esityksen tekijän ja hänen perheensä palveluja ja elinolosuhteita ja muutos olisi toisaalta vähäinen molempien kuntien kannalta.

Ehdotuksen arviointi

Hakemuksessa tarkoitettu liitosalue on kooltaan vähäinen ja sijaitsee rakennetun Pohjois-Nikinmäen alueen yhteydessä.

Pohjois-Nikinmäen alue tukeutuu kunnallisten palvelujen osalta olemassa oleviin palveluihin. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tai sivistystoimen palvelujen kannalta hakemuksessa tarkoitetulla osaliitoksella ei olisi käytännössä merkitystä.

Lausuntopyynnössä tarkoitettu kiinteistö sijoittuu luontevasti Vantaan yhdyskuntarakenteeseen ja on jo liitetty Vantaan kaupungin kunnallistekniikkaan. Kiinteistölle voi kulkea vain Vantaan Siikatien kautta. Kiinteistön liittämisen vaikutus kaupungin palvelujen kysyntään voidaan arvioida vähäiseksi.

Edellä mainituilla perusteilla Vantaan kaupungilla ei ole syytä vastustaa hakijoiden esitystä kiinteistön liittämisestä Vantaan kaupunkiin.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle annettavaksi Sipoon kunnanhallitukselle liitteen mukainen lausunto kuntarajan siirtämisestä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Lausunto Sipoon kunnalle hakemuksesta kuntarajan siirtämiseksi
- Alueen kartta maanmittauslaitoksen kiinteistötietopalvelussa
- Sipoon kunnan lausuntopyyntö
- Lasse ja Eeva Riutamaan hakemus kuntarajan siirtämiseksi

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginlakimies Juha Myllymäki, puh. 09 8392 4241, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Lausunto Sipoon kunnanhallitukselle hakemuksesta kuntarajan siirtämiseksi

Sipoon kunnanhallitus on pyytänyt Vantaan kaupunginhallitukselta lausuntoa Lasse ja Eeva Riutamaan hakemuksesta kuntarajan siirtämiseksi. Riutamaat ovat pyytäneet kiinteistö Oy Sipoon valonmajan RN:o 753-431-1-27 siirtämistä Sipoon kunnasta Vantaan kaupunkiin. Kiinteistö sijaitsee Sipoon ja Vantaan rajalla Pohjois-Nikinmäessä.

Kulku kiinteistölle käy Vantaan Siikatien kautta ja kiinteistö on liitetty Vantaan kunnallistekniikkaan. Lähimmät julkiset palvelut sijaitsevat Vantaalla. Hakijoiden mukaan he kuuluvat Vantaan Nikinmäen asukasyhteisöön. Rajanaapurit ovat hakemuksen mukaan Vantaan puolella ja lähimmät sipoolaiset naapurit tietä pitkin kolmen kilometrin päässä.

Kuntajaon muuttamisen edellytyksistä säädetään kuntarakennelaissa. Kuntajakoa voidaan kuntarakennelain mukaan muuttaa, jos muutos edistää kuntajaon kehittämisen yleisiä tavoitteita sekä täyttää kuntarakennelain 4 §:n mukaiset edellytykset. Kuntajaon muuttamisen edellytykset voivat liittyä kunnan tai alueen elinvoimaan, yhdyskuntarakenteeseen tai alueen asukkaiden elinolosuhteisiin. Hakemuksessa tarkoitetun osaliitoksen perusteena voisi oikeudellisesti olla lähinnä se, että liitos parantaisi alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita.

Kiinteistö liittyy Vantaan yhdyskuntarakenteeseen. Alueen asukkaat käyttävät olemassa olevaa palvelurakennetta. Kiinteistön koko huomioiden sen liittämisellä olisi vain vähäinen vaikutus Vantaan kaupungin kannalta.

Vantaan kaupunginvaltuusto ei vastusta hakijoiden hakemusta kiinteistön liittämiseksi Vantaan kaupunkiin.

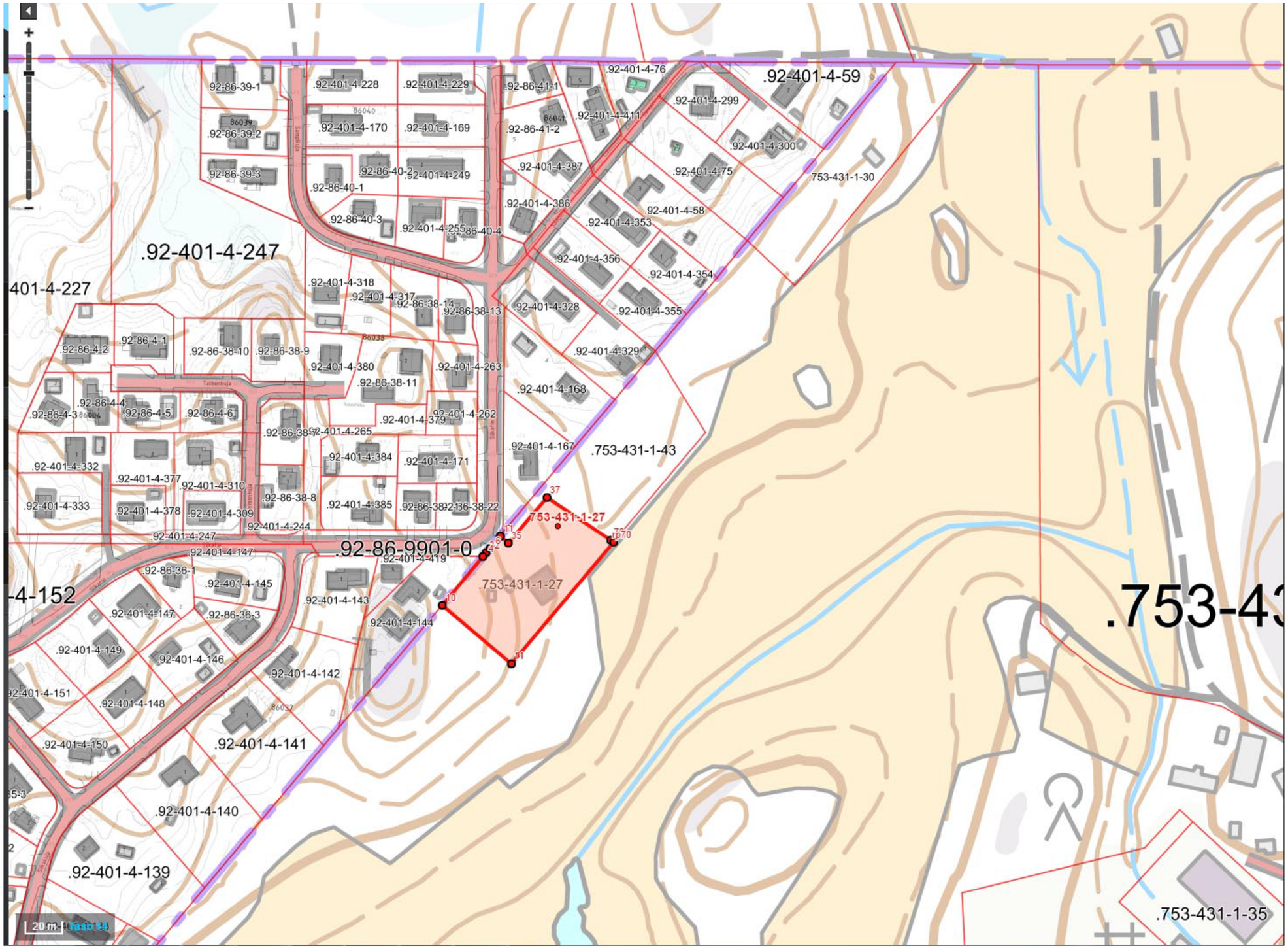
.92-401-4-59
.92-401-4-247
.92-401-4-227
.92-401-4-152
.92-401-4-141
.92-401-4-140
.92-401-4-139
.92-86-9901-0
753-431-1-27
.753-431-1-43
.753-431-1-35
.753-431-1-30
.92-86-39-1
.92-401-4-228
.92-401-4-229
.92-86-41-1
.92-401-4-76
.92-401-4-299
.92-401-4-411
.92-86-39-2
.92-401-4-170
.92-401-4-169
.92-86-41-2
.92-401-4-300
.92-86-39-3
.92-86-40-2
.92-401-4-249
.92-401-4-387
.92-401-4-75
.92-86-40-1
.92-401-4-386
.92-401-4-58
.92-86-40-3
.92-401-4-255
.92-86-40-4
.92-401-4-353
.92-401-4-356
.92-401-4-354
.92-401-4-318
.92-401-4-317
.92-86-38-14
.92-86-38-13
.92-401-4-328
.92-401-4-355
.92-86-4-2
.92-86-4-1
.92-86-38-10
.92-86-38-9
.92-401-4-329
.92-401-4-380
.92-401-4-263
.92-86-38-11
.92-401-4-168
.92-86-4-4
.92-86-4-3
.92-86-4-5
.92-86-4-6
.92-401-4-379
.92-401-4-262
.92-86-38-7
.92-401-4-265
.92-401-4-167
.92-401-4-384
.92-401-4-171
.92-401-4-332
.92-401-4-377
.92-401-4-310
.92-401-4-333
.92-86-38-8
.92-401-4-385
.92-86-38-22
.92-401-4-378
.92-401-4-309
.92-401-4-244
.92-401-4-247
.92-401-4-147
.92-401-4-419
.92-86-36-1
.92-401-4-145
.92-401-4-143
.92-401-4-147
.92-86-36-3
.92-401-4-144
.92-401-4-149
.92-401-4-146
.92-401-4-142
.92-401-4-151
.92-401-4-148
.92-401-4-150
20 m

sipoo
sibbo

Lausuntopyyntö

Asianro 1293/2015

27.10.2015

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
SAAPUNUT 04. 11. 2015
VD/9471/00.01.00.02/2015
Dnro

Vantaan kaupunginvaltuusto
Asematie 7
01300 VANTAA

Lasse ja Eeva Riutamaan hakemus kuntarajan siirtämiseksi

Sipoon kunta on saanut 13.10.2015 Sipoon kunnanhallitukselle osoitetun Lasse ja Eeva Riutamaan jättämän hakemuksen kuntarajan siirtämiseksi. Kirjeessä esitetään kiinteistön Asunto Oy Sipoon valonmajan RN:o 753-431-1-27 siirtämistä Sipoon kunnasta Vantaan kaupunkiin. Jäljennös esityksestä on oheisena liitteenä.

Kuntajakolain 11 § 2. momentin mukaan esityksen saaneen kunnanhallituksen on hankittava esityksestä kaikkien muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustojen lausunnot. Lausunnosta tulee ilmetä kunnan kanta kuntajaon muuttamiseen perusteluineen.

Kuntajakolain mukaisesti Sipoon kunnanhallituksen on toimitettava esitys ja Vantaan kaupungin lausunto ministeriölle kuuden kuukauden kuluessa esityksen vastaanottamisesta.

Vantaan kaupunginvaltuuston lausunto pyydetään osoittamaan Sipoon kunnanhallitukselle ja toimittamaan mahdollisimman pian Sipoon kunnalle ositteella PL 7, 04131 Sipoo.

Sipoon kunnanhallitus

Mikael Grannas
kunnanjohtaja

Peter Stenvall
kunnansihteeri

Liitteet Jäljennös Lasse ja Eeva Riutamaan krjeestä 13.10.2015 liitteineen

1293/2015

Lasse ja Eeva Riutamaa
Siikatie15 C
01490 Vantaa
Puh 0400 978844
lasse.riutamaa@uniarts.fi

ANOMUS

12.10.2015

SIPOON KUNNANHALLITUS

ASIA **KUNTARAJAN SIIRTO**

Anomme kuntarajan siirtoa Sipoon ja Vantaan kuntien rajaan Pohjois-Nikinmäen kaupunginosassa. Anomme omistuksessamme olevan kiinteistön as.oy. Sipoon valonmaja R:no 753–431-1-27 (Siikatie 15 C, 01490 Vantaa) siirrettäväksi osaksi Vantaan kunnan aluetta.

Seuraavassa tarkemmin ehdotuksestamme kuntarajan muuttamiseksi:

PERUSTELUT

Kuntarajan siirrolla ei olisi huomattavaa taloudellista tai strategista merkitystä Sipoon kunnalle. Muutos on kunnalle vähäinen, kunnan asukasmäärään, maapinta-alaan, kunnallisiin palveluihin, talouteen, yhdysrakenteen kehitykseen tai muihin niihin verrattaviin seikkoihin viitaten. Meidän sidoksemme ja elinpiirimme ovat Vantaalla ja Vantaan kaupunkilaisina olosuhteemme ja kunnan palvelujen käyttö helpottuisi huomattavasti.

Kiinteistömme sijaitsee Sipoon ja Vantaan rajalla Pohjois-Nikinmäessä. Kuulumme Vantaan postipiiriin ja kulku kiinteistöllemme voi tapahtua vain Vantaan kautta. Sipoon lähimpään keskukseen, Nikkilään mennäksemme joudumme kiertämään Vantaan asuma-alueita, kuten Nikinmäen ja Jokivarren. Julkiset palvelut, esim. Vantaan koulut (Nikinmäen koulu 2 km), kunnan päiväkoti (Nikinmäki 1,5 km) ja terveyskeskus (Korso 5 km) ovat huomattavasti lähempänä asuntoamme, kuin Sipoon vastaavat palvelut Nikkilässä (13 km). Viikonloppuisin Sipoon terveyskeskuspalvelut ovat keskittyneet Porvoon sairaalaan, jonne matkaa kertyy 40 km. Rajanaapurimme ovat Vantaan kaupungin puolella ja kuulumme erottamattomasti samaan asukasyhteisöön. Lähimpään sipoolaiseen naapuriin on matkaa tietä pitkin 3 km. Kiinteistömme on liitetty Vantaan kaupungin kunnallistekniikkaan sekä Vantaan Energiaan (sähkönjakelukeskus on tonttimme rajalla)

Sipoon kunta ei täällä asuessamme 21 vuoden aikana ole juurikaan muistanut olemassaoloamme, mm. Sipoon kunnan tiedotuksia tai paikallisjulkaisuja emme ole

koskaan saaneet. Sama koskee myös Sipoon suomalaista seurakuntaa, jonka jäseniä olemme. Sen sijaan olemme hyvin tiedotettuja Vantaan paikallisasioista.

Täällä Pohjois-Nikinmäen alueella rakennetaan ahkerasti. Rajanaapurimme 2400 m2 tontille purkutöiden jälkeen nousee neljä omakotitaloa. Tien toisella puolella on uusia taloja alle 600 m2:n tonteilla.

Kiinteistömme ei ole Sipoon kunnan kaava-alueella, eikä viittätuhatta neliömetriä pinta-alaltaan, mutta Sipoon kunta voi myöntää rakennuslupia myös pinta-alaltaan vähintään 2000m2:n haja-asutusalueen tonteille, jos niillä on mahdollisuus liittyä kunnallistekniikkaan. Olen muutamia kertoja kysellyt Sipoon rakennusvirastosta mahdollisuutta saada lisärakennusoikeutta 4236 m2:n tontillemme. Olen saanut hylkäävän suullisen vastauksen vedoten siihen, että kiinteistömme sijaitsee Sipoon kunnan raja-alueella kaukana Sipoon keskuksista ja tästä syystä kunnalle voi koitua ylimääräisiä kuntakustannuksia mahdollisista koulukyydityksistä ym., jos rakennuslupa sivuasunnolle myönnettäisiin.

Tällaiset syyt asettavat meidät kuntalaisina eriarvoiseen asemaan. Olemme keski-ikäinen pariskunta, jolla on neljä perheellistä lasta. Pari heistä olisi kiinnostunut rakentamaan asunnon tontillemme. Yhteiskuntapolitiikassa korostetaan ikäihmisten mahdollisimman pitkään jatkuvaa kotona asumista. Tämä olisi myös meidän toiveemme tulevaisuudessa, mitä lasten lähellä asuminen edesauttaisi.

Kiinteistömme on asunto-osakeyhtiö, jolloin tonttia ei välttämättä tarvitsisi lohkoa, vaan tonttiosuudet voitaisiin jakaa hallintaoikeuksin.

YHTEENVETO

Rajan siirto on maantieteellisesti mahdollinen, koska kiinteistömme sijaitsee Sipoon kunnan ja Vantaan kaupungin rajalla.

Toivomme, että Sipoon kunta ja Vantaan kaupunki ottavat anomuksemme huomioon ja kuntarajaa voidaan siirtää niin, että kiinteistömme liittyy Vantaan kaupunkiin. Tämä parantaisi elinolosuhteitamme, ja julkiset palvelut olisivat helpommin käytettävissämme. Vantaan kaupungin mahdollisesti sallivampi tonttipolitiikka ehkä myös soisi meille mahdollisuuden hyödyntää kookasta tonttiamme nykyisessä tonttipulan vaivaamassa pääkaupunkiseudun tilanteessa lastemme ja itsemme hyväksi.

Ystävällisin terveisin,

As. Oy Sipoon Valonmaja

Lasse Riutamaa

Eeva Riutamaa

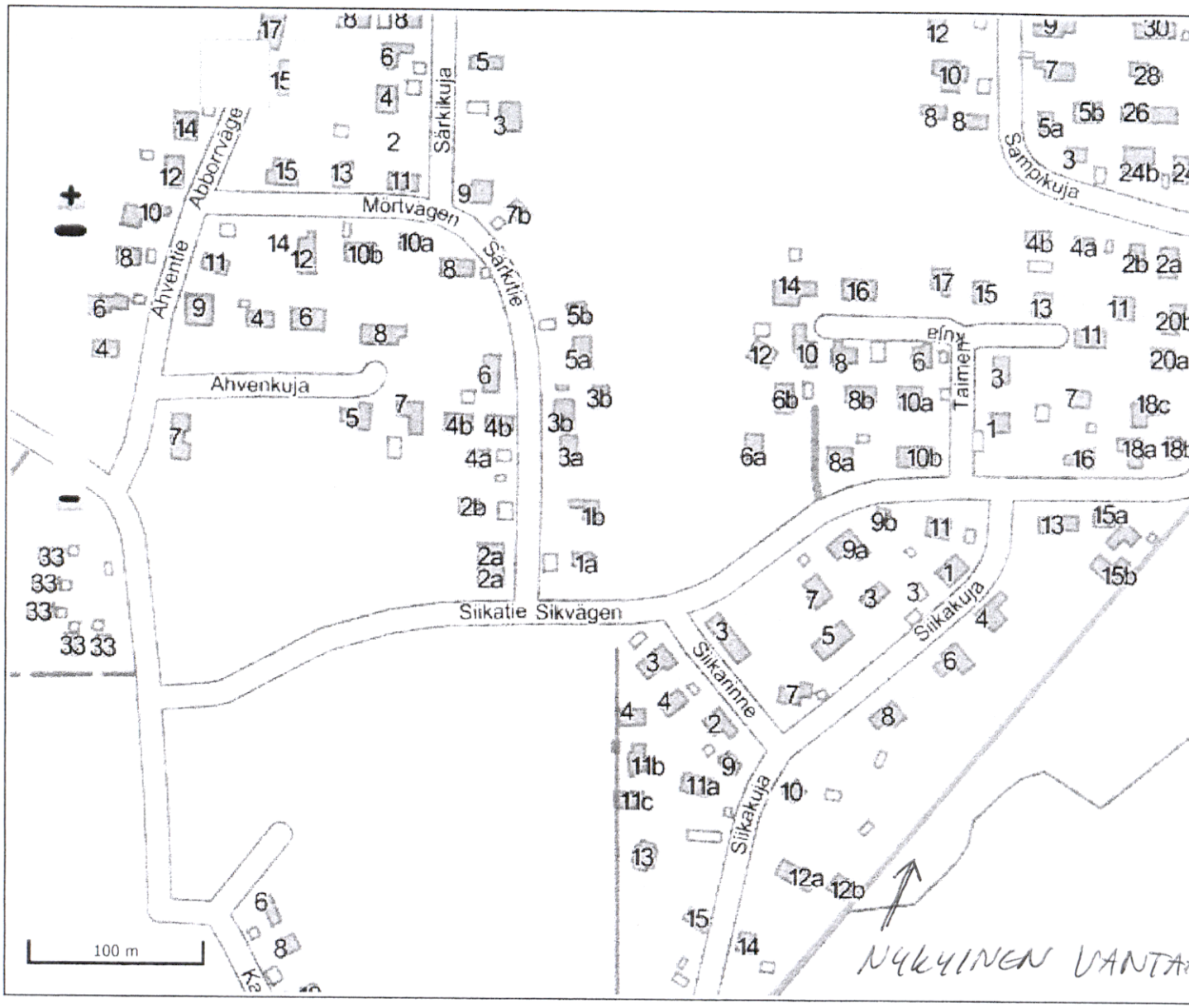

N: 6692646 E: 398163

POHJOIS-NIKINMÄKI, SIIKATIE 15C, 01490 VAN

NYKYINEN VANTA

LIITE: Kaupunginhallitus 08.02.2016 / 11 §

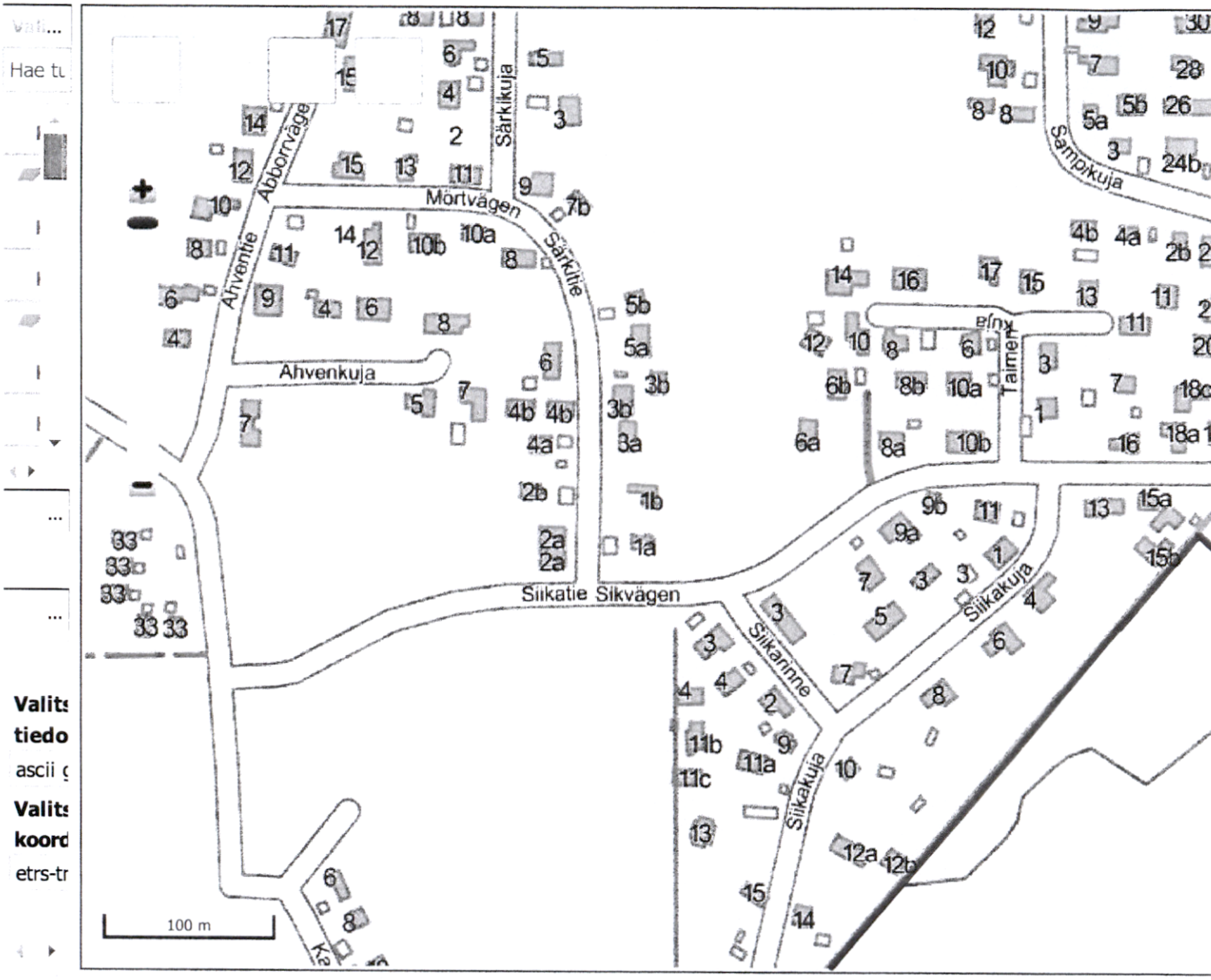

N: 6692646 E: 398163

EHDOTETTU VANTAAN JÄSIPOON RANTAMUUTOS SIIKATIE 1

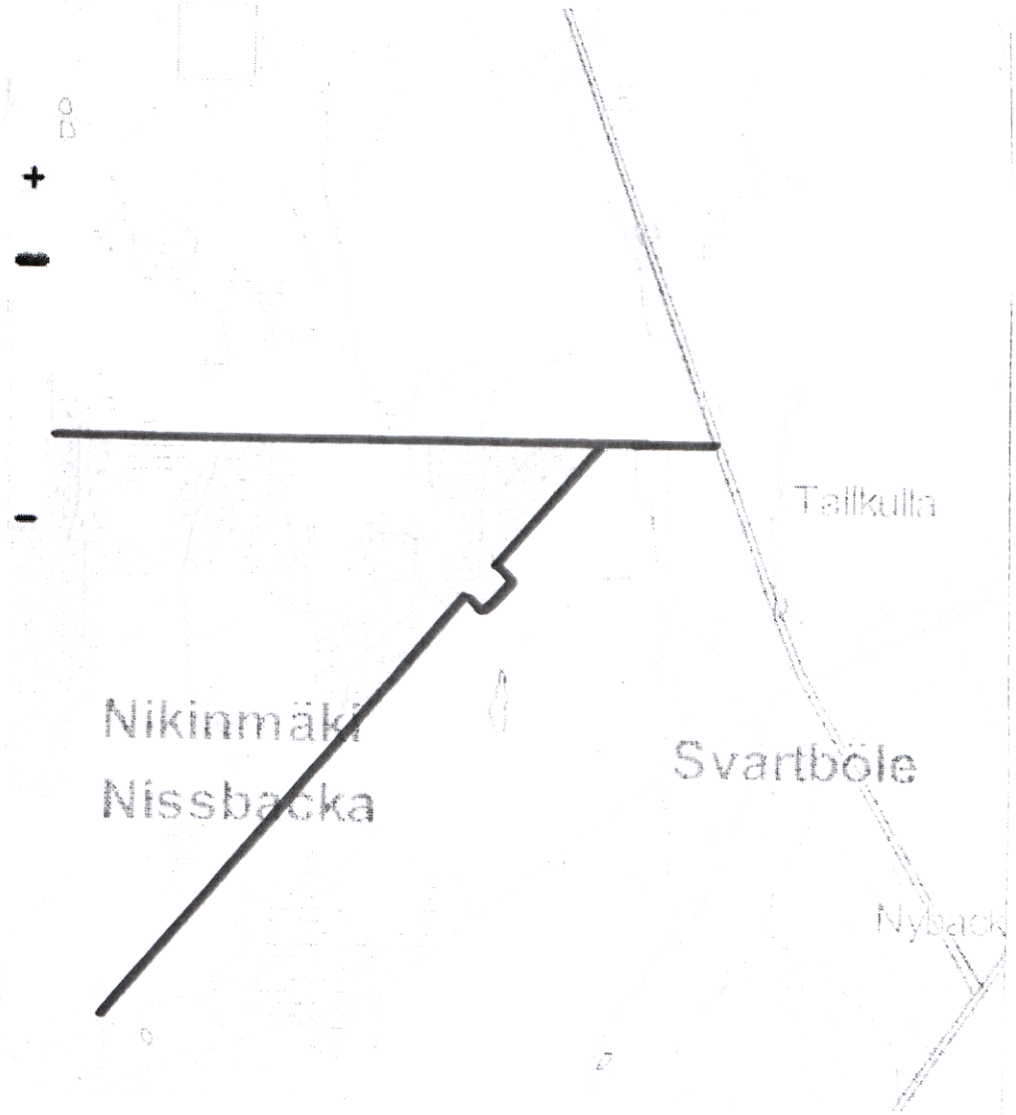

EHDOTETTU RAJAMUUTOS SIIKAJÄRVI 15 C:N KOHDALLA

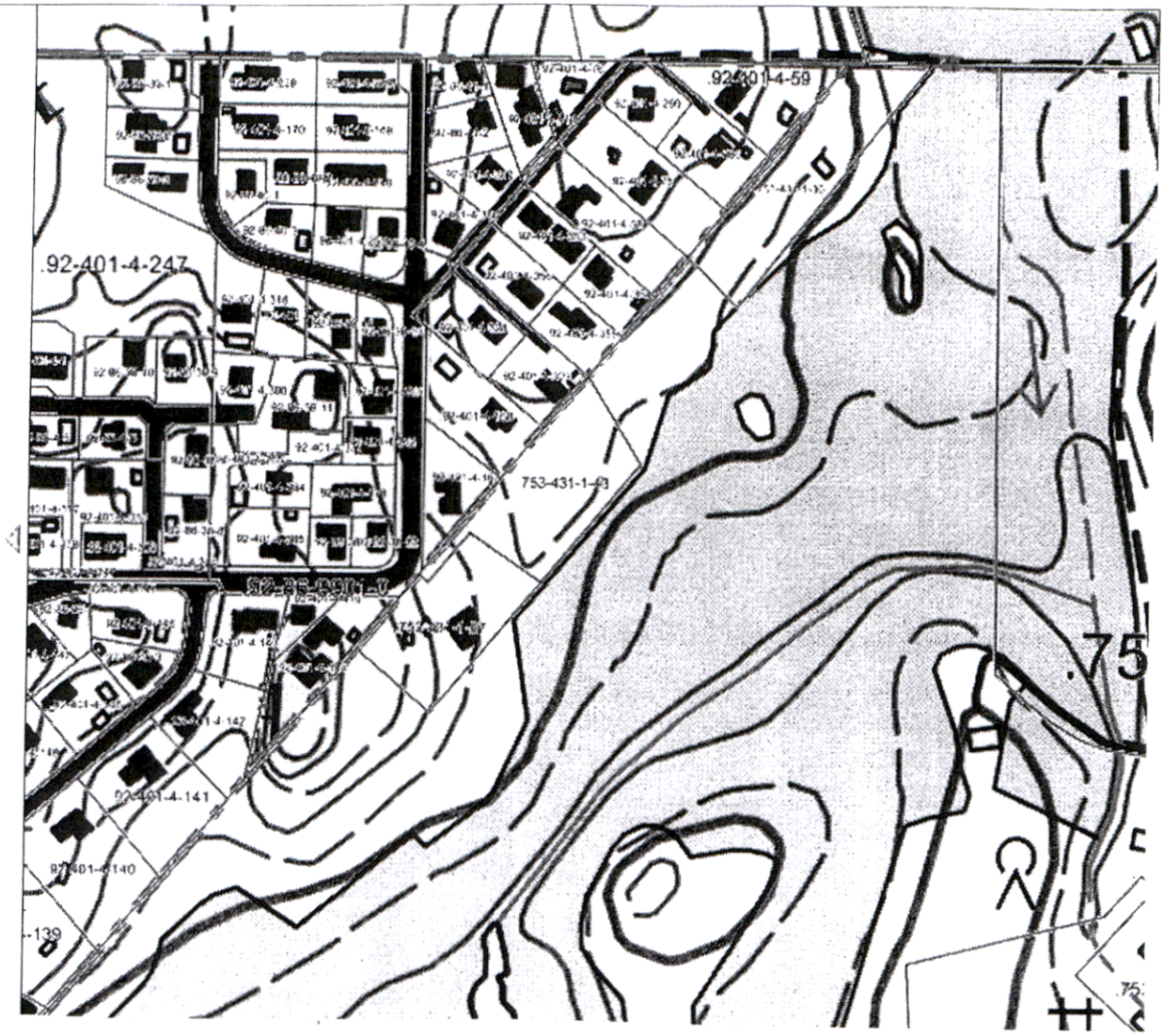
92-401-4-59
92-401-4-247
753-431-1-93
92-401-4-141
92-401-4-140
-139

12 § **Vastaus Sirpa Kauppisen ja 25 muun valtuutetun aloitteeseen oirekyselyn järjestämisestä**

VD/8189/00.02.00.03/2014
KN/JTS/HP/ET/PW/LL

Valtuutettu Sirpa Kauppinen ja 25 muuta valtuutettua tekivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”Valtuustoaloite oirekyselyn järjestämisestä

Ehdotamme THL:n suosittelemaa oirekyselyä Vantaan kaikkiin kouluihin, jotta vähät korjausrahat saadaan suunnattua oikeasti sinne, missä todella on lapsille terveysvaara.

Tilakeskus sai 25.8. tarjouksen oirekyselyiden analysoinnista alan huippuasiantuntija professori Tuula Putukselta hintaan 500-2500 €/koulu. Oirekyselyn kustannukset ovat 1300 € /koulu +alv, jos kaikki koulut päätetään analysoida. Kilpailutus voi laskea hintaa.

Jo yhden lapsen astmadiagnoosi ja ensimmäisen vuoden hoito noin 10 000 €. Yksi lääkärissä käynti on noin 150 €, erikoislääkäri 500 €, sairaalapäivä 1000-1500 €. Poskiontelotoimenpiteet, kitarisaleikkaukset, korvien putkitukset jne. maksavat yhteiskunnalle paljon. Kun taas sairastaminen vähenee voimakkaasti, kun sisäilma-asiat ovat kunnossa.

Vantaalla on lapsia ja nuoria, jotka ovat altistuneet kouluissa (Havukoski ja Kannisto mm) niin pahoin, että ovat joutuneet kotiopetukseen, sekä koko loppuelämän aikaiseen sisätilojen välttelyyn. Näiden nuorten jatko-opinnot sekä koko loppuelämä tulevat olemaan hyvin rajoittuneita sisäilma-altistuksen aiheuttaman yliherkkyyden takia.

Systemaattinen oirekysely on ainoa metodi, jolla saadaan eroteltua oikeasti terveydelle vaaralliset koulut muista. Korjausrahoja ei ole loputtomasti. Mikrobimittaukset ovat epävarmoja ja kertovat vain ne mikrobit joita mitataan, eikä esim. Kanniston liimojen päästöjä. Tekniset tutkimukset ovat erittäin kalliita, eikä ongelmien lähde niiden avulla löydy, jos rakenteita ei avata juuri oikeasta kohdasta.

Vantaa kantaa vastuunsa lasten terveydestä. Jotta Kanniston kaltaisia pahoja piileviä ongelmia, joiden takia yli 30 prosenttia lapsista oirehtii, ei pääse muhimaan, tulee Vantaalla toteuttaa THL:n suosittelema oirekysely kaikkiin koulukiinteistöihin mahdollisimman pikaisesti.”

Kaupunginvaltuusto 22.9.2014 § 14

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Vantaan kaupunkitasoinen sisäilmaympäristötyöryhmä toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Valtuutettu Kauppinen sekä 25 muuta valtuutettua ovat esittäneet aloitteen oirekyselyjen järjestämisestä kaikissa Vantaan kouluissa, jotta mahdollisesti ”terveydelle vaaralliset koulut saataisiin eroteltua muista kouluista”.

Sisäilmaongelmat ovat hyvin monitahoisia ja moniulotteisia. Rakennusten kosteus- ja homevaurioiden haitallisesta vaikutuksesta terveyteen on epidemiologista näyttöä, mutta terveysvaikutusten aiheuttajia tai vaikutusmekanismeja ei vielä toistaiseksi tunneta. Kosteus- ja homevaurioiden sekä hengitystieoireiden, -infektioiden ja astman välillä on osoitettu ajallinen yhteys, mikä ei vielä kerro syy-seuraussuhteesta tai mekanismista. Oireilun aiheuttajaksi on epäilty mikrobeja ja niiden aineenvaihduntatuotteita, mutta myös mm. rakennusmateriaalien hajoamistuotteita. Lisäksi olosuhteet, kuten esimerkiksi lämpötila, ilmanvaihto, kosteus / kuivuus, siivouksen taso, rakennusaineet ja materiaalit vaikuttavat sisäilman laatuun ja mahdollisesti koettuun oireiluun. Edellä mainitun lisäksi yksilöiden herkkyys reagoida mahdollisiin ongelman aiheuttajiin vaihtelevat ja mahdolliset oireetkin ovat hyvin yksilöllisiä. Oireet voivat olla esimerkiksi hengitystieoireita, iho- ja silmäoireita, päänsärkyä, pahaa oloa, väsymystä, lämpöilyä ja joillakin

niveloireita. Nämä epäspesifit oireet ovat kuitenkin yleisiä myös muutoin kuin sisäilmaongelmiin liittyen.

Vaikka yhteyttä kosteus- ja homevaurioiden ja hengitystievaikutusten välillä ei ole voitu varmistaa, kosteusvauriot tulee pyrkiä korjaamaan (WHO 2009). Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan kosteus- ja homeongelmien väheneminen vähentää samassa suhteessa niiden sosiaali- ja terveyssektorille aiheuttamia kustannuksia. Näiden ongelmien sosiaali- ja terveyssektorille aiheuttamat suorat vuosittaiset kulut ovat STM:n arvion mukaan yli 200 miljoonaa euroa valtakunnallisella tasolla. Ympäristöministeriön arvion mukaan kustannukset sosiaali- ja terveyssektorille olisivat jopa 450 miljoonaa euroa. Huonon sisäilmaston aiheuttamiksi kustannuksiksi koko yhteiskunnassa on arvioitu n. 3 miljardia euroa vuodessa. Kyseessä on valtakunnallinen ja vakava ongelma, mutta sen hoitaminen on erittäin haasteellista, koska ongelmien aiheuttajat voivat olla monenlaisia, vaikutusmekanismeja ei tunneta ja myös yksilöiden reaktiot mahdollisiin altisteisiin ovat yksilöllisiä. Sisäilmaongelmien hoitaminen edellyttääkin kunnissa hyvää yhteistyötä useiden eri toimijoiden kesken.

Vantaalle on vuonna 2007 perustettu kaupunkitasoinen sisäympäristöasioiden ohjausryhmä, jossa on edustus tilakeskuksesta, sosiaali- ja terveystoimesta, sivistystoimesta, henkilöstökeskuksesta, ympäristökeskuksesta, työsuojelusta, työterveyshuollosta, henkilöstökeskuksesta, talous- ja hallintopalveluista, taloussuunnittelusta, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:stä sekä Vantaan vanhempainyhdistys Vanvary ry:stä. sekä. Ohjausryhmän tehtävänä on edistää sisäympäristöasioiden hoitamista sekä arvioida ja kehittää nykyisiä toimintamalleja sisäympäristöasioiden hoidossa.

Sisäympäristöasioiden ohjausryhmä toteaa, että kiinteistöjen sisäilmatutkimusten ja -korjausten lähtökohtana on pääosin tilassa olevien tai siellä työskentelevien kokema oireilu, jonka seuranta on normaalitoimintaa. Sivistystoimella on työturvallisuuslain (738/2002) mukaan velvollisuus arvioida työoloja, puuttua mahdollisiin haitta- ja vaaratekijöihin ja seurata toteutettujen korjaustoimien vaikutuksia. Sisäympäristöasioiden menettelytapaohjeiden mukaisesti toimitilan esimies tekee ilmoituksen mahdollisesta sisäilmaongelmaepäilystä tilakeskukseen sekä ottaa tarpeen mukaan yhteyttä työterveyshuoltoon.

Oppilaiden ja opiskelijoiden osalta keskeinen toimija on koulu- ja opiskeluterveydenhuolto. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on seurannut ja seuraa edelleenkin tehtävänsä mukaisesti oppilaiden terveydentilaa säännöllisin terveystarkastuksin ja tarvittaessa lisäkäynnein ongelmien ilmetessä. Mahdollinen sisäilmaoireilu kuuluu seurattaviin asioihin kaikissa tarkastuksissa. Kouluterveydenhoitajat tapaavat kaikki oppilaat vuosittain ja laajat terveystarkastukset, joihin osallistuvat myös vanhemmat toteutetaan 1., 5. ja 8. luokan oppilaille. Kouluterveydenhoitaja on myös tavattavissa päivittäin ilman ajanvarausta. Kouluterveydenhuollon henkilöstön tehtävänä on oppilaiden terveyden edistäminen ja varsinainen sairaanhoito tapahtuu terveysasemilla tai erikoissairaanhoidossa. Kouluterveydenhoitajat ja lääkärit tekevät oman osaamisensa ja perustehtävänsä puitteissa hyvää yhteistyötä eri toimijoiden kanssa epäiltyjen sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi kouluyhteisöissä.

Niissä kouluissa, joissa koulu- tai opiskeluterveydenhuollon tietoon on tullut epäily mahdollisesta sisäilmaongelmasta tai siitä nousseesta huolesta, kouluterveydenhuollossa aloitetaan normaalin menettelyn mukaisesti oireseuranta. Koulun rehtoria on pyydetty informoimaan vanhempia ottamaan yhteyttä kouluterveydenhoitajaan, jos he epäilevät lapsellaan olevan mahdollisesti sisäilmaan liittyviä oireita. Kouluterveydenhoitajat on koulutettu tähän aihepiiriin, ja he kirjaavat vanhempien ilmoittamat oireet sovitulla tavalla. Kun kouluterveydenhuollon tietoon tulee epäily mahdollisesta sisäilmaongelmasta koululla,

- Kouluterveydenhoitaja kirjaa vanhempien yhteydenotot ja ilmoitetut oireet potilastietojärjestelmään lapsen hoidon toteuttamista varten.
- Oppilaalle ja hänen vanhemmilleen varataan heidän niin halutessaan aika kouluterveydenhuoltoon.
- Oireilevat oppilaat ohjataan terveyspalvelujen piiriin.
- Terveydenhoitajat kirjaavat ilmoitetut oireilut myös erikseen oppilas- ja luokkakohtaisesti oireseurantaa varten.
- Oireseurannan tuloksia analysoidaan ja ne raportoidaan sovitusti rehtorille sekä muille sisäilmaongelman ratkaisuun osallistuville tahoille.

Mikäli ongelmatilanteen hoito niin edellyttää, sivistystoimi, työsuojelu ja tilakeskus perustavat kohdekohtaisen sisäilmatyöryhmän. Normaalisti sisäilmatyöryhmässä ovat edustettuina oppilaitoksen rehtori sekä sivistystoimen edustajia, tilakeskus, työsuojelu, kouluterveydenhuolto sekä henkilöstön osalta työterveyshuolto ja tarvittaessa ympäristöterveydenhuolto. Kohdekohtainen sisäilmatyöryhmä hyödyntää kaiken saatavilla olevan tiedon ml. kouluterveydenhuollon oireseurannan tiedot, suunnitellessaan ja koordinoidessaan ongelman ratkaisuun liittyvää toimintaa. Rehtori koordinoi eri sektoreiden yhteistyötä koululla sekä tiedonkulkua kouluun ja vanhemmille

Kouluterveydenhuollon lakisääteisiin tehtäviin sisältyy yksilökohtaisen terveyden edistämisen lisäksi myös kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen. Terveydenhuoltolain mukaan kouluterveydenhuollon tehtävänä on kouluyhteisön terveellisyyden ja turvallisuuden seuranta ja arvioiminen yhdessä sivistystoimen, ympäristöterveydenhuollon, työsuojelun sekä henkilöstön työterveyshuollon kanssa (mm. VnA 338/2011 § 12). Vantaalla tämä toteutetaan opiskeluympäristön arviointina, joka tehdään samanaikaisesti työntekijöiden lakisääteisen työolojen arvioinnin kanssa. Opiskeluympäristön arvioinnit toteutettiin syksyllä 2014 kaikissa oppilaitoksissa. Opiskeluympäristön / työolojen arvioinnissa kiinnitetään tarvittaessa huomiota myös sisäilma-asioihin ja konsultaatioapua voidaan pyytää eri toimijoilta. Opiskeluympäristön arviointiin osallistuu myös oppilaiden vanhempien edustus. Jatkossa opiskeluympäristön arvioinnit toteutetaan joka toinen vuosi ja korjaustoimenpiteiden toteutumista seurataan vähintään vuosittain. Tämä uusi toimintatapa tulee edelleen kehittämään yhteistyötä eri toimijoiden kesken sekä yhdenmukaistamaan tiedonkeruuta kouluyhteisöjen hyvinvointiin liittyvistä asioista.

Sirpa Kauppisen ja 25 valtuutetun aloitteessa toivottiin seulontatyyppisiä sisäilmakyselyitä kaikkiin kouluihin. Aloitteessa viitataan tilakeskuksen saamaan tarjoukseen oirekyselyistä. Oirekyselyä on käytetty taustakyselynä kolmen koulun ilmanpuhdistuslaitteiden vaikutusta selvitettäessä. Tarjouksen antoi toiminimi Indoor Aid / professori Tuula Putus. Kauppisen ja muiden aloitteessa ilmoitetaan, että oirekyselyn hinta olisi Indoor Aid yhtiön tekemänä 500–2 500e / koulu vastaajamäärän mukaisesti. Lisäksi erikseen mainittuna: esim. kaupungin kaikki koulut erikseen sovittavalla hinnalla.

THL:n suorittamana yhden koulun sekä aina vaadittavan verrokkikoulun pelkät oirekyselyn tallennus ja analysointikustannukset olisivat n. 8 000e. Tämä laskelma ei myöskään sisällä kyselystä informointia, lomakkeiden jakelua, keräämistä, postittamista. Mikäli oirekysely haluttaisiin tehdä kaikkiin peruskouluihin Vantaalla, se maksaisi noin 200 000 euroa, ilman edellä mainittuja oheiskustannuksia. Lisäksi oppilaat vaihtuvat esim. yläkouluissa kolmen vuoden välein, seulontatyyppisiä oirekyselyjä tarvittaisiin useasti. Kun kysely oletettavasti haluttaisiin laajentaa koskemaan myös päiväkoteja ja toisen asteen oppilaitoksia, kustannukset nousisivat moninkertaisiksi.

Työterveyshuollon sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toteuttamana oireseuranta voidaan järjestää nopeasti ja kohdennetusti, olemassa olevin voimavaroin. Lisäksi oireseurantaa voidaan joustavasti jatkaa mahdollisten korjaustoimien jälkeen. Seulontatyyppisellä oirekyselyllä saadaan poikkileikkaustietoa yhden ajankohdan tilanteesta. Tulokset kyselyistä saadaan noin 2kk kuluttua kyselyn suorittamisesta.

THL:n mukaan sisäilmakyselyn avulla ei saada selville varmuutta siitä, että jossain tilassa on sisäilmaongelma. Tulosten perusteella saadaan arvio siitä, että tulokset saattavat mahdollisesti viitata sisäilmaongelmaan. Tulosten perusteella ei liioin voida päätellä mahdollisen ongelman aiheuttajaa, eli sitä mitä kohtaa kyseisessä tilassa tulisi ryhtyä korjaamaan. Oireseulontakyselyn perusteella Tilakeskuksen olisi joka tapauksessa aloitettava sama selvitystyö kuin henkilöstön tai oppilaiden spontaanisti ilmoitettua mahdollisesta oireilusta sisäilmaan liittyen. Näistä näkökohdista arviomme on, että työterveyshuollon sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toteuttama oireseuranta tuottaa riittävästi tietoa ongelmakohteiden havaitsemiseksi. Seulontatyyppinen oirekysely kaikkiin kouluihin on kallis ja raskas toimenpide, jonka kustannushyötyä voidaan perustellusti epäillä. Ulkopuolisen toimijan suorittamaa oirekyselyä voisi ja tulisi sen sijaan käyttää kohdennetusti, kohdekohtaisen sisäilmatyöryhmän yhtenä työkaluna

Valtuustoaloitteessa toivottiin seulontatyyppisiä sisäilmakyselyitä kaikkiin kouluihin. Sisäympäristötyöryhmä toteaa, että nykyinen kouluterveydenhuollon suorittama oireseuranta antaa riittävästi tietoa kohteen oppilaiden oireilusta. Lisäksi on todettava, että mikäli sellaisiin ryhdytään, kyselyprosessia osana sisäilmaongelmien hoitamista on koordinoitava kaupunkitasoisen

sisäympäristötyöryhmän toimesta. On tärkeää, että suunnitelma mahdollisesta kyselystä, tulosten tulkinnasta ja jatkotoimista tehdään kaikkien kaupungin toimijoiden, tilakeskus, ympäristöterveydenhuolto, sivistysvirasto, sosiaali- ja terveystoimi, työsuojelu ja työterveyshuolto, kesken.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa valtuutettu Sirpa Kauppiselle ja 25 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle Vantaan kaupunkitasoisen sisäilmaympäristötyöryhmän esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:
Kaupunginhallituksen jäsen Hannu Kokko esitti, että asia palautetaan valmisteluun. Kaupunginhallituksen jäsen Riikka Åstrand kannatti Kokon esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat asian palauttamista valmisteluun, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 11 jaa-ääntä (Hämäläinen, Kaira, Karlsson, Lehmuskallio, Letto, Mäkinen, Mäntynen, Orpana, Ryhänen, Salminen, Suvensalmi) ja 6 ei-ääntä (Jääskeläinen, Kokko, Kotila, Kärki, Niemelä, Åstrand). Puheenjohtaja totesi palautusesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: palvelupäällikkö, Arja Ruponen, puh. 09 8392 7774
ylilääkäri, Pirjo Pennanen, puh. 09 8392 3706
talous- ja hallintojohtaja, Eila Tanninen, puh. 09 8392 2913
tilakeskusjohtaja, Pekka Wallenius, puh. 09 8392 2376
sisäympäristöasiantuntija, Ulla Lignell, puh. 09 8392 3486
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

13 § Vastaus kaupunginvaltuutettu Anssi Auran ja usean muun (36) valtuustoaloitteeseen Dixin Vantaa-infon luovuttamisesta nuorten käyttöön

VD/8998/00.02.00.03/2015
KN/JN/IL/TH/AT/MT/LL

Valtuutettu Anssi Aura ja 36 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”Nuorilla on valtava puute vapaa-ajanviettopaikoista. Erityisen kova tarve koskee Tikkurilan suuraluetta.
Kaupungin tulee reagoida kasvavaan tarpeeseen nopeasti. Nuorten vapaa-ajan paikkojen tulisi sijaita siellä, missä nuoret itse haluavat viettää aikaa. Tikkurilan seudulla yksi nuorten suosimista paikoista on asemakeskus Dixi.
Dixin Vantaa-info on auki ma-to klo 7.45 – 19.00 ja pe klo 7.45 – 16.00. Viikonloppuisin Vantaa-info on suljettu.
Näin ollen toimitilan ilta- ja viikonloput olisi mahdollista luovuttaa nuorten käyttöön. Tämä parantaisi myös etsivän nuorisotyön toimintaa. Me aloitteen allekirjoittaneet esitämme, että kaupunki selvittää tilojen yhteiskäyttömahdollisuuden.”

Kaupunginvaltuusto 19.10.2015 § 16

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Asukaspalvelujen kuntalaispalvelut ja sivistystoimen nuorisopalvelut ovat valmistelleet aloitteeseen seuraavanlaisen vastauksen:

Aloitteessa on kiinnitetty huomiota tärkeään asiaan ja nuorille tulee tarjota turvallisia tiloja ja mielekästä tekemistä nimenomaan heille luontevissa paikoissa. Nuorisopalveluissa on huomattu, että tarve nuorisotyölle on suurta erityisesti keskustan alueella. Nuorisotyön ammattilaiset tekevät katutyötä Dixissä, sen lähialueilla ja keskustassa iltaisin ja viikonloppuisin. Dixistä ohjatun tekemisen pariin on siirtynyt kymmeniä nuoria Tikkurilan nuorisotilalle. Tikkurilan nuorisotila (Neilikkatie 3) tarjoaa arkisin avointen ovien toimintaa kaikille vantaalaisille 13–17-vuotiaille nuorille. Talon kautta pääsee osallistumaan myös erilaisiin harrastuksiin ja loma-aikoina järjestettäviin toimintoihin. Alueen verkostot ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa nuorten asioissa ja Ankkapartio toimii nuorten matalan kynnyksen tukipalveluna Itä-Vantaalla ja Dixissä.

Sivistystoimessa kehitetään tiloja ja toimintoja, ja tässä yhteydessä kartoitetaan olemassa olevat tilat ja tulevien uudiskohteiden ja korjauskohteiden käyttö. Tavoitteena on kehittää tilojen yhteiskäyttömahdollisuuksia huomioiden kaikki ikäryhmät ja erilaiset toiminnat. Tikkurilassa nuorisopalvelut, SPR:n nuorten turvatalo ja oppilaitokset ovat olleet järjestämässä aktiivisesti erilaisia pop up -tapahtumia Dixin Vantaa-infon tiloissa. Näitä tilaisuuksia tullaan järjestämään edelleen ja tilan käyttömahdollisuutta tullaan markkinoimaan nuorisotyötä tekeville järjestöille. Lisäksi nuorisotyötä esitellään jatkossa Dixin Vantaa-infon näyttelytilassa.

Kuntalaispalveluissa Dixin Vantaa-infon toiminnan suunnittelussa huomioidaan kaikki ikäryhmät ja käyttäjät. Varsinaisten aukioloaikojen ulkopuolella tila on kaikkien terveyttä ja hyvinvointia edistävien toimijoiden käytettävissä. Tilan käyttömahdollisuutta on markkinoitu ja markkinoidaan edelleen myös nuorisojärjestöille. Vantaa-infon toimintaa tullaan jatkossakin kehittämään yhteistyössä myös nuorisopalveluiden kanssa. Tilaa ovat jo käyttäneet iltaisin ja viikonloppuisin monet järjestöt ja lisäksi päiväsaikaan muun muassa Jeesi ja Suomen Punaisen Ristin turvatalo. Kuntalaispalvelut toteaa, että Dixin Vantaa-infon tila on jo nyt mahdollista luovuttaa suunnitellusti nuorten käyttöön aukioloaikojen ulkopuolella. Tämän lisäksi tilan yhteiskäyttömahdollisuus selvitetään.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa valtuutettu Anssi Auralle ja 36 muulle valtuutetulle kuntalaispalveluiden ja nuorisopalveluiden esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) lähettää kaupunginvaltuustolle kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; kuntalaispalvelujen palvelupäällikkö Tiina Hörkkö, puh. 050 302 6404; nuorisopalveluiden johtaja vs. Ari Tossavainen, puh. 0400 427 713; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

14 § **Vastaus Antero Eerolan ja usean muun valtuutetun (20) valtuustoaloitteeseen henkilöstön osallistumisesta kaupungin johtoryhmään**

VD/8999/00.02.00.03/2015
KN/K-ML/LL

Kaupunginvaltuutettu Antero Eerola ja 20 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Nykyaikainen työnantaja ottaa huomioon päätöksenteossa myös työntekijät. Tämä hyödyttää koko organisaatiota, kun henkilöstö sitoutuu hyvissä ajoin yhdessä asetettuihin päämääriin. Näin myös tieto työprosessien mahdollisista ongelmakohdista kulkee paremmin kaupungin johtoon.

Tätä varten Vantaan kaupungilla on voimassa vuonna 2008 tehty sopimus työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta. Yhteistoiminnan ajatus on edistää vuorovaikutusta ja tiedonkulkua työnantajan ja työntekijöiden välillä sekä antaa henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa heidän työtään ja työyhteisöä koskevien päätösten valmisteluun.

0leellinen osa kaupungin päätösten valmistelua tapahtuu kaupungin johtoryhmissä, joilla tarkoitetaan paitsi kaupungin myös toimialojen, tulosalueiden ja tulosyksiköiden johtoryhmiä. Sen että henkilöstöryhmillä ei ole edustusta kaupungin elimissä, voi ajatella olevan ristiriidassa yhteistoiminnan tavoitteiden kanssa.

Vantaan kaupungilla on vain vähän mahdollisuuksia motivoida henkilöstöään rahallisesti. Siksi henkilöstön nykyistä parempi osallistuminen päätöksentekoon voidaan nähdä myös keinona henkilöstön motivoimiseksi ja sitouttamiseksi yhteisiin tavoitteisiin. Se vastaa myös yhteistoimintalain henkeä.

Johtoryhmien lisäksi yksi keskeisiä kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelun paikkoja ovat kaksi kertaa vuodessa järjestettävät valtuustoseminaarit, niissä hahmotellaan päätöksiä, jotka vaikuttavat suoraan kaupungin lähes 10 000 työntekijän työhön. Kaupunginvaltuusto on päättänyt vuosina 2006 ja 2008, että henkilöstön edustajat eivät voi olla mukana valtuustoseminaarien suljetussa osuudessa. Vuonna 2015 tätä päätöstä on syytä tarkastella uudestaan, sillä valtuustoseminaareihin osallistuminen parantaisi myös tiedonkulkua työntekijöiden suuntaan.

Edellä olevan perusteella ja kaupunginvaltuuston johtosäännön 19. pykälään viitaten, me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että

* henkilöstön edustajien osallistuminen kaupungin johtoryhmiin tehdään mahdolliseksi ja että

*kaupungin henkilöstön edustajat voivat jatkossa ottaa osaa kaupunginvaltuuston seminaareihin kokonaisuudessaan.”

Kaupunginvaltuusto 19.10.2015 § 17

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Henkilöstökeskus toteaa, että yllä mainitun sopimuksen mukaan yhteistoimintaa tapahtuu välittömässä ja edustuksellisessa yhteistoiminnassa. Välittömässä yhteistoiminnassa se tapahtuu henkilöstön itsensä kanssa ja edustuksellisessa yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien (yleensä pääluottamusmiesten tai työsuojeluvaltuutettujen) kanssa.

Henkilöstö itse osallistuu välittömään yhteistoimintaa yksikkö-, tiimi- tai työyhteisötason kokouksissa ja/tai erilaisissa foorumeissa tai kehittämispäivissä. Jokaisen tulosalueen johtamisjärjestelmäkuvauksissa on kerrottu tulosalueen foorumit ja niissä käsiteltävät asiat. Muutostilanteissa henkilöstöä osallistetaan muuttuvien työtapojen yms. suunnitteluun. Edustuksellinen yhteistoiminta tapahtuu ensi sijassa kaupungin tai toimialojen yhteistoimintaryhmissä, jotka samalla toimivat myös työsuojelutoimikuntina. Yhteistoimintaryhmissä on mukana ylin johto, henkilöstön edustukselliset edustajat ja työsuojeluvaltuutetut. Vantaalla

johtoryhmissä ei ole henkilöstön edustajia, koska yhteistoiminta tapahtuu muualla. Johtoryhmät muodostuvat puheenjohtajien päättämistä henkilöistä, jotka yleensä ovat tulosaluejohtajia tai yksikön päälliköitä tai muita esimiehiä. Johtoryhmät ovat vantaalaisessa johtamisjärjestelmässä se foorumi, jossa työnantajan edustajat voivat valmistella asioita – yhteistoiminta tapahtuu muualla.

Lisäksi käydään tarvittaessa edustuksellisessa yhteistoiminnassa myös yhteistoimintaneuvottelut isojen muutosten takia. Vuonna 2015 edustuksellisia tilaisuuksia kaupunki- tai toimialatasolla oli noin 60.

Kaupunginvaltuuston seminaari on luotu valtuutettujen foorumiksi, jossa voidaan avoimesti käydä valmistelua tukevaa keskustelua ryhmien, valtuutettujen ja ylimmän johdon välillä. Asioita vasta valmistellaan tai aletaan valmistella. Seminaarien luonne muuttuisi, jos niihin kutsuttaisiin muita osallistujia. Yhteistoimintalainkin mukaan työnantajalla on oikeus valmistella ja hahmotella erilaisia vaihtoehtoja ja käynnistää yhteistoiminta vasta silloin, kun työnantajan kaavailu on saanut jäsentyneen muodon.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 14

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Antero Eerolalle ja muille aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle henkilöstökeskuksen esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: henkilöstöjohtaja Kirsi-Marja Lievonen, puh. 040 570 5593

15 § **Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 § 44. kohdan mukaisen palveluiden hankintapäätösvallan delegoiminen**

VD/2232/00.01.01.02/2014
KN/HO/HY-L

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 44. kohdan mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on, ellei kaupunginhallitus ole toisin päättänyt, päättää kaupungin materiaalien ja palveluiden hankinnasta ellei toisin ole määrätty.

Kaupunginhallitus on delegoinut palveluiden hankintapäätösvaltaansa viranhaltijoille sekä kaupunginjohtajan toimialalla (viimeksi Kh 17.3.2014 § 22) että konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla (viimeksi Kh 26.10.2015 § 5). Vuoden 2016 alussa kaupunginjohtajan toimialalle perustettiin uusi viestinnän tulosalue. Tämä vuoksi palveluhankintojen delegointeja on syytä muuttaa. Samalla ajantasaistettaisiin myös muille tulosaluejohtajille delegoitavaa hankintatoimivaltaa. Kaikkien eri oikeudenalojen asianajopalveluiden hankintatoimivaltaa esitetään siirrettäväksi hankintajohtajalle, jolle jo aiemmin on delegoitu suuri kirjo koko kaupungin hyödynnettäväksi tarkoitettujen palveluiden hankintoja. Muutokset aiempaan delegointipäätökseen verrattuna on kirjoitettu kursiivilla.

Koko kaupunkia koskevat palveluhankinnat
Koko kaupunkia koskevien palveluhankintojen tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi hankintatoimivaltaa on tarpeen siirtää kaupunginhallitukselta seuraavasti:

- talousjohtajalle kaupunkitason tilasto- ja tutkimuspalvelut sekä *kaupungin strategiatyöhön liittyvät konsultointipalvelut*
- henkilöstöjohtajalle *kaupungin keskitetyt henkilöstön kehittämis- ja valmennuspalvelut* sekä työterveyshuollon palvelut
- *viestintäjohtajalle koko kaupungin viestinnän ja markkinoinnin palveluostot*. Näitä ovat esimerkiksi graafinen suunnittelu ja tuotanto, kuvatuotanto sekä viestintätoimiston palvelut
- *hankintajohtajalle asianajopalvelut.*

Kaupunginjohtajan toimialan tulosalueiden kansallisen kynnysarvon alittavat palveluhankinnat
Tulosaluejohtajat voivat suoraan toimialansa johtosäännön nojalla päättää hankintalaissa määritellyn kansallisen kynnysarvon alittavista (tällä hetkellä 30.000 euroa) materiaalihankinnoista, mikäli tilausta ei voida tehdä kilpailutetulta sopimustoimittajalta.

Vastaava hankintatoimivalta myös tulosalueiden palveluissa on käytännön toiminnan kannalta järkevää. Tämän vuoksi esitetään, että kaupunginjohtajan toimialan tulosaluejohtajille eli tarkastusjohtajalle, talousjohtajalle, henkilöstöjohtajalle, elinkeinojohtajalle, *viestintäjohtajalle* ja hallintojohtajalle siirretään oikeus päättää oman tulosalueensa kansallisen kynnysarvon alittavista (tällä hetkellä 30.000 euron) palveluhankinnoista, jos kaupungilla ei ole kilpailutettua sopimustoimittajaa. Vastaava toimivallan siirto tehtiin myös kaupunginhallituksen päätöksellä 17.3.2014 § 22.

Kaikissa tapauksissa kaupunginhallituksella säilyy kuntalain 51 §:n mukaisen otto-oikeuden käyttämisen kautta valvonta kaikkiin hankinta-asioihin.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 15

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) delegoida kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 § 44. kohdan mukaista palveluhankintoja koskevaa päätösvaltaa seuraavasti:
   - talousjohtajalle kaupunkitason tilasto- ja tutkimuspalvelut sekä kaupungin strategiatyöhön liittyvät konsultointipalvelut
   - henkilöstöjohtajalle kaupungin keskitetyt henkilöstön kehittämis- ja valmennuspalvelut sekä työterveyshuollon palvelut
   - viestintäjohtajalle koko kaupungin viestinnän ja markkinoinnin palvelut
   - hankintajohtajalle kaupungin asianajopalvelut

- kaupunginjohtajan toimialan tulosaluejohtajille oman tulosalueensa kansallisen kynnysarvon alittavissa palveluhankinnoissa siinä tapauksessa, ettei tilausta voida tehdä kilpailutetulta sopimustoimittajalta,

b) todeta, että viranhaltijan tulee noudattaa hankintapäätöksissään Vantaan kaupungin yleisiä hankintaohjeita,

c) todeta, että tämä päätös korvaa kaupunginhallituksen aiemman delegointipäätöksen (Kh 17.3.2014 § 22) kaupunginjohtajan toimialan tulosaluejohtajien toimivallan osalta, ja

d) todeta, että päätös on voimassa toistaiseksi.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Puheenjohtaja totesi, että teknisenä korjauksena muutoksenhakuohje ”7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto” muutetaan muotoon ”1. Oikaisuvaatimus”.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: kaupunginjohtajan toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
hallintojohtaja Hanna Ormio, puh. 09 839 22484, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

16 § **Valtuustoaloitteet vuodelta 2015**

VD/443/00.02.00.03/2015
KN/JM/LL

Vantaan kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 19 §:n mukaan on valtuutetuilla ja 34 §:ssä tarkoitetulla valtuustoryhmällä oikeus tehdä aloitteita kunnan toimialaan kuuluvissa asioissa. Kaupunginhallituksen on valmisteltava aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, valtuuston käsiteltäväksi ensi tilassa, viimeistään puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä.

Aloitteet, jotka merkitsevät uuden määrärahan ottamista talousarvioon tai määrärahan korottamista, on valmisteltava seuraavan vuoden talousarvion yhteydessä.

Kaupunginhallituksen on vuosittain helmikuun kuluessa annettava valtuustolle luettelo valtuustoaloitteista, joita valtuusto ei ole edellisen vuoden loppuun mennessä lopullisesti käsitellyt. Samalla kaupunginhallituksen on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty.

Kaupunginkansliassa on pidetty luetteloa valtuutettujen tekemistä aloitteista vuodelta 2015 sekä kaupunginhallituksen antamista vastauksista aloitteisiin.

Vuonna 2015 tehtiin 24 valtuustoaloitetta, mikä on muutama vähemmän kuin vuonna 2014. Aloitteet jakaantuivat aihepiireiltään melko tasaisesti eri toimialoille. Eniten aloitteita tehtiin maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan liittyvistä asioista.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 16

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi tiedoksi luettelo valtuustoaloitteista vuodelta 2015, sekä vastaamattomista valtuustoaloitteista vuodelta 2014.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Luettelo valtuustoaloitteista vuodelta 2015 sis. vastaamatta jääneet aloitteet vuodelta 2014, päiv. 4.2.2016

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: hallintojohtaja Hanna Ormio, puh. 09 8392 2484
hallintoasiantuntija Laura Lyly, puh. 09 839 29524

Luettelo vuonna 2015 tehdyistä valtuustoaloitteista ja vastaamattomista aloitteista vuodelta 2014

2014	Toimiala	pvm	ASTA VD	Aloitteen tekijä	Aihe	Aloitteen tila
1.	MATO	22.9.2014	VD/8178/00.02.00.03	Mika Niikko + 16	Mika Niikon ja 16 muun valtuutetun aloite rakennusvalvonnan tehostamisesta digitaalisin keinoin	Vastaamatta
2.	MATO	17.11.2014	VD/10015/00.02.00.03/2014	Juha Simonen + 12	Valtuutettu Juha Simosen ja 12 muun valtuutetun aloite Tavitien turvallisuuden parantamiseksi liikennevaloilla	Vastaamatta
3.	MATO	15.12.2014	VD/10916/00.02.00.03/2014	Mika Niikko + 29	Valtuutettu Mika Niikon ja 29 muun valtuutetun aloite jalankulkijoiden liikenneturvallisuuden parantamiseksi	Vastaamatta
2015						
1.	MATO	26.1.2015	VD/914/00.02.00.03/2015	Sirpa Kauppinen + 33	Valtuutettu Sirpa Kauppisen ja 33 muun valtuutetun aloite tiedottamisen parantamiseksi rakennusten	KH 11.1.2016 § 21, KV 25.1.2016 § 13
2.	MATO	2.3.2015	VD/2250/00.02.00.03/2015	Sirpa Kauppinen + 24	Sirpa Kauppisen ja 24 muun valtuutetun aloite väistötilamahdollisuuksien kartoittamiseksi	KH 23.3.2015 § 9, KV 20.4.2015 § 14
3.	MATO	2.3.2015	VD/2252/00.02.00.03/2015	Tarja Eklud + 28	Tarja Eklundin ja 28 muun valtuutetun aloite kaupunkilaisten yhdenvertaisten liikkumismahdollisuuksien turvaamiseksi	KH 23.3.2015 § 7, KV 20.4.2015 § 17
4.	MATO	2.3.2015	VD/2253/00.02.00.03/2015	Faysal Abdi + 38	Faysal Abdin ja 38 muun valtuutetun aloite Peijaksen sairaalan opasteista	KH 10.8.2015 § 15, KV 24.8.2015 § 10
5.	SIVI	20.4.2015	VD/3979/00.02.00.03/2015	Marilla Kortesalmi + 38	Marilla Kortesalmen ja 41 muun valtuutetun aloite kerhotoiminnan lisäämisestä koulupäivän yhteyteen kerhopalkin avulla	KH 11.1.2016 § 20, KV 25.1.2016 § 11
6.	SOSTER	11.5.2015	VD/4759/00.02.00.03/2015	Antero Eerola + 16	Antero Eerolan ja usean muun (16) valtuutetun aloite terveysasemien potilasjonojen purkamiseksi kertaluontoisilla järjestelyillä	KH 21.9.2015 § 21, KV 19.10.2015 § 8
7.	KAJO	11.5.2015	VD/4760/00.02.00.03/2015	Carita Orlando + 39	Carita Orlandon ja usean muun (39) valtuutetun aloite miesten ja naisten ansiotuloerojen erittelemiseksi Vantaan henkilöstökertomuksessa	KH 26.10.2015 § 6, KV 16.11.2015 § 3
8.	MATO	11.5.2015	VD/4761/00.02.00.03/2015	Paula Lehmuskallio + 15	Paula Lehmuskallion ja usean muun (15) valtuutetun aloite uuden konsertti-, teatteri- ja monitoimitalon rakentamiseksi Tikkurilaan	Vastaamatta

9.	SIVI/MATO	25.5.2015	VD/5203/00.02.00.03/2015	Antero Eerola + 28	Antero Eerolan ja 28 muun valtuutetun aloite Kuusijärven savusaunojen kesäkäytöstä	Vastaamatta
10.	MATO	15.6.2015	5850/00.02.00.03/2015	Jussi Saramo + 23	Valtuutettu Jussi Saramon ja 23 muun valtuutetun aloite rakentamisnormeista	Vastaamatta
11.	SIVI	24.8.2015	VD/7368/00.02.00.03/2015	Antero Eerola + 21	Antero Eerolan ja 21 muun valtuutetun aloite Vantaan yhteistyöstä Kaljakellunnan kanssa	Vastaamatta
12.	MATO	24.8.2015	VD/7374/00.02.00.03/2015	Vihreä KV ryhmä + 37	Vihreän valtuustoryhmän ja usean muun valtuutetun (37) aloite glyfosaattipohjaisista torjunta-aineista	KH 21.9.2015 § 31, palautettu valmisteluun
13.	SIVI	24.8.2015	VD/7375/00.02.00.03/2015	Sakari Rokkanen ja Carita Orlando + 26	Sakari Rokkasen ja Carita Orlandon sekä 26 muun valtuutetun aloite asukkaiden tapahtumien tukemisesta	KH 16.11.2015 § 13, palautettu valmisteluun
14.	MATO	24.8.2015	VD/7376/00.02.00.03/2015	Paula Lehmuskallio	Paula Lehmuskallion valtuustoaloite meluseinän rakentamiseksi tai äänivallin korottamiseksi Kehä III:lle Kuninkaalassa Kuusikon kohdalla	Vastaamatta
15.	MATO	21.9.2015	VD/8210/00.02.00.03/2015	Vaula Norrena ja Ulla Sajaniemi + 23	Valtuutettu Vaula Norrenan ja Ulla Sajaniemen ja usean muun (23) valtuutetun valtuustoaloite Hevoshaan ja Tuomelan koulurakennusten ja tonttien hyödyntämisestä kaupungin omaisuutena	Vastaamatta
16.	SOSTER	19.10.2015	VD/8995/00.02.00.03/2015	Juha Malmi + 34	Kaupunginvaltuutettu Juha Malmin ja usean muun (34) valtuutetun valtuustoaloite maahanmuuttajien suomen kielen opiskelun edistämiseksi - eLearning	KH 14.12.2015 § 21, KV 25.1.2016 § 12
17.	SOSTER	19.10.2015	VD/8996/00.02.00.03/2015	Maija Hurri + 34	Kaupunginvaltuutettu Maija Hurrin ja usean muun (34) valtuutetun valtuustoaloite vanhusten kotihoidon lisäresursseista: pitkä-aikaistyöttömistä vanhustyön avustajia	KH 8.2.2016
18.	KONSAS	19.10.2015	VD/8997/00.02.00.03/2015	Jaana Huhta + 26	Kaupunginvaltuutettu Jaana Huhdan ja usean muun valtuutetun (26) valtuustoaloite: Vantaalle kokeiluun lähityö Helsingin mallin mukaisesti	Vastaamatta
19.	KONSAS	19.10.2015	VD/8998/00.02.00.03/2015	Anssi Aura + 36	Kaupunginvaltuutettu Anssi Auran ja usean muun (36) valtuutetun valtuustoaloite Dixin Vantaa-infon luovuttamisesta nuorten käyttöön	KH 8.2.2016

20.	KAJO	19.10.2015	VD/8999/00.02.00.03/2015	Antero Eerola + 20	Kaupunginvaltuutettu Antero Eerolan ja usean muun valtuutetun (20) valtuustoaloite henkilöstön osallistumisesta kaupungin johtoryhmään	Vastaamatta
21.	SOSTER	16.11.2015	VD/9965/00.02.00.03/2015	Ulla Sajaniemi ja Vaula Norrena + 27	Kaupunginvaltuutettu Ulla Sajaniemen ja kaupunginvaltuutettu Vaula Norrenan ja usean muun (27) valtuutetun valtuustoaloite Vaasan mallin kokeilusta vanhustenhoidossa ja omaishoidossa	Vastaamatta
22.	KAJO	16.11.2015	VD/9992/00.02.00.03/2015	Mika Niikko + 19	Kaupunginvaltuutettu Mika Niikon ja usean muun (19) valtuutetun valtuustoaloite Vantaa orpokodin kummiksi	Vastaamatta
23.	SOSTER	14.12.2015	VD/10632/00.02.00.03/2015	Markku Weckman + 29	Valtuutettu Markku Weckmanin ja usean muun (29) valtuutetun aloite liukuesteiden hankkimisesta ikääntyneiden henkilöiden jalkineisiin	Vastaamatta
24.	MATO	14.12.2015	VD/10634/00.02.00.03/2015	Antero Eerola + 18	Valtuutettu Antero Eerolan ja usean muun (18) valtuutetun aloite pyöräteiden laadun parantamiseksi	Vastaamatta

17 § Luottamushenkilötoimikunnan asettaminen

VD/1179/00.00.01.01/2016
KN/JM/JB

Seuraavat kuntavaalit järjestetään 9.4.2017 ja uusi valtuusto aloittaa toimikautensa 1.6.2017. Lainsäädännön ja toimintaympäristön kehitys ovat olleet lähtökohtana keskustelulle päätöksenteon ja johtamisen mallien kehittämistarpeesta.

Uudessa, vuonna 2015 voimaan tulleessa kuntalaissa on muutettu valtuuston kokoa koskevaa säännöstä ja esitetty erilaisia malleja järjestää toimielinten kokoonpano ja työskentely. Osa- tai kokoaikaiset toimielinten puheenjohtajat on myös otettu sääntelyn piiriin. Kunnan toiminta muodostuu laajasti kunnan kaikista tehtävistä ja monimuotoisista toimintatavoista, joiden johtamisen lähtökohtana on kokoava kuntastrategia. Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksiin kohdistuu odotuksia, joihin lainsäätäjä on vastannut sääntelyllä alueellisista toimielimistä ja vaikuttamistoimielimistä sekä kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Seuraavan valtuuston toimikauden alkuun mennessä on valmisteltava ja hyväksyttävä kaupungin uusi hallintosääntö. Hallintosääntö tulee jatkossa sisältämään nykyistä kootummin eri johtosääntöihin sisältyvät määräykset päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmästä. Johtamisen mallien arviointi ja uudistaminen etenevät samaan aikaan hallintosäännön uudistamisen kanssa.

Toimintaympäristön muutoksista keskeisin on valmisteilla oleva maakunnallisen itsehallinnon perustaminen ja siihen liittyvä sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden ja rahoituksen uudistaminen. Sosiaali- ja terveysministeriön sekä valtiovarainministeriön ilmoittaman aikataulun mukaan hallituksen esitys uudistuksesta tulee eduskunnan käsiteltäväksi vuoden 2016 puolella. Uudistuksen on suunniteltu tulevan voimaan 1.1.2019, joten se ei ole vielä valtuustokauden alussa 1.6.2017 voimaan tulevien uudistusten pohjana. Mahdollinen maakuntahallinto ja sen valmistelun eteneminen on kuitenkin huomioitava valmisteltaessa mahdollisia päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmän muutoksia. Esimerkiksi erikseen on selvitetty mahdollisuutta järjestää kuntavaalit ja maakuntavaalit samanaikaisesti syksyllä 2017.

Maakuntahallinnon ja sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus muuttavat esitetyssä muodossaan olennaisesti kuntien, erityisesti suurten kaupunkien, tehtäviä ja toimintaa. Uudistuksella on huomattavia vaikutuksia muun ohella kaupungin henkilöstömäärään, talouteen ja toimitiloihin. Uudistuksen rahoitusratkaisuista ei ole vielä esitetty selkeää mallia, jonka perusteella olisi mahdollista arvioida vaikutuksia kuntatalouteen tai tarkemmin kaupunkikohtaisesti. Joka tapauksessa uudistuksia koskevien lakiluonnosten lausuntokierroksen yhteydessä ja viimeistään hallituksen esityksen valmistuttua on tarpeen arvioida tarvittavat toimenpiteet kaupungin talouden tasapainottamiseksi kunnan tehtävien, rahoituspohjan ja muun toimintaympäristön muutosten mukaisesti.

Vantaa osallistuu vuosina 2015–2016 Kuntaliiton organisoimaan Uuden sukupolven organisaatiot ja johtaminen -projektiin (USO). Teemoina projektissa ovat kunnan uuden roolin määrittäminen sekä kuntajohtamisen ja kestävän talouden kehittäminen. Projekti tukee kuntien johtamisen kehittämistyötä ja auttaa hahmottamaan kuntien toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja niiden mahdollisia vaikutuksia kuntien organisaatioihin, johtamisjärjestelmiin ja toimintatapoihin.

Kuluvalla vuosikymmenellä johtamisjärjestelmää on arvioinut 15.2.2010 § 59 asetettu Johto-toimikunta sekä jatkotyöskentelyä varten 14.2.2011 § 18 asetettu toimikunta. Viimeksi mainitun toimikunnan esittämät muutokset tulivat voimaan 2013. Aiemmat, vuosina 2002 ja 2007 (Lupo-toimikunta) asetetut toimikunnat selvittivät pormestarimallia ja muita poliittisen johtamisen malleja.

Lainsäädännön muutosten ja toimintaympäristön kehityksen vuoksi on perusteltua asettaa luottamushenkilötoimikunta selvittämään erilaisten päätöksenteko- ja johtamismallien uudistamista.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 17

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa luottamushenkilötoimikunta, jonka tehtävänä on

1. tarkastella kaupungin poliittista päätöksenteko- ja johtamismallia,
2. arvioida kaupungin viranhaltijaorganisaation johtamisjärjestelmän muutostarpeita,
3. arvioida valmisteilla olevan maakuntahallinnon vaikutukset kunnan päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmään sekä talouteen,

b) vahvistaa toimikunnan jäsenmäärä,
c) nimetä toimikunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja luottamushenkilöjäsenet,
d) että kaupungin hallinnosta toimikunnan työskentelyyn osallistuvat esittelijänä kaupunginjohtaja Kari Nenonen, pääsihteerinä kaupunginlakimies Juha Myllymäki ja sihteerinä hallinnon erityisasiantuntija Paula Harju,
e) että toimikunta voi kuulla sekä kaupungin viranhaltijoita että ulkopuolisia asiantuntijoita,
f) että kaupunginjohtaja voi nimetä toimikunnan avuksi viranhaltijatyöryhmiä,
g) että toimikunnan tulee esittää työnsä tulokset kaupunginhallitukselle 12.12.2016 mennessä, ja
h) että toimikunta tekee ehdotuksensa valtuuston koosta siten, että kaupunginvaltuusto voi päättää valtuuston koosta kuntalain 16 §:n mukaisesti vuoden 2016 aikana.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Kaupunginjohtaja teki esitykseensä seuraavat muutokset:

Päätösesityksen c)-kohdan jälkeen lisätään uusi kohta: ”että kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajistolla on läsnäolo- ja puheoikeus toimikunnan kokouksissa,”.

Päätösesityksen g)-kohdan päivämäärä 12.12.2016 muutetaan päivämääräksi 30.6.2017.

Todettiin, että toimikuntaan esitettiin nimettäväksi seuraavat luottamushenkilöjäsenet: Jukka Hako (puheenjohtaja), Tapani Mäkinen (varapuheenjohtaja), Timo Auvinen, Johannes Hirvaskoski, Maija Hurri, Lauri Kaira, Patrik Karlsson, Pirkko Kotila, Pirkko Letto ja Riikka Åstrand. (kh 7.3.2016 § 3)

Neuvottelutauon jälkeen **kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Pirkko Letto** esitti, että päätösesityksen b)-kohtaa täydennetään tekstillä ”ja todeta, että toimikunnan jäsenen tulee olla kaupunginhallituksen jäsen tai valtuustoryhmän puheenjohtaja”. Kaupunginhallituksen jäsen Lauri Kaira kannatti Leton esitystä.

Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Pietari Jääskeläinen esitti, että päätösesityksen b)-kohtaa täydennetään tekstillä ”ja todeta, että toimikunnan jäsenen tulee olla kaupunginhallituksen tai kaupunginvaltuuston jäsen”. Kaupunginhallituksen jäsen Niilo Kärki kannatti Jääskeläisen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat I varapuheenjohtaja Leton esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat II varapuheenjohtaja Jääskeläisen esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 14 jaa-ääntä (Hämäläinen, Kaira, Karlsson, Kokko, Kotila, Lehmuskallio, Letto, Mäkinen, Mäntynen, Orpana, Ryhänen, Salminen, Suvensalmi, Åstrand) ja 3 ei-ääntä (Jääskeläinen, Kärki, Niemelä).
Puheenjohtaja totesi, että I varapuheenjohtaja Leton muutosesitys hyväksyttiin.

Äänestyksen jälkeen todettiin, että I varapuheenjohtaja Leton esittämä täydennys kaupunginjohtajan esitykseen hyväksytään.

Lisäksi todettiin, että perussuomalaiset ilmoittavat kaupunginhallituksen asettamat vaatimukset täyttävän edustajansa seuraavana päivänä.

Päätös:

Päätettiin

a) asettaa luottamushenkilötoimikunta, jonka tehtävänä on
1. tarkastella kaupungin poliittista päätöksenteko- ja johtamismallia,
2. arvioida kaupungin viranhaltijaorganisaation johtamisjärjestelmän muutostarpeita,
3. arvioida valmisteilla olevan maakuntahallinnon vaikutukset kunnan päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmään sekä talouteen,

b) vahvistaa toimikunnan jäsenmääräksi 10 ja todeta, että toimikunnan jäsenen tulee olla kaupunginhallituksen jäsen tai valtuustoryhmän puheenjohtaja,
c) nimetä toimikuntaan seuraavat luottamushenkilöjäsenet:
Jukka Hako, puheenjohtaja
Tapani Mäkinen, varapuheenjohtaja
Johannes Hirvaskoski
Maija Hurri
Lauri Kaira
Patrik Karlsson
Pirkko Kotila
Pirkko Letto
Johannes Nieminen
Riikka Åstrand,
d) että kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajistolla on läsnäolo- ja puheoikeus toimikunnan kokouksissa,
e) että kaupungin hallinnosta toimikunnan työskentelyyn osallistuvat esittelijänä kaupunginjohtaja Kari Nenonen, pääsihteerinä kaupunginlakimies Juha Myllymäki ja sihteerinä hallinnon erityisasiantuntija Paula Harju,
f) että toimikunta voi kuulla sekä kaupungin viranhaltijoita että ulkopuolisia asiantuntijoita,
g) että kaupunginjohtaja voi nimetä toimikunnan avuksi viranhaltijatyöryhmiä,
h) että toimikunnan tulee esittää työnsä tulokset kaupunginhallitukselle 30.6.2017 mennessä, ja
i) että toimikunta tekee ehdotuksensa valtuuston koosta siten, että kaupunginvaltuusto voi päättää valtuuston koosta kuntalain 16 §:n mukaisesti vuoden 2016 aikana.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:
- Taustamuistio

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginlakimies Juha Myllymäki, puh. 09 8392 4241, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

PÄÄTÖKSENTEKO- JA JOHTAMISJÄRJESTELMÄN TARKASTELU VANTAALLA

Seuraavat kuntavaalit järjestetään 9.4.2017. Uusi valtuusto aloittaa toimikautensa 1.6.2017.

Seuraavan valtuuston toimikaudelle ajoittuu suuria muutoksia. Uuden, 1.5.2015 voimaan tulleen kuntalain keskeisimpiä uusia säännöksiä sovelletaan valtuustokauden alusta 1.6.2017. Valmisteltavana oleva maakuntahallinnon uudistus ja siihen kiinteästi liittyvä sosiaali- ja terveydenhuollon ja aluehallinnon uudistus on toteutuessaan historiallinen muutos. Uudistusten on suunniteltu tulevan voimaan 1.1.2019.

Toimintaympäristön muutostekijät

Kuntalaki

Uusi kuntalaki tuli voimaan 1.5.2015. Kuntalaki on kunnan hallinnon, talouden ja päätöksenteon yleislaki. Suurinta osaa muuttuneista kuntalain säännöksistä sovelletaan kuitenkin vasta seuraavan valtuustokauden alusta 1.6.2017 lähtien. Uusi kuntalaki pyrkii kokoavasti huomioimaan toimintaympäristössä ja kuntien käytännöissä tapahtuneet muutokset. Näitä ovat erityisesti:

- konsernimaisen toimintatavan yleistyminen kunnissa
- kunnan toiminnan monimuotoisuus omasta organisaatiosta aina verkostomaiseen toimintatapaan
- poliittisen johtamisen vaihtoehtojen kehitys ja tarve
- suoran demokratian keinot
- digitalisointi ja sähköisen päätöksenteon mallit
- alijäämän kattamismenettelyiden terävöittäminen
- kunnan ja markkinoiden rajapinnan selkiyttäminen

Kunnan toiminta muodostuu kaikesta siitä toiminnasta, jossa kunta on mukana edistääkseen kuntalaisten hyvinvointia ja alueen elinvoimaa sekä järjestäessään palveluja. Kunnan toiminnassa ovat mukana peruskunnan organisaation lisäksi konserniyhteisöt, kuntayhtymät, sopimustoimittajat sekä paikalliset järjestöt ja muut yhteistyökumppanit. Linjaorganisaation johtamisen lisäksi korostuu konsernijohtamisen ja verkostojohtamisen merkitys.

Palvelujen hankinta sopimustoimittajilta, kumppanuudet järjestöjen ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa sekä konserniyhteisöjen merkityksen kasvu yhdessä hyvin rajallisen taloudellisen liikkumavaran kanssa haastavat kunnan johtamista.

Itsehallintouudistus

Sipilän hallitus linjasi hallitusohjelmaan perustuvan itsehallintouudistuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen sekä aluehallintouudistuksen perusteita 7.11.2015. Maahan syntyy uusi, alueellisesti maakuntajakoon perustuva itsehallintotaso, jonka ylimmät päätöksentekijät valitaan vaaleilla. Erillisellä lainsäädännöllä perustettavien itsehallintoalueiden tehtävät muodostuvat pääosin kunnilta ja kuntayhtymiltä siirtyvistä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävistä. Maakunnille siirtyisivät myös maakuntien liittojen alueiden kehittämisen ja rahoituksen tehtävät. Muiden tehtävien siirtämistä valtionhallinnolta on selvitetty erikseen ja niistä päätetään myöhemmin. Siirrettäväksi on esitetty pelastustoimen lisäksi rakennusvalvontaa ja yritys- ja työvoimapalvelujen tehtäviä ja ympäristöterveydenhuollon tehtäviä. ELY-keskuksilta siirtyvät alueiden ja elinkeinoelämän kehittämistehtävät. Eräiden tehtävien hoitamisesta voisi sopia kunnan ja maakunnan välillä.

Maakuntahallinnon perustamisen seurauksena kunnan rooli muuttuu radikaalisti. Kunnan tehtävämäärä ja vastaavasti kunnan palveluksessa olevan henkilöstön määrä vähenee huomattavasti. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla työskentelee Vantaalla noin 2700 henkilöä. Muutos koskee näiden lisäksi myös tukipalveluja tuottavaa henkilöstöä. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien siirtyessä pois kunnilta myös kunnan johtamisjärjestelmää on arvioitava uudelleen.

Tehtävät siirtyvät maakunnille suunnitelman mukaan vuoden 2019 alussa. Itsehallintoalueet ovat uusi hallinnon taso, joka perustetaan valmisteltavana olevalla itsehallintoa koskevalla lainsäädännöllä. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettava laki on myös valmisteltavana. Laki tulee lausunnoille kuntiin kevään 2016 aikana.

Mikäli uudistus etenee suunnitellussa aikataulussa, tulee sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskeva laki ja todennäköisesti myös itsehallintolaki eduskunnan käsiteltäväksi vuoden 2016 lopussa ja ne hyväksyttäisiin keväällä tai kesällä 2017. Kuntavaalien aikaan olisi tiedossa hallituksen esityksen sisältö. Uusien valtuustojen aloittaessa kautensa kesäkuun alussa 2017 niille jäisi noin 1,5 vuotta valmistella muutosta. Valtuusto valinnee toimielimiin luottamushenkilöt toimikaudeksi 1.6.2017 – 31.12.2018, jonka jälkeen toimielinrakenne todennäköisesti muuttuu. Muutos huomioitaisiin täysimääräisesti ensimmäisen kerran vuoden 2019 talousarviossa.

Kuntatalous

Itsehallintoalueiden perustaminen ja sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus muuttavat esitetyssä muodossaan olennaisesti kuntien, myös suurten kaupunkien, tehtäviä ja toimintaa. Uudistuksella on huomattavia vaikutuksia mm. kaupungin henkilöstömäärään, talouteen ja kiinteistöihin. Uudistuksen rahoitusratkaisuista ei ole vielä esitetty riittävän selkeää mallia vaikutusten arvioimiseksi kuntatalouden kannalta eikä etenkään tarkemmalla kaupunkikohtaisella tasolla. Yleisesti ottaen voidaan kuitenkin hahmottaa ainakin seuraavia mahdollisia talousvaikutuksia:

- Sosiaali- ja terveystoimen toiminnot poistuvat kaupungin budjetista. Vuonna 2016 sosiaali- ja terveystoimi muodostaa 47 prosenttia koko kaupungin toimintamenoista.

- Valtakunnallisista ratkaisuista riippuen kaupungin ja konserniyhtiöiden tuottamia, sosiaali- ja terveystoimen palveluihin liittyviä tukipalveluita on sopeutettava vastaamaan kaupungin muuttunutta tarvetta.

- Valtionosuuksista sosiaali- ja terveystoimeen laskennallisesti kohdistetut valtionosuustulot siirtyvät kaupungilta itsehallintoalueelle. Myös koko valtionosuusjärjestelmä tulee uudistettavaksi.

- Nykymuotoiseen valtionosuuksien verotulotasaukseen tulee uudistustarvetta uuden hallintorakenteen myötä, kun kuntien lisäksi myös itsehallintoalueiden suhteen tarvitaan tasausmekanismeja.

- Uudistuksen yhteydessä on tarve tarkastella myös verotusjärjestelmää. Kuntien toiminnan supistuessa on tarve esimerkiksi varmistaa niiden kunnallisveroprosenttien aleneminen vastaavasti (vrt. veroasteen nousun estäminen). Lisäksi kunnallisveron merkityksen vähenemisen myötä vuosittain eniten vaihtelevan verotulolähteen eli yhteisöveron suhteellinen merkitys kasvaisi olennaisesti, mikä on ongelmallista lakisääteisistä palveluista vastaavien kuntien talouden hallinnalle ja toiminnan suunnittelulle. Viime vuosina on nähty tarkoituksenmukaiseksi kasvattaa kiinteistöveron roolia kuntien tulonlähteenä.

- Sosiaali- ja terveystoimen toimitilat siirtyvät itsehallintoalueiden tai niiden toimitiloista alueellisesti tai valtakunnallisesti vastaavan toimijan omistukseen. Vaihtoehtona ainakin siirtymävaiheessa on toimitilojen vuokraaminen itsehallintoalueen käyttöön. Yhtenä vaihtoehtona on esitetty myös kiinteistöjen jäämistä kuntien omistukseen ja rakennusten siirtymistä maakuntien omistukseen. Mikäli toimitilojen omistus siirtyy pois kunnilta, on talouden suhteen olennaista, millä arvostusperiaatteilla kunnat saavat vastaavat korvaukset. Kunnilla on taseissaan myös sosiaali- ja terveystoimen toimitilojen hankintaan, rakentamiseen ja perusparannuksiin liittyviä velkoja, joita kuitenkaan ei ole kohdennettu *tiettyihin toimitiloihin tai tietylle toimialalle*.

- Kuntien toiminnan ja rahoitusvolyymin laskiessa kuntien mahdollisuudet rahoittaa vapaaehtoisia tehtäviä sekä esimerkiksi suuria elinvoiman kehittämisinvestointeja tai elinvoiman kehittämistä ylipäätään heikkenevät, mikäli asiaa ei erikseen huomioida kuntien rahoitusjärjestelmän uudistamista koskevissa ratkaisuissa.

- Kuntien tähän mennessä toteutetut investoinnit ja sitä kautta myös velkapääomat ovat perustuneet oletukseen kuntien nykyisen roolin ja toiminnan laajuuden jatkumisesta myös tulevaisuudessa. Kuntien mahdollisuudet vastata velvoitteistaan ja myös kuntatalouden vallitsevan vuotuisen rakenteellisen alijäämän sopeuttamisesta heikkenevät, mikäli asiaa ei erikseen huomioida kuntien rahoitusjärjestelmän uudistamista koskevissa ratkaisuissa. Toistaiseksi on ratkaisematta, miten uudistuksessa käsitellään kuntayhtymien varallisuutta. Kunnat omistavat kuntayhtymät peruspääomaosuuksien suhteessa.

Vuoden 2015 kuntalain uudet säännökset toimielimistä ja johtamisen vaihtoehdoista.

Valtuusto

Valtuutettujen lukumäärästä päättää kuntalain 16 §:n mukaan valtuusto. Kunnassa, jonka asukasmäärä on 100 001-250 000, valtuutettuja on oltava vähintään 59.

Jollei valtuusto muuta päätä, valtuutettuja on 1.6.2017 alkaen laissa säädetty vähimmäismäärä. Valtuutettuja valitaan pariton lukumäärä. Päätös vähimmäismäärää suuremmasta määrästä on ilmoitettava oikeusministeriölle vaalivuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä.

Hallituksen ja muiden toimielinten kokoonpano

Valtuusto voi kuntalain 31 §:n mukaan päättää, että perinteisen lautakuntamallin sijaan

1) kunnanhallitukseen ja lautakuntaan voidaan valita vain valtuutettuja ja varavaltuutettuja (valiokuntamalli);
2) kunnanhallituksen jäseniä valitaan lautakuntien tai valiokuntien puheenjohtajiksi (puheenjohtajamalli);

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet, vaikuttamistoimielimet ja alueelliset toimielimet

Valtuuston on kuntalain mukaan huolehdittava kuntalaisten osallistumismahdollisuuksista.

Osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen on mahdollista monin tavoin, mutta kuntalain 22 §:ssä on mainittu eräitä esimerkkejä. Kunta voi esimerkiksi

1. järjestää keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia ja kuntalaisraateja,
2. selvittää asiakkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa,
3. valita palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin,
4. järjestää mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun,
5. suunnitella ja kehittää palveluja yhdessä kuntalaisten kanssa ja
6. tukea asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Kuntalain 26, 27 ja 28 §:n mukaan kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto.

Laki ei ole aiemmin edellyttänyt nuorisovaltuuston asettamista, mutta esimerkiksi Vantaalla nuorisovaltuusto jo on. Vanhusneuvostoa ja vammaisneuvosta koskeva sääntely on siirretty kuntalakiin. Kaikki kolme vaikuttamistoimielintä poikkeavat asemaltaan kunnan varsinaisista toimielimistä. Niille ei voi siirtää toimivaltaa hallintopäätösten tekemiseen. Vaikuttamistoimielimet välittävät edustamansa ryhmän näkemyksiä kunnan päätöksentekoon.

Kuntalain 36 §:n mukaan valtuusto voi asettaa alueellisia lautakuntia tai johtokuntia edistämään kunnan osa-alueen asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia. Valtuusto voi

päättää, että alueellisen toimielimen jäsenet tai osa jäsenistä valitaan kunnan asianomaisen osa-alueen asukkaiden esityksestä.

Vantaalla on kahdeksan aluetoimikuntaa, joista Svenska kommittén koko kaupungin tasoinen aluetoimikunta.

Lisäksi kaupunginhallitus on asettanut eräitä neuvottelukuntia ja toimikuntia.

Kunnanhallituksen ja muun toimielimen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

Kuntalakiin on otettu säännökset koko- tai osa-aikaisesta toimielimen puheenjohtajasta. Osa- tai kokoaikaisuus on jo käytössä eräissä kunnissa, mutta laissa tarkennetaan erityisesti puheenjohtajan ja viranhaltijajohdon työnjakoa.

Kuntalain 40 §:n mukaan kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Kunnanhallituksen puheenjohtajan muista tehtävistä määrätään hallintosäännössä.

Valtuusto voi 33 §:n mukaan päättää, että valtuuston puheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä lautakuntien ja valiokuntien puheenjohtajat toimivat päätoimisina tai osa-aikaisina luottamushenkilöinä.

Päätoimisella luottamushenkilöllä on kuntalain 80 §:n mukaan oikeus saada virka- tai työvapaata työstään päätoimisen luottamustoimen ajaksi. Valtuusto päättää päätoimiselle tai osa-aikaiselle luottamushenkilölle maksettavasta kuukausipalkasta ja korvauksista.

Pormestaria koskeva sääntely on säilynyt ennallaan.

Omistajaohjauksen kehittäminen

Kuntalaki on jo aiemmin sisältänyt määräykset konsernijohdosta. Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan lisäksi hallintosäännössä määrätyt toimielimet tai viranhaltijat viranomaiset.

Valtuusto hyväksyy omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohjeen (14 § 4 kohta).

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ja omistusyhteisöjen ohjaus on osa kunnan toiminnan johtamista. Kuntaorganisaatio konserniyhteisöineen on johtamisen näkökulmasta kokonaisuus. Erilaisia vaihtoehtoisia päätöksenteko- ja johtamismalleja tulee arvioida sekä kokonaisvaltaisen johtamisen että riittävän läpinäkyvyyden toteutumisen kannalta.

Kuntastrategia kunnan toiminnan johtamisen välineenä

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja

kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kuntastrategiassa tulee huomioida:

1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palveluvelvoitteet;
4) omistajapolitiikka;
5) henkilöstöpolitiikka;
6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Talousarvio ja –suunnitelma on 110 §:n 2 momentin mukaan laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kuntastrategian merkitys johtamisen välineenä korostuu koko kunnan toiminnan ohjauksessa. Kuntastrategian laatiminen ei ole luottamushenkilötoimikunnan tehtävä, mutta päätöksenteko- ja johtamisrakenteita uudistettaessa on arvioitava, mikä vaihtoehto parhaiten tukee strategiassa asetettujen tavoitteiden mukaista johtamista.

Vantaan kaupungin päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmän aiempi tarkastelu

Pormestarijärjestelmää on arvioitu Vantaalla vuonna 2002 ja pormestarimallin ohella muita poliittisen johtamisen malleja vuonna 2008 (Lupo-toimikunta).

Vantaan kaupungin johtamisjärjestelmää on arvioitu viimeksi laajemmin kaupunginhallituksen 15.2.2010 § 59 asettaman toimikunnan (Johto-toimikunta) 25.10.2010 valmistuneessa raportissa, jonka kaupunginhallitus hyväksyi jatkovalmistelun pohjaksi 1.11.2010 § 14.

Kaupunginhallitus asetti 14.2.2011 § 18 uuden toimikunnan jatkamaan päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmän tarkastelua. Toimikunta ei laatinut työskentelystään loppuraporttia, vaan uudistukset on sisällytetty suoraan johtosääntöihin. Kaupunginvaltuusto hyväksyi muutokset 19.11.2012 § 11.

18 § Vastine Helsingin hallinto-oikeudelle Auvisen ym. valitukseen kuolinpesän omaisuuden luovuttamista koskevassa asiassa

VD/5037/02.05.02/2015
KN/NK/JB

Valtiokonttori on päättänyt 13.11.2015 (356/02.06.01/2015) luovuttaa Valto Samuli Auvisen kuolinpesän omaisuuden Vantaan kaupungille.

Helsingin hallinto-oikeudelle osoitetussa valituksessa Harri Auvinen omasta ja seitsemän muun perinnönjättäjän biologisen sukulaisen puolesta uudistaa vaatimuksen siitä, että kuolinpesän omaisuus tulee luovuttaa Valto Auvisen elossa oleville perintökaaren 2 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisille perillisille, koska uuden adoptiolain 100 § asettaa ko. perilliset eriarvoiseen asemaan, kuin mitä tilanne olisi ennen lain voimaan saattamista ollut.

Valtiokonttori on Auvisen valituksen johdosta antanut Helsingin hallinto-oikeudelle lausunnon ja hallinto-oikeus on pyytänyt antamaan Vantaan kaupungin vastineen valituksen johdosta. Vastineen antamiselle on saatu lisäaikaa ja vastine tulee antaa viimeistään 12.2.2016. Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 24 kohdan mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää kaupungille testamentattujen tai lahjoitettujen varojen hallinnasta ja hoitamisohjeista. Tämän vuoksi vastineen antaa kaupunginhallitus.

Kaikki asiaan liittyvät asiakirjat ovat kokouksessa nähtävillä.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 18

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa Helsingin hallinto-oikeudelle Auvisen ym. valituksen johdosta seuraava vastine:

”Valittajat vaativat 23.5.2014 kuolleen Valto Samuli Auvisen kuolinpesän omaisuutta itselleen ja perustelevat vaatimustaan sillä, että 1.7.2012 voimaan tullut adoptiolain 100 § asettaa heidät eriarvoiseen asemaan, kuin mitä tilanne olisi ollut ennen lain voimaantuloa.

Adoptiolain 100 §:ään on lisätty uusi 3 momentti, joka on tuonut muutoksen vallinneeseen oikeustilaan, ja tämä on ollut lainsäätäjän tietoinen valinta. Adoptiolain 100 §:n 3 momentin perusteella erottelu ennen 1980 tapahtuneen ja myöhemmin tapahtuneen adoption välillä poistuu adoptiolain voimaantultua, jos perittävä on kuollut adoptiolain voimaantulon jälkeen. Toisin sanoen enää ei puhuta ns. heikosta adoptiosta tai vahvasta adoptiosta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että edellytysten täyttyessä rinnastetaan myös ennen 1980 adoptoitu henkilö täysin adoptiovanhempiensa biologiseen lapseen ja ottolapsella on biologisen lapsen rinnalla yhtäläinen oikeus periä adoptiovanhempansa. Muutoksen myötä ottolapsen jäämistöoikeudellinen suhde biologiseen sukuun biologisia vanhempia lukuun ottamatta katkeaa, jolloin biologisen suvun perintöoikeus poistuu (Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 34/2011, s. 47).

Jäämistöoikeudellisena kysymyksenä tässä on se, että voidaanko valittajat katsoa perintöön oikeutettuina sukulaisina Valto Auviseen nähden, jonka adoptiosuhde ottovanhempiinsa on vahvistettu 1.2.1946 kihlakunnanoikeuden päätöksellä. Perintöä vaativat ovat Valto Auvisen biologinen sisar ja biologisten sisarusten lapset. Adoptiolain 100 §:n 3 momentti, Valto Auvisen kuolinhetki, sekä Valto Auvisen ja valittajien sukulaisuussuhde huomioon ottaen heillä ei ole perintöoikeutta Valto Auvisen jäämistöön. Koska he myöskään eivät ole osoittaneet valtiokonttorille sellaista läheisyyteen perustuvaa perustetta, jonka perusteella kuolinpesän omaisuus voitaisiin luovuttaa heille, on valtiokonttorin päätös ollut lain mukainen. Näillä perusteilla kaupunginhallitus pyytää, että valitus hylätään perusteettomana.”

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Merkittiin, että teknisenä korjauksena vastineen termi käräjäoikeus muutetaan kihlakunnanoikeudeksi.
Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Valtiokonttorin päätös 13.11.2015
- Auvisen ym. valitus 8.12.2015

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, ote Helsingin hallinto-oikeudelle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
lakimies Niina Kolju, puh. 09 8392 2150, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Valtiokonttori
Perintöasiat

17 11 2015

Päätös
13.11.2015 356/02.06.01/2015

VO/5037/02.05.02/2015

Perinnönjättäjä	Valto Samuli Auvinen
Kuollut	23.5.2014
Kotikunta	Vantaa

Hakemus

1. Harri Auvinen on pyytänyt, että omaisuus luovutettaisiin hänelle ja seitsemälle muulle perinnönjättäjän biologiselle sukulaiselle. Hakemuksessa on katsottu, että uuden adoptiolain 100 § asettaa perinnönjättäjän biologiset sukulaiset eriarvoiseen asemaan verrattuna aikaisemman lainsäädännön aikaiseen tilanteeseen. Hakemuksessa on katsottu, että perinnönjättäjän kuolinpesän omaisuus tulee tästä syystä luovuttaa perintökaaren 2 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisille biologisille sukulaisille.

2. Vantaan kaupunki on pyytänyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille käytettäväksi sosiaali- ja terveyspalvelujen laadun parantamiseen asiakastyössä.

Päätös

1. Harri Auvisen hakemus hylätään. Valtiokonttori voi perintökaaren 5 luvun 2 §:n mukaan luovuttaa valtiolle perintönä tullutta omaisuutta yksityiselle hakijalle ainoastaan hakijan ja perinnönjättäjän välisen läheisyyden perusteella. Valtiokonttori on hakijalle 30.4.2015 lähetetyllä sähköpostiviestillä ilmoittanut, että Valtiokonttorilla on mahdollisuus luovuttaa omaisuutta ainoastaan läheisyyden perusteella ja ilmoittanut samalla, että hakija ja muut hakemuksessa mainitut henkilöt voivat täydentää hakemusta esittämällä selvitystä hakijan ja perinnönjättäjän välisestä läheisyydestä ja että muut hakemuksessa mainitut henkilöt voivat halutessaan kukin tehdä myös oman hakemuksensa. Hakija tai hakemuksessa mainitut muut henkilöt eivät ole täydentäneet hakemusta tai toimittaneet muita hakemuksia Valtiokonttoriin. Hakijan hakemuksessa ei ole esitetty selvitystä, että hakija olisi ollut perinnönjättäjän läheinen henkilö perintökaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla tavalla, joten hakijan hakemus hylätään.

2. Kuolinpesän omaisuus luovutetaan Vantaan kaupungille seuraavilla ehdoilla:

2.1. Kaupunki vastaa pesän veloista ja maksuista.

2.2. Kaupunki käyttää omaisuuden sosiaali- ja terveyspalvelujen laadun parantamiseen asiakastyössä.

2.3. Jos ilmaantuu perimään oikeutettu sukulainen tai testamentin saaja, kaupunki luovuttaa omaisuuden tälle.

Säännökset

Perintökaari 5 luku 2 §

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki | PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusaika on 30 päivää tiedoksisaannista. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Johtava lakimies — Marjukka Vallioniemi

Lakimies — Antti Nukari

Lisätietoja asiassa antaa Antti Nukari, puh. 0295 50 2206.

JAKELU

Harri Auvinen, (saantitodistuksella)

Vantaan kaupunki, Kaupunginjohtaja, Asematie 7, 01300 Vantaa

TIEDOKSI

Pääkaupunkiseudun verotoimisto, Perintöverotus, PL 400, 00052 Vero

Asianajotoimisto Ari Orvas, asianajaja Ari Orvas, Mäkelänkatu 58-60 A, 00510 Helsinki

Valitusosoitus

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan alla mainitulle hallinto-oikeudelle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Muiden kuin viranomaisten tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus. Kunnalle päätös toimitetaan tavallisena kirjeenä ja sen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kirjeen saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava
- valittajan nimi ja kotikunta,
- päätös johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan sekä
- osoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä
- päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta,
- asiamiehen valtakirja, ja
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai valtuutetun asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on kello 8.00 - 16.15.

Muutoksenhakijalta peritään **oikeudenkäyntimaksu** 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Helsingin hallinto-oikeus

postiosoite	Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI
käyntiosoite	Radanrakentajantie 5
puhelinvaihde	029 56 42000
faksi	029 56 42079
sähköposti	helsinki.hao@oikeus.fi

07708/15/1230

Helsingin hallinto-oikeudelle
Radanrakentajantie 5,
00520 HELSINKI

HELSINGIN
HALLINTO-OIKEUS
09 12 2015
HELSINGFORS
FÖRVALTNINGSDOMSTOL

Prosessiosoite

Harri Auvinen

VALTIOKONTTORI
14 -12- 2015

VALITUS

ASIA	Muutoksenhaku valtiokonttorin päätökseen 356/02.06.01/2015
VAATIMUS	Vaadimme, että valtion tulee luovuttaa Valto Samuli Auvisen kuolinpesästä saama omaisuus edelleen Valto Auvisen elossa oleville perillisille, kuten perintökaaren 2:2.2§:ssä säädetään.
PERUSTELUT	Perukirjoitukseen 12.03.2015 ei kutsuttu Valto Auvisen biologisia sukulaisia. Paikalla perukirjoituksessa oli Raili Jokinen ja Jukka Töyry sekä paikalle omaehtoisesti biologisia sukulaisia edustamaan saapuneet Harri Auvinen sekä Vieno Turunen.

Helsingin hallinto-oikeudelle
Radanrakentajantie 5,
00520 HELSINKI

Perukirjoituksen suoritti oikeustieteen kandidaatti Jukka Töyry, joka on perukirjan osakkaiden suhteen katsonut, että tässä tapauksessa vain valtiolla on oikeus Valto Samuli Auvisen jäämistöön. Töyry on päätöksessään vedonnut 20.1.2012 voimaantulleeseen adoptiolain (22/2012) 100§:ään.

Toinen perukirjoitustilaisuus pidettiin ajankohtana, josta ei ole täyttä varmuutta. Tähän tilaisuuteen ei myöskään oltu kutsuttu biologisia sukulaisia.

Juvan käräjäoikeus on 1.2.1946 antanut lapseksiottamista koskevan päätöksen koskien Valto Samuli Auvisen lapseksiottamista. Adoptiosuhdetta ei ole vahvistettu, joten kyse on heikosta adoptiosta.

Uuden adoptiolain 100§ asettaa Valto Auvisen elossa olevat perilliset eriarvoiseen asemaan, kuin mitä tilanne olisi ennen lain voimaansaattamista ollut. Täten katsomme, että valtion tulee luovuttaa sen Valto Samuli Auvisen kuolinpesältä saamansa omaisuus edelleen perintökaaren 2:2.2§:n mukaisille perillisille.

KANTAJAT

Vieno Turunen	Valto Auvisen sisko
Harri Juhani Auvinen	Valto Auvisen veljen (Martin) poika
Jorma Kalevi Auvinen	Valto Auvisen veljen (Martin) poika
Margit Sinisalo	Valto Auvisen veljen (Martin) tyttö
Marjut Salo	Valto Auvisen veljen (Martin) tyttö
Leila Holopainen	Valto Auvisen veljen (Martin) tyttö
Markku Tulokas	Valto Auvisen sisaren (Sirkan) poika
Pirjo Välkky	Valto Auvisen sisaren (Sirkan) tyttö

Helsingin hallinto-oikeudelle
Radanrakentajantie 5,
00520 HELSINKI

PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS

Edellä mainittuja kantajia edustaen Järvenpäässä, 8. päivänä joulukuuta 2015

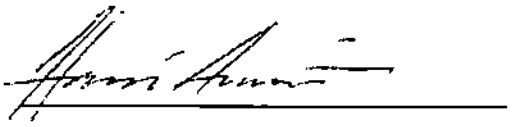

Harri Auvinen

LIITTEET

Valtiokonttorin päätös 356/02-06.01/2015

Virkatodistus 1973

Papintodistus 1961

Lapseksiottamispäätös

Valtakirja 1946

Testamentti 1961

Oikeuden omistaja

osittainen perinnönjakokirja

Perunkirjoitus 1987

19 § Oy Apotti Ab:n ja Vantaan kaupungin välisen henkilöresurssin käyttöä koskevan sopimuksen hyväksyminen

VD/1100/00.02.01.00/2016
KN/PvN/AT/SB/HY-L

Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten kaupungit, Kirkkonummen kunta, Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS) sekä KL-Kuntahankinnat Oy ovat tehneet sopimuksen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintayhteistyöstä. Hankinnan kohteena on kuntien ja HUS:n käyttöön tuleva sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä. Hankintayhteistyö on osa Apotti-hanketta. Hankkeen tarkoituksena on parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja palveluja.

Kaupunginhallitus päätti 25.5.2015 hyväksyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja omistajilleen omakustannushintaan tuottavan Oy Apotti Ab -nimisen osakeyhtiön (*yhtiö*) perustamisen yhdessä Helsingin kaupungin, Kauniaisten kaupungin, Kirkkonummen kunnan sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kanssa. Yhtiön tarkoituksena on vastata hankittavan asiakas- ja potilastietojärjestelmän toteutuksesta, käyttöönotosta sekä tuotannon aikaisesta toiminnasta. Yhtiö tuottaa sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmä-, järjestelmäkehitys- ja tukipalveluita omistajilleen omakustannusperiaatteella. Yhtiö merkittiin kaupparekisteriin 15.7.2015.

Kaupunginvaltuusto päätti 19.10.2015 hyväksyä Vantaan kaupungin osalta Epic Systems Corporationin tarjouksen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisestä asiakas- ja potilastietojärjestelmästä. Järjestelmähankintaa koskeva sopimus oli määrä allekirjoittaa syksyn 2015 aikana, mutta hankintapäätöksen allekirjoittaminen on viivästynyt markkinaoikeudelle tehdyn valituksen vuoksi. Asian markkinaoikeuskäsittelyn aikana voidaan tehdä vain sellaisia valmistelevia toimenpiteitä, jotka eivät merkitse hankintapäätöksen täytäntöönpanoa.

Oy Apotti Ab tarvitsee järjestelmän käyttöönottoa valmisteleviin tehtäviin henkilöresursseja omistajiltaan jo vuoden 2016 alkupuolella. Yhtiön ja Vantaan kaupungin välille on neuvoteltu sopimus henkilöresurssien käytöstä (*resurssisopimus*). Resurssisopimuksella sovitaan niistä ehdoista, joiden perusteella Vantaan kaupunki korvausta vastaan luovuttaa yhtiön käyttöön henkilöresursseja yhtiön tehtävänä olevan kokonaispalvelun toteuttamista varten. Resurssisopimuksessa määritellään sopijapuolten välillä noudatettavat Vantaan kaupungin henkilöresurssien hankkimiseen liittyvät yleisperiaatteet sekä sopijapuolten väliset oikeudet ja velvollisuudet.

Resurssisopimuksen perusteella Vantaan kaupunki luovuttaa yhtiön käyttöön pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan henkilöstöä. Sopimuksen piiriin kuuluva henkilöstö työskentelee yhtiön työnjohdon alaisuudessa mutta on työsuhteessa Vantaan kaupunkiin siten, että kaupunki on henkilöstön työnantaja ja vastaa tähän liittyen palvelussuhteen ehdoista, palkanmaksusta, lakisääteisistä työnantajamaksuista sekä henkilöstön työterveyshuollosta. Vantaan kaupunki saa jälkikäteen korvauksen syntyneiden palkkakulujen mukaan. Korvaus perustuu kaupungin sopimuksen nojalla luovuttamalle henkilöstölle maksamaan palkkaan sivukuluineen mukaan lukien vuosiloma- ja mahdolliset sairausajan palkat. Vantaan kaupungilla on sille aiheutuvien em. todellisten henkilöstökulujen lisäksi oikeus veloittaa korvaus hallinnollisista kuluista, joka on kaksi prosenttia (2 %) laskutettavasta kokonaiskorvauksesta ilman arvonlisäveroa.

Kaupungin palveluksessa oleville henkilöille, jotka siirtyvät hyväksyttäväksi esitetyn sopimuksen nojalla Oy Apotti Ab:n työnjohdon alaisuuteen, tarvitaan kaupungin puolella sijaiset. Sijaisjärjestelyistä päätetään erikseen siten kuin kaupungin hallintosäännössä ja sen nojalla on määrätty.

Yhtiön muiden osakkeenomistajien kanssa on neuvoteltu vastaavat henkilöresurssin käyttöä koskevat sopimukset. Vantaan kaupungin osalta henkilöstökeskus on osallistunut sopimusneuvotteluihin.

Talousjohtaja toteaa, että resurssisopimuksesta sosiaali- ja terveystoimeen aiheutuvia menoja ja tuloja ei ole aikataulusyistä voitu huomioida kaupungin vuoden 2016 talousarvion valmistelussa. Lähtökohtaisesti Apotti Oy:n maksamat korvaukset kattavat resurssisopimuksesta kaupungille

aiheutuvat menot, ja sosiaali- ja terveystoimen vuoden 2016 talousarvion määrärahan ja tuloarvion muutostarpeet arvioidaan hankkeen edistymisen mukaan syksyllä 2016. Apotti-hankinnan kokonaistaloudelliset vaikutukset on esitelty hankintapäätöskäsittelyn yhteydessä.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 19

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä Oy Apotti Ab:n ja Vantaan kaupungin välinen liitteen mukainen sopimus henkilöresurssien käytöstä, sekä
b) valtuuttaa kaupunginjohtaja tekemään sopimukseen tarpeellisia teknisiä muutoksia ja allekirjoittamaan sopimus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Oy Apotti AB:n ja Vantaan kaupungin välinen sopimus henkilöresurssin käytöstä

Täytäntöönpano: konsernipalvelut, henkilöstökeskus ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
talous- ja hallintojohtaja Ari Toiva, puh. 09 839 24290, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi,
henkilöstöjohtaja Kirsi-Marja Lievonen, puh. 09 839 22187, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Oy Apotti Ab:n ja Vantaan kaupungin välinen sopimus henkilöresurssien käytöstä

2015 – 11 - 17

LIITE: Kaupunginhallitus 08.02.2016 / 19 §

1 Sopijapuolet

Tilaaja

Oy Apotti Ab (jäljempänä *Apotti*)
Sturenkatu 16, 00510 Helsinki
Y-tunnus: 2699989-5

Toimittaja

Vantaan kaupunki (jäljempänä *Toimittaja*)
Vantaan kaupunki
Asematie 7, 01300 Vantaa

Y-tunnus 0124610-9

2 Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Yhtiö on Apotti asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttäjien yhdessä perustama ja omistama osakeyhtiö ja hankintalain (348/2007) mukainen sidosyksikkö. Yhtiö tuottaa asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelut omistajilleen kokonaispalveluna.

Apotti tarvitsee palvelun toteuttamista varten henkilöresursseja omistajiltaan.

Tällä sopimuksella sovitaan niistä ehdoista, joiden perusteella Toimittaja korvausta vastaan luovuttaa Apotin käyttöön henkilöresursseja edellä mainitun kokonaispalvelun toteuttamista varten.

Tässä asiakirjassa määritellään sopijapuolten välillä noudatettavat Toimittajan henkilöresurssien hankkimiseen liittyvät yleisperiaatteet sekä sopijapuolten väliset oikeudet ja velvollisuudet.

Toimittajan työntekijöitä voi siirtyä Apotin palvelukseen myös työsopimussuhteen perusteella, jolloin työsuhteen ehdoista sekä esimerkiksi työvapaiden myöntämisestä sovitaan normaalisti työnantajan ja työntekijän välillä. Nämä mahdolliset työsopimussuhteet eivät liity tähän sopimukseen.

3 Henkilöresurssien toimittaminen

3.1 Henkilöresurssien luovuttamisen yleisperiaatteet

Toimittaja huolehtii henkilöresurssien toimittamisesta Apotin tarpeisiin siten kuin tässä sopimuksessa ja tilattaessa on erikseen sovittu.

Toimittaja on henkilöresurssiksi annettavan työntekijän/viranhaltijan työnantaja (myöhemmin tässä sopimuksessa työntekijällä tarkoitetaan myös viranhaltijaa, ellei toisin erikseen todeta).

3.2 Käytännön ohjeet

Henkilöresurssien luovuttamiseksi voidaan antaa tarpeellisia teknisluonteisia ohjeita, joista sovitaan Apotin ja Toimittajan kesken. Ohjeet dokumentoidaan.

Apotilla ja Toimittajalla on molemmilla velvollisuus antaa kaikki työnantajavelvoitteiden täyttämistä varten tarpeelliset tiedot, kuten tiedot työtodistuksen laatimista, tyoaikakirjanpitoa ja vuosilomakirjanpitoa varten, sekä tiedot työsuhteessa noudatettavista ehdoista.

3.3 Sopijapuolten asema suhteessa työntekijään

3.3.1 Toimittajan asema työnantajana

Toimittaja on työntekijän työnantaja ja vastaa tähän liittyen palvelussuhteen ehdoista, palkanmaksusta, lakisääteisistä työnantajamaksuista ja henkilöstön työterveyshuollosta.

Toimittaja huolehtii siitä, että työntekijöiden tietoon saatetaan Apotin määrittelemät ja jäljempänä 3.5.1 kohdassa mainitut työtehtäviin liittyvät tehtävät, jotka eivät oleellisesti poikkea työntekijän työsopimuksen mukaisten tehtävien vaativuudesta sekä sen, että työntekijä toimii Apotin työnjohdon ja valvonnan alaisena.

3.3.2 Apotin asema työvoiman käyttäjänä

Apotilla on sille työtä tehtäessä työntekijän suhteen työnjohto- ja valvontaoikeus sekä –velvollisuus sekä muut työnantajalle säädetyt velvollisuudet ja oikeudet liittyen työn tekemiseen ja työnteon järjestämiseen. Työ tehdään Apotin osoittamissa tiloissa, Apotin osoittamilla työvälineillä ja työmenetelmien mukaisesti.

Apotti vastaa työntekijän perehdyttämisestä työhön ennen työnteon aloittamista ja valvoo työntekijän työsuoritusta.

3.4 Henkilöresurssiksi annettavan työntekijän kelpoisuus

Toimittaja vastaa siitä, että henkilöresurssiksi annetulla työntekijällä on tilauksen yhteydessä määritelty ammattipätevyys, koulutus ja muut työtehtävissä edellytetyt luvat ja todistukset sekä kokemus ja muut erityisominaisuudet sekä lain edellyttämät muut selvitykset.

3.5 Tilauskäytäntö

3.5.1 Tilauksen tekeminen ja muuttaminen

Jokaisesta henkilöresurssista tehdään erillinen tilaus. Tilaus tehdään kirjallisesti, sähköpostiviestillä Toimittajan nimeämälle yhteyshenkilölle.

Tilauksen yhteydessä sovitaan henkilöresurssin päivähinnasta ja muista mahdollisista erityisehdoista sekä ajankohdasta, mihin mennessä työntekijä on viimeistään nimettävä. Päivähinta perustuu Toimittajan työntekijälle maksamaan palkkaan sivukuluineen huomioon ottaen myös vuosiloma- ja mahdolliset sairausajan palkat.

Apotti antaa tilauksen yhteydessä oikeat ja riittävät tiedot työntekijältä edellytettävästä koulutuksesta, ammattitaidosta ja kokemuksesta sekä työturvallisuuden kannalta erityisesti huomioitavista seikoista, kuten työntekijän terveydentilavaatimuksista. Toimitettavien henkilöiden tehtävät määritellään henkilö- ja tehtäväkohtaisesti voimassaolevan palvelussuhteen mukaisesti siten että tehtävät eivät oleellisesti poikkea työntekijän työsopimuksen mukaisten tehtävien vaativuudesta.

Toimittajan on huolellisesti valittava tehtäviin esitettävät henkilöt Apotin antamien tietojen perusteella. Henkilöillä on oltava heidän normaalien työtehtäviensä edellyttämä ammattitaito sekä riittävä suomen kielen taitoa ja tehtävien niin edellyttäessä riittävä englannin kielen taito. Yhtiöllä on mahdollisuus haastatella tehtävään ehdotettua henkilöä ja tehdä tarvittaessa sovellustesti ennen tehtävän aloittamista.

Tilaus on sitova. Mikäli Apotti haluaa muuttaa alkuperäistä tilausta, on siitä aina sovittava Toimittajan edustajan kanssa. Tilauksen mahdollinen raukeaminen on ilmoitettava Apotille. Ilmoittamiseen liittyvästä menettelystä sovitaan tapauskohtaisesti.

3.5.2 Tilauksen purkaminen

Apotilla on oikeus purkaa tilaus, jos:

- kohdan 3.4 mukaisia kelpoisuusehtoja ei ole noudatettu, tai
- on havaittavissa työntekijästä johtuva painava syy, joka oikeuttaa lain tai työehtosopimuksen perusteella työsuhteen purkamiseen tai irtisanomiseen.

Tilauksen purkamisen perusteet on ilmoitettava Toimittajalle. Henkilön, joka on luovutetun henkilöresurssin osalta vastuussa työnjohdosta ja valvonnasta, on annettava kirjallinen selvitys havaitsemistaan tilauksen purkuperusteista. Mikäli Toimittaja katsoo, että tilauksen purkamiseen on peruste olemassa, palaa työntekijä Toimittajalle, jonka jälkeen Toimittaja huolehtii työntekijän työsuhteeseen liittyvistä mahdollisista toimenpiteistä. Tilauksen purkamisen jälkeen Toimittajalla on velvollisuus toimittaa Yhtiölle uusi työntekijä, ellei yhtiön kanssa muuta sovita.

Mikäli perustetta purkamiselle ei ole, työntekijän työnteko jatkuu tilauksen mukaisesti.

3.6 Tilatun työn tekeminen

3.6.1 Työnjohto, valvonta ja työturvallisuus

Työ tehdään Apotin työnjohdon ja valvonnan alaisena. Ennen työtehtäviin ryhtymistä Apotin asianomainen esimies antaa työntekijälle tarvittavilta osin seuraavat tiedot:

- perehdyttää työntekijän työtehtäviin
- antaa työtehtäviin liittyvät ohjeet
- selvittää turvallisuusmääräykset
- antaa tiedot työssä esiintyvistä haitta- ja vaaratekijöistä sekä niiden edellyttämistä työsuojelutoimenpiteistä
- määrittelee tarvittavat laatuvaatimukset

Yhtiö järjestää työntekijän työn siten, että työntekijällä on mahdollisuus lain tai työ-/virkaehtosopimuksen mukaisiin lomiin, vapaisiin ja muihin poissaoloihin.

Yhtiö vastaa tarvittavien laitteiden hankinnasta ja niiden käytöstä.

Yhtiö noudattaa työntekijän osalta työlainsäädäntöä, viranomaismääräyksiä ja vastaa työturvallisuusmääräysten noudattamisesta.

3.6.2 Työnteon estyminen

Mikäli tilatun työn tekeminen estyy Apotista johtuvasta syystä, on Apotilla oikeus teettää lyhytkestoisen esteen ajan työntekijällä muuta hänen osaamistaan vastaavaa työtä. Tästä on ilmoitettava Toimittajalle.

3.6.3 Reklamaatiot

Jos työntekijän ammattitaidossa tai työsuorituksessa ilmenee puutteita, Apotin on ilmoitettava tästä viipymättä Toimittajalle, jotta Toimittaja ja Apotti voivat yhteistyössä ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin.

Myös siinä tapauksessa, että Apotin näkemyksen mukaan työntekijä ei muutoin täytä tilausta taikka tilausta ei ole muutoin täytetty asianmukaisesti taikka Toimittaja on laiminlyönyt sopimusta, on tästä viivytyksettä tehtävä huomautus yhteyshenkilölle.

Huomautukset kaikissa tapauksissa on tehtävä kirjallisesti sähköpostilla. Huomautuksen saatuaan, Toimittaja ryhtyy viivytyksettä toimenpiteisiin esille tuodun virheen korjaamiseen.

3.6.4 Tehdyn työn hyväksyminen (Työtuntiraportti)

Apotille tehty työ on työntekijän palkanmaksun peruste. Tehdyistä töistä työntekijät kirjaavat työtunnit Apotin projektihallinta-järjestelmään. Apotti toimittaa Toimittajalle kuukausittain raportin työntekijän tekemästä työstä.

3.6.5 Ylityöt

Apotti voi sopia työntekijän kanssa ylitöiden tekemisestä lain, työehtosopimuksen ja Toimitajan antamien ohjeiden asettamissa rajoissa.

3.6.6 Palautteen kerääminen

Apotti toimittaa Toimittajalle palautetta työntekijän onnistumisesta työssään siten kuin siitä on erikseen sovittu Toimittajan ja Apotin kanssa.

3.6.7 Työntekijän poissaolo

Apotti ilmoittaa kaikki työntekijän ennakoimattomat poissaolot välittömästi Toimittajalle. Sairauspoissaoloihin liittyvät hoitajan-/lääkärintodistukset työntekijä toimittaa itse viikon sisällä työnantajalle. Lomat sekä muut poissaolot myöntää vuokrauksen aikana työnantaja. Poissaoloista sovitaan Apotin kanssa.

4 Henkilöresurssin luovuttamisesta perittävä maksu

4.1 Maksun perusteet

Henkilöresurssin hinta määritellään tilauksen yhteydessä. Hinta määräytyy henkilön varsinaisen palkan mukaan. Varsinaista palkkaa on voitu korottaa säännölliseltä työajalta maksettujen käyntipalkkioiden tai muiden vastaavien lisien mukaisella prosentilla, mikä perustuu tällöin noudatettavaan virka- ja työehtosopimukseen. Lisäksi otetaan huomioon palkan sivukulut mukaan lukien vuosiloma- ja mahdolliset sairausajan palkat.

Toimittajalla on sille aiheutuvien todellisten henkilöstökulujen lisäksi oikeus veloittaa korvaus hallinnollisista kuluista, joka on kaksi prosenttia (2 %) laskun arvonlisäverottomasta kokonaismäärästä.

4.2 Kulut ja kustannukset

Toimittajalla on oikeus veloittaa Apotilta kaikki sopimuksen kohteen toteuttamisesta aiheutuvat matka- ja majoituskustannukset, päivärahat, ylityökorvaukset, korvaukset matka-ajasta sekä muut vastaavat kulut ja kustannukset.

Kummallakaan sopijapuolella ei ole oikeutta laskuttaa tarjousten tai työmääräarvioiden antamisesta. Sopijapuoli ei lisää laskuihin laskutuslisiä.

Sopijapuolet voivat yksittäistapauksessa sopia erikseen, että tästä kohdasta poiketaan.

4.3 Laskutus ja maksuehdot

Toimittaja laskuttaa Tilaajaa neljännesvuosittain jälkikäteen tilauksen yhteydessä sovitun päivähinnan mukaisesti.

Laskutuksen perusteena on kunkin henkilöresurssin päivähinta. Laskutuksen tulee perustua Apotin kuukausittain Toimittajalle toimittamaan työtuntiraporttiin. Henkilötyöpäivän (htp) mukaan hinnoiteltujen palveluiden tuntihinta saadaan jakamalla henkilön varsinainen palkka sivukuluineen ja lisineen häneen sovellettavan työaikamuodon mukaisella tuntipalkkajakajalla.

Toimittaja lisää hintaan kulloinkin voimassa olevan arvonlisäveron sekä muut mahdolliset verot ja viranomaisten määräämät maksut. Laskuissa on mainittava myös arvonlisäverollinen hinta ja sen on täytettävä arvonlisäverolain (1501/1993) 209 e §:n määräykset.

Lasku erääntyy maksettavaksi 21 päivän kuluttua laskun lähettämisestä. Viivästyskorko on kulloinkin voimassa olevan korkolain mukainen. Laskutusjakso ei voi ulottua kahdelle kalenterivuodelle, vaan sen on päätyttävä vuodenvaihteessa.

Toimittaja lähettää laskut sähköisesti Apotin verkkolaskuosoitteeseen:

Operattori:	OpusCapita Group (003710948874
Verkkolaskuosoite:	003726999895
OVT-tunnus:	003726999895
Pankkiyhteys:	Danske Bank (DABAFIHH)
IBAN:	FI 5681 1997 1001 9748

5 Vahingonkorvaus ja vastuunrajoitus

5.1 Vahingonkorvausvastuun määräytyminen

Sopijapuolella on oikeus saada vahingonkorvausta toisen sopijapuolen sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta välittömästä vahingosta.

Toimittaja ei vastaa työntekijän työssään Apotille aiheuttamasta vahingosta, ellei vahinko johdu sellaisesta työntekijän ammattitaidon, kokemuksen tai koulutuksen puutteesta, josta Toimittaja vastaa kohdan 2.4 ja 2.5 mukaisesti. Toimittajan laiminlyödessä tilaukseen kohdistuvia velvoitteitaan Apotilla on oikeus saada korvaus aiheutuneista vahingoista.

Apotti vastaa velvoitteensa laiminlyönnistä tai virheellisestä suorituksesta Toimittajalle tai työntekijälle aiheutuvasta vahingosta. Apotti vastaa myös työntekijän kolmannelle osapuolelle aiheuttamasta vahingosta, mikäli vahinko tapahtuu Apotin lukuun työtä tehtäessä.

Sopijapuolen vastuu välittömistä vahingoista tämän sopimuksen perusteella on rajattu korkeintaan kumulatiivisesti yhteensä 100 000 euroon.

Sopijapuolet eivät vastaa toiselle sopijapuolelle aiheutuneista välillisistä vahingoista.

Vahingonkorvausvelvollisuuden rajoitukset eivät koske tapausta, jossa on kyseessä sopijapuolen tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella aiheuttama vahinko.

5.2 Vahinkotapahtumien selvittäminen

Vahingonkorvausvastuun perusteena olevat vahinkotapahtumat selvitetään yhdessä Apotin ja Toimittajan edustajien kesken. Apotin edustaja, joka on ollut vahinkotapahtuman aikana työnjohdosta ja valvonnasta vastuussa, laatii vahinkotapahtumasta kirjallisen kuvauksen vahinkotapahtuman selvittämistä ja käsittelyä varten.

5.3 Vahingonkorvauksen vaatiminen

Vahingonkorvausta on vaadittavaa sopijapuolelta kahdeksan viikon kuluessa siitä, kun vahingonkorvauksen perusteena oleva tapahtuma tai virhe havaittiin tai se olisi pitänyt havaita, muussa tapauksessa oikeus mahdolliseen korvaukseen on menetetty.

5.4 Ylivoimainen este

Kumpikaan sopijapuoli ei vastaa viivästyksistä tai vahingoista, jotka johtuvat sopijapuolen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, jota sopijapuolen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimuksentekohetkellä ja jonka seurauksia sopijapuoli ei myöskään kohtuudella olisi voinut välttää tai voittaa.

Vapauttamisperusteeksi vahingonkorvausvelvollisuudesta katsotaan myös sopijapuolen alihankkijaa kohdannut ylivoimainen este, mikäli alihankintaa ei voida ilman kohtuuttomia kustannuksia tai oleellista ajanhukkaa hankkia muualta.

Jos sopimusvelvoitteen viivästyminen johtuu tällaisesta ylivoimaisesta esteestä, sopimusvelvoitteen täyttämisaikaa jatketaan niin paljon kuin kaikki tapaukseen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä kohtuullisena.

Sopijapuolten on viipymättä ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä kirjallisesti toisen sopijapuolen yhteyshenkilölle samoin kuin esteen lakkaamisesta.

Sopijapuoli saa purkaa sopimuksen kokonaan tai osittain, jos sopimuksen täyttäminen todetun ylivoimaisen esteen jatkumisen vuoksi viivästyy yli kolme kuukautta.

6 Muut ehdot

6.1 Salassapito

Sopijapuolet sitoutuvat noudattamaan sopimuksen aikana ja sen päättymisen jälkeen tämän sopimuksen piirissä olevien asioiden, asiakirjojen ja tietojen käsittelyssä voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä määräyksiä salassapidosta, henkilöiden yksityiselämän ja yksityisyyden tietosuojasta sekä tietoturvasta.

Toimittaja vastaa siitä, että sen palveluksessa olevat henkilöt noudattavat puheena olevia lakeja ja määräyksiä ja että tämä on otettu huomioon työsopimuksissa tai sitoumuksissa.

Apotin työnjohdon alle siirtyvät henkilöt allekirjoittavat ehdoiltaan tavanomaisen salassapito- ja tietoturvasitoumuksen Apotille.

Tämä sopimus on julkinen.

6.2 Sopimuksen muutos

Sopijapuolella on oikeus esittää sopimuksen kohteeseen liittyviä muutosehdotuksia. Sopijapuolet sitoutuvat käsittelemään muutosehdotukset ilman aiheetonta viivytystä.

Sopijapuolet voivat muuttaa tätä sopimusta vain kirjallisesti. Muutokset tulevat voimaan, kun sopijapuolet ovat ne asianmukaisesti hyväksyneet ja sopijapuolten toimivaltaiset edustajat sen allekirjoittaneet. Sopijapuolten yhteyshenkilöillä ei ole oikeutta muuttaa sopimusta.

6.3 Sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen

Tämä sopimus tulee voimaan, kun sopijapuolet ovat allekirjoittaneet sen. Sopimus on voimassa Apotin ja Toimittajan välisen erikseen allekirjoitettavan Tilaajasopimuksen

päättymiseen saakka, elleivät sopijapuolet erikseen voimassaolosta muuta sovi. Tämä sopimus on irtisanottavissa kolmen (3) kuukauden irtisanomisajalla.

7 Erimielisyyksien ratkaisu

Tästä sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti sopijapuolten välisissä neuvotteluissa. Ellei neuvotteluissa löydetä ratkaisua, ratkaistaan erimielisyydet Helsingin käräjäoikeudessa.

8 Sopimuksen yhteyshenkilöt

Sopijapuolten sopimusta koskevat ilmoitukset katsotaan oikein tehdyksi, kun ne on tehty seuraavia yhteystietoja käyttäen:

Apotin yhteyshenkilö:

Hallintojohtaja Petri Karlsson, 040 7564100

petri.karlsson@apotti.fi

Sturenkatu 16, 00510 Helsinki

Toimittajan yhteyshenkilö:

Hankepäällikkö Tapio Jakobsson, +358 43 825 5643

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala, Apotti-hanke

tapio.jakobsson @vantaa.fi

Jos yhteystiedot muuttuvat, sopijapuolen tulee viipymättä kirjallisesti ilmoittaa uudet yhteystiedot toiselle sopijapuolelle. Uudet yhteystiedot tulevat voimaan, kun sopijapuoli on vastaanottanut ilmoituksen.

Kirjalliset tiedoksiannot voidaan tehdä sähköpostitse tai kirjeitse.

9 Sopimuskappaleet ja allekirjoitukset

Tätä sopimusta on tehty kaksi saman sisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Helsinki

____/11 2015

Vantaan kaupunki	Oy Apotti Ab
_____	_____
Virka-asema Etunimi Sukunimi	Toimitusjohtaja Hannu Välimäki

20 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirja ja päätökset**

PvN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirja ja päätökset:

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtokunnan pöytäkirja nro 1/26.1.2016

Hankintajohtajan päätökset
§ 9 Konserttitalon näyttämön ketjunostinjärjestelmän ja sen asennuksen hankinta
§ 10 Vuoden 2016 tilausoikeuksien myöntäminen hankintakeskuksen tulosalueella
§ 11 Vanhustenkeskuksen varavoimalan ja sen asennuksen hankinta
§ 12 Aurinkokiven palvelukeskuksen irtokalusteiden hankinta
§ 13 Tilausoikeuksien myöntäminen materiaalihankkijalle
§ 14 Option käyttöönotto musiikkiaineiston hankinnassa Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupungeille sekä Kirkkonummen kunnalle

Vahinkorahaston asiamiehen päätökset
§ 12 Korvausvaatimus, sijaislapsen aiheuttama vastuuvahinko perhehoitajan omaisuudelle (618,39 €)
§ 13 Korvausvaatimus, Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen työntekijän silmälasien rikkoutuminen työtehtävissä 7.1.2016 (925,00 €)
§ 14 Korvausvaatimus, liukastumisvahinko 10.11.2015, H.K.
§ 15 Korvausvaatimus autovahinko 18.9.2015 Niittytie 13 ja 15 välillä oleva tienjakso (1195,95 €)

Tietohallintojohtajan päätökset
§ 5 Sivistystoimen nettisivujen suunnittelu- ja määrittelypalvelujen option hankinta
§ 6 Terrapipe lisälisenssien hankinta
§ 7 Sito Oy:n kehitystöiden hankinta vuodelle 2016

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 20

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja vs:n esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainitussa pöytäkirjassa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

21 § Osakkeiden myyntivaltuutus

VD/8289/02.05.03.01/2015
PvN/SB/TN/HY-L

Kaupungilla on rahoitusarvopapereissa 258 738 Elisa Oyj:n osaketta, joiden markkina-arvo 15.1.2016 oli yhteensä n. 8,7 milj. euroa, 520 Sampo Oyj:n osaketta, joiden markkina-arvo 15.1.2016 oli yhteensä n. 23 000 euroa sekä 600 000 Technopolis Oyj:n osaketta, joiden markkina-arvo 15.1.2016 oli yhteensä n. 2,1 milj. euroa. Kaupungin omistuksessa olevien pörssinoteerattujen osakkeiden yhteenlaskettu markkina-arvo oli siten 15.1.2016 yhteensä n. 11 milj. euroa.

Konsernistrategian mukaisesti kaupunki ei toimi aktiivisena sijoittajana arvopaperimarkkinoilla. Vantaan kaupungin toimialasijoittamisen on konsernistrategian mukaan edistettävä kaupungin keskeisiä palvelutehtäviä, elinkeinopolitiikan kehittämiseen liittyviä tavoitteita sekä kaupungin henkilöstön saatavuuteen tähtääviä toimenpiteitä. Kaupungin kassavarat sijoitetaan tuottavasti ja sijoituksen pääoma turvaten.

Rahoitusjohtaja toteaa tarkoituksenmukaiseksi, että kaupunginjohtaja valtuutettaisiin myymään edellä mainitut osakkeet sopiviksi katsomissaan erissä ja sopivina ajankohtina vuoden 2017 kesäkuun loppuun mennessä ottaen huomioon kyseisten osakkeiden markkinatilanteen.

Kaupunginhallitus on viimeksi 7.6.2010 päättänyt pörssinoteerattujen osakkeiden myyntivaltuutuksesta siten, että valtuutus on ollut voimassa vuoden 2011 loppuun asti.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön kaupunginhallituksen ratkaisuvaltaa koskevan 4 §:n 29. kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää osakkeiden ja osuuksien myymisestä, ellei kaupunginhallitus ole toisin päättänyt.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 21

Konsernipalvelujen apulaiskaupunginjohtaja vs:n esitys:
Päätetään valtuuttaa kaupunginjohtaja myymään esittelyosassa mainitut osakkeet sopiviksi katsomissaan erissä ja sopivina ajankohtina vuoden 2017 kesäkuun loppuun mennessä ottaen huomioon kyseisten osakkeiden markkinatilanteen.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Konsernipalvelut / rahoitus

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
rahoitusjohtaja Pirjo van Nues, puh. 09 8392 2014, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

22 § Lausunto hallinto-oikeudelle vahingonkorvausta koskevassa asiassa

VD/6548/03.01.02.01/2014
PvN/TH/HY-L

I.R. on hakenut vahingonkorvausta Vantaan kaupungilta hänen autonsa vahingoituttua julkisella katualueella tulvineesta vedestä. Vahinkorahaston asiamies on 2.2.2015 hylännyt vahingonkorvaushakemuksen I.R.:n oman menettelyn sekä sen perusteella, että veden tulvimisen on aiheuttanut poikkeuksellisen voimakas rankkasade. I.R. on tehnyt em. päätöksestä oikaisuvaatimuksen, jonka kaupunginhallitus 21.9.2015 § 13 on hylännyt.

I.R. on valittanut asiassa Helsingin hallinto-oikeuteen ja vaatii mm. että Vantaan kaupunki velvoitetaan suorittamaan hänelle puolet alkuperäisestä vahingonkorvauksen määrästä eli 11 120,00 euroa. Hallinto-oikeus pyytää kaupunginhallitusta antamaan lausunnon valituksen johdosta.

Helsingin hallinto-oikeus on myöntänyt asiassa lisäaikaa.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 22

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja vs:n esitys:
Päätetään antaa hallinto-oikeudelle seuraava lausunto:

”Hallinto-oikeuden toimivallasta säädetään hallinto-oikeuslain (430/1999) 3 §:ssä, jossa todetaan, että ”hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan hallintolainkäyttölaissa (586/1996) tai muussa laissa”.

I.R. valitus koskee Vantaan kaupungin vahingonkorvausvastuuta. Kyseessä on yksityisoikeudellinen asia, jonka käsittelyyn hallinto-oikeudella ei em. lainkohdan perusteella ole toimivaltaa. Toimivaltainen viranomainen käsittelemään asian on yleinen alioikeus.”

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
lakimies Tommi Hietanen, puh 09 8392 2337, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

23 § Kuntarahoitus Oyj:n Koy Tiedepuistolle myöntämän lainan takaussitoumuksen allekirjoittaminen

VD/1082/02.03.07/2016
PvN/HS/SB/HY-L

Kaupunginvaltuusto päätti 14.12.2009 § 6 myöntää Vantaan kaupungin omavelkaisen takauksen Kiinteistö Oy Tiedepuiston enintään 15 miljoonan euron suuruisen raha- tai rahoituslaitoksesta nostettavan normaaliehtoisen lainan vakuudeksi. Laina käytetään Tiedekeskus Heurekan laajennuksen rakennuttamiseen.

Kaupunginhallitus päätti 15.12.2014 § 8 hyväksyä Tiedekeskus Heurekan laajennuksen tarveselvityksen ja hankesuunnitelman.

Rahoituksen tulosalue on kilpailuttanut laajennuksen rahoittamista varten lainan. Määräaikaan 1.2.2016 mennessä tarjouksen jätti 5 rahoituslaitosta.

Kiinteistö Oy Tiedepuiston hallitus on kokouksessaan 3.2.2016 päättänyt pyytää kaupunginvaltuuston 14.12.2009 tekemään päätökseen perustuen kaupungin omavelkaisen takauksen allekirjoittamista Kuntarahoitus Oyj:stä otettavalle 7,4 miljoonan euron suuruiselle lainalle.

Rahoitusjohtaja toteaa, että Kuntarahoitus Oyj:stä nostettavan 7,4 miljoonan euron suuruisen lainan korko on sidottu 3 kk:n euribor-korkoon marginaalilla korjattuna ja laina-aika on 16 vuotta. Kuntarahoitus Oyj:llä on oikeus tarkistaa lainan marginaali kahdeksan (8) vuoden kuluttua lainan nostosta. Ensimmäiset kaksi (2) vuotta ovat lyhennyksistä vapaat, minkä jälkeen laina lyhennetään tasalyhenteisesti noudattaen 14 vuoden lyhennysaikataulua. Muut rahoitusehdot ovat tarjouksen mukaiset.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti omavelkaiselle takaukselle ei vaadita vastavakuutta, eikä takauksesta peritä takausprovisiota. Muutoin omavelkainen takaus myönnetään kaupunginhallituksen erikseen hyväksymin ehdoin.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 23

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja vs:n esitys:
Päätetään
a) allekirjoittaa kaupungin omavelkainen takaussitoumus Kiinteistö Oy Tiedepuiston Kuntarahoitus Oyj:stä nostettavan 7,4 miljoonan euron suuruisen esitystekstissä mainittujen ehtojen mukaisen lainan vakuudeksi, ja
b) että takaukselle ei vaadita vastavakuutta eikä siitä peritä takausprovisiota.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Merkittiin, että kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen ja apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö poistuivat yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Pirkko Letto toimi puheenjohtajana tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon aikana.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: Rahoituksen tulosalue

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
rahoitusjohtaja Pirjo van Nues, puh. 09 8392 2014, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

24 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset

JN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset:

Aviapoliksen aluetoimikunnan pöytäkirja 1/20.1.2016
Myyrmäen aluetoimikunnan pöytäkirja 1/27.1.2016

Työllisyyspalveluiden johtaja päätökset
§ 13 Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Sotainvalidien Veljesliiton Uudenmaan piiri ry:lle
§ 14 Yritysten työllistämistuen myöntäminen Foibe Oy:lle
§ 15 Yritysten työllistämistuen myöntäminen PTM-Yhtiö Oy:lle
§ 16 Yritysten työllistämistuen myöntäminen T:mi Arja Tegström-Häkkinen/K-Market Mikkola:lle
§ 17 Yritysten työllistämistuen myöntäminen T:mi Arja Tegström-Häkkinen/K-Market Mikkola:lle
§ 18 Yritysten työllistämistuen myöntäminen T:mi Arja Tegström-Häkkinen/K-Market Mikkola:lle
§ 19 Yritysten työllistämistuen myöntäminen Oy Medicum Services Ab:lle
§ 20 Yritysten työllistämistuen myöntäminen Hoivapalvelu AH-APU Oy:lle
§ 21 Tutkimuslupa Helsingin Yliopisto

Kuntalaispalveluiden johtajan päätös
§ 1 Puhelimen ja tilojen käyttöoikeuden myöntäminen SPR:n Ystävänvälitystoimintaan

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 24

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

25 § Vantaan sosiaali- ja potilasasiamiehen raportti toimintavuodelta 2015

VD/955/00.03.02.00/2016
JN/MLiu/IL/MT/LL

Sosiaali- ja potilasasiamies on kaksi asiamiestoimintaa yhdistävä riippumaton elin, joka sijaitsee hallinnollisesti konserni- ja asukaspalvelujen toimialalla kuntalaispalveluiden tulosalueella.

Sosiaaliasiamiehen työ perustuu lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista, joka tuli voimaan vuoden 2001 alusta. Sosiaaliasiamies auttaa ja neuvoo sosiaalihuollon asiakkaita palveluja ja etuuksia koskevissa kysymyksissä. Häneltä voi myös pyytää neuvoja esimerkiksi muistutuksen tai valituksen tekemisessä, mutta hän ei toimi asianajajana. Asiamies ei myöskään itse tee päätöksiä eikä hän voi muuttaa viranomaisten tekemiä päätöksiä. Potilasasiamiestoiminta perustuu lakiin potilaan asemasta ja oikeuksista (785/92). Lain 3 luvun 11 §:ssä määritellään potilasasiamiehen tehtävät. Potilasasiamiehen tehtävä on ensisijaisesti neuvoa-antava. Vantaan ja Espoon asiamiehet sijaistavat toisiaan lomien ja vapaiden aikana, joten asiamiespalvelu on saatavilla ympäri vuoden.

Asiakaspalvelun lisäksi asiamiehen on seurattava sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kunnassa ja laadittava toiminnastaan vuosittain raportti kaupunginhallitukselle. Vuosiraportissaan sosiaali- ja potilasasiamies luo asiakasyhteydenottojen kokonaiskuvan sekä esittää ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi.

Toimintavuosi 2015 on ollut sosiaali- ja potilasasiamiestoiminnan vilkkain, kun tarkastellaan pelkkiä asiakasyhteydenottoja, kuntalaisten tiedon tarvetta ja kyselyjä. Yhteydenottoja oli yli 2 000, joista kaksi kolmesta koski terveydenhuoltoa. Tavanomaista enemmän on kysytty terveyskeskuspäivystystoiminnasta, erilaisista potilasasiakirjoihin liittyvistä asioista ja hoitovirhe-epäilyistä. Taustalla ovat terveyskeskuspäivystystoiminnan keskittyminen vakavampiin tapauksiin ja sähköisen potilasarkiston käyttöönoton uudistuksen eteneminen.

Monet sosiaali- ja potilasasiamiehelle tulevat kyselyt ja palautteet liittyvät siihen, että asiakasta tyydyttävään tulokseen ei ole päästy olemalla yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijään. Kysymyksiin ei asiakkaan mielestä anneta tyydyttävää vastausta. Vaikuttaisi siltä, että asiakkaiden ja työntekijöiden välistä viestintää kehittämällä voitaisiin päästä parempaan asiakastyytyväisyyteen.

Asiamiehen raportissa 2014 suositeltiin terveyskeskuspäivystykseen menettelyä, jossa potilaalle tulostettaisiin kirjalliset perusteet hoidon tarpeen arvioinnista silloin kun asiakas ei pääse lääkärin tutkittavaksi. Tällä tavalla viestintää parannettaisiin. Potilasasiakirjojen sisällöistä on asiamieheen otettu yhteyttä enenevässä määrin. Tämä todettiin jo edellisessä raportissa ja kehitys on jatkunut.

Myös lastensuojeluasioissa on otettu enemmän yhteyttä kuin aikaisempina vuosina. Yhä useammin on käsitelty myös erilaisia turvaratkaisuja, kuten lähestymiskieltoja, osoitteiden turvakieltoja ja valvottuja tapaamisia.

Vammaispalvelujen yhteydenottoja on tullut runsaammin kuin aikaisempina vuosina. Useissa tapauksissa asiakkaat ovat olleet huolissaan muutoksista, jotka ovat vähentäneet henkilökohtaisen avustajan työtuntimääriä. Päihdehuollon yhteydenotot ovat enimmäkseen koskeneet huumeiden korvaushoitoa tai muuta huumeisiin liittyvää hoitoa.

Suomi sijoittui Pohjoismaiden viimeiseksi vanhusten hyvinvointia mittaavassa tutkimuksessa. Lähes sadan maan joukossa Suomi oli sijalla 14. Ensimmäisellä sijalla oli Sveitsi, Norja oli toinen ja Ruotsi kolmas. Islanti ylsi sijalle seitsemän ja Tanska sijalle 11.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 25

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) merkitä tiedoksi Vantaan kaupungin sosiaali- ja potilasasiamiehen raportti toimintavuodelta 2015
b) lähettää raportti toimenpiteitä varten sosiaali- ja terveyslautakunnalle ja
c) lähettää raportti kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liite: Asiamiehen raportti vuodelta 2015

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle
toimenpiteitä varten ao. lautakunnalle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; sosiaali- ja potilasasiamies Miikkael Liukkonen, puh. 09 8392 2537; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN SOSIAALI- JA POTILASASIA-MIEHEN SELVITYS TOIMINTA-VUODELTA 2015

KAUPUNGINHALLITUKSELLE

Vantaa
Vanda

Sisällys

JOHDANTO....3
MIKSI TERVEYDENHUOLLON YHTEYDENOTTOJA ON ENEMMÄN?....3
OVATKO ONGELMAT VIESTINTÄVAIKEUKSIA?....5
Sosiaalihuollon puolella....5
Terveydenhuollon puolella....5
Tarkastuslautakunnan suositus....6
Potilasasiakirjat tärkeämmiksi....6
Potilasasiakirjoja koskevat periaatteet....6
Potilasasiakirjamerkintöjen määräajat ja eräiden asiakirjojen toimittaminen....6
Potilaskertomukseen merkittävät keskeiset hoitotiedot....7
Sairauden ja hoidon kulkua koskevat merkinnät....7
Riskeistä, hoidon haitallisista vaikutuksista ja epäillyistä vahingoista tehtävät merkinnät 7
YHTEYDENOTTOJEN SISÄLLÖISTÄ SOSIAALIHUOLLOSSA....8
Lastensuojelussa....8
Vanhustenhuollosta kansainvälisesti....8
Vanhustenhuollosta Vantaalla....9
Valtion säästö on kunnan kustannus....9
Vanhusten hoivasta hoivakodeissa....9
Verottajalta esimerkkiä?....10
Päihdehuollon yhteydenotoista....10
Toimeentulotuki....11
Vammaispalveluista....11
Eduskunnan oikeusasiamies määräaikaisista päätöksistä....12
YHTEYDENOTOISTA TERVEYDENHUOLLOSSA....12
Potilasvahingoista ja asiakirjoista kysytään....12
Korvausjärjestelmä potilasvahingoissa....13

JOHDANTO

Toimintavuosi 2015 on ollut sosiaali- ja potilasasiamiestoiminnan vilkkain, jos tarkastellaan pelkkiä asiakasyhteydenottoja, kuntalaisten tiedon tarvetta ja kyselyjä. Sosiaali- ja potilasasiamiesyhteydenotot ovat yhteensä kivunneet yli 2000 yhteydenoton. Noin kaksi kolmesta yhteydenotosta on koskenut terveydenhuoltoa.

Tavanomaista enemmän on haluttu kysyä terveyskeskuspäivystystoiminnasta ja erilaisista potilasasiakirjoihin liittyvistä asioista. Taustalla ovat terveyskeskuspäivystystoiminnan keskittyminen vakavampiin tapauksiin ja sähköisen potilasarkiston käyttöönottoon liittyvän uudistuksen eteneminen.

Suoran asiakasneuvonnan lisäksi sosiaali- ja potilasasiamies pyrkii vaikuttamaan yleisellä tasolla, lainsäädäntöaloittein, järjestöjen ja median kautta. Tavoitteena on sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden aseman parantaminen.

Suuren asiakasmäärän vuoksi asiamiestoiminnassa on jouduttu valitsemaan tärkeysjärjestystäkin. Jos kaikkeen ei ole ollut mahdollisuutta, on etusijalle asetettu asiakkaiden neuvonta yleisen vaikuttamisen kustannuksella. Tavoitettavuus on asia, joka on hyvä säilyttää niin pitkälle kuin mahdollista. Tämä sen vuoksi, että asiakkaiden valitusten aiheena on usein juuri virkamiesten tavoitettavuuteen liittyvät asiat.

Kuitenkin valituksista huolimatta nykyiset sähköiset asioinnin keinot ovat sinällään kattavat. Useimmilla asiakkailla on käytössään sähköposti. Asia voidaan saattaa Vantaallakin, kuten muissakin viranomaisissa, vireille sähköpostilla.

Ns. hallinnon palveluperiaate on tavallaan lyönyt itsensä läpi Vantaalla aivan selvästi, vaikka aina on parantamisen varaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat asiakkaita varten.

MIKSI TERVEYDENHUOLLON YHTEYDENOTTOJA ON ENEMMÄN?

Terveydenhuollon yhteydenottoja on perinteisesti Vantaalla tullut sosiaali- ja potilasasiamiehelle enemmän kuin sosiaalihuollon yhteydenottoja. Vantaan ja Espoon sosiaali- ja potilasasiamiehet sijaistavat toisiaan, joten Espoon asiatkin ovat pitkäaikaisen asiamiesyhteistoiminnan kautta tulleet tutuiksi. Espoossa asiakkaat soittavat myös enemmän terveydenhuollon asioissa kuin sosiaalihuollon asioissa, mutta Vantaalla ero on suurempi.

Terveydenhuollon asioita ei voi aina erottaa sosiaalihuollon asioista. Esimerkiksi vanhustenhuollossa, vammaispalveluissa ja päihdehuollossa kyse on lähes aina paitsi huollosta ja hoivasta, myös terveyspalveluista.

Terveyspalveluita käyttävät laajemmat kansankerrokset kuin sosiaalihuoltoa. Sairaalahoitoon mennään useimmiten julkisen terveydenhuoltojärjestelmän kautta, vaikka tulot olisivatkin hyvät. Julkiseen terveydenhuoltoon luotetaan.

Terveyspalveluista siis soitetaan potilasasiamiehelle paljon, koska palvelutapahtumia on paljon. Koko väestö käyttää terveyspalveluja tulotasosta riippumatta.

Todennäköisesti yksityislääkäripalveluja verrataan julkiseen terveydenhuoltoon, ja kuntalaiset vaativat yhtä hyvää palvelua myös julkiselta puolelta, koska verot on maksettu.

Yksityiset terveyspalvelut koetaan paremmiksi hoitoon pääsyn nopeudessa, ja yksityislääkärillä on matalampi kynnys määrätä asiakkaan toivomia tutkimuksia, kuten esim. erilaisia kuvantamistutkimuksia.

Kiireellisissä tilanteissa käytetään paljon yksityislääkäriasemia. Vähävaraiset tai työtä vailla olevat eivät voi valita yksityislääkäriä kovin helposti.

Ruotsissa on pyritty poistamaan eroa yksityisten ja julkisten palvelujen palvelutason välillä vaihtelevalla menestyksellä. Suomessa monilla yksityisillä terveyspalveluyhtiöillä suuri osuus tuloksesta tulee tutkimuksista ja kuvantamistutkimuksista sekä laboratoriopalveluista, mikä kertoo siitä, että asiakkaita tutkitaan enemmän, mutta myös siitä, että tutkimusten hinnoittelu on kallista.

Asiamieheltä on kyselty uudesta kuvantamis- ja laboratoriopalvelujen tuottajasta, jonka hintataso on moninkertaisesti alle perinteisten toimijoiden. Tämä yleensä tilanteessa, jossa julkisen puolen magneettikuvauksen odottelu kestää pitkään tai lääkäri ei anna lähetettä asiakkaan haluamaan tutkimukseen.

Ristiriita on siinä, että yksityinen toimija tienaa runsaasta kuvausmäärästä, mutta julkinen sairaala kokee asian kustannusten lisääntymisenä.

Objektiivinen lääketieteelliseen arvioon perustuva tutkimuskäytäntö ei vaikuta ainoalta totuudelta. Taustalla on myös taloudellinen resurssiajattelu.

Yksityisiä ja julkisia terveyspalveluita on vaikea verrata kokonaisuutena, koska on paljon sellaista hoitoa ja ennalta ehkäisevää toimintaa, mitä ei yksityiseltä puolelta ole saatavissa tai mikä ei ole sille kiinnostavaa taloudellisessa mielessä.

Julkinen terveydenhuolto on välttämätöntä pitää elinvoimaisena. Perustuslaki turvaa kunnan eri palveluista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja opetuksen. Säästöleikkaukset pitää perustuslain mukaan kohdistaa vasta viimeiseksi näihin perusoikeuksiin.

OVATKO ONGELMAT VIESTINTÄVAIKEUKSIA?

SOSIAALIHUOLLON PUOLELLA

Monet sosiaali- ja potilasasiamiehelle tulevat kyselyt ja palautteet liittyvät siihen, että asiakasta tyydyttävään tulokseen ei ole päästy yhteydenotolla työntekijään. Enemmän on siis sellaisia yhteydenottoja, jossa kuntalainen tai muu asiakas on yrittänyt saada tavoitteitaan päätökseen jonkun sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijän kanssa.

Tyypillisesti asiakas kuvailee asiansa sosiaali- ja potilasasiamiehelle niin, että hän kääntyy asiamiehen puoleen sen vuoksi, ettei hän ole saanut yhteyttä työntekijään tai kanssakäyminen ei ole tuottanut tulosta. Kysymyksiin ei asiakkaan mielestä anneta vastausta tai ainakaan tyydyttävää vastausta.

Tämä on sinänsä ymmärrettävää. Tilanteet joissa esim. sosiaalihuollon lainsäädäntö ei tue asiakkaan vaatimuksia, ovat vaikeita myös työntekijälle. Asiakas usein torjuu kieltävän vastauksen, vaikka se olisi lain mukainen. Asiaan yritetään saada korjausta asiamieheltä.

Kaiken kaikkiaan vaikuttaisi siltä, että jollakin tavalla asiakkaiden ja työntekijöiden välistä viestintää kehittämällä, voitaisiin päästä parempaan asiakastyytyväisyyteen. Myös asiakkaan kannalta kielteisten päätösten ja asioiden kertominen ymmärrettävästi ja siten, että asiakas ymmärtää päätöksen perustelut laillisiksi ja yhdenvertaisiksi muiden vastaavien päätösten kanssa, pitäisi kuulua onnistuneeseen viestintään.

Viestintätaitojen kehittämistä ja koulutusta voitaisiin ajatella lisättävän, jos se suinkin on mahdollista.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (22.9.2000/812) 5 §:ssä todetaan asiakkaan oikeudesta saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista, seuraavasti:

”Sosiaalihuollon henkilöstön on selvitettävä asiakkaalle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa sekä erilaiset vaihtoehdot ja niiden vaikutukset samoin kuin muut seikat, joilla on merkitystä hänen asiassaan. Selvitys on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää sen sisällön ja merkityksen.”

TERVEYDENHUOLLON PUOLELLA

Tarkastuslautakunnan suositus

Terveydenhuollon puolella asiakkaat ottavat eniten yhteyttä hoitovirhe-epäilyjen vuoksi. Näihin liittyy hyvin usein myös kommunikointivaikeutta henkilöstön kanssa.

Vantaan tarkastuslautakunta suositteli vuoden 2015 arviointikertomuksessaan sellaista menettelyä terveyskeskuspäivystykseen, että jos asiakas ei pääsisi lääkärin tutkittavaksi, vaan hänet käännytettäisiin päivystyksestä sillä perusteella, ettei vaativampaan hoitoon ole tarvetta, potilaalle saman tien tulostettaisiin kirjalliset perustelut tästä hoidon tarpeen arvioinnista. Tällä tavalla viestintää parannettaisiin. Potilas saisi ainakin heti tietää, miksi hänen ei katsottu olevan ainakaan päivystysluonteisen hoidon tarpeessa.

Potilasasiakirjat tärkeämmiksi

Potilasasiakirjojen sisällöistä on asiamieheen otettu yhteyttä enenevässä määrin, mikä todettiin jo edellisessä sosiaali- ja potilasasiamiehen raportissa. Tämä kehitys on jatkunut.

Kun asiakkaat alkavat saada sujuvasti tietokoneen tai matkapuhelimen ruudulle pankki-tunnuksilla näkyviin kaiken sen, minkä terveydenhuolto ja lääkärit ovat hänen osaltaan potilasasiakirjoihin merkinneet, tulee lääkärin ja potilaan välille uudenlainen viestinnällinen tasapaino.

Potilaan on helpompi kyseenalaistaa hoito ja lääkitysratkaisuja ja sitä, mitä potilasasia-kirjoihin merkitään.

Potilasasiakirjamerkintöjen tekeminen on tarkoin säänneltyä lainsäädännössä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 298/2009 potilasasiakirjamerkinnöistä edellyttää potilasasiakirjoilta mm. seuraavaa:

Potilasasiakirjoja koskevat periaatteet

Potilasasiakirjoihin tulee merkitä potilaan hyvän hoidon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan turvaamiseksi tarpeelliset sekä laajuudeltaan riittävät tiedot. Merkintöjen tulee olla selkeitä ja ymmärrettäviä ja niitä tehtäessä saa käyttää vain yleisesti tunnettuja ja hyväksyttyjä käsitteitä ja lyhenteitä. Potilasasiakirjamerkinnöistä tulee ilmetä tietojen lähde, jos tieto ei perustu ammattihenkilön omiin tutkimushavaintoihin tai jos potilasasiakirjoihin merkitään muita kuin potilasta itseään koskevia tietoja.

Potilasasiakirjamerkintöjen määräajat ja eräiden asiakirjojen toimittaminen

Potilasasiakirjamerkinnät tulee tehdä viivytyksettä. Merkinnät tulee tehdä viimeistään viiden (5) vuorokauden kuluessa siitä, kun potilas poistuu vastaanotolta taikka palvelutapahtuma muutoin päättyy.

Lähetteet tulee laatia ja toimittaa jatkohoitopaikkaan viipymättä. Lähete tulee myös kiireettömässä tapauksessa lähettää jatkohoitopaikkaan viiden vuorokauden kuluessa siitä, kun sen tekemisen tarve on todettu.

Yhteenveto potilaalle annetusta hoidosta jatkohoito-ohjeineen tulee toimittaa potilaalle sekä jatkohoitopaikkaan tai muuhun paikkaan, josta on potilaan kanssa sovittu, potilaan suostumuksen mukaisesti ja viipymättä. Yhteenveto tulee myös kiireettömässä tapauksessa lähettää viiden vuorokauden kuluessa hoidon päättymisestä.

Potilaskertomukseen merkittävät keskeiset hoitotiedot

Potilaskertomukseen tulee tehdä merkinnät jokaisesta potilaan palvelutapahtumasta. Palvelutapahtumia koskevista tiedoista tulee tarpeellisessa laajuudessa käydä ilmi tulosyy, esitiedot, nykytila, havainnot, tutkimustulokset, ongelmat, taudinmääritys tai terveysriski, johtopäätökset, hoidon suunnittelu, toteutus ja seuranta, sairauden kulku sekä loppulausunto.

Sairauden ja hoidon kulkua koskevat merkinnät

Potilasasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä tulee riittävässä laajuudessa käydä ilmi taudinmäärityksen, valitun hoidon ja tehtyjen hoitoratkaisujen perusteet. Vaikutuksiltaan ja riskeiltään erilaisten tutkimus- ja hoitomenetelmien valinnasta tulee tehdä merkinnät, joista ilmenee, millaisin perustein valittuun menetelmään on päädytty. Jokaisen toimenpiteen peruste tulee määritellä selkeästi potilasasiakirjoissa.

Potilasasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä tulee käydä ilmi, miten hoito on toteutettu, onko hoidon aikana ilmennyt jotakin erityistä ja millaisia hoitoa koskevia ratkaisuja sen kuluessa on tehty. Hoitoon osallistuneet on tarvittaessa kyettävä selvittämään.

Potilaalle suoritetusta leikkauksesta ja muusta toimenpiteestä tulee laatia leikkaus- tai toimenpidekertomus, joka sisältää riittävän yksityiskohtaisen kuvauksen toimenpiteen suorittamisesta ja sen aikana tehdyistä havainnoista.

Riskeistä, hoidon haitallisista vaikutuksista ja epäillyistä vahingoista tehtävät merkinnät

Potilaskertomukseen tulee merkitä tiedot todetuista tutkimus- ja hoitotoimenpiteiden haitallisista vaikutuksista ja hoidon tehottomuudesta.

Epäillyistä potilas-, laite- ja lääkevahingoista tulee tehdä potilaskertomukseen yksityiskohtaiset merkinnät, joista käy ilmi kuvaus vahingosta, selvitys hoidossa mukana olleista terveydenhuollon ammattihenkilöistä sekä laite- ja lääkevahinkojen osalta kuvaus vahingon epäillystä syystä. Lääkkeiden ja laitteiden tunnistetiedot tulee merkitä yksilöidysti. Merkinnät tulee tehdä välittömästi sen jälkeen, kun vahinkoepäily on syntynyt.

Jos potilas pyytää potilastietojensa korjaamista, eikä siihen suostuta, niin potilaalle on annettava kirjallinen päätös asiasta, jossa on oltava ohjeet mukana siitä, miten päätökseen voi hakea muutosta.

Muutosta päätökseen voi hakea kanteluteitse Aluehallintovirastolta tai Tietosuojavaltuutetulta. Aluehallintovirastoon kannellaan, jos erimielisyys potilasasiakirjojen merkinnöissä koskee diagnoosia.

YHTEYDENOTTOJEN SISÄLLÖISTÄ SOSIAALIHUOLLOSSA

LASTENSUOJELUSSA

Lastensuojeluasioissa ovat ihmiset ottaneet yhteyttä enemmän kuin aikaisempina vuosina. Oletettavasti tämä johtuu jämäkämmästä otteesta työntekijäpuolella. Lastensuojelun perusolemukseen kuuluu perusoikeuksiin kuuluvan perheen itsemääräämisoikeuden ja yksityisyyden suojan alueelle meneminen.

Tarkennuksena voisi sanoa, että yhteydenottoja on ollut enemmän, mutta ehkä sittenkin harvemmilta asiakkailta. Sama asiakas tai perhe on prosessien edetessä ottanut uudestaan yhteyttä ja kysynyt neuvoja samaan alkutilanteeseen liittyen.

Neuvontaprosessit asiamiehen kanssa ovat voineet kestää vuosia. Lastensuojelu-asiakkuuksiin liittyy usein vuosia kestäviä oikeudellisia prosesseja, koskien huoltajuutta, tapaamisoikeuksia, huostaanottoa jne.

Yhä useammin on käsitelty myös erilaisia turvaratkaisuja kuten lähestymiskieltoja, osoitteiden turvakieltoja, valvottuja tapaamisia.

Epäilyt uhkaavasta väkivaltaisesta käyttäytymisestä ovat yleisesti ottaen kasvaneet.

Kansainvälistyminen tuo tälläkin alueella omat vaatimuksensa ja haasteensa.

VANHUSTENHUOLLOSTA KANSAINVÄLISESTI

HelpAge International -järjestö tutki syksyllä 2015 vanhojen ihmisten hyvinvointia kolmannen kerran. Järjestö on yksi suurimmista vanhojen ihmisten oikeuksien kansainvälisistä puolustajista. Tutkimus mittaa vanhojen ihmisten sosiaalista ja taloudellista hyvinvointia. Sitä arvioidaan neljällä eri osa-alueella: toimeentulo, terveys, elinympäristön ikäystävällisyys ja toimintakyky.

Suomi sijoittui Pohjoismaiden viimeiseksi vanhusten hyvinvointia mittaavassa kansainvälisessä tutkimuksessa. Suomi kuitenkin paransi sijoitustaan lähes sadan maan joukossa pykälällä ja oli 14:s. Ykköseksi nousi tänä vuonna Sveitsi, Norja oli toinen ja Ruotsi kolmas. Islanti ylsi sijalle seitsemän ja Tanska sijalle 11. Vaikka Suomen sijoitus nyt hieman nousi, ero muihin Pohjoismaihin on edelleen suuri.

Eroja muihin Pohjoismaihin selittää eniten työllisyys ja koulutus.

Professori Marja Vaaraman mukaan asumistuki on nostanut köyhät vanhat naiset köyhyysrajan yläpuolelle tähän asti. Eläkkeiden kattavuus on hyvä, mutta naiset ovat yhä heikoilla takuueläkkeestä huolimatta.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liiton toiminnanjohtajan Virpi Dufvan mielestä yksinasuvien, pienituloisten ja sairaiden vanhusten tilanne saattaa mahdollisten leikkausten takia muuttua meilläkin kestämättömäksi.

VANHUSTENHUOLLOSTA VANTAALLA

Valtion säästö on kunnan kustannus

Vanhusten toimeentuloturvan osalta voidaan todeta, että kun mahdollisesti asumistukea leikataan, niin leikkaamisesta syntyvä toimeentulovaje joudutaan useimmiten pienituloisille vanhuksille paikkaamaan toimeentulotuen avulla. Tämä realisoituu varsinkin ylimääräisten ja ennakoimattomien terveydenhuolto- ja lääkekustannusten osalta sekä erilaisten hoivamaksujen osalta.

Kun toimeentulotuen perusosan maksaminen siirtyy Kelan hoidettavaksi, jää kuntien sosiaalihuollon maksettavaksi kuitenkin nämä pienituloisten vanhusten terveydenhuollon kustannukset ja muut yksilöllisesti harkittavat menot. Valtion asumistuen leikkaukset lisäävät kuntien maksaman toimeentulon menoja. Kaikki vähävaraisiin kohdistuvat menojen lisäykset, varsinkin lääkkeiden ja terveydenhuollon hintojen korotukset siirtyvät kuntien kustannukseksi. Kokonaissäästöä yhteiskunnalle ei synny.

Vanhusten hoivasta hoivakodeissa

Sosiaali- ja potilasasiamiehelle tulleista vanhuksia koskevista yhteydenotoista vähäisempi määrä on koskenut hoivapalveluja joko kotona tai hoivapaikassa.

Eniten on tullut yhteydenottoja terveydenhoidon puolelta, mikä on oletettavaakin, koska terveydenhuollon yhteydenotot ovat pääroolissa kaikissa ikäryhmissä. Vaikuttaa siis siltä, että vanhusikäisten ongelmat ovat samansuuntaiset terveyspalveluiden osalta kuin muillakin kuntalaisilla. Enemmän vanhuksilla on ongelmallisia tilanteita sairaalapuolella ja terveyskeskuspäivystyksessä, koska siellä asioidaan muuta väestöä enemmän.

Omaiset ja vanhukset ovat raportoineet puutteista Katriinan sairaalan lääkkeiden jakamisen huolellisuudesta, siivouksesta, henkilökohtaisten tavaroiden katoamisesta. On myös epäilty tilapäisen työvoiman ammattiosaamista.

Luonnollisesti huoli lääkeannostelun turvallisuudesta vaikutti sellaiselta, johon pitää kiinnittää erityisesti huomiota ja varmistaa jatkossa, että oikeat lääkkeet menevät oikeaan aikaan oikeille potilaille.

Muistisairaiden huonojalkaisten vanhusten tulisi olla erityisseurannassa kaatumisten ja luunmurtumien estämiseksi. Tätä on sosiaali- ja potilasasiamies tuonut esiin lähes jokaisessa raportissa, ja tähän on selvät perusteensa.

Verottajalta esimerkkiä?

Yksityisiä hoivapalveluja tuottavia ostopalveluyrityksiä tulisi voida valvoa hyvin. Lainsäädäntö edellyttää kunnalta tätä. Ongelmana on se, että tällaisten laitosten tai hoivakotien toiminnassa pitäisi olla sisällä jonkin aikaa, ennen kuin luotettavaa tietoa olisi saatavissa pidempiaikaisista laatutekijöistä tai vaaramomenteista.

Esiin on tullut varsinkin huoli siitä, viedäänkö vanhusta enää ollenkaan sairaalaan sellaisten oireiden vuoksi, jotka nuoremman osalta varmasti johtaisivat sairaalakäyntiin. Annetaanko happea, jos on hengitysvajausta, saadaanko tarpeeksi asialleen omistautuneen lääkärin huomiota. Onko hoivakodissa sellaista henkilökuntaa ympäri vuorokauden, jolla on sairaanhoitajan pätevyys suorittaa vaativampia toimia hoivakodin vanhusasukkaan olon helpottamiseksi. Saadaanko tällainen henkilö tarvittaessa paikalle? Entä tilanne yöaikaan?

Ehkä voisi harkita samanlaisen puhelinpalvelun perustamista kuin esim. verottaja on ottanut käyttöön. Kuka tahansa kansalainen voi myös nimettömästi kertoa verottajalle ympäristössään havaitsemistaan laiminlyönneistä verotuksen osalta. Nimettömyys sopisi sen vuoksi, että useat vanhukset tai omaiset ovat huolissaan juuri siitä, kohdellaanko heitä tai omaisasiakasta jatkossa huonosti, jos he ottavat yhteyttä sosiaali- ja potilasasiamieheen ja tuovat esiin epäkohtia.

PÄIHDEHUOLLON YHTEYDENOTOISTA

Päihdehuollon yhteydenotot ovat nykyään voittopuolisesti koskeneet huumeiden korvaushoitoa tai muuta huumeisiin liittyvää hoitoa. Yhteydenottajat ovat nuoria aikuisia, ja pääosin on valitettu koetusta epäoikeudenmukaisuudesta kohtelussa. Asiakkaat ovat katsoneet, että liian tiukka kuri korvaushoidon säännöistä lipsumisesta on johtanut kohtuuttomuuksiin. On koettu, että muita on kohdeltu paremmin vastaavassa tilanteessa.

Muuten voisi todeta huomion, että huumausaineisiin liittyvistä epäkohdista asiamiehelle soittavat ovat olleet hyvin asioihin perehtyneen tuntuisia ja asiallisia, mikä vahvistaa käsi-

tystä siitä, että päihdeongelmaisten joukossa on huomattavaa potentiaalia esim. työelämää ajatellen. Kunhan vain ongelmaan saadaan apua eikä luovuteta.

Koska alkoholin käyttö ei ole tilastojen valossa huomattavasti vähentynyt, olisi mielenkiintoista tietää, miksi pelkän alkoholiongelman kanssa painiskelevat eivät enää ota yhteyttä niin paljoa. Ilman tutkimusta asia ei varmuudella selviä.

TOIMEENTULOTUKI

Toimeentulotuen siirtyminen pääosin Kelan hoidettavaksi vajaan vuoden kuluttua, aiheuttaa tämän selvityksen osalta sen, että toimeentulotukijärjestelmän esittelyssä on syytä odottaa ensi vuoteen. Vuoden 2015 osalta voidaan todeta, että vuosi on vaikuttanut sähköisten järjestelmien sisäänajovuodelta, jolloin erilaisia hakemusten tallentamiseen ja asiakirjojen säilymiseen liittyviä puutteita on asiakkaiden taholta tuotu esiin.

Todennäköisesti ensi vuonna kunnalle jäävä osuus toimeentulotuen myöntämisessä on yhteydessä enemmän asiakkaalle räätälöityyn sosiaalityöhön. Samalla lailla osa sosiaalityötä on myös sosiaalinen luototus. Sosiaalisen luototuksen kautta päästään lähelle sellaista asiakaskuntaa, jonka ongelmia on vaikea tunnistaa.

VAMMAISPALVELUISTA

Vammaispalveluiden yhteydenottoja on tullut runsaammin kuin aikaisempina vuosina. Selvästi asiakkaat ovat olleet huolissaan useissa tapauksissa muutoksista, jotka ovat vähentäneet henkilökohtaisen avustajan työtuntimääriä. Tausta-ajatuksena on ollut korvata henkilökohtaisen avustajan työpanosta muulla kotiavulla ja palvelulla. On katsottu, että perushuollossa esim. peseytyminen jne. avustaminen ei lainsäädännön mukaan kuuluisi henkilökohtaiseen avustajan tehtäviin.

Yhteyttä ottaneet asiakkaat olisivat halunneet säilyttää henkilökohtaisen avustajan työtehtävät totuttuun malliin. Tämä on johtanut valituksiin hallinto-oikeuteen, koska asiakkaat ovat katsoneet hallinnon luottamuksensuojaperiaatteen tarkoittavan sitä, että olemassa oleviin hallintopäätöksiin ei saisi tehdä asiakkaalle haitallisia muutoksia, koska vamma ei ole poistunut.

Muutoinkin asiakkaat ovat kertoneet, että määräaikaisia päätöksiä on alettu tehdä enemmän vammaispalveluissa, kuten kuljetuspalveluissa, vaikka vamman suhteen ei ole lääketieteellistä perustetta määräaikaiselle päätökselle, vaan pikemminkin pitkäaikaiselle toistaiseksi voimassa olevalle päätökselle.

Eduskunnan oikeusasiamies määräaikaisista päätöksistä

Määräaikainen päätös ei ole aina kovin asiakasystävällinen, koska sairas tai vammainen asiakas joutuu turhaan hakemaan itsestään selvää päätöstä jatkuvasti uudelleen.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kuljetuspalvelua koskevassa päätöksessä 18.6.2015 Drno 74/4/15 todetaan, että viranomaisella tulee on asiallinen peruste määräaikaisen päätöksen tekemiselle.

Eduskunnan oikeusasiamies toteaa seuraavaa:
”Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti ja käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Hallintolain 6 §:n säännös sisältää myös ns. luottamuksensuoja -periaatteen. Luottamuksensuoja-periaatteen keskeisenä sisältönä on, että hallinnon asiakas voi luottaa viranomaisen toiminnan oikeellisuuteen, sen virheettömyyteen ja viranomaisen tekemän hallintopäätöksen pysyvyyteen. Luottamuksensuoja-periaatteella tarkoitetaan myös sitä, että hallintopäätöksen pysyvyyden johdosta viranomainen ei pääsääntöisesti voi ilman asianomaisen henkilön omaa suostumusta peruuttaa myöntämäänsä oikeutta tai etuutta tai vähentää sitä, ellei lailla ole erikseen säädetty esimerkiksi palvelun tai tukitoimen edellytysten tarkistamisesta.”

Korkein hallinto-oikeus on eräässä ratkaisussaan (KHO 29.4.2014 T 1447) todennut, että hyvän hallinnon mukaisesti kunnan on vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaisia lakisääteisiä tehtäviä hoitaessaan kiinnitettävä erityistä huomiota palveluiden jatkuvuuden turvaamiseen.

Eduskunnan oikeusasiamies toteaa;
”että kun kysymys on sellaisesta palvelusta, jonka tarve on jatkuva, tulisi viranomaisen tehdä palvelua koskevat päätökset siten, että päätös on voimassa toistaiseksi. Jos päätös on tehty määräaikaisena, päätöksen voimassaoloaikaa tulisi jatkaa, mikäli asiakkaan palvelujen tarve jatkuu muuttumattomana, riittävän ajoissa, ettei asiakkaalle synny epätietoisuutta siitä, onko hänellä edelleen oikeus kyseessä olevaan palveluun.”

Sinänsä lainsäädännössä ei määräaikaisia päätöksiä ole kielletty, mutta niiden täytyy olla perusteltuja.

YHTEYDENOTOISTA TERVEYDENHUOLLOSSA

POTILASVAHINGOISTA JA ASIAKIRJOISTA KYSYTÄÄN

Terveydenhuollon yhteydenotoissa kysellään paljon hoitovirheistä tai potilasvahingoista, mitä termiä potilasvakuutuskeskus käyttää. Samoin edellä mainitut potilasasiakirja-asiat ja niiden sähköistyminen ja uusi käytettävyys kiinnostavat.

Miten uudessa järjestelmässä pystyy pitämään potilastietonsa mahdollisimman suppean joukon tavoitettavissa? Tämän voi pitkälle määritellä potilas itse. Halutaanko pitää potilasasiakirjat mahdollisimman suppeassa viranomaislevityksessä, jolloin äkkisairastumisen yhteydessä tärkeä hoito voi viivästyä. Vai katsotaanko, että aina etusijalla on potilastietojen

nopea saatavuus. Tämän saa potilas itse ratkaista, tekemällä merkinnät sähköiseen potilasasiakirjajärjestelmään.

KORVAUSJÄRJESTELMÄ POTILASVAHINGOISSA

Potilasvakuutuskeskus on vakuutuslaitos, joka käsittelee yksityisessä ja julkisessa terveydenhuollossa tapahtuneita potilasvahinkoja ja etupäässä henkilövahinkoja.

Vuonna 2014 Potilasvakuutuskeskus teki n. 6000 korvauksen hylkäävää päätöstä ja ainoastaan n. 2400 myönteistä korvaavaa päätöstä. Tällä hetkellä kaikista korvaushakemuksista n. 28 prosenttia hyväksytään.

Käytännössä ainoa muutoksenhakukeino Potilasvakuutuskeskuksen lopulliseen hoitovirhehakemuksen hylkäämispäätökseen on se, että asiakas joutuu omalla kuluriskillään haastamaan Potilasvakuutuskeskuksen käräjäoikeuteen. Tämä tarkoittaa sairaan ja mahdollisesti vammautuneen kohdalla kohtuuttoman suurta riskiä. Hävitessään jutun, hävinnyt osapuoli joutuu korvaamaan omat ja vastapuolelle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut, siis käytännössä asianajajien palkkiot ja todistelukustannukset. Maksuton oikeudenkäynti ei suojaa vastapuolen kulujen maksamiselta tappiotilanteessa, eikä oikeusturvavakuutuksetkaan nykyään.

Tämän vuoksi ani harva koskaan voi alkaa hakea muutosta Potilasvakuutuskeskuksen päätökseen tuomioistuimessa. Kuluriski on liian suuri ja voi pahasti velkaannuttaa.

Potilasvakuutuskeskus korvaa suppeammin kuin oikeudellinen järjestelmä vahingonkorvauslain perusteella.

Vain hoitotilanteissa tapahtunut korvataan. Hoivalaitoksen käytävällä tapahtunut kaatuminen ei ole potilasvakuutuksen korvattavia, eivätkä kadonneet hammasproteesit. Esinevahinkoja potilasvakuutuskeskuksesta ei korvata. Siis sosiaali- ja potilasasiamiehen suosituksena olisi oma vastuuvakuutus lisäksi hoivayrittäjille ja miksei kaupungin omillekin laitoksille.

Sairaaloissa ja hoivalaitoksissa tuntuu tapahtuvan lisääntyvässä määrin erilaisia vahinkoja ja esineiden menetyksiä potilaille, joita lakisääteinen potilasvakuutusjärjestelmä ei kata. Vakuutusturvaa kannattaisi laajentaa yksityisellä lisävakuutuksella.

Vantaa
Vanda

26 § Yhteistyösopimus työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (TYP)

726/00.04.00/2016
JN/HN/AT/MT/LL

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 § momentin 4. mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti kaupungin työllisyyspolitiikan toteuttamisesta ja työllisyysasioiden hoitamisesta.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (1369/2014) astui voimaan 1.1.2015 ja lakia alettiin soveltaa 1.1.2016. Työllistymistä edistävällä monialaisella yhteispalvelulla tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa kunta, työ- ja elinkeinotoimisto ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä vastaavat työttömien työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta lain säätämällä tavalla. Laki sekä lain nojalla annettu asetus 1377/2014 edellyttävät kuntaa, TE-toimistoa sekä Kelaa tekemään yhteistyösopimuksen työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun järjestämisestä.

Vantaan kaupungin työllisyyspalvelut, Uudenmaan TE-toimisto ja Kela ovat valmistelleet lain mukaisen yhteistyösopimuksen monialaisen yhteispalvelun järjestämisestä. Sopimuksessa sovitaan monialaisen yhteispalvelun (TYP) palvelujen osalta yhteisistä toimipisteistä ja muualla kuin yhteisissä toimipisteissä tarjottavasta yhteispalvelusta, yhteispalveluun osoitettavasta henkilöstöstä, työttömille tarjottavista palveluista ja kustannusten jaosta. Sopimus on esityslistatekstin liitteenä.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 26

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään valtuuttaa työllisyyspalveluiden johtaja allekirjoittamaan sopimus ja tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä muutoksia.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Yhteistyösopimus työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta

Täytäntöönpano: Työllisyyspalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; työllisyyspalveluiden johtaja Heidi Nygren, puh. 050 312 4373; työllisyyspäällikkö Anu Tirkkonen, puh. 040 547 3944; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

YHTEISTYÖSOPIMUS TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVÄSTÄ MONIALAISESTA YHTEISPALVELUSTA (TYP)

1. Sopimuksen tarkoitus

Tämä sopimus on työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (TYP) annetun lain (1369/2014) ja lain nojalla annetun asetuksen (1377/2014) mukainen sopimus työttömille tarjottavan monialaisen yhteispalvelun järjestämisestä.

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja.

Tässä sopimuksessa sovitaan TYP:in palvelujen osalta yhteisistä toimipisteistä ja muualla kuin yhteisissä toimipisteissä tarjottavasta yhteispalvelusta, yhteispalveluun osoitettavasta henkilöstöstä, työttömille tarjottavista palveluista ja kustannusten jaosta.

2. Sopijapuolet

Vantaan kaupunki

Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto (jäljempänä TE-toimisto)

Kansaneläkelaitos (jäljempänä Kela)

Yhteyshenkilöt sopimukseen liittyvissä asioissa ovat:

Vantaan kaupunki: Heidi Nygren, heidi.nygren@vantaa.fi, puh. 09-83922112

Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto: Pirjo Krokfors, pirjo.krokfors@te-toimisto.fi, puh. 0295 040375

Kansaneläkelaitos: Maiju Kummunmäki, maiju.kummunmaki@kela fi, puh.

3. Toimialue

TYP:n toiminta-alueeseen kuuluvat seuraavat kunnat: Vantaan kaupunki

I TOIMIPISTEET, HENKILÖSTÖ JA PALVELUT

4. Yhteiset toimipisteet

TYP:llä on yksi yhteinen toimipiste monialaisen yhteispalvelun tarjoamiseksi. Toimipiste sijaitsee Vantaan kaupungissa ja siellä työskentelevät kohdan 5. henkilöstö. Tarkemmat tiedot yhteisestä toimipisteestä ovat tämän sopimuksen liitteenä (liite 1).

Muualla kuin yhteisissä toimipisteissä tarjottava monialainen yhteispalvelu

Vantaalla monialaista yhteispalvelua voidaan tarjota kiinteän toimipisteen lisäksi myös aina erikseen sovitusti monikanavaisesti. Palvelujen tuottamisesta kohdassa 4. mainitun palvelupisteen ulkopuolella, sovitaan linjaukset TYP-johtajan johdolla.

5. Henkilöstö

Sopijapuolet osoittavat monialaiseen yhteispalveluun (yhteisessä toimipisteessä työskentelevää asiakastyötä) henkilöstöä seuraavasti:

Vantaan kaupunki: n. 15-20 htv. Yhteisessä toimipisteessä työskentelee n. 15-20 henkilöä
TE-toimisto: vähintään 11 htv. Yhteisessä toimipisteessä asiakastyössä työskentelee vähintään 11 henkilöä
Kela: 1 htv. Yhteisessä toimipisteessä työskentelee 1 henkilö.

Johtoryhmä arvioi vuosittain ennen seuraavan toimintavuoden alkua monialaiseen yhteispalveluun osoitettavan henkilöstön määrää ja jakautumista ammattiryhmittäin suhteessa kuluvan vuoden aikana aloittaneiden asiakkaiden määrään ja palvelutarpeeseen.

Henkilöstörakenne on tämän sopimuksen liitteenä (liite 2).

6. TYP-toimintamallilla tarjottavat palvelut

Yhteisissä toimipisteissä asiakkaalle ovat tarjolla seuraavat palvelut:

Vantaan kaupunki: kunnan tarjoamat työllisyyttä edistävät palvelut, mm. sosiaalityö ja -ohjaus, kuntouttava työtoiminta, terveydenhoitajan palvelut, ohjaus ja neuvonta sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä koulutukseen

TE-toimisto: kaikki julkiset työvoimapalvelut (paitsi kansainvälinen työnvälitys, joka hoidetaan Uudenmaan TE-toimiston kaikkia toimipaikkoja palvelevassa yhteisessä yksikössä)

Kela: tarjoaa ja järjestää työ- ja toimintakykyä edistäviä kuntoutuspalveluja. Kela antaa myös tarvittaessa muuta etuuksia koskevaa neuvontaa.

Tarkempi erittely tarjolla olevista palveluista on tämän sopimuksen liitteenä (liite 3).

Muualla kuin yhteisissä toimipisteissä tarjottavat palvelut:

Kiinteän toimipisteen lisäksi linjausten mukaisesti monikanavaisesti on mahdollisuus tarjota kaikkia TYP-palveluita.

II MONIALAISEN YHTEISPALVELUN JOHTAMINEN JA SISÄINEN ORGANISOITUMINEN

7. TYP:n johtoryhmä ja johtaja

TYP:n toimintaa johtaa TYP-lain ja -asetuksen mukainen johtoryhmä. TE-toimisto on asettanut 29.6.2015 työllistymistä edistävälle monialaiselle yhteispalvelulle johtoryhmän. Johtoryhmän asettamispäätös on tämän sopimuksen liitteenä (Liite 4). (TYP-laki 7 § ja TYP-asetuksen 2§ ja 3 §.) Johtoryhmä toteuttaa laissa ja asetuksessa asetettuja tehtäviä.

Johtoryhmä

1. tekee yhteistyösopimuksen työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun järjestämisestä johtoryhmän toimialueella.
2. asettaa vuosittain monialaisen yhteispalvelun valtakunnallisiin tavoitteisiin perustuvat toimialueensa tavoitteet
3. sopii monialaisena yhteispalveluna tarjottavien palvelujen järjestämiseen tarkoitettujen määrärahojen käyttösuunnitelmasta
4. seuraa ja arvioi monialaisen yhteispalvelun toimeenpanoa ja tavoitteiden toteutumista.

Johtava henkilö vastaa johtoryhmän asettamissa puitteissa:

1. monialaisen yhteispalvelun yhteisten toimipisteiden toiminnan ja muualla kuin yhteisissä toimipisteissä tarjottavan monialaisen yhteispalvelun organisoinnista;
2. monialaisen yhteispalvelun tavoitteiden ja palvelujen järjestämiseen tarkoitettujen määrärahojen käyttösuunnitelman toteutumisen seurannasta;
3. johtoryhmässä käsiteltävien asioiden valmistelusta ja esittelystä johtoryhmälle;
4. monialaisen yhteispalvelun yhteistyökäytäntöjen ja asiakasprosessien kehittämisestä.

Toimintamallissa mukana olevat tahot ovat nimenneet monialaisen yhteispalvelun johtajaksi Ulla Hautamäen ja hänelle varahenkilö nimetään vuoden 2016 aikana. Johtoryhmä on hyväksynyt monialaisen yhteispalvelun johtajaksi Ulla Hautamäen.

8. Sisäinen organisoituminen

Johtavan henkilön tukena on monialaisessa yhteispalvelussa operatiivinen esimies- ja asiantuntijatiimi

1. joka seuraa johtoryhmän linjauksia ja toteuttaa niiden mukaisen toiminnan verkostossa.
2. käsittelee ajankohtaisia monialaisen yhteispalvelun toteutukseen liittyviä asioita, jotka koskeva monialaisen palvelun asiakkaita, henkilöstöä, taloutta, tekniikkaa ja palveluita.
3. valmistelee johtoryhmälle asioita johtavan henkilön tukena.
4. vastuu toiminnasta on kokonaisvaltaisesti johtavalla henkilöllä.

III TOIMINTAMENOT

Työ- ja elinkeinotoimisto, kunnat ja Kansaneläkelaitos vastaavat monialaiseen yhteispalveluun osallistuvan henkilöstönsä palkkaus- ja muista henkilöstökustannuksista.

Monialaisen yhteispalvelun yhteisen toimipisteen toimitila-, laite- ja tietoliikennekustannukset sekä muut monialaisesta yhteispalvelusta ja sen kehittämisestä aiheutuvat kustannukset jaetaan työ- ja elinkeinotoimiston ja sen toimialueeseen kuuluvien kuntien kesken monialaiseen yhteispalveluun yhteisissä toimipisteissä osallistuvan henkilöstön määrän mukaisessa suhteessa.

Kansaneläkelaitoksen osallistuminen yhteisiin kustannuksiin (TYP-lain 8 §:n 2 mom)

Kela osallistuu yhteisen toimipisteen menoihin toimipisteessä työskentelevän henkilöstömäärän suhteessa.

9. Kuntien keskinäinen vastuu toimintamenoista

Vantaan kaupunki vastaa kunnan osuudesta Vantaan osalta.

10. TYP-toiminnasta aiheutuvat yhteiset kustannukset

Monialaiselle yhteispalvelulle tehdään vuosittain budjetti, johon sisällytetään yhteisesti maksettavat kustannukset. Vuodelle 2016 laaditaan budjetti 31.3.2016 mennessä.

IV YHTEISEN TOIMINNAN HALLINNOINTI

11. Henkilörekisteri

TE-toimisto ylläpitää TYP-lain 9 §:n mukaista monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriä (TYPPI). TYPPI-rekisteri on TE-toimiston URA-asiakastietojärjestelmän henkilöasiakasrekisterin osarekisteri.

Käyttöoikeuden monialaisen yhteispalvelun TYPPI-rekisteriin myöntää Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Yhteyshenkilö on Vantaan Työvoiman palvelukeskuksen TE-palveluiden palveluesimies.

12. Asiakirjat

TYP:lle laaditaan Arkistolain (831/1994) edellyttämä arkistonmuodostussuunnitelma (AMS) 30.6.2017 mennessä. Tätä ennen TYP-toiminnassa syntyvät yhteiset paperiasiakirjat arkistoidaan Vantaan työvoiman palvelukeskuksessa sijaitsevaan arkistoon.

Yhteyshenkilöt arkistoasioissa ovat Vantaan työvoiman palvelukeskuksen johtava henkilö ja Vantaan työvoiman palvelukeskuksen TE-palveluiden palveluesimies.

V VOIMASSAOLOAIKA JA MUUTTAMINEN

13. Sopimuksen voimassaoloaika

Tämä sopimus tulee voimaan kun kaikki osapuolet ovat allekirjoittaneet sopimuksen. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

14. Sopimuksen muuttaminen ja irtisanominen

Sopimusta tarkistetaan sopimuskauden aikana jonkun sopijapuolen sitä vaatiessa. Johtoryhmä käsittelee ja tekee muutosesitykset ja käynnistää sopimusneuvottelut. Yksilöidyt muutosesitykset tulee toimittaa johtoryhmälle kirjallisesti viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin muutos halutaan voimaan. Sopimuksen irtisanomisaika on 6 kuukautta.

15. Riitojen ratkaisu

Sopimukseen liittyvät erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan sopijapuolten välisin neuvotteluin.

Allekirjoitukset ja päiväys

Tätä sopimusta on tehty neljä samansanaista kappaletta, yksi kullekin sopijapuolelle**.**

Vantaan kaupunki

_____

Paikka ja aika

Nimenkirjoitusoikeuden omaavan allekirjoitus

_____
Heidi Nygren, työllisyyspalveluiden johtaja

Uudenmaan TE-toimisto

_____

Paikka ja aika

Nimenkirjoitusoikeuden omaavan allekirjoitus

_____
Jorma Ukkonen, johtaja

Kansaneläkelaitos

_____

Paikka ja aika

Nimenkirjoitusoikeuden omaavan allekirjoitus

_____
nimenselvennys, virka-asema

YHTEISTYÖSOPIMUKSEN LIITTEET

1. Yhteiset toimipisteet
2. Yhteisissä toimipisteissä työskentelevä henkilöstö
3. Yhteisissä toimipisteissä tarjottavat palvelut
4. Johtoryhmän asettamispäätös

Yhteistyösopimus työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta

LIITE 1 YHTEISET TOIMIPISTEET

	Osoite	**Aukioloajat**
Toimipiste	Vernissakatu 6, 2. krs, 01300 Vantaa 1.6.2016 lukien: Vernissakatu 1, 4.krs, 01300 Vantaa 1.6.2016 saakka myös Vaskivuorentie 25, 01600 Vantaa	

LIITE 2: YHTEISISSÄ TOIMIPISTEISSÄ TYÖSKENTELEVÄ HENKILÖSTÖ

Toimipiste	**Vernissakatu 6, 01300 Vantaa**	
Taustaorganisaatio	*Tehtävänimike*	*Jos osa-aikainen, työaika*
Vantaan kaupunki	johtava henkilö (1)	
	sosiaalityöntekijä/ sosiaaliohjaaja/ terveydenhoitaja/ koulutusohjaaja (15-20)	
TE-toimisto	palveluesimies (1)	
	asiantuntija / psykologi (vähintään 11)	
Kela	vakuutussihteeri *(1)*	

LIITE 3 YHTEISISSÄ TOIMIPISTEISSÄ TARJOTTAVAT PALVELUT

VANTAAN TOIMIPISTE	
Kunnan tai kuntayhtymän tuottamat palvelut	**Vantaan kaupunki** kunnan tarjoamat työllisyyttä edistävät palvelut, mm. sosiaalityö ja -ohjaus, kuntouttava työtoiminta, terveydenhoitajan palvelut, ohjaus ja neuvonta sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä koulutukseen
Julkiset työvoimapalvelut	**Henkilöasiakkaan julkiset työvoimanpalvelut** kaikki julkiset työvoimapalvelut
Kelan palvelut	**Kela** tarjoaa ja järjestää työ- ja toimintakykyä edistäviä kuntoutuspalveluja. Kela antaa myös tarvittaessa muuta etuuksia koskevaa neuvontaa

27 § Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö esitykseen Uudenmaan maistraatin Vantaan ja Lohjan yksiköiden lakkauttamisesta

VD/304/00.04.03/2016
JN/IL/TH/OR/MT

Maistraatit ovat osa valtion paikallishallintoa. Maistraatit vastaavat alueensa väestötietojärjestelmästä, holhousasioista sekä valtakunnallisesta kuluttajaneuvonnasta. Maistraattien muita tehtäviä ovat mm. avioliiton esteiden tutkinta, nimenmuutosasiat ja perukirjojen osakasluetteloiden vahvistaminen. Maistraatin henkikirjoittaja suorittaa siviilivihkimiset ja hän toimii myös julkisena notaarina ja kaupanvahvistajana.

Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikkö asetti 15.5.2013 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää maistraattien toimipisteverkon sopeuttamista siten, että toiminta on tuloksellista ja asiakaslähtöistä. Työryhmä ehdotti loppuraportissaan (Itä-Suomen aluehallintoviraston julkaisuja 19/2014), että maistraattien toimipisteverkkoa supistettaisiin asteittain silloisista 41:stä yksiköstä 25:een yksikköön. Lakkautettavaksi ehdotetut yksiköt esitettäisiin korvattavaksi vaiheittain yhteisellä asiakaspalvelulla.

Vantaan yksikön lakkauttamista ei esitetty maistraatin palvelupisteverkon supistamista pohtineen työryhmän raportissa. Tilanne on muuttunut Uudenmaan alueen osalta edellä mainitun raportin valmistumisen jälkeen Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien yhdistyttyä Uudenmaan maistraatiksi 1.1.2016 alkaen ja Vantaan yksikön toimitilojen sisäilmaongelmien tultua ilmi.

Uudenmaan maistraatti on tehnyt 7.1.2016 valtiovarainministeriölle esityksen Vantaan yksikön lakkauttamisesta. Yksikkö toimii Vantaalla Tikkurilassa valtion virastotalossa (Kielotie 15). Virastotalossa on sisäilmaongelmia, joiden vuoksi rakennus tullaan purkamaan. Tiloista on muutettava vuonna 2016 ja henkilökunnan terveyden vuoksi mahdollisimman nopeasti. Maistraatti esittää, että Vantaan yksikkö lakkautettaisiin tässä samassa yhteydessä 1.6.2016 alkaen. Maistraatti on arvioinut, ettei se pysty nykyisillä resursseilla ylläpitämään kolmea asianmukaisesti toimivaa asiointipistettä pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa). Maistraatin palveluja annetaan Vantaalla maistraatin oman toimipisteen lisäksi myös kaupungin ylläpitämissä yhteispalvelupisteissä Tikkurilassa, Korsossa ja Myyrmäessä. Henkilökohtaista asiointia maistraatissa edellyttävien suoritteiden määrän on arvioitu olleen Vantaan yksikössä vuonna 2015 yhteensä 12 297 kappaletta.

Valtiovarainministeriö pyytää nyt Vantaan kaupungilta lausuntoa Uudenmaan maistraatin Vantaan-yksikön lakkauttamisesta. Lausunnon määräaika on 19.2.2016. Yhteispalvelusta vastaava asukaspalveluiden toimialan kuntalaispalvelujen tulosalue on valmistellut asiasta seuraavanlaisen lausunnon:

”Vantaan kaupunki suhtautuu myönteisesti siihen, että jatkossa yhteispalvelu (Vantaa-info) hoitaa maistraatin Vantaan-yksikön lakkauttamisen jälkeensä jättämät palvelutarpeet. Maistraatin palvelutarjontaa Vantaa-infoissa tulee kuitenkin arvioida uudelleen syntyneessä muutostilanteessa. Palvelutarjonnan lisäämisen ja parantamisen tueksi maistraatin ja kaupungin väliset prosessit ja työnjako tulee selvittää uudelleen ja yhteistyösopimus tulee päivittää. Lähtökohtana kehittämiselle tulee olla tarkoituksenmukainen ja laadukas palvelutarjonta myös lähipalveluna. Tässä tulee hyödyntää monikanavaista sähköistä asiakaspalvelua, jota tarjotaan tuetusti.

Vantaa edellyttää, että maistraatin toiminnan lakkauttamisesta huolimatta siviilivihkiminen on edelleen mahdollista Vantaalla.”

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 27

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa valtiovarainministeriölle edellä esitetty lausunto Vantaan kaupungin lausuntona esitykseen Uudenmaan maistraatin Vantaan-yksikön lakkauttamisesta.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:

Apulaiskaupunginjohtaja muutti esitystään lisäämällä lausuntoon lauseen ”Vantaa edellyttää, että maistraatin toiminnan lakkauttamisesta huolimatta siviilivihkiminen on edelleen mahdollista Vantaalla.”

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- VM:n lausuntopyyntö
- VM:n muistio 12.1.2016: Esitys Uudenmaan maistraatin Vantaan ja Lohjan yksiköiden lakkauttamisesta

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; palvelupäällikkö Tiina Hörkkö, puh. 050 302 6404; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Lausuntopyyntö VM142:00/2012
2123/03.01.04/2012

12.1.2016

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut:12.1.2016
Dn:o VD/304/00.04.03/2016

Jakelussa mainitut

Esitys Uudenmaan maistraatin Vantaan ja Lohjan yksiköiden lakkauttamisesta

Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimiva maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikkö asetti 15.5.2013 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää maistraattien toimipisteverkon sopeuttamista siten, että toiminta on tuloksellista ja asiakaslähtöistä. Työryhmä ehdotti loppuraportissaan (ks. liite 4), että maistraattien toimipisteverkkoa supistettaisiin silloisesta 41 yksiköstä 25 yksikköön. Lakkautettavaksi ehdotetut yksiköt esitettiin korvattavaksi vaiheittain yhteisellä asiakaspalvelulla.

Yksi lakkautettavaksi ehdotetuista yksiköistä on Uudenmaan maistraatin Lohjan yksikkö. Maistraatti on lähettänyt valtiovarainministeriölle esityksen Lohjan yksikön lakkauttamisesta 1.6.2016 alkaen.

Uudenmaan maistraatti on tehnyt valtiovarainministeriölle esityksen myös maistraatin Vantaan yksikön lakkauttamisesta 1.6.2016 alkaen. Vantaan yksikkö toimii Tikkurilassa valtion virastotalossa. Virastotalossa on sisäilmaongelmia, joiden vuoksi rakennus tullaan purkamaan. Tiloista on muutettava vuonna 2016 ja henkilökunnan terveyden vuoksi mahdollisimman nopeasti. Maistraatti esittää, että Vantaan yksikkö lakkautettaisiin tässä samassa yhteydessä ja asiakaspalvelua annettaisiin jatkossa Uudenmaan maistraatin muissa toimipisteissä sekä Vantaan yhteispalvelupisteissä.

Ohessa on lakkautusesityksiä koskeva muistio (liite 1) sekä Uudenmaan maistraatin esitykset Vantaan (liite 2) ja Lohjan (liite 3) yksiköiden lakkauttamisesta.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa Uudenmaan maistraatin Vantaan ja Lohjan yksiköiden lakkautussuunnitelmasta. Lausunto pyydetään lähettämään **viimeistään 19.2.2016 valtiovarainministeriön kirjaamoon** valtiovarainministerio@vm.fi sekä tiedoksi ylitarkastaja Jaana Salmelle (jaana.salmi@vm.fi).

Lisätietoja antaa ylitarkastaja Jaana Salmi, puh. 02955 30003, jaana.salmi@vm.fi

Hallitusneuvos,
yksikön päällikkö
Tarja Hyvönen

Ylitarkastaja
Jaana Salmi

Valtiovarainministeriö Snellmaninkatu 1 A, Helsinki PL 28, 00023 Valtioneuvosto Puh 0295 16001 (Vaihde) Faksi 09 160 33123 valtiovarainministerio@vm.fi www.vm.fi Y-tunnus 0245439-9

Liitteet	Liite 1	Muistio: Esitys Uudenmaan maistraatin Vantaan ja Lohjan yksiköiden lakkauttamisesta
	Liite 2	Uudenmaan maistraatin esitys Vantaan yksikön lakkauttamisesta
	Liite 3	Uudenmaan maistraatin esitys Lohjan yksikön lakkauttamisesta
	Liite 4	Maistraattien toimipisteverkon supistamistyöryhmän loppuraportti löytyy osoitteesta (ks. kohta Itä-Suomi, Aluehallintovirastojen julkaisuja 19/2014): https://www.avi.fi/web/avi/julkaisut-2014

Jakelu

Vantaan kaupunki
Lohjan kaupunki
Uudenmaan liitto
Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikkö
Oikeusministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Väestörekisterikeskus
JUKO ry
JHL ry
Pardia ry
Svenska Finlands Folkting

Tiedoksi

Valtiovarainministeriön kirjaamo

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Muistio VM142:00/2012

12.1.2016

Kunta- ja aluehallinto-osasto
Ylitarkastaja Jaana Salmi
Lainsäädäntöneuvos Assi Salminen
Ylitarkastaja Suvi Savolainen

ESITYS UUDENMAAN MAISTRAATIN VANTAAN JA LOHJAN YKSIKÖIDEN LAKKAUTTAMISESTA

Rekisterihallintolain 3 §:n 1 momenttiin sisältyvän valtuutussäännöksen nojalla maistraattien sijaintipaikoista ja yksiköistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella. Maistraattien sijaintipaikoista ja yksiköistä annetun valtiovarainministeriön asetuksen (1428/2015) mukaan Uudenmaan maistraatin sijaintipaikat ovat Helsinki, Espoo, Lohja, Raasepori, Vantaa, Hyvinkää ja Porvoo. Tässä muistiossa esitetään, että *Uudenmaan maistraatin Vantaan ja Lohjan yksiköt lakkautettaisiin 1.6.2016 alkaen*. Yksiköiden lakkauttamiset edellyttävät edellä mainitun asetuksen muuttamista.

Taustaa

Maistraattien kiristyvä taloudellinen tilanne sekä vaatimukset tuottavuuden parantamisesta ja toiminnan tehostamisesta edellyttävät, että maistraatit kehittävät jatkuvasti palvelutuotantoaan ja toimintatapojaan. Maistraatit ovat muiden viranomaisten tavoin panostaneet viime vuosina erityisesti paikkariippumattomien palvelukanavien, kuten sähköisten ja puhelinpalvelujen, kehittämiseen sekä viranomaisten välisen yhteistyön lisäämiseen asiakaspalvelun tarjoamisessa. Sähköisten palveluiden kehittäminen on keskiössä myös maistraattien vuosien 2016–2019 strategiassa. Strategiseksi tavoitteeksi on asetettu myös maistraattien oman toimipisteverkon supistaminen strategiakaudella. Strategiassa linjataan, että käyntiasioinnin turvaamisessa hyödynnetään julkisen hallinnon yhteisiä asiakaspalvelupisteitä.

Maistraatin palveluista osa edellyttää edelleen henkilökohtaista asiointia. Tällaisia ovat muun muassa julkisen notaarin palvelut, vihkimiset ja parisuhteen rekisteröinnit sekä ulkomaalaisten rekisteröintipalvelut. Osa henkilökohtaista asiointia edellyttävistä palveluista tarjotaan sovittaessa viraston ulkopuolella esimerkiksi asiakkaan kotona, pankissa tai hoitolaitoksessa. Henkilökohtaista asiointia vaativien palvelujen osuus on arviolta noin 20 % kaikista maistraatin palveluista. Maistraattien 39 yksiköstä 36 antaa tällä hetkellä käyntiasiakaspalvelua.

Maistraattien toimipisteverkon supistamistavoite sisältyi jo maistraattien edelliseen vuosien 2012–2015 strategia-asiakirjaan. Tämän strategian mukaisesti maistraattien palvelupisteverkon uudistamistarpeista tehtiin kokonaistarkastelu, joka valmistui maaliskuussa 2014. Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön vetämän työryhmän tehtävänä oli selvittää maistraattien palvelupisteverkon sopeuttamista siten, että toiminta on tuloksellista, mutta silti asiakaslähtöistä. Työryhmä ehdotti loppuraportissaan (Itä-Suomen aluehallintoviraston julkaisuja 19/2014), että maistraattien toimipisteverkkoa supistettaisiin asteittain silloisista 41 yksiköstä 25 yksikköön. Työryhmän lakkautettavaksi ehdottamista 16 yksiköstä lakkautettiin vuoden 2015 aikana kaksi yksikköä.

Maistraattien yksiköiden lakkauttamista valmisteltaessa käydään aina kunnan ja paikallisten viranomaisten kanssa neuvottelut mahdollisuudesta maistraattien palveluiden tarjoamiseen paikkakunnalla jo olevasta yhteispalvelupisteestä tai sinne perustettavasta uudesta julkisen hallinnon yhteisestä asiointipisteestä. Keskeisessä osassa palveluiden saatavuuden turvaamisessa koko maassa ovat myös maistraattien sähköiset palvelut sekä etäpalvelu.

Julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun kehittämistä on selvitetty viime vuosina valtiovarainministeriön vetämässä Asiakaspalvelu2014-hankkeessa. Hankkeessa kehitettiin ja testattiin julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun uutta toimintamallia. Asiakasta palvelevat julkisen hallinnon yhteisissä asiointipisteissä sekä palveluneuvojat että viranomaisten omat asiantuntijat. Asiantuntijat palvelevat asiakasta oman toimialansa asiantuntemusta vaativissa asioissa joko etäyhteyden välityksellä tai paikan päällä yhteisessä asiointipisteessä. Etäpalvelua on kehitetty valtiovarainministeriön SaDe – ohjelmaan kuuluneessa Etäpalvelu – hankkeessa. Etäpalvelut on tarkoitus toteuttaa kahdessa vaiheessa: ensin yhteispalvelupisteiden/asiointipisteiden kautta ja myöhemmin asiakkaiden suoralla pääsyllä omilta laitteiltaan. Etäpalvelu on tällä hetkellä käytössä 58 yhteispalvelu- ja asiointipisteessä viidessä eri maakunnassa.

Yhteisen asiakaspalvelun uusi toimintamalli on tarkoitus ottaa tulevina vuosina käyttöön mahdollisimman laajasti olemassa olevissa yhteispalvelupisteissä ja perustettavissa uusissa julkisen hallinnon yhteisissä asiointipisteissä. Valtiovarainministeriö valmistelee parhaillaan muutoksia nykyiseen yhteispalvelulakiin. Yhteispalvelulain uudistamisen tavoitteena on varmistaa yhtenäisen, taloudellisen ja tuottavan palvelun toteuttaminen julkisen hallinnon yhteisissä asiointipisteissä.

Kriteerit maistraattien omien palvelupisteiden lakkauttamiselle

Maistraattien palvelupisteverkon supistamista pohtineen työryhmän raportissa maistraattien yksiköt pisteytettiin ja asetettiin järjestykseen seuraavien indikaattoreiden mukaisesti:

- väestöpohja suurimmasta pienimpään,
- henkilökohtaista asiointia edellyttävien palvelujen/suoritteiden[1] määrä suurimmasta pienimpään sekä
- yksikön vuoden 2019 arvioitu henkilölukumäärä suurimmasta pienimpään.

Maistraattien yksiköt sijoitettiin pisteiden keskiarvon perusteella siten, että viimeiseksi sijoittuivat yksiköt, joiden toimintaedellytykset ovat indikaattoreiden perusteella heikoimmat. Lopulliseen esitykseen vaikuttivat harkinnanvaraisesti myös saavutettavuus ja yksikön erityisasema.

Maistraattien yksiköiden lakkauttamista harkittaessa otetaan huomioon edellä mainittujen tekijöiden lisäksi myös kunkin yksikön ja maistraatin kokonaistilanne sekä suomen- ja ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden säilyminen yhtäläisin perustein.

Palvelupisteverkon kehitys vuosina 2008–2015

Maistraattien palvelupisteverkon uudistamistarpeita selvitettiin edellisen kerran vuonna 2008. Tuolloin julkaistussa Maistraatit yhteispalvelussa (12/2008) – julkaisussa määritettiin kriteerit, joiden mukaisesti maistraatin oma palvelupiste voidaan lakkauttaa ja avustavia asiakaspalvelutehtäviä siirtää yhteispalveluna tarjottaviksi. Kriteereinä toimivat asiakaskäyntien määrä (alle 200 kuukaudessa), henkilöstön määrä (alle 5), henkilöstön poistuma tulevina vuosina ja etäisyys toiseen maistraattiyksikköön (alle 50–60 km). Lakkauttamispäätöksiä tehtäessä arvioinnissa on otettu aina huomioon myös kunkin yksikön ja maistraatin kokonaistilanne.

1 Henkilökohtaista asiointia edellyttävinä palveluina / suoritteina on otettu huomioon ulkomaalaisten ensirekisteröinnit, ulkomaalaisten tilapäiset rekisteröinnit, vihkimiset ja parisuhteen rekisteröinnit, julkisen notaarin suoritteet ja kaupanvahvistukset.

Lähtötilanteessa vuonna 2008 maistraateissa oli 57 yksikköä / palvelupistettä. Vuoden 2015 loppuun mennessä näistä yksiköistä on lakkautettu yhteensä 18 yksikköä / palvelupistettä. Vuonna 2008 tehdyn selvityksen perusteella on lakkautettu vuosien 2008–2014 aikana yksiköt / palvelupisteet seuraavilta paikkakunnilta: Loviisa, Imatra, Raisio, Vammala, Kauhava, Ikaalinen, Nokia, Pieksämäki, Suonenjoki, Kitee, Loimaa, Akaa, Jämsä, Saarijärvi, Uusikaupunki ja Huittinen. Keväällä 2014 valmistuneen toimipisteverkkotarkastelun pohjalta on puolestaan lakkautettu vuoden 2015 aikana Kristiinankaupungin ja Juuan yksiköt. Kaikissa toteutuneissa lakkauttamispäätöksissä kulloinkin käytössä olleet kriteerit ovat täyttyneet kokonaisuutena tarkasteltuna.

Yksiköiden lakkautusten yhteydessä on käyty etukäteen kunnan ja paikallisten viranomaisten kanssa neuvotteluja maistraatin palvelujen tarjoamisesta yhteispalvelupisteessä. Neuvottelujen tuloksena kaikissa tapauksissa ei ole kuitenkaan saatu aikaan yhteispalvelusopimusta.

Esitys Vantaan yksikön lakkauttamisesta

Uudenmaan maistraatti on tehnyt 7.1.2016 valtiovarainministeriölle esityksen Vantaan yksikön lakkauttamisesta. Yksikkö toimii Vantaalla Tikkurilassa valtion virastotalossa. Virastotalossa on sisäilmaongelmia, joiden vuoksi rakennus tullaan purkamaan. Tiloista on muutettava vuonna 2016 ja henkilökunnan terveyden vuoksi mahdollisimman nopeasti. Maistraatti esittää, että Vantaan yksikkö lakkautettaisiin tässä samassa yhteydessä 1.6.2016 alkaen. Maistraatti on arvioinut, ettei se pysty nykyisillä resursseilla ylläpitämään kolmea asianmukaisesti toimivaa asiointipistettä pääkaupunkiseudulla.

Vantaan yksikön lakkauttamista ei esitetty maistraatin palvelupisteverkon supistamista pohtineen työryhmän raportissa (Itä-Suomen aluehallintoviraston julkaisuja 19/2014). Tilanne on muuttunut Uudenmaan alueen osalta edellä mainitun raportin valmistumisen jälkeen Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien yhdistyttyä Uudenmaan maistraatiksi 1.1.2016 alkaen ja Vantaan yksikön toimitilojen sisäilmaongelmien tultua ilmi.

Väestöpohja

Vantaan yksikön vaikutusalueeseen on katsottu kuuluvan Vantaan lisäksi Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Tuusula ja Sipoo. Koko vaikutusalueen väestömäärä oli vuoden 2014 lopussa 411 088 asukasta ja Vantaan kaupungin osuus tästä 210 803 asukasta. Vantaa on toisaalta myös osa pääkaupunkiseudun muodostamaa yhteistä asiointi- ja työssäkäyntialuetta, jossa asuu noin 1 097 000 ihmistä.

Sekä Vantaan yksikön vaikutusalueen että pääkaupunkiseudun väestömäärän ennustetaan nousevan edelleen. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuonna 2020 Vantaan yksikön vaikutus alueen kuntien väestömäärän ennakoidaan olevan noin 434 000 asukasta ja Vantaa kaupungin osuuden tästä lähes 225 000 asukasta. Pääkaupunkiseudun väestömäärän ennustetaan kohoavan noin 1 176 000 asukkaaseen.

Uudellamaalla ja erityisesti pääkaupunkiseudulla asuu myös paljon ulkomaalaisia. Vuonna 2014 ulkomaalaisten osuus koko Uudenmaan alueen väestöstä oli 7.3 prosenttia ja pääkaupunkiseudun väestöstä 9 prosenttia. Pääkaupunkiseudulla asui 46 prosenttia kaikista Suomessa vuonna 2014 asuneista ulkomaalaisista. Myös ulkomaalaisten määrä on lisääntymässä voimakkaasti Suomessa ja samalla myös pääkaupunkiseudulla, mikä tulee lisäämään yhdessä muun väestön lisääntymisen kanssa maistraatin palvelujen kysyntää alueella.

Palveluiden saatavuus ja henkilökohtaista asiointia edellyttävien suoritteiden määrä

Vantaan yksikkö on avoinna asiakkaille arkipäivisin virka-aikaan. Henkilökohtaista asiointia maistraatissa edellyttävien suoritteiden määrän on arvioitu olleen Vantaan yksikössä vuonna 2015 yhteensä 12 297 kappaletta.

Maistraatin palveluja annetaan Vantaalla maistraatin oman toimipisteen lisäksi myös kaupungin ylläpitämissä yhteispalvelupisteissä Tikkurilassa, Korsossa ja Myyrmäessä.

Yksikön henkilöstömäärä ja heidän sijoittumisensa yksikön lakatessa

Vantaan yksikössä työskentelee tällä hetkellä 20 henkilöä. Vantaan yksikön henkilökunta voitaisiin sijoittaa yksikön lakkauttamisen jälkeen pääosin noin 21 kilometrin päässä sijaitsevaan Helsingin yksikköön ja noin 25 kilometrin päässä sijaitsevaan Espoon yksikköön sekä tarvittaessa myös Uudenmaan maistraatin muihin yksiköihin.

Maistraatit ovat sitoutuneet noudattamaan yksiköiden lakkauttamisen yhteydessä yhteisesti sovittuja, ”Hyvä henkilöstöpolitiikka maistraateissa liittyen maistraattien yksiköiden lakkauttamiseen ja toiminnan korvaamiseen yhteispalvelulla” – muistioon kirjattuja periaatteita. Yksikön lakkauttamista koskeva esitys on käsitelty maistraatin yhteistoimintaryhmässä 17.12.2015 ja uudelleen 5.1.2016.

Toimitilat

Vantaan yksikkö toimii Tikkurilassa valtion virastotalossa 1136 m2 tiloissa. Vuokranantaja on Senaatti-kiinteistöt ja tilakustannukset ovat noin 185 000 euroa vuodessa. Kuten edellä on todettu, virastotalossa on sisäilmaongelmia, joiden vuoksi rakennus tullaan purkamaan ja maistraatin tulee muuttaa pois tiloista vuonna 2016.

Vantaan yksikön lakkauttaminen ja henkilöstön keskittäminen muihin yksiköihin parantaisi Uudenmaan maistraatin tilatehokkuutta. Maistraatin muissa yksiköissä, joihin henkilöstön olisi tarkoitus siirtyä, on eläköitymisten ja tehtävien siirtojen vuoksi tällä hetkellä tyhjää toimistotilaa. Muiden yksiköiden toimitiloihin tulisi tehdä toimintoja keskitettäessä mahdollisesti joitain muutoksia, jotta ne palvelisivat paremmin asiakaskuntaa. Esimerkiksi vihkitiloja jouduttaisiin mahdollisesti rakentamaan lisää. Kertakustannukset muutostöistä jäisivät kuitenkin jo vuoden vuokrakuluja huomattavasti vähäisemmiksi.

Palveluiden järjestäminen yksikön lakkautuksen jälkeen

Vantaan yksikön lakkauttamisen jälkeen asiakkaat voisivat asioida pääkaupunkiseudulla Helsingin ja Espoon yksiköissä. Pääkaupunkiseudun kunnat ovat samaa asiointi- ja työssäkäyntialuetta ja etäisyydet Vantaalta sekä Helsingin että Espoon yksiköihin ovat lyhyet (ks. tarkemmin jäljempänä taulukko 2) verrattuna muualla Suomessa asuvien asiointietäisyyksiin eri maistraattien yksiköihin. Helsingin ja Espoon yksiköt sijaitsevat myös hyvien julkisten kulkuyhteyksien varrella.

Halutessaan asiakkaat voisivat hoitaa maistraattiasioita myös Uudenmaan maistraatin Raaseporin, Hyvinkään ja Porvoon yksiköissä[2]. Myös edellä mainitut Vantaan kaupungin yhteispalvelupisteet palvelisivat edelleen maistraattien asiakkaita Tikkurilassa, Korsossa ja Myyrmäessä. Lisäksi maistraatin palveluja tarjottaisiin myös sähköisinä palveluina, puhelimitse ja postitse.

Erityisesti kansainvälisten asioiden asiantuntemus ja eri maahanmuuttajaryhmille annettava räätälöity palvelu voidaan Uudenmaan maistraatin mukaan taata parhaiten keskittämällä palvelu pääkaupunkiseudulla. Keskittäminen mahdollistaisi toimivan palvelukonseptin luomisen. Keskittäminen sujuvoittaisi maahanmuuttoprosessia ja auttaisi estämään myös väärinkäytöksiä. Asiakaspalvelu paranisi, kun kansainvälisissä asioissa olisi erityisasiantuntija paikalla aina heti, vaikka joissain tapauksissa käyntiasiakkaiden matka jonkin verran pitenisikin.

2 Lueteltujen yksiköiden lisäksi Uudenmaan maistraatilla on yksikkö Lohjalla, mutta tässä muistiossa ehdotetaan, että myös se lakkautetaan yhtä aikaa Vantaan yksikön kanssa.

Uudenmaan maistraatin näkemyksen mukaan myös holhoustoimen palveluiden saatavuuden varmistaminen väestön ikääntyessä edellyttää näiden palveluiden keskittämistä pääkaupunkiseudulla. Palveluiden keskittäminen tehostaisi muun muassa toimintaa ja helpottaisi yhtenäisten toimintatapojen luomista.

Esitys Lohjan yksikön lakkauttamisesta

Uudenmaan maistraatti on tehnyt 7.1.2016 valtiovarainministeriölle esityksen Lohjan yksikön lakkauttamisesta 1.6.2016 alkaen. Maistraatti on arvioinut, ettei se pysty nykyisillä resursseilla ylläpitämään Lohjalla asianmukaisesti toimivaa asiointipistettä. Esimerkiksi julkisen notaarin palvelut sekä vihkipalvelut pystytään tarjoamaan tällä hetkellä Lohjalla vain Espoon yksikön avulla.

Myös maistraatin palvelupisteverkon supistamista pohtinut työryhmä ehdotti Lohjan yksikön lakkauttamista. Yksikkö sijoittui työryhmän raportissa (Itä-Suomen aluehallintoviraston julkaisuja 19/2014) esitetyssä pisteytyksessä keskimääräisen pistemäärän (27,3) mukaan silloisten 41 yksikön joukossa 29. sijalle.

Väestöpohja

Lohjan yksikön vaikutusalueeseen voidaan katsoa kuuluvan Lohjan lisäksi Inkoo, Karkkila, Siuntio ja Vihti. Alueen väestömäärä oli vuoden 2014 lopussa 97 355 asukasta, joista ulkomaalaisia oli 3065.

Yksikön vaikutusalueen väestömäärä on kasvanut hieman viime vuosien aikana ja kehityksen on ennakoitu jatkuvan samansuuntaisena myös tulevaisuudessa. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuonna 2020 alueen viiden kunnan väestömäärän ennakoidaan olevan noin 98 900 asukasta. Kehitys on sen verran vähäistä, ettei sen voidaan arvioida vaikuttavan kovin merkittävästi maistraatin asiakasmääriin alueella.

Palveluiden saatavuus ja henkilökohtaista asiointia edellyttävien suoritteiden määrä

Henkilökohtaista asiointia maistraatissa edellyttävien suoritteiden määrän on arvioitu olleen Lohjan yksikössä vuonna 2015 yhteensä 954 kappaletta, mikä merkitsee keskimäärin noin neljää suoritetta per työpäivä. Vuonna 2014 vastaava luku oli maistraatin ilmoituksen mukaan kuusi suoritetta per työpäivä.

Lohjan yksikön aukioloaikoja on rajoitettu vähäisen henkilöstömäärän takia siten, että yksikkö on avoinna arkipäivisin klo 9.00–15.00, paitsi tiistaisin klo 9.00–16.15. Lounasaikaan klo 12.00–13.00 toimipiste pidetään joka päivä suljettuna. Julkisen notaarin palveluja tarjotaan yksikössä vain ajanvarauksella.

Yksikön henkilöstömäärä ja heidän sijoittumisensa yksikön lakatessa

Lohjan yksikössä työskentelee neljä henkilöä, joista kolme on osastosihteereitä ja yksi apulaistarkastaja. Näin pienessä yksikössä henkilöstön vähäisyys aiheuttaa ongelmia mm. yksikön yleisen toiminnan ja työturvallisuuden näkökulmista.

Lohjan yksikön lakkauttamisen yhteydessä henkilöt siirtyisivät noin 53 kilometrin päässä sijaitsevaan Espoon tai noin 60 kilometrin päässä sijaitsevaan Helsingin yksikköön. Lohjan ammattitaitoisen henkilökunnan panos auttaisi pääkaupunkiseudun voimakkaasti kasvavan asiakaskunnan palvelemisessa.

Maistraatit ovat sitoutuneet noudattamaan yksiköiden lakkauttamisen yhteydessä yhteisesti sovittuja, ”Hyvä henkilöstöpolitiikka maistraateissa liittyen maistraattien yksiköiden lakkauttamiseen ja toiminnan korvaamiseen yhteispalvelulla” – muistioon kirjattuja

periaatteita. Yksikön lakkauttamista koskeva esitys on käsitelty maistraatin yhteistoimintaryhmässä 17.12.2015 ja uudelleen 5.1.2016.

Toimitilat

Lohjan yksikkö toimii valtion virastotalossa 502 m2 tiloissa. Vuokranantaja on Senaatti-kiinteistöt ja tilakustannukset ovat noin 100 000 euroa vuodessa. Vuokrasopimus päättyy vasta elokuussa 2017, mutta oikeusministeriön alainen oikeusaputoimisto on Uudenmaan maistraatin Senaatti-kiinteistöiltä saaman tiedon mukaan halukas vuokraamaan maistraatin tilat tai ainakin suuren osan niistä jo tätä aiemmin.

Lohjan yksikön lakkauttaminen ja henkilöstön keskittäminen muihin yksiköihin parantaisi Uudenmaan maistraatin tilatehokkuutta.

Palveluiden järjestäminen yksikön lakkautuksen jälkeen

Lohjan yksikön lakkauttamisen jälkeen asiakkaat voisivat hoitaa maistraattiasioita Uudenmaan maistraatin Helsingin, Espoon, Raaseporin, Hyvinkään ja Porvoon yksiköissä[3]. Maistraatti tulee myös selvittämään kevään 2016 aikana mahdollisuudet yhteispalvelupisteen perustamiseen paikkakunnalle. Tavoitteena on, että maistraatin palveluja voitaisiin tarjota yhteispalvelupisteessä myös etäpalveluna.

Vihkimiset voitaisiin hoitaa jatkossa joko Lohjalla käräjäoikeuden tiloissa tai Uudenmaan maistraatin muissa yksiköissä.

Vantaan ja Lohjan yksiköiden lakkautusesitysten vaikutukset kielellisiin oikeuksiin

Uudenmaan maistraatin kielelliset olosuhteet

Uudenmaan maistraatin alueella on tällä hetkellä seitsemän maistraatin yksikköä: Helsinki, Espoo, Hyvinkää, Lohja, Porvoo, Raasepori ja Vantaa. Kaikki yksiköt ovat kaksikielisen Uudenmaan maistraatin yksiköinä kaksikielisiä. Uudenmaan maistraatin toimialueen enemmistön kieli on suomi, jolloin alueen maistraattien yksiköiden virkakielenä on suomi. Kielilain (423/2003) 26 §:n mukaan valtion viranomainen käyttää työkielenään virka-alueen väestön enemmistön kieltä, jollei toisen kielen tai molempien kielten taikka erityisestä syystä vieraan kielen käyttäminen ole tarkoituksenmukaisempaa. Säännös on joustava ja sallii muunkin kuin viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen käyttämisen työkielenä. Kielilain mukaan kaksikielisen viranomaisen on kyettävä toimimaan molemmilla kansalliskielillä. Molempien kansalliskielten käyttäminen myös viranomaisen sisäisenä kommunkointikielenä edistää tämän tavoitteen toteutumista.

Uudenmaan maistraatin toimialueeseen kuuluvat Askolan, Inkoon, Kirkkonummen, Lapinjärven, Myrskylän, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten, Pukkilan, Sipoon, Siuntion, Tuusulan ja Vihdin kunnat sekä Espoon, Hangon, Helsingin, Hyvinkään, Järvenpään, Karkkilan, Kauniaisten, Keravan, Lohjan, Loviisan, Porvoon, Raaseporin ja Vantaan kaupungit.

Uudenmaan maistraatin toimialueelle kuuluvista kunnista kaksikielisiä kuntia, joissa suomi on asukkaiden enemmistön kielenä, ovat Espoo, Hanko, Helsinki, Kauniainen, Kirkkonummi, Lapinjärvi, Lohja, Loviisa, Myrskylä, Porvoo, Sipoo, Siuntio ja Vantaa. Lisäksi Uudenmaan maistraatin alueella Inkoo ja Raasepori ovat kaksikielisiä kuntia, joissa ruotsi on enemmistön kielenä. Muut toimialueen kunnat ovat yksikielisesti suomenkielisiä. Kaksikielisistä kunnista Lohja on säädetty kielilain 5 § 3 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella kaksikieliseksi sen valtuuston esityksestä, vaikka kielilain 5 § 2 momentin raja-arvot eivät täyty.

3 Lueteltujen yksiköiden lisäksi Uudenmaan maistraatilla on yksikkö Vantaalla, mutta tässä muistiossa ehdotetaan, että myös se lakkautetaan yhtä aikaa Lohjan yksikön kanssa.

Kuntien asukkailla on oikeus ja mahdollisuus asioida missä tahansa yksikössä Uudenmaan maistraatin toimialueella.

Vantaan yksikön kielelliset olosuhteet

Asiakkaiden voidaan arvioida asioivan maistraatin Vantaan yksikössä Vantaan kaupungin lisäksi laajimmillaan Askolan, Lapinjärven, Mäntsälän, Myrskylän, Nurmijärven, Pornaisten, Pukkilan, Sipoon ja Tuusulan kuntien sekä Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Loviisan ja Porvoon kaupunkien alueelta. Asiointialue on ainakin osittain vaihtoehtoinen tai päällekkäinen Helsingin, Porvoon ja Hyvinkään yksiköiden kanssa.

Selvimmin asiointia voidaan katsoa olevan Vantaan Tikkurilassa sijaitsevaan yksikköön etenkin Järvenpäästä, Keravalta, Mäntsälästä, Pornaisista ja Tuusulasta, osittain myös Sipoosta ja Nurmijärveltä. Vantaan yksikön ehdotetulla lakkauttamisella on vaikutusta näin ollen erityisesti näiden kahdeksan kunnan asukkaiden kannalta ja seuraavat arviot on tehty niiden osalta.

Asukasmäärät ja kielisuhteet

Vantaan yksikön vaikutusalueen kahdeksan kunnan asukasluku vuoden 2014 lopussa oli yhteensä 411 088 asukasta, joista suomenkielisiä oli 357 855 ja ruotsinkielisiä 14 555. Kunnittaiset kielisuhteet käyvät ilmi taulukosta 1.

Kunta	**Väkiluku 31.12. 2014**	**Suomen-kieliset**	**Ruotsin-kieliset**	**Saamen-kieliset**	**Muut kielet yhteensä**	**Vieras-kielisten osuus, %**	**Suomen-kielisten osuus (%)**	**Ruotsin-kielisten osuus (%)**
Järvenpää	40 390	38 208	370	3	1 809	4,48	94,60	0,92
Kerava	35 317	32 048	420	0	2 849	8,07	90,74	1,19
Mäntsälä	20 621	19 986	192	2	441	2,14	96,92	0,93
Nurmijärvi	41 577	39 748	480	1	1 348	3,24	95,60	1,15
Pornainen	5 148	4 947	109	0	92	1,79	96,10	2,12
Tuusula	38 198	36 372	611	2	1 213	3,18	95,22	1,60
Vantaa	210 803	174 815	5 704	22	30 262	14,36	82,93	2,71
Sipoo	19 034	11 731	6 669	0	634	3,33	61,63	35,04
Yhteensä	**411 088**	**357 855**	**14 555**	**30**	**38 648**	**9,40**	**87,05**	**3,54**

Taulukko 1. Vantaan yksikön vaikutusalueen kuntien asukasmäärät ja kielisuhteet 31.12.2014.

Kunnista ainoastaan Vantaa ja Sipoo ovat kaksikielisiä kuntia, joissa suomi on asukkaiden enemmistön kielenä. Muut ovat yksikielisiä suomenkielisiä kuntia. Muutos vaikuttaisi näin ollen etenkin Vantaan kaupungin 174 815 suomenkieliseen ja 5 704 ruotsinkieliseen asukkaaseen (taulukko 1). Lisäksi se vaikuttaisi muiden seitsemän kunnan yhteensä 183 040 suomenkieliseen ja 8 851 ruotsinkieliseen asukkaaseen. Ruotsinkielisten asukkaiden määrä ja suhteellinen osuus kunnan asukkaista on suurin Sipoossa, jossa ruotsinkielisiä on 6 669, eli 35,04 prosenttia kunnan asukkaista. Voidaan kuitenkin arvioida, että osa Sipoon suomen- ja ruotsinkielisistä asukkaista asioi Uudenmaan maistraatin Helsingin tai Porvoon yksiköissä.

Käyntiasiointeja maistraattien yksiköissä ei ole tilastoitu kielen eikä asiakkaan kotikunnan perusteella, mistä syystä on mahdotonta täysin arvioida sitä, mistä ja millä kielellä asiointi maistraatin Vantaan yksikössä on tapahtunut. Lukujen voidaan kuitenkin arvioida olevan samassa suhteessa kuin yksikön alueella on asukkaita.

Etäisyydet Uudenmaan maistraatin eri yksiköihin

Muutoksella olisi vaikutuksia Vantaan yksikössä asioivien suomen- ja ruotsinkielisten asukkaiden kannalta niin, että välimatka lähimpään maistraatin omaan yksikköön

Uudenmaan maistraatin toimialueella pidentyisi. Vantaan yksikkö on ollut lähin maistraatin yksikkö etenkin itäisen Vantaan, Keravan ja Tuusulan Hyrylän asukkaille sekä myös Sipoon asukkaille (taulukko 2). Näiden alueiden asukkailla matka seuraavaan maistraatin omaan yksikköön kasvaisi, joskaan sipoolaisten osalta ei merkittävästi. Sen sijaan Järvenpään, Mäntsälän, Nurmijärven kirkonkylän ja Rajamäen sekä Tuusulan Jokelan ja Kellokosken asukkaille Hyvinkään yksikkö on Vantaan yksikköä lähempänä ja Pornaisten osalta Porvoon yksikkö on lähin. Vantaan Myyrmäestä on lyhyempi matka Helsingin tai Espoon yksiköihin kuin Tikkurilassa sijaitsevaan Vantaan yksikköön.

Mistä	Vantaan yksikköön (km)	Helsingin yksikköön (km)	Espoon yksikköön (km)	Porvoon yksikköön (km)	Hyvinkään yksikköön (km)
Vantaa					
Tikkurila	0,0	20,8			
Myyrmäki	18,4	14,5	14,5		
Korso	8,0	28,0			
Kivistö	17,4	21,3	23,2		
Sipoo					
Nikkilä	22,2	37,2		27,3	
Söderkulla	21,8	31,6		24,2	
Järvenpää	26,5	41,5			25,1
Kerava	17,9	33,0			40,7
Mäntsälä	46,9	61,9		38,7	28,3
Nurmijärvi					
Nurmijärvi	34,0	37,9	39,9		24,9
Klaukkala	24,9	28,7	30,8		39,3
Rajamäki	41,7	45,6	48,0		16,7
Pornainen	40,1	55,1		28,2	46,7
Tuusula					
Hyrylä	14,2	29,5			33,2
Jokela	34,1	49,5			12,0
Kellokoski	34,2	49,2			22,0

Taulukko 2. Etäisyyksiä (km) Vantaan yksikön vaikutusalueen kunnista ja niiden eri taajamista Uudenmaan maistraatin Vantaan, Helsingin, Espoon, Porvoon ja Hyvinkään yksiköihin. Lähin yksikkö on väritetty.

Maistraatin oman yksikön lakkauttamisen jälkeen Vantaalla voi maistraatille kuuluvissa asioissa asioida edelleen Vantaan kaupungin kolmessa yhteispalvelupisteessä Tikkurilassa, Korsossa ja Myyrmäessä.

Lohjan yksikön kielelliset olosuhteet

Lohjan yksikkö

Asiakkaiden voidaan arvioida asioivan maistraatin Lohjan yksikössä Lohjan kaupungin lisäksi lähinnä Espoon, Hangon, Kauniaisten ja Raaseporin kaupunkien sekä Inkoon, Karkkilan, Kirkkonummen, Siuntion ja Vihdin kuntien alueelta. Asioinnin voidaan arvioida ainakin osittain olevan päällekkäistä tai vaihtoehtoista Espoon ja Raaseporin yksiköiden kanssa.

Selvimmin asiointia voidaan katsoa olevan Lohjan yksikköön Karkkilasta sekä osittain myös Siuntiosta, Inkoosta ja Vihdistä, joskin niistä asioidaan myös Espoon yksikköön. Inkoosta asioidaan myös Raaseporin yksikköön. Lohjan yksikön ehdotetulla lakkauttamisella voi

kuitenkin arvioida olevan vaikutusta eniten näiden viiden kunnan asukkaiden kannalta. Seuraavat arviot on tehty niiden osalta.

Asukasmäärät ja kielisuhteet

Lohjan yksikön vaikutusalueen viiden kunnan asukasluku vuoden 2014 lopussa oli yhteensä 97 355 asukasta, joista suomenkielisiä oli 86 572 ja ruotsinkielisiä 7 080. Kunnittaiset kielisuhteet käyvät ilmi taulukosta 3.

Kunta	**Väkiluku 31.12.2014**	**Suomen-kieliset**	**Ruotsin-kieliset**	**Saamen-kieliset**	**Muut kielet yhteensä**	**Vieras-kielisten osuus, %**	**Suomen-kielisten osuus (%)**	**Ruotsin-kielisten osuus (%)**
Inkoo	5 560	2351	3022	0	187	3,36	42,28	54,35
Karkkila	8 977	8477	77	0	423	4,71	94,43	0,86
Lohja	47 624	44235	1659	4	1726	3,62	92,88	3,48
Siuntio	6 199	4137	1819	0	243	3,92	66,74	29,34
Vihti	28 995	27372	503	1	1119	3,86	94,40	1,73
Yhteensä	**97 355**	**86 572**	**7 080**	**5**	**3 698**	**3,80**	**88,92**	**7,27**

Taulukko 3. Lohjan yksikön vaikutusalueen kuntien asukasmäärät ja kielisuhteet 31.12.2014.

Kunnista Lohja ja Siuntio ovat kaksikielisiä kuntia, joissa suomi on asukkaiden enemmistön kielenä. Inkoo on kaksikielinen kunta, jossa ruotsi on asukkaiden enemmistön kielenä. Karkkila ja Vihti ovat yksikielisiä suomenkielisiä kuntia. Muutos vaikuttaisi näin ollen etenkin Lohjan ja Karkkilan 52 712 suomenkieliseen ja 1 736 ruotsinkieliseen asukkaaseen (taulukko 3). Lisäksi se vaikuttaisi muiden kolmen kunnan yhteensä 33 860 suomenkieliseen ja 5 344 ruotsinkieliseen asukkaaseen. Ruotsinkielisten asukkaiden määrä ja suhteellinen osuus kunnan asukkaista on suurin Inkoossa, jossa ruotsinkielisiä on 3 022, eli 54,35 prosenttia kunnan asukkaista. Voidaan kuitenkin arvioida, että osa Inkoon suomen- ja ruotsinkielisistä asukkaista asioi Uudenmaan maistraatin Raaseporin ja Espoon yksiköissä. Toiseksi eniten ruotsinkielisiä on Siuntiossa, 1 819, mikä on 29,34 prosenttia kunnan asukkaista. Runsaan pääkaupunkiseudulle suuntautuvan työssäkäynnin ja asioinnin vuoksi siuntiolaisten maistraattiasioinnin voidaan olettaa jakautuvan sekä Lohjan että Espoon yksikköjen välille.

Käyntiasiointeja maistraattien yksiköissä ei ole tilastoitu kielen eikä asiakkaan kotikunnan perusteella, mistä syystä on mahdotonta täysin arvioida sitä, mistä ja millä kielellä asiointi maistraatin Lohjan yksikössä on tapahtunut. Lukujen voidaan kuitenkin arvioida olevan samassa suhteessa kuin yksikön alueella on asukkaita.

Etäisyydet Uudenmaan maistraatin eri yksiköihin

Muutoksella olisi vaikutuksia Lohjan yksikössä asioivien suomen- ja ruotsinkielisten asukkaiden kannalta niin, että välimatka lähimpään maistraatin omaan yksikköön Uudenmaan maistraatin toimialueella pidentyisi (taulukko 4). Lohjan yksikkö on ollut lähin maistraatin yksikkö kaikkien viiden kunnan asukkaille, lukuun ottamatta Inkoon läntisimpiä osia, joista etäisyys on lyhyin Raaseporin yksikköön.

Kaikkien alueiden asukkaiden matka seuraavaan maistraatin yksikköön kasvaisi. Etäisyys on paikoin merkittävästikin pidempi, etenkin Lohjan kaupungin läntisistä ja pohjoisista osista. Vaikutus etäisyyteen on pienin Inkoon läntisimmissä ja Siuntion eteläisimmissä osissa, mutta silti kohtalainen.

Mistä	Lohjan yksikköön (km)	Espoon yksikköön (km)	Raaseporin yksikköön (km)
Lohja			
Keskusta	0,0	52,5	48,8
Karjalohja	29,3	77,9	41,5
Nummi	27,2	64,3	74,5
Pusula	65,2	84,1	112,5
Sammatti	19,3	67,6	52,9
Karkkila	44,6	63,5	
Vihti			
Nummela	20,0	38,8	
Keskusta	29,1	48,0	
Siuntio			
Asema	20,3	39,5	57,0
Kirkonkylä	14,1	44,0	52,4
Inkoo			
Keskusta	30,6	49,7	37,2
Degerby	29,4	38,1	46,8
Fagervik	46,4	69,7	27,0

Taulukko 4. Etäisyyksiä (km) Lohjan yksikön vaikutusalueen kunnista ja niiden eri taajamistaUudemaan maistraatin Lohjan, Espoon, ja Raaseporin yksiköihin. Lähin yksikkö on väritetty.

Maistraatin palveluja on tavoitteena antaa yksikön lakkauttamisen jälkeen Lohjalle perustettavasta yhteispalvelupisteestä.

Arviot kielellisistä vaikutuksista, mikäli Vantaan ja/tai Lohjan yksikkö lakkautetaan

Kielilaissa ja julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetussa laissa (424/2003, jäljempänä kielitaitolaki) säädetään kaksikielisen viranomaisen tehtävistä ja henkilöstöltä edellytettävästä kielitaidosta. Kaikki Uudenmaan maistraatin toimialueella sijaitsevat yksiköt ovat kaksikielisiä, joten muutos ei lähtökohtaisesti muuttaisi asukkaiden mahdollisuutta saada palvelua omalla kielellään muista toimialueen yksiköistä.

Kielitaitolain 2 §:n nojalla maistraatin on huolehdittava koulutusta järjestämällä ja muilla henkilöstöpoliittisilla toimilla siitä, että sen henkilöstöllä on riittävä kielitaito maistraatin tehtävien hoitamiseksi kielilaissa ja muussa lainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Rekisterihallintolain 4 §:n mukaan maistraatin sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista määrätään tarkemmin maistraatin työjärjestyksessä. Ruotsinkielisten palvelujen saatavuus on mahdollista ja tulee näin ollen turvata myös käytännön järjestelyillä ja maistraatin antamilla omilla ohjeilla.

Edellä selvitetysti Vantaan ja/tai Lohjan yksikön lakkauttaminen ei vähentäisi ruotsin kieltä käyttävän tai osaavan maistraattien henkilöstön määrää, eikä muuttaisi viranomaisten kielellistä asemaa kummankaan kansalliskielen osalta. Kahden maistraatin yksikön lakkauttaminen Uudenmaan maistraatin alueelta mahdollistaa laajenevissa yksiköissä myös ruotsin kielen tehokkaamman käyttämisen ja mahdollisesti esimerkiksi terminologian yhdenmukaistamisen. Myös kielikoulutuksen järjestämisen voidaan arvioida tehostuvan laajemmissa yksiköissä.

Edellä on esitetty arvioita Uudenmaan maistraatin Vantaan ja Lohjan yksiköihin kohdistuvien asiointien osalta ottaen huomioon yksiköiden vaikutusalueella olevien kuntien kielelliset olosuhteet. Näistä arvioista voidaan todeta, että Lohjan tai Vantaan yksiköiden lakkauttamisella ei asetettaisi yksiköiden vaikutusalueella asuvia kansalaisia eriarvoiseen asemaan heidän käyttämänsä kielen osalta, vaan muutokset kohdistuvat molempiin kieliryhmiin toisiaan vastaavalla tavalla. Ehdotuksen vaikutukset kohdistuvat kielellisestäkin näkökulmasta näin ollen siihen, että matka lähimpään maistraatin omaan yksikköön pitenee.

Lausunnot

Valtiovarainministeriö pyytää lausunnot Uudenmaan maistraatin Vantaan ja Lohjan yksiköiden lakkauttamisesityksistä Vantaan ja Lohjan kaupungeilta, Uudenmaan liitolta, maistraatteja ohjaavilta tahoilta, henkilöstöjärjestöiltä sekä Svenska Finlands Folktingetiltä. Tämän lausuntokierroksen jälkeen valtiovarainministeriö tulee pyytämään lakkauttamisesityksistä lausunnon myös alueellistamisen koordinaatioryhmältä.

Asetusmuutos

Vantaan ja Lohjan yksiköiden lakkauttaminen toteutettaisiin antamalla valtiovarainministeriön asetus maistraattien sijaintipaikoista ja yksiköistä annetun asetuksen muuttamisesta siten, että Vantaan ja Lohjan yksiköt lakkaisivat 1.6.2016 alkaen. Uuden asetuksen mukaan Uudenmaan maistraatin sijaintipaikat olisivat Helsinki, Espoo, Raasepori, Hyvinkää ja Porvoo.

Liitteet
Uudenmaan maistraatin esitys Vantaan yksikön lakkauttamisesta
Uudenmaan maistraatin esitys Lohjan yksikön lakkauttamisesta

28 § Vantaan Rauhanpuolustajat ry:n oikaisuvaatimus Tikkurilan aluetoimikunnan päätöksestä 2.12.2015 § 4

VD/5466/02.03.01.03/2015
JN/MT/LL

Vantaan rauhanpuolustajat ry haki 4.6.2015 saapuneella hakemuksellaan aluerahaa 650 euroa Hiroshiman pommituksen 70-vuotispäivän muistotilaisuuden järjestämiseen Veinin myllyllä Tikkurilassa 6.8.2015. **Tikkurilan aluetoimikunta** myönsi yhdistykselle tähän tarkoitukseen 500 euroa 14.10.2015 § 17. Päätöksessä luki, että tästä avustuksesta tiedotukseen myönnettävä osuus on 150 euroa. Yhdistyksen tuli antaa avustuksen käytöstä tositteisiin perustuva tilitys 15.11.2015 mennessä.

Alueraha on käytettävä haettuun ja osoitettuun toimintaan aluerahahakemuksen ja päätöksen mukaisesti huomioiden aluerahan myöntämisen ja käytön perusteet. Perusteet on hyväksytty yleisjaostossa 19.1.2015 § 13. Hiroshiman pommituksen muistotilaisuuteen aluerahaa myönnettiin hakemuksen, aluerahan myöntämisperusteiden ja tarkentavien ohjeiden mukaan tiedotuskuluihin 150 euroa, esiintymispalkkioihin 150 euroa, matkakustannuksiin 100 euroa, kukkien ostoon 60 euroa ja vuokriin 40 euroa.

Yhdistyksen tilitys saapui 27.10.2015 ja sen mukaan tiedotukseen oli käytetty 765,82 euroa. Tikkurilan aluetoimikunta käsitteli tilityksen 2.12.2015 § 4 ja päätti hyväksyä yhdistyksen aluerahatilityksenä 270 euroa. Avustus maksettiin yhdistyksen toivomalla tavalla tilitystä vastaan. Hakijan lähettämän tilitykseen liittyvän lisäselvityksen mukaan Veinin myllyn yrittäjä ei perinyt tilavuokraa lainkaan, koska sai tilaisuudesta paljon asiakkaita.

Vantaan rauhanpuolustajat ry on jättänyt Tikkurilan aluetoimikunnan päätöksestä 2.12.2015 § 4 oikaisuvaatimuksen 16.12.2015. Yhdistys toteaa, että tiedon saaminen tiedotuskulujen rajaamisesta yli kaksi kuukautta tilaisuuden jälkeen ei anna järjestäjälle mahdollisuutta varautua rajaavaan päätökseen. Yhdistys esittää, että tilitys hyväksytään siten, että tiedotuskulujen korvaus korotetaan 380 euroon ja että avustus on kokonaisuudessaan 500 euroa 270 euron sijasta.

Kaupunginhallitus on 12.5.2014 § 23 päättänyt, että aluetoimikuntien aluerahaesitysten valmistelun tulee olla kaupunkitasoisesti paremmin koordinoitua ja päätöksenteon perusteiden on oltava yhdenmukaisempia. Tästä syystä valmistelussa on kiinnitetty huomiota siihen, että eri alueilla järjestettäviin samankaltaisiin tapahtumiin esitetään samansuuruisia aluerahasummia osallistujamäärä huomioon ottaen. Erityisesti yhtenäistämisessä on kiinnitetty huomiota tiedotus- ja tarjoilukuluihin.

Aluerahan myöntämisessä kohtuullisiksi tiedotuskuluiksi on katsottu pienten tilaisuuksien (alle 200 osallistujaa) kohdalla enintään 150 euroa ja isojen tilaisuuksien (200–1 000 osallistujaa) kohdalla enintään 350 euroa. Aluetoimikuntien päätöksissä tiedotuksesta edellytetään, että tapahtumaa mainostetaan Vantaan Sanomien tapahtumakalenterissa, joka on ilmainen. Maksullista lehti-ilmoittelua tai luukkujakelua aluerahan turvin ei suositella.

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja katsoo, että yhdistys ei jättänyt kohdeavustushakemustaan riittävän ajoissa, jotta se olisi voinut saada päätöksen ennen tapahtumaa. Lisäksi aluetoimikunnan päätöksessä rajattiin selkeästi tiedottamiseen käytettäväksi summaksi 150 euroa.

Asiaan liittyvät asiakirjat ovat kaupunginhallituksen nähtävillä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 28

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hylätä Vantaan rauhanpuolustajat ry:n oikaisuvaatimus Tikkurilan aluetoimikunnan päätöksestä 2.12.2015 § 4 esittelytekstistä ilmenevin perustein.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Oikaisuvaatimus

Täytäntöönpano: asukaspalvelut

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; suunnittelija Meija Tuominen, puh. 040 715 6293; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
SAAPUNUT 16. 12. 2015
Dnro VD/5466/02.03.01.03/2015

Vantaan Rauhanpuolustajat ry
c/o Matinlassi
Orvokkikuja 8 C 52
01300 Vantaa

Vantaan kaupunginhallitus

Oikaisuvaatimus

Tikkurilan aluetoimikunnan aluerahatilitys VD/5466/02.03.01.03/2015

Vantaan Rauhanpuolustajat ry haki aluerahaa Hiroshiman pommituksen 70. vuosipäivän muistotilaisuuden järjestämiseksi 650,00 eur. Aluetoimikunta myönsi tilaisuuden järjestämiseen 500,00 euroa.

Prosessin aikataulu oli seuraava:

Vantaan Rauhanpuolustajat jätti avustusanomuksen 4.6.2015.
Tilaisuus järjestettiin 6.8.2015.
Tikkurilan aluetoimikunta myönsi avustuksen 500,00 eur kokouksessaan 14.10.2015.
Vantaan Rauhanpuolustajat ry jätti tilityksen 27.10.2015.
Tikkurilan aluetoimikunta käsitteli tilityksen kokouksessaan 2.12.2015.

Tilityksen käsittelyssä aluetoimikunta totesi, että tilaisuuden kulut olivat 885,82 eur joista tiedotuskulut olivat 765,82 euroa.

Aluetoimikunta hyväksyi tiedotuskuluista vain 150,00 eur avustukseen oikeuttavaksi.

Koska Vantaan Rauhanpuolustajille ilmoitettiin tiedotuskulujen rajaamisesta vasta 14.10.2015 kokouksen jälkeen, eli yli kaksi kuukautta tilaisuuden jälkeen ei rajaamispäätökseen ollut mahdollisuutta varautua.

Tästä johtuen Vantaan Rauhanpuolustajat ry esittää Vantaan kaupunginhallitukselle, että tiedotuskulujen korvausta korotetaan 150,00 eurosta 380,00 euroon ja että myönnetty avustus 500,00 euroa maksetaan konaisuudessaan 270,00 euron sijasta.

Tilityspäätösessään Tikkurilan aluetoimikunta toteaa mm: Kaupallisten lehtien toiminnan tukeminen isoilla ilmoituskustannuksilla ei ole nykyisessä Vantaan kaupungin taloustilanteessa tarkoituksenmukaista.
Vantaan Rauhanpuolustajat ry:llä ei ole minkäänlaista intressiä tukea käyttämäänsä sanomalehteä Vantaan Sanomia, mutta erinomainen intressi tuoda myös lehti-ilmoittelun kautta toimintaansa ja tilaisuuksiaan tunnetuksi.

Kunnioittaen
Vantaalla 16.12.2015
Vantaan Rauhanpuolustajat ry

Erkki Matinlassi
taloudenhoitaja

29 § Vantaan asunnottomien hyvinvoinnin tuki ry:n oikaisuvaatimus Tikkurilan aluetoimikunnan päätöksestä 2.12.2015 § 6

VD/3148/02.03.01.03/2015
JN/MT/UV/LL

Vantaan asunnottomien hyvinvoinnin tuki (Vahti) ry haki 30.3.2015 saapuneella hakemuksellaan aluerahaa 6 500 euroa Asunnottomien yö -tapahtuman järjestämiseen Tikkurilassa Lauri Lairalan aukiolla 17.10.2015. **Tikkurilan aluetoimikunta** myönsi yhdistykselle 3.6.2015 § 13 äänestyksen jälkeen 1 500 euroa. Yhdistyksen tuli antaa avustuksen käytöstä tositteisiin perustuva tilitys kuittikopioineen 16.12.2015 mennessä. Tilitys saapui 4.11.2015. Tämän jälkeen yhdistykseltä pyydettiin lisäselvityksiä, jotka toimitettiin 23.11.2015.

Tikkurilan aluetoimikunta käsitteli tilityksen 2.12.2015 § 6. Vahti ry oli esittänyt aluerahatilityksenä 1 515 euroa. Tilityksen tarkastamisen yhteydessä kävi ilmi, että yhdistys oli maksanut tapahtuman esiintyjien, valokuvaajan ja järjestysmiesten palkkiot lahjakorteilla, joiden arvo on yhteensä 860 euroa. Aluerahan myöntämisperusteiden (yleisjaosto 19.1.2015 § 13) tarkentavissa ohjeissa on kerrottu, että avustuksen käyttö lahjoihin ja stipendeihin on kielletty. Kaupungin sisäisen tarkastuksen mukaan lahjakortit rinnastetaan lahjoihin ja ovat ennakonpidätyksen alaista tuloa. Tästä syystä lahjakortteja ei hyväksytty tilityksessä osana palkkion maksamista. Aluetoimikunta päätti, että aluerahaa oli käytetty myöntämisperusteiden mukaisesti osoitettuun toimintaan 655 euroa ja 845 euroa päätettiin periä takaisin.

Verohallinnon syventävissä vero-ohjeissa sanotaan palkaksi katsottavasta lahjasta, että rahana tai siihen verrattavana suorituksena työnantajalta saatu lahja katsotaan veronalaiseksi palkkatuloksi. Rahaan verrattavana suorituksena voidaan pitää esimerkiksi esinelahjaa, jonka saaja on saanut vapaasti valita (esim. KHO 1982 II 572). Ostokorttia ja muuta kuin tietyn yksilöidyn esineen ostamista varten annettua lahjakorttia, samoin kuin sellaista lahjaa, esimerkiksi osaketta, joka on helposti rahaksi muutettavissa, on aina pidettävä veronalaisena tulona.

Vantaan asunnottomien hyvinvoinnin tuki ry. on toimittanut 21.12.2015 kaupunginhallitukselle oikaisuvaatimuksen Tikkurilan aluetoimikunnan päätöksestä 2.12.2015 § 6. Yhdistys perustelee vaatimustaan sillä, että ”kaikki esiintyjät ovat nk. kokemusasiantuntijoita, joiden taustalla on asunnottomuutta sekä useimmilla myös päihdekäyttöä; esiintyjien toivomuksesta kulukorvauksia/palkkioita on maksettu lahjakortein”. Yhdistys toteaa, että heille on tullut yllätyksenä se, ettei lahjakortteja saa maksaa aluerahasta. Yhdistys myöntää tehneensä virheen, mutta ilman tahallisuutta tai hyötymistarkoitusta.

Yhdistys pyytää, että koska heidän tilillään ei ole yhtään ylimääräistä rahaa summan takaisinmaksuun, kaupunginhallitus harkitsisi summan kohtuullistamista tai ainakin takaisinmaksuerien jakamista neljään osaan.

Kohdeavustushakemuksessa hakijan pitää rastia kohta: ”Olen tutustunut liitteenä oleviin aluerahan myöntämisen ehtoihin ja tilitysohjeisiin”. Vahti ry on aluerahaa hakiessaan rastinut tämän kohdan.

Asiaan liittyvät asiakirjat ovat kaupunginhallituksen nähtävillä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 29

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) periä Vantaan asunnottomien hyvinvoinnin tuki ry:ltä takaisin 845 euroa Tikkurilan aluetoimikunnan yhdistykselle 3.6.2015 § 13 myöntämästä alueraha-avustuksesta
b) laskuttaa tämä 845 euroa neljässä erässä (4 x 211,25 €) siten, että Vantaan asunnottomien hyvinvoinnin tuki ry maksaa vuonna 2016 takaisin 422,50 euroa ja vuonna 2017 takaisin 422,50 euroa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Oikaisuvaatimus

Täytäntöönpano: asukaspalvelut

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; suunnittelija Meija Tuominen, puh. 040 715 6293; toimistosihteeri Ulla Virtanen, puh. 050 314 5641; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Kaupunginhallitukselle

Vantaan Asunnottomien Hyvinvoinnin tuki ry (Vahti ry) on merkittävä ruoka-aputoimija Vantaalla. Olemme mukana Yhteinen pöytä –hankkeessa jakaen elintarvikkeita vähäosaisille tiistaisin ja torstaisin. Järjestämme myös tempausluontoisia jakoja/ruokailuja ainakin kahdesti vuodessa.

Vahti ry on ollut viime vuosina myös pääjärjestäjä Vantaan Asunnottomien yö –tapahtumassa, jota vietetään joka vuosi köyhyyden vastaisena päivänä 17.10. Aiempina vuosina vieraanamme tapahtumaa avaamassa on ollut mm. asuntoministeri Pia Viitanen. Tänä vuonna 2015 tapahtuman avasi apulaiskaupunginjohtaja Niinistö.

Esiintyjät kaikki ovat nk. kokemusasiantuntijoita, joiden taustalla on asunnottomuutta sekä useimmilla myös päihdekäyttöä. Esiintyjien toivomuksesta kulukorvauksia/palkkioita on maksettu lahjakortein. Nyt yllättäen kävikin ilmi, että lahjakortteja Tikkurilan aluetoimikunta ei ohjeistuksen mukaan voikaan korvata. Täten joudumme maksamaan myönnetystä 1500euron avustuksesta 845euroa takaisin.

Olemme siis tehneet valitettavan virheen, mutta emme tahallisesti tai hyötymismielessä. Vahti ry tekee pyyteetöntä auttamistyötä vapaaehtoisvoimin vantaalaisten vähäosaisten keskuudessa, ilman oman hyödyn tavoittelua.

Tilillämme ei siis ole yhtään ylimääräistä rahaa tuollaisen summan takaisinmaksuun. Pyydämmekin siten kaupunginhallitusta harkitsemaan summan kohtuullistamista ja/tai ainakin maksuerien jakamista 4 osaan.

Vantaalla 22.12.2015

Vahti ry hallituksen puolesta

Tiina Tuomela, Vahti ry pj

Ulla Pyyvaara, Vahti ry sihteeri, Asunnottomien yö toimikunnan pj

Aira Hallikainen, Vahti ry varapj ja rahastonhoitaja

30 § Virkasuhteisten vakanssien perustaminen työllisyyspalveluiden tulosalueella

VD/943/01.01.00.00/2016
JN/HN/MV/EK/MT/LL

Vantaan kaupungin hallintosäännön 18 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää kaupunginjohtajan toimialan sekä konserni- ja asukaspalveluiden toimialan virkojen perustamisesta kaupunginvaltuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti, mainittujen virkojen lakkauttamisesta, virkanimikkeiden muuttamisesta ja kelpoisuusehdoista.

Työllisyyspalveluiden tulosalue kuuluu konserni- ja asukaspalvelujen toimialaan. Vantaan kaupungin työllisyysasioiden hoito on keskitetty työllisyyspalveluiden tulosalueelle. Työllisyyspalveluiden toiminnot järjestellään uudelleen ja organisaatio uudistetaan 1.3.2016 alkaen. Toimintojen uudelleenjärjestelyn ja organisaatiomuutoksen avulla voidaan paremmin vastata toimintaympäristön muutoksiin, lisätä toiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta, vaikuttaa kunnan työmarkkinakustannuksiin sekä kehittää toimintaa. Yleinen työllisyystilanteen heikkeneminen on näkynyt työllisyyspalveluissa asiakasmäärän kasvuna ja asiakaskunnan moninaistumisena.

Työllisyyspalveluiden toimintojen uudelleenjärjestelyllä ja organisaatiomuutoksella selkeytetään organisaatiorakennetta ja johtamista, virtaviivaistetaan toiminnan prosesseja ja uudistetaan vahvasti asiakastyötä. Muutoksella rakennetaan uutta toimintaa tukeva organisaatio, prosessit ja tehtäväkokonaisuudet. Muutoksella on vaikutusta mm. työllisyyspalveluiden henkilöstörakenteeseen, tehtävänkuviin, nimikkeisiin, kelpoisuusehtoihin sekä palkkaukseen. Palvelussuhteen ehdot määräytyvät tehtävän mukaan ja työaikamuodot määräytyvät KVTES:n mukaan. Vakituisen henkilökunnan määrä lisääntyy 76 vakituiseen työntekijään.

Toimintojen uudelleenjärjestelyn ja organisaatiomuutoksen johdosta perustetaan uuden organisaation mukaiset vakanssit ja lakkautetaan tarpeettomiksi käyvät vakanssit. Tarpeettomiksi käyvät virkasuhteiset vakanssit lakkautetaan myöhemmin.

Toimintojen uudelleenjärjestelyn ja organisaatiomuutoksen johdosta on käyty yhteistoimintaneuvottelut, jotka ovat päättyneet 8.1.2016. Kaikille lakkautettavia vakansseja hoitaville vakituisessa työ- tai virkasuhteessa oleville työntekijöille ja viranhaltijoille tullaan tarjoamaan uutta työ- tai virkasuhdetta.

Edellä mainituilla perusteilla on tarkoituksenmukaista 1.3.2016 alkaen perustaa seuraavat virkasuhteiset vakanssit seuraavalla nimikkeellä ja kelpoisuusehdolla:

Sosiaaliohjaaja (9 vakanssia); kelpoisuusehto sosiaalialan korkeakoulututkinto.

Todetaan, että sosiaaliohjaajan tehtävässä käytetään julkista valtaa.

Toimialan henkilöstöyksikkö puoltaa vakanssien perustamista.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 30

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) edellä mainituin perustein lakkauttaa esityksessä mainitut virkasuhteiset vakanssit 1.3.2016 alkaen
b) edellä mainituin perustein perustaa yhdeksän sosiaaliohjaajan virkasuhteista vakanssia 1.3.2016 alkaen
c) että sosiaaliohjaajan viran kelpoisuusehto on sosiaalialan korkeakoulututkinto.

Käsittely:
Apulaiskaupunginjohtaja teki esitykseensä seuraavat muutokset:

Listatekstin 4. kappale ”Toimintojen uudelleenjärjestelyn ja organisaatiomuutoksen johdosta lakkautetaan tarpeettomiksi käyvät vakanssit ja perustetaan uuden organisaation mukaiset vakanssit.” muutetaan muotoon ”Toimintojen uudelleenjärjestelyn ja organisaatiomuutoksen johdosta perustetaan uuden organisaation mukaiset vakanssit ja lakkautetaan tarpeettomiksi käyvät vakanssit. Tarpeettomiksi käyvät virkasuhteiset vakanssit lakkautetaan myöhemmin.”

Listatekstin 6. kappale poistetaan:
”Edellä mainituilla perusteilla on tarkoituksenmukaista 1.3.2016 alkaen lakkauttaa seuraavat virkasuhteiset vakanssit:
000612 työllisyyspäällikkö
308039 työvalmennuspäällikkö
000587 sosiaalityöntekijä
207676 sosiaalityöntekijä
000589 sosiaalityöntekijä
000588 sosiaalityöntekijä”

Listatekstin 8. kappale ”Toimialan henkilöstöyksikkö puoltaa edellä mainittujen vakanssien lakkauttamista ja vakanssien perustamista.” muutetaan muotoon ”Toimialan henkilöstöyksikkö puoltaa vakanssien perustamista.”

Päätösesityksen a)-kohta ”edellä mainituin perustein lakkauttaa esityksessä mainitut virkasuhteiset vakanssit 1.3.2016 alkaen” poistetaan.

Päätös:

Päätettiin

a) edellä mainituin perustein perustaa yhdeksän sosiaaliohjaajan virkasuhteista vakanssia 1.3.2016 alkaen

b) että sosiaaliohjaajan viran kelpoisuusehto on sosiaalialan korkeakoulututkinto.

Täytäntöönpano: asukaspalveluiden toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; työllisyyspalvelujen johtaja Heidi Nygren, puh. 050 312 4373; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

31 § Vastaus Maija Hurrin ja usean muun (34) valtuutetun valtuustoaloitteeseen vanhusten kotihoidon lisäresursoinnista: pitkäaikaistyöttömistä vanhustyön avustajia

VD/8996/00.02.00.03/2015

Asia poistettiin listalta.

32 § Kuolinpesän omaisuuden anominen Vantaan kaupungille

VD/296/02.05.02/2016
JTS/NK/HY-L

Vantaalla on 17.9.2015 kuollut H.V. jättämättä jälkeensä perimään oikeutettuja sukulaisia tai testamenttia.

Perintökaaren 5 luvun 2 §:n mukaan valtiokonttori voi päättää, kun jäämistön arvo on alle 750 000 euroa, että omaisuus luovutetaan sille kunnalle, jossa kuollut henkilö on viimeksi asunut. V:n perukirja on nähtävillä kokoussihteerillä. Perukirja ja sen sisältämät tiedot ovat salassa pidettäviä.

Kaupunginkanslian lakimies ehdottaa, että kaupunginhallitus päättäisi anoa valtiokonttorilta V:n jäämistön luovuttamista Vantaan kaupungille, vainajan kotikunnalle. Sosiaali- ja terveystoimen johtoryhmä esittää, että varojen käyttökohde on väkivaltatyön edelleen kehittäminen yhdessä turvakodin kanssa sekä toimialan ruotsinkielisen palvelun kehittäminen, mikäli omaisuus päätetään luovuttaa kaupungille.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 32

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään tehdä valtiokonttorille anomus H.V.:n kuolinpesän omaisuuden luovuttamiseksi Vantaan kaupungille käytettäväksi esittelytekstissä mainittuihin tarkoituksiin.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
lakimies Niina Kolju, puh. 09 8392 2150, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

33 § Kuolinpesän omaisuuden anominen Vantaan kaupungille

VD/552/02.05.02/2016
JTS/NK/HY-L

Vantaalla on 20.2.2015 kuollut M.N. jättämättä jälkeensä perimään oikeutettuja sukulaisia tai testamenttia.

Perintökaaren 5 luvun 2 §:n mukaan valtiokonttori voi päättää, kun jäämistön arvo on alle 750 000 euroa, että omaisuus luovutetaan sille kunnalle, jossa kuollut henkilö on viimeksi asunut. N:n perukirja on nähtävillä kokoussihteerillä. Perukirja ja sen sisältämät tiedot ovat salassa pidettäviä.

Kaupunginkanslian lakimies ehdottaa, että kaupunginhallitus päättäisi anoa valtiokonttorilta N:n jäämistön luovuttamista Vantaan kaupungille, vainajan kotikunnalle. Sosiaali- ja terveystoimen johtoryhmä esittää, että varojen käyttökohde on vanhusten ja vammaisten saattajapalvelun kehittämishanke, mikäli omaisuus päätetään luovuttaa kaupungille. Ko. kehittämishankkeella korvataan kuljetuspalvelua.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 33

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään tehdä valtiokonttorille anomus M.N.:n kuolinpesän omaisuuden luovuttamiseksi Vantaan kaupungille käytettäväksi esittelytekstissä mainittuun tarkoitukseen.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
lakimies Niina Kolju, puh. 09 8392 2150, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

34 § Vanhusneuvoston toimintakertomus 2015

VD/88/00.01.02.01/2016
JTS/OI/MP/LL

Vantaan vanhusneuvosto on toiminut vuodesta 1999 lähtien. Lakisääteiseksi se tuli vuoden 2014 alusta. Vanhus-palvelulain mukaan Vanhusneuvosto on otettava mukaan vanhuspalvelulain 5 §:ssä tarkoitetun suunnitelman valmisteluun ja 6 §:ssä tarkoitettuun arviointini. Neuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen ja päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka ikääntyneen väestön tarvitsemien palvelujen kannalta.

Vantaan vanhusneuvosto on käsitellyt kokouksissaan kaikkien toimialojen ikääntyviä koskevia aiheita. Kokouksissa on myös annettu lausuntoja ja kannanottoja meneillään oleviin aiheisiin. Vanhusneuvosto on oallistuntu Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmaa 2016 - 2017 käsittelevään työpajaan ja seurannut suunnitelman edistymistä. Vanhusneuvosto tutustui myös Tampereen kaupungin vanhuspalveluihin ja vanhusneuvoston toimintaan.

Myönteisen vanhuskäsityksen edistämiseksi vanhusneuvosto järjesti vanhusten viikolla ikäihmisten ja nuorten yhteisen tapahtuman. Vanhusneuvostolla on omat nettisivut Vantaan kaupungin nettisivujen osana, jossa oli nähtävinä vuoden 2015 uutiskirjeet, lausunnot ja kannantotot sekä vuoden 2014 toimintakertomus ja vuoden 2015 toimintasuunnitelma ja vuosikello.

Toimikunnilla ja neuvottelukunnilla on kaupunginhallituksen päätöksen 11.2.2013 § 21 ”yleis-ohjeet toimikuntien ja neuvottelukuntien asettamiselle toimikaudeksi 2013- 2014” mukaan velvoite esittää kaupunginhallitukselle kertomus toiminnastaan aina toimintavuoden päättyessä tai työn tultua loppuun suoritetuksi.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 34

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi liitteenä oleva vanhusneuvoston toimintakertomus vuodelta 2015.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Vanhusneuvoston toimintakertomus vuodelta 2015

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Erityisasiantuntija Outi Iharvaara, puh. 09 8392 3302, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan vanhusneuvoston toimintakertomus 2015

Hyväksytty 25.1.2016

1. Vanhusneuvoston tehtävä ja jäsenet

Vanhusneuvoston toiminta tuli lakisääteiseksi vuoden 2014 alusta.

Toimintasäännön mukaan Vanhusneuvosto

1. osallistuu ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen arviointiin yhteistyössä muiden toimielinten kanssa
2. osallistuu ikääntyneiden terveyttä ja hyvinvointia sekä itsenäistä suoriutumista edistävien palvelujen suunnitteluun sekä seuraa ja arvioi näiden palvelujen toteutumista
3. edistää ikääntyneen väestön mahdollisuutta osallistua elinoloihinsa vaikuttavien palvelujen suunnitteluun valmisteluun ja seurantaan
4. ottaa kantaa ja antaa lausuntoja asioista, joilla on vaikutusta iäkkään väestön elinoloihin ja iäkkäiden henkilöiden palveluihin
5. laatii oman toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen

Kaupunginhallitus asetti 9.2.2015 Vantaan vanhusneuvoston toimintakaudelle 2015- 2016.

Vanhusneuvosto 2015–2016

Puheenjohtaja Eija Grönfors
eija.gronfors@gmail.com
puhelin 0400 939 542

Varapuheenjohtaja Simo Hiekkalinna
simo.hiekkalinna@kolumbus.fi
puhelin 050 5264 170

Sihteeri Outi Iharvaara
Vanhus- ja vammaispalvelut
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
outi.iharvaara@vantaa.fi
puhelin 040 7052 870

Eläkeläis- ja veteraanijärjestöjen edustajat ja henkilökohtaiset varajäsenet

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Kristina Eskola Eläkeliiton Seutulan yhdistys ry	Jukka Vartiainen Eläkeliiton Seutulan yhdistys ry
Pertti Vuorio 8.2 asti Etelä- Vantaan eläkeläiset ry	Tuula Natunen 8.2. asti Vaarala Hakunilan eläkeläiset ry
Tuula Natunen, 9.2. alkaen Hakunilan eläkeläiset ry	Tuula Saastamoinen, 9.2. alkaen Rajakylä- Länsimäki Eläkeläiset ry
Heimo Liimatainen, 9.2.alkaen Tikkurilan eläkeläiset ry	Tuula Kivijärvi 9.2. alkaen Etelä- Vantaan Eläkeläiset ry
Eija Grönfors Länsi- Vantaan Eläkkeensaajat ry	Paula Hakanen 8.2.2015 asti Tikkurilan Seudun Eläkkeensaajat ry
	Timo Saarinen, 9.2. alkaen Myyrmäen Eläkkeensaajat ry
Jouko Koskinen, alkaen 9.2. Korson Eläkkeensaajat	Paula Hakanen 9.2. alkaen Tikkurilan Seudun Eläkkeensaajat ry
Hilkka Pokki 9.2. alkaen Simonkylän Eläkkeensaajat ry	Eero Salo 9.2. alkaen Myyrmäen Eläkkeensaajat ry
Simo Hiekkalinna Länsi- Vantaan Kansalliset Seniorit ry	Eija Salmenkivi Itä- Vantaan kansalliset Seniorit ry
Ole Åhlgren. 8.2.2015 asti Vanda svenska pensionärer r.f.	Torolf Olsson, 8.2. asti Vanda svenska pensionärer r.f.
Torolf Olsson, 9.2.2015 alkaen Vanda svenska pensionärer r.f.	Ruben Karlsson, 9.2 alkaen Vanda svenska pensionärer r.f
Aila Heikkilä, 8.2.2015 asti Vantaan Ikivihreät ry	Seppo Ronni, 8.2. asti Vantaan Ikivihreät ry

Anneli Korhonen Vantaan Julkisen alan eläkeläiset ry	Marketta Polojärvi 8.2 asti Vantaan Julkisen alan eläkeläiset ry
	Sirkka Salmi- Mehtonen, 9.2. alkaen Vantaan Kristilliset eläkeläiset
Seppo Piitulainen, 8.2. asti Vantaan Kristilliset Eläkeläiset ry	Sirkka Salmi-Mehtonen, 8.2.asti Vantaan Kristilliset Eläkeläiset
Sirkka-Liisa Tarjamo Vantaan Senioriopettajat ry	Anneli Karhunen Vantaan Senioriopettajat ry
Kaarlo Martikainen, 8.2. asti VETRES ja Vantaan sotiemme veteraanit	Annakaisa Mörttinen, 8.2. asti VETRES ja Vantaan sotiemme veteraanit
Annakaisa Mörttinen, 9.2. alkaen VETRES ja Vantaan sotiemme veteraanit	Kaarlo Martikainen, 9.2. alkaen VETRES ja Vantaan sotiemme veteraanit

Asiantuntijat ja heidän varaehenkilönsä

Diakoniasäätiö Foibe Marja Paavilainen	Riitta Ahlroth
Vanhusten Kotiapusäätiö Raimo Huvila	Aija Orenius
Vantaan seurakuntayhtymä diakoniasihteeri Eija Miettinen 8.2 asti diakoni Anne Viljanen, 9.2.alkaen	Yhteisen seurakuntatyön johtaja Pontus Salmi
Konserni- ja asukaspalvelut (Konsas) suunnittelija Leea Halmén	aluepalvelupäällikkö Katja Syvärinen, 8.2.2015 asti
	aluepalvelupäällikkö Markus Vähä-Piikkiö 9.2.2015 alkaen
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala (Mato) alueisännöitsijä Jukka Saari 8.2. asti	liikenneinsinööri Emmi Koskinen 8.2.2015 asti
liikenneinsinööri Emmi Koskinen 9.2 alkaen	alueisännöitsijä Eeva Haverinen 9.2.205 alkaen
Sivistystoimen toimiala (Sivi) kirjastonhoitaja Päivi Kuutti 8.2 asti	koulutuspäällikkö Heli- Kaarina Degerman 8.2.2015 asti
kulttuurituottaja Annikki Alku, 9.2.alkaen	kirjastonjohtaja Päivi Kuutti 9.2. alkaen
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala (Soster) Vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja Timo Aronkytö	Hoivapalvelujen palvelupäällikkö Minna Lahnalampi- Lahtinen

2. Vanhusneuvoston toiminta

2.1 Vanhusneuvoston kokoukset, lausunnot ja kannanotot vuonna 2015

Vanhusneuvoston aloitusseminaari

Uuden Vanhusneuvoston aloitusseminaari pidettiin 23.3.2015 Simonkylän vanhustenkeskuksen juhlasalissa ennen varsinaista kokousta. Tilaisuudessa tutustuttiin toinen toisiin sekä kuultiin Vanhusneuvoston roolista, sen työskentelytavoista sekä Vantaan kunnallishallinnosta vanhusneuvoston toiminnan näkökulmasta.

Vanhusneuvoston kokoukset

Vanhusneuvoston kokouksissa arvioitiin ja seurattiin palvelujen toteutumista, otettiin kantaa uusien palvelujen suunnitteluun ja tehtiin kehittämisehdotuksia toimialoille. Toimialojen esittelijät toimivat yhdyshenkilöinä vanhusneuvoston ja toimialojen välillä. Heidän tehtävänsä on tuoda toimialansa ikääntyviä koskevat aiheet vanhusneuvoston käsittelyyn ja viedä vanhusneuvoston aloitteet, kannanotot ja kehittämisehdotukset toimialansa vastuuhenkilöiden käsiteltäviksi.

Vanhusneuvoston jäsenet ovat yhteyshenkilöitä kuntalaisiin päin. He saavat taustayhteisöiltään mielipiteitä, kokemuksia ja kehittämisehdotuksia käsiteltäviin aiheisiin.

Vanhusneuvosto kokoontui yhteensä kuusi kertaa joista ensimmäinen kokoontuminen oli helmikuussa vuoden 2013- 2014 kokoonpanolla. Kokouksissa käsiteltiin mm. seuraavia aiheita:

SOTE- uudistus
Sporttikortti 70 +
Ikääntyneiden suun terveys ja suun terveydenhuollon palvelut
Vanhusneuvoston toiminta
RAI- toimintakykyarvio palvelutarpeen selvittämisessä
Kutsupohjaiset lähibussit
Sosiaali- ja terveystoimen käyttösuunnitelma 2015
Kotihoidon palveluseteli
Asiakasohjausyksikön toiminta
Ikäihmisten asumispalvelut ja kustannukset
Toimialojen ikäihmisiä koskevien palvelujen suunnitelmat 2016
Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma
Myyrmäen palvelukeskushanke
Vanhusneuvoston seminaari 7.10.2015
Kivistön kaupunkikeskuksen suunnitelma
Sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumista tukevien palvelujen ohjeen valmistelu
Vanhus- ja vammaispalvelujen talouarvio2016
Vanhusneuvoston toiminnan suunnittelua 2016
Tasa- arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
Kotihoidon asiakkuuskriteereiden tarkistaminen
Odotusajat iäkkään henkilön sosiaalipalveluihin
Kuuden suurimman kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannusten vertailu vuonna 2014
Yksi kokous muutettiin työpajaksi (ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma) ja varsinaisen kokous siirrettiin myöhempään ajnakohtaan.

Lausunnot, kannanotot ja ehdotukset

Vanhusneuvosto antaa kannanottoja ja lausuntoja ikäihmisille tärkeistä asioista. Osa lausunnoista pyydetään valmistelijoiden toimesta ja osa tehdään vanhusneuvoston omasta aloitteesta. Vuonna 2015 vanhusneuvoston lausunnot löytyvät www.vantaa.fi/ senioreille / Vanhusneuvosto:

1) Lausunto Kivistön kaupunkikeskus 1- asemakaavaehdotukseen nro 23080052 (5.1.2015)

2) Lausunnossaan 31.8.2015/ Myyrmäen palvelukeskuksen hankesuunnitelman päivitykseen liittyen Vanhusneuvosto esittää, että Myyrmäen tilaohjelmien päivittämisen yhteydessä otetaan huomioon myös senioreiden ja eläkejärjestöjen tilojen tarve.

3) Vanhusneuvoston kokouksen pöytäkirjaan 4.5.2015 on kirjattu, että Vanhusneuvosto esittää, että Kaupunginhallitus käynnistää toimintasäännön (vuodelta 2013) ajantasaistamisen, joka tuodaan vanhusneuvostoon kommentoitavaksi ennen kaupunginhallituksen päätöstä.

4) Vanhusneuvoston pöytäkirjaan 7.12.2015 on kirjattu, että vanhusneuvosto yhtyy Eläkeliiton Seutulan yhdistys ry:n kannanottoon, jossa yhdistys kantaa huolta ikääntyvien kotihoidon resurssien riittämättömyydestä. Lisäksi pöytäkirjaan kirjattiin, että vanhusneuvosto yhtyy Kivistön aluetoiminnan esitykseen Kivistön ja Kanniston alueen ulkoilureittien varrelta puuttuvien penkkien lisäämiseksi ja roskakorien määrän tarkistamiseksi ja tarvittaessa lisäämiseksi.

2.2 Vanhusneuvoston toiminta Vantaan kaupungin ikääntyneiden palveluiden parantamiseksi ja turvaamiseksi

Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman laatimiseen osallistuminen

Vanhusneuvosto osallistui ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman päivittämiseen käsittelemällä ko. aihetta kokouksissaan sekä osallistumalla Vanhus – ja vammaispalvelujen johtoryhmän ja vanhusneuvoston yhteiseen työpajaan 23.11.2015 joissa käsiteltiin ryhmissä seuraavia asioita:

1. Muutokseen valmistautuminen /SOTE
2. Viksusta jatkoon vietävät toimenpiteet
3. Kotiin tuotavien palvelujen kehittäminen
4. Hoiva- asumisen palvelujen kehittäminen
5. Kotona asuvan vanhuksen yksinäisyys

Työpajoissa sovitut kehittämiskohteet sisällytetään hyvinvointisuunnitelmaan

Tutustuminen Tampereen kaupungin vanhuspalveluihin sekä vanhusneuvoston toimintaan

Vantaan vanhusneuvosto teki tutustumiskäynnin Tampereen Koukkuniemeen 21.5.2015. Mukana oli kahdeksan vanhusneuvoston jäsentä. Vanhusneuvosto tutustui ikäihmisten palveluiden rakennemuutokseen Tampereella ja sai kuulla Koukkuniemessä järjestetystä erilaisesta viriketoiminnasta. Tampereen ja Vantaan vanhusneuvoston jäsenet keskustelivat keskenään vilkkaasti vanhusneuvoston toiminnasta. Lopuksi tutustuttiin Koukkuniemen tehostetun palveluasumisen yksikköön.

Yhteistyö pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen kanssa

Pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen tapaaminen pidettiin Vantaalla Myyrmäkitalossa. Tapaamiseen osallistui 28 vanhusneuvoston jäsentä Helsingistä, Espoosta, Kauniaisista ja Vantaalta. Tapaamisessa päätettiin tehdä esitys Vanhusten kotona asumista tukevien palvelujen kehittämiseksi ja lisäämiseksi. Lisäksi sovittiin, että pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen puheenjohtajat valmistelevat yhdessä aloitteen HSL:n liikenteen kehittämiseksi ikäihmisten tarpeisiin.

Pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen sihteerit tapasivat kesäkuussa 2015 ja vertailivat vanhusneuvostojen toimintaa keskenään esim. vanhusneuvostojen esitteitä, toimintasääntöjä, kokouskäytäntöjä, toimintaa jne.

Asumispalvelujen ja palvelutaloasumisen laadun tunteminen

Vanhusneuvosto tutustui kokousten yhteydessä toukokuussa Myyrinkotiin ja elokuussa Koivukylän palvelutaloon.

Ikäihmisten asumisen nykytilan ja tulevaisuuden tarpeiden kartoittaminen

Laurea AMK:n kanssa viriteltiin vanhusten asumiseen liittyvää selvittelyä opiskelijoiden opinnäytetyönä.

2.3 Myönteisen vanhuskäsityksen edistäminen

Vanhusten viikon tilaisuus

Vanhusneuvosto järjesti 7.10 senioreiden ja nuorten yhteisen tapahtuman Monitoimikeskus LUMOssa. Vanhusneuvoston puheenjohtaja toivotti osallistujat tervetulleiksi ja Vantaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, kansanedustaja Antti Lindtman toi Vantaan kaupungin terveiset. ProudAge – liikkeen perustaja työyhteisövalmentaja Anne Pylkkänen esitteli yleisölle, kuinka ottaa haltuun ikääntyminen yksilö-, yhteisö- ja yhteiskunnallisella tasolla. Lumon lukion nuoret esittivät musiikkikavalkadin nuorille ja vähän vanhemmillekin. Lisäksi Korson riviseniorit esittivät tanssia ja Vierumäen koulun oppilaat musiikkia. Seminaari eteni musiikin siivittämänä. Musiikista vastasivat Lauden miehet Ville Haavisto ja Jyrki Härkönen. Tilaisuuteen osallistui noin 130 henkilöä.

Vanhusneuvoston tunnetuksi tekeminen

Vanhusneuvostolla on nettisivut Vantaan kaupungin nettisivujen osana. Vanhusneuvoston omia sivuja ylläpidetään viemällä sinne uutiskirjeet, mahdolliset lausunnot ja kannanotot.

Vanhusneuvoston esityslistat ja pöytäkirjat ovat nähtävillä 31.8.2015 alkaen Vantaan kuntatoimiston sivuilla.

Vanhusneuvoston esitettä päivitettiin.

Vanhusneuvoston uutiskirje lähetettiin joko sähköpostitse tai paperipostissa kaikille uutiskirjeen tilanneille ja niille joiden on työn tai luottamustehtävän vuoksi on seurattava vanhusneuvoston asioita

Vantaan kaupungin asiakaslehti käsitteli vanhusneuvostoa ja vanhusten asioita.

35 § **Vastaus Sari Multalan ja usean muun (45) valtuutetun valtuustoaloitteeseen liikuntalinjakokeilusta Sotungin koulussa**

VD/9104/00.02.00.03/2014
E-LH/LK/LL

Kaupunginvaltuutettu Sari Multala ja useat muut (45) valtuutetut tekivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Urheilun hyödyt nuorille ovat kiistattomat. Ehdotamme, että Vantaalla ryhdytään selvittämään liikuntalinjan perustamista yläkouluihin. Kokeilu voidaan toteuttaa yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa ja näin ollen kunnalle ei muodostu merkittävää taloudellista rasitetta.

Oppilaille voidaan järjestää mahdollisuus harjoitella esimerkiksi aamulla ennen koulua tai iltapäivällä koulun jälkeen. Käytännössä toiminta tapahtuisi normaalin opetussuunnitelman ulkopuolella. Lukujärjestys olisi kuitenkin urheilua harrastaville yhtenäinen koulun alkamis- ja lopettamisajan suhteen. Parhaiten tämä onnistuu järjestämällä oppilaat samalle luokalle.

Paikalliset urheiluseurat ovat jo ilmaisseet kiinnostuksensa osallistua mallin toteutukseen ja tarjonneet valmentajiaan sekä harjoittelupaikkojaan käyttöön tätä tarkoitusta varten. Kaupungin puolelta tarvitaan tahtotila järjestää urheilevia oppilaita samoille luokille ja mahdollisesti harjoituspaikkojen käyttömahdollisuus. Ehdotamme, että Sotungin koulussa käynnistetään kokeilu mahdollisimman pian. Kokeilun onnistuessa voidaan toiminta laajentaa myös muihin Vantaan yläkouluihin.

Yhteistyössä urheiluseurojen kanssa toteutetun liikuntalinjan hyötyinä ovat:

- Yhdistää sujuvasti tavoitteellisen urheilun harrastaminen ja koulunkäynti
- Kehittää ja tiivistää kunnan ja seurojen välistä yhteistyötä
- Vapauttaa liikuntapaikkojen ja -tilojen ilta-aikoja ohjaamalla osa harjoituksista aamu ja iltapäiviksi
- Pitää nuoret harrastustoiminnan parissa nykyistä pidempään
- Mahdollistaa urheiluseuroille lisätä matalan kynnyksen harrastustoimintaa niille nuorille, jotka eivät halua kilpaurheilijoiksi
- Lisätä nuorten liikkumista yläkouluiässä

Samantapaisia liikuntalinjoja on toteutettu hyvin kokemuksin mm. Tuusulassa ja Espoossa. Me allekirjoittaneet uskomme, että **Vantaan tulee pyrkiä edistämään nuorten urheiluharrastusta aloittamalla liikuntaluokkakokeilu Sotungin koulussa.”**

Kaupunginvaltuusto 20.10.2014 § 10

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Sivistystoimen toimiala toteaa vastauksena seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 2.3.2015 § 24 palauttaa uudelleen valmisteltavaksi sivistystoimen toimialalle kaupunginvaltuutetun Sari Multalan ja usean muun valtuutetun tekemän valtuustoaloitteen.

Vantaan suomenkielisessä perusopetuksessa on käynnissä kaupunki- ja koulukohtainen opetussuunnitelman uudistamistyö. Kaupunkitasoisen opetussuunnitelmatyön lähtökohtana on ollut toiminnan kehittäminen ja oppilaiden yhdenvertaisuuden lisääminen. Työn tavoitteena on ollut käydä ammatillista keskustelua siitä, mitä koulussa pitää edelleen kehittää, muuttaa tai jättää tarpeettomana pois.

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelmaa on valmisteltu yhteistyössä muun muassa kirjaston, seurakuntien, kulttuuripalveluiden, liikuntapalveluiden, nuorisotoimen, luontokoulun ja Vanvary:n (Vantaan vanhempainyhdistysten alueyhdistys) kanssa. Yhteissuunnittelua on tehty myös Pääkaupunkiseudun urheiluakatemia Urhean kanssa. Yhteisen suunnittelun pohjalta on luotu Vantaan lähikouluperiaatteeseen soveltuva malli (Urhea-toiminta) tavoitteellista kilpaurheilua harrastavien 7.-9. vuosiluokkien oppilaiden hyvinvoinnin ja koulunkäynnin tukemiseksi.

Opetuslautakunta on 8.12.2015 kokouksessaan hyväksynyt Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman luvut 1-5, 7 ja 9-12. Opetussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä on päätetty, että kaikki vantaalaiset koulut, joissa on luokka-asteet 7-9 ovat Urhea-kouluja 1.8.2016 alkaen. Urhea –koulut tukevat urheiluseuroissa tavoitteellisesti urheilevien lasten ja nuorten koulunkäynnin ja urheiluharrastuksen yhteensovittamista. Urhea-toimintaan voidaan ottaa koulun omia oppilaita, jotka harrastavat urheilua seuroissa aktiivisesti ja tavoitteellisesti.

Jokainen Urhea-koulu tarjoaa 7., 8. ja 9. vuosiluokilla yhden lyhyen (yksi vuosiviikkotunti) valinnaisen Urhea-kurssin, jonka sisällöt ja opetussuunnitelma valmistellaan yhteistyössä Pääkaupunkiseudun urheiluakatemia Urhean kanssa. Syksyllä 2016 Urhea –valinnaisen voivat valita tulevat 7.-vuosiluokan oppilaat. Urhea –valinnaista voidaan lisäksi tarjota muillekin urheilusta kiinnostuneille oppilaille. Urhea-oppilaat osallistuvat liikunnallisten tapahtumien ja välituntiliikunnan ideointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilökunnan kanssa.

Urhea-oppilaiden tulee sitoutua noudattamaan koulun, urheiluseuran, Urhean (Pääkaupunkiseudun urheiluakatemia), oppilaan huoltajan ja oppilaan välillä solmittavaa Urhea-sopimusta.

Urhea-kouluissa toimintaan osallistuville oppilaille mahdollistetaan harjoitusaikaa seuraavasti:

1. Alueen koulut pitävät henkilökunnan suunnittelu- ja kokousajan samaan aikaan viikoittain. Tämä mahdollistaa urheiluseuroihin kuuluvien oppilaiden osallistumisen seurojen järjestämään valmennukseen ja lajiharjoitteluun. Tällöin Urhea-oppilailla on mahdollisuus myös yleisliikuntaharjoitteluun, jonka sisällöstä voidaan sopia oppilaan valmentajan tai koulun liikunnan opettajan kanssa. Iltapäiväharjoitteluaikana tapahtuva harjoittelu on urheiluseurojen valmentajien ohjaamaa tai oppilaan omatoimista harjoittelua.

2. Alueen koulujen Urhea-oppilaat aloittavat yhtenä aamuna viikossa koulun vasta klo 9.00. Tämä mahdollistaa urheiluseuroihin kuuluville oppilaille osallistumisen seurojen järjestämään valmennukseen klo 7.00–8.30. Urhea-oppilailla on mahdollisuus kyseisenä aamuna myös yleisharjoitteluun, jonka sisällöstä voidaan sopia oppilaan valmentajan tai koulun liikunnan opettajan kanssa. Aamulla tapahtuva harjoittelu on urheiluseurojen valmentajien ohjaamaa tai oppilaan omatoimista harjoittelua.

Keväällä 2016 selviää mitkä urheiluseurat lähtevät mukaan Urhea –toimintaan.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 35

Sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Sari Multalalle sekä 45 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle suomenkielisen perusopetuksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Opetuspäällikkö, Kirsi Kolu, etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi, 040 733 4239
Opetustoimen asiantuntija, Lotte Koivulainen, etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi, 040 576 9241

36 § **Lausunnon antaminen Helsingin hallinto-oikeudelle asemakaavamuutoksesta 002269 sekä tonttijaosta ja tonttijaon muutoksesta, Hämeenkylä, tehdystä valituksesta/Hämeenkylän Omakotiyhdistys r.y.**

VD/2581/10.02.04.01/2015
HP/KK/TK/JB

Kaupunginvaltuusto on 16.11.2015 § 10 päättänyt hyväksyä 12.10.2015 päivätyn asemakaavamuutosehdotuksen 002269 sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Kylväjänkuja 12.

Kylväjänkuja 12:n tontille on suunnitteilla hoitokoti, jonka rakennusoikeustarve on 2 500 km2. Rakennusoikeus kasvaa 635 k-m2. Tontilla on pähkinäpensaita, jotka asukkaat haluavat suojella. Rakennushanketta on siirretty niin, että pähkinäpensaita säästyy mahdollisimman paljon. Lisäksi on istutettava uusia pähkinäpensaita.

Asemakaavamuutos koskee osa korttelia 12058 sekä katualuetta kaupunginosassa 12 Hämeenkylä / Kylväjänkuja 12.

Tonttijako ja tonttijaon muutos koskee osa korttelia 12058

Hämeenkylän Omakotiyhdistys r.y. on valittanut valtuuston päätöksestä Helsingin hallinto-oikeudelle.

Helsingin hallinto-oikeus on pyytänyt kaupunginhallitusta hankkimaan valituksen johdosta kaupunginvaltuuston lausunnon. Lausunto on annettava 19.2.2016 mennessä.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 12 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää selityksen antamisesta kaupunginvaltuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen, jos kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen.

Ympäristön, rakentamisen ja maankäytön toimialan kaupunkisuunnittelussa ja yrityspalveluissa on valmisteltu hallinto-oikeudelle annettava lausunto. Lausunnossa esitetään valitus hylättäväksi aiheettomana.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 36

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa Helsingin hallinto-oikeudelle liitteen mukainen lausunto kaupunginvaltuuston päätöksestä 16.11.2015 § 10 tehdystä valituksesta.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Lausunto
- Valitus

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 839 22675
kiinteistöpäällikkö Kai Ketelimäki, puh. 839 23816
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Helsingin hallinto-oikeudelle

Viite: Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 300/16, 07921/15/4103/8.1.2016

Asia: Lausunto Vantaan kaupunginvaltuuston asemakaavamuutoksen nro 002269, Hämeenkylä, Kylväjänkuja 12, hyväksymispäätöksestä 16.11.2015 § 10 tehdystä valituksesta.

Pyydettynä lausuntonaan Vantaan kaupunginhallitus esittää seuraavaa:

Vantaan kaupunginhallituksen johtosäännön 4 §:n 12. kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää selityksen antamisesta valtuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen, jos kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen. Koska kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen, on sen tehtävänä antaa nyt pyydetty lausunto.

Kaupunginhallitus toteaa aluksi, että Hämeenkylän Omakotiyhdistys ry ei jättänyt muistutusta, kun kaavaehdotus oli MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 12.8. – 10.9.2015.

Valituksessa katsotaan, että Vantaan kaupunki ei ole ottanut huomioon päätöksessään että alue on luonnonsuojelulain 29§:n mukaan suojeltava alue. Kaupunginvaltuuston esityslistassa todetaan, että alueella on pähkinäpensaita, jotka asukkaat haluavat suojella, ja että ympäristön asukkaat jättivät kaupungille vaatimuksen asemakaavan muuttamiseksi ja alueen suojelemiseksi ja että sisältö on kaavaselostuksessa. Lisäksi todetaan mielipiteissä vaaditun, että tontti tulisi kaavoittaa puistoksi tai luonnonsuojelualueeksi ja pitäisi jättää rakentamatta, ja että Uudenmaan ELY-keskuksen tulisi määrittää luontotyyppi.

Esityslistan liitteenä oli kaavaselostus ja muistutukset vastineineen. Kaavaselostuksessa on esitetty saadut mielipiteet kokonaisuudessaan. Kaavaselostuksessa Luonnonsuojelulain (LSL) 29 §:ään viitataan kuusi kertaa ja muistutuksissa kuusi kertaa. Näin LSL 29 §:n sisältö on ollut tiedossa ja on otettu kaavoituksessa ja päätöksenteossa huomioon.

LSL 2 §:n mukaan *luonnonsuojelusuunnittelussa* ja maiseman suojelussa on otettava huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset näkökohdat sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet.

Alueen väestö vanhenee, kuten kaavaselostukseen on taulukoitu. Siksi uusi hoitokoti on alueella tarpeellinen. Vantaalla Vihdintien varren kaupunginosissa on nyt vain yksi palvelutalo ja kaksi hoitokotia: kaupungin palvelutalo Kastanjakujalla, Attendon hoivakoti Varistontiellä, ja Ykköskoti Niittäjäntiellä, jotka eivät vastaa kysyntään. Tontti on tasainen, moreenipohjainen ja hoitokotihankkeelle hyvin sopiva.

Alueen käyttöön tonttimaana on luonnonsuojelulain 2 §:n mukaiset perusteet

- taloudelliset (kaavoitetun tonttimaan käyttö palvelurakentamiseen),
- sosiaaliset (vanhusväestön tarve tehostettuun asumispalveluun),

- alueelliset (alueen väestörakenne ja tuleva väestökehitys) ja
- paikalliset (hankkeelle sopiva tontti hyvällä maapohjalla valmiin kadun ja kunnallistekniikan yhteydessä).

Kaupunginhallitus toteaa, että mahdollisimman suuri osa tontin pähkinäpensaista säilyy. Länsi-Vantaalla on laaja luonnonsuojelualueiden verkosto, jolloin tämä erillinen alue ei ole suojelun kannalta oleellinen. Hämeenkylässä ja Askistossa on myös laajempia rauhoitettuja pähkinäpensaslehtoja. Luontotyypin suojelutaso on suotuisa, kun sen luontainen levinneisyys ja kokonaisala riittävät turvaamaan luontotyypin säilymisen (LSL 5 §). Luonnonsuojelualue voidaan perustaa vain maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella, koska tämä alue ei sisälly valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan (LSL 24 §).

Kaavassa tontin pohjoisosaan annetaan pähkinäpensaille suojelumerkintä. Pähkinäpensaita tulee säilyttää mahdollisimman paljon. Lisäksi tulee istuttaa uusia pähkinäpensaita.

Uudenmaan ELY-keskus toteaa lausunnossaan valituksessa esitetyn lisäksi, että
” ELY-keskus katsoo, että kyseinen pähkinälehto ei ole esteenä kaavaehdotuksen mukaisen ratkaisun hyväksymiselle, koska alue on jo aiemmin hyväksytyssä kaavassa varattu rakentamiseen. Kaavaehdotus on lisäksi laadittu niin, että pähkinäpensaita pystytään rakentamisesta huolimatta säilyttämään.”

Uudenmaan ELY-keskus, jonka tehtävänä on rajata luontotyypit ja päättää luonnonsuojelualueiden perustamisesta, ei ole LSL 30 §:n mukaisesti rajannut luontotyyppiä eikä lausunnossaan esitä tätä aluetta luonnonsuojelualueeksi.

Kyseessä on kaupungin sosiaali- ja terveystoimen ja **yleisen edun kannalta erittäin tärkeä vanhusten tehostetun asumispalvelun yksikkö** (hoitokoti), jolle on välitön rakentamistarve. Tehostetun asumispalvelun asiakkaat tarvitsevat runsaasti fyysistä avustamista, ohjausta ja/tai tukea päivittäisissä toiminnoissaan. Asukkaat eivät itse hae palveluita talon ulkopuolelta vaan kaikki palvelut tuodaan rakennukseen sisälle. Siksi tontin sijainti muiden palvelujen läheisyydessä ei ole tarpeen. Tontti on sopivan kokoinen. Tontilla on rakentamiseen hyvä ja tasainen moreenipohja. Tontille on valmis katuyhteys ja kunnallistekniikka. Palvelutasoltaan alue kuuluu joukkoliikennekaupunkiin. Muita hankkeelle sopivia vapaita tontteja ei Vihdintien vyöhykkeellä ole.

Pähkinäpensaita on vain osalla tonttia. Asemakaavamuutoksessa alueella säilyy 1015 + 54 = 1069 m2:n laajuiset pähkinä-pensaslehdot. Pysäköintialue ja oleskelupihan ulkoilutie eivät sijoitu pähkinäpensasalueelle. Rakennuskin sijoittuu pääosin pähkinäpensasalueen ulkopuolelle.

Tontille on aiemmin esitetty pientaloasumista. Asemakaavaa ei ryhdytty muuttamaan, vaan tontti jäi odottamaan sopivaa palveluhanketta.

Valituksessa viitataan Vantaan tavoitteisiin viheralueiden osalta. Kaupunginhallitus toteaa, että kyseessä on voimassa olevan asemakaavan mukainen **rakentamaton tontti**, ei asemakaavan puisto eikä yleiskaavan viheralue. Näin on siitä huolimatta, että aluetta on hoidettu kaupungin metsäohjelman mukaisesti. Yleiskaavassa Vantaa on varannut virkistys- ja luonnonsuojelualueiksi peräti kolmanneksen kaupungin pinta-alasta. Yleiskaavassa on myös erityisesti osoitettu *luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet* (luo-alueet), jota tällä kohdalla ei ole.

Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Kyseinen tontti ei ole osa laajempaa viheralueverkostoa, vaan jo rakennettujen tonttien ympäröimä yksittäinen rakentamaton tontti.

Rakennusoikeuden muutoksen osalta kaupunginhallitus toteaa, ettei muodostuva tonttitehokkuus e = 0,40 eole pientalotonteilla tavaton, esimerkiksi Hämeenkylässä Terhotiellä on käytetty e = 0,50 tehokkuutta.

Asemakaavan muutoksia tarvitaan, jotta kaupunkia voidaan kehittää. Tässä tapauksessa asemakaava tarkistetaan asumispalveluhankkeelle sopivaksi. Tontti on jo voimassa olevassa asemakaavassa varattu yleiseen rakentamiseen ja kaksikerroksiselle rakennukselle. Rakennusoikeuden lisäys tarvitaan, koska voimassa olevan asemakaavan 1800 k-m2:n rakennusoikeus ei riitä hankkeelle, joka tarvitsee 2500 k-m2 rakennusoikeuden asumispalvelun tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi (neljä 12 huoneen yksikköä huomioiden yöhoito). Kaupungeissa esiintyy yleisesti eri tonteilla erilaisia käyttötarkoituksia ja rakennusoikeuksia eikä kaava ole sen vuoksi epäoikeudenmukainen eri maanomistajia kohtaan. Ympäröiville pientalotonteille ei ole mahdollista toteuttaa vastaavanlaista ja vastaavankokoista hoitokotia.

Kyseessä on nyt yleisten rakennusten tontti, tuleva palvelurakennusten tontti, jolle rakennetaan hoitokoti. Tämä tarvitsee taloudellisesti ja kustannustehokkaasti toimiakseen 24 huonetta / yöhoitaja, jolloin nykyaikainen 48 huoneen hoitokoti on kooltaan 2465 k-m2. Vanhusten hoidon järjestäminen alueellisesti kattavasti ja kustannustehokkaasti on yhteiskunnan, kaupunkilaisten sekä erityisesti vanhusten ja heidän omaistensa etu. On kaupungin etu, että kaupungissa on myös yksityisiä hoitokoteja ja muita laitoksia, jolloin kaupungin ei itse tarvitse järjestää palvelua ja rahoittaa rakentamista. Tontille tuleva toimija on kilpailutettu. Aloite on ollut kaupungin. Kaava-alueen omistaa kokonaan kaupunki eikä kaavamuutokseen sisälly ympäröiviä pientalotontteja.

Valituksessa viitataan kaavamerkinnän muuttamiseen yksityisen palvelun sallivaksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että yksityinen hoitokoti palvelee yleistä etua vastaavasti kuin yksityinen sairaala, koulu tai päiväkoti. Nykyisin katsotaan yleisesti, että kunnan ei tarvitse tuottaa kaikkia palveluita itse, vaan riittää, että kunta luo edellytykset tarpeellisten palveluiden toteuttamiselle. Yleiskaava ohjaa kunnan maankäyttöä yleispiirteisesti (MRL 35 §), jolloin yleiskaavan pientaloalue sisältää tarvittavat palvelut. Samalla yleiskaavan pientaloalueella on nyt myös *Hämeenkylän kirkko* (2 438 k-m2). Kaavamuutos on siten yleiskaavan mukainen.

Asemakaava ohjaa maankäytön yksityiskohtaisesti eri tarkoituksia varten (MRL 50 §). Rakennuksen yhden kerroksen ala on noin 1 233 m2, jolloin koko kaksikerroksisen rakennuksen kerrosala on noin 2 465 k-m2. Rakennusoikeutta on varattu 2 500 k-m2 (ei 5 000 k-m2).

Vantaan kaupungin organisaatiossa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yrityspalvelut-tulosalue vastaa kaupungin maanomistuksesta. Hankkeen kilpailutus ja neuvottelumenettely on tehty alusta alkaen yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Valituksessa on katsottu, ettei asemakaavamuutokseen liittyen ole tehty liikennesuunnitelmaa. Kaupunginhallitus toteaa, että kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan kaavaselostuksessa

esitetään luonnoksia suunnitellusta rakentamisesta. Ne on esitetty pysäköintijärjestelyineen.

Kaavassa on myös arvioitu merkittävät vaikutukset. Hanke tuottaa 27 autopaikkaa, jotka on esitetty suunnitelmassa, eikä hanke aiheuta toimenpiteitä katualueelle. Kylväjänkujan ajoradan leveys 5,5 metriä on tonttikaduilla tavanomainen ja sallii jopa kuorma-autojen kohtaamisen. Kylväjänkujan liikennemäärän on arvioitu lisääntyvän noin 33 %, mikä mahtuu hyvin tämäntyyppiselle kadulle (ajorata noin 5,5 m), joita on Vantaalla runsaasti. Alkuperäisen asemakaavan mukaisen 1 800 k-m2 suuruisen päiväkodin liikennetuotos olisi suurempi.

Liikennemääräarvio sisältää siis ruokahuollon, omaiset, henkilökunnan ja muut kuljetukset. Tehostetun asumispalvelun asukkaat asuvat hoitokodissa pysyvästi, joten asukkaiden tuottama liikenne on marginaalista (tulo, sairaskuljetukset, lähtö). Pysäköinnin huippukapasiteetti esiintyy vuorojen vaihdon yhteydessä. Erilaisten laitosten liikennetuotokset vaihtelevat suuresti, mistä syystä syntyvän liikennemäärän on arvioinut kokemusperäisesti tuleva palveluntuottaja. Kylväjänkujalla oleva 98° pyöristetty mutka on kaupungin katuverkolla tavanomainen eikä aiheuta toimenpiteitä. Ajoneuvo on pystyttävä pysäyttämään tien näkyvällä osalla.

Lentomelun osalta kaupunginhallitus toteaa, että maankäytön suunnittelussa sovelletaan vuodelle 2025 laskettua lentomelun kehitystilannetta, joka on esitetty maakuntakaavassa 2006, yleiskaavassa 2007 ja Finavian Helsinki-Vantaan lentoaseman ympäristölupahakemuksessa 2007, joka on hyväksytty Korkeimmassa hallinto-oikeudessa 21.1.2015 (KHO:2015:12). Lentomelukäyrästöstä interpoloitu tontin melutaso Lden 2025 on 55,8 dB. Ihmiskorva ei erota alle 1 dB:n eroa.

Lentomelutaso ei ole este hankkeen toteuttamiselle. Valtioneuvoston päätös *melutason ohjearvoista* 993/1992 on nimensä mukaan ohje eikä sitova normi. Lentomelua ei mitata suureella Laeq, vaan Lden, joka painottaa ilta- ja yömelun häiritsevyyttä. Kyseessä on asuinkorttelirakenteen sisällä oleva yksittäinen rakentamaton tontti. Kyseisellä lentomeluvyöhykkeellä (Lden 55 – 60 dB) asuntojen täydennysrakentaminen on muutenkin mahdollista. Rakennuksen melusuojaus toteutetaan kaupungin rakennusjärjestyksen mukaisesti (ääneneristävyys potilashuoneissa 35 dB).

Kaupunginhallitus toteaa yhteenvetona, että luonnonsuojelulain määräykset on asemakaavamuutoksen valmistelussa otettu huomioon ja asemakaavamuutosta varten tehdyt selvitykset ovat muutenkin riittävät. Asemakaavamuutos on myös kaikilta osin valmisteltu ja laadittu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ja täyttää lain vaatimukset, minkä johdosta valitus tulisi aiheettomana hylätä.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

07921 / 15 / 4103

V MOK

Hurmalainen Ville <ville.hurmalainen@kela.fi> aika 07.01.2016 14:39:57

HELSINGIN
MAAKUNTAOIKEUS
07 01 2016
HELSINGFORS
FÖRVALTNINGSDOMSTOL

Vastaanottaja: "helsinki.hao@oikeus.fi" <helsinki.hao@oikeus.fi>,
Kopio:
Aihe: Aihe: valituksen täydennyspyyntö 07921/15/4103

Hei vain!

Meille on lähetetty lisätietopyyntö Hämeenkylän Omakotiyhdistyksen ry:n äänivallan käytöstä. Tässä on yhdistyksen viimeisimmän kokouksen pöytäkirja liitteenä, josta käy ilmi että:

Minä, Ville Hurmalainen, olen asianmukaisesti valittu Hämeenkylän Omakotiyhdistyksen ry:n puheenjohtajaksi. Ja että kohdan 13 mukaisesti yhdistys on perustanut työryhmän työstämään kaavavalitusasiaa. Ja että Timo Vepsäläinen on valittu toimikuntaan käyttämään tässä asiassa yhdistyksen äänivaltaa. Tarvittaessa voimme kyllä täydentää valitusta myös varapuheenjohtajan Minna Lyyran nimelle, jos se on välttämätöntä.

Onko tämä lisätieto riittävä? Jos on ja jos jotakin muuta lisätietoa tarvitaan, olisi hyvä jos saisimme siitä tiedon sähköpostilla.

Terveisin, Ville Hurmalainen

Ville Hurmalainen
Kehittämispäällikkö
IT Development manager

The Social Insurance Institution
Kela IT / Information Management Team
PL 450, 00101 HELSINKI
Telephone +358 20 63 43953
Mobile +358 40 187 6594
etunimi.sukunimi@kela.fi
www.kela.fi

DOCX
HOKY syyskokouspöytäkirja 15.11.2015.docx

07921/15/4103

SYYSKOKOUS 15.11.2015

07. 01 2016

Aika: 15.11.2014, klo 11:30 alkaen
Paikka: Hämeenkylän kirkon seurakuntasali

1. Syyskokouksen avaus.

   Ville Hurmalainen avasi kokouksen ja toivotti osanottajat tervetulleiksi.

2. Käydään läpi kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

   Kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kokouksen osanottajat liitteessä 1.

3. Valitaan kokoukselle puheenjohtaja.

   Ville Hurmalainen valittiin kokouksen puheenjohtajaksi.

4. Valitaan kokoukselle sihteeri.

   Helge Palmén valittiin kokouksen sihteeriksi.

5. Valitaan kokoukselle pöytäkirjantarkastajat, jotka toimivat myös ääntenlaskijoina.

   Valittiin tarkastajiksi ja ääntenlaskijoiksi Jukka Nevala ja Minna Lyyra.

6. Valitaan yhdistyksen puheenjohtaja vuodelle 2016

   Ville Hurmalaista ehdotettiin ja hänet valittiin puheenjohtajaksi.

7. Vakinaiset- ja varajäsenet erovuoroisten tilalle (Sirpa Annala, Markku Kokkila, Minna Lyyra ja Jukka Nevala).

   Markku Kokkila ilmoitti lopettavansa yhdistyksen johtokunnassa. Hänen tilalleen esitettiin Ilkka Malmivaaraa. Annalan, Lyyran ja Nevalan ehdotettiin myös jatkavan. Ehdotukset hyväksyttiin.

8. Toiminnantarkastaja ja toiminnantarkastajan sijainen

   Valittiin toiminnantarkastajaksi Antti Marvia ja toiminnantarkastajan sijaiseksi Markku Kokkila.

9. Yhdistyksen jäsenmaksu vuodelle 2016

   Yhdistyksen jäsenmaksu on ollut 7 € ja Suomen Omakotiyhdistysten liiton jäsenmaksu on ollut 23 € (yhdistyksen jäsen voi olla liittymättä

LIITE: Kaupunginhallitus 08.02.2016 / 36 §

Suomen Omakotiyhdistysten liittoon). Rahastonhoitaja kertoi, että Suomen Omakotiliiton jäsenmaksu nousee.

Päätettiin että pidetään oma jäsenmaksu ennallaan.

10. Johtokunnan jäsenten palkkiot (Vuonna 2015 ei ollut palkkioita paitsi kulukorvaus kuitteja vastaan sihteerille, rahastonhoitajalle ja puheenjohtajalle tositteita vastaan.)

Hyväksyttiin sama periaate.

11. Toiminta- ja taloussuunnitelma vuodelle 2015

Taloussuunnitelma:

Jäsenmaksutuloja ennustetaan tulevan saman verran kuin edellisenä vuotena. Ennakoidaan tuloja olevan 1300 euroa, joissa suurin osa on jäsenmaksuja. Menojen ennustetaan olevan noin 1660 euroa.

Toimintasuunnitelma

Liitteessä on toimintasuunnitelma, joka noudattaa edellisten vuosien suunnitelmaa.

Keväällä 23.4. aiotaan lisäksi järjestää Tuomelan koululla Hämeenkyläpäivä.

12. Edustajat muihin elimiin tai edustustehtäviin, jotka katsotaan tarpeellisiksi

Yhdistyksen johtokunta valitsee edustajat eri toimikuntiin.

13. Asetetaan tarpeellisiksi katsotut toimikunnat

Timo Vepsäläinen esitti kaavoitustoimikuntaa ajamaan mm. Kylväjänpolun tontin suojelua ja tekemään mahdollisen valituksen ko. tontin kaavapäätöksestä (tekeillä, mikäli hyväksytään). Toimikuntaan mukaan tulevat hänen lisäkseen Antti Marvia ja Ville Hurmalainen.

14. Kokouskutsutapa ja jäsentiedotusten ilmoitustapa 2016.

Jaetaan paperinen tiedote alueen postilaatikkoihin sekä ilmoitetaan yhdistyksen Facebook – ryhmässä.

15. Sääntömuutosehdotukset

Sääntöjen 2§ ehdotettiin tehtävän lisäys: "Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on myös vaalia ja suojella Hämeenkylän alueen rakennettujen kulttuurikohteiden ja –ympäristöjen ajallista monimuotoisuutta, vaalia niiden ominaisluonnetta ja erityispiirteitä sekä

edistää niiden kulttuurisesti kestävää hoitoa ja käyttöä."

Muutetaan sääntöjen tekstiä (9-10§) siten, että korvataan tilintarkastajat yhdellä toiminnantarkastajalla ja toiminnantarkastajan sijaisella.

Kokous hyväksyi muutokset.

16 Muut asiat

Ei muita asioita.

18. Kokouksen päättäminen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Puheenjohtaja Ville Hurmalainen Sihteeri Helge Palmén

Pöytäkirja tarkastettu

Vantaa _____

Jukka Nevala Minna Lyyra

Liite 1

Syyskokous 15.11.2015
OSANOTTAJAT

Nimi	Osoite ja puhelinnumero
Helge Palmén	Maamiehentie 9B 01630 Vantaa 050
MARTTI TYNKKYNEN	SANTAMÄENTIE 23 A 6 0163
Minna Lyyra	Ainontie 5 01630 Vanta
Antti Marvia	Lahtaksenkuja 4 E 19, 01630 Vantaa
Pasi Järvinen	Santamäenkuja 1B, 01630 Vantaa
Martti Pitkänen	Haasiakuja 1 A1 01660 Vantaa
Risto Lepola	Suovatie 16 01660 Vantaa
Heikki Johansson	Aurakuja 9A 01630 Van
Heikki Villanen	Maamiehentie 14B 01630 Va-
Aulis Sipilä	Aittariivi 11 01660 vant
Rita Huttu	Sahratie 9A3, 01630 Vantaa
Paavo Myllyä	Aittakuja 1 E 15 01630 VANTAA
Timo Vepsäläinen	Maamiehentie 14 B 01630 VANTA
Ulla Malmivaara	Skinnarintie 10 E 22 01
EILA JÄRVINEN	KYLVÄJÄNKUJA 6a 01630 Vantaa
OLIVIA JÄRVINEN	SANTAMÄENKUJA 1B 01630 Vantaa
Jukka Nevala	Rovastinrajankuja 4B3 01630 V
Ville Harmalainen	Saarniharjankuja 2 A 1, 0163

LIITE: Kaupunginhallitus 08.02.2016 / 36 §

07021/15/4103

Hurmalainen Ville <ville.hurmalainen@kela.fi> aika 14.12.2015 10:37:04

14. 12. 2015

Vastaanottaja: "helsinki.hao@oikeus.fi" <helsinki.hao@oikeus.fi>,
Kopio: Timo Vepsäläinen (timo.vepsalainen@luukku.com) <timo.vepsalainen@luukku.com>, "Martti Tynkkynen (marttitynkkynen@luukku.com)" <marttitynkkynen@luukku.com>, "sirpa.annala@luukku.com" <sirpa.annala@luukku.com>,
Aihe: VALITUS LIITTYEN VANTAAN KAUPUNGIN HYVÄKSYMÄÄN ASEMAKAAVAMUUTOKSEEN NRO 002269

Hyvää päivää!

Tässä sähköpostissa on liitteenä Hämeenkylän Omakotiyhdistyksen r.y. tekemä valitus, jossa vaadimme Vantaan kaupungin valtuuston 16.11.2015, valtuuston kokouksessa hyväksymän asemakaavamuutoksen hylkäämistä.

Vaatimus koskee Vantaan kaupungin valtuuston hyväksymän asemakaavanmuutosta 002269 sekä tonttijakoa ja tonttijaon muutosta, 12 Hämeenkylä / Kylväjänkuja 12.

Tunnuksella VD/2581/10.02.04.01/2015
HP/LV/TLA/TKA/SRU/JB

Tässä sähköpostissa on seuraavat liitteet
1. Valitus hallinto oikeudelle joulukuu-2015.docx
2. Muistutukset kaupunginhallitukselle ja vastineet niihin 121015.pdf
3. Kaupunginvaltuuston päätös 161115.pdf
4. Hoitokotihanke.pdf
5. Ely keskusken lausunto.pdf
6. Asemakaavan muutosselostus ja ehdotus 121015.pdf

Terveisin, Ville Hurmalainen, Hämeenkylän Omakotiyhdistys r.y. puheenjohtaja

Ville Hurmalainen
KehittämispäällikköIT Development manager

The Social Insurance Institution
Kela IT / Information Management Team
PL 450, 00101 HELSINKI
Telephone +358 20 63 43953
Mobile +358 40 187 6594
etunimi.sukunimi@kela.fi
www.kela.fi

Valitus hallinto oikeudelle joulukuu-2015.docx

Muistutukset kaupunginhallitukselle ja vastineet niihin 121015.pdf

Kaupunginvaltuuston päätös 161115.pdf

Hoitokotihanke.pdf

Ely keskusken lausunto.pdf

Asemakaavan muutosselostus ja ehdotus 121015.pdf

07021/15/4103

14. 12. 2015

Helsingin Hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Hämeenkylän Omakotiyhdistys R.y.
Puheenjohtaja Ville Hurmalainen
Saarniharjunkuja 2 A 1
01630 Vantaa
puhelin: 040 187 6594
sähköposti: puheenjohtaja@hoky.net

VAATIMUS

Vaadimme Vantaan kaupungin valtuuston 16.11.2015, valtuuston kokouksessa hyväksymän asemakaavamuutoksen hylkäämistä.

Vaatimus koskee Vantaan kaupungin valtuuston hyväksymän asemakaavanmuutosta 002269 sekä tonttijakoa ja tonttijaon muutosta, 12 Hämeenkylä / Kylväjänkuja 12.
Tunnuksella VD/2581/10.02.04.01/2015
HP/LV/TLA/TKA/SRU/JB

TAUSTAA

Aluetta koskevat tiedot, kaavatiedot ja pinta-ala

Vantaan kaupungin omistama maa-alue, Vantaan Hämeenkylässä, korttelissa 12-58-8, joka sijoittuu Kylväjänkujan, Maamiehentie ja Santamäentien väliselle alueelle. Alue on tällä hetkellä luonnontilassa, jolla ei ole rakennuksia.

Alue on nykyisessä kaavassa merkitty merkinnöin Ykt, II e=0,3. Alue on merkitty myös Vantaan kaupungin metsäsuunnitelmassa lehtoalueeksi, metsäkuviona 1549.0. Yleiskaavassa alue on merkitty pientaloalueeksi A3.

Alueen pinta-ala on 0,6216 hehtaaria.

Alueella kasvaa pähkinäpensaita 93 kappaletta, jotka ovat yli kaksi metriä korkeita. Alueen luontotyyppi on selkeästi **PÄHKINÄPENSASLEHTO**, jota tukee myös alueen muu puusto ja aluskasvillisuus. Myös Ely keskus on 24.8.2015 antamassaan lausunnossa myöntänyt alueen olevan pähkinäpensalehto.

LIITE: Kaupunginhallitus 08.02.2016 / 36 §

Alueelle on aiottu rakentaa aikaisemminkin n 10 vuotta sitten, jolloin Ely-keskus on antanut alueesta sellaisen lausunnon, että sille rakentaminen on pysäytetty. Päätös tarkistettavissa Ely-keskukselta.

Asemakaavamuutoksen haku

Vantaan kaupungin yrityspalvelut hakivat tontille asemakaavamuutosta siten, että
Kylväjänkuja 12:n tontin rakennusoikeus e = 0,30 (1 865 k-m2) nousee 2500 k-m2:
iin ja että viereinen Kylväjänpolun katualue liitetään tonttiin.
Tontille on sijoittumassa yksityinen hoitokoti.

PERUSTELUT PÄÄTÖKSEN HYLKÄÄMISELLE

- Vantaan kaupunki ei ole ottanut huomioon päätöksessään että alue on luonnonsuojelulain 29§:n mukaan suojeltava alue.

  Kyseinen alue on pähkinäpensaslehto. Alue täyttää erinomaisesti luonnonsuojelulain, luonnonsuojeluasetuksen ja ympäristöministeriön määritykset Pähkinäpensaslehdosta.

  Myös Vantaan Ympäristökeskuksen edustajat ovat käyneet paikanpäällä ja todenneet jo alkukeväästä, että kyseisellä alueella kasvaa runsaasti Pähkinäpensaita. Metsäalueella tehdyt laskelmat osoittavat, että alueella on yhteensä 93 kappaletta pähkinäpensaita, joiden korkeus on yli 2 metriä. Myös alueen aluskasvillisuus on pähkinäpensaslehdolle tyypillinen.

  Pähkinäpensaslehto on luonnonsuojelulain mukaan suojeltava luontotyyppi, jota ei LSL:n mukaan saa muuttaa niin, että sen ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu (29 §). Kielto tulee voimaan, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on päätöksellään määritellyt suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille (30 § 1 mom.). Ely-keskus on antanut alueesta lausunnon 24.8.2015 Vantaan kaupungin pyynnöstä.
  Lausunnossaan Ely-keskus toteaa seuraavasti;

  " Alueella on pähkinäpensaita, joiden koko ja lukumäärä täyttävät luonnonsuojelulain 29 §:nja luonnonsuojeluasetuksen 10 §:n sisältämät suojellun luontotyypin määritelmät. Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaan suojeltuihin luontotyyppeihin kuuluvia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia alueita ei saa muuttaa niin, että luontotyypin ominaispiirteiden säilyminen vaarantuu. Kielto tulee voimaan, kun ELY-keskus on päätöksellään määritellyt suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen rajat."

Ely-keskus toteaa antamassaan lausunnossa kuitenkin että alueelle voitaisiin rakentaa, koska alue on jo aiemmin hyväksytyssä kaavassa varattu rakentamiseen. **Miten Ely-keskus voi lausua näin, vaikka laki kieltää, että ko. luontotyyppiä ei saa muuttaa?**

Ely-keskus toteaa myös samaisessa lausunnossaan;
"Luonnonsuojelulain 31 §:n mukaan voitaisiin myös rajatun luontotyypin ominaispiirteiden vaarantamiskiellosta myöntää poikkeus, mikäli luontotyypin suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteutumisen. ELY-keskus katsoo, että kaavaehdotuksen mukaista palvelurakentamista voidaan pitää lain tarkoittamana yleisen edun kannalta erittäin tärkeänä hankkeena, jonka perusteella voitaisiin poiketa myös jo rajatun luontotyypin suojelusta."

Kyseessä ei ole yleisen edun mukainen hanke, vaan yksityinen hoitokoti. Hanketta ei voi katsoa myöskään erittäin tärkeäksi tai perustellusti juuri kyseiselle tontille rakennettuna. Tontti sijoituspaikkana hoitokodille on huono, koska sen lähellä ei ole palveluita, kuten kauppaa, apteekkia tai muita palveluita. Myös liikenteellisesti niin auto kuin julkisen liikenteen osalta tontti on täysin väärä sijoituspaikka hoitokodille.

LSS31§:ssä sanotaan;
" Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 29 §:n 1 momentin kiellosta, jos kyseisen luontotyypin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyypin suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen."

Vantaan Kaupunki ei ole pyytänyt Ely-keskukselta päätöstä, ainoastaan lausunnon. Koska kyseessä on LSS29§:n mukainen suojeltava alue ei sitä voi muuttaa ilman, että Ely-keskus vedoten LSS31§:ään myöntäisi siitä poikkeuksen. Ely-keskus **ei ole antanut alueesta päätöstä eikä myöntänyt poikkeusta**. Vantaan kaupungin valtuuston päätös on siten virheellinen ja asemakaavamuutos on hylättävä, koska alue on LSS29§:n mukaisesti suojeltuun luontotyyppiin kuuluva.

Suomen Ympäristöministeriön mukaan rakentaminen suojellun luontotyypin (pähkinäpensaslehto) alueelle, ei ole sallittua. Vantaan kaupunki ei ole ottanut myöskään huomioon tätä ympäristöministeriön ohjetta päätöksenteossaan.

Kaupungin aluearkkitehti on esittänyt vastineissaan sekä asemakaavaratkaisun vaihtoehdoissa että pähkinäpensaita tultaisiin alueella säilyttämään. Kun kyseessä on vain 6217m2 suuruinen tontti ja sille oltaisiin rakentamassa 2500 k-m2 sisältävä rakennus sekä lisäksi parkkialueet,

kulkutiet ja ulkoilutiet, voidaan varmuudella todeta, ettei tontille jäisi yhtään alkuperäistä pähkinäpensasta eloon ja alueen koko biotyyppi tuhoutuu.

Pyydämme myös ottamaan huomioon että Vantaan kaupunki on jo aikaisemmin n. 10 vuotta sitten tutkinut ko. alueen rakentamista ja jo silloin on hankkeesta päätetty vetäytyä nimenomaan sillä kasvavien pähkinäpensaiden sekä viheraluemerkityksen johdosta. Tilanne ei ole muuttunut. Kaupungin olisi jo tuolloin pitänyt ryhtyä alueen suojelullisiin toimenpiteisiin ja muuttaa kaavaa vastaamaan alueen luontotyypin vastaavuutta.

- Vantaan tavoitteet viheralueiden osalta

  Viheralueohjelman 2011-2020 yksi päätavoite on, että sen viheralueet edistävät **luonnon monimuotoisuutta** ja elinvoimaisuutta.

  Vantaan viheralueohjelman mukaan viheralueiden kirjo ulottuu laajoista viheraluekokonaisuuksista pieniin **korttelipuistoihin**. Viheralueilla on kaupunkiekologisia, terveydellisiä, toiminnallisia, sosiaalisia, kaupunkikuvallisia, kulttuurisia ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyviä tehtäviä. Viheralueet myös parantavat asuin- ja yritysalueiden imagoa sekä vetovoimaa.

  Vantaan yleiskaavan 2007 mukaisesti kaupungin periaatteena on eheyttävä rakentaminen eli tiivistäminen ja täydennysrakentaminen sekä palveluiden kehittäminen. Myös vantaalaisen kaupunkimaiseman arvoja vaalitaan. Eheyttämisen periaate on säilyttää laajoja viheralueita virkistyskäyttöön ja **luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen**.

  Vantaan viherohjelman mukaan viheralueverkoston tärkeä tehtävä on turvata olemassa olevan luonnon monimuotoisuuden säilyminen Vantaan kaupungin alueella sekä korvata rakentamisen ja muun ihmistoiminnan takia menetettävää monimuotoisuutta.

  Näiden Vantaan viherohjelmassa hyväksyttyjen periaatteiden mukaan tulisi Hämeenkylän pieni pähkinäpensaslehto, sen korttelipuisto, säilyttää asukkaiden virkistyskeitaana. Vantaan kaupunki rikkoo nyt tekemällään päätöksellä myös omaa viheralueohjelmaansa.

- Rakennusoikeuden muutos

  Vantaan kaupungin yrityspalvelut hakee asemakaavamuutosta siten, että Kylväjänkuja 12:n tontin rakennusoikeus e = 0,30 (1 865 k-m2) nousee 2500 k-m2:iin (kerrosneliömetriin). Voimassa olevassa asemakaavassa tontti on

yleisten rakennusten korttelialuetta kunnan tarpeisiin YKT. Tonttitehokkuus on e = 0,30, siitä laskettu rakennusoikeus 1 865 k-m2 ja suurin kerrosluku kaksi.

Nyt hyväksytyssä asemakaavamuutoksessa Vantaan kaupunki on hyväksynyt, että Hämeenkylän asemakaava-alueella yhden tontin rakennusoikeutta lisätään yli 33 % enemmän kuin vahvistetussa asemakaavassa kaikilla nykyisen alueen tonteilla on. Hyväksytty asemakaavamuutos ja siihen liittyvä rakennusoikeuden muutos ei ole vähäinen. Kaupunki ei hyväksyessään näin suuren rakennusoikeuden muutoksen yksittäiselle ja yksityiselle toimijalle kohtele tosiasiallisesti päätöksessään kunnan asukkaitaan tasapuolisesti. Nyt hyväksytty kaavamuutos suosii yksityistä yritystä alueen asukkaiden kustannuksella eikä tätä suosimista ole millään tavalla perusteltu.

Merkitystä tässä ei ole silläkään, että hankkeessa kaupunki on hakijana. Kyseessä on kuitenkin yksityisen käyttäjän perusteeton etu.

Vantaan kaupungin ilmoittaa asemakaavamuutosehdotuksessaan, että tontti myydään hankkeen toteuttajalle, eli tässä tapauksessa Yrjö ja Hanna –säätiölle, joka omistaa 100%:sti Yrjö&Hanna Oy:n ja pyörittää rakentamissaan kohteissa liiketoimintaa. Yrjö&Hanna Oy on tilinpäätöstietojen perusteella yhtiö on tehnyt vuonna 2014 liikevaihtoa yli 12 M€ sekä tulosta yli 167 000 €, aikaisempien toimintavuosien voitto on ollut 686 000 € ja vuonna 2014 oman pääoman tuotto on ollut 29,61%. Näiden lukujen valossa voidaan todeta, että kyseessä on tosiasiallisesti liikeyritys eikä yleishyödyllinen yritys.

Suomen perustuslain 6 §:stä ilmenevää yhdenvertaisuusperiaatetta on sovellettava myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavoituksessa. Periaate edellyttää muun ohella, ettei alueiden omistajia aseteta kaavassa toisistaan poikkeavaan asemaan, elleivät siihen kaavan sisältöä koskevat säännökset huomioon ottaen ole hyväksyttäviä maankäytöllisiä perusteita. Tätä perustetta ei esitetä kyseisessä kaavapäätöksessä ole millään tavalla.

- Kaavamerkintöjen muutos

Kaavamuutoksen myötä Vantaan kaupunki on myös muuttamassa kaavamerkinnän YKT (yleisten rakennusten korttelialue kunnan tarpeisiin) kaavamerkinnällä P (palvelurakennusten korttelialue), joka sallii myös yksityiset palvelut. Tällä toimella kaupunki on myös valmistautunut tontin myymiseen yksityiseen käyttöön, minkä kaupunki ilmoittaakin olevan aie asemakaavamuutos selostuksessaan. Tämän seikan myötä myöskään LSS31 §:n mukainen poikkeusmenettely ei tule kyseeseen, yleisen edun jäämättä toteutumatta kohteessa. Yksityinen hoitolaitos voi valita asiakkaansa täysin omavaltaisesti mistä tahansa.

Tontti on Vantaan kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa merkitty pientaloalueeksi A3. Nyt tontille kaavoitettu rakennus **ei ole yleiskaavan mukainen,** koska 2500 k-m2, kaksikerroksista ja siten noin 5000m2 sisältävää hoitolaitosta ei voitane pitää pientalona eikä se millään muotoa sovellu alueen muiden rakennusten joukkoon.

Kaavoitettu rakennus ei ole myöskään asemakaavan mukainen, koska tontti on kaavoitettu kunnallisten palveluiden käyttöön. Yksityinen hoitokoti pyörittää liiketoimintaa (kuten esitetty jo kohdassa 1.3.), ei kunnallista palvelua, vaikka päätöstä tehtäessä on valtuuston näin annettu ymmärtää. Kuitenkin hakijana on *Vantaan kaupungin yrityspalvelut*, eikä sosiaalitoimella ole hankkeen kanssa mitään tekemistä.

- Liikennesuunnitelma puuttuu

Palvelutalon sijoituspaikka on virheellinen. Kyseinen alue on kaukana palveluista. Mikäli tontille rakennettaan palvelutalo, vaatii se koko Kylväjänkujan uudelleen rakentamisen, sillä tie on erittäin kapea ja siltä puuttuu kokonaan kevyen liikenteen väylä. Palvelutalo lisäisi myös merkittävästi Kylväjänkujan liikennettä, tavaraliikenteen, henkilökunnan ja asukkaidenkin toimesta. Kylväjänkujalla on myös liikenteellisesti haasteellinen mutka, joka liikennemäärän kasvaessa tulisi ottaa huomioon ja tien turvallisuutta parantaa. Lisääntynyt liikenne pitkin kapeaa tietä ilman jalkakäytäviä aiheuttaa vaaratilanteita.

Vantaan kaupunki ei ole tehnyt asemakaavamuutokseen liittyen liikennesuunnitelmaa. Asemakaavan muutosselostuksessa on tuotu esille ylimalkaisesti joitakin arvioita liikennemääristä puutteellisesti, mm huolto ja asiakasliikenteen arviot puuttuvat, varsinaiset suunnitelmat puuttuvat.

- Lentomelu

Kaavoittajan ohjeiden mukaisesti sairaaloita, vanhainkoteja ja muita vastaavia palveluita ei tule kaavoittaa ko. melualueen sisälle. Myös Valtioneuvoston päätöksessä n:o 993/1992 todetaan seuraavasti;
" Asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB."

Kaavoitettu rakennus on selkeästi Finavian Helsinki-Vantaan vuoden 2011 lentomeluselvityskartassa L_{den} 55 dB käyrän sisällä, ja siten nyt sille

suunnitellun hoitokodin kaavoitus ja myöhemmin rakentaminen ei ole valtioneuvoston päätöksen mukaisesti mahdollista.

Yllä esitettyjen perusteluiden johdosta pyydämme hallinto-oikeutta mitätöimään Vantaan kaupungin valtuuston 16.11.2015, valtuuston kokouksessa hyväksymän asemakaavamuutoksen nro 002269, lain sekä yleis- ja asemakaavan vastaisena. Perusteluissa on esitetty myös muita seikkoja jotka puoltavat päätöksen hylkäämistä, kuten kuntalaisten oikeuksien eriarvostaminen perusteettoman rakennusoikeudenlisäyksen johdosta sekä puutteellisen kaavamuutosprosessin valmistelu.

Vantaalla 14.12.2015
Kunnioittavasti,

Hämeenkylän Omakotiyhdistys ry
Ville Hurmalainen, puheenjohtaja

Timo Vepsäläinen, omakotiyhdistyksen jäsen

LIITTEET Asemakaavan muutoksen selostus sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, joko koskee 12.10.2015 /II päivättyä asemakaavakarttaa nro 002269.

Vantaan kaupungin toimielinten päätökset (Vantaan Kaupunginvaltuuston päätös 161115, josta nyt valitettu)

Muistutukset ja niihin annetut vastineet

Ely-keskuksen lausunto

37 § Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle maantielain ja ratalain muutosesityksistä

VD/510/03.00.00/2016
HP/HW/JB

Liikenne- ja viestintäministeriö on 18.1.2016 päivätyllä lausuntopyynnöllään LVM/1201/03/2014 pyytänyt lausuntoa maantie- ja ratalain muutosesityksistä. Lausunto on pyydetty antamaan viimeistään 8.2.2016.

Lausuntopyynnöllä olevassa maantienlain muutosten tavoitteena on selkeyttää säännöksiä tienpitäjästä, tienpidon kustannuksista ja tienpitoviranomaisesta ja muuttaa säännöksiä tien suunnittelusta ja asemakaavanmukaisuudesta sekä suunnitelman voimassaolosta. Lisäksi tiealueella sijoittuvien rakenteiden, kaapeleiden ja tienvarsimainosten sijoituslupamenettelyä yksinkertaistetaan. Ratalain muutoksella selkeytetään ratalain säännöksiä radanpidon kustannuksista, muutetaan säännöksiä rautatiealueen suunnittelusta ja asemakaavan mukaisuudesta ja siirretään yleis- ja ratasuunnitelmien hyväksymiseen liittyvää toimivaltaa liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikennevirastolle.

Kaupungin lausunnossa erityisesti pyydetään kiinnittämään huomiota maantielain 10, 11, 17, 31, 42, 42 a, 42 b ja 52 §:ään sekä ratalain 2, 7, 10, 28, 43 ja 79 §:ään esitetyistä muutoksista. Lisäksi pyydetään arvioimaan esitettyjen muutosten taloudellisia ja muita vaikutuksia sekä kiinnittämään huomiota hallituksen esitykseen ja sääntelytarpeeseen ottaen huomioon hallitusohjelman tavoite normien purkamisesta ja sääntelyn sujuvoittamisesta.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 37

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa liikenne- ja viestintäministeriölle seuraava lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle maantie- ja ratalain muuttamisesta:

”Lakimuutosten tavoite selkeyttää ELY-keskusten, Liikenneviraston sekä Liikenne- ja viestintäministeriön keskinäisiä rooleja ja työnjakoa on erittäin kannatettava ja onnistunut. Esitetyt muutokset toteutuessaan keventävät ja nopeuttavat lupamenettelyjä täysin hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti. Tienvarsimainonnan ja -ilmoitusten osalta Vantaan kaupunki esittää jäljempänä mainituin perustein, ettei voimassa olevan lain mukaista lupamenettelyä purettaisi täysin.

Maantielain 10 § 2 momenttiin ja ratalain 7 §:n 1 momenttiin on esitetty lisättäväksi niitä perusteita, joiden nojalla muukin taho kuin tienpitäjä voisi sopimuksen nojalla osallistua tienpidon kustannuksiin tai ottaa huolehtiakseen jostain tienpitoon liittyvästä toimenpiteestä. Siten liikennehankkeiden rahoitukseen voitaisiin tulevaisuudessa ohjata osa esimerkiksi liikennehankkeiden toteuttamisesta johtuvista maankäyttöhyödyistä (esimerkiksi kiinteistöjen arvon nousu) tai kaavoitushyödyistä. Vastaavaa ”hyötyjä maksaa” -periaatetta on valtion ja Vantaan kaupungin kesken menestyksellisesti sovellettu mm. Kehäradassa ja Kehä III:n parantamisen toisessa vaiheessa, joissa sekä Vantaan kaupungin että valtion intressit ovat olleet yhteneväiset. Vantaa toteaa kuitenkin, ettei kaupungin rahoitus saa muodostua automaatiksi, jolla paikataan valtion rahoitusvajetta. Ensisijainen vastuu yleisten teiden ja ratojen rahoituksesta, investoinneista ja ylläpidosta tulee olla tienpitäjällä. Asemakaavoituksen hyödyt syntyvät hyvin pitkällä aikajänteellä. Niitä ei ole mahdollista etupainotteisesti ulosmitata valtion väyläinvestointeihin, koska kaupunki tarvitsee määrärahoja omien alueidensa välttämättömään kunnallistekniikkaan ja palveluverkostoon. Lisäksi kaupungilla on omassa taseessaan niin paljon infran ja toimitilojensa korjausvelkaa, ettei kaupungilla ole mahdollista osallistua yleisen väyläverkoston korjausvelan lyhentämiseen. Kaupunki voi eräillä infrainvestoinneillaan esim. pääväyline rinnakkaiskatuverkostot ja raskaan liikenteen palvelualueiden rakentaminen lykätä ja siirtää väyläverkoston parantamisinvestointeja. Näiden investointien toteutukseen toivotaan samanlaista ”hyötyjä maksaa” -rahoitusmallia kuin jolla kunnan edellytetään osallistuvan yleisen väyläverkoston rakentamiseen. Suuria hyötyjä mm. Vantaan maankäytölle sekä asukkaiden terveydelle ja viihtyvyydelle saavutettaisiin, mikäli valtiolla olisi osoittaa taloudellisia resursseja mm. pääväylien meluntorjuntaan.

Maantielain 17 §:n mukainen mahdollisuus hyväksyä tiesuunnitelma vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, mikäli poikkeama on vähäinen ja kunta sekä kiinteistönomistajat sitä puoltavat, on hyödyllinen ja kannatettava.

Maantielain 31 §:n suunnitelmien voimassaoloaikaan ja niiden jatkamista koskeviin säädöksiin tehdyt muutosesitykset ovat parannus nykytilanteeseen. Erityisesti useita kuntia koskevat laajat yleissuunnitelma- tai tiesuunnitelmaprosessit ovat kalliita, työmäärältään suuria ja ajallisesti hitaita, eikä kunnilla ole resursseja käynnistää em. prosesseja kovin taajaan.

Maantielain 52 §:n tienvarsimainonnan ja -ilmoittelun osalta voimassa olevan lain mukaista yleiskieltoa tienvarsimainosten ja ilmoitusten asettamisesta ei tule poistaa kokonaan ainakaan asemakaava-alueella. Taajamissa ja kaupunkimaisilla alueilla mainoksilla ja ilmoituksilla on merkittävä vaikutus kaupunkikuvaan. Esitetty mainosten vapaa pystyttäminen kaupunkialueilla merkitsee hallitsemattoman tilanteen syntymistä sekä selvää ympäristön laadun heikkenemistä. Lakimuutoksesta on jätetty pois voimassaolevaan lakiin sisältyvä ehto mainoksen tai ilmoituksen soveltuvuudesta mahdollisimman hyvin ympäristöönsä ja että ennen mainoksen asettamista tienpitoviranomaisen on pyydettävä ao. kunnan lausunto. Luvanvaraisuus mahdollistaa opastuksen kokoamisen hallittuihin yhteisiin yritystauluihin ja opasteryhmiin sekä tukeutumisen liikennemerkein tapahtuvaan opastukseen. Em. perusteella laissa tulisi säätää eri säädökset taajaan asutulle alueelle (merkitty taaja-alueeksi liikennemerkein) tai asemakaavoitetulle alueelle, missä mainokset ja ilmoitukset tiealueella olisivat edelleen luvanvaraisia nykysäädösten mukaisesti. Suurten yleisötapahtumien (esim. Suviseurat, Herättäjäjuhlat, Jukolan viesti ja muut suuret urheilutapahtumat) osalta tulisi lisäksi säätää, että niiden opastaminen edellyttää hyväksyttyä kokonaissuunnitelmaa.

Lain perusteluissa on lisäksi esitetty muutosta Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 86 a §:ään, joka koskee olemassa olevan maantien muuttamista kaduksi liikenneolosuhteiden säilyessä muutoin ennallaan. Vastuu liikenneväylästä siirtyy valtiolta kunnalle ja hallinnollinen muutos tapahtuu kunnan tekemällä kadunpitopäätöksellä. Kunnan maankäytön sitä vaatiessa voidaan maantien kohdalle osoittaa asemakaavassa muita käyttötarkoituksia kuin katu ja järjestää maantien liikenne toiseen paikkaan tehtävälle kadulle tai olemassa olevalle parannettavalle kadulle. Menettelyn yksinkertaistamiseksi ehdotetaan, että maantie lakkaisi siinä yhteydessä, kun kunta tekee kadunpitopäätöksen sen kadun osalta, jolle maantien liikenne on tarkoitus siirtää. Esityksen mukaan näin vältettäisiin hallinnollisesti raskas tiesuunnitelmamenettely asiassa, joka on jo asemakaavassa ratkaistu. MRL 86a §:ään esitetty muutos on hyvä, koska se huomioi nykyistä paremmin maantien korvaavan kadun osoittamisen muuallekin kuin juuri olemassa olevan maantien kohdalle. Vantaan näkemyksen mukaan ei saa kuitenkaan päästä syntymään tilanteita, jossa valtio omalla yksipuolisella päätöksellään siirtää tienpitäjän kannalta tarpeettomia tieyhteyksiään kunnan vastuulle. Asioista tulee sopia yhdessä ja hyvissä ajoin etukäteen siten, että asia voidaan asianmukaisesti käsitellä mm. kunnallisissa päätöksentekoelimissä. Sopiminen ei edellytä tiesuunnitelmaprosessia, mutta se edellyttää tienpitäjän ja kunnan välistä aktiivista vuorovaikutusta sekä yhteistyötä.”

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Merkittiin, että teknisenä korjauksena päätösesitys ”Päätetään antaa liikenne- ja viestintäministeriölle seuraava lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölaeiksi:” muutetaan muotoon ”Päätetään antaa liikenne- ja viestintäministeriölle seuraava lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle maantie- ja ratalain muuttamisesta:”
Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Lausuntopyyntö maantielain ja ratalain muutosesityksistä
- Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maantielain ja ratalain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (luonnos 18.1.2016)

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 8392 2427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausuntopyyntö

LVM/1201/03/2014

18.1.2016

Jakelussa mainituille

Lausuntopyyntö maantielain ja ratalain muutosesityksistä

Liikenne- ja viestintäministeriö on valmistellut hallituksen esitystä laiksi maantielain (503/2005) ja ratalain (110/2007) muuttamisesta. Hallituksen esitysluonnos on ollut lausuntokierroksella keväällä 2014. Aiempien ehdotusten lisäksi tässä yhteydessä esitetään myös seuraavia muutoksia:

Maantielaki
- selkeytettäisiin säännöksiä tienpitäjästä, tienpidon kustannuksista ja tienpito-viranomaisesta (10 §, 11 §)
- muutettaisiin säännöksiä tien suunnittelusta ja asemakaavanmukaisuudesta (17 §) sekä suunnitelman voimassaolosta (31 §)
- muutettaisiin tiealueeseen kohdistuvien rakenteiden sijoittamista koskevaa säännöstä ja valtuutettaisiin Liikennevirasto antamaan määräyksiä tiealueelle sijoitettavien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta (42 §)
- mahdollistettaisiin ilmoitusmenettely eräiden kaapeleiden sijoittamisessa tie-alueelle (uusi 42 a §) ja säädettäisiin siirtokustannusten määräytymisestä kun tienpito edellyttää tiealueelle sijoitetun rakenteen, rakennelman tai laitteen siirtämistä (uusi 42 b §)
- siirryttäisiin tienvarsimainonnassa ilmoitusmenettelyyn ja kevennettäisiin mainoksen asettamisen edellytyksiä. Valtuutettaisiin Liikennevirasto antamaan määräyksiä mainosten ja ilmoitusten teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta (52 §)
- muutettaisiin hallinnollisia pakkokeinoja koskevaa säännöstä (101 § 2 mom.)
- muutettaisiin muutoksenhakua koskevaa säännöstä (105 § 4 mom.)

Ratalaki
- lisättäisiin maantielaissa säännellyn kaltainen rajaamistoimitus ratatoimituksena korvauskäsittelyineen (2 §, 43 § 4 mom.)
- selkeytettäisiin ratalain säännöksiä radanpidon kustannuksista (7 §)
- muutettaisiin säännöksiä rautatiealueen suunnittelusta ja asemakaavan mukaisuudesta (10 §)
- siirrettäisiin toimivalta yleis- ja ratasuunnitelmien hyväksymiseen, mukaan lukien rautatien lakkauttamista koskevien

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 16 (kirjaamo), Helsinki
Postiosoite: PL 31, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

ratasuunnitelmien hyväksymistoimi-valta, liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikennevirastolle (28 §, 79 §)

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa teille mahdollisuuden antaa lausunnon esitysluonnoksesta. Teitä pyydetään kiinnittämään huomiota erityisesti maantielain 10, 11, 17, 31, 42, 42 a, 42 b ja 52 §:ään sekä ratalain 2, 7, 10, 28, 43 ja 79 §:ään esitetyistä muutoksista. Lisäksi pyydetään arvioimaan esitettyjen muutosten taloudellisia ja muita vaikutuksia sekä kiinnittämään huomiota hallituksen esitykseen ja sääntelytarpeeseen ottaen huomioon hallitusohjelman tavoite normien purkamisesta ja sääntelyn sujuvoittamisesta.

Lausunnon voi toimittaa liikenne- ja viestintäministeriön kirjaamoon (kirjaamo@lvm.fi) viimeistään 8.2.2016. Lausunto pyydetään toimittamaan myös sähköisenä Word-tiedostona osoitteeseen eeva.ovaska@lvm.fi.

Sabina Lindström
Liikenneneuvos, yksikön johtaja

Eeva Ovaska
Suunnittelija

Liitteet

Hallituksen esitysluonnos

Jakelu

Suomen Kuntaliitto
Maakuntien liitot
Suomen Tieyhdistys
Helsingin kaupunki
Espoon kaupunki
Tampereen kaupunki
Vantaan kaupunki
Oulun kaupunki
Turun kaupunki
Jyväskylän kaupunki
Kuopion kaupunki
Lahden kaupunki
VR Yhtymä Oy
Fennia Rail Oy
Ratarahti Oy
Easmar Logistics Oy
DNA Oy
Elisa Oyj
TeliaSonera Finland Oyj
Fingrid Oyj
Suomen Erillisverkot Oy
Leijonaverkot Oy

Suomen Turvallisuusverkko Oy
Johtotieto Oy
Finavia Oyj
Suomen Asunto-osakkeenomistajat ry
Vuokralaiset VKL ry
Suomen Omakotiliitto ry
Suomen Kiinteistöliitto
Suomen Isännöintiliitto
Kuluttajaliitto ry
Rakennustarkastusyhdistys RTY ry
Satamaoperaattorit ry
Suomen Satamaliitto
Finnet-liitto
Fortum Oyj Neste Oil Oyj
Gasum Oyj
Motiva Oyj
ITS Finland
Ficom ry
Teknologiateollisuus ry
Metsäteollisuus
Kemianteollisuus
Öljy- ja biopolttoaineala
Kaupan keskusliitto
Elinkeinoelämän keskusliitto ry
Suomen Yrittäjät
Keskuskauppakamari
Outdoor Finland – Suomen Ulkomainosliitto
Mainostajien Liitto
MARK Suomen Markkinointiliitto ry
Markkinointiviestinnän Toimistojen Liitto MTL
HSL
OKF Finland
Kuluttajatutkimuskeskus
KONE
Energiateollisuus ry
Suomen Seutuverkot ry
Viestinnän Keskusliitto ry
Tieto- ja tekniikka-alojen työnantajaliitto TIKLI ry (Palta)
Anvia Oyj
Corenet Oy
Digita Oy
Funet ry
Helsingin Energia
Keypro Oy
Vesilaitosyhdistys ry
Relacom Oy Infra ry
Vattenfall Rakennusliitto ry
Rakennusteollisuus ry
Raideammattilaisten yhteisjärjestö JHL ry
Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL ry
Suomen Varustamot
Suomen Liikenneliitto
Koneyrittäjien liitto
Suomen antenniurakoitsijoiden liitto
Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry
Suomen kaasuyhdistys

Senaatti-kiinteistöt

Tiedoksi

VEO:n johtoryhmä
Virkamiesjohtoryhmä
Lainsäädäntöjohtaja

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maantielain ja ratalain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (luonnos 18.1.2016)

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan maantielakia ja ratalakia muutettavaksi lähinnä menettelysäännöksiä uudistamalla. Oikeutta ohjata poikkeustilanteissa tilapäisesti yksityisille teille yleistä liikennettä ehdotetaan laajennettavaksi ja maantiealueiden osittaisesta lakkauttamisesta otettaisiin lakiin säännökset. Rautateiden tasoristeyslupasäännöksiä tarkistettaisiin ja ratojen suoja- ja näkemäalueet tulisivat suoraan lakiin perustuviksi koko valtion rataverkolla. Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksille siirrettäisiin eräitä radanpitoon liittyviä tehtäviä. Tasoristeyksen liikenteenohjauslaitteista säädettäisiin tieliikennelain sijasta ratalaissa. Maanomistajan oikeutta vaatia kiinteistönsä lunastamista laajennettaisiin ja lisättäisiin tie- ja ratasuunnitelmaan perustuvaa väylänpitäjän lunastusoikeutta. Maantielain ja ratalain muutoksella mahdollistettaisiin nykyistä laajemmin myös talousarviorahoituksen ulkopuolisen rahoituksen käyttö tie- ja ratahankkeiden toteuttamiseksi. Lisäksi Liikenneviraston vastuuta liikennejärjestelmästä lisättäisiin siirtämällä maantien ja rautatien lakkauttamista koskeva päätösvalta liikenne- ja viestintäministeriöltä virastolle. Sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamisessa tiealueelle siirryttäisiin ilmoitusmenettelyyn eräissä tilanteissa. Tienvarsimainosten ja -ilmoitusten asettamisessa siirryttäisiin ilmoitusmenettelyyn, ja mainosten ja ilmoitusten asettamisedellytyksiä kevennettäisiin. Liikennevirasto valtuutettaisiin antamaan tiealueelle sijoitettavia rakenteita, rakennelmia ja laitteita sekä tienvarsimainoksia ja -ilmoituksia koskevia määräyksiä. Myös muilta osin maantielain ja ratalain menettelyjä yhdenmukaistettaisiin.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaista kadunpitomenettelyä ehdotetaan laajennettavaksi muutettaessa maantie kaduksi.

Esityksellä toteutetaan hallitusohjelman kärkihanketta säädösten sujuvoittamisesta ja kevennetään hallinnollista taakkaa erityisesti lisäämällä ilmoitusmenettelyn käyttöä tienvarsimainosten ja -ilmoitusten asettamisessa sekä sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamisessa tiealueelle.

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 2016.

———

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
SISÄLLYS....2
YLEISPERUSTELUT....3
1 NYKYTILA JA EHDOTETUT MUUTOKSET....3
1.1 Maantielaki....3
1.2 Ratalaki....4
1.3 Tieliikennelain 51 §....6
1.4 Maankäyttö- ja rakennuslain 86 a §....6
2 ESITYKSEN VAIKUTUKSET....6
2.1 Taloudelliset vaikutukset....6
2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan....7
2.3 Ympäristövaikutukset....7
2.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset....7
3 ASIAN VALMISTELU JA LAUSUNNOT....7
4 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ....8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT....9
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT....9
1.1 Maantielaki....9
1.2 Ratalaki....30
2 a luku..... **Tasoristeyslupa, tasoristeyksen rakentaminen ja kunnossapito sekä ylityslupa**....36
1.3 Tieliikennelain 51 §....50
1.4 Maankäyttö- ja rakennuslain 86 a §....51
2 VOIMAANTULO....52
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS....52
LAKIEHDOTUKSET....53
Laki maantielain muuttamisesta....53
Laki ratalain muuttamisesta....69
Laki tieliikennelain 51 §:n muuttamisesta....84
Laki maankäyttö- ja rakennuslain 86 a §:n muuttamisesta....85
LIITE....86
RINNAKKAISTEKSTIT....86
Laki maantielain muuttamisesta....86
Laki ratalain muuttamisesta....112
Laki tieliikennelain 51 §:n muuttamisesta....139
Laki maankäyttö- ja rakennuslain 86 a §:n muuttamisesta....140

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1 Maantielaki

Vuoden 2006 alussa voimaan tulleessa maantielaissa (503/2005) säädetään valtion ylläpitämistä maanteistä ja niiden pidosta. Maantielailla kumottiin yleisistä teistä annettu laki (243/1954). Maantielain muuttamisesta annetulla lailla (1242/2009) tehtiin lakiin lähinnä valtion aluehallinnon ja liikennehallinnon virastouudistuksista johtuvia muutoksia. Lailla maantielain muuttamisesta (446/2012) lakiin lisättiin säännökset, joilla saatettiin voimaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/96/EY tieinfrastruktuurin turvallisuuden hallinnasta. Lailla maantielain 5 ja 42 §:n muuttamisesta (328/2013) helpotettiin yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamista tiealueelle.

Tielainsäädäntö perustuu jakoon yleistä liikennettä palveleviin maanteihin ja tieosakkaiden kulkutarpeita palveleviin yksityisiin teihin. Maanteiden pidosta vastaa valtio ja yksityisten teiden pidosta tieosakkaat. Tienpitäjää ja tienpitoviranomaista koskevia maantielain 10 ja 11 §:n säännöksiä täsmennettäisiin tosiasiallista nykytilannetta vastaaviksi. Lisäksi maantielain 10 §:ään lisättäisiin niitä perusteita, joiden nojalla talousarviorahoituksen ulkopuolisen rahoituksen käyttäminen tiehankkeissa olisi mahdollista. Kyse on mahdollistavasta sääntelystä, jotta erilaisia rahoitustapoja voitaisiin käyttää joustavasti hankkeiden tarkoituksenmukaiseen toteuttamiseen.

Tilapäisen kulkutien järjestäminen toisen maalle on maantielain mukaan mahdollista lähinnä vain maantien sortumisesta tai poikkeuksellisista luonnonolosuhteista johtuen. Tällaiset tilanteet ovat kuitenkin varsin harvinaisia. Maantien liikenne voi estyä lähinnä liikenneonnettomuuden vuoksi, jolloin liikenteen ohjauksesta vastaava saattaa joutua ohjaamaan maantien liikennettä yksityisellä maalla olevalle kiertotielle. Säännökset tällaisesta tilapäisestä kulkutiestä puuttuvat ja korvausvastuu kiertotielle tai kiertotietä käyttävälle ajoneuvolle aiheutuneista vahingoista on jäänyt epäselväksi, minkä vuoksi maantielakia ehdotetaan täydennettäväksi näiltä osin.

Maantiealueita käytetään erilaisiin yksityisiin tarpeisiin kuten varastoalueina tai erilaisiin aktiviteetteihin. Tällainen toiminta voi kuitenkin vaarantaa liikenneturvallisuutta tai haitata tienpitoa. Luvattomien menettelyjen ehkäisemiseksi ehdotetaan maantielakia täydennettäväksi yleissäännöksellä, jonka mukaan tiealueen käyttäminen ilman asianmukaista lupaa muihin kuin maantietarkoituksiin olisi kielletty. Liikennevirastolle ehdotetaan valtuutettavaksi antamaan määräyksiä tiealueelle sijoitettavien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden teknisistä ominaisuuksista.

Nykyisen käytännön mukaan sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamisesta tehdään sopimukset alan toimijoiden kanssa. Sopimuksen ovat vallitsevan käytännön mukaan sisältäneet 42 §:ssä tarkoitetun luvan. Kun tienpitäjällä on myös oikeus tehdä yksityisoikeudellisia sopimuksia, on ongelmana ollut hallintopäätöksenä pidettävän luvan ja yksityisoikeudellisen sopimuksen lupamääräysten ja sopimusehtojen sekoittuminen yhteen asiakirjaan. Sopimuksiin ei myöskään ole sisällytetty valitusosoitusta, mikä on ongelmallista perustuslain ja hallintolainsäädännön kannalta. Perustuslain 21 §:ssä edellytetään muun muassa, että oikeus saada perusteltu päätös ja oikeus hakea muutosta samoin kuin muut hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. Keskeiset

säännökset hallintomenettelyn oikeusturvatakeista ovat hallintolaissa. Lisäksi on huomioitava perustuslain 2.3 §, jonka mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Viranomainen ei voi sopimusmenettelyllä rakentaa järjestelmää, joka ei huomioisi hallintolakia ja hyvän hallinnon periaatteita.

Sähkö- ja telekaapelien sijoittamislupahakemusten käsittelyssä on esiintynyt huomattavaa ruuhkaa, ja lupakäsittely on pitkittynyt. Lupakäytäntöön on tehty kevennyksiä esimerkiksi vaadittavien maaperäselvitysten osalta. Myös sähköisen järjestelmän ja sähköisen lupahakemuksen käyttöä on pyritty laajentamaan. Käsittelyn nopeuttamiseksi on tarpeen edelleen sujuvoittaa menettelyä johtojen ja kaapelien sijoittamiseksi tiealueelle. Tämän vuoksi ehdotetaan käyttöön otettavaksi ilmoitusmenettelyä sähkö- ja telekaapelien sijoittamisessa tiealueelle tietyissä tapauksissa.

Voimassaolevan lain mukainen yleinen kielto tienvarsimainosten ja -ilmoitusten asettamiselle rajoittaa tarpeettomasti erityisesti harvaan asutun maaseudun yrittäjien mahdollisuutta mainostaa tuotteitaan tai palveluitaan. Tilapäisten mainosten ja ilmoitusten kohdalla on esiintynyt epäselvyyttä vaadittavista luvista ja ilmoituksista. Tienvarsimainontaa ja -ilmoittelua koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että voimassaolevaan lakiin sisältyvä lähtökohtainen ulkomainosten asettamisen kielto poistettaisiin laista ja mainosten ja ilmoitusten asettamisessa siirryttäisiin ilmoitusmenettelyyn. Ilmoitusmenettelyssä ei enää voimassa olevan säännöksen edellyttämällä tavalla arvioitaisi mainoksen tarpeellisuutta liikenteen ja matkailun kannalta, vaan ilmoituksen ja mainoksen asettamisen rajoitukset perustuisivat yksinomaan liikenneturvallisuusnäkökohtiin. Tilapäiseen tapahtumailmoitteluun tai vaaleja tai kansanäänestystä koskevaan ilmoitteluun ei vaadittaisi erillistä ilmoitusta.

Maantietoimituksessa päätettävä lunastuksen laajentaminen tulee nykyisen lain mukaan kysymykseen lähinnä tilusten pirstoutuessa haitallisesti. Tiehankkeiden monimuotoisuuden vuoksi olisi tarkoituksenmukaista lisätä maanomistajan oikeutta vaatia huomattavan haitan korvaamisen sijasta kiinteistönsä lunastusta. Samoin tienpitäjän lunastusoikeutta ehdotetaan laajennettavaksi tapauksissa, jolloin on olemassa ilmeinen epäsuhde kiinteistölle tiestä aiheutuvan haitan poistamisen tai vähentämisen kustannusten ja haitalle altistuvan kiinteistön arvon välillä.

Nykyisessä laissa säädetään maanteiden lakkauttamisesta, mutta tiealueen osittaisesta lakkauttamisesta ei ole säännöksiä. Kun valtio pääsääntöisesti omistaa maantiealueet, on tiealueen ulottuvuuden pienentäminen yksittäistapauksittain mahdollista vain tienpitäjän luovuttaessa kiinteistön kaupalla tienpitoon tarpeetonta maantiealuetta. Menettelymuotojen yksinkertaistamiseksi olisi tarkoituksenmukaista, että tienpitoviranomainen voisi hallinnollisella päätöksellä lakkauttaa maantietarkoituksiin tarpeetonta tiealuetta ja että lakkautettu tiealue voitaisiin maantietoimituksessa liittää viereiseen kiinteistöön. Lisäksi maantien lakkauttamista koskeva päätösvalta ehdotetaan siirrettäväksi liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikennevirastolle. Liikennehallinnon virastouudistuksen toteutuksen jälkeen on yksittäisiä vähäliikenteisiä väyliä koskevien hallintopäätösten katsottava kuuluvan Liikennevirastolle, joka hyväksyy myös muut tie- ja yleissuunnitelmat ja omaa parhaan asiantuntemuksen asiassa. Liikenne- ja viestintäministeriön tehtävänä on huolehtia hallinnonalan yleisestä kehittämisestä ja liikennepoliittisista linjauksista.

1.2 Ratalaki

Ratalaissa (110/2007) säädetään valtion rataverkosta, radanpidosta, radan lakkauttamisesta sekä radanpitäjälle kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista. Ratalakia sovelletaan myös tiettyjä laissa säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta yksityisraiteisiin.

Ennen ratalain säätämistä rautateiden rakentaminen perustui epäviralliseen ja vailla sitovia oikeusvaikutuksia olevaan suunnittelujärjestelmään, kaavoihin, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/94) mukaiseen ympäristövaikutusten arviointiin sekä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) mukaiseen lunastuslupamenettelyyn. Ratalakiin sisällytettiin monia maantielain keskeisiä periaatteita. Lailla ratalain muuttamisesta (1243/2009) lakiin tehtiin lähinnä liikennehallinnon virastouudistuksesta johtuvia välttämättömiä muutoksia.

Ratalain mukaan valtio vastaa omistamansa rataverkon radanpidon kustannuksista. Muu taho voi osallistua radanpidon kustannuksiin, jos osallistumiseen on erityinen syy. Ratalakiin ehdotetaan lisättäväksi niitä perusteita, joiden nojalla talousarviorahoituksen ulkopuolisen rahoituksen käyttäminen ratahankkeissa olisi mahdollista. Kyse on mahdollistavasta sääntelystä, jotta erilaisia rahoitustapoja voitaisiin käyttää joustavasti.

Ratalaissa on useita tasoristeyksiä koskevia säännöksiä, mutta varsinkin tasoristeyslupasäännökset ovat sisällöltään epätarkoituksenmukaisia ja hajallaan laissa. Lupaharkinnan kannalta säännökset ovat vaikeaselkoisia ja oikeudellisesti kestävien päätösten tekeminen on osoittautunut hankalaksi. Luvan myöntäminen rautatien ylitykseen moottorikelkalla on nykyisen lain perusteella osoittautunut miltei mahdottomaksi. Radan ylitystarpeet sekä liikenneturvallisuuskysymykset tulee voida sovittaa yhteen nykyistä paremmin turvallisuudesta kuitenkaan tinkimättä. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan tasoristeyslupasäännöksien uudistamista.

Rautatiealueiden ulkopuolisilla suoja-alueilla ja tasoristeysten näkemäalueilla on radanpitäjällä erityisiä oikeuksia, kuten oikeus poistaa kasvillisuutta, minkä lisäksi maanomistajan oikeutta rakentamiseen on näillä alueilla rajoitettu. Nykyisen lain mukaan oikeudet ja rajoitukset ovat voimassa vain, jos rautatien rakentamista tarkoittavassa ratasuunnitelmassa osoitetaan suoja- ja näkemäalueet. Viimeaikaiset myrskytuhot ovat osoittaneet rautatiejärjestelmän haavoittuvuuden, kun radoille kaatuneet puut ovat vaikeuttaneet liikennettä. Lisäksi liikenneturvallisuutta vaarantavaan ja radanpitoa haittaavaan rakentamiseen radan varressa tulisi voida puuttua. Näistä syistä ehdotetaan ratalakia muutettavaksi niin, että suoja- ja näkemäalueet olisivat voimassa valtion rataverkolla suoraan lain perusteella.

Ratahankkeilla saattaa olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia radan varren kiinteistöihin. Erityisesti junaliikenteen aiheuttama tärinä voi aiheuttaa haittaa tai jopa vahinkoa. Tärinän poistaminen tai vähentäminen teknisin toimenpitein vaatii suuria kustannuksia ja tavoitellun torjuntavaikutuksen saavuttaminen voi olla epävarmaa. Maanomistajan oikeutta vaatia lunastusta ratatoimituksessa ehdotetaankin laajennettavaksi. Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi radanpitäjän mahdollisuutta lunastamiseen vastaavalla tavalla kuin edellä maanteiden osalta esitetään. Ratalakiin ehdotetaan lisättäväksi myös maantielaissa säännellyn kaltainen rautatiealueen rajaamistoimitus ratatoimituksena korvauskäsittelyineen. Mikäli rautatien tosiasiallinen ulottuvuus poikkeaa vallitsevasta kiinteistöjen omistustilanteesta, voitaisiin toimitusten yhteydessä suorittaa tarvittavat täydentävät lunastukset ja määrätä lunastuskorvaukset määriteltäessä rautatiealueen ja rautatiehen rajoittuvien kiinteistöjen väliset rajat.

Liikennevirasto toimii valtion rataverkon radanpitäjänä. Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksilla (jäljempänä ELY -keskus) ei ole radanpitoon liittyviä tehtäviä. Tarkoituksenmukaisen

työnjaon saavuttamiseksi Liikenneviraston ja ELY -keskusten välillä ja keskusten asiantuntemuksen tehokkaaksi hyödyntämiseksi ehdotetaan ratalain mukaisia yksittäisiä tehtäväryhmiä, kuten tasoristeysjärjestelyjen suunnitteluvastuuta ja ratatoimitusedustusta siirrettäväksi keskusten vastuulle.

Rautatien lakkauttamista koskeva päätösvalta ehdotetaan siirrettäväksi liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikennevirastolle. Liikennehallinnon virastouudistuksen toteutuksen jälkeen on yksittäisiä vähäliikenteisiä väyliä koskevien hallintopäätösten katsottava kuuluvan Liikennevirastolle, joka hyväksyy myös muut rata- ja yleissuunnitelmat ja omaa parhaan asiantuntemuksen asiassa. Liikenne- ja viestintäministeriön tehtävänä on huolehtia hallinnonalan yleisestä kehittämisestä ja liikennepoliittisista linjauksista. Liikennevirasto vastaa operatiivisen tason toiminnasta väylänpitäjänä ja kantaa vastuun maantie- ja rataverkosta ja sen kehittämisestä.

1.3 Tieliikennelain 51 §

Tasoristeysten liikenteenohjauslaitteiden asettamisesta ja kunnossapidosta säädetään ratalain 89 §:ssä. Samasta asiasta säädetään tieliikennelain (267/1981) 51 §:n 4 momentissa. Säännökset ovat osittain ristiriitaisia, minkä vuoksi ehdotetaan, että tasoristeyssäännökset myös liikenteenohjauslaitteiden osalta keskitettäisiin ratalakiin.

1.4 Maankäyttö- ja rakennuslain 86 a §

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 86 a § koskee olemassa olevan maantien muuttamista kaduksi liikenneolosuhteiden säilyessä muutoin ennallaan. Vastuu liikenneväylästä siirtyy valtiolta kunnalle. Hallinnollinen muutos tapahtuu kunnan tekemällä kadunpitopäätöksellä. Kunnan maankäytön sitä vaatiessa voidaan maantien kohdalle osoittaa asemakaavassa muita käyttötarkoituksia kuin katu ja järjestää maantien liikenne toiseen paikkaan tehtävälle kadulle tai olemassa olevalle parannettavalle kadulle. Menettelyn yksinkertaistamiseksi ehdotetaan, että maantie lakkaisi siinä yhteydessä, kun kunta tekee kadunpitopäätöksen sen kadun osalta, jolle maantien liikenne on tarkoitus siirtää. Näin vältettäisiin hallinnollisesti raskas tiesuunnitelmamenettely asiassa, joka on jo asemakaavassa ratkaistu.

2 Esityksen vaikutukset

2.1 Taloudelliset vaikutukset

Lakiehdotus kohdistuu ennen kaikkea viranomaismenettelyyn eikä sillä ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia kansalaisiin, yrityksiin eikä kuntiin. Rautateiden suoja- ja näkemäalueiden syntyminen suoraan lain perusteella rajoittaa jossain määrin maanomistajan toimintavapautta rakentaa omalla kiinteistöllään. Kun rakentamisrajoitukset vain poikkeuksellisesti kohdistuvat lain voimaantulohetkellä olemassa olevaan rakennuskantaan, eivät vaikutukset maanomistajien taloudelliseen asemaan ole merkittäviä. Toisaalta suoja- ja näkemäalueita koskevilla muutoksilla voidaan ehkäistä radanpitäjälle ja rautatieliikennettä harjoittavalle yritykselle onnettomuuksista tai puiden kaatumisista sekä niiden aiheuttamista liikenteen viivästyksistä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä.

Paikallistasolla matkailuyrittäjien toimintaa voi helpottaa ja edistää ehdotetut maastoajoneuvojen radan ylityslupaa koskevat säännökset. Nykyiset säännökset ovat käytännössä estäneet esimerkiksi moottorikelkkoja koskevat ylitysluvat, mutta säännöksiin ehdotetaan nyt lievennyksiä. Ratalakiin ehdotetaan myös mahdollisuutta tasoristeysluvan peruuttamiseen, millä ai-

nakin teoriassa voisi olla merkittäviäkin taloudellisia vaikutuksia esimerkiksi yksityistien osakkaille. Lupa voitaisiin peruuttaa kuitenkin vain poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa lupaehtojen ja korjauskehotusten laiminlyönnin seurauksena ei muutoin voida varmistaa tie- ja rautatieliikenteen turvallisuutta.

Maanomistajan oikeus vaatia kiinteistönsä lunastamista nykyistä useammin tulee koskemaan vain harvoja yksittäistapauksia. Lunastus- ja korvaussäännöksiin ehdotetuilla muillakaan muutoksilla ei ole vaikutusta alueiden hankintaan ja korvauksiin käytettävään määrärahaan.

Ilmoitusmenettelyyn siirtyminen tienvarsimainosten ja -ilmoitusten sekä eräiden sähkö- ja telekaapelien sijoittamisessa vähentää yritysten hallinnollista taakkaa.

2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetuilla säännöksillä ei muuteta väylänpitovastuita eivätkä ne muutenkaan vaikuta merkittävästi viranomaisten väliseen työnjakoon. Siirrettävistä tehtävistä huolehdittaisiin ilman viranomaisten välisiä henkilösiirtoja. Liikenne- ja viestintäministeriöstä Liikennevirastolle siirrettäväksi ehdotetut tehtävät päätösvallan käyttämisestä eräissä tapauksissa koskevat vuosittain vain muutamia tapauksia eivätkä Liikennevirastosta ELY -keskuksille siirrettäväksi ehdotetut radanpitotehtävät ole määrältään eivätkä laajuudeltaan merkittäviä.

2.3 Ympäristövaikutukset

Ehdotetuilla laeilla ei ole merkittäviä ympäristövaikutuksia. Pienempiä paikallisia ympäristövaikutuksia voi seurata ehdotetuista suoja- ja näkemäalueiden laajennuksista, kun poistetaan puustoa ja muuta kasvillisuutta sekä luonnonesteitä. Suoja- ja näkemäalueiden laajennuksilla pyritään varmistamaan turvallinen liikennöinti ja ehkäisemään puiden kaatumista ratakiskoille. Maa-ainesten sijoittamista koskevat ehdotukset ovat selventäviä täsmennyksiä eivätkä merkitse muutosta nykytilanteeseen.

2.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Ehdotetut tasoristeyssäännökset vaikuttavat myönteisesti liikenneturvallisuuteen harkittaessa tasoristeys- lupien ja maastoajoneuvojen ylityslupien myöntämistä sekä mahdollistamalla radanpitäjän puuttumisen välitöntä vaaraa aiheuttavaan tasoristeykseen nykyistä tehokkaammin. Näkemäaluesäännökset antavat radanpitäjälle oikeuden poistaa tasoristeyksissä näkemiä estävää kasvillisuutta ja luonnonesteitä. Samoin tasoristeysnäkemiä estävän rakentamisen rajoittamisella on positiivinen vaikutus liikenneturvallisuuteen.

Maantie- ja ratalain säännösten yhdenmukaistaminen sujuvoittaa sääntelyä hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti.

3 Asian valmistelu ja lausunnot

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenneviraston kanssa. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot vuonna 2014 maa- ja metsätalousministeriöltä, työja elinkeinoministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Liikennevirastolta, Liikenteen turvallisuusvirastolta, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Kuntaliitolta, Maanmittauslaitokselta, Suomen Tieyhdistys ry:ltä ja VR Yhtymä Oy:ltä. Esityksestä annettiin yhteensä kymmenen lausuntoa. Ministeriöistä ainoastaan ympäristöministeriö antoi lausunnon. Yleisesti ottaen esi-

tyksiä kannatettiin ja niiden nähtiin helpottavan tien- ja radanpitoon liittyviä käytäntöjä ja parantavan liikenneturvallisuutta. Jatkovalmistelussa on esitetyt yksityiskohtaiset kommentit pyritty mahdollisuuksien mukaan huomioimaan. Eräistä linjauksista tai epäselvyyksistä on myös neuvoteltu sidosryhmien kanssa yhteisen näkemyksen aikaansaamiseksi. Koska esitysluonnosta on täydennetty kesän ja syksyn 2015 aikana, muutettu esitys lähetettiin lausunnolle marraskuussa 2015 samoille tahoille.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laeiksi verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä sekä tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) muuttamisesta (HE 116/2015 vp). Uudessa laissa säädettäisiin verkkotoimijoiden velvollisuudesta ilmoittaa keskitettyyn tietopisteeseen Viestintävirastoon tiedot verkkojen fyysisestä infrastruktuurista, suunnitelluista rakennustöistä, rakentamiseen liittyvistä lupamenettelyistä sekä kaapeleiden, putkien ja niihin verrattavien aktiivisten verkon osien sijainneista. Sääntely koskisi myös maantielain mukaisten lupien nojalla tiealueelle sijoittavaa infrastruktuuria, kuten sähkö- ja viestintäjohtoja.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Maantielaki

10 §. *Tienpitäjä ja tienpidon kustannukset.* Maanteiden ylläpitämisestä huolehtii valtio, joka on maanteiden tienpitäjä lain 10 §:n 1 momentin mukaan. Toimivaltaista viranomaista ei lainkohdassa erikseen määritellä. Liikennevirastosta annetun lain (862/2009) 1 §:n mukaan virasto vastaa liikenteen palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Pykälän 1 momentissa todettaisiin, että Liikennevirasto toimii tässä asiassa vastuuviranomaisena.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin niitä perusteita, joiden nojalla voisi olla erityistä syytä siihen, että muukin taho kuin tienpitäjä voisi sopimuksen nojalla osallistua tienpidon kustannuksiin tai ottaa huolehtiakseen jostain tienpitoon liittyvästä toimenpiteestä. Liikenneväylien korjausvelan vähentämistä ja uusien rahoitusmallien käyttöä koskevan Parlamentaarisen työryhmän ehdotuksen (Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 35/2014) mukaan yksi uusi keino kehittämisinvestointien toteuttamiseksi on se, että hankkeesta hyötyvät tahot osallistuisivat jatkossa hankkeiden rahoitukseen nykyistä enemmän. Vaikka talousarviorahoitus on keskeisin tapa rahoittaa liikenneinfrastruktuurin investointeja, myös vaihtoehtoisia rahoitusmalleja tulee voida käyttää. Siten liikennehankkeiden rahoitukseen voitaisiin tulevaisuudessa ohjata osa esimerkiksi liikennehankkeiden toteuttamisesta johtuvista maankäyttöhyödyistä (esimerkiksi kiinteistöjen arvon nousu) tai kaavoitushyödyistä. Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi ratalain 7 §:n 1 momenttiin.

11 §. *Tienpitoviranomainen*. Pykälää esitetään muutettavaksi ja Liikennevirasto määriteltäväksi maanteiden ylläpidosta vastaavaksi viranomaiseksi. Liikennevirastosta annetun lain 1 §:n mukaan Liikennevirasto vastaa liikenteen palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Lain 2 §:n mukaan Liikenneviraston tehtävänä on muun ohella vastata valtion tie- ja rataverkosta, merkittävien tiehankkeiden toteuttamisesta ja ratojen ja vesiväylien suunnittelusta, ylläpidosta ja rakentamisesta sekä vastata ELY-keskusten toiminnan ohjauksesta toimialallaan ja tienpidon yhteensovittamisesta sanotuissa keskuksissa. Pykälän 1 momenttia esitetään muutettavaksi ja vastaamaan tosiasiallista tilannetta. Liikennevirasto toimisi maanteiden varsinaisena tienpitoviranomaisena ja vastaisi koko maantieverkon yleisestä kehittämisestä ja ylläpidosta sekä valtion talousarviossa tienpitoon osoitetuista määrärahoista. Laissa olevat maininnat tienpitäjästä ja tienpitoviranomaisesta koskisivat Liikennevirastoa vain, kun siitä on erikseen säädetty. Tältä osin ei ole tarkoitus muuttaa nykytilaa, vaan tienpitoviranomaisten tehtävänjako säilyisi ennallaan. Liikenneviraston tehtävistä on säädetty tarkemmin muun muassa maantielain 4, 31, 43 b, 43 c, 43 d, 99, 104 ja 109 §:ssä. Muualla maantielaissa olevat viittaukset tienpitoviranomaiseen koskisivat ELY-keskuksia kuten nykyäänkin eikä viranomaisten välistä työnjakoa siten esitetä muutettavaksi.

Operatiivisesta tienpidosta vastaisivat edelleenkin toimivaltaiset ELY -keskukset lain 11 §:n mukaisina tienpitoviranomaisina ja Liikenneviraston ohjauksessa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 7 ja 8 §:n mukaisesti ELY-keskuksille tehdään tulossopimus, jonka osapuolina ovat kyseiset ELY-keskukset, niitä ohjaavat ministeriöt sekä keskushallinnon virastot. Liikennevirasto toimii liikennehallinnon keskusvirastona. Liikenne-

virasto osoittaa erillisellä päätöksellä ELY-keskuksille käyttöoikeuden perusväylänpidon ja maanhankinnan määrärahoihin.

Kun ratalain 7 §:n 1 momentin mukaan Liikennevirasto toimii hallinnassaan olevan rataverkon radanpitäjänä, tulisi Liikennevirasto olemaan sekä radan- että tienpitäjä. Pykälän 2 momenttiin ei esitetä muutoksia.

17 §. *Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu*. Pykälän 1 momentin mukaan yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa maantien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleis- tai tiesuunnitelman laatimiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan voimassaolevan lain mukaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sitä puoltaa. Tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös tiesuunnitelma voitaisiin hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos tiesuunnitelman poikkeaisi asemakaavasta vähäisessä määrin. Lisäksi edellytettäisiin, että kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin tiesuunnitelma välittömästi vaikuttaa, puoltaisivat suunnitelman hyväksymistä. Ehdotetulla muutoksella vältettäisiin poikkeamispäätöksen tai vaikutuksiltaan vähäisen kaavamuutoksen tekeminen kunnassa. Esitetty muutos sujuvoittaisi suunnitelmien hyväksymiskäsittelyä Liikennevirastossa, kun kunnan ei tarvitsisi ryhtyä valmistelemaan ja viemään läpi kaavan muutosta tai poikkeamispäätöstä tilanteissa, joissa tarve poiketa tiesuunnitelman asemakaavanmukaisuudesta olisi vähäinen ja vähäiselle poikkeamiselle oikeusvaikutteisesta asemakaavasta olisi saatu kunnan ja kiinteistönomistajien suostumus. Ehdotus on yhdenmukainen myös hallinnollisen taakan vähentämisen tavoitteen kanssa. Sisällöllisesti vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi myös ratalain 10 §:n 4 momenttiin.

22 §. *Tiesuunnitelman sisältö*. Tieliittymät sekä maantien ja rautatien tasoristeykset ovat liikenneturvallisuuden kannalta riskikohteita. Liikenneturvallisuussyistä maantielain 45 §:ssä säädetään tiealueen ulkopuolisista näkemäalueista, joilla näkemäalan vapaana pitäminen sitä rajoittavista esteistä on tarpeen. Näkemäalueilla on rakennusten pitäminen kielletty ja tienpitoviranomaisella on oikeus poistaa näkemäalaa rajoittava kasvillisuus ja luonnonesteet.

Maantien rakentamista koskevassa tiesuunnitelmassa on arvioitava tien vaikutukset, kuten liikenneturvallisuusvaikutukset ja esitettävä ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeen tien haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi. Maantien suoja- ja näkemäalueita koskevat säännökset eivät ole käytännössä aina osoittautuneet riittäviksi liikenneturvallisuuden varmistamiseksi esimerkiksi päätieverkolla sekä rautatien ja maantien risteyskohdissa. Liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa olisi perusteltua tarvetta voida lunastaa erityisesti liittymissä ja tasoristeyksissä tiealueeksi ja siten tienpitäjän omistukseen alueita, joilla nykyisen lain mukaan olisi voimassa suoja- ja näkemäalueita tarkoittava maanomistajan käyttövallan rajoitus. Varsinkin niissä tapauksissa, jolloin liittymästä tai tasoristeyksestä joudutaan turvallisen näkemän muodostamiseksi ja säilyttämiseksi poistamaan puusto taikka poistamaan tai muotoilemaan luonnonesteitä, olisi perusteltua aihetta lunastaa tarvittavat alueet tiealueeksi. Samoin olemassa olevan rakennuksen tai rakennelman poistaminen näkemän estävänä tai sitä rajoittavana olisi osa tiealueen lunastusta ja täten tienpitäjän omistukseen tuleva tiealue säilyisi rakenta-

mattomana. Tämän vuoksi ehdotetaan 22 §:ään lisättäväksi uusi 3 momentti, joka mahdollistaisi näkemäalueen osoittamisen tiesuunnitelmassa liikenneturvallisuussyistä tiealueeksi. Tällaisen tiealueeksi osoitetun alueen ulottuvuus määrittyisi näkemä-alueista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (65/2011) mukaisesti. Tiesuunnitelmassa tulisi esittää tiealueeksi määräämisen liikenneturvallisuusperusteet.

23 §. *Liitännäisalueet ja tietyötä varten tarvittavat erityiset oikeudet*. Pykälän 1 momentin mukainen oikeus käyttää kiinteistöä liitännäisalueena on luonteeltaan pysyvä ja voimassa siihen saakka kunnes liitännäisalue lakkautetaan. Pykälän 2 momentissa säädetään tienpitäjälle tulevista tietyön ajan kestävistä erityisistä oikeuksista, jotka ovat tarpeen tietyötä varten. Läjittämisen sijasta pykälässä ehdotetaan jatkossa käytettävän termiä sijoittaminen, joka on nykyisin käytössä ja kuvaa toimintaa paremmin. Maa-ainesten sijoittamisen suhteen on ilmennyt epäselvyyttä. Sijoitusalueet osoitetaan tiesuunnitelmassa ja ne otetaan tienpitäjän haltuun tietoimituksessa. Tällöin tienpitäjälle syntyy oikeus käyttää aluetta tietyössä irrotettujen ja työssä tarpeettomien maa-ainesten sijoittamiseen. Oikeus sijoittamiseen on voimassa tietyön ajan. Pääsääntö on, että maa-aines sijoitetaan alueelle pysyvästi, mutta tiesuunnitelmassa voidaan määrätä jatkossa, että sijoittaminen on tilapäistä. Tässä tarkoitettu oikeus sijoittamiseen ei poista velvollisuutta hakea muun lainsäädännön mukaista lupaa, milloin sellainen maa-ainesten sijoittamiselle vaaditaan. Sijoitusalueiden siistimisestä ja tasaamisesta tietyön päätyttyä säädetään maanteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (924/2005) 6 §:ssä. Maa-aineksen sijoittamista koskevana täsmennyksenä 2 momenttiin ehdotetaan, että tiesuunnitelmassa voitaisiin osoittaa tietyön ajaksi oikeus työssä irrotettavien maa-ainesten tilapäiseen tai pysyvään sijoittamiseen. Samalla muutettaisiin momentin virheellinen maininta tienpitoa varten tarvittavasta yksityisen tien käytöstä tai tekemisestä tarkoittamaan oikeutta työssä tarvittavaan yksityiseen tiehen. Pykälän 1 momentti säilyisi nykyisessä muodossa.

Ratalain 16 §:n 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi samansisältöiset muutokset.

24 §. *Yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä laskuojat tiesuunnitelmassa*. Pykälän 3 momentin viittaus muutettaisiin tarkoittamaan 1.1.2012 voimaan tullutta vesilakia (587/2011). Muilta osin pykälä säilyisi nykyisessä muodossa.

31 §. *Suunnitelmien voimassaoloaika*. Maanteiden yleis- ja tiesuunnitelmat ovat tiehankkeiden toteuttamiseen tähtääviä suunnitelmia, joita niistä johtuvien maankäyttövaikutusten vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista pitää voimassa epämääräisen pitkää aikaa. Maankäytön tarpeet, tekninen kehitys, lainsäädäntö ja arvostukset muuttuvat, minkä vuoksi yleissuunnitelmalle ja tiesuunnitelmalle on pykälässä asetettu tietyt voimassaoloajat.

Pykälän 1 momentin mukaan yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa, ellei tiesuunnitelman laatimista ole aloitettu kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleissuunnitelma on saanut lainvoiman. Yleissuunnitelman rauettua se olisi käsiteltävä hallinnollisessa menettelyssä uudelleen. Kahdeksan vuoden ehdoton vanhentumisaika on osoittautunut liian jäykäksi ottaen erityisesti huomioon tiehankkeiden rahoituksen varmistamiseen tarvittava aika. Riittävän joustavuuden saavuttamiseksi ehdotetaan pykälän 1 momenttia muutettavaksi siten, että Liikennevirasto voisi pidentää yleissuunnitelman hyväksymispäätöksen voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella. Suunnitelmien voimassaoloajat eivät nykyisellään aina ole riittäviä ja suunnitelmia myös raukeaa, vaikka suunnitelmat itsessään olisivat toteuttamiskelpoisia ja täyttäisivät sisällöllisesti lain asettamat vaatimukset. Taustalla on osaltaan väylien rahoituksen varmistamiseen liittyvät seikat, mutta myös muut tekijät, kuten kuntien ja maakunnan liittojen kaavoitus sekä kaavoihin ja suunnitelmiin liittyvät usein

rinnakkaiset valitusprosessit hallintotuomioistuimissa. Jos voimassaoloaikoja lyhennettäisiin, suunnitelmien uudelleen käsittelystä aiheutuisi ylimääräistä työtä, johon olisi varattava lisäresursseja muun muassa Liikennevirastossa ja ELY-keskuksissa. Siten voimassaoloaikoihin esitetyt harkinnanvaraiset pidennykset ovat sääntelyn ja menettelyjen sujuvoittamisen tavoitteen mukaisia. Toisaalta suunnitelmien voimassaoloajoilla on merkitystä myös arvioitaessa suunnitelmassa osoitetun alueen kiinteistön omistajien omaisuudensuojaa. Voimassaoloajan pidentäminen ei olisi automaattista, vaan perustuisi tapauskohtaiseen harkintaan ja tien suunnittelun 17 §:ssä säädettyjen yleisten edellytysten sekä 19 §:ssä säädettyjen yleissuunnitelman sisältövaatimusten täyttymiseen, joihin lainkohtiin momentissa viitattaisiin. Vain ajantasaisten, ympäristöllisesti hyväksyttävien ja teknisesti toteuttamiskelpoisten yleissuunnitelmien voimassaoloaikaa voitaisiin jatkaa. Liikenneviraston päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla. Säännös olisi yhdenmukainen ratalain 26 §:n 1 momentin kanssa.

Pykälän 2 momenttiin ei esitetä muutoksia.

Pykälän 3 momentin mukaan päätös tiesuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos tietyötä ei ole aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona tiesuunnitelma on saanut lainvoiman. Hyväksytty tiesuunnitelma saattaa sisältää useita toisistaan erillisiä kohteita tai tietyö voi muuten tapahtua vaiheittain. Epäselvyyttä on syntynyt siitä, tarkoitetaanko momentissa tietyön aloittamisella koko tiesuunnitelma-alueen käsittävää ja kaikkia suunnitelmassa osoitettuja toimenpiteitä tarkoittavien töiden aloittamista vai suunnitelman jonkun osa-alueen rakennustyön käynnistämistä. Tienpitoon osoitettujen määrärahojen niukkuus voi johtaa siihen, että tietyö on mahdollista aloittaa vain joiltain osin. Tietyön osittainenkin käynnistäminen tarkoittaa hankkeen toteuttamisen aloittamista ja vain vuotuisrahoituksen vaatima hankkeiden priorisointi voi viivästyttää tiesuunnitelman tarkoittaman tietyön aloittamisen koko suunnitelman alueella. Kun tienpitoviranomaisen tahtotila suunnitelman tarkoittaman hankkeen toteuttamiseksi on olemassa, ehdotetaan, että tietyön osittainenkin käynnistäminen estäisi tiesuunnitelman hyväksymispäätöksen raukeamisen. Tienpitoviranomaisen on kuitenkin varmistauduttava siitä, että tiehanketta vaiheittain toteutettaessa se edelleen täyttää tiesuunnitelman hyväksymisen edellytykset.

Liikennevirasto voi pidentää tietyön aloittamiselle asetettua määräaikaa enintään neljällä vuodella ja erityisistä syistä liikenne- ja viestintäministeriö sen lisäksi yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksolla. Tiesuunnitelma on yksityiskohtainen tiehankkeen toteuttamissuunnitelma. Liikenne- ja viestintäministeriö vastaa liikennepolitiikasta ja tienpidon suurista linjauksista eikä yksittäisten tiehankkeiden toteuttamisesta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että Liikennevirasto voisi päättää tiesuunnitelman voimassaoloajan pidentämisestä myös silloin, kun suunnitelman voimassaoloaikaa olisi tarvetta jatkaa jo kerran pidennetyn ajanjakson lisäksi. Pidentämispäätöksiä tehtäessä olisi arvioitava, täyttääkö tiesuunnitelma 17 §:ssä säädetyt yleiset edellytykset ja 22 §:ssä säädetyt tiesuunnitelman sisältövaatimukset. Yleissuunnitelman voimassaoloajan pidentämisen tapaan vain ajantasaisten, ympäristöllisesti hyväksyttävien ja teknisesti toteuttamiskelpoisten tiesuunnitelmien voimassaoloaikaa voitaisiin jatkaa. Tiesuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskeviin päätöksiin voitaisiin hakea muutosta valittamalla. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään yhdenmukaistamaan maantie- ja ratalain mukaisten suunnitelmien voimassaoloajat ja samalla varmistamaan, että voimassaoloajat ovat riittävät suunnitelmien tarkoituksenmukaisen etenemisen ja käsittelyn varmistamiseksi. Päätösvalta koskien suunnitelmien voimassaoloa ehdotetaan siirrettäväksi kokonaan Liikennevirastoon, sillä se vastaa myös suunnitelmien hyväksymisestä ja sillä on kokonaisvastuu maantie- ja rataverkosta.

32 §. *Seuranta*. Pykälän mukaan tienpitoviranomaisen tulee seurata tiehankkeen vaikutuksia ja käyttää hyväksi seurannan tuloksia vaikutusarviointeja kehitettäessä ja valittaessa suunnitteluratkaisuja. Tienpitoviranomainen on lain 11 §:n mukaan toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Yleis- ja tiesuunnitelmat hyväksyy pääsääntöisesti Liikennevirasto, joka myös vastaa keskusten toiminnan ohjauksesta toimialallaan. Pykälän tarkoittamista seuranta- ja kehittämistehtävistä tulisi huolehtia keskitetysti, minkä vuoksi ehdotetaan, että ne kuuluisivat Liikennevirastolle.

32 a §. *Radat tien suunnittelussa*. Maantien rakentaminen voi aiheuttaa tarpeen puuttua rautatiehen ilman että olisi olemassa rautatien parantamistarvetta. Maantien rakentamisesta päätetään maantielain suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmän mukaisesti. Maantien rakentamisella tarkoitetaan maantielain mukaan uuden maantien tekemistä ja olemassa olevan tien parantamista. Parantamista ovat myös hankkeet, joissa on kysymys pelkästään maantiehen liittyvien yksityisten teiden järjestelystä. Rautatien rakentamisesta ovat voimassa ratalain vastaavat säännökset. Samasta hankkeesta johtuvien rinnakkaisten hallintomenettelyjen vähentämiseksi ehdotetaan, että maantien rakentamisesta aiheutuva puuttuminen tiehankkeen vaikutusalueen rautatiehen kuten sen siirtäminen taikka tasoristeysten järjestely niitä poistamalla tai siirtämällä ja järjestelyihin liittyvät uuden kulkuyhteydet voitaisiin osoittaa ja ratkaista maantien rakentamista tarkoittavassa maantielain mukaisessa suunnitelmassa. Ehdotettu muutos ei vaikuttaisi rautatielain (304/2011) mukaisten velvoitteiden hoitamiseen, kuten rautatien rakentamisesta Liikenteen turvallisuusvirastolle tehtävään ilmoitukseen. Menettelystä säädettäisiin uudessa 32 a §:ssä ja se olisi vaihtoehtoinen nykyisen erillisten väyläkohtaisten hallintomenettelyjen kanssa. Rautatien rakentamisesta johtuvista maantiejärjestelyistä säädettäisiin ratalakiin ehdotettavassa 25 b §:ssä, jonka mukaan rautatien suunnitelmissa voitaisiin osoittaa ratahankkeen vaatimat muutokset maanteihin.

34 §. *Rajoitettu kunnossapito.* Maantie on pidettävä 33 §:n 1 momentin mukaan yleistä liikennettä tyydyttävässä kunnossa. Rajoitetusta kunnossapidosta säädetään 34 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan tienpitoviranomainen voi päättää, että maantietä tai sen osaa ei pidetä 33 §:n 1 momentin tarkoittamassa kunnossa. Tällainen tie tai tien osa suljetaan yleiseltä liikenteeltä. Tapaukset koskevat lähinnä levähdys-, varasto- tai kuormausalueiden talvikunnossapidosta luopumista. Päätös tulee tienkäyttäjien tietoon tien tai sen osan sulkemista osoittavalla liikennemerkillä kuten lisäkilvellä taikka peittämällä tai poistamalla pysäköintipaikkaa osoittava liikennemerkki. Jos tien tai sen osan sulkemisella olisi merkittäviä vaikutuksia useiden tienkäyttäjien säännölliseen liikkumiseen kuten lopettamalla jonkin kevyen liikenteen väylän talvikunnossapito, olisi väylän talviaikaisesta sulkemisesta tarpeen tiedottaa muutenkin kuin liikennemerkillä. Kun lainkohdasta puuttuvat säännökset tiedottamisesta, ehdotetaan momenttiin tehtäväksi kuuluttamista tarkoittava lisäys. Tienpitoviranomaisen asiana olisi harkita, milloin kuuluttaminen olisi tarpeen. Pykälän 2 momenttiin ei esitetä muutoksia.

36 §. *Tilapäinen kulkutie*. Pykälässä säädetään tilapäisen kulkutien järjestämisestä toisen maalle. Nykyisen lain mukaan tienpitoviranomaisella on oikeus järjestää toisen maalle tilapäinen kulkutie, milloin maantien liikenne estyy esimerkiksi tien sortumisen tai poikkeuksellisten luonnonolosuhteiden vuoksi. Tilapäisen kulkutien järjestäminen tarkoittaa toisen maalle tehtävää tietä taikka olemassa olevan yksityisen tien käyttöön ottamista maantien liikennettä varten esteen ajaksi. Esteen poistuttua alue palautuu entiseen käyttöönsä. Lainkohta on osoittautunut käytännön tienpidon kannalta liian suppeaksi, minkä vuoksi tilapäisen kulkutien järjestämisen edellytyksiä tulisi laajentaa ja täsmentää. Edellytyksiin ehdotetaan lisättäväksi tietyö, jolla tarkoitettaisiin lähinnä tien ylläpitoon liittyviä lyhytaikaisia toimenpiteitä kuten siltojen kansitöitä tai maantien alittavien rumpujen uusimisia. Ne eivät luonteensa ja laajuutensa vuoksi yleen-

sä edellytä tiesuunnitelmaa, jossa osoitettaisiin tietyön tarvitsemat tilapäiset kulkutiet. Maantien sortumiseen rinnastettaisiin maantiehen kuuluvan rakennelman kuten sillan sortuminen tai sortumisvaara. Nämä olisivat lainkohdan mukaan esimerkkejä tilapäisen kulkutien järjestämisen edellytyksistä. Pykälää sovellettaisiin myös niissä tilanteissa, joissa poikkeustilanne ei estä kaikkea liikennettä, mutta estää esimerkiksi tietyn painorajan ylittävän liikenteen, joka siten voitaisiin ohjata tilapäiselle kulkutielle kunnes maantie on saatu korjattua. Pykälää ei ole tarkoitus soveltaa tilanteissa, joissa painorajoitus johtuu esimerkiksi normaalista toistuvasta kelirikosta, vaan soveltaminen edellyttää esteen poikkeuksellisuutta. Tilapäinen kulkutie toisen maalla ei täytä maanteiden laatuvaatimuksia, joten tällaiselle tielle ohjatun ajoneuvon kuljettajalta on edellytettävä erityistä varovaisuutta. Tilapäinen kulkutie olisi maantien osa, mutta sen tarkoituksesta väliaikaisena ja usein kiireellisesti perustettuna tienä johtuisi, että maantien kunnossapidon tason 33 §:ssä säädetyt vaatimukset olisivat voimassa tilapäisellä kulkutiellä vain soveltuvin osin. Tästä säädettäisiin 1 momenttiin tehtävällä lisäyksellä.

Liikenneonnettomuus voi tilapäisesti estää maantien liikenteen, jolloin välittömien pelastustoimien, onnettomuuspaikan raivaamisen ja onnettomuuden syiden alustavan selvittämisen vuoksi maantie joudutaan sulkemaan ja liikenne ohjaamaan kiertotielle. Liikenteen ohjaajana toimii tieliikennelain 49 §:n 1 momentin mukaan poliisimies ja tiellä suoritettavien puolustusvoimien harjoitusten aikana liikennettä ohjaa sotilaspoliisi. Lisäksi lainkohdassa viitataan rajavartiolakiin (578/2005), jossa säädetään rajavartiomiehen osallistumisesta liikenteen ohjaukseen. Pykälän 3 momentissa säädetään muista liikenteen ohjaajina toimivista henkilöistä. Tieliikennelain 4 §:n 1 momentin mukaan tienkäyttäjän on ensisijaisesti noudatettava poliisimiehen ja muun liikenteen ohjaajan antamaa merkkiä tai ohjetta. Epäselvyyttä ei ole ollut poliisimiehen tai muun tähän verrattavan liikenteen ohjaajan oikeudesta ohjata liikenneonnettomuuden sattuessa maantieliikennettä yksityiselle kiertotielle. Sen sijaan korvauskysymykset ovat jääneet epäselviksi eikä oikeuskäytäntöä ole. Vastuukysymysten selkeyttämiseksi ehdotetaan, että pykälään lisättävässä uudessa 2 momentissa viitattaisiin tieliikennelain 49 §:n tarkoittamiin liikenteen ohjaajiin ja todettaisiin heidän oikeutensa johtaa toisen maalle maantien liikennettä tapauksissa, jolloin maantien liikenne tilapäisesti estyy tiellä tapahtuneen liikenneonnettomuuden vuoksi tai muusta vastaavanlaisesta tilapäisestä esteestä kuten tulipalosta johtuen. Käytännössä toisen maalla tässä tarkoitettaisiin yksityistä tietä, joka palvelisi näin yleisen liikenteen tarpeita.

Pykälän 2 momentin tarkoittamaa kulkutietä käyttävälle ajoneuvolle aiheutuneen vahingon korvaamiseen sovellettaisiin vahingonkorvauslakia (412/1974), jonka mukaan korvausvastuu edellyttää tahallisuutta tai tuottamusta. Korvausvastuuta on arvioitava 2 momentin tarkoittaman liikenteen ohjaajan menettelyn kannalta. Tuottamus tullee tällöin kysymykseen vain poikkeuksellisesti, kuten jos tilapäisen kulkutien puutteet sille ohjattavan liikenteen laadun ja määrän kannalta olisivat liikenteen ohjaajan selvästi havaittavissa esimerkiksi kantavuudeltaan heikon sillan vuoksi. Yksityisen tien ollessa tässä tarkoitettuna tilapäisenä kulkutienä ei sen pitäjä olisi vastuussa sille osoitetusta yleisestä liikenteestä.

37 §. *Liittyminen maantiehen*. Maantielain 4 §:n 3 momentissa säädetään runkoteistä. Niiden tarkoituksena on ennen kaikkea palvella pitkämatkaista liikennettä, ja niille asetettaisiin korkeat laatuvaatimukset sujuvan liikenteen turvalliseksi hoitamiseksi. Tämä edellyttäisi muun muassa yksityisten teiden liittymien määrän rajoittamista ja vähentämistä. Tämän perusteella 37 §:n 4 momentissa säädetään, että runkotielle pääsystä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa. Liikenne- ja viestintäministeriön asiana on määrätä runkoteistä. Tällaista määräystä ministeriö ei ole vielä antanut. On mahdollista, että runkoverkko muodostuisi alkuperäisiä kaavailuja laajemmaksi ulottuen hyvinkin harvaanasutuille alueille. Tämän vuoksi ehdotetaan,

että hallinnollisesti raskaan tiesuunnitelmamenettelyn sijasta voitaisiin yksittäistapauksessa käsitellä ja ratkaista yksityisen tien liittyminen runkotiehen taikka moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden ylityskohta lupapäätöksellä. Tästä säädettäisiin momenttiin tehtävällä lisäyksellä, jossa viitattaisiin pykälän 1 momentin liittymälupaa ja maatalousliittymän tekemistä tarkoittavaan lupaan sekä 3 momentissa säädettyyn ylityskohdan järjestämiseen. Sen lisäksi, että lupa voitaisiin myöntää vain viitattujen lainkohtien mukaisten edellytysten täyttyessä, vaadittaisiin lupapäätöksen tekemiselle erityisiä syitä sille, miksi tiesuunnitelmamenettelyä ei kyseisessä tapauksessa sovellettaisi. Tällöin tienpitoviranomaisen tulisi arvioida erityisesti alueen nykyistä ja tulevaa maankäyttöä ja uusia liittymätarpeita. Erityisten syiden voitaisiin katsoa olevan olemassa, jos nähtävillä olevassa tulevaisuudessakaan ei runkotien varren maankäytössä ole odotettavissa liittymätarvetta lisääviä muutoksia. Pykälän 1-3 momentteihin ei esitetä asiamuutoksia.

38 §. *Liittymän ja ylityskohdan tekeminen, kunnossapito ja muuttaminen*. Pykälän 1 momentin mukaan liittymäluvan saaja vastaa liittymänsä tekemisestä ja kunnossapidosta tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaisesti. Pykälän 2 momentissa säädetään menettelytavoista, kun liittymän muuttunut käyttö aiheuttaa vaaraa liikenteelle tai haittaa maantien kunnossapidolle. Yksityisen tien pitäjän tai maatalousliittymän haltijan tulee tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan muuttaa liittymänsä sellaiseksi, että vaara tai haitta poistuu tai vähenee ja jos velvollisuus laiminlyödään, voi tienpitoviranomainen päättää tehdä mainitut työt siihen velvollisen kustannuksella. Kun vaaraa tai haittaa voi aiheutua liittymän lisääntyvästä käytöstä ilman että liittymää käyttävän liikenteen laatu olisi muuttunut, ehdotetaan momenttia täydennettäväksi siten, että myös liittymän lisääntyvä käyttö voisi aiheuttaa momentissa mainitut seuraukset. Lisäksi momenttiin lisättäisiin selkeyden vuoksi, että toimintavelvollisen tulee kustannuksellaan tehdä vaadittavat muutokset. Muutostyöt kohdistuisivat ensisijaisesti itse liittymään sen rakennetta parantamalla tai sen sijaintia muuttamalla. Toimenpiteet voisivat kohdistua myös liittymäalueelle laajemmin kuten rakentamalla liittymää varten maantielle kääntymiskaista. Tämän vuoksi ehdotetaan momenttia täsmennettäväksi siten, että yksityisen tien pitäjä ja maatalousliittymän haltija on velvollinen tekemään liittymään tai liittymäalueelle vaaran tai haitan poistamista tai vähentämistä tarkoittavat muutokset. Pykälän 1 ja 3 momentteihin ei esitetä muutoksia.

Jos pykälän 1 - 3 momentissa velvoitettu laiminlyö velvollisuutensa, ehdotetaan pykälän uudessa 4 momentissa säädettäväksi, että tienpitoviranomaisella olisi oikeus teettää vaaditut toimenpiteet laiminlyöjän kustannuksella taikka keskeyttää aloitettu rakennustyö. Nykyisessä laissa on teettämisoikeudesta säädetty vain 2 momentissa. Teettämis- tai keskeyttämismenettelyyn sovellettaisiin uhkasakkolakia (1113/1990), johon momentissa viitattaisiin.

40 §. *Liittymän poistaminen*. Pykälän 1 momenttiin ei esitetä muutoksia. Pykälän 2 momentissa säädetään asemakaavan vastaisen liittymän poistamisesta tai sen käytön estämisestä. Toimenpide edellyttää tienpitoviranomaisen valituskelpoista hallintopäätöstä. Liittymän asemakaavan vastaisuus on asemakaavan tultua lainvoimaiseksi lopullisesti ratkaistu ja korvaava kulkuyhteys on rakennettu katuna katusuunnitelman perusteella ja kadunpitopäätöksellä luovutettu yleiseen käyttöön. Maanomistajalla tai muulla uusiin liikennejärjestelyihin tyytymättömällä on ollut mahdollisuus valittamalla saada niihin muutosta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että asemakaavan vastaisen liittymän poistaminen tai sen käytön estäminen ei edellyttäisi tienpitoviranomaisen hallintopäätöstä. Toimenpiteestä tulisi ilmoittaa kiinteistön omistajalle tai haltijalle etukäteen ja varattava näille nykyisen lain mukaisesti mahdollisuus tulla kuulluksi. Jos liittymää käytetään yleisesti liikenteeseen, olisi ilmoituksesta kuulutettava 108 §:n mukaisesti.

42 §. *Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle*. Maantiet ovat yleisiä liikkumis- ja kuljetustarpeita varten. Tiealueet hankitaan ja tiet rakennetaan sekä varustetaan näiden tarpeiden vaatimalla tavalla. Tiealueisiin kohdistuu usein ulkopuolisten tahojen tarpeita ja tiealueille halutaan sijoittaa erilaisia rakennelmia, johtoja ja muita laitteita. Tiealueiden käyttäminen tällaisiin muihin kuin maantietarkoituksiin edellyttää pääsääntöisesti tienpitoviranomaisen lupaa. Lupaharkinnassa punnitaan toimenpiteen vaikutusta liikenneturvallisuuteen ja tienpitoon. Luvasta ja sen edellytyksistä sekä luvansaajan velvollisuuksista säädetään 42 §:n 1 ja 2 momentissa.

Mainoksia ja ilmoituksia sijoitetaan yleisesti tiealueen reunalle. Voimassaoleva tienvarsimainoksia ja -ilmoituksia koskeva 52 § koskee myös tiealueelle sijoitettavia mainoksia. Myös ehdotettava uusi 52 § koskisi myös tiealueelle sijoitettavia mainoksia. Nykyisen lain mukaan sijoittamiseen tiealueelle vaaditaan kuitenkin 42 §:n mukainen lupa. Hallinnollisen taakan keventämiseksi ja tilanteen selkeyttämiseksi ehdotetaan, että lupaa ei kuitenkaan vaadita 52 §:n 1, 2 tai 4 momentissa tarkoitetun mainoksen tai ilmoituksen sijoittamiseen tiealueelle. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin tätä koskeva lisäys. Tienvarsimainosten ja -ilmoitusten asettamisesta olisi esityksen mukaan ilmoitettava tienpitoviranomaiselle, lukuun ottamatta ehdotetun 52 §:n 4 momentissa tarkoitettujen tilapäisten mainosten ja ilmoitusten asettamista. Tienvarsimainoksia ja -ilmoituksia koskisi ehdotetun 52 §:n 1 momentin mukainen vaatimus laatia ja sijoittaa ne niin, että liikenneturvallisuus ei vaarannu. Samoin on huomioitava tieliikennelain 56 § ja järjestyslain 6 §. Tienpitoviranomaisella olisi myös oikeus poistaa liikenneturvallisuuden vaarantavalla tavalla asetettu mainos tai ilmoitus ehdotetun 101 §:n 2 momentin mukaisesti. Tiealueita on joskus otettu ilman tienpitoviranomaisen lupaa yksityiseen käyttöön kuten kulkuvälineiden säilyttämiseen tai puutavaran varastointiin. Maantielaitureita on käytetty alusten pysyvinä kiinnityspaikkoina sekä siltoja ja kallioleikkauksia kiipeilyyn. Yleisen lupaedellytyksen puuttuminen on voinut synnyttää sellaisen käsityksen, että tiealueiden käyttäminen erilaisiin yksityisiin tarkoituksiin olisi sallittua ilman että tienpitoviranomaisella olisi oikeutta puuttua asiaan. Kuitenkin tällaiset toiminnot voivat vaarantaa liikenneturvallisuutta, haitata tienpitoa, vaurioittaa tieomaisuutta taikka aiheuttaa muuta vahinkoa tai haittaa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että 42 §:ään lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka mukaan tiealueen ja sillä olevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden käyttäminen muihin kuin maantietarkoituksiin edellyttäisi tienpitoviranomaisen lupaa, ellei toimenpiteeseen ole saatu 1 momentin mukaista lupaa tai menettely olisi 3 momentin mukaan sallittua. Maantietarkoitukset käyvät ilmi maantielain 5 §:stä, jossa määritellään, mitä maantiehen kuuluu. Tienpitoviranomainen voisi harkintansa mukaan nykyiseen tapaan antaa lupia esimerkiksi tiealueiden käyttämiseen pienimuotoiseen tilapäiseen myyntitoimintaan. Tiealueeseen kohdistuneen luvattoman toimenpiteen oikaisemiseen, kuten tiealueelle ilman lupaa tuodun omaisuuden poistamiseksi sovellettaisiin 101 §:n 2 momentin säännöstä hallinnollisista pakkokeinoista. Kiellon vastaisesta toiminnasta voidaan tuomita rangaistukseen 100 §:n perusteella.

Liikennevirasto ehdotetaan valtuutettavaksi uudessa 5 momentissa antamaan määräyksiä tiealueelle sijoitettavien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden teknisistä ominaisuuksista, sijoittamisesta sekä työn aikaisista järjestelyistä. Sijoittamisella tarkoitetaan rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijaintia sekä sijoittamis- tai asentamistyön, toteuttamistapaa. Työnaikaisiin järjestelyihin sisältyvät tarvittavat liikennejärjestelyt sekä muut tarvittavat järjestelyt. Liikennevirasto antaa nykyisin oikeudellisesti sitomattomia ohjeita esimerkiksi vaalimainosten sijoittamisesta liikenneväylien varsille (LIVI/758/05.00/2015). Tällä selkeytettäisiin Liikenneviraston norminanto-oikeutta.

42 a §. *Tiettyjen kaapeleiden sijoittaminen tiealueelle*. Tiealueeseen kohdistuvaan työhön sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle on 42 §:n mukaan oltava tienpitoviranomaisen lupa. Lisäksi 42 §:ään ehdotetaan uutta 4 momenttia, jonka mukaan tiealueen ja sillä olevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden käyttäminen muihin kuin maantietarkoituksiin edellyttää tienpitoviranomaisen lupaa.

Pykälän 1 momentin mukaan sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamiseen tiealueelle momentissa luetelluissa tapauksissa ei vaadittaisi 42 §:n 1 momentin mukaista lupaa vaan ilmoitus. Momentissa määritellyt toimenpiteet soveltuvat ilmoitusmenettelyyn, sillä työskentely tiealueella kohdistuu vain lyhyeen matkaan tietä ja kestää lyhyen aikaa, jolloin kokeneen toimijan on helppo hallita vaara liikenteelle eikä haitta tienpidolle kasva yleensä suureksi, vaikka ilmoituksia käsittelevä viranomainen ei tarkastaisikaan kaikkia ilmoituksia. Tarkoituksena on, että tienpitäjän edustaja valitsee tarkastettavat ilmoitukset esimerkiksi kohteen laadun ja tehtävän työn sekä ilmoituksen tekijän aikaisemman toimintahistorian perusteella. Tarvittaessa järjestetään maastokatselmus. Ilmoitusmenettelyä ei oteta käyttöön pidemmissä tien pituussuuntaisten sähkö- ja telejohtojen ja -kaapelien sijoittamisissa tiealueelle, koska näissä tapauksissa vaaran ja haitan mahdollisuus on olennaisesti suurempi, jos tienpitäjä ei ennakolta tutki ja arvioi esitettyjen toimenpiteiden vaikutuksia. Lisäksi tienpitäjä voi tarkastaa, että pituussuuntaista johtoa ei sijoiteta niin, että johto vie tarpeettoman paljon tilaa ja estää siten myöhempien johtojen sijoittamisen tiealueelle. Ilmoitusmenettelyä voitaisiin ensinnäkin käyttää kun pykälässä tarkoitettu johto tai kaapeli alittaisi maantien tai siihen kuluvan kevyenliikenteen väylän. Ilmoitusmenettelyä käytettäisiin toiseksi tapauksissa, joissa tien pituussuuntaiseen kaapeliin tehtäisiin jatkos tai tällaiseen kaapeliin liitettäisiin poikittaissuuntainen kaapeli tiealueen ulkopuolelle tai maantien alitse. Ilmoitusmenettely koskisi kolmanneksi maantien tai siihen liittyvän kevyenliikenteenväylän ylitystä ilmajohdoilla sekä neljänneksi tiealueen ulkopuolelle asennettavia tien pituussuuntaisia ilmajohtoja, joiden johtoalue ulottuu tiealueelle. Viidenneksi ilmoitusmenettely tulisi käyttöön uusien laajakaistahankkeiden vaatimissa telekaapelin sijoittamisissa tiealueelle silloin, kun kyse on uusista asiakasliittymistä, jotka on hankittu vasta laajemman laajakaistahankkeen rakennustyön aikana. Momentin kuudennen kohdan mukaan ilmoitusmenettelyä voitaisiin käyttää myös tien pituussuuntaisissa kaapeloinneissa, kun kaapelia sijoitetaan tien pituussuunnassa yksinomaan ennestään olemassa olevaan putkitukseen asennettavien kaapeleiden tapauksessa. Joillakin tieosuuksilla on valmiina tällaisia tienpitoviranomaisen tai verkkotoimijan omistamia tien pituussuuntaisia putkituksia, joihin kaapeli voidaan asentaa. Tiealueella tehtävä työ keskittyy näissä tilanteissa suojaputkien päihin ja jatkoskohtiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta ilmoittaa toimenpiteestä tienpitoviranomaiselle ja ilmoitukseen sisällytettävistä selvityksistä. Ilmoitukseen olisi liitettävä selvitykset kaapelin omistajasta, sijoittamispaikasta, sijoittamispaikan olosuhteista ja perustiedoista, työn toteuttamistavasta ja toteuttajasta, työn aikaisista liikennejärjestelyistä sekä toimenpiteen suunnitellusta aloituspäivästä. Olosuhdetietoihin tulee sisältyä riittävät maaperätutkimukset, silloin kun maaperäkartan tai maastossa näkyvien kallioiden tai suurten kivien perusteella on mahdollista, että tien alitusta tai muuta kaapelointia ei voida toteuttaa tavanomaisin menetelmin ja asennussyvyyksin. Tällaisissa tilanteissa olisi selvitettävä maaperätutkimuksin sellainen sijainti ja menetelmä, mitkä mahdollistavat asentamisen Liikenneviraston määräyksen mukaisesti.

Ilmoitus olisi 3 momentin mukaan annettava viimeistään 21 päivää ennen toimenpiteen suunniteltua aloittamisajankohtaa. Tienpitoviranomainen voisi ehdotuksen mukaan ilmoituksen saatuaan kieltää toimenpiteen ennen ilmoitettua aloitusajankohtaa, jos se harkitsisi, että kaape-

lin sijoittaminen voisi aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Momentissa säädettäisiin, että ilmoituksen tekijä ei saa aloittaa suunniteltua toimenpidettä ennen ilmoitettua aloituspäivää. Tienpitoviranomaista koskee hallintolain 22 §, jonka mukaan viranomaisen on kehotettava lähettäjää määräajassa täydentämään viranomaiselle toimitettua asiakirjaa sekä ilmoittamaan, miten asiakirjaa on täydennettävä. Tienpitoviranomaisen olisi sähkö- ja telekaapeleita koskevien ilmoitusten käsittelyn yhteydessä pyrittävä yhteistyössä ilmoituksen antaneen henkilön kanssa korjaamaan ilmoituksessa kieltämisen perusteena olevat puutteet ennen kieltopäätöksen antamista.

Liikennevirasto ehdotetaan valtuutettavaksi 4 momentissa antamaan tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä, 1 momentissa tarkoitettujen sähkö- ja telekaapeleiden teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta sekä työn aikaisista järjestelyistä. Sijoittamisella tarkoitetaan kaapelireitin sijaintia sekä sijoittamistyön, siis kaapelin asentamisen, toteuttamistapaa. Työnaikaisiin järjestelyihin sisältyvät tarvittavat liikennejärjestelyt sekä muut tarvittavat järjestelyt. Liikennevirasto antaa nykyään oikeudellisesti sitomattomia ohjeita kaapeleiden sijoittamisesta tiealueelle. Momentilla selkeytettäisiin Liikenneviraston norminanto-oikeutta. Nykyisten tosiasiallisesti velvoittavien ohjeiden sijaan tarkempia säännöksiä voitaisiin antaa lain nojalla sitovissa määräyksissä.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittaminen eräillä alueilla vaatii kuitenkin tienpitoviranomaisen erityistä tarkkailua ja ohjeistusta. Siksi 5 momentissa säädettäisiin, että tällaisilla alueilla 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin kuitenkin tarvittaisiin 42 §:n 1 momentin mukainen lupa. Ilmoitusmenettelyä ei sovellettaisi, kun toimenpide kohdistuisi moottori- tai moottoriliikennetien tiealueelle. Luvan myöntäminen johdon tai kaapelin sijoittamiseen moottori- tai moottoriliikennetien tiealueelle voi ylipäätään tulla kyseeseen erittäin poikkeuksellisesti, koska työskentely moottoritiellä aiheuttaa käytännössä aina vaaraa liikenteelle ja työn suorittajalle. Ilmoitusmenettelyä ei toiseksi käytettäisi alueilla, joilla on pohjavesisuojaus. Pohjavesisuojauksen kohdalla edes 42 §:n 1 momentin mukaisen luvan myöntäminen ei tule kyseeseen, sillä kaapelin sijoittamisen vaatima kaivaminen rikkoo suojauksen käytännössä korjauskelvottomaksi, mikä voi johtaa myös pohjaveden pilaantumiseen. Alueilla, joilla tierakenne on tehty louhesta, ei myöskään sovellettaisi ilmoitusmenettelyä. Kaapelin sijoittaminen louheeseen voi vaurioittaa tierakennetta pysyvästi, eikä työn toteuttaminen ole mahdollista kohtuullisin kustannuksin. Tiealueen alittamiseen ei sovellettaisi ilmoitusmenettelyä, kun alituksen etäisyys alikulkusillan, putkisillan tai rummun rakenteesta on vähemmän kuin viisi metriä tai muun sillan rakenteesta 25 metriä. Kaapelin sijoittaminen lähelle siltaa edellyttää silta-asiantuntijan arvion, jotta sillan rakenteita ei rikota eikä sillan kunnostusta estetä ja jotta silta-asiantuntija voi kertoa mahdollisten suojaputkien paikan. Tämä ei olisi mahdollista ilmoitusmenettelyn puitteissa.

Pykälän 6 momenttiin sisällytettäisiin informatiivinen viittaus verkkoinfrastruktuurin ja yhteisrakentamis- ja käyttölain (xx/2016) mukaiseen tiedonantovelvollisuuteen. Verkkoinfrastruktuurin ja yhteisrakentamis- ja käyttölain 5 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot johdoista ja kaapeleista on ilmoitettava Viestintävirastolle siten kuin verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölain 7 §:ssä säädetään. Laki tulee voimaan 1.7.2016.

42 b §. *Siirtovelvoite*. Ehdotetaan säädettäväksi uusi 42b §. Pykälän1 momentti vastaisi vakiintunutta nykykäytäntöä, jonka mukaan esimerkiksi tiealueelle sijoitetun kaapelin omistaja vastaa sen ja siihen kuuluvien rakennelmien ja laitteiden siirrosta, jos tienpito sitä myöhemmin edellyttää.

Johdon merkitys ja siirtotarpeen vuodenaika vaikuttavat mahdolliseen siirtoaikatauluun. Siksi 2 momentissa säädettäisiin, että 1 momentissa tarkoitettu toimenpide olisi tehtävä sähkö- ja telekaapeleiden osalta 3-6 kuukauden kuluessa kun taas muiden tiealueella sijaitsevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden osalta 6-12 kuukauden kuluessa tienpitäjän tai tienpitoviranomaisen ilmoituksesta. Käytännössä suuremmat siirtotarpeet tulevat yleensä esiin jo tiesuunnitelmaa laadittaessa ja vuosia ennen siirron toteutusta.

Pykälän 1 momentissa säädettäväksi ehdotetusta ja nykykäytäntöä vastaavasta pääsäännöstä on käytännössä tehty useita poikkeuksia, joissa verkkotoimijan kustannusvastuulle kuuluvaa osuutta on pienennetty sellaisilla perusteilla, jotka liittyvät tiealueelle sijoitetun johdon tai kaapelin sijoittamishistoriaan. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nykykäytäntöä vastaavasti, että tienpitoviranomainen vastaisi kuitenkin siirto-, suojaamis- ja poistamiskustannuksista, tilanteessa, jossa kun kohde on alun perin sijoitettu tiealueen ulkopuolelle mutta se on tiealueen leventämisen vuoksi päätynyt myöhemmin tiealueelle. Tienpitoviranomainen vastaisi siirtokustannuksista 1 momentin pääsäännön vastaisesti myös silloin, kun tienpitoviranomainen ei ole ottanut huomioon lupaa tai ilmoitusta käsiteltäessä asian käsittelyvuonna tai viisi vuotta sen jälkeen tulevaa muuta kuin pistemäistä tienpitotyötä, joka edellyttää kohteen siirtoa. Siirtokustannusten korvaamisessa otettaisiin huomioon siirrettävän kohteen ikä ja korvaavan johdon tuoma kapasiteetin lisäys tilanteissa, joissa tienpitoviranomainen maksaa siirron. Yleensä siirto edellyttää korvaavan kaapelin rakentamista, jotta viestien, energian tai veden siirto ei häiriinny liiallisesti. On tavallista, että tällöin kaapelin kapasiteettia kasvatetaan. Lisäksi ikääntyneet kaapelit joudutaan joka tapauksessa rakentamaan uudelleen lähivuosina.

Liikennevirasto ehdotetaan valtuutettavaksi 4 momentissa antamaan tarkempia määräyksiä 1-3 momentin toteutuksesta. Kyse olisi esimerkiksi 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteutustavan täsmentämisestä. Määräyksessä voitaisiin myös määritellä johdon merkityksen ja siirtotarpeen vuodenajan vaikutus 2 momentin mukaiseen siirtoaikatauluun. Liikenneviraston määräyksessä voitaisiin täsmentää 3 momentin säännöstä ottamalla kantaa siihen, miten siirrettävän kohteen ikä ja korvaavan johdon tai kaapelin kapasiteetti vaikuttaa korvauksen määrään tilanteissa, joissa tienpitoviranomainen maksaa siirron.

46 §. *Rakennelmat ja laitteet sekä toimenpiderajoitukset tiealueen ulkopuolella.* Pykälässä säädetään varaston, aidan taikka muun rakennelman tai laitteen pitämisen rajoittamisesta maantien suoja- ja näkemäalueella. Maantielaista puuttuvat säännökset, joiden perusteella rajoitettaisiin liikenneturvallisuutta vaarantavia tai tienpitoa haittaavia toimenpiteitä kuten maankaivua tai ojitusta maantien varressa. Tällaiset toimet voivat aiheuttaa jopa maantien sortumisvaaran. Maanteiden liikenneturvallisuus edellyttää, että toimenpiteisiin voitaisiin ennakolta puuttua. Tällöin toimenpidettä koskevan lupamenettelyn yhteydessä tienpitoviranomaista kuultaisiin, ja tällä olisi mahdollisuus esittää näkemyksensä toimenpiteen vaikutuksesta liikenneturvallisuuteen ja tienpitoon. Säännös mahdollistaisi myös puuttumisen maa-aineslain (555/1981) lupajärjestelmän ulkopuoliseen kotitarvekäyttöön, milloin siitä katsotaan aiheutuvan vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle. Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan 46 §:ään lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan maantien suoja- ja näkemäalueella ei saa muuttaa maanpinnan muotoa eikä tehdä ojitusta tai muutakaan kaivutyötä siten, että muutos voisi vaarantaa liikenneturvallisuutta tai haitata tienpitoa. Samalla muutettaisiin pykälän otsikko vastaamaan lainkohdan uutta sisältöä. Säännös vastaisi sisällöltään ratalain 39 §:ään ehdotettuja toimenpiderajoituksista rautatien suoja- ja näkemäalueilla. Lisäksi pykälän 1 momentin sanamuotoa muutetaan niin, että se vastaa 2 momenttia ja ratalain vastaavia säännöksiä.

52 §. *Tienvarsimainonta ja -ilmoittelu*. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen sisältyvä lähtökohtainen ulkomainosten asettamisen kielto poistettaisiin laista ja mainosten ja ilmoitusten asettamisessa siirryttäisiin ilmoitusmenettelyyn. Ilmoitusmenettelyssä ei enää voimassa olevan säännöksen edellyttämällä tavalla arvioitaisi mainoksen tarpeellisuutta liikenteen ja matkailun kannalta, vaan asettamisen rajoitukset perustuisivat liikenneturvallisuusnäkökohtiin.

Voimassaolevan lain mukainen yleinen kielto ilmoitusten ja mainosten asettamiselle on rajoittanut tarpeettomasti erityisesti harvaan asutun maaseudun yrittäjien mahdollisuutta mainostaa tuotteitaan tai palveluitaan. Muutoksen tavoitteena nykytilaan verrattuna on mahdollistaa tienvarsimainontaa sellaisilla alueilla, joilla liikenneturvallisuusseikat eivät ole mainonnan esteenä. Tavoitteena on myös sekä menettelyn että mainosten ja ilmoitusten asettamisen edellytysten keventäminen.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kaikkia maantien käyttäjille tarkoitettuja mainoksia tai ilmoituksia koskevasta vaatimuksesta laatia ja sijoittaa mainos tai ilmoitus siten, että se ei vaaranna liikenneturvallisuutta. Pykälä koskisi tienvarsimainoksia ja -ilmoituksia siitä riippumatta, sijaitseeko mainos tien suoja- tai näkemäalueella taikka näiden alueiden ulkopuolella, kunhan vain se on niin sijoitettu, että olosuhteet osoittaisivat sen olevan tarkoitettu tien käyttäjien huomion herättämiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitusmenettely koskisi asemakaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvia sekä asemakaava-alueella maantietä varten osoitettuja liikennealueita. Rajaus olisi siis sama kuin voimassa olevan säännöksen tarkoittaman kiellon kattama alue. Ilmoitukseen olisi liitettävä selvitys mainoksesta tai ilmoituksesta ja sen sijaintipaikasta. Selvitys mainoksesta voitaisiin antaa esimerkiksi mainoksesta tehdyn kuvan tai valokuvan muodossa. Sijaintipaikka olisi yksilöitävä esimerkiksi tarkan sijaintipaikan osoittavan kartan tai piirroksen avulla. Ilmoitukseen olisi lisäksi liitettävä selvitys maanomistajan tai -haltijan suostumuksesta mainoksen tai ilmoituksen sijoittamiseen maalleen

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että tienpitoviranomainen voisi kieltää mainoksen tai ilmoituksen asettamisen 30 päivän kuluessa tienpitoviranomaiselle tehtävän ilmoituksen saapumisesta, jos tienpitoviranomainen harkitsisi, että mainoksen tai ilmoituksen asettaminen voisi olla vaaraksi liikenneturvallisuudelle. Mainosta tai ilmoitusta ei saisi asettaa ennen tämän määräajan umpeutumista. Jos tienpitoviranomainen ei reagoisi 30 päivän kuluessa ilmoituksen antamisesta, saisi mainoksen asettaa tehdyn ilmoituksen mukaisesti. Tienpitoviranomainen voisi kuitenkin erikseen sallia mainoksen tai ilmoituksen asettamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin. Tienpitoviranomaista koskee hallintolain (434/2003) 22 §, jonka mukaan viranomaisen on kehotettava lähettäjää määräajassa täydentämään viranomaiselle toimitettua asiakirjaa sekä ilmoittamaan, miten asiakirjaa on täydennettävä. Tienpitoviranomaista koskee myös hallintolain 8 §:n mukainen neuvontavelvoite. Tienpitoviranomaisen olisi tienvarsimainoksia ja -ilmoituksia koskevien ilmoitusten käsittelyn yhteydessä pyrittävä yhteistyössä ilmoituksen antaneen henkilön kanssa korjaamaan ilmoituksessa kieltämisen perusteena olevat puutteet ennen kieltopäätöksen antamista.

Tienvarsimainonta vaikuttaa liikenneturvallisuuteen. Liikenneturvallisuuden vaarantumista arvioidessaan tienpitoviranomainen kiinnittäisi huomiota sekä mainoksen ulkonäköön että sen sijaintiin liittyviin tekijöihin. Mainos ei liikenneturvallisuussyistä saisi ulkonäöltään, väreiltään tai muutoinkaan ominaisuuksiltaan, esimerkiksi heijastavien pintojen vuoksi, olla sekoitettavissa liikennemerkkiin tai muihin liikenteen ohjauslaitteisiin. Mainoksissa ei myöskään

tulisi olla yksityiskohtaisia elementtejä, kuten pitkiä teksti- tai numerosarjoja tai pientä tekstiä, jotka vievät tienkäyttäjän huomion pitkäksi aikaa. Arvioitaessa liikenneturvallisuusnäkökohtia liittyen mainoksen sijaintiin kiinnitetään huomiota muun muassa tien geometriaan ja näkemiin. Mainoksia ei tulisi lähtökohtaisesti sijoittaa lainkaan liittymiin, ramppeihin, tiegeometrian muutoskohtiin (esimerkiksi tien kapeneminen tai leveneminen), onnettomuusalttiille tiejaksoille, paikkoihin, joissa tienkäyttäjän näkemä on rajattu mäkisyyden tai muiden näkemäesteiden vuoksi tai muihin vastaaviin paikkoihin, joissa tienkäyttäjältä vaaditaan erityistä tarkkaavaisuutta (esimerkiksi ohituskieltoalue, varoitusmerkkialue). Mainos ei saisi sijainnillaan kilpailla tienkäyttäjän huomiosta liikenteenohjauslaitteen kanssa. Myös liian tiheään sijoitetut mainokset voivat vaarantaa liikenneturvallisuutta ja muuttaa liikenneympäristön sekavaksi. Viime aikoina yleistyneiden niin sanottujen led-mainoslaitteiden ja muiden valomainoslaitteiden sijoittamisessa liikenneturvallisuustekijöiden arviointi on erityisen keskeistä. Tällaisten mainosten valotehokkuudet, vilkkuvat valot ja vaihtuva tai liikkuva kuva ovat tehokkaita katseenvangitsijoita ja liikenneturvallisuuden vaarantajia ja ne voivat erityisesti vaikeuttaa liikennevalojen havaitsemista.

Maantien tiealue on määritelty lain 5 §:ssä. Lain 44 - 48 §:ssä on säännökset maantien suoja- ja näkemäalueista, joita koskien on säädetty erityisiä maankäyttörajoituksia.

Tieliikennelain (267/1981) 56 §:ssä kielletään asettamasta tielle tai sen välittömään läheisyyteen merkkiä, kilpeä tai muuta laitetta, jonka voi erheellisesti käsittää liikennemerkiksi tai muuksi liikenteen ohjauslaitteeksi taikka joka voi huonontaa sellaisen näkyvyyttä. Poliisi tai tienpitäjä voi poistaa tällaisen laitteen heti. Tienvarsimainonnassa on lisäksi otettava huomioon, mitä järjestyslain (612/2003) 6 §:ssä säädetään mainostamisesta ja kuulutuksista. Lainkohdan mukaan yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavan häikäisevän tai harhauttavan valon taikka liikenteenohjauslaitetta muistuttavan tai muuten turvallisuutta vaarantavan mainoksen käyttäminen on kielletty.Voimassa olevan säännöksen 3 momentissa säädetään lupamenettelyyn liittyvistä kuulemisvelvoitteista. Lausunnon pyytäminen ehdotetaan jätettäväksi ilmoituksen käsittelevän tienpitoviranomaisen harkintaan, ja momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Voimassa olevan pykälän 2 momentti siirtyisi 4 momentiksi. Säännöksen sanamuotoon tehtäisiin vähäisiä tarkennuksia, mutta tarkoituksena ei ole muuttaa säännöksessä tarkoitetun ilmoittelun sääntelyä. Momentissa tuotaisiin esiin se, että sen tarkoittama ilmoittelu ei ole ilmoituksenvaraista. Tapahtumailmoittelun luonteeseen kuuluvaa tilapäisyyttä korostettaisiin lisäämällä tätä koskeva määrittely momentin ensimmäiseen lauseeseen.

Liikennevirasto on antanut nykyisen lain mukaista poikkeuslupamenettelyä koskevan ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 15/2010). Ohjeet ovat oikeudellisesti sitomattomia, mutta ne ovat tosiasiallisesti sitoneet tienpitoviranomaista poikkeuslupaharkinnassa. Tilanteen korjaamiseksi ehdotetaan Liikennevirastolle annettavaksi määräyksenantovaltuus koskien tässä pykälässä tarkoitettujen tienvarsimainosten ja -ilmoitusten teknisiä ominaisuuksia ja sijoittamista. Asiasta säädettäisiin uudessa 5 momentissa. Määräyksessä voitaisiin ilmaista edellytykset liikenneturvallisuutta vaarantamattoman mainoksen tai ilmoituksen laatimiseen ja sijoittamiseen. Tienpitoviranomainen voisi perustaa arvion mainoksen tai ilmoituksen vaikutuksesta liikenneturvallisuudelle määräykseen, ja kansalainen saisi asianmukaisesti tiedon liikenneturvallisuuden kannalta hyväksyttävistä mainoksista ja ilmoituksista sekä hyväksyttävistä sijoittamispaikoista. Valtuus koskisi ainoastaan mainosten ja ilmoitusten teknisiä ominaisuuksia kuten muotoa, sisältöä, kokoa ja valomainoslaitteiden käyttöä sekä mainosten ja ilmoitusten sijoittamispaikkoja.

Suomea velvoittaa kansainvälisistä pääliikenneväylistä tehty eurooppalainen sopimus (AGR-sopimus, SopS 17/1992). AGR-sopimus määrittelee kansainvälisen eurooppatieverkoston (E-tieverkosto). Sopimuksen liite II käsittelee kansainvälisille pääliikenneväylille asetettuja ehtoja. Liitteen II kohdan V.3. mukaan esteettiset ja turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen tienvarsimainontaa pitäisi välttää kansainvälisillä pääteillä. Liikenneviraston tulee siten huomioida AGR-sopimuksen sitoumukset antaessaan 52 §:n 5 momentin mukaisia määräyksiä. E-tieverkostoon kuuluvien teiden kohdalla tienpitoviranomaisen on sovellettava erityisen kriittistä arviointia ilmoitusten käsittelyssä.

Siirtymäsäännöksen mukaan ennen ehdotettujen muutosten voimaantuloa myönnetyt luvat olisivat voimassa 31 päivä joulukuuta 2017 asti. Mainoksen tai ilmoituksen asettajan olisi tehtävä 2 momentin mukainen ilmoitus tai poistettava mainos tai ilmoitus ennen kyseistä ajankohtaa. Muussa tapauksessa tienpitoviranomainen voisi poistaa mainoksen tai ilmoituksen 101 §:n 2 momentissa säädetyn menettelyn mukaisesti. Näin tienpitoviranomainen voisi poistaa tarpeettomiksi käyneet ja hylätyt mainokset ja ilmoitukset maanteiden varsilta. Jos ennen lain muutoksen voimaantuloa voimassaoleva lupa on myönnetty määräajaksi, olisi lupa kuitenkin voimassa luvassa määritellyn ajan loppuun asti. Lainmuutoksen voimaan tullessa vireillä olevat lupahakemukset käsiteltäisiin ehdotetun 2 momentin mukaisina ilmoituksina.

53 a §. *Radat maantietoimituksessa*. Edellä ehdotetun 32 a §:n mukaan voitaisiin tiesuunnitelmassa osoittaa myös rautatiealueita ja muita rautatiehen liittyviä järjestelyjä. Kun tällainen rautatietä koskeva muutos perustuu maantielain mukaiseen tiesuunnitelmaan, on perusteltua, että myös rautatien lunastus- ja korvauskysymykset käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin maantielain mukaisessa maantietoimituksessa. Kuitenkin valtion väyläomaisuusjärjestelmän selkeyden vuoksi tulisi maantietä ja rautatietä varten perustaa erilliset lunastusyksiköt. Muutoin maantiestä olisivat voimassa maantielain alueiden hankkimista ja korvauksia koskevat säännökset ja rautateistä vastaavat ratalain 5 luvun säännökset. Ratalain 43 b §:ään ehdotetaan otettavaksi vastaavansisältöinen säännös, milloin rautatien rakentamisesta aiheutuu muutoksia maantiehen.

56 §. *Haltuunotto.* Pykälän 1 momentin mukaan tiesuunnitelmassa osoitetut alueet ja perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa. Haltuunoton tapahduttua tietyö katsotaan alkaneeksi 31 §:n 3 momentin mukaan. Tietyön alkaminen edellyttää, että sitä varten on olemassa rahoitus. Tienpitomäärärahojen niukkuudesta johtuen rakennustöiden käynnistämiseen liittyy epävarmuutta. Kun on ilmennyt epäselvyyttä, tarkoittaako haltuunotto koko tiesuunnitelmassa hyväksyttyä aluetta ja kaikkia perustettavia oikeuksia, ehdotetaan momenttiin lisättäväksi selkeyden vuoksi, että momentin tarkoittamat alueet ja oikeudet voitaisiin ottaa haltuun myös vaiheittain. Tästä päättäisi tienpitoviranomainen sen mukaan, mitä tiehankkeelle on osoitettu rahoitusta. Pykälän 2-5 momentteihin ei esitetä muutoksia.

Ratalain 46 §:n 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi samansisältöinen lisäys.

56 a §. *Yksityisen tien luovuttaminen.* Maantien rakentamisesta aiheutuu usein olemassa olevien yksityisten teiden järjestelyjä ja uusien teiden tekemisiä. Tiehanke voi koskea myös pelkästään yksityisten teiden järjestelyjä. Tässä tarkoitetut yksityiset tiet tehdään tienpitoviranomaisen toimesta ja kustannuksella. Lain 56 §:n 1 momentin mukaan tiesuunnitelmassa osoitetut yksityistä tietä varten tarvittavat alueet otetaan tienpitäjän haltuun tien tekemisen ajaksi. Epätietoisuutta on aiheutunut siitä, milloin tällaiset tiet siirtyvät tienpitäjältä niiden käyttäjien hallintaan. Yksityisen tien tekemisen ja havaittujen puutteiden korjaamisen kannalta olisi tarkoi-

tuksenmukaista, että tien hallinnan luovutus voisi tapahtua joustavasti tiehankkeen edistyessä. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin lisättäväksi uusi 56 a §, jonka mukaan 56 §:n 1 momentissa tarkoitettu tie siirtyisi sen käyttäjien vastuulle tienpitoviranomaisen määräämänä ajankohtana. Luovutuksen edellytyksenä olisi, että tiellä on olemassa vastaanottava taho, tieosakkaat yhdessä tai tiekunta. Tie voi olla myös kiinteistön omistajan oma tie. Milloin yksityistiejärjestelyjen johdosta olemassa olevan tien käyttäjätahot muuttuvat tai tehdään kokonaan uusia yksityisteitä, on maantietoimituksessa päätettävä tieosakkaista ja tienpitovelvollisuuden jakautumisesta osakkaiden kesken. Tarvittaessa tielle voidaan perustaa tiekunta. Täten tien luovuttaminen tienpitäjältä sen käyttäjille edellyttäisi, että tieosakkaista ja tienpitovelvollisuudesta olisi maantietoimituksessa päätetty joko lopullisesti tai että niistä olisi toimituksessa kestäessä määrätty väliaikaisesti.

Tässä tarkoitetut yksityistiejärjestelyt perustuvat tiesuunnitelmaan, jonka nojalla tarvittavat yksityistiealueet on otettu tienpitäjän haltuun osana maantietoimitusta. Täten tien sijainti on lopullisesti ratkaistu hyväksytyssä tiesuunnitelmassa, eikä sen tulevista käyttäjistä ole epäselvyyttä. Korvaukset muuttuneista kulkuyhteyksistä ja mahdollisesta kunnossapitokustannuksen lisääntymisestä määrätään maantietoimituksessa tien luovutuksen ajankohdasta riippumatta. Jotta lainvoimaisen ratkaisun saaminen tieosakkaista ja tienpitovastuusta ei viivyttäisi perusteettomasti tien luovuttamista sen käyttäjille, ehdotetaan, että tien luovuttaminen voisi tapahtua toimitusmiesten päätöksestä tehdystä valituksesta huolimatta.

Ratalakiin ehdotetaan lisättäväksi samansisältöinen pykälä, uusi 46 a §, ratasuunnitelmaan sisältyvien yksityisteiden luovuttamisesta.

63 §. *Tilusjärjestely*. Pykälän 1 momentin mukaan maantietoimituksessa on selvitettävä tilusjärjestelyjen suorittamisen tarpeellisuus. Se selvitetään maantietoimituksen sijasta uusjakotoimituksessa, jos sellainen on vireillä maantietoimituksen ajankohtana. Momentissa viitataan kiinteistönmuodostamislain 68 §:n 2 momenttiin, jossa säädettiin yleisen tien, rautatien tai muun sellaisen hankkeen yhteydessä suoritettavasta uusjaosta. Kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta annetulla lailla (1159/2005) uudistettiin uusjakoa koskevia säännöksiä. Kyseisen hankeuusjaon edellytyksistä säädetään nyt kiinteistönmuodostamislain 67 §:n 4 momentissa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että pykälän viittaus kiinteistönmuodostamislakiin korjattaisiin voimassa olevan lain mukaiseksi. Pykälän 2 ja 3 momentteihin ei esitetä asiamuutoksia.

67 §. *Lunastuksen laajentaminen*. Pykälässä säädetään alueiden lunastuksesta laajempana kuin mitä tiesuunnitelmassa on tiealueeksi osoitettu. Pykälän 1 momentin mukaan kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia maantietoimituksessa, että huomattavasta haitasta määrättävän korvauksen sijasta tienpitäjä lunastaisi hänen kiinteistönsä tai sen osan. Oikeus vaatia lunastusta on kuitenkin rajattu tilanteisiin, jolloin maantiestä aiheutuu kiinteistölle huomattavaa haittaa lähinnä tilusten pirstoutumisen tai tilusalan vähenemisen vuoksi, eikä haittaa voida poistaa tai olennaisesti vähentää tilusjärjestelyillä. Kuitenkin tiehankkeiden johdosta voi kiinteistölle aiheutua muistakin syistä huomattavaa haittaa tai vahinkoa. Kiinteistön omistajan oikeusturvan kannalta olisi tarpeen, että tämä voisi vaatia lunastuksen laajentamista myös muissa kuin nykyisen lain tarkoittamissa tilanteissa. Tämän vuoksi pykälän 1 momentin soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että nykyisen lain lunastuksen laajentamismahdollisuuden lisäksi kiinteistön omistajalla olisi oikeus vaatia kiinteistönsä tai sen osan lunastamista, milloin maantien rakentamisesta muutoin aiheutuisi kiinteistölle tai sen osalle huomattavaa vahinkoa tai haittaa. Kiinteistön omistajan päätösvallassa olisi, tekeekö hän lunastusvaatimuksen vai olisiko haitankorvaus hänen kannaltaan parempi ratkaisu. Tässä tarkoitettu huomattava haitta tai vahinko olisi kyseessä ainakin silloin, kun kiinteistö tai sen osa tulee tiehankkeesta johtuen

omistajalleen hyödyttömäksi nykyiseen tarkoitukseensa, kuten asuinkiinteistön muuttuessa maantieliikenteen aiheuttaman melun vuoksi asuinkelvottomaksi taikka tärinästä aiheutuisi rakennuksille mittavia vahinkoja. Samoin loma-asuntokiinteistö voi maantien läheisyyden vuoksi muuttua virkistyskäyttöön soveltumattomaksi.

Pykälän nykyisessä 2 momentissa oleva säännös tienpitäjän lunastusoikeudesta 1 momentin haitankorvauksen perusteella siirretäisiin asiayhteydestä johtuen 1 momentin viimeiseksi virkkeeksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään tienpitäjän oikeudesta lunastuksen laajentamiseen. Nykyisen lain mukaan tienpitäjällä on oikeus lunastaa kiinteistö tai sen osa, milloin kustannukset uuden kulkuyhteyden järjestämisestä maantien katkaiseman kulkuyhteyden sijaan olisivat huomattavan suuret kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna. Lunastuksen laajentamisen tulisi olla mahdollista myös muissa sellaisissa tapauksissa, jolloin etukäteen arvioiden tiehankkeeseen liittyvä rakennustoimenpide olisi ilmeisen epätarkoituksenmukainen sillä tavoiteltuihin vaikutuksiin nähden. Tällaisista tapauksista olisi kysymys, kun maantiestä kiinteistölle aiheutuvien haitallisten vaikutusten poistamisen tai vähentämisen kustannukset olisivat huomattavan suuret vaikutuksille altistuvan kiinteistön arvoon verrattuna. Maantiestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset ilmenevät ennen kaikkea liikenteen melun ja muiden päästöjen sekä tärinän muodossa. Melua vaimentavan meluseinän rakentamiskustannus rakennustavasta ja -materiaalista sekä rakennelman korkeudesta riippuen on 700 -1400 euroa/m, joten meluhaitan vähentämisen kustannus voi hyvinkin ylittää kohdekiinteistön arvon eikä haittaa tällöinkään voida kokonaan poistaa. Tällaisissa tapauksissa meluesteen rakentaminen olisi ilmeisen epätarkoituksenmukaista ja kiinteistön tai sen osan lunastukseen olisi perusteltua aihetta.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan pykälän 2 momenttia muutettavaksi siten, että tiesuunnitelmassa voitaisiin osoittaa tienpitäjälle oikeus lunastaa tiealueen ulkopuolella oleva kiinteistö tai sen osa, milloin kustannukset tiestä aiheutuvien haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi arvioidaan huomattavan suuriksi kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna. Samoin tiesuunnitelmassa voitaisiin osoittaa oikeus lunastaa nykyisen lain mukaisesti kiinteistö tai sen osa, jos uuden kulkuyhteyden järjestämisen kustannukset maantien katkaiseman kulkuyhteyden sijaan olisivat huomattavan suuret kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna. Epäsuhde suojaustoimenpiteiden tai uuden kulkuyhteyden tekemisen kustannusten ja kiinteistön tai sen osan arvon välillä tulisi osoittaa tiesuunnitelmassa, jonka hyväksymispäätöksellä lunastuksen laajentaminen ratkaistaisiin sitovalla tavalla. Maantietoimituksessa lunastus toteutettaisiin tiesuunnitelman mukaisesti ja päätettäisiin lunastuskorvauksista. Tarkoituksenmukaista olisi lunastetun kiinteistön tai sen osan käyttäminen tilusjärjestelyihin, jos niiden suorittamiselle säädetyt edellytykset ovat olemassa. Pykälän 3 momentin sisältöön ei esitetä muutoksia.

Ratalain 57 §:n 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi samansisältöiset muutokset.

73 §. *Korvaus tutkimustyöstä ja eräistä muista toimenpiteistä*. Epätietoisuutta on syntynyt lähinnä siitä, mikä taho vastaa maantieliikenteen aiheuttamista vahingoista yksityiselle tielle sen toimiessa tilapäisenä kulkutienä 36 §:n nojalla. Yksityisen tien kantavuus ei yleensä ole riittävä raskaalle maantieliikenteelle. Tällaisten vahinkojen jääminen tieosakkaiden kannettavaksi olisi kohtuutonta, koska nämä eivät ole myötävaikuttaneet vahinkojen syntymiseen. Koska vahinkoa aiheuttaneet ajoneuvot jäävät yleensä selvittämättä, eivät tällaiset vahingot kuulu myöskään liikennevakuutuksen korvauspiiriin liikennevakuutuslain (279/1959) 10 §:n mukaan. Vaikka yksityiselle kiertotielle aiheutunut vahinko ei ole syntynyt maantien pitäjän virheestä tai laiminlyönnistä, olisi kohtuullista, että se vastaisi tällaisten yleisen liikenteen aiheut-

tamien vahinkojen korvaamisesta. Korvaus voisi tapahtua joko työsuorituksin saattamalla yksityinen tie tienpitoviranomaisen kustannuksella vahingon syntymistä edeltävään kuntoon tai rahakorvauksena. Maantielain 73 §:n mukaan tilapäisen kulkutien järjestämisestä tai sellaisen käyttämisestä kiinteistölle aiheutuvasta vahingosta tai haitasta on kiinteistön omistajalla oikeus saada korvaus tienpitäjältä. Selkeyden vuoksi ehdotetaan 73 §:ään lisättävässä uudessa 2 momentissa, että 1 momentissa säädetty koskisi myös tieosakkaita tai tiekuntaa, jos sellainen on tielle perustettu.

74 §. *Muut korvaukset ja korvauksia koskeva maantietoimitus*. Pykälän 1 momentissa säädetään korvauksia koskevasta menettelystä silloin, kun maantien rakentamisesta tai käyttämisestä aiheutuu kiinteistölle muuta vahinkoa tai haittaa kuin mitä alueiden hankkimista ja korvauksia koskevassa 5 luvussa tarkoitetaan. Käytännössä lainkohta voi tulla sovellettavaksi lähinnä silloin, kun maantien liikenne lisääntyy tai muulla tavalla muuttuu ilman että tiellä tehdään maantietoimitusta edellyttäviä parannustoimia ja liikenteen muutos aiheuttaa kiinteistölle haittaa tai vahinkoa esimerkiksi lisääntyneen melun tai tärinän muodossa. Tällaiset korvausasiat käsitellään ja ratkaistaan maantietoimituksessa, eikä muulla viranomaisella tai tuomioistuimella ole tässä tarkoitetussa korvausasiassa toimivaltaa. Jos maantien rakentamisen yhteydessä tai muutoin on toimenpiteeseen saatu erityislainsäädännön kuten vesilain mukainen lupa, käsitellään tästä toimenpiteestä myöhemmin ilmaantuvat haitat tai vahingot kyseisen lain säätämässä järjestyksessä. Jos maantiestä aiheutuu kiinteistölle sellaista vahinkoa tai haittaa, jota koskevasta lupa- ja korvauskysymyksestä säädetään erikseen, kuten ympäristöluvasta ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaan, sovelletaan erityislain mukaista menettelyä silloinkin, kun lupa- ja korvauskysymys tulee esille vasta haitallisten seuraamusten ilmetessä. Lainkohdan soveltamispiiriin eivät kuulu myöskään maanteiden hoitourakoinnin yhteydessä sattuneet esinevahingot.

Kun edellä 67 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi laajentamalla kiinteistön omistajan oikeutta vaatia kiinteistönsä lunastamista maantien rakentamisen yhteydessä, tulisi yhdenmukaisuuden vuoksi laajentaa oikeutta vaatia lunastusta myös 74 §:n 1 momentin mukaisissa korvausasioissa. Tämän vuoksi ehdotetaan momenttiin lisättäväksi, että kiinteistön omistajalla olisi oikeus vaihtoehtoisesti haitan tai vahingon korvaamisen sijasta vaatia kiinteistönsä tai sen osan lunastamista, milloin maantiestä kiinteistölle aiheutuva vahinko tai haitta olisi huomattava. Lunastuksen edellytyksiä tulisi arvioida samoin perustein kuin edellä 67 §:n 1 momentin perusteluissa esitetään. Pykälän 2 momentin sisältöön ei esitetä muutoksia.

Ratalain 65 §:n 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi samansisältöinen muutos.

80 §. *Riidanalaisen korvauksen tallettaminen*. Pykälän mukaan tienpitoviranomaisen valittaessa maantietoimituksessa määrätyistä korvauksista ei riidanalaista osaa tarvitse tallettaa. Korvauksensaajalla on kuitenkin oikeus saada tienpitoviranomaiselta riidanalainen osa hyväksyttävää vakuutta vastaan. Säännös poikkeaa kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) (lunastuslaki) tallettamissäännöksistä, joiden mukaan riidanalainen osa korvauksista voidaan tallettaa aluehallintovirastoon ja talletettu osuus on korvauksensaajan nostettavissa viraston hyväksymää vakuutta vastaan.

Korvausten maksamismenettelyn yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan pykälää muutettavaksi siten, että tienpitoviranomaisen valittaessa maantietoimituksessa määrätyistä korvauksista, tulisi riidanalainen osa aina tallettaa. Samalla muutettaisiin pykälän otsikko vastaamaan lainkohdan uutta sisältöä. Tallettamiseen sovellettaisiin muutoin lunastuslain 52 §:n 2 ja 3 momenttia sekä 70 §:ä, joihin lainkohdassa viitattaisiin. Tallettamisesta säädetään tarkemmin rahan, arvo-

osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931). Tallettaminen tarkoittaa korvauksen suorittamista. Korvaus talletettaisiin maksun suorituspaikan aluehallintovirastoon. Kun tienpitoviranomaisen valitukset maantietoimituksissa määrätyistä korvauksista ovat varsin poikkeuksellisia, ei ehdotuksella olisi aluehallintoviraston toiminnan kannalta mainittavaa merkitystä.

Ratalain 70 §:ään ehdotetaan tehtäväksi samansisältöinen muutos.

83 §. *Vähäiset korvaukset*. Lainkohdan mukaan lunastustoimikunnan määräämiä euromäärältään aivan vähäisiä korvauksia ei tarvitse maksaa tai tallettaa. Rajaksi on pykälässä asetettu 10 euroa. Ratalain 73 §:ssä on raja 20 euroa. Maanteiden ja rautateiden lunastussäännöksien tulisi olla mahdollisimman samansisältöisiä ja eroavaisuuksia voidaan perustella vain väylämuotojen erityisistä tarpeista lähtien. Tämän vuoksi ehdotetaan 83 § muutettavaksi siten, että maantietoimituksessa määrätyn vähäisen korvauksen raja muutetaan 20 euroksi. Tällöin vähäistä korvausta koskevat säännökset olisivat yhdenmukaiset maantielaissa ja ratalaissa.

84 §. *Korvauksettomat luovutukset*. Pykälän 1 momentin viittaus saatettaisiin vastaamaan nykyistä valtion liikelaitoksista annettua lakia (1062/2010). Pykälän 2 momenttiin ei esitetä muutoksia.

89 §. *Maantien lakkauttaminen*. Pykälässä säädetään maantien lakkauttamisesta yhteysvälinä. Epäselvyyttä on syntynyt siitä, milloin maantien lakkauttamista koskeva päätös tulee voimaan, kun siitä on valitettu. Tämän vuoksi ehdotetaan, että tie lakkaisi maantienä sen kalenterivuoden päättyessä, jolloin lakkauttamispäätös on saanut lainvoiman. Päätös tulee lainvoimaiseksi valitusajan kuluttua umpeen, jos päätöksestä ei valiteta ja korkeimman hallinto-oikeuden päätös antamishetkellään. Maanteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (924/2005) 8 §:n mukaisesti tienpitoviranomaisen kunnossapitovastuu jatkuu seuraavan kalenterivuoden lokakuun 1 päivään.

90 §. *Entisen tiealueen rakenteet ja laitteet*. Pykälän 1 momentissa säädetään entiselle tiealueelle tienpitoa varten rakennetuista tai sijoitetuista rakenteista ja laitteista, jotka siirtyvät alueen omistajalle maantien lakatessa, ellei tienpitoviranomainen vie niitä pois vuoden kuluessa tien lakkaamisesta lukien. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi, että tienpitoviranomainen voisi luovuttaa entisellä tiealueella olevaa omaisuutta, kuten laiturin, jollekin muulle taholle silloin, kun laituri ei tulisi yksityistien tai kadun osaksi. Jos laituri olisi kunnoltaan riittävä ja sillä olisi edelleen käyttöä tarkoitukseensa, olisi epätarkoituksenmukaista, että tienpitoviranomainen purkaisi sen. Muu taho kuten kunta tai kylätoimikunta voisi alueen omistajaa paremmin huolehtia laiturin hoidosta ja ylläpidosta osana alueen kehittämistä. Pykälän 2 momenttiin ei esitetä muutoksia.

Lisäksi pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 3 momentti, jonka mukaan tienpitoviranomaisen myöntämän luvan perusteella tiealueelle sijoitetut rakenteet, rakennelmat ja laitteet säilyisivät ennallaan siitä huolimatta, että tiealue siirtyy tien lakatessa tai sen tultua lakkautetuksi uudelle omistajalle.

91 §. *Entisen tiealueen siirtyminen*. Pykälässä säädetään, miten ja kenelle entisen maantien tiealue siirtyy tien lakatessa. Pykälän 1 momentin mukaan tiealue siirtyy tienpitäjältä viereiseen kiinteistöön sekä asemakaava-alueella ja alueella, jolle kunta on päättänyt laadittavaksi asemakaavan, kunnan omistukseen. Kun maankäyttö- ja rakennuslain 93 §:n mukaan maantien

tiealue siirtyy kunnan omistukseen asema-kaavan tullessa voimaan, ehdotetaan pykälän 1 momenttiin lisättäväksi selkeyden vuoksi viittaus kyseiseen lainkohtaan.

95 §. *Liitännäisalueen lakkauttaminen*. Maanteiden liitännäisalueita käytetään yleensä tienpitoaineen ottopaikkoina. Käyttökelpoisen kiviaineksen loputtua tai muutenkin, kun liitännäisalueet käyvät tienpitoon tarpeettomiksi, ne tulee lakkauttaa. Tästä päättää tienpitoviranomainen. Lakkauttamisen yhteydessä lakkaa tienpitäjän tieoikeus alueeseen ja se palautuu pääsääntöisesti osaksi sitä kiinteistöä, josta se on otettu tietarkoituksiin. Liitännäisalueen lakkauttamismenettelystä on syntynyt epätietoisuutta, kun siitä on soveltuvin osin voimassa, mitä tiesuunnitelmasta säädetään. Koska kyse on maanomistajan kannalta hänen kiinteistöään rasittaneen käyttöoikeuden poistamisesta ja kun kiinteistötekniset seikat sekä korvauskysymykset käsitellään maantietoimituksessa, ei tiesuunnitelman mukaisen menettelyn soveltamiseen liitännäisaluetta lakkautettaessa ole tarvetta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että pykälän 1 momentin menettelysäännös poistettaisiin. Liitännäisalueen lakkauttamismenettelyyn sovellettaisiin kuten muuhunkin hallintoasiaan hallintolain (434/2003) säännöksiä. Pykälän 2-4 momentteihin ei esitetä muutoksia.

Ratalain 83 §:n 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi samansisältöinen muutos.

95 a §. *Tiealueen osan lakkauttaminen ja luovuttaminen*. Maantien lakkauttamisesta säädetään 89 §:ssä. Lakkauttamisella muutetaan tien vaikutuspiirin liikenneolosuhteita, kun maantie yhteysvälinä lakkaa ja se muuttuu yleensä yksityiseksi tieksi. Sen sijaan säännökset tiealueiden osien lakkauttamisesta puuttuvat. Maanteiden alueita on lunastettu pitkän ajan kuluessa erilaisiin tienpitotarkoituksiin, ja olosuhteiden muuttuessa tiealueen osia kuten pysäköimisalueita on voinut jäädä vaille käyttöä. Toisaalta maantien varren maanomistajalla saattaa olla perusteltua tarvetta saada laajentaa kiinteistöään maantien suuntaan. Maantien pitäjä omistaa pääsääntöisesti tiealueet, joten alueiden luovuttaminen niistä tapahtuisi kiinteistön kaupalla tienpitäjän myydessä tiealuekiinteistöstä määräaloja sen mukaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään. Määräalan kauppa ja sitä seuraavat toimenpiteet ovat monivaiheisia. Menettely edellyttää ostajan ja myyjän sopimusta kauppahinnasta ja kaupan muista ehdoista, muotovaatimukset täyttävää kauppakirjaa, määräalan lainhuudatusta sekä kiinteistötoimitusta määräalan muodostamiseksi kiinteistöksi tai määräalan liittämiseksi olemassa olevaan kiinteistöön.

Menettelymuotojen yksinkertaistamiseksi ehdotetaan lakiin otettavaksi uusi 95 a §, jonka 1 momentin mukaan tienpitoviranomainen voisi lakkauttaa maantien pitoon tarpeetonta tiealuetta. Tällöin maantiekiinteistön pinta-ala vähenisi lakkautetun alueen verran maantien säilyessä muutoin ennallaan. Tiealueen osan lakkauttaminen olisi mahdollista myös niissä tapauksissa, jolloin tienpitäjällä on tiealueeseen tieoikeus esimerkiksi maankäyttö- ja rakennuslain 93 §:n mukaisesti. Lakkautus tulisi voimaan lakkautuspäätöksellä. Samalla tienpitäjän oikeus, omistusoikeus tai tieoikeus, lakkaisi lakkautettuun tiealueeseen. Maantie säilyisi edelleen maantienä, mutta sen ulottuvuus leveys- tai pituussuunnassa pienenisi toimenpiteen seurauksena. Pääsääntöisesti kysymyksessä olisi tienvarren maanomistajan aloitteeseen perustuva toimenpide, jonka tarkoituksena olisi parantaa lisämaan avulla hänen kiinteistönsä käyttökelpoisuutta nykyistä tai tulevaa käyttöä ajatellen. Koska tiealueen osan lakkauttaminen olisi mahdollista vain sillä edellytyksellä, että tiealuetta ei nähtävillä olevassa tulevaisuudessakaan tarvita tienpitoon, riippuisi lakkauttaminen tienpitoviranomaisen harkinnasta. Se voisi myös oma-aloitteisesti käynnistää lakkauttamismenettelyn ja yksittäisen lakkauttamispäätöksen sijasta voitaisiin myös laatia ja hyväksyä tiesuunnitelma, joka olisi tarkoituksenmukainen menettely lakkautettaessa tiealuetta useiden kiinteistöjen kohdalla.

Lisäksi pykälän 1 momentissa säädettäisiin tienpitoviranomaisen velvollisuudesta hakea lakkautuspäätöksen tapahduttua maantietoimitusta. Kiinteistöjärjestelmän luotettavuuden ja ajantasaisuuden varmistamiseksi maantietoimitus tulisi panna vireille viipymättä lakkautuspäätöksen tekemisestä. Maantietoimituksessa suoritettaisiin tarvittavat kiinteistötekniset toimenpiteet ja tiealueen pinta-alan muutoksesta johtuvien merkintöjen tekeminen kiinteistörekisteriin. Tiealueen osan lakkauttaminen tulee usein vireille tienvarren maanomistajan aloitteesta ja hänen etunsa vuoksi. Näissä tapauksissa olisi kohtuullista, että hän lain 85 §:n pääsäännöstä poiketen vastaisi maantietoimituksen kustannuksista.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että tienpitäjän omistama lakkautettu tiealue siirrettäisiin 1 momentin mukaan vireille pannussa maantietoimituksessa tiehen rajoittuvaan kiinteistöön. Menettelystä olisivat tällöin voimassa kiinteistönmuodostamislain (554/1995) lohkomista koskevat säännökset. Tiealueen osan lakkauttaminen ja sen siirtäminen tienvarren kiinteistöön korottaa kiinteistön arvoa ja siten tuottaa hyötyä maanomistajalle. Tämän vuoksi ehdotetaan, että tienpitäjän omistaman tiealueen osan lakkauttamisesta ja sen kiinteistöön liittämisestä aiheutuvan hyödyn korvaamisesta olisivat voimassa samat säännökset kuin liitännäisalueen lakkauttamisesta 95 §:n 3 momentissa. Hyödyn korvaaminen ei tulisi kysymykseen niillä lakkautetuilla tiealueen osilla, joihin tienpitäjällä on tieoikeus.

Lakkautetulla tiealueen osalla voi sijaita tienpitoa palvelevia rakennelmia ja laitteita, joiden siirtymisestä säädetään 90 §:n 1 momentissa. Säännöstä sovellettaisiin myös tiealueen osan tultua lakkautetuksi, mistä säädetäisiin 95 a §:n 3 momentissa.

Valtion kiinteistövarallisuuden kokonaisuuden kannalta on tarkoituksenmukaista säilyttää tiealueen osan hallinnollisen lakkauttamismenettelyn rinnalla Liikenneviraston oikeus luovuttaa tienpitoon tarpeettomia tiealueen osia. Tienpitäjän omistamat maantiealueet ovat valtion kiinteistövarallisuutta, joten luovutuksissa noudatettaisiin lakia oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta (973/2002). Tästä säädettäisiin pykälän 4 momentissa.

99 §. *Päätöksenteko.* Pykälässä säädetään yleis- ja tiesuunnitelman hyväksyvästä viranomaisesta. Nykyisen lain mukaan liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy tiesuunnitelmat, jotka koskevat maantien lakkauttamista muulloin kuin maantien rakentamisen yhteydessä. Liikennevirasto hyväksyy muut tiesuunnitelmat sekä kaikki yleissuunnitelmat. Liikenne- ja viestintäministeriön tehtävänä on huolehtia hallinnonalansa yleisestä kehittämisestä ja liikennepoliittisista linjauksista eikä niinkään yksittäisiä maanteitä koskevista hallintopäätöksistä. Edellä 10 §:ssä ehdotetaan, että Liikennevirasto toimisi maanteiden tienpitäjänä, joka vastaisi maantieverkosta. Vastaaminen tarkoittaisi myös maantieverkon laajuudesta määräämistä sitä lisäämällä tai sitä supistamalla. Tämän vuoksi ehdotetaan, että Liikennevirastolla olisi lähtökohtaisesti toimivalta päättää kaikista yleis- ja tiesuunnitelmista. Liikenneviraston itsenäistä vastuuta maantieverkosta ja suunnitelmapäätösten tekemisessä korostettaisiin poistamalla viraston velvollisuus siirtää suunnitelmaratkaisu liikenne- ja viestintäministeriölle, milloin kunta, maakunnan liitto tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus olisi Liikenneviraston kanssa eri mieltä suunnitelman olennaisista kohdista. Kyseiset viranomaiset ovat Liikenneviraston keskeisiä yhteistyötahoja, joita suunnitelmien valmistelussa kuullaan ja näillä on oikeus hakea suunnitelmien hyväksymispäätöksiin muutosta 105 §:n 2 momentin perusteella. Maakunnan liitto ja kunta ovat lisäksi kaavoitusviranomaisia, joiden hyväksymät kaavat ohjaavat sitovalla tavalla tiensuunnittelua ja tiehankkeiden toteutusta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on puolestaan merkittävä asema käytäessä kaavan valmisteluun liittyviä viranomaisneuvotteluita. Liikenneviraston mahdollisuus erityisistä syistä oma-aloitteisesti siirtää suunnitelman hyväksyminen liikenne- ja viestintäministeriön ratkaistavaksi säilytettäisiin. Siirtäminen

on varsin poikkeuksellinen toimenpide, joka tulisi sovellettavaksi vain yhteiskunnallisesti hyvin merkittävissä tiehankkeissa.

Uudessa 2 momentissa liikenne- ja viestintäministeriölle annettaisiin kuitenkin mahdollisuus päätösvallan pidättämiseen liikennepoliittisesti merkittävissä maantien lakkauttamista koskevissa tapauksissa. Liikenne- ja viestintäministeriön tehtävänä on huolehtia hallinnonalansa yleisestä kehittämisestä ja liikennepoliittisista linjauksista. Liikennepoliittisesti merkittävien maantien lakkauttamispäätösten tekeminen soveltuu siten liikenne- ja viestintäministeriön tehtäväksi. Päätösvallan pidättäminen olisi poikkeuksellinen toimenpide. Lakkautustapaukset käsiteltäisiin pääsääntöisesti Liikennevirastossa, mikä keventäisi menettelyä.

101 §. *Hallinnolliset pakkokeinot*. Liikenneturvallisuuden toteutumisen varmistamiseksi on tarpeen helpottaa 52 §:n vastaisesti asetettujen mainosten ja ilmoitusten poistamiseen liittyvää viranomaismenettelyä. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tienpitoviranomaisella olisi oikeus toimenpiteeseen myös tienvarsimainoksia ja -ilmoittelua koskevan 52 §:n vastaisten toimenpiteiden oikaisemiseksi luvattoman toimenpiteen oikaisemiseen velvollisen kustannuksella. Toimenpiteissä olisi käytännössä kyse 52 §:n vastaisesti ilman vaadittua ennakkoilmoitusta taikka liikenneturvallisuuden vaarantavalla tavalla asetettujen mainosten ja ilmoitusten poistamisesta maanteiden varsilta.

Maantien käyttäjille tarkoitettu mainos tai ilmoitus vaikuttaa liikenneturvallisuuteen ja kohdistuu tiealueeseen kiinnittämällä tienkäyttäjän huomion myös silloin, kun se on sijoitettu itse tiealueen, tien suoja-alueen tai tien näkemäalueen ulkopuolelle. Tämän vuoksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi täsmentävä lause, jonka mukaan tiealueeseen kohdistuvaksi toimenpiteeksi katsotaan myös maantiekäyttäjille tarkoitettujen mainosten ja ilmoitusten asettaminen tiealueen läheisyyteen. Pykälän 2 momentin soveltamisala tienvarsimainoksia ja ilmoituksia koskien määräytyisi siten sen mukaan, onko mainos tai ilmoitus tarkoitettu maantienkäyttäjille. Mainos tai ilmoitus voidaan katsoa maantienkäyttäjille kohdistetuksi, kun se on sijoitettu niin, että olosuhteet osoittavat sen olevan tarkoitettu tien käyttäjien huomion herättämiseksi. Pykälän 2 momentin soveltamisala tienvarsimainosten ja -ilmoitusten osalta vastaisi 52 §:n soveltamisalaa. Pykälän 1 ja 3 momentteihin ei esitetä muutoksia.

103 §. *Päätösten tiedoksi antaminen ja tiedoksisaanti*. Pykälässä säädetään menettelystä, jolla yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätös sekä tiesuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös saatetaan tiedoksi. Liikenneviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten perustaminen vaatii menettelytapojen täsmentämistä, selkiyttämistä ja yksinkertaistamista. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan nykyistä menettelytapaa vastaavasti, että Liikennevirasto toimittaisi suunnitelman hyväksymis- tai voimassaoloajan pidentämispäätöksen tienpitoviranomaiselle eli liikenneasioissa toimivaltaiselle ELY -keskukselle, joka puolestaan huolehtisi päätösten toimittamisesta kuntaan niiden tiedoksi antamiseksi nykyisten säännösten mukaisesti. Pykälän 2 momentin sisältöön ei esitetä muutoksia.

Pykälän 3 momentissa säädetään erityisestä tiedoksiantomenettelystä, kun on hyväksytty tiesuunnitelma yksityisen tien muuttamiseksi maantieksi. Tällainen hyväksymispäätös on toimitettava kunnalle ja tiealoitteen tekijälle, jonka on puolestaan ilmoitettava asiasta aloiteasiakirjan muille allekirjoittajille. Maantielaissa ei ole säännöksiä tiealoitteista eikä niiden käsittelystä. Yksityisen tien muuttaminen maantieksi käynnistetään ja toteutetaan yleensä tienpitoviranomaisen toimesta osana maantieverkon yleistä kehittämistä. Tätä tarkoittavan tiesuunnitelman hyväksymispäätös asetetaan 1 momentin mukaisessa menettelyssä kunnassa yleisesti nähtävil-

le, jolloin päätös katsotaan tulleen tiedoksi paitsi kunnalle myös kyseisen yksityisen tien osakkaille. Tämän vuoksi ehdotetaan, että 103 §:n 3 momentti kumottaisiin tarpeettomana.

105 §. *Muutoksenhaku*. Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin viittaukset 42 §:n 1 momenttiin ja 42 a §:ään. Lain 42 §:n 1 momentin mukaisesta lupapäätöksestä, jos on kyse luvasta tiealueeseen kohdistuvaan työhön sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle, on tarkoituksenmukaista valittaa siihen hallinto-oikeuteen, jonka toimialueella tiealueeseen kohdistuvat toimenpiteet toteutetaan. Samoin 42 a §:n mukaiseen sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamista tiealueelle koskevan ilmoituksen johdosta tehtävään päätökseen on tarkoituksenmukaisinta hakea muutosta valittamalla siihen hallinto-oikeuteen, jonka toimialueella tiealueeseen kohdistuvat johdon tai kaapelin sijoittamistoimenpiteet toteutetaan. Momentteihin 1-3 ja 5-8 ei esitetä muutoksia.

107 §. *Päätösten välitön täytäntöönpano*. Pykälän 1 momentin mukaan yleis- tai tiesuunnitelman hyväksymistä taikka tiesuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta. Edellä 31 §:ään ehdotettavalla lisäyksellä yleissuunnitelman voimassaoloaikaa voitaisiin Liikenneviraston päätöksellä pidentää. Tämän vuoksi momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että myös yleissuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös voitaisiin panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

Edellä ehdotetun 38 §:n 4 momentin mukaan tienpitoviranomaisella olisi oikeus uhkasakkolain menettelyä noudattaen teettää vaaditut toimenpiteet tai keskeyttää aloitettu rakennustyö. Uhkasakkolain mukainen menettely on kaksivaiheinen. Ensin on päätettävä teettämis- tai keskeytysuhan asettamisesta ja laiminlyönnin jatkuessa määrättävä teettämis- tai keskeyttämisuhka pantavaksi täytäntöön. Molempiin päätöksiin voidaan hakea muutosta. Kun 38 §:n mukaisten velvoitteiden laiminlyönti voi vaarantaa liikenneturvallisuutta, on tärkeää, että tarvittaviin oikaisutoimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä ilman viivytystä. Tämän vuoksi ehdotetaan 107 §:n 2 momenttia täydennettäväksi siten, että teettämis- tai keskeyttämisuhan asettamista tarkoittavassa tienpitoviranomaisen päätöksessä, jonka se antaa 38 §:n 4 momentin perusteella, voitaisiin määrätä päätös pantavaksi täytäntöön valituksesta huolimatta. Uhkasakkolain 15 §:n 2 momentin mukaan teettämis- tai keskeytysuhan täytäntöönpanoon saadaan ryhtyä siitä huolimatta, että sitä tarkoittavaan päätökseen haetaan muutosta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

108 §. *Kuuluttaminen*. Pykälässä säädetään kuuluttamismenettelystä silloin, kun tiedoksi antamisen tavasta ei ole erikseen säädetty. Pykälän loppuun ehdotetaan lisättäväksi säännös kuulutuksen tiedoksisaannista, jonka katsottaisiin tapahtuvan seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkipanosta. Säännös olisi tällöin yhdenmukainen hallintolain yleistiedoksiantoa koskevan 62 §:n 3 momentin kanssa.

Ratalain 95 §:ään ehdotetaan tehtäväksi samansisältöinen muutos.

1.2 Ratalaki

2 §. *Soveltamisala*. Pykälän 3 momentissa viitataan niihin ratalain säännöksiin, joita ei sovelleta yksityisraiteisiin. Ehdotuksen mukaan 34 § kumottaisiin, joten sitä tarkoittava viittaus poistettaisiin. Välitöntä vaaraa aiheuttavan tasoristeyksen muuttamiseksi tai poistamiseksi voi radanpitäjä päätöksellään määrätä tienpitäjän suorittamaan turvallisuutta parantavat toimenpiteet 18 §:n 4 momentin perusteella. Kun siinä on kysymys julkisen vallan käyttämisestä ja valituskelpoisen päätöksen tekemisestä, ei lainkohtaa tulisi soveltaa yksityisraiteisiin. Saman-

laista julkista valtaa käytetään myös päätettäessä tasoristeysluvasta ja maastoajoneuvojen ylitysluvasta, joita koskevat säännökset koottaisiin uudeksi 2 a luvuksi jäljempänä ehdotettavalla tavalla. Tämän vuoksi ehdotetaan momenttiin lisättäväksi viittaus 18 §:n 4 momenttiin ja 2 a lukuun. Yksityisraidetta risteävän yksityisen tien tekemiseen sovelletaan yksityisistä teistä annettua lakia ja ratalain 36 §:n säännöksiä rautatiealueella tehtävästä työstä. Lain 4 lukua ehdotetaan muutettavaksi siten, että rautatiealueen ulkopuolisia suoja- ja näkemäalueita koskevat maanomistajan käyttövallan rajoitukset ja radanpitäjän oikeudet tulisivat voimaan suoraan lain perusteella. Yksityisiä kuljetustarpeita palvelevilla yksityisraiteilla ei tulisi olla vaikutuksia radan varren maanomistajien oikeusasemaan. Tämän vuoksi ehdotetaan momenttiin lisättäväksi myös viittaus lain 4 lukuun. Samoin pykälään ehdotettaisiin lisättäväksi viittaus ratalain 43 §:ään lisättäväksi ehdotettuun 4 momenttiin, jossa säädettäisiin rautatietoimituksesta rautatiealueen ulottuvuuden määrittämiseksi. Yksityisraiteiden maa-alueet on usein hankittu vapaaehtoisilla kaupoilla ja mahdollisesti joissain tapauksissa kuntien raiteiden osalta asemakaavaan perustuvalla lunastuksella. Rajaamista koskevia ehdotettavia ratalain säännöksiä ei ole perusteltua soveltaa yksityisraiteisiin, kun edellisen lisäksi otetaan huomioon, että tosiasiallisesti yksityisraiteiden osalta ei ole osoitettavissa tarvetta alueen rajaamiseen.

3 §. *Määritelmät*. Pykälässä esitetään lain soveltamisen kannalta keskeiset määritelmät käsitteille, jotka toistuvat jäljempänä laissa. Ratojen suoja-alueet olisivat ehdotuksen mukaan olemassa suoraan lain perusteella. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 6 kohdan mukaista suoja-alueen määritelmää muutettavaksi tarkoittamaan rautatiealueen ulkopuolisia alueita, joita tarvitaan edistämään radan turvallista käyttöä.

Tasoristeysten rakentamisluvista sekä moottorikelkan ja muun maastoajoneuvon ylitysluvista ehdotetaan säädettäväksi uudessa 2 a luvussa. Nykyisessä laissa luvan myöntäminen on kytketty 4 §:n tarkoittamaan runkoverkkoon. Runkoverkko ehdotetaan korvattavaksi lupaharkinnassa Euroopan laajuisella rataverkolla, josta käytettäisiin nimitystä TEN -verkko. Tämä määriteltäisiin pykälään lisättävässä 9 a kohdassa.

Pykälän 11 kohdassa määritellään tie, mutta tienpitäjä on jäänyt määrittelemättä, mikä on aiheuttanut epäselvyyttä lain soveltamisessa. Kun johdonmukaisuuden vuoksi tulisi tienpitäjästä säätää tiestä säädetyn jälkeen, ehdotetaan 11 kohdasta poistettavaksi sidesana "sekä". Tienpitäjän määritelmä ehdotetaan lisättäväksi pykälän uudeksi 12 kohdaksi. Kyse olisi kolmen hallinnollisesti erilaisen tieliikenneväylän vastuutahoista, ellei laissa erikseen säädettäisi toisin. Yksityisten teiden tienpitäjällä tarkoitettaisiin tieosakkaita yhteisesti tai tiekuntaa, jos sellainen on tielle perustettu. Kiinteistön omien teiden tienpitäjä olisi kiinteistön omistaja. Maanteiden tienpitäjällä tarkoitettaisiin tässä maantielain 11 §:n 1 momentin mukaista tienpitoviranomaista eli toimivaltaista ELY -keskusta. Katujen tienpitoviranomaisella tarkoitettaisiin kuntia kadunpidon järjestämisestä vastaavina tahoina maankäyttö- ja rakennuslain 84 §:n 2 momentin mukaisesti. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti koskien ratalakia sovellettaessa kiinteistöön rinnastettavia rekisteriyksiköitä. Vastaava määritelmä poistettaisiin 1 momentin luettelosta. Muilta osin määritelmiin ei esitetä muutoksia.

7 §. *Liikennevirasto, radanpitäjä ja radanpidon kustannukset*. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin niitä perusteita, joiden nojalla voisi olla erityistä syytä siihen, että muukin taho kuin valtio ja radanpitäjä voisi sopimuksen nojalla osallistua valtion rataverkon radanpidon kustannuksiin tai ottaa huolehtiakseen jostain radanpitoon liittyvästä toimenpiteestä. Liikenneväylien korjausvelan vähentämistä ja uusien rahoitusmallien käyttöä koskevan Parlamentaarisen työryhmän ehdotuksen (Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 35/2014) mukaan yksi uusi keino kehittämisinvestointien toteuttamiseksi on se, että hankkeesta hyötyvät tahot osallistuisivat jat-

kossa hankkeiden rahoitukseen nykyistä enemmän. Vaikka talousarviorahoitus on keskeisin tapa rahoittaa liikenneinfrastruktuurin investointeja, myös vaihtoehtoisia rahoitusmalleja tulee voida käyttää. Siten liikennehankkeiden rahoitukseen voitaisiin tulevaisuudessa ohjata osa esimerkiksi liikennehankkeiden toteuttamisesta johtuvista maankäyttöhyödyistä (esimerkiksi kiinteistöjen arvon nousu) tai kaavoitushyödyistä. Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi maantielain 10 §:n 2 momenttiin.

10 §. *Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu*. Pykälän 1 momentin mukaan rautatien rakentamista koskevan yleissuunnitelman ja ratasuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa rautatiealueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleis- tai ratasuunnitelman laatimiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään.

Pykälän 4 momentin mukaan yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sitä puoltavat. Ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös ratasuunnitelma voitaisiin hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos ratasuunnitelman poikkeaisi asemakaavasta vähäisessä määrin. Lisäksi edellytettäisiin, että kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin ratasuunnitelma välittömästi vaikuttaa, puoltaisivat suunnitelman hyväksymistä. Ehdotetulla muutoksella vältettäisiin poikkeamispäätöksen tai vaikutuksiltaan vähäisen kaavamuutoksen tekeminen kunnassa. Esitetty muutos sujuvoittaisi suunnitelmien hyväksymiskäsittelyä Liikennevirastossa, kun kunnan ei tarvitsisi ryhtyä valmistelemaan ja viemään läpi kaavan muutosta tai poikkeamispäätöstä tilanteissa, joissa tarve poiketa ratasuunnitelman asemakaavanmukaisuudesta olisi vähäinen ja vähäiselle poikkeamiselle oikeusvaikutteisesta asemakaavasta olisi saatu kunnan ja kiinteistönomistajien suostumus. Ehdotus on yhdenmukainen myös hallinnollisen taakan vähentämisen tavoitteen kanssa. Sisällöllisesti vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi myös maantielain 17 §:n 2 momenttiin.

16 §. *Liitännäisalueet ja radanpitoa varten tarvittavat erityiset oikeudet*. Pykälän 2 momentissa säädetään radanpitäjälle tulevista ajallisesti rajoitetuista oikeuksista, jotka ovat tarpeen radan rakentamiseksi. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaava terminologinen muutos, kuin maantielain 23 §:n 2 momenttiin, eli jatkossa käytettäisiin läjittämisen sijasta termiä maa-ainesten sijoittaminen. Samoin kuin maantielain osalta, myös ratalakia sovellettaessa on epäselvyyttä ilmennyt maa-ainesten sijoittamisen suhteen. Maa-ainesten sijoitusalueet osoitetaan ratasuunnitelmassa ja ne otetaan haltuun ratatoimituksessa, jolloin radanpitäjälle syntyy oikeus käyttää aluetta ratatyössä irrotettavien ja työssä tarpeettomien maa-ainesten sijoittamiseen. Oikeus sijoittamiseen on voimassa ratatyön ajan. Pääsääntö on, että maa-aines sijoitetaan alueella pysyvästi (läjittäminen), mutta ratasuunnitelmassa voidaan määrätä, että maa-aines sijoitetaan alueelle tilapäisesti. Radoista annetun valtioneuvoston asetuksen (962/2007) 4 §:n mukaan Liikenneviraston tulee ratatyön päätyttyä ja tässä momentissa tarkoitetun käyttöoikeuden loputtua tasata ja siistiä alueet niin, että kiinteistön omistaja voi ilman kohtuutonta haittaa käyttää aluetta asianmukaisella tavalla. Maantielain 23 §:n 2 momenttiin ehdotetun muutoksen tavoin tulisi pykälän 2 momenttia täsmentää siten, että ratasuunnitelmassa voitaisiin osoittaa

oikeus radan rakentamisen ajaksi työssä irrotettavien maa-ainesten tilapäiseen tai pysyvään sijoittamiseen. Pykälän 1 momenttiin ei esitetä muutoksia.

17 §. *Tasoristeysten perustaminen ja rautatien ylittäminen*. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Tasoristeysluvasta ja ylitysluvasta ehdotetaan säädettäväksi uudessa 2 a luvussa 28 a ja 28 c §:ssä, jotka korvaisivat nykyisen lain 17 §:n.

18 §. *Tasoristeysten poistaminen*. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään ratasuunnitelmassa osoitettujen tasoristeysten poistamisesta. Terminologisena muutoksena esitetään 1 momentin käsite ”liikenneturvallisuus” korvattavan käsitteellä ”tie- tai rautatieliikenteen turvallisuus”, josta selkeämmin käy ilmi, että kyse on sekä tie- että rautatieliikenteen turvallisuudesta. Pykälän 3 momentissa säädetään olemassa olevan tasoristeyksen poistamisesta sen osoittautuessa asemakaavan vastaiseksi uusien tai muuttuneiden katuyhteyksien johdosta. Asemakaavassa rautateitä varten osoitetuilla liikennealueilla ei maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä annetussa ympäristöministeriön asetuksessa ole esitetty erityistä rautatien tasoristeystä osoittavaa merkintää. Asetuksen mukaan kaavoissa voidaan käyttää muitakin merkintöjä. Katu rakennetaan kunnan hyväksymän suunnitelman mukaisesti ja katu katsotaan luovutetuksi yleiseen käyttöön kadunpitopäätöksellä. Jos rautatien ylitys tällöin siirtyy toiseen paikkaan, tulee entinen tasoristeys samalla asemakaavan vastaiseksi, ellei sitä nimenomaan ole tarkoitus käyttää edelleen tasoristeyksenä. Radanpitäjä poistaisi nykyisen lain mukaisesti tällaisen asemakaavan vastaisen tasoristeyksen. Koska tasoristeyksen asemakaavan vastaisuus on jo ratkaistu kaavassa sekä katusuunnitelmassa ja kadunpitopäätöksessä, ei tasoristeyksen poistaminen edellyttäisi radanpitäjän valituskelpoista hallintopäätöstä. Poistaminen tapahtuu radanpitäjän kustannuksella. Poistaminen edellyttää, että korvaava kulkuyhteys on rakennettu ja kadunpitopäätös on lainvoimainen.

Tasoristeyksen poistaminen voi muuttaa merkittävästi vakiintuneita kulkuyhteyksiä. Tämän vuoksi ehdotetaan 3 momenttiin lisättäväksi, että radanpitäjän tulisi ilmoittaa etukäteen asemakaavan vastaisen tasoristeyksen poistamisesta, jos sitä käytetään yleisesti liikenteeseen. Ilmoitus tapahtuisi kuuluttamalla 95 §:ssä säädetyllä tavalla.

Pykälän 4 momentin mukaan radanpitäjällä on oikeus vaatia toimenpiteitä välitöntä vaaraa aiheuttavassa yksityisen tien tasoristeyksessä. Momentissa nykyisin käytetty käsite ”juna- tai liikenneturvallisuus” ehdotetaan korvattavaksi käsitteellä ”tie- tai rautatieliikenteen turvallisuus”, joka on jäljempänä tässä esityksessä käytetty termi ja kuvaa paremmin rautatieliikenteen turvallisuutta, koska raiteilla liikkuu junien lisäksi myös erilaisia työkoneita. Radanpitäjä voi määrätä tällaisen tasoristeyksen suljettavaksi, poistettavaksi tai siirrettäväksi taikka määrätä rajoituksia tasoristeyksen ajoneuvoliikenteelle. Momentin tarkoittama välitön vaara johtuisi lähinnä tasoristeyksen liikenneolosuhteista, kun tien käyttötarkoitus on merkittävästi muuttunut tai tien käyttäjämäärät olennaisesti kasvaneet. Momentin soveltamisessa on kyse poikkeuksellisesta tilanteesta, joka vaatii pikaisia toimenpiteitä. Välittömän vaaran olemassaolo edellyttää, että tasoristeyksessä on syntynyt vaaratilanne. Muissa kuin välittömän vaaran tilanteissa tasoristeysturvallisuus varmistetaan lupaehtoja muuttamalla taikka tarvittaessa pykälän 1 momentin mukaisesti järjestelemällä tasoristeyksiä ratasuunnitelmalla.

Momentin soveltaminen edellyttää, että välitön vaara aiheutuu yksityisen tien tasoristeyksen käyttämisestä. Momenttia täsmennettäisiin siten, että muutosvaatimukset ja niiden aiheuttamat kustannukset kohdistettaisiin tienpitäjään. Momentissa mainittujen muutostoimenpiteiden joukkoon ehdotetaan lisättäväksi tasoristeyksen tai sille johtavan tienosan tarpeelliset parannustyöt kuten odotustasanteen rakentaminen. Radanpitäjän olisi ilmoitettava vaatimuksistaan

hyvissä ajoin etukäteen tienpitäjälle. Ilmoituksessa toimenpiteiden suorittamiselle asetettavaa määräaikaa tulisi arvioida vaadittavien toimenpiteiden laadun ja laajuuden mukaan ottaen huomioon, että välittömän vaaran poistaminen ei siedä viivytystä.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että radanpitäjällä olisi oikeus tehdä tai teettää vaadittavat toimenpiteet tienpitäjän kustannuksella, jos tämä laiminlyö velvollisuutensa. Radanpitäjän määräys on päätös, josta olisi oikeus valittaa. Kun määräys tarkoittaa toimenpiteisiin ryhtymistä välittömän vaaran torjumiseksi, ehdotetaan jäljempänä 94 §:n 2 momenttiin lisättäväksi, että määräyksen sisältävä päätös olisi pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta. Lisäksi 18 §:n 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että radanpitäjällä olisi oikeus asettaa tielle tasoristeyksen ylittämistä rajoittava liikenteen ohjauslaite, kuten liikennemerkki, ellei tienpitäjä sitä tee. Säännöksessä viitattaisiin tieliikennelain 51 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan liikenteen ohjauslaitteen asettaa muulle tielle kuin maantielle tai kadulle sen tienpitäjä. Tällöin myöskään kunnan suostumusta laitteen asettamiseksi ei vaadittaisi.

Nykyisen lain mukaisesti radanpitäjän tulee hakea yksityistietoimitusta, mikäli tasoristeyksen muuttaminen radanpitäjän määräyksen mukaiseksi edellyttää uusien kulkuyhteyksien perustamista.

Pykälän 1 ja 2 momentteihin ei esitetä muutoksia.

19 §. *Laskuojat ratasuunnitelmassa*. Pykälän viittaus muutettaisiin tarkoittamaan 1.1.2012 voimaantullutta vesilakia (587/2011).

25 a §. *Tasoristeyksiä koskevat ratasuunnitelmat*. Tasoristeykset voivat vaarantaa tie- ja rautatieliikenteen turvallisuutta. Tämän vuoksi on mahdollista laatia ja hyväksyä ratasuunnitelma pelkästään tasoristeyksiä koskevana 20 §:n 2 momentin mukaisesti. Tällaisessa ratasuunnitelmassa osoitettaisiin parantamistoimenpiteet, poistettavat tasoristeykset ja korvaavat kulkuyhteydet. Liikenneviraston ja ELY -keskusten tarkoituksenmukaisen työnjaon kehittämiseksi ehdotetaan, että keskuksella olisi toimivalta huolehtia ratasuunnitelman laatimisesta valtion rataverkon tasoristeyksiä koskevana erilliskohteena. Tästä säädettäisiin uudessa 25 a §:ssä, jonka perusteella toimivaltainen ELY -keskus vastaisi tällaisen ratasuunnitelman laadinnasta ja hallinnollisesta käsittelystä alkaen tutkimustöiden aloituskuulutuksesta ja päättyen ratasuunnitelman hyväksymisesityksen tekemiseen Liikennevirastolle. Toimivaltaisella keskuksella tarkoitettaisiin tässä niitä ELY -keskuksia, joissa on liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue.

Koska ELY -keskus ei ole radanpitäjä, olisi keskuksesta sen laatiessa ratasuunnitelmia voimassa, mitä radanpitäjästä säädetään. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:ssä luetellaan keskusten toimialat, joista 3 §:n 8 kohdassa mainitaan liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, maanteiden pito sekä julkisen liikenteen järjestäminen. Huolehtiminen tasoristeyksiä koskevien ratasuunnitelmien hankinnasta ja suunnitelmien hallinnollisesta käsittelystä sekä jäljempänä ehdotettu puhevallan käyttö ratatoimituksissa sisältyisi luontevasti keskusten nykyiseen toimialaan, joten ELY -keskuksia koskevaa lainsäädäntöä ei tarvitsisi muuttaa.

25 b §. *Maantiet rautatien suunnittelussa*. Rautatien rakentaminen voi aiheuttaa tarpeen puuttua maantiehen ilman että maantiellä olisi parantamistarvetta. Rautatien rakentamisessa noudatetaan ratalain suunnittelu- ja päätöksentekomenettelyä ja maanteiden osalta maantielain mukaista menettelyä. Rakentamisella tarkoitetaan ratalaissa uuden rautatien tekemistä ja olemassa olevan parantamista. Parantamista ovat myös pelkästään tasoristeysten järjesteleminen

niitä parantamalla, poistamalla tai siirtämällä ja niihin liittyvät kulkujärjestelyt. Rinnakkaisten samaa hanketta koskevien hallintomenettelyjen vähentämiseksi ehdotetaan, että rautatien rakentamisesta johtuvat muutokset hankkeen vaikutusalueiden maanteihin kuten muutokset maantien sijaintiin tai maanteihin liittyviin yksityisiin teihin voitaisiin osoittaa rautatien rakentamista koskevissa ratalain mukaisissa suunnitelmissa. Menettelystä säädettäisiin uudessa 25 b §:ssä. Menettely olisi vaihtoehtoinen erillisten väyläkohtaisten hallintomenettelyjen kanssa. Maantielain 32 a §:ään ehdotetaan tehtäväksi samansisältöinen muutos, milloin maantien rakentaminen aiheuttaisi tarpeen puuttua rautatiehen.

26 §. *Suunnitelmien voimassaoloaika*. Pykälän 4 momentin mukaan päätös ratasuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos ratatyötä ei ole aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona ratasuunnitelma on lainvoimaisesti hyväksytty. Maantiehankkeiden tapaan on syntynyt epätietoisuutta, tarkoittaako työn aloittaminen koko suunnitelman tarkoittavan hankkeen käynnistämistä vai ratatyön osittaistakin aloittamista. Säännöksen selkeyttämiseksi ehdotetaan, että ratatyön osittainenkin aloittaminen estää ratasuunnitelman hyväksymispäätöksen raukeamisen. Kun maantielain 31 §:n 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi samansisältöinen muutos, viitataan tässä tuon lainkohdan perusteluihin.

Ratasuunnitelma on ratahankkeen yksityiskohtainen toteuttamissuunnitelma, jonka hyväksyy Liikennevirasto. Rakennustyön aloittaminen voi eri syistä viivästyä, ja ratasuunnitelman voimassaoloaikaa voidaan pykälän 4 momentin mukaan jatkaa liikenne- ja viestintäministeriön päätöksellä enintään neljällä vuodella. Voimassaolon jatkamisessa arvioidaan, ovatko ratahankkeen toteuttamisen edellytykset edelleen olemassa hyväksytyn ratasuunnitelman mukaisina. Siinä yhteydessä ei enää arvioida hankkeen liikennepoliittisia edellytyksiä eikä yhteiskunnallisia vaikutuksia. Kun liikenne- ja viestintäministeriö vastaa liikennepolitiikasta ja radanpidon suurista linjauksista eikä niinkään yksittäisistä ratahankkeista, ehdotetaan 26 §:n 4 momenttia muutettavaksi siten, että ministeriön toimivalta pidentää ratasuunnitelman voimassaoloaikaa siirrettäisiin Liikennevirastolle. Samalla ehdotetaan, että Liikennevirasto voisi sille siirrettäväksi ehdotetun oikeuden lisäksi pidentää ratasuunnitelman voimassaoloaikaa vielä yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksolla. Säännös olisi tällöin yhdenmukainen tiesuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskevan maantielain 31 §:n 3 momentin kanssa. Voimassaoloajan pidentäminen ei olisi automaattista, vaan perustuisi tapauskohtaiseen harkintaan. Voimassaoloajan pidentäminen edellyttäisi, että 10 §:n yleiset vaatimukset ja ratasuunnitelmalle 15 §:ssä asetetut sisältövaatimukset täyttyvät. Tiesuunnitelmien tapaan vain ajantasaisten, ympäristön kannalta hyväksyttävien ja teknisesti toteuttamiskelpoisten ratasuunnitelmien voimassaoloaikaa voitaisiin pidentää. Pidentämispäätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla.

Pykälän 1-3 momenttien sisältöön ei esitetä muutoksia.

28 §. *Suunnitelmien hyväksyminen*. Pykälässä säädetään yleis- ja ratasuunnitelman hyväksyvästä viranomaisesta. Nykyisen lain mukaan liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy ratasuunnitelmat, jotka koskevat rautatien lakkauttamista muulloin kuin rautatien rakentamisen yhteydessä. Liikenne- ja viestintäministeriön tehtävänä on huolehtia hallinnonalansa yleisestä kehittämisestä ja liikennepoliittisista linjauksista eikä niinkään yksittäisiä rautateitä koskevista hallintopäätöksistä. Liikennevirasto toimii 7 §:n mukaan radanpitoviranomaisena ja hallinnassaan olevan rataverkon radanpitäjänä. Liikenneviraston vastuuta rataverkosta ehdotetaan lisättäväksi siten, että Liikennevirastolla olisi toimivalta päättää kaikista yleis- ja ratasuunnitelmista rautatien lakkauttamista koskevat ratasuunnitelmat mukaan lukien. Lakkauttamisesta ja sen edellytyksistä säädetään tarkemmin 79 §:ssä. Lakkauttamisen edellytyksiin ei ehdoteta muu-

toksia. Muutos yhdenmukaistaisi maanteitä ja rautateitä koskevia menettelyitä ja selkeyttäisi nykytilaa. Kuten maantielain 99 §:n muutosehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, Liikenneviraston vastuu maantie- ja rataverkosta ja sen kehittämisestä merkitsee verkon laajuudesta määräämistä sitä lisäämällä tai sitä supistamalla. Lakkauttamispäätösten siirto sekä maanteiden että ratojen osalta Liikennevirastoon selkeyttäisi viraston asemaa ja sitä vastuuta maantie- ja rataverkon kokonaisuudesta, joka sille maantielain 10 §:n ja ratalain 7 §:n mukaisesti kuuluu. Liikennevirastolla olisi edelleen myös lakkautusten osalta mahdollisuus omaaloitteisesti saattaa ratasuunnitelma erityisistä syistä Liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi. Erityisenä syynä voisi olla esimerkiksi suunnitelman tarkoittaman hankkeen poikkeuksellinen laatu tai laajuus.

Rautatien lakkauttamista koskevien ratasuunnitelmien valmistelussa noudatetaan normaalia kuulemismenettelyä. Niitä viranomaisia, joiden toimintaan rautatien lakkauttamisella olisi vaikutusta, kuullaan valmistelun yhteydessä ratalain 22 ja 79 §:ssä tarkoitetuissa menettelyissä. Myös kiinteistön omistajilla ja muilla asianosaisilla sekä niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, on ratalain 22 §:n nojalla oikeus osallistua suunnitelman valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja esittää muistutuksia suunnitelmaa koskien. Edellä mainitut tahot voivat hakea muutosta yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymistä koskevaan päätökseen siten kuin tämän lain 92 §:ssä ja hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Liikenneviraston vastuuta rataverkosta korostettaisiin myös poistamalla Liikenneviraston velvollisuus siirtää yleissuunnitelma tai ratasuunnitelma ministeriön ratkaistavaksi, milloin kunta, maakunnan liitto tai ELY -keskus on eri mieltä suunnitelman olennaisista kohdista viraston kanssa. Ehdotus vastaa maantielain 99 §:ään esitettyä muutosta, jonka perusteluihin tässä viitataan.

Ehdotettavan rautatien lakkauttamista koskevan 79 §:n 4 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriö voisi kuitenkin pidättää rautatien lakkauttamista koskevan päätöksenteon itselleen, jos asia olisi liikennepoliittisesti merkittävä. Uudessa 2 momentissa todettaisiin siksi, että liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyisi rautatien lakkauttamista koskevat 79 §:n 4 momentin mukaiset ratasuunnitelmat. Maantielain 99 §:n 2 momenttiin ehdotetaan vastaavaa säännöstä liikennepoliittisesti merkittävien maantien lakkauttamista koskevien tiesuunnitelmien hyväksymisen osalta.

2 a luku. **Tasoristeyslupa, tasoristeyksen rakentaminen ja kunnossapito sekä ylityslupa**

Ratalain tasoristeyksiä koskevat säännökset ovat epäsystemaattisesti hajallaan. Tämän vuoksi ehdotetaan, että tasoristeyslupaa, tasoristeysten rakentamista ja kunnossapitoa, maastoajoneuvojen ylityslupaa sekä luvan peruuttamista koskevat säännökset koottaisiin uudeksi 2 a luvuksi. Samalla kumottaisiin lain 17 ja 34 §. Edellä 2 §:n 3 momenttiin ehdotetun mukaisesti tämän luvun säännöksiä ei sovellettaisi yksityisraiteisiin.

28 a §. *Lupa tasoristeyksen rakentamiseen ja siirtämiseen*. Nykyisen lain tasoristeyslupaa koskevat säännökset ovat 17 §:n 1 - 5 momentissa, jotka ehdotetaan siirrettäväksi uuteen 28 a §:ään osin nykyisen sisältöisinä samalla kun 17 § kumottaisiin.

Tasoristeyslupaa harkittaessa on liikenneturvallisuus aina ensisijalla. Junan pysähtymismatka 140 kilometrin tuntivauhdista on yli kilometri. Valtion rataverkolla on ajanjaksona 2006 -

2012 sattunut keskimäärin 35 tasoristeysonnettomuutta vuosittain, ja näissä on menehtynyt keskimäärin seitsemän ja vakavasti loukkaantunut kolme henkilöä. Pääosa tasoristeysonnettomuuksista tapahtuu vähän liikennöidyillä ja alhaisen nopeuden rataosilla. Viime aikoina Liikennevirasto on myöntänyt uusia tasoristeyslupia vuosittain 1 - 5 kappaletta. Lähtökohta on, että uusia tasoristeyksiä ei rakennettaisi ilman erityisen vahvoja perusteita.

Nykyisen lain mukaan uusi pysyvä tasoristeys on mahdollista rakentaa vain muun rataverkon kuin runkoverkon vähäliikenteiselle osalle. Runkoverkon laajuutta ei nykyisin ole määritetty, minkä vuoksi ehdotetaan, että runkoverkon sijasta TEN-radat muodostaisivat sen rataverkon, jolle uusia tasoristeyksiä ei sallittaisi. Tästä säädettäisiin 28 a §:n 1 momentissa. TEN -verkko määriteltäisiin edellä 3 §:ään ehdotettavassa uudessa 9 a kohdassa. TEN -verkko on osoittautunut pysyväksi ja yhteisön tasolla määriteltynä yleisesti hyväksytyksi. TEN -verkko vastaa pitkälti sitä, mikä rautateiden runkoverkko olisi toteutuessaan. Lisäksi TEN -verkko on perustana rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiville 2008/57/EY. Liikenteen turvallisuusvirasto on määrännyt päätöksellään TRAFI/18116/03.04.02.00/ 2012 direktiivin teknisten eritelmien täytäntöönpanosta ja asettanut samalla tekniset vaatimukset koko rataverkon tasoristeyksille. Määräyksen mukaan TEN -verkolla sijaitseva tasoristeys on saatettava vaatimusten mukaiseksi vuoden 2030 loppuun mennessä tai poistettava käytöstä.

Riittävän joustavuuden turvaamiseksi kielto uusien tasoristeyksien rakentamiselle TEN -verkon radoille ei olisi ehdoton. Erityisistä syistä lupa uuden tasoristeyksen rakentamiseen voitaisiin myöntää sellaiselle TEN -verkon rataosalle, jolla radan suurin sallittu nopeus on pysyvästi enintään 50 kilometriä tunnissa. Tällaisia voisivat olla tiheän asutuksen rataosat lähellä radan päätepistettä, kuten satamaa, taikka ratapihalle tai lastausalueelle johtavat raiteet. Alhaisen ratanopeuden on oltava pysyvä, joten ratatöiden tai muiden ajallisesti rajoitettujen ja nopeutta alentavien toimenpiteiden kohteet TEN -verkolla jäisivät säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle, samoin kuin ne nopeusrajoituksen kohteena olevat TEN -verkon osat, joille on asetettu nopeusrajoitus esimerkiksi junaliikenteestä aiheutuvan tärinän vähentämiseksi. Erityisillä syillä tarkoitettaisiin tässä yhteydessä sitä, että tasoristeys olisi välttämätön toimivan kulkuyhteyden järjestämiseksi esimerkiksi taajamarakenteen asettamista rajoituksista johtuen. TEN -verkolta lähteviä pistoraiteita tai muita vastaavia raiteita ei pidettäisi lupaharkinnassa TEN -verkkoon kuuluvina ratoina.

Vaikka uusia tasoristeyksiä TEN -verkon radoille ei pääsääntöisesti sallittaisikaan, voisi radanpitäjä myöntää luvan TEN -verkolla olevan tasoristeyksen siirtämiseen. Myös tästä säädettäisiin pykälän 1 momentissa. Siirtäminen tapahtuisi muun kuin radanpitäjän aloitteesta ja sen edellytyksenä olisi nykyisen lain mukaisesti, että siirtämisellä saavutettaisiin tasoristeysturvallisuuden merkittävä parantuminen kuten tasoristeysten määrän väheneminen niitä yhdistämällä. Vaihtoehtoisesti siirtäminen voisi myös perustua luvan hakijan kannalta erityisiin syihin kuten merkittäviin kuljetuskustannusten säästöihin tai maankäytön muutoksiin. Erityisten syiden olemassaolosta huolimatta tasoristeysturvallisuus tulee säilyttää korkealla tasolla.

Lupa uuden tasoristeyksen rakentamiseksi voitaisiin myöntää muullekin kuin vähäliikenteiselle rataosalle TEN -verkon ulkopuolella. Lupaharkinnassa rataosan liikenteen määrä ja laatu muodostavat perustan arvioitaessa tasoristeyksen turvallisuuden varmistamista.

Tasoristeykseen tarvittavan luvan edellytyksistä säädettäisiin 28 a §:n 2 momentissa. Lupa voitaisiin myöntää vain 3 §:n 11 a kohdan tarkoittamalle tienpitäjälle. Luvan myöntämisen edellytyksenä olisi, että uuden tasoristeyksen rakentaminen on tarpeen välttämätöntä kulkuyh-

teyttä varten. Kulkuyhteystarve voi olla yksityinen tai yleinen. Kulkuyhteys olisi välttämätön silloin, kun muunlaista kulkuyhteyttä ei pystyttäisi lainkaan järjestämään tai sen järjestämisestä aiheutuisi kohtuuttomia kustannuksia luvan hakijan olosuhteisiin nähden. Jos kulkuyhteystarpeen arvioidaan olevan välttämätön, luvan myöntäminen edellyttää tasoristeyksen turvallisuuden varmistamista. Lupaviranomainen punnitsee turvallisuuden varmistamista kokonaisarvioinnin perusteella lähtien rautatien ja sitä risteävän tien liikenteen määrästä ja laadusta. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota nykytilan lisäksi myös nähtävillä olevan tulevaisuuden liikenneolosuhteisiin. Milloin rataosalla on radanpitäjän toimin tasoristeykset poistettu tai muutoin järjestelty ja korvaavat kulkuyhteydet tehty, sallittaisiin tällaiselle rataosalle uusia tasoristeyksiä vain erityisen painavista syistä kuten radanpitäjän toimenpiteiden jälkeen maankäytössä tapahtuneiden merkittävien muutosten johdosta. Lupia voitaisiin myöntää pääsääntöisesti vain yksiraiteisille rataosille. Nopean liikenteen rataosille tai vaarallisten aineiden kuljetusreiteille lupia ei myönnettäisi. Lupia ei pääsääntöisesti myönnettäisi myöskään rataosille, joilla on tiedossa radan tason merkittävä nostaminen kuten sähköistys. Turvallisuus varmistettaisiin yleensä turvalaitteilla tai muilla järjestelyillä kuten tasoristeykseen johtavan tien linjauksella, odotustasanteilla ja riittävillä näkemillä.

Lupa uuden tasoristeyksen rakentamiseen myönnettäisiin olemaan voimassa toistaiseksi. Lupa voitaisiin myöntää myös määräaikaisena, jos radan liikenneolosuhteiden tiedetään muuttuvan sellaisiksi, ettei lupaa voitaisi myöntää, mutta muutoksen toteutumisen ajankohta on epävarma taikka jos tasoristeystä tarvittaisiin vain määrätyn ajan.

Nykyisen lain mukaisesti radanpitäjä myöntäisi luvan uuden tasoristeyksen rakentamiseen ja olemassa olevan tasoristeyksen siirtämiseen. Luvan myöntäminen riippuisi radanpitäjän harkinnasta. Kun Liikennevirasto on valtion rataverkon radanpitäjä ja kun virasto päättää maanteiden rakentamisesta hyväksymällä niitä koskevat tiesuunnitelmat, ehdotetaan, että radanpitäjän lupaa ei tarvittaisi hyväksytyssä tiesuunnitelmassa osoitettuihin tasoristeyksiin. Myös tästä säädettäisiin 28 a §:n 2 momentissa.

Tasoristeyslupa on voitu myöntää vain tietynlaista liikennettä varten, kuten maatalouskäyttöön. Jos tasoristeyksen liikenne lisääntyy merkittävästi esimerkiksi tehostuneen maankäytön vuoksi, taikka tasoristeyksen käyttötarkoitus muuttuu esimerkiksi maatalouskäytöstä ajoneuvoliikenteen käyttöön, tulisi tienpitäjän hakea uusi tasoristeyslupa. Tästä säädettäisiin 28 a §:n 3 momentissa, joka vastaisi nykyistä lakia. Kuitenkin tasoristeyksen käytön lisääntymisen tulisi olla merkittävää eikä nykyisen lain mukaisesti olennaista. Näin muutettuna säännös vastaisi ehdotettavaa 28 b §:n 3 momenttia, jossa säädettäisiin nykyisen lain mukaisesti luvansaajan velvollisuudesta poistaa tasoristeyksen merkittävästi lisääntyneestä käytöstä liikenteelle aiheutuva vaara.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tilapäisestä tasoristeysluvasta. Lainkohdan soveltamispiiriin kuuluisi koko valtion rataverkko. Radanpitäjä käsittelee vuosittain 20 - 30 tilapäistä lupaa koskevaa asiaa. Lupien voimassaoloaika on vaihdellut yhdestä vuorokaudesta kahteen vuoteen. Tilapäiset luvat on yleensä myönnetty erilaisia rakennustöitä varten. Nykyisen lain mukaisesti ehdotetaan, että radanpitäjä voisi myöntää luvan työnaikaiselle tilapäiselle tasoristeykselle. Työllä tarkoitettaisiin kaikkea ratahankkeisiin liittymätöntä rakennustyötä tai sitä vastaavaa toimintaa kuten maa-aineksen ajoa. Radan rakentamis- ja kunnossapitotöiden vaatimista tasoristeysjärjestelyistä huolehdittaisiin Liikenneviraston sisäisin menettelyin sekä urakkasopimusten lausumilla, ehdoilla, valvonnalla ja sanktioilla. Tarve tilapäiselle tasoristeykselle voi tulla kysymykseen myös muissa tapauksissa. Tämän vuoksi 4 momentissa ehdotetaan, että lupa tilapäiselle tasoristeykselle voitaisiin myöntää erityisestä syystä kuten tietynlaisiin kulje-

tuksiin tai tietyn tapahtuman vaatimiin kulkujärjestelyihin. Kaikissa tapauksissa tilapäisen luvan myöntäminen edellyttäisi, että tasoristeyksestä ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Koska tilapäisen tasoristeyksen rakentaja ei aina ole tienpitäjä, todetaan 4 momentissa erikseen, että myös näissä tapauksissa on noudatettava 28 b ja 28 d §:n määräyksiä.

Radanpitäjä voisi liittää lupapäätöksiinsä ohjeita ja ehtoja tasoristeyksen rakentamisesta, uudenlaisesta käytöstä, tasoristeyksen kunnossapidosta ja tasoristeyksen poistamisesta. Niitä voitaisiin asettaa myös koskemaan tasoristeykseen johtavan tien tekemistä ja kunnossapitoa. Tästä säädettäisiin 28 a §:n 5 momentissa. Lainkohta vastasi vähäisin täsmennyksin nykyistä lakia. Kun tasoristeysluvassa määrätään tyhjentävästi tasoristeyksen rakentamisesta rautatiealueelle, ei 36 §:n mukaista radanpitäjän lupaa rautatiealueella tehtävää työtä varten tarvita lupapäätöksen lisäksi.

28 b §. *Tasoristeyksen ja sinne johtavan tien rakentaminen, muuttaminen ja kunnossapito*. Tasoristeyslupa perustuu hakemukseen ja tasoristeys palvelee hakijan kulkuyhteystarpeita. Tämän vuoksi tienpitäjä vastaisi tasoristeyksen rakentamisesta ja sille johtavan tien rakentamisesta ja kunnossapidosta. Tästä säädettäisiin 28 b §:ssä, joka vastaisi sisällöltään nykyistä kumottavaksi ehdotettavaa 34 §:ää. Tienpitäjän määritelmä ehdotetaan tässä esityksessä lisättäväksi 3 §:n 1 momentin 12)-kohtaan.

Pykälän 1 momentin mukaan tienpitäjän olisi rakennettava tasoristeys kustannuksellaan. Tasoristeyksen kannen kunnossapidosta vastaa radanpitäjä 89 §:n 1 momentin mukaisesti, johon momentissa viitattaisiin.

Tienpitäjä vastaisi tasoristeykseen johtavan tien rakentamisesta ja kunnossapidosta. Tienpitäjällä vastaa 89 § 1 momentin mukaan myös tien talvikunnossapidosta tasoristeyksen kannen kohdalta. Kaikista toimenpiteistä tulisi huolehtia lupapäätöksen mukaisesti. Tasoristeys ja sille johtava tie tulisi tehdä ja pitää kunnossa sillä tavoin, ettei niistä ole vaaraa liikenteelle tai junaturvallisuudelle eikä haittaa radan kunnossapidolle. Tie tulisi tehdä sellaiseksi, että sen liikenne voi ylittää tasoristeyksen turvallisesti ja rautatieliikennettä vaarantamatta. Tasoristeyksen käytyä tarpeettomaksi tai lupa-ajan kuluttua umpeen taikka luvan tultua peruutetuksi 28 d §:n perusteella tienpitäjä olisi velvollinen kustannuksellaan poistamaan tasoristeyksen.

Tasoristeyksen käytön merkittävä lisääntyminen tai sen käyttötarkoituksen muuttuminen vaatisi uuden lupapäätöksen 28 a §:n 4 momentin mukaisesti. Liikenneturvallisuuden korkean tason säilyttämiseksi olisi tienpitäjän uuden lupapäätöksen edellyttämällä tavalla kustannuksellaan muutettava tasoristeykseen johtavaa tietä tai tehtävä risteysjärjestelyjä kuten rakentamalla tielle odotustasanne. Tästä säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Säännös vastaisi perusteeltaan nykyistä lakia.

Tienpitäjän laiminlyödessä 1 tai 2 momentin velvollisuutensa ehdotetaan pykälän 3 momentissa, että radanpitäjällä olisi oikeus keskeyttää työ taikka tehdä tai teettää liikenneturvallisuuden säilyttämiseksi tai radanpidolle aiheutuvan haitan poistamiseksi tarpeelliset toimenpiteet tienpitäjän kustannuksella. Menettelyyn sovellettaisiin uhkasakkolakia (1113/1990), johon momentissa viitattaisiin. Jos tasoristeyksen käytöstä aiheutuisi välitöntä vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle, voisi radanpitäjä turvautua äärimmäisenä keinona 18 §:n 4 momentin mukaiseen oikeuteen sulkea tai poistaa tasoristeys.

28 c §. *Lupa rautatien ylittämiseen*. Pykälässä säädettäisiin luvasta ylittää rautatie tasoristeyksessä moottorikelkalla tai muulla maastoajoneuvolla. Nykyisessä laissa ylitysluvasta säädetään

17 §:n 6 momentissa. Tuon lainkohdan mukaan radanpitäjä voi myöntää luvan ylittää rautatie moottorikelkalla lumipeitteen aikana tasoristeyksessä, joka sijaitsee muulta moottorikäyttöiseltä liikenteeltä kuin moottorikelkkojen liikenteeltä suljetulla metsätiellä. Säännös on käytännössä estänyt ylityslupien myöntämisen. Lisäksi säännöksessä viitataan runkoverkkoon samalla tavoin kun on esitetty uusia tasoristeyksiä koskevan 28 a §:n perusteluissa. Kun moottorikelkkailuharrastus lisääntyy ja kun moottorikelkkailulla on merkitystä myös yritystoiminnan kannalta, olisi tarvetta yhdistää nykyistä paremmin moottorikelkkailun tarpeet sekä radan ylittäminen turvallisesti ja rataa vaurioittamatta. Moottorikelkkojen ja muiden maastoajoneuvojen ylityspaikalle on asetettava liikenneturvallisuussyistä ja radan kunnossapidon kannalta tiukat edellytykset.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että radanpitäjä voisi myöntää luvan ylittää rautatie tasoristeyksessä vain TEN -verkon ulkopuoliselle rataosalle. Riittävän joustavuuden turvaamiseksi ehdotetaan, että ylityslupa voitaisiin kuitenkin erityisistä syistä myöntää TEN -verkolla olevan tasoristeyksen yhteyteen esimerkiksi silloin, kun vaatimus ylityskohdan rakentamiseksi radan kanssa eri tasoon olisi ilmeisen kohtuutonta. Yhteydellä tasoristeykseen tarkoitettaisiin välitöntä fyysistä yhteyttä siten, että tasoristeyksen varoituslaitos varmistaisi myös maastoajoneuvon turvallisen ylityksen. Ylityslupaa ei voitaisi myöntää sellaisen tasoristeyksen yhteyteen, joka ei täytä Liikenteen turvallisuusviraston määräyksiä eikä Liikenneviraston ohjeita. Lupa voitaisiin myöntää lähinnä silloin, kun yleinen tarve puoltaa radan ylittämistä maastoajoneuvolla ylityksen ollessa osa maastoliikennelain (1710/1995) tarkoittamasta moottorikelkkailureitistä tai laajemmasta maakunnallisesta moottorikelkkailureitistöstä, joka voisi koostua myös moottorikelkkailu-urista.

Ylityslupa olisi pääsääntöisesti voimassa toistaiseksi, mutta se voitaisiin myöntää myös määräaikaisena. Lupa voitaisiin myöntää paitsi moottorikelkalla myös muulla maastoajoneuvolla kuten latukoneella tapahtuvaan ylitykseen. Maastoajoneuvoista säädetään ajoneuvolain (1090/2002) 16 §:ssä.

Ylitysluvan myöntämisen edellytyksistä säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Nykyisen lain mukaisesti lupa voitaisiin myöntää vain edellyttäen, että moottorikelkan tai muun maastoajoneuvon käyttö ei vahingoita rataa tai rautatiealueen rakenteiden toimivuutta, haittaa radanpitoa eikä vaaranna liikenneturvallisuutta. Edellytykset määritettäisiin tarkemmin lupaehdoissa ja ohjeissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nykyisen 17 §:n 7 momentin mukaisesti, että poliisille, Tullille ja Rajavartiolaitokselle voitaisiin myöntää ylityslupa muulle kuin 1 momentin tarkoittamalle rataosalle maastossa tapahtuvien valvontatehtävien hoitamiseksi.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaukset sellaisiin tasoristeyksiä koskeviin säännöksiin, joita sovellettaisiin myös maastoajoneuvojen tarvitsemiin tasoristeyksiin ja ylityslupiin näitä koskevat erityistekijät huomioon ottaen. Momentissa viitattaisiin välitöntä vaaraa aiheuttavan tasoristeyksen poistamista tai muuttamista koskevaan 18 §:n 4 momenttiin, 28 a §:n 3 momentin lupavelvollisuuteen tasoristeyksen käytön lisääntyessä tai sen käyttötarkoituksen muuttuessa, 28 a §:n 5 momenttiin lupapäätöksen ohjeista ja ehdoista sekä 28 b §:ään tasoristeyksen ja sille johtavan tien rakentamisesta, muuttamisesta ja kunnossapidosta.

28 d §. *Tasoristeysluvan ja ylitysluvan peruuttaminen*. Tasoristeysluvat ja ylitysluvat myönnetään yleensä olemaan voimassa toistaiseksi. Luvansaajan on voitava luottaa luvan mukaisen kulkuyhteyden pysyvyyteen ja että kustannukset tasoristeyksen rakentamisesta kyetään täysi-

määräisesti hyödyntämään. Luvan peruuttaminen voi tulla kysymykseen vain poikkeuksellisesti ja luvansaajan laiminlyöntien johdosta. Kun luvan peruuttamisesta ei nykyisessä laissa ole säännöksiä, ehdotetaan 28 d §:ssä säädettäväksi radanpitäjän oikeudesta peruuttaa tasoristeyslupa tai ylityslupa.

Pykälän 1 kohdan mukaan radanpitäjä voisi peruuttaa myöntämänsä luvan, jos tienpitäjä laiminlyö vaatimusten mukaiset velvollisuudet rakentaa tasoristeys ja sille johtava tie tai pitää ne kunnossa. Velvollisuudesta säädettäisiin 28 b §:ssä, johon lainkohdassa viitattaisiin. Lupa voitaisiin peruuttaa vasta kun laiminlyönti jatkuu radanpitäjän korjauskehotuksesta huolimatta. Kehotuksessa on tienpitäjälle asetettava hallintolain (434/2003) 33 §:n 1 momentin mukainen asian laatuun nähden riittävä määräaika tarpeellisten toimenpiteiden suorittamiselle. Määräajan riittävyyttä arvioitaessa on erityinen paino annettava liikenneturvallisuuden säilyttämiselle.

Pykälän 2 kohdan mukaan lupa voitaisiin peruuttaa, jos tienpitäjä laiminlyö hakea uutta lupaa tasoristeyksen lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön. Luvanhakuvelvollisuudesta säädetään 28 a §:n 3 momentissa. Luvan peruuttaminen voisi 1 kohdan mukaisesti tapahtua vasta, kun radanpitäjä on kehottanut tienpitäjää täyttämään velvollisuutensa ja laiminlyönti jatkuu kehotuksesta huolimatta. Kehotuksessa olisi asetettava määräaika luvan hakemiselle. Kun uutta lupaa tulee hakea tasoristeyksen lisääntyvän tai muuttuvan käytön vuoksi, olisi määräajan pituutta arvioitaessa liikenneturvallisuudelle annettava aivan erityinen merkitys.

29 §. *Kunnossapito*. Rautatien kunnossapitoa koskevan pykälän 2 momentissa käytetty käsite ”liikenne- ja junaturvallisuus” esitetään korvattavaksi käsitteellä ”tie- tai rautatieliikenteen turvallisuus”, joka kuvaa kattavammin rautateillä liikkuvia laitteita.

34 §. *Tasoristeyksen ja sinne johtavan tien tekeminen, muuttaminen ja hoito*. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Uusi 28 b § vastaisi sisällöltään nykyistä 34 §:ää.

37 §. *Suoja-alue*. Lain 4 luvussa säädetään rautatiealueen ulkopuolisia alueita koskevista maanomistajan oikeusaseman rajoituksista ja radanpitäjän erityisistä oikeuksista. Radan suoja-alueesta säädetään 37 §:ssä. Se ulottuu 30 metrin etäisyydelle radan raiteen keskilinjasta ja jos raiteita on useampia, lasketaan etäisyys uloimman raiteen keskilinjasta. Ratasuunnitelmassa voidaan suoja-alueen ulottuvuutta supistaa tai laajentaa enintään 50 metriksi. Suoja-aluetta tai 38 §:ssä tarkoitettua näkemäaluetta koskevat määräykset eivät 41 §:n 3 momentin perusteella koske rakennuksen pitämistä asemakaava-alueella.

Nykyisen lain mukaan suoja-alue voidaan osoittaa radan rakentamista tarkoittavassa ratasuunnitelmassa. Rautatiet eroavat maanteistä, joilla on 20 metrin levyinen suoja-alue suoraan maantielain 44 §:n perusteella. Rautateiden toimintakyky on voitava turvata kaikissa tilanteissa. Erityisesti viimeaikaiset myrskytuhot ovat osoittaneet rautatiejärjestelmän haavoittuvuuden, kun radoille kaatuneet puut ovat merkittävästi vaikeuttaneet junaliikennettä. Radanpitäjällä tulisikin olla oikeus poistaa suoja-alueelta puustoa tarpeen vaatiessa ratasuunnitelmista riippumatta. Lisäksi suoja-alueelle rakentamista tulisi rajoittaa.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan, että valtion rataverkon radoilla olisi suoja-alue suoraan 37 §:n 1 momentin nojalla. Suoja-alueen leveys olisi nykyisen lain mukainen. Pykälän 2 momentin mukaan radanpitäjällä olisi oikeus juna- ja liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa poistaa suoja-alueelta kasvillisuutta tai rajoittaa sen korkeutta. Kasvillisuuden laadulla ei olisi tässä suhteessa merkitystä. Kuitenkin ympäristön kannalta erityisen merkittävän kasvillisuuden

poistaminen olisi kielletty 41 §:n 3 momentin perusteella. Tässä tarkoitettu radanpitäjän toimivalta ei poista velvollisuutta hakea toimenpiteeseen muun lainsäädännön mukaisia lupia, kuten maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n tarkoittamaa maisematyölupaa. Kasvillisuuden poistamista koskevasta menettelystä säädetään 42 §:ssä.

Suoja-alueen tarkoituksena on edistää radan turvallista käyttöä. Rautatien välittömään läheisyyteen tuleva rakentaminen voi ulottaa vaikutuksensa rautatiealueeseen, minkä vuoksi olisi tarpeen rajoittaa liikenneturvallisuuden ja radanpidon kannalta haitallista rakentamista suoja-alueelle. Nykyisen lain mukaisen rakennuskiellon sijasta ehdotetaan 37 §:n 2 momentissa, että suoja-alueella ei saisi pitää sellaista rakennusta, varastoa, aitaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä aiheutuu vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle taikka haittaa radanpidolle. Rakennuksesta olisi voimassa, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 113 §:ssä säädetään. Rakennelmat ja laitteet vaativat yleensä toimenpideluvan maankäyttö- ja rakennusasetuksen 62 §:n perusteella. Lupaviranomaisen tulee hankkia radanpitäjän kannanotto, milloin suoja-alueelle suunnitellaan rakentamista tai muita tässä tarkoitettuja toimenpiteitä. Jos radanpitäjä arvioi suoja-alueelle suunniteltujen toimenpiteiden olevan sellaisia, että niistä aiheutuu 37 §:n 2 momentin tarkoittamia haitallisia seuraamuksia, ei rakennus- tai toimenpidelupaa tulisi myöntää. Esitetyssä tekstissä on myös käsite ”juna- ja liikenneturvallisuus” korvattu käsitteellä ”tie- tai rautatieliikenteen turvallisuus”, joka kuvaa kattavammin rautateillä liikkuvia laitteita.

38 §. *Näkemäalue*. Näkemäalueella tarkoitetaan tasoristeyksessä olevaa aluetta, jolta on esteetön näkyvyys radalle. Nykyisen lain mukaan näkemäalueet voidaan osoittaa ratasuunnitelmassa. Suoja-alueiden tapaan ehdotetaan, että myös tasoristeysten näkemäalueet olisivat olemassa suoraan lain perusteella. Tästä säädettäisiin 38 §:n 1 momentissa, jossa määriteltäisiin näkemäalueet nykyisen lain mukaisesti, eli ne olisivat tasoristeyksessä sellaisia alueita, joilla näkemäalan vapaana pitäminen sitä rajoittavista esteistä on tarpeen liikenneturvallisuuden vuoksi. Valtion rataverkolla oli vuoden 2013 alkaessa 2984 tasoristeystä, joista 2282 oli ilman puomia taikka valo- tai äänivaroituslaitosta. Liikenneturvallisuuden vuoksi tasoristeystä lähestyvällä on oltava riittävä esteetön näkemä radan molempiin suuntiin. Tasoristeystenkin kohdalla olisivat olemassa 37 §:n tarkoittamat suoja-alueet ja niitä koskevat radanpitäjän oikeudet sekä rakentamisrajoitus. Milloin näkemäalue ulottuisi rautatiealueen ulkopuolelle, se olisi päällekkäinen suoja-alueen kanssa. Yksittäistapauksissa näkemäalue voisi ulottua suoja-alueen ulkopuolellekin. Liikenneturvallisuussyistä rajoitettaisiin näkemäalueille rakentamista 37 §:n 2 momentissa säädetyn lisäksi silloin, kun rakennus, varasto, aita taikka muu rakennelma tai laite näkemäalaa rajoittamalla voisi tuottaa vaaraa liikenneturvallisuudelle. Tästä säädettäisiin 38 §:n 2 momentissa. Lisäksi momentissa säädettäisiin radanpitäjän oikeudesta poistaa näkemäalaa rajoittava kasvillisuus tai luonnonesteet.

Rautatien tasoristeysnäkemistä ja näkemäalueista säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa näkemäalueista (65/2011). Pykälän 3 momentissa viitattaisiin tähän asetukseen sekä maantielain 45 §:ään, jossa säädetään maantien ja rautatien näkemäalueesta. Voimassa olevassa laissa viittaus liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen sisältyy 96 §:n 2 momenttiin, jota ehdotetaan nyt kumottavaksi.

39 §. *Toimenpiderajoitukset*. Nykyisen lain 39 §:ssä säädetään varaston, aidan taikka muun rakennelman tai laitteet pitämisestä suoja- tai näkemäalueella. Kun näistä säädettäisiin edellä esitetyllä tavalla 37 ja 38 §:ssä, käy 39 § nykyisen sisältöisenä tarpeettomaksi. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi ottamalla siihen säännös toimenpiderajoituksista suoja- ja näkemäalueilla. Samalla pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan sen uutta sisältöä ja käsite ”juna- tai liiken-

neturvallisuus” korvattaisiin käsitteellä ”tie- tai rautatieliikenteen turvallisuus”. Pykälä vastaisi pääosin nykyisen lain 37 §:n 2 momentin viimeistä virkettä, jonka mukaan suoja-alueella ei saa muuttaa maanpinnan muotoa eikä tehdä ojitusta siten, että muutos saattaisi vaarantaa rautatien turvallisuuden. Tässä tarkoitettuja toimenpiteitä olisivat esimerkiksi maa-aineksen ottaminen tai kallion louhiminen taikka kuivatusjärjestelyt, joista voisi aiheutua vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle taikka haittaa radanpidolle. Vaaran tai haitan selvittämiseksi tulisi toimenpiteitä valvovien lupaviranomaisten hankkia lupamenettelyn yhteydessä radanpitäjän kannanotto suoja- tai näkemäalueille suunniteltuun 39 §:n tarkoittamaan toimintaan.

40 §. *Poikkeamisvalta*. Riittävän joustavuuden turvaamiseksi pysytettäisiin radanpitäjän valta myöntää poikkeuksia suoja- ja näkemäaluerajoituksista. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan pykälän sisältöä. Käsite ”juna- ja liikenneturvallisuus” korvattaisiin käsitteellä ”tie- tai rautatieliikenteen turvallisuus”.

41 §. *Poikkeukset rajoituksista*. Pykälän 1 momentissa rajoitetaan radanpitäjän oikeutta poistaa suoja- ja näkemäalueen kasvillisuutta, jos se on istutettu tai otettu erityiseen hoitoon ennen kuin alue on joutunut rajoitusten alaiseksi. Samoin näillä alueilla olevat rakennukset, rakennelmat ja laitteet saavat olla paikoillaan. Vain liikenneturvallisuussyistä tai radanpidolle aiheutuvan haitan vuoksi voidaan tällaiseen kasvillisuuteen taikka rakennuksiin tai rakennelmiin puuttua pykälän 2 momentin nojalla.

Edellä 37 ja 38 §:ssä ehdotetun mukaisesti suoja- ja näkemäalueet olisivat olemassa suoraan lain perusteella. Täten näitä alueita koskevat radanpitäjän oikeudet sekä rakentamis- ja toimenpiderajoitukset tulisivat voimaan samanaikaisesti tämän lain voimaantulon kanssa. Jos sitä ennen on suoja- ja näkemäalueita osoitettu hyväksytyssä ratasuunnitelmassa, määräytyisivät alueita koskevat oikeudet ja rajoitukset suunnitelman hyväksymishetkellä voimassa olleiden säännösten mukaan. Pykälän 1 ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tarvittavat muutokset pykäläviittauksiin. Pykälän 2 momenttiin ei esitetä muutoksia.

42 a §. *Vähäisten laitteiden ja rakenteiden sijoittaminen*. Maantielain 50 §:n 1 momentin mukaan kiinteistön tai vastaavan alueen omistajan ja haltijan on sallittava sijoittaa kiinteistölleen liikenteenohjauslaitteita ja vähäisiä maantierakenteen osia. Maantie ja rautatie eivät merkittävästi eroa toisistaan. Maaperäolosuhteista tai muista vastaavista syistä voi osoittautua välttämättömäksi ulottaa rautatien rakenne kuten tukimuuri tai penger osaksi tai kokonaan rautatiealueen ulkopuolelle. Samoin voi olla tarpeen sijoittaa sinne rautatien liikennettä ohjaavia laitteita ja merkkejä. Tämän vuoksi ehdotetaan 42 a §:n 1 momentissa säädettäväksi, että kiinteistön omistajan ja haltijan tulee sallia kiinteistölleen sijoitettavaksi turvalaitteita, opastimia, opasteita ja merkkejä sekä vähäisiä rautatierakenteen osia. Säännöstä sovellettaisiin sekä asemakaava-alueella että sen ulkopuolella ja riippumatta siitä, syntyykö sijoittamistarve rautatien rakentamisen yhteydessä. Lainkohdassa viitattaisiin maankäyttö- ja rakennuslain 163 §:ään, joka koskee vähäisten laitteiden sijoittamista. Ellei sijoittamisesta päästäisi sopimukseen, siitä päättäisi kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Pykälän 2 momentin mukaan sijoittamisesta syntyvät korvauskysymykset ratkaistaisiin ratatoimituksessa, jos korvauksista ei sovita.

43 §. *Ratatoimitus*. Pykälään lisättäväksi ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin ratatoimituksesta rautatiealueen ulottuvuuden määrittämiseksi. Kun liitännäisalueen raja esitetään ratasuunnitelmassa tarkasti, ei sellaisen alueen rajojen suhteen yleensä ole epäselvyyttä. Rajan määrittämiseksi voi radanpitäjä tai kiinteistönomistaja oman kiinteistönsä kohdalla hakea ratatoimitusta. Tällaisen niin sanotun rajaamistoimituksen vireille saaminen ei edellyttäisi ratasuunnitelmaa eikä vaihtoehtoisesti maanomistajan kirjallista suostumusta, jos rataosalla tai sen

osuudella ei ole tarkoitus ryhtyä parannustoimenpiteisiin, jotka vaatisivat rautatiealueen lunastusyksikön rajojen ylittämistä. Rajaamistoimituksessa voitaisiin määrätä korvaus siitä alueesta ja kasvillisuudesta, minkä maanomistaja on lunastetun tai muussa kiinteistötoimituksessa määritetyn rautatiealueen havaitun leventymisen johdosta menettänyt. Samalla voitaisiin käsitellä myös korvaus mainituilta alueilta poistetusta omaisuudesta, ellei siitä ole sovittu, sekä muita tarpeellisia asioita, kuten esimerkiksi näkemäalueisiin liittyviä kysymyksiä. Korko korvaukselle laskettaisiin 6 %:n mukaan loppukokouksesta.

43 a §. *Puhevallasta ratatoimituksessa*. Valtion liikenneväylistä vastaavien viranomaisresurssien tehokkaaksi hyödyntämiseksi ehdotetaan 43 a §:ssä, että ELY -keskukset toimisivat ratatoimituksen hakijoina ja käyttäisivät toimituksissa radanpitäjän puhevaltaa. Keskukset esiintyisivät toimituksissa omissa nimissään eivätkä Liikenneviraston valtuuttamina. Keskuksilla on tienpitoviranomaisina laaja kokemus ja osaaminen valtion edun valvomisesta maantietoimituksissa, jotka sisällöltään ja menettelyltään vastaavat ratatoimituksia. Maantietoimitusten määrä tulee vähenemään sitä mukaa, kun maanteiden rajaamistoimitukset saadaan viedyiksi loppuun. Ratatoimitusten lukumäärä tulee olemaan vähäinen ja suurin osa niistä koskee tasoristeysten parantamisen ja poistamisen vuoksi tehtäviä yksityistiejärjestelyjä. Jos tasoristeysjärjestelyissä katsottaisiin yksityistietoimitus ratasuunnitelmaan perustuvaa ratatoimitusta tarkoituksenmukaisemmaksi, olisi keskuksella oikeus hakea tällaista toimitusta 43 §:n nojalla ja käyttää siinä radanpitäjän puhevaltaa. Toimivaltaisella ELY -keskuksella tarkoitettaisiin sellaista keskusta, jossa on liikenteen ja infrastruktuurin vastuualue. Pykälässä tarkoitetuista tehtävistä huolehdittaisiin keskusten käytössä olevilla resursseilla.

Rata- tai yksityistietoimituksessa määrättäisiin jatkossakin korvaukset radanpitäjän eli Liikenneviraston suoritettavaksi. Jos toimituksissa perustettaisiin radanpitäjälle omistus-, käyttö- tai rasiteoikeuksia, ne tulisivat Liikennevirastolle radanpitäjänä.

43 b §. *Maantiet ratatoimituksessa*. Ratasuunnitelmaan voitaisiin ehdotetun 25 b §:n perusteella sisällyttää maanteitä koskevia toimenpiteitä. Rinnakkaisten kiinteistötoimitusten välttämiseksi ehdotetaan 43 b §:ssä, että ratatoimituksessa käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin myös ratasuunnitelmaan sisältyvät maantiejärjestelyt. Lunastus- ja korvauskysymyksiin sovellettaisiin rautatien osalta ratalakia ja maantien osalta maantielakia mukaan. Rekisterijärjestelmän selkeyden kannalta tulisi rautatietä ja maantietä varten muodostaa omat lunastusyksikkönsä. Maantielain 53 a §:ään ehdotetaan otettavaksi vastaavanlainen säännös, milloin maantiehanke vaikuttaa rautatiehen.

46 §. *Haltuunotto*. Pykälän 1 momentissa säädetään ratasuunnitelmassa osoitettujen alueiden ja perustettavien oikeuksien haltuun ottamisesta, joka tapahtuu ratatoimituksessa pidettävässä katselmuksessa. Rautatien rakentamisesta aiheutuu usein olemassa olevien yksityisteiden järjestelyjä ja uusien teiden tekemisiä. Ratahanke voi koskea myös pelkästään tasoristeysjärjestelyjä, jolloin yksityistieyhteydet muuttuvat. Selkeyden vuoksi ehdotetaan pykälän 1 momentin 2 virkettä täsmennettäväksi siten, että ratasuunnitelmassa osoitetuilla tiealueilla tarkoitettaisiin yksityisiä teitä varten tarvittavia alueita erotuksena 1 virkkeen mukaisista radanpitäjän käyttöön tulevista tiealueista. Momenttiin ehdotetaan myös lisättäväksi, että haltuunotto voi tapahtua myös vaiheittain radanpitäjän osoituksen mukaan. Kun maantielain 56 §:n 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlainen lisäys, viitataan tässä tuon pykälän yksityiskohtaisiin perusteluihin.

46 a §. *Yksityisen tien luovuttaminen*. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 46 a §, joka koskee 46 §:n 1 momentissa tarkoitettujen yksityisten teiden hallinnan luovuttamista radanpitäjältä

tien käyttäjille. Kun maantielakiin ehdotetaan tehtäväksi samansisältöinen lisäys, uusi 56 a §, viitataan tässä tuon pykälän yksityiskohtaisiin perusteluihin.

47 §. *Lunastuksen kohteen vahvistaminen ja omistusoikeuden syntyminen rautatiealueeseen*. Radanpidon tarpeisiin tarvittavat alueet ja oikeudet lunastetaan ratatoimituksessa. Pykälän 1 momentin mukaan lunastuksen kohde vahvistetaan lunastuspäätöksessä ratasuunnitelman tai maanomistajan kirjallisen suostumuksen perusteella tarvittaessa Liikenneviraston osoituksen mukaan. Edellä ehdotetun 43 a §:n mukaan ELY -keskus käyttäisi valtion puhevaltaa ratatoimituksessa, ja keskuksesta olisi tässä suhteessa voimassa, mitä 5 luvussa säädetään radanpitäjästä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että momentissa Liikennevirasto korvattaisiin sanalla "radanpitäjä". Kun ratatoimitus pidetään myös yksityisraiteen rakentamiseksi, tarkoittaisi radanpitäjä myös yksityisraiteen radanpitäjää. Pykälän 2 ja 3 momentteihin ei esitetä muutoksia.

48 §. *Käyttöoikeuden perustaminen*. Pykälän 1 momentissa säädetään niistä poikkeuksista, jolloin radanpitäjälle perustetaan rautatiealuetta varten käyttöoikeus omistusoikeuden sijasta. Näissä tapauksissa rautatiealueeksi tarvittavaan kiinteistöön kohdistuu muita käyttötarkoituksia, jotka voidaan pysyttää rajoittamalla radanpitäjän oikeutta. Jos rautatie on tarkoitus rakentaa esimerkiksi tunneliin, ei maankäytön kannalta ole tarkoituksenmukaista perustaa radanpitäjän omistusoikeutta maan pinnan tasolle. Nykyisen lain mukaisesti käyttöoikeus perustettaisiin tunnelin lisäksi myös silloin kun rautatie rakennetaan sillalle tai padolle. Kaikissa näissä tapauksissa rautatiealueeksi tarvittavaan kiinteistöön kohdistuvat omistajan oikeudet voidaan säilyttää rajoittamalla radanpitäjälle tulevaa oikeutta. Rautatien tarvitsema alue sijoitetaan tällöin toisen kiinteistölle lunastusyksikköjä muodostamatta ja radanpidon tarpeet varmistetaan perustamalla radanpitäjälle ratatoimituksessa sen tarvitsema lunastuslain 3 §:n tarkoittama pysyvä käyttöoikeus. Kiinteistöllä tässä yhteydessä tarkoitetaan myös kiinteistöjen yhteisiä alueita. Käyttöoikeudesta määrättäisiin tarkemmin ratasuunnitelmassa.

Nykyisen lain mukaan käyttöoikeus perustetaan myös rakennettaessa rautatie kannelle tai kannen alle. Kansirakenteet tulevat kysymykseen kaupunkitilassa, jolloin rakentaminen tapahtuu kahdessa tai useammassa tasossa. Tällaiset ratkaisut edellyttävät asemakaavaa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että momentista poistettaisiin maininnat rakentamisesta kannelle tai kannen alle ja täsmennettäisiin tällaisia tarkoituksia varten asemakaavan sitovaa ohjausvaikutusta radanpitäjälle tulevan oikeuden muodostamisessa. Pääsääntöisesti rautatietä varten osoitetaan asemakaavassa maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 3 momentin tarkoittama liikennealue (kaavamerkintä LR). Tällöin rautatie on alueen päätarkoitus, ja muu toiminta rautatiealueelle tulee sovittaa rautatiestä lähtien. Rautatien liikennealueeseen sisältyvä rautatiealue lunastetaan radanpitäjälle omistusoikeudella. Jos rautatietä varten asemakaavassa ei osoiteta liikennealuetta, vaan rautatie sovitetaan alueelle sillä olevien tai muodostettavien kiinteistöjen sivukäyttötarkoituksena, perustettaisiin tällöin radanpitäjälle radan rakentamiseksi käyttöoikeus omistusoikeuden sijasta. Käyttöoikeus täsmennettäisiin asemakaavamääräyksillä ja perustettaisiin ratatoimituksessa.

Lainkohdassa on kysymys uuden rautatien rakentamisesta tai olemassa olevan parantamisesta. Tämän vuoksi ehdotetaan lain terminologiaa noudattaen sanat "rautatiealue sijoitetaan" korvattaviksi sanoilla "rautatie rakennetaan". Rakentaminen on määritelty lain 3 §:n 8 kohdassa.

Milloin olemassa oleva rautatie haluttaisiin kattaa radan yläpuolista rakentamista varten, perustuu radan päälle rakentaminen ja sen edellyttämä kiinteistönmuodostus radanpitäjän omistusoikeuteen. Tällaisen rakennushankkeen toteuttamista tarkoittavan kaavan, yleensä asemakaavan, hyväksyminen ei vaikuta radanpitäjän omistusoikeuden sisältöön eikä sen ulottuvuu-

teen. Radan kattamista koskeva kiinteistönmuodostus kuten ulokeratkaisut ja hankkeen muu tekninen toteutus tapahtuu sen mukaan, mitä radanpitäjä kiinteistönomistajana pitää tarkoituksenmukaisena myös tulevaisuuden radanpitotarpeet huomioon ottaen. Radanpidon kannalta rautatiekiinteistöille kohdistuvat rakennushankkeet ovat kannatettavia erityisesti silloin, kun ne edistävät junaliikenteen saavutettavuutta ja kulkumuodon valintaa sekä tiivistävät kaupunkirakennetta. Radanpitäjän kiinteistöomistuksen kautta voidaan samalla arvioida valtion kokonaisedun toteutumista yksittäistä rakennushanketta laajemminkin.

Pykälän 2 momenttiin ei esitetä muutoksia.

57 §. *Lunastuksen laajentaminen*. Pykälässä säädetään rautatiealueiden lunastuksesta ratasuunnitelmassa osoitettua laajempana. Pykälän 1 momentin mukaan kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia kiinteistönsä tai sen osan lunastamista, jos rautatiealueen aiheuttamista lainkohdassa tarkemmin luetelluista seikoista aiheutuu kiinteistölle huomattavaa haittaa. Pykälän 2 momentissa säädetään radanpitäjän oikeudesta lunastuksen laajentamiseen. Pykälän 1 momentin soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että rautatien rakentamisesta kiinteistölle tai sen osalle muissakin kuin nykyisen lain mukaisissa tapauksissa aiheutuvan haitan tai vahingon korvaamisen sijasta kiinteistön omistajalla olisi oikeus vaatia ratatoimituksessa kiinteistönsä lunastusta. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että ratasuunnitelmassa voitaisiin osoittaa radanpitäjälle oikeus lunastaa rautatiealueen ulkopuolinen kiinteistö tai sen osa milloin kustannukset radasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi arvioidaan huomattavan suuriksi kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna.

Rautatiestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset ilmenevät ennen kaikkea meluna ja tärinänä, josta voi aiheutua haittaa tai vahinkoa radan varren kiinteistölle. Tärinän olennaisen vähentämisen kustannukset ovat mittavia ja voivat ylittää kohdekiinteistön arvon jopa moninkertaisesti. Toimenpiteet voivat tarkoittaa tärinänvaimennusseinän rakentamista, maaperän stabilointia tai paalulaatan tekemistä radan alle. Toimenpiteiden kustannukset voivat olla 1000 -5000 euroa/m, eikä haittaa voida toimenpiteistä huolimatta kokonaan poistaa.

Kun maantielain 67 §:n 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi samansisältöiset muutokset, viitataan muutoin tuon pykälän perusteluihin.

Pykälän 3 momentin sisältöön ei esitetä muutoksia.

65 §. *Muut korvaukset ja korvauksia koskeva ratatoimitus*. Pykälän 1 momentissa säädetään korvauksia koskevasta menettelystä silloin, kun rautatien rakentamisesta tai käyttämisestä aiheutuu kiinteistölle muuta vahinkoa tai haittaa kuin alueiden hankintaa ja korvauksia koskevassa 5 luvussa tarkoitetaan. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi kiinteistön omistajan oikeus vaatia kiinteistönsä tai sen osan lunastamista, milloin rautatiestä kiinteistölle aiheutuva vahinko tai haitta olisi huomattava. Kun maantielain 74 §:n 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi samansisältöinen muutos, viitataan tässä tuon pykälän perusteluihin.

Pykälän 2 ja 3 momentteihin ei esitetä muutoksia.

70 §. *Riidanalaisen korvauksen tallettaminen.* Pykälän mukaan radanpitäjän valitettua ratatoimituksessa määrätyistä korvauksista ei riidanalaista osaa korvauksista tarvitse tallettaa. Korvausten maksamismenettelyn yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan, että valitustapauksissa tulisi riidanalainen osa aina tallettaa. Samalla muutettaisiin pykälän otsikko vastaamaan sen uutta sisältöä. Talletukset tehtäisiin kiinteistön sijaintipaikan aluehallintovirastoon. Kun rata-

toimitusten lukumäärä on vähäinen ja kun radanpitäjän valitukset ovat varsin poikkeuksellisia, ei ehdotuksella olisi aluehallintoviraston kannalta mainittavaa merkitystä.

Kun maantielain 80 §:ään ehdotetaan tehtäväksi samansisältöinen muutos, viitataan muutoin tuon pykälän perusteluihin.

74 §. *Korvauksettomat luovutukset*. Pykälän viittaus saatettaisiin vastaamaan nykyistä valtion liikelaitoksista annettua lakia (1062/2010).

79 §. *Rautatien lakkauttaminen muussa yhteydessä*. Pykälässä säädetään rautatien lakkauttamisesta muulloin kuin rautatien rakentamisen yhteydessä. Nykyisen lain mukaan liikenne- ja viestintäministeriö päättää rautatie lakkauttamisesta näissä tilanteissa. 28 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Liikennevirasto hyväksyisi kaikki yleis- ja ratasuunnitelmat. Rautatien lakkauttamista koskeva toimivalta ehdotetaan siten siirrettäväksi Liikennevirastolle. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan vastaavasti muutettavaksi siten, että Liikennevirasto voi lakkauttaa rautatien hyväksymänsä ratasuunnitelman perusteella. Lakkautusedellytykset säilytettäisiin ennallaan. Pykälän 2 ja 3 momenttien mukainen toimivalta siirrettäisiin vastaavasti liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikennevirastolle.

Ehdotettavassa uudessa 4 momentissa liikenne- ja viestintäministeriölle annettaisiin kuitenkin mahdollisuus päätösvallan pidättämiseen 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa liikennepoliittisesti merkittävissä tapauksissa. Liikenne- ja viestintäministeriön tehtävänä on huolehtia hallinnonalansa yleisestä kehittämisestä ja liikennepoliittisista linjauksista. Liikennepoliittisesti merkittävien rautatien lakkauttamispäätösten tekeminen soveltuu siten liikenne- ja viestintäministeriön tehtäväksi. Momentissa tarkoitettuja liikennepoliittisesti merkityksellisiä tapauksia voisivat olla esimerkiksi elinkeinoelämän kuljetusten tai henkilöliikenteen kannalta tärkeiden rataosuuksia koskevat lakkautussuunnitelmat. Liikennepoliittisesti merkittävä voisi olla myös sellaisten rataosuuksien lakkauttaminen, jotka toimivat jonkin alueen eri osien yhteysväleinä silloin, kun sen liikenteellinen palvelutehtävä on loppunut tai 2 momentin mukaisesti vähentynyt. Rautatien lakkauttamispäätöksillä voi olla merkitystä myös yhteiskunnan toimintavarmuuden takaamiseksi kaikissa olosuhteissa. Vähämerkityksiset lakkautustapaukset tulisivat silti käsitellyksi Liikennevirastossa, mikä keventäisi menettelyä.

80 §. *Rautatiealueen luovuttaminen rautatien lakkauttamisen yhteydessä*. Lakkautetun rautatien alue on valtion kiinteistövarallisuutta, josta luopumiseen sovelletaan lakia oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta. Tästä säädetään pykälän 1 momentissa. Luovutus tapahtuu yleensä käyvästä hinnasta. Pykälän 1 momentin pääsäännöstä säädetään 2 momentissa poikkeus, jonka mukaan Liikennevirasto voi ratasuunnitelmassa luopua rautatiealueesta korvauksetta, jos rautatie on lakkautettu ja alueella on vähäinen arvo tai merkitys. Momentin sisällön selkeyttämiseksi ehdotetaan, että rautatien lakkauttamista koskevassa ratasuunnitelmassa voitaisiin päättää luopua rautatiealueesta korvauksetta, jos alueella on vähäinen arvo tai merkitys. Ratasuunnitelma tarkoittaisi rautatien lakkauttamista sekä 78 että 79 §:n perusteella. Pykälän 1, 3 ja 4 momentteihin ei esitetä muutoksia.

83 §. *Liitännäisalueen lakkauttaminen*. Pykälän 1 momentti on samansisältöinen kuin maantielain 95 §:n 1 momentti, jota ehdotetaan muutettavaksi liitännäisalueen lakkauttamista koskevan menettelyn osalta. Radanpitoon käytettävän liitännäisalueen lakkauttamismenettelyyn ehdotetaan tehtäväksi samanlainen muutos, jonka osalta viitataan maantielain 95 §:n 1 momentin perusteluihin.

Ratalaista puuttuvat säännökset kiinteistöteknisistä järjestelyistä liitännäisalueen tultua lakkautetuksi. Tämän vuoksi ehdotetaan 1 momenttiin tehtäväksi lisäys, jonka perusteella radanpitäjän tulisi hakea viipymättä ratatoimitusta, kun se on lakkauttanut liitännäisalueen. Kun liitännäisalue voidaan perustaa myös yksityisraidetta varten, ehdotetaan pykälän 1 ja 2 momentissa mainittu Liikennevirasto korvattavaksi sanalla "radanpitäjä". Pykälän 3 momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

85 a §. *Rautatiealueen osien luovuttaminen*. Rautatiealueita on lunastettu eri aikoina eri levyisinä ja erialaisia rautatietarkoituksia varten. Radan varren kiinteistöjen käyttötarkoitusten muuttuessa voi syntyä tarve arvioida rautatiealueen leveyttä maankäytön kokonaisuuden kannalta. Tällöin rautatietarkoituksiin tarpeettoman leveän alueen kaventaminen olisi usein perusteltua. Samoin rautatietoimintojen uudelleenjärjestelyt kuten lastausalueiden lopettaminen voivat johtaa rautatien pitoon tarpeettomien alueiden syntymiseen. Valtion rataverkon rautatiekiinteistöt omistaa joitakin asemarakennuksia lukuun ottamatta Liikennevirasto radanpitäjänä.

Ratalain 6 luvussa säädetään rautatien lakkauttamisesta. Lain 78 §:ssä on kysymys rautatien lakkauttamisesta rautatien rakentamisen yhteydessä ja 79 §:ssä rautatien lakkauttamisesta yhteysvälinä, kun sitä ei enää käytetä eikä tulevaisuudessakaan arvioida käytettävän liikenteen tarpeisiin. Lain 80 §:ssä säädetään lakkautetun rautatiealueen luovuttamisesta. Kun tarpeettoman leveän rautatiealueen kaventamisessa luovuttamalla rautatiekiinteistöistä alueita taikka muuten tarpeettomaksi käyneiden rautatiekiinteistöjen tai niiden osien luovuttamisessa ei ole kysymys rautatien lakkauttamisesta, ehdotetaan selkeyden vuoksi 85 a §:ssä säädettäväksi, että tällaisten alueiden luovuttamisesta olisivat voimassa oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetun lain (973/2002) säännökset. Liikennevirasto on valtion kiinteistövarallisuuden hankinnasta, hallinnasta ja hoitamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1070/202) 2 §:n tarkoittama haltijavirasto säännöksessä mainittujen liikennehallinnon virastojen yhdistyttyä Liikennevirastoksi.

86 §. *Rangaistukset*. Tasoristeysluvasta ja ylitysluvasta ehdotetaan säädettäväksi 28 a ja 28 c §:ssä, jotka korvaisivat nykyisen lain 17 §:n. Pykälän 1 kohdan viittausta ehdotetaan muutetavaksi tältä osin.

89 §. *Tasoristeyksen ja siihen liittyvän tien sekä siltojen kunnossapito*. Pykälässä säädetään tasoristeyksen ja siihen liittyvän tien sekä yhteisten siltojen kunnossapitovastuusta sekä tasoristeyksen kohdalla olevien varoituslaitteiden ja muiden liikenteen ohjauslaitteiden asettamisesta. Pykälän 1 momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

Tasoristeyksen varoituslaitteiden ja liikennemerkkien asettamisesta ja kunnossapidosta sekä kustannusvastuun jakautumisesta radanpitäjän ja tienpitäjän kesken säädetään pykälän 2 momentissa. Erityisesti ilman varoituslaitteita olevan tasoristeyksen turvallisuuden parantamiseksi ehdotetaan, että tasoristeysmerkkien lisäksi risteykseen voitaisiin asettaa pakollista pysäyttämistä osoittava liikennemerkki (tieliikenneasetuksen (182/1982) merkki 232). Esityksessä ehdotetaan, että tienpitäjän sijasta radanpitäjä asettaisi ja pitäisi merkin kunnossa, koska se käytännössä asetettaisiin samaan pylvääseen kuin tasoristeysmerkki (merkki 176 ja 177). Muilta osin velvoitteiden ja kustannusvastuiden jakautumiseen ei ehdoteta muutoksia, joten nykyisen lain mukaisesti radanpitäjä asettaisi ja pitäisi kustannuksellaan kunnossa tasoristeyksen varoituslaitteet ja liikennemerkit. Kustannusvastuusta voitaisiin sopia toisinkin. Milloin uusi tie rakennetaan tienpitäjän aloitteesta rautatiealueelle, vastaisi tienpitäjä nykyisen lain mukaisesti varoituslaitteiden ja tasoristeysten liikennemerkkien asettamisesta kustannuksel-

laan. Selkeyden vuoksi ehdotetaan, että radanpitäjä vastaisi näiden laitteiden ja merkkien kunnossapidosta. Nykyisen lain mukaisesti tienpitäjä asettaisi ja pitäisi kustannuksellaan kunnossa rautatiestä varoittavat liikennemerkit, joilla tarkoitettaisiin rautatien tasoristeyksen varoitusmerkkejä (merkki 171 ja 172) sekä rautatien tasoristeyksen lähestymismerkkejä (173 - 175).

Kun tienpitäjästä säädetty koskisi 3 §:n 11 a kohdan mukaan myös kadunpitäjää, käy pykälän 4 momentti tässä suhteessa tarpeettomaksi. Kadunpitäjän sijasta momentissa ehdotetaan selkeyden vuoksi säädettäväksi, että 2 momentin mukaisten liikenteen ohjauslaitteiden asettamiseen ei tarvittaisi tieliikennelain 51 §:n 2 momentissa tarkoitettua kunnan suostumusta asettamisen perustuessa lakiin.

89 a §. *Eräät vahingonkorvausasiat*. Liikennevirasto valtion rataverkon ja rautatiekiinteistöjen haltijana sekä radanpitäjänä käsittelee ja ratkaisee rautatiealueilla kolmansille aiheutuneiden vahinkojen korvausasiat. Vahingonkorvausasian ratkaiseminen perustuu oikeudelliseen harkintaan, jossa oikeutta turvalliseen liikkumiseen arvioidaan vahinkohetken olosuhteiden mukaan. Samanlaisin perustein arvioidaan tienpitäjän vastuuta maanteiden kunnosta. Vuoden 2015 alusta lukien kaikki henkilövahinkoihin perustuvat korvausvaatimukset on käsitellyt ja ratkaissut valtion puolesta Valtiokonttori. Muutoksesta on säädetty valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetussa laissa (978/2014), joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Tästä syystä ehdotettu uusi 89 a § koskisi ainoastaan esine- ja varallisuusvahinkoon perustuvia korvausvaatimuksia.

Maantielaissa tarkoitetut tien kunnossapitoon liittyvät vahingonkorvausasiat hoitaa Lapin ELY -keskus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1392/2014) 17 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti. Henkilöstövoimavarojen tehostamiseksi olisi tarkoituksenmukaista keskittää valtion liikenneväylien kunnossapitoon liittyvää vahingonkorvausosaamista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että tietyt Liikenneviraston kiinteistön haltijana käsittelemät ja ratkaisemat esine- tai varallisuusvahinkoihin perustuvat korvausvaatimukset siirrettäisiin Liikennevirastosta toimivaltaiselle ELY -keskukselle. Tästä säädettäisiin eräitä vahingonkorvausasioita koskevassa 89 a §:ssä. Tehtävä sisältyisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n 1 momentin 8 kohdassa säädetyn toimialan puitteisiin ja sen hoitaminen kuuluisi keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueelle. Tehtävän hoitamiseksi ei siirrettäisi henkilöresursseja viranomaisten kesken. Siirrettäväksi ehdotettuja vahingonkorvausvaatimuksia on käsitelty Liikennevirastossa noin viisi kappaletta vuodessa. Yksityisraiteet jäisivät pykälän soveltamispiirin ulkopuolelle.

Jos korvausvaatimukseen sisältyy esine- tai varallisuusvahingon lisäksi henkilövahinko, korvausperuste ratkaistaan ELY-keskuksessa esinevahinkoa koskevan vaatimuksen käsittelyn yhteydessä ja ELY-keskus siirtää korvausvaatimuksen Valtiokonttorille henkilöön kohdistuvan vahingon määrittelemiseksi. Henkilövahingon korvaaminen sisältää varsinaisten hoitokulujen ja haittakorvausten lisäksi myös vahingoittuneelle maksettavan ansionmenetyskorvauksen sekä niin sanottujen tavanomaisten käyttöesineiden, kuten vaatteiden, kellon ja matkapuhelimenkorvaamisen. Tällöin esimerkiksi tavanomainen liukastumistapaus käsitellään käytännössä aina pelkästään henkilövahinkona Valtiokonttorissa, joten samaa asiaa ei tarvitse käsitellä useammassa virastossa.

Pykälässä esitettäisiin ELY -keskukselle siirrettävät vahingonkorvausasiat. Valtion rataverkolla tapahtuneiden muiden vahingonkorvausasioiden käsittely säilyisi ennallaan. Ehdotetun pykälän mukaan ELY-keskus käsittelisi ja ratkaisisi vahingonkorvausasiat, jotka koskevat esine-

tai varallisuusoikeudellisia vahinkoja Liikenneviraston hallinnoimilla rautatieliikenteen palvelualueilla. Ne ovat rautatieliikenteen palvelutoimintojen välittömästi tarvitsemia alueita kuten asema- ja laiturialueita sekä liityntäpysäköintialueita. Rautatieliikenteen palvelualueiden, niihin välittömästi liittyvien muiden alueiden ja niitä yhdistävien kulkuväylien kunnossapidosta voivat vastata useat tahot kuten Liikennevirasto radanpitäjänä, kunta kadunpidosta tai pysäköinnin järjestämisestä vastaavana sekä VR –Yhtymä Oy tai Senaatti-kiinteistöt joidenkin asemarakennusten omistajina. Vastuutahot sopivat palvelualueiden kunnossapitorajoista tarkemmin keskenään.

Tarkoituksena on, että kyseiset vahingonkorvaustehtävät osoitettaisiin Lapin ELY -keskukselle valtioneuvoston asetuksella.

92 §. *Muutoksenhaku*. Kun nykyisen lain 17 § ehdotetaan kumottavaksi ja sisällytettäväksi uuteen 2 a lukuun, tehtäisiin pykälän 1 momenttiin tarvittavat viittausmuutokset ja samalla lisättäisiin pykälään viittaus 18 §:n 4 momenttiin. Pykälän 2-4 momentteihin ei esitetä muutoksia.

94 §. *Päätösten välitön täytäntöönpano*. Pykälän 1 momentin mukaan yleis- tai ratasuunnitelman hyväksymistä tai yleissuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös ratasuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös voitaisiin panna täytäntöön valituksesta huolimatta. Momentti vastaisi tällöin sisällöltään muutettavaksi ehdotettavaa maantielain 107 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentin mukaan Liikennevirasto voi 41 §:n 2 momentin mukaisessa päätöksessään määrätä, että päätös on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi päätös teettämis- tai keskeyttämisuhan asettamisesta 28 b §:n nojalla. Kun maantielain 107 §:n 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi samansisältöinen lisäys, viitataan tässä tuon säännöksen perusteluihin. Lisäksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaus 18 §:n 4 momenttiin, jonka mukaan radanpitäjä voi määrätä tehtäväksi välitöntä vaaraa aiheuttavassa tasoristeyksessä vaaran poistamiseksi tarvittavat muutokset. Johdonmukaisuuden vuoksi ja yhdenmukaisesti 92 §:ssä säädetyn kanssa ehdotetaan, että Liikennevirasto korvattaisiin momentissa sanalla "radanpitäjä".

95 §. *Kuuluttaminen*. Tiedottamisesta kuuluttamalla säädetään 9 §:n 2 momentissa ja 42 §:ssä. Kuulutusmenettelystä säädetään 95 §:ssä. Lainkohdasta puuttuvat säännökset siitä, milloin tiedoksisaanti kuulutettavassa asiassa tapahtuu. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälään lisättäväksi, että tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivän kuulutuksen julkipanosta. Maantielain 108 §:ään ehdotetaan tehtäväksi samansisältöinen muutos.

Pykälän mukaan Liikenneviraston on tiedotettava asiasta kuuluttamalla. Edellä 25 a §:ssä ehdotetaan, että ELY -keskus vastaisi tasoristeyksiä koskevien ratasuunnitelmien laatimisesta. Koska suunnitelman laatimisesta ja siihen liittyvien tutkimusten aloittamisesta on yleensä kuulutettava ja koska kuuluttaminen voi tulla kysymykseen myös yksityisraiteilla, ehdotetaan sana "Liikennevirasto" pykälästä poistettavaksi.

96 §. *Tarkemmat säännökset ja määräykset.* Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Momenttiin sisältyvä viittaus liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen ehdotetaan siirrettäväksi 38 §:n 3 momenttiin.

1.3 Tieliikennelain 51 §

51 §. *Liikenteen ohjauslaitteen asettaminen*. Pykälän 4 momentin mukaan rautatien kunnossapitäjä asettaa rautatien tasoristeykseen liikennevalot ja sulku- ja varoituslaitteet sekä tasoristeysmerkin. Ratalain 89 §:n 2 momentissa säädetään velvollisuudesta asettaa ja pitää kunnossa tasoristeyksen kohdalla olevat varoituslaitteet ja tasoristeysmerkit sekä tasoristeyksestä varoittavat liikennemerkit. Tieliikennelain 51 §:n 4 momentti ja ratalain 89 §:n 2 momentti sääntelevät samaa asiaa ja lainkohdat ovat sisällöltään ristiriitaiset. Tarkoituksenmukaista olisi, että tasoristeysten liikenteen ohjauslaitteiden asettamisesta ja kunnossapidosta säädettäisiin tyhjentävästi ratalaissa, johon tieliikennelain 51 §:n 4 momentissa informaatiotarkoituksessa viitattaisiin. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tätä tarkoittava muutos. Pykälän 1-3 momentteihin ei ehdoteta muutoksia.

1.4 Maankäyttö- ja rakennuslain 86 a §

86 a §. *Maantien muuttaminen kaduksi*. Pykälässä säädetään maantien muuttamisesta kaduksi ja siihen liittyvästä maantien lakkaamisesta. Asemakaavassa tieliikenneväylä osoitetaan joko kunnan ylläpitämänä katuna tai valtion vastuulla olevana maantienä. Hallinnollisen luokan muutoksesta huolehtii se taho, joka tulee vastaamaan väylän pidosta. Kadun muuttaminen maantieksi tapahtuu maantielain mukaista menettelyä noudattaen laatimalla ja hyväksymällä tiesuunnitelma. Maantietä kaduksi muutettaessa sovelletaan maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä kadunpitopäätöksestä. Maankäyttö- ja rakennuslain nykyinen 86 a §:n koskee vain niitä tapauksia, jolloin olemassa oleva maantie ja asemakaavan mukainen katu ovat samassa paikassa. Tällöin kadunpitopäätös tarkoittaa liikenneväylän hallinnan ja kunnossapitovastuun siirtymistä valtiolta kunnalle liikenteellisten olosuhteiden säilyessä pääosin ennallaan. Käytännössä säännöksen soveltamisala on osoittautunut tarpeettoman ahtaaksi, minkä vuoksi sitä ehdotetaan laajennettavaksi ja sisältöä täsmennettäväksi.

Pykälän 1 momentissa esitettäisiin nykyisen 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti, että asemakaavassa kaduksi osoitettu maantie muuttuisi kadunpitopäätöksellä kaduksi. Sanat "kunnan tekemällä" poistettaisiin tarpeettomina. Momentin toisen virkkeen mukaan maantie lakkaisi, kun kadunpitopäätös on tehty. Säännös vastaisi nykyistä lakia siten täsmennettynä, että maantie lakkaisi samalla tavoin kuin 86 §:ssä säädetään kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa - ja puhtaanapidosta annetun lain mukaisten velvollisuuksien alkamisesta. Kadunpitopäätöksestä tulee ilmoittaa 87 §:n mukaisesti ja maantie lakkaa päätöksen saadessa lainvoiman.

Pykälän 2 momentin mukaan hallinnollisen muutoksen menettelytapoja sovellettaisiin myös silloin, kun maantie on asemakaavassa osoitettu muuhun käyttötarkoitukseen kuin kaduksi ja maantien liikenne on tarkoitettu johdettavaksi toiseen paikkaan rakennettavalle kadulle tai olemassa olevalle parannettavalle kadulle. Tällöin maantie lakkaisi tällaista katua koskevalla kadunpitopäätöksellä. Muissa tapauksissa maantie tai sen osa lakkautettaisiin maantielain säännösten mukaisesti.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin nykyisen 1 momentin toinen virke sisällöltään sellaisenaan ja viittamaan pykälän 1 ja 2 momentin kadunpitopäätöksiin. Lain 93 §:n mukaan kunta saa omistukseensa maantien tiealueen asemakaavan tullessa voimaan ja tienpitäjälle syntyy alueeseen tieoikeus. Kun asemakaavalla lainkohdassa tarkoitetaan paitsi ensimmäistä asemakaavaa myös asemakaavan muutosta, kunta omistaa jo maantien tiealueet, kun maantien lakkauttava kadunpitopäätös tehdään. Selkeyden vuoksi ehdotetaan 4 momentissa säädettäväksi, että maantien lakatessa 1 ja 2 momentissa esitetyllä tavalla lakkaisi samalla tienpitäjän eli valtion oikeus

maantien tiealueeseen. Kunnan asia on sitten huolehtia tarpeellisista kiinteistötoimituksista maantiekiinteistöjen muuttamiseksi asemakaavan osoittamaan käyttötarkoitukseen.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 2016.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esitys sisältää lähinnä täsmennyksiä ja pienehköjä muutoksia nykyisen lainsäädännön määräyksiin ja periaatteisiin, mutta eräitä ehdotuksia on aiheellista tarkastella perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuudensuojan näkökulmasta. Näitä ovat maantielaissa suoja-alueelle ehdotettu toimenpiderajoitus sekä tienpitäjän lunastusoikeuden laajennukset. Ratalakiin ehdotetuista muutoksista omaisuuden suojaan liittyvät suoja- ja näkemäalueiden perustuminen ratasuunnitelman sijasta suoraan lakiin ja siitä seuraava kiinteistön omistajan käyttöoikeuden rajoitusten sekä radanpitäjän oikeuksien laajentuminen koskemaan kaikkia valtion rataverkkoon kuuluvien raiteiden radanvarsia, radanpitäjän oikeus sijoittaa vähäisiä laitteita ja rakenteita, kuten opastimia, toisen kiinteistölle sekä radanpitäjän lunastusoikeuden laajennukset.

Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla. Epäilystä ei ole ollut siitä, että hankittaessa alueita maanteitä tai rautateitä varten kysymyksessä on yleinen tarve. Esityksen lunastusmääräysten muutoksiin ei sisälly täyden korvauksen rajoituksia, joten esitys tältä osin täyttää perustuslain vaatimukset. Tien- ja radanpitäjän lunastusoikeuden laajennukset koskisivat vain tilanteita, joissa tiestä tai radasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten poistaminen olisi huomattavan kallista verrattuna kiinteistön tai sen osan arvoon. Käytännössä lunastus tällä perusteella tulisi harvoin kyseeseen, mutta mahdollisuus siihen olisi kohtuuttomien tilanteiden ehkäisemiseksi tärkeä. Vastaavasti kiinteistön omistajan lunastusoikeutta laajennettaisiin.

Suoja- ja näkemäalueisiin liittyvillä kiinteistön omistajan käyttöoikeuden rajoituksilla sekä radanpitäjän oikeudella poistaa suoja- ja näkemäalueen kasvillisuutta ja näkemäalaa rajoittavia luonnonesteitä on liittymä omaisuudensuojaan, koska määräyksillä rajoitetaan kiinteistön omistajan oikeutta hallita, käyttää ja hyödyntää omaisuuttaan haluamallaan tavalla. Edellä mainittujen kiinteistön omistajan käyttöoikeuden rajoitusten ja radanpitäjän oikeuksien ulottamista koskemaan kaikkia valtion rataverkkoon kuuluvien raiteiden radanvarsia voidaan pitää välttämättömänä liikenneturvallisuuteen ja liikenteen sujuvuuteen liittyvistä syistä, minkä monet viime vuosien myrskytuhot ovat osoittaneet. Erityisesti radanpitäjälle ja junaliikenteelle on aiheutunut merkittävää haittaa ja vahinkoa radoille kaatuneista puista, mitä voitaisiin ehkäistä ehdotetulla oikeudella poistaa suoja-alueen vaarallista puustoa ratasuunnitelmista riippumatta. Ehdotetut rajoitukset eivät myöskään koskisi kasvillisuutta, joka on istutettu tai otettu erityiseen hoitoon, eikä rakennuksia, rakennelmia tai laitteita, jotka on rakennettu ennen rajoitusten voimaantuloa, joten omistajan määräämisvallan rajoitusta voidaan pitää vähäisenä. Ratalain 61 §:n mukaisesti radanpitäjän on myös korvattava edellä mainituista rajoituksista kiinteistölle aiheutuva vahinko tai merkittävä haitta. Nykyisin voimassa olevan lain mukaisesti radanpitäjä voi määrätä kasvillisuuden taikka rakennuksen, rakennelman tai laitteen poistettavaksi tai siirrettäväksi vain, jos niistä aiheutuu vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa radanpidolle. Ratalakiin ehdotettu oikeus sijoittaa muun muassa opastimia toisen kiinteistön alueelle vastaa maankäyttö- ja rakennuslain ja maantielain vastaavia määräyksiä ja tulisi melko harvoin käyttöön, koska maasto-olosuhteista riippuen pääsääntöisesti laitteet ja rakennelmat mahtuvat rautatiealueelle.

Ehdotettuja lakeja on pidettävä omaisuuden suojan rajoitusten osalta täsmällisinä ja tarkkarajaisina ja niiden on katsottava muutenkin täyttävän perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset, kuten vaatimukset rajoitusten hyväksyttävyydestä ja oikeasuhtaisuudesta. Edellä esitetyn perusteella katsotaan, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

maantielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maantielain (503/2005) 10, 11, 17, 23, 24, 31, 32, 34, 36–38, 40, 42, 46, 52, 56, 63, 67, 74, 80, 83, 84, 89–91, 95, 99, 101, 103, 105, 107 ja 108 §, sellaisina kuin niistä ovat 11 § laeissa 1242/2009 ja 446/2012, 17, 31, 52, 101 ja 107 § osaksi laissa 1242/2009, 42 § laissa 328/2013, 99 § laissa 1242/2009 ja 105 § laissa 999/2015, sekä

lisätään 22 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 32 a, 42 a, 42 b, 53 a ja 56 a §, 73 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 95 a § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

53

10 §

Tienpitäjä ja tienpidon kustannukset

Tienpitäjänä on valtio, joka vastaa tienpidosta ja sen kustannuksista sekä käyttää tienpitoa varten saatuja oikeuksia. Liikennevirasto toimii tässä asiassa vastuuviranomaisena.

Erityisestä syystä, kuten jos tienpidosta huolehditaan laadultaan tai laajuudeltaan korkeampiluokkaisena kuin yleisen liikenteen tai tien ympäristöön sovittamisen tarve edellyttää taikka jos tienpidosta aiheutuu merkittäviä maankäyttö- tai kaavoitushyötyjä tai jos jokin tietty taho erityisesti hyötyy tehtävistä toimenpiteistä, voi muukin kuin tienpitäjä sopimuksen mukaisesti osallistua tienpidon kustannuksiin tai ottaa huolehtiakseen jostakin tienpitoon liittyvästä toimenpiteestä.

11 §

Tienpitoviranomainen

Tienpitoviranomaisena toimii Liikennevirasto siten kuin tässä laissa erikseen säädetään. Liikennevirasto vastaa maantieverkosta ja sen kustannuksista sekä käyttää tienpitoa varten saatuja oikeuksia. Muutoin tienpitoviranomaisena toimii toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää jokin muu valtion viranomainen kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tienpitoviranomaiseksi, jos sitä tienpidon kannalta on pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Liikennevirasto on tieinfrastruktuurin turvallisuuden hallinnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/96/EY (tieturvallisuusdirektiivi) 2 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen organisaatio ja Euroopan laajuisen tieverkon tunnelien turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/54/EY 4 artiklassa tarkoitettu hallintoviranomainen.

2 luku

Maantien suunnittelu

17 §

Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa maantien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleis- tai tiesuunnitelman laatimiseksi.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. Yleissuunnitelmaa tai tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sitä puoltaa. Tiesuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vähäi-

sestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeusvälittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan maantie suunnitella, jos tien luonne huomioon ottaen tien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan ja maakunnan liiton kanssa. (22.12.2009/1242)

Yleis- ja tiesuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, mitä luonnonsuojelulaissa (1096/1996) ja sen nojalla säädetään.

Tien suunnittelun tulee tarpeen mukaan perustua lisäksi liikennejärjestelmän kehittämistä koskevaan suunnitteluun.

22 §

Tiesuunnitelman sisältö

— —

Tiesuunnitelmassa voidaan jäljempänä 45 §:n 1 momentissa tarkoitettu näkemäalue osoittaa tiealueeksi, jos liikenneturvallisuuden katsotaan sitä vaativan.

23 §

Liitännäisalueet ja tietyötä varten tarvittavat erityiset oikeudet

Tiesuunnitelmasta tulee käydä ilmi liitännäisalueet ja niiden käyttämiseen tarvittavat tieyhteydet.

Jos maantien rakentamisen ajaksi on tarpeen tietyötä varten perustaa oikeus tienpitoaineen ottamiseen rajoitettuun määrään, tietyössä irrotettavien maa-ainesten pysyvään tai tilapäiseen sijoittamiseen taikka alueen käyttämiseen tilapäisenä kulkutienä, varasto- tai muuna sellaisena alueena taikka oikeus työssä tarvittavan yksityisen tien käyttöön tai tekemiseen, voidaan tästä määrätä tiesuunnitelmassa, jossa on osoitettava tarkoitukseen tarvittava alue tai tie.

24 §

Yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä laskuojat tiesuunnitelmassa

Maantien liikenneturvallisuuden ja välityskyvyn edistämiseksi voidaan tiesuunnitelmassa antaa määräyksiä tai kieltoja yksityisten teiden liittämisestä maantiehen sekä sille johtavien liittymien käyttämisestä. Tässä tarkoitettuja määräyksiä tai kieltoja voidaan antaa myös sellaisista liittymistä, joita käytetään yksinomaan maa- tai metsätalousajoon (maatalousliittymä).

Jos tiesuunnitelmassa kielletään käyttämästä ennestään olevaa yksityisen tien liittymää tai maatalousliittymää, on uuden kulkuyhteyden järjestämisestä määrättävä tiesuunnitelmassa, jolloin voidaan määrätä tienpitoviranomaisen kustannuksella tehtäväksi tarpeen mukaan yksityinen tie tai liittymä taikka perustettavaksi oikeus ennestään olevaan yksityiseen tiehen taikka maantienä lakkautettuun tai lakkaavaan tiehen tai tieosaan.

Jos tie- tai liitännäisalueen kuivattamiseksi on tarpeen perustaa oikeus laskuojan pitämiseen toisen maalla tai oikeus johtaa kuivatusvettä toisen ojaan tai puroon, on tästä määrättävä tiesuunnitelmassa, jossa on osoitettava laskuojaksi tarvittava alue. Laskuojaan sovelletaan muutoin, mitä vesilaissa (587/2011) säädetään ojituksesta.

31 §

Suunnitelmien voimassaoloaika

Tiesuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleissuunnitelma on saanut lainvoiman. Muuten yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa. Liikennevirasto voi pidentää yleissuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella, jos 17 ja 19 §:ssä säädetyt edellytykset edelleen täyttyvät. Tiesuunnitelman laatimisen katsotaan alkaneeksi, kun siitä on ilmoitettu 16 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa myös siltä osin kuin sen perusteella laadittu tiesuunnitelma on hyväksytty ja hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

Päätös tiesuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos tietyötä ei ole osaksikaan aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona tiesuunnitelma on saanut lainvoiman. Liikennevirasto voi pidentää määräaikaa enintään neljällä vuodella ja erityisistä syistä sen lisäksi yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksolla. Määräaikaa voidaan pidentää vain, jos tiesuunnitelma edelleen täyttää 17 ja 22 §:ssä säädetyt edellytykset. Tietyö katsotaan alkaneeksi, kun tietarkoituksiin tarvittava alue on otettu tienpitäjän haltuun 56 §:n mukaisesti.

32 §

Seuranta

Liikenneviraston tulee järjestelmällisesti seurata, miten tiehankkeen arvioidut ja muut vaikutukset ovat toteutuneet, ja käyttää hyväksi seurannan tuloksia hankkeiden vaikutusarvioinnissa ja suunnitteluratkaisujen valinnassa.

32 a §

Radat tien suunnittelussa

Maantien rakentamisesta aiheutuvat muutokset rautatiehen voidaan osoittaa maantien rakentamista koskevassa suunnitelmassa.

3 luku

Maantien kunnossapito, väliaikaiset liikennejärjestelyt sekä liittymät ja maantiehen kohdistuvat muut toimenpiteet

34 §

Rajoitettu kunnossapito

Erityisestä syystä tienpitoviranomainen voi päättää, että jotain maantietä tai maantienosaa ei pidetä 33 §:ssä tarkoitetussa kunnossa. Tällainen tie tai tienosa suljetaan yleiseltä liikenteeltä

ja sulkeminen osoitetaan liikennemerkillä. Tarvittaessa tien tai tienosan sulkemisesta on ilmoitettava kuuluttamalla.

Tienpitoviranomainen voi päättää, että osa määrätystä maantiehen kuuluvasta jalkakäytävästä tai pyörätiestä taikka yhdistetystä tai rinnakkaisesta pyörätiestä ja jalkakäytävästä pidetään kunnossa ilman liukkauden torjuntaa.

36 §

Tilapäinen kulkutie

Jos tietyön taikka maantien tai siihen kuuluvan rakennelman sortumisen tai sortumisen vaaran vuoksi tai muusta sellaisesta syystä taikka poikkeuksellisten luonnonolosuhteiden johdosta liikenne tiellä estyy tai sitä joudutaan rajoittamaan, tienpitoviranomaisella on oikeus järjestää toisen maalle tilapäinen kulkutie esteen tai rajoituksen poistamisen ajaksi. Ennen kulkutien järjestämistä on asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle, mikäli mahdollista, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tässä momentissa tarkoitetun kulkutien kunnossapidosta on soveltuvin osin voimassa, mitä 33 §:ssä säädetään.

Liikenneonnettomuuden tai muun vastaavan syyn estäessä maantien liikenteen voi tieliikennelain (267/1981) 49 §:ssä tarkoitettu liikenteen ohjaaja järjestää toisen maalle tilapäisen kulkutien esteen poistamisen ajaksi.

37 §

Liittyminen maantiehen

Edellä 24 §:n 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen estämättä tienpitoviranomainen voi antaa luvan yksityisen tien liittämiseen kiellon alaiseen maantiehen taikka kielletyn liittymän käyttämiseen tai liittymän käyttötarkoituksen muuttamiseen, jos kiinteistön tarkoituksenmukainen käyttö sitä vaatii eikä liittymästä eikä sen käyttämisestä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Jos kiinteistölle on tarpeen maatalousliittymä, on lupa sen tekemiseksi tässä momentissa tarkoitettuun tiehen myönnettävä, jos liittymä ja sen sijainti on sellainen, ettei liikenneturvallisuus sen takia vaarannu. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Lupa yksityisen tien liittämiseksi muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun maantiehen on myönnettävä, jos liittymä on tarpeen kiinteistön käyttämiseksi ja liittymä sekä sen sijainti on sellainen, ettei liikenneturvallisuus liittymän eikä sen käyttämisen takia vaarannu. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Tässä momentissa tarkoitettuun tiehen saa tehdä tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan maatalousliittymän, jollei siitä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Tällaisen maatalousliittymän tekemisestä on hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä ilmoitettava tienpitoviranomaiselle.

Jos maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitetun moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden perustamiseksi on maantien ylittämistä varten järjestettävä tiealueelle ylityskohta, voi tienpitoviranomainen myöntää luvan toimenpiteen suorittamiseen, jos ylityskohdasta ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle eikä haittaa tienpidolle. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Mitä 1 - 3 momentissa säädetään, ei koske moottori- eikä moottoriliikenneteitä eikä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuja valtakunnallisesti merkittäviä runkoteitä, joille pääsystä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa. Erityisistä syistä tienpitoviranomainen voi myöntää runkotiehen 1 momentin mukaisen liittymäluvan tai 3 momentin mukaisen luvan ylityskohdan järjestämiseksi.

38 §

Liittymän ja ylityskohdan tekeminen, kunnossapito ja muuttaminen

Yksityisen tien pitäjä ja maatalousliittymän haltija on velvollinen tekemään liittymänsä ja pitämään sen kunnossa tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan sillä tavoin, ettei siitä ole vaaraa liikenteelle eikä haittaa maantien kunnossapidolle.

Jos ennestään olevan yksityisen tien liittymän tai maatalousliittymän lisääntyneen tai muuttuneen käytön johdosta aiheutuu vaaraa liikenteelle tai haittaa maantien kunnossapidolle, yksityisen tien pitäjä tai maatalousliittymän haltija on velvollinen kustannuksellaan tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan tekemään liittymään tai liittymäalueelle sellaiset muutokset, että liittymästä aiheutuva vaara tai haitta poistuu taikka vähenee, sekä hakemaan tarpeen vaatiessa uutta liittymälupaa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden pitäjää maantien ylityskohdan osalta.

Jos 1 - 3 momentin nojalla velvoitettu laiminlyö velvollisuutensa, tienpitoviranomainen voi teettää vaaditut toimenpiteet laiminlyöjän kustannuksella tai keskeyttää rakennustyön siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

40 §

Liittymän poistaminen

Maantien rakentamisen yhteydessä tienpitoviranomainen poistaa kustannuksellaan tiesuunnitelmassa kielletyn liittymän tai estää sen käytön, kun hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on järjestetty.

Tienpitoviranomainen voi poistaa kustannuksellaan asemakaavan vastaisen liittymän tai estää sen käytön, jos hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on järjestetty. Ennen toimenpiteeseen ryhtymistä on asianomaiselle kiinteistön omistajalle tai haltijalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi ja, jos liittymää käytetään yleisesti liikenteeseen, tulee asiasta kuuluttaa.

42 §

Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Tiealueeseen kohdistuvaan työhön sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle on oltava tienpitoviranomaisen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden sijoittamista koskeva lupa on kuitenkin myönnettävä, jos sijoittamisesta ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Lupaa ei kuitenkaan vaadita 52 §:n 1, 2 tai 4 momentissa tarkoitetun mainoksen tai ilmoituksen sijoittamiseen tiealueelle.

Luvan saaja on velvollinen suorittamaan 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ja pitämään rakenteen, rakennelman ja laitteen kunnossa tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaisesti. Luvan saaja on velvollinen kustannuksellaan tekemään tienpitoviranomaisen vaatimat muutokset taikka siirtämään tai poistamaan rakenteen, rakennelman tai laitteen, jos sen käyttämisestä aiheutuu 1 momentissa tarkoitettua vaaraa tai haittaa.

Jos muussa laissa säädetystä johtuen lupa ei ole tarpeen, on toimenpiteestä, hyvissä ajoin ennen siihen ryhtymistä, ilmoitettava tienpitoviranomaiselle.

Jollei 1 tai 3 momentista taikka 8 §:n 1 momentista tai 42 a §:n 1 momentista muuta johdu, edellyttää tiealueen ja sillä olevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden käyttäminen muihin kuin maantietarkoituksiin tienpitoviranomaisen lupaa.

Liikennevirasto voi antaa tarkempia määräyksiä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta sekä työn aikaisista järjestelyistä.

42 a §

Tiettyjen kaapeleiden sijoittaminen tiealueelle

Sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamiseen tiealueelle ei tarvita 42 §:n 1 momentin mukaista lupaa vaan ilmoitus, kun kyse on:

1) maantien tai siihen kuuluvan kevyenliikenteenväylän alituksesta

2) tien pituussuuntaiseen kaapeliin tehtävästä jatkoksesta tai siihen liittyvästä poikittaissuuntaisesta kaapelista tiealueen ulkopuolelle tai maantien alitse

3) maantien tai siihen kuuluvan kevyenliikenteenväylän ylityksestä ilmajohdoilla

4) maantien varressa tiealueen ulkopuolelle asennettavasta tien pituussuuntaisesta ilmajohdosta, jonka johtoalue ulottuu tiealueelle

5) laajakaistahankkeiden uusista asiakasliittymistä, kun liittymä on hankittu vasta rakennustyön aikana

6) tien pituussuuntaisesta kaapeloinnista, kun kaapelia asennetaan tien pituussuuntaisesti yksinomaan olemassa olevaan putkitukseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava tienpitoviranomaiselle. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys kaapelin omistajasta, sijoittamispaikasta, sijoittamispaikan olosuhteista ja perustiedoista, työn toteuttamistavasta ja toteuttajasta, työn aikaisista liikennejärjestelyistä sekä toimenpiteen suunnitellusta aloituspäivästä. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 21 päivää ennen toimenpiteen suunniteltua aloituspäivää.

Tienpitoviranomainen voi ilmoituksen saatuaan, ennen ilmoitettua aloituspäivää kieltää toimenpiteen toteuttamisen, jos se harkitsee, että kaapelin sijoittaminen aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Suunniteltua toimenpidettä ei saa aloittaa ennen ilmoitettua aloituspäivää.

Liikennevirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä, 1 momentissa tarkoitettujen sähkö- ja telekaapeleiden teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta sekä työn aikaisista järjestelyistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen kaapeleiden sijoittamiseen tarvitaan kuitenkin 42 §:n 1 momentin mukainen lupa, kun:

1) toimenpide kohdistuu moottori- tai moottoriliikennetien tiealueeseen,

2) toimenpide kohdistuu alueeseen, jossa on pohjavesisuojaus,

3) toimenpide kohdistuu alueeseen, jossa tierakenne on tehty louheesta tai

4) tiealueen alituksen etäisyys alikulkusillan, putkisillan tai rummun rakenteesta on vähemmän kuin viisi metriä tai muun sillan rakenteesta vähemmän kuin 25 metriä.

Kaapeleiden sijoittamisesta ilmoitetaan Viestintävirastolle siten kuin verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölaissa (xx/2016) säädetään.

42 b §

Siirtovelvoite

Jos tienpitoviranomainen katsoo, että tien siirtäminen, parantaminen tai muu tienpito edellyttää tiealueelle sijoitetun rakenteen, rakennelman tai laitteen suojaamista, siirtämistä tai poistamista, rakenteen, laitteen tai rakennelman omistaja vastaa toimenpiteen kustannuksista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimenpide on tehtävä sähkö- ja telekaapeleiden osalta 3-6 kuukauden kuluessa ja muiden tiealueella sijaitsevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden osalta 6-12 kuukauden kuluessa tienpitäjän tai tienpitoviranomaisen ilmoituksesta.

Tienpitoviranomainen vastaa kuitenkin siirto-, suojaamis- ja poistamiskustannuksista, kun kohde on alun perin sijoitettu tiealueen ulkopuolelle tai tienpitoviranomainen ei ole ottanut huomioon lupaa tai ilmoitusta käsiteltäessä asian käsittelyvuonna tai viisi vuotta sen jälkeen tulevaa muuta kuin pistemäistä tienpitotyötä, joka edellyttää kohteen siirtoa. Siirtokustannusten korvaamisessa otetaan huomioon siirrettävän kohteen ikä ja korvaavan johdon tuoma kapasiteetin lisäys.

Liikennevirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1-3 momentin toteuttamisesta.

4 luku

Maantiealueen ulkopuolisia alueita koskevat maankäyttörajoitukset

46 §

Rakennelmat ja laitteet sekä toimenpiderajoitukset tiealueen ulkopuolella

Maantien suoja- ja näkemäalueella ei saa pitää sellaista varastoa, aitaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä voi aiheutua vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle.

Maantien suoja- ja näkemäalueella ei saa muuttaa maanpinnan muotoa eikä tehdä ojitusta tai muuta kaivutyötä siten, että muutoksesta voi aiheutua vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle.

52 §

Tienvarsimainonta ja -ilmoittelu

Maantien käyttäjille tarkoitettu mainos tai ilmoitus on laadittava ja sijoitettava siten, että se ei vaaranna liikenneturvallisuutta.

Pykälän 1 momentissa tarkoitetun mainoksen tai ilmoituksen asettamisesta asemakaava-alueen ulkopuolelle sekä asemakaava-alueella maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 4 momentin mukaiselle liikennealueelle on ilmoitettava tienpitoviranomaiselle. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys mainoksesta tai ilmoituksesta ja sen sijoittamispaikasta sekä selvitys maanomistajan tai -haltijan suostumuksesta sen pystyttämiseen.

Tienpitoviranomainen voi 30 päivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta kieltää mainoksen tai ilmoituksen asettamisen, jos se harkitsee, että asettaminen vaarantaisi liikenneturvallisuutta. . Mainosta tai ilmoitusta ei saa asettaa ennen tämän määräajan umpeutumista. Tienpitoviranomainen voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia mainoksen tai ilmoituksen asettamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus ei koske tilapäiseen kokous-, tiedotus-, huvi-, hää- tai muuta sellaista tilaisuutta taikka vaaleja tai kansanäänestystä koskevaa ilmoittelua. Nämä mainokset ja ilmoitukset saa asettaa paikalleen aikaisintaan kuukautta ennen asian-

omaista tilaisuutta, ja ne on poistettava viikon kuluessa siitä, kun tilaisuus on pidetty. Edellä 2 momentissa tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus ei koske myöskään rakennuksessa tai sen läheisyydessä tapahtuvaa ilmoittelua, joka koskee paikalla harjoitettavaa toimintaa tai siellä myytäviä tuotteita.

Liikennevirasto voi antaa liikenneturvallisuuden turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä mainosten ja ilmoitusten teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta.

5 luku

Alueiden hankkiminen ja korvaukset

53 a §

Radat maantietoimituksessa

Edellä 32 a §:n mukaisessa tiesuunnitelmassa osoitetut muutokset rautatiehen käsitellään ja ratkaistaan maantietoimituksessa. Maantie- ja rautatietarkoituksiin lunastetut alueet muodostetaan eri lunastusyksiköiksi. Rautatietä koskevasta lunastamisesta ja korvauksista säädetään muutoin ratalain (110/2007) 5 luvussa.

56 §

Haltuunotto

Tiesuunnitelmassa osoitetut tiealueet ja muut tienpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa määrättynä ajankohtana. Tiesuunnitelmassa osoitettu yksityistä tietä tai liittymää varten tarvittava alue otetaan tienpitäjän haltuun siksi ajaksi, kunnes tie tai liittymä on tehty. Haltuun otettaessa tienpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä. Tässä momentissa tarkoitettu haltuunotto voi tapahtua myös vaiheittain tienpitoviranomaisen osoituksen mukaan.

Jos haltuunotosta aiheutuu lunastuslain 57 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, voi lunastustoimikunta asianomaisen vaatimuksesta määrätä, että haltuunotto siltä osin saa tapahtua aikaisintaan toimikunnan määräämän enintään kolmen kuukauden pituisen ajan kuluttua siitä, kun asianomaiselle määrätty ennakkokorvaus tai 62 §:n 2 momentissa tarkoitetussa ensimmäisessä toimituksessa määrätty korvaus on maksettu.

Edellä 21 §:ssä tarkoitetuissa vaikutuksiltaan vähäisiksi arvioiduissa tien parantamisissa voi haltuunotto tapahtua sopimuksen perusteella. Haltuunoton jälkeen tulee tienpitoviranomaisen kuitenkin viipymättä hakea maantietoimitusta.

Jos haltuun otetulla alueella olevan omaisuuden poistamisesta tai siirtämisestä ei päästä sopimukseen, tienpitoviranomaisen on asetettava poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle kohtuullinen ja tietyön kannalta sopiva määräaika, jonka päätyttyä tienpitoviranomainen poistaa omaisuuden. Tällöin on tienpitoviranomaisen ennen omaisuuden poistamista, mikäli mahdollista, ilmoitettava siitä poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle.

Jos tietarkoituksiin luovutettavalta tai luovutetulta alueelta joudutaan poistamaan tai siirtämään rakennuksia, varastoja tai laitteita taikka puita, kasvavaa satoa tai muuta kasvillisuutta, on siitä aiheutuvan vahingon tai haitan lisäksi korvattava asianomaiselle aiheutuneet poistamis- tai siirtämiskustannukset.

56 a §

Yksityisen tien luovuttaminen

Edellä 56 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksityinen tie luovutetaan tienpitoviranomaisen määräämänä ajankohtana tieosakkaille tai kiinteistön omistajalle sen jälkeen, kun tieosakkaista ja kunnossapidosta osakasten kesken on maantietoimituksessa päätetty ja toimitusta koskevan muutoksenhaun estämättä. Tien luovuttamiseksi voidaan tieosakkaista ja kunnossapidosta osakasten kesken määrätä maantietoimituksen kestäessä väliaikaisesti.

63 §

Tilusjärjestely

Maantietoimituksessa on selvitettävä tilusjärjestelyjen suorittamisen tarpeellisuus. Tilusjärjestelyn tarpeellisuus selvitetään ja ratkaistaan kuitenkin maantietoimituksen sijasta kiinteistönmuodostamislain 67 §:n 4 momentissa tarkoitetussa uusjakotoimituksessa, jos maantietoimituksen ajankohtana sellainen on vireillä. Tällaisessa uusjaossa sovelletaan sen lisäksi, mitä kiinteistönmuodostamislaissa ja lunastuslain 82 §:ssä säädetään, tämän lain 64–67 §:n säännöksiä.

Tilusjärjestelytoimenpiteenä voidaan suorittaa tilusvaihto kiinteistöjen kesken tai, jos sitä ei voida sopivasti toimittaa, alueen siirtäminen kiinteistöstä toiseen rahana suoritettavaa täyttä korvausta vastaan. Mitä tässä säädetään kiinteistöstä, koskee myös maantienä lakkautettua tai lakkaavaa tietä tai tienosaa.

Tilusvaihtoon ja alueen siirtämiseen maantietoimituksessa sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislain 59, 65 ja 66 §:ssä säädetään, jollei tämän lain 64–66 §:stä muuta johdu.

67 §

Lunastuksen laajentaminen

Jos maantien aiheuttaman tilusten pirstoutumisen, tilusalan vähenemisen tai 44 ja 45 §:n mukaisen kiellon johdosta taikka muusta sellaisesta syystä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle eikä haittaa voida poistaa tai olennaisesti vähentää tilusjärjestelyillä, kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, jos tämä ei halua saada korvausta haitastaan, että tienpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan. Jos maantien rakentamisesta muutoin aiheutuu kiinteistön tai sen osan käyttämiselle huomattavaa vahinkoa tai haittaa, on kiinteistön omistajalla oikeus korvauksen sijasta vaatia tienpitäjää lunastamaan kiinteistö tai sen osa. Tienpitäjällä on oikeus lunastaa kiinteistö tai sen osa, jos tässä momentissa tarkoitettu haitan- tai vahingonkorvaus olisi huomattavan suuri kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna.

Tiesuunnitelmassa voidaan osoittaa tienpitäjälle oikeus lunastaa kiinteistö tai sen osa, jos kustannukset maantiestä kiinteistölle tai sen osalle aiheutuvien haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi taikka uuden kulkuyhteyden järjestämiseksi maantien katkaiseman kulkuyhteyden sijaan olisivat huomattavan suuret kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna. Tiesuunnitelmasta tulee tällöin käydä ilmi haitallisten vaikutusten poistamisen tai vähentämisen taikka uuden kulkuyhteyden järjestämisen kustannusten suhde kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna.

Kiinteistöistä tai niiden osista, jotka lunastetaan 1 tai 2 momentin nojalla, muodostetaan yksi tai useampi tiealueesta erillinen lunastusyksikkö noudattaen, mitä lunastuslain 49 a §:n 1 momentissa säädetään.

73 §

Korvaus tutkimustyöstä ja eräistä muista toimenpiteistä

— —

Mitä 1 momentissa säädetään tilapäisen kulkutien järjestämisestä tai käyttämisestä kiinteistölle aiheutuvan vahingon tai haitan korvaamisesta, koskee myös maantieliikenteestä yksityiselle tielle sen käyttämisestä tilapäisenä kulkutienä aiheutuvien vahinkojen korvaamista tieosakkaille tai tiekunnalle, milloin sellainen on tielle perustettu.

74 §

Muut korvaukset ja korvauksia koskeva maantietoimitus

Jos maantiestä aiheutuu kiinteistölle muuta kuin tässä luvussa tarkoitettua vahinkoa tai haittaa, on kiinteistön omistajalla oikeus saada siitä korvaus tienpitäjältä. Vahingon tai haitan ollessa huomattava kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, jos tämä ei halua saada korvausta menetyksestään, että tienpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan. Jollei korvauksesta tai lunastuksesta sovita, asia on ratkaistava maantietoimituksessa.

Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muutoin kuin maantietoimituksen yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta maantietoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava tienpitoviranomaisen tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä maantietoimituksessa.

80 §

Riidanalaisen korvauksen tallettaminen

Tienpitoviranomaisen valittaessa maantietoimituksessa määrätyistä korvauksista tulee riidanalainen osa korvauksista tallettaa. Tallettamiseen sovelletaan, mitä lunastuslain 52 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 70 §:ssä säädetään.

83 §

Vähäiset korvaukset

Jos lunastustoimikunnan tienpitoviranomaisen samalle asianosaiselle maksettavaksi määräämä kokonaissumma ei ylitä 20 euroa, sitä ei tarvitse maksaa tai tallettaa.

84 §

Korvauksettomat luovutukset

Valtiolla ei ole oikeutta tässä laissa tarkoitettuun korvaukseen. Korvaukseen oikeutettuja ovat kuitenkin valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) mukaiset liikelaitokset. Valtioneuvosto voi päättää valtion korvausoikeudesta toisinkin, jos tähän on erityisiä syitä.

Yksityisen tien tai kadun muuttuessa maantieksi siirtyy tiekunnan tai tieosakkaiden tien alue ja katualue korvauksetta tienpitäjälle.

6 luku

Maantien lakkaaminen ja lakkauttaminen sekä liitännäisalueen lakkauttaminen

89 §

Maantien lakkauttaminen

Jos maantietä ei enää käytetä yleiseen liikenteeseen, se voidaan lakkauttaa. Tie lakkaa olemasta maantie sen kalenterivuoden päättyessä, jolloin lakkauttamista koskevan tiesuunnitelman hyväksymispäätös saa lainvoiman. Kun tie lakkaa maantienä, lakkaa siihen kohdistunut tienpitäjän oikeus.

90 §

Entisen tiealueen rakenteet ja laitteet

Mitä entiselle tiealueelle on tienpitoa varten rakennettu tai sijoitettu, siirtyy alueen omistajalle, jollei tienpitoviranomainen vie sitä pois vuoden kuluessa tien lakkaamisesta lukien tai luovuta sitä muulle taholle. Tiesuunnitelmassa on osoitettava, tarvitaanko aluetta yksityiseksi tieksi tai kaduksi ja kuuluuko alueeseen erityistä hoitoa vaativia rakenteita ja laitteita. Alue on jätettävä sellaiseksi, ettei sen käyttö sanottuun tarkoitukseen vaikeudu. Vastuu mainituista rakenteista ja laitteista siirtyy yksityisen tien tai kadun pitäjälle maantien lakatessa.

Jos lakkaavaa tai lakkautettavaa maantietä ei tarvita 1 momentissa mainittuun tarkoitukseen, on tiesuunnitelmassa osoitettava ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeen entisen tiealueen palauttamiseksi ennalleen. Tienpitoviranomaisen tulee huolehtia näistä toimenpiteistä kustannuksellaan vuoden kuluessa tien lakkaamisesta lukien.

Oikeus pitää tiealueelle 42 §:n nojalla sijoitettuja rakenteita, rakennelmia ja laitteita pysyy voimassa tienpitoviranomaisen myöntämän luvan mukaisesti tiealueen siirtyessä uudelle omistajalle.

91 §

Entisen tiealueen siirtyminen

Jollei 88 §:n 1 momentista muuta johdu, siirtyy tienpitäjän omistama lakanneen maantien tiealue tien lakatessa tienpitäjältä korvauksetta viereiseen kiinteistöön. Asemakaava-alueella ja alueella, jolle kunta on päättänyt laadittavaksi asemakaavan, tiealue siirtyy kunnan omistukseen. Tiealueen siirtymisestä kunnan omistukseen asemakaavan tullessa voimaan säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 93 §:ssä.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös 112 §:n 6 momentissa tarkoitettuja muihin tietarkoituksiin käytettyjä entisiä tiealueita tienpitoviranomaisen lakkautettua alueen käytön 88 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Milloin tieoikeudella hallittu 58 §:n 1 momentin ja 112 §:n 4 ja 5 momentin mukainen lakannut maantien tiealue on asemakaavassa osoitettu maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 1 momentin mukaiseksi yleiseksi alueeksi, on asemakaavan toteutuksessa tällaisesta alueesta mahdollista korvausta määrättäessä otettava huomioon omistajan tai haltijan oikeutta rasittanut tieoikeus.

Tiealue siirtyy siihen rajoittuviin kiinteistöihin tien ajoradan tai ajoratojen muodostaman alueen keskilinjaa myöten. Toisiinsa rajoittuvien kiinteistöjen välinen raja jatkuu tiealueella sen rajasta kohtisuoraan sanottua keskilinjaa vastaan. Edellä sanotun estämättä saadaan rajaa entisellä tiealueella käytäessä oikoa rajaa ja suorittaa muita kiinteistöjaotuksen kannalta tarkoituksenmukaisia rajansovituksia siten, että pinta-alaltaan ja arvoltaan vähäisiä alueita vaihtuu kiinteistöjen kesken tai, jollei sopivaa vastikemaata ole, siirtyy kiinteistöstä toiseen.

95 §

Liitännäisalueen lakkauttaminen

Tienpitoviranomainen lakkauttaa liitännäisalueen, kun sitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten se on perustettu. Kun liitännäisalue lakkautetaan, lakkaa samalla siihen kohdistunut tieoikeus.

Kiinteistörekisterilain (392/1985) 2 §:n 2 momentin mukainen muuna rekisteriyksikkönä kiinteistörekisteriin merkitty lakkautettu liitännäisalue on maantietoimituksessa määrättävä kuulumaan siihen kiinteistöön, josta se on otettu tietarkoituksiin tai, jollei sitä kiinteistöä enää ole, siihen tai niihin kiinteistöihin, joihin se alueellisesti parhaiten soveltuu.

Jos liitännäisalueen lakkauttamisesta aiheutuu jollekin hyötyä, jota ei ole pidettävä vähäisenä, on hyödynsaaja velvollinen korvaamaan tienpitoviranomaiselle saamansa hyödyn. Jollei korvauksesta sovita, asia on ratkaistava maantietoimituksessa.

95 a §

Tiealueen osan lakkauttaminen ja luovuttaminen

Tienpitoviranomainen voi lakkauttaa maantietarkoituksiin tarpeettomia tiealueen osia. Tienpitäjän oikeus lakkautettuun tiealueen osaan lakkaa, kun lakkautuspäätös on tehty. Tienpitoviranomaisen on haettava viipymättä maantietoimituksen pitämistä, kun tiealueen osa on lakkautettu. Tiealueen osan lakkauttamiseksi voidaan tarvittaessa laatia ja hyväksyä tiesuunnitelma.

Tienpitäjän omistama lakkautettu tiealueen osa siirretään maantietoimituksessa viereiseen kiinteistöön noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislaissa lohkomisesta säädetään. Jos tiealueen osan lakkauttaminen on tullut vireille muun kuin tienpitoviranomaisen aloitteesta, vastaa vireille panija maantietoimituksen toimituskustannuksista. Tienpitäjän omistaman tiealueen osan lakkauttamisesta saadun hyödyn korvaamiseen sovelletaan, mitä 95 §:n 3 momentissa säädetään.

Lakkautetulle tiealueen osalle tienpitoa varten rakennettuun tai sijoitettuun sovelletaan, mitä 90 §:n 1 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, Liikennevirastolla on oikeus luovuttaa tienpitoon tarpeettomia tiealueen osia. Luovuttamiseen sovelletaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään.

7 luku

Erinäiset säännökset

99 §

Päätöksenteko

Liikennevirasto hyväksyy yleis- ja tiesuunnitelmat. Liikennevirasto voi erityisistä syistä siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä on kuitenkin oikeus pidättää itselleen liikennepoliittisesti merkittävän maantien lakkauttamista koskevan tiesuunnitelman hyväksyminen.

101 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Aluehallintovirasto voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. Aluehallintovirasto voi myös määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, täyttämään velvollisuutensa. Aluehallintovirasto voi tehostaa päätöstään uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide tehdään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja keskeyttämisuhkaa koskevaan asiaan sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Jos liikennettä välittömästi uhkaavan vaaran poistamiseksi on tarpeen kiireellinen toimenpide taikka jos on kysymys tiealueeseen kohdistuvan luvattoman tai 52 §:n vastaisen toimenpiteen oikaisemisesta, tienpitoviranomaisella on oikeus toimenpiteeseen tai luvattoman taikka 52 §:n vastaisen toimenpiteen oikaisemiseen siihen velvollisen kustannuksella. Tiealueeseen kohdistuvaksi toimenpiteeksi katsotaan myös maantienkäyttäjille tarkoitettujen mainosten ja ilmoitusten asettaminen tiealueen läheisyyteen.

Jos tienpitoviranomaista estetään toimittamasta 2 momentissa tarkoitettua virkatehtävää taikka estetään 16 §:n 1 momentissa tarkoitetun tutkimustyön suorittaminen, on poliisin annettava tienpitoviranomaisen pyynnöstä virka-apua.

103 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja tiedoksisaanti

Liikennevirasto toimittaa yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymistä sekä niiden voimassaoloajan pidentämistä koskevan päätöksen tienpitoviranomaiselle. Päätöksen tiedoksi antamiseksi tienpitoviranomaisen on toimitettava päätös ja sen perusteena olevat asiakirjat asianomaiseen kuntaan, jonka on ilmoitettava niiden nähtäväksi asettamisesta siten kuin kuntalain (365/1995) 64 §:ssä säädetään. Päätös ja asiakirjat on pidettävä kunnassa yleisesti nähtävinä 30 päivän ajan. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen silloin, kun päätös on asetettu yleisesti nähtäville.

Tiesuunnitelman hyväksymispäätös, joka on merkitykseltään vähäinen, voidaan antaa tiedoksi todisteellisesti siten kuin hallintolaissa säädetään. Päätösten sähköisestä tiedoksi antamisesta säädetään sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

105 §

Muutoksenhaku

Edellä 43 f §:ssä tarkoitettua pätevyystodistusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymistä koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tienpitoviranomaisen päätöksestä 37 §:ssä, 38 §:n 2 momentissa, 40 §:n 2 momentissa, 42 §:n 1 momentissa, 42 a §:ssä, 47 §:ssä, 48 §:n 2 momentissa ja 52 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu liittymä, ylityskohta, tiealue, kiinteistö taikka mainos tai ilmoitus sijaitsee.

Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

Rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä tai säätiöllä on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhteisön tai säätiön toiminta-alueelle.

Yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöstä koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Muutoksenhausta maantietoimituksessa tehtyyn päätökseen säädetään 87 §:ssä.

107 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Yleis- tai tiesuunnitelman hyväksymistä taikka niiden voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

Tienpitoviranomaisen päätöksessä, joka koskee teettämis- tai keskeyttämisuhan asettamista 38 §:n 4 momentin perusteella taikka päätöksessä, jonka tienpitoviranomainen antaa 48 §:n 2 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta.

108 §

Kuuluttaminen

Milloin tämän lain tai sen nojalla on julkaistava kuulutus, määräys, kielto tai muu asia yleisesti tiedoksi eikä tiedoksi antamisen tavasta ole erikseen säädetty, tulee tienpitoviranomaisen

tiedottaa asiasta kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan asianomaisen kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkipanosta, mikä on kuulutuksessa ja ilmoituksessa todettava.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa liikenne- ja viestintäministeriössä vireillä olevat maantien lakkauttamista koskevat tiesuunnitelmat sekä tiesuunnitelman hyväksymispäätöksen määräajan pidentämistä koskevat asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Yleis- ja tiesuunnitelmat, joiden laatiminen on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan. Suunnitelmien hyväksymiseen sovelletaan kuitenkin tämän lain 99 §:ää.

Tätä lakia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa hyväksyttyjen yleissuunnitelmien voimassaoloajan pidentämiseen.

Tätä lakia sovelletaan niihin ennen tämän lain voimaantuloa aloitetuissa maantietoimituksissa ratkaistaviin kysymyksiin, jotka otetaan tämän lain voimaantulon jälkeen toimituksessa ratkaistaviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyt tienvarsimainontaa ja -ilmoittelua koskevat luvat ovat voimassa 31 päivä joulukuuta 2017 asti. Mainoksen tai ilmoituksen asettajan on tähän päivään mennessä tehtävä ilmoitus siten kuin tämän lain 52 §:ssä säädetään taikka poistettava mainos tai ilmoitus. Jos mainosta tai ilmoitusta ei ole määräaikaan mennessä poistettu eikä siitä ole tehty tämän lain 52 §:n 2 momentissa tarkoitettua ilmoitusta, tienpitoviranomainen voi poistaa mainoksen tai ilmoituksen 101 §:n 2 momentin mukaisesti. Määräajaksi myönnetyt luvat ovat kuitenkin voimassa luvassa määritellyn ajan loppuun asti. Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat tienvarsimainontaa ja -ilmoittelua koskevat lupahakemukset käsitellään tämän lain 52 §:n 2 momentissa tarkoitettuina ilmoituksina.

2.

Laki

ratalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ratalain (110/2007) 17, 34 § ja 96 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat osaksi laissa 1243/2009,

muutetaan 2, 3, 7, 10, 16, 18, 19, 26, 28, 29, 37–41, 46–48, 57, 65, 70, 74, 79, 80, 83, 86, 89, 92, 94 ja 95 §, sellaisina kuin niistä ovat 3, 7, 10, 26, 47, 79, 83, 92 ja 94 § osaksi laissa 1243/2009, 28, 74, 80 ja 95 § laissa 1243/2009 sekä 92 § laissa 1001/2015, sekä

lisätään lakiin uusi 25 a ja 25 b §, uusi 2 a luku, lakiin uusi 42 a §, 43 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1243/2009, uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 43 a, 43 b, 46 a, 85 a ja 89 a § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään rataverkosta, radanpidosta, radan lakkauttamisesta sekä radanpitäjälle kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista samoin kuin kiinteistön omistajien ja muiden asianosaisten oikeusasemasta radanpitoon liittyvissä asioissa sekä yksityisraiteista 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Tätä lakia ei sovelleta yksityisraiteeseen kuuluvalla yleiseltä liikenteeltä eristetyllä satama-, varasto-, tehdas- tai muulla vastaavalla alueella. Tällaisella alueella rautatie on kuitenkin suunniteltava, rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että juna- ja muu liikenne voi toimia turvallisesti eikä rautatie aiheuta vaaraa alueella tapahtuvalle toiminnalle.

Yksityisraiteisiin ei sovelleta 18 §:n 4 momenttia, 31 33 §:ää, 43 §:n 4 momenttia eikä 2 a ja 4 lukua. Tätä lakia ei sovelleta yksityisraiteen lakkauttamiseen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rautatiellä* yksi- tai useampiraiteista rataa sekä rautatiealuetta ja sillä olevia rakennuksia, rakennelmia ja laitteita, joita tarvitaan liikenteen hoitamiseksi ja turvaamiseksi sekä kaikkea näihin liittyvää toimintaa varten;

2) *rautatiealueella* aluetta, joka tarvitaan rataa, rata-aluetta, rakennuksia ja laitteita sekä liikenteen hoitamista sekä kaikkea näihin liittyvää toimintaa varten, ja tarpeellisia rautatieliikenteen palvelualueita;

3) *rautatieliikenteen palvelualueella* rautatieliikenteen palvelutoimintojen välittömästi tarvitsemia alueita;
4) *näkemäalueella* tasoristeyksessä aluetta, jolta on esteetön näkyvyys radalle;
5) *liitännäisalueella* radanpidossa tarvittavaa maa-aineksen ottopaikkaa, läjityspaikkaa tai radanpidossa tarpeelliselle laitteistolle varattua aluetta;
6) *suoja-alueella* rautatiealueen ulkopuolista aluetta, joka tarvitaan edistämään radan turvallista käyttöä;
7) *radanpidolla* rautatien ja siihen liittyvän kiinteän omaisuuden suunnittelua, hankintaa, rakentamista, hallintaa ja kunnossapitoa sekä olemassa olevan rautatien parantamista;
8) *rakentamisella* uuden rautatien rakentamista ja olemassa olevan rautatien parantamista;
9) *rataverkolla* Liikennevirasto hallinnassa olevia valtion omistamia rautateitä;
a) *TEN -verkolla* niitä rautateitä, jotka kuuluvat unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi ja päätöksen N:o 661/2010/EU kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa N:o 1315/2013 tarkoitettuihin ydinverkkoon tai kattavaan verkkoon;
10) *yksityisraiteella* muuta kuin valtion omistamaa ja Liikennevirasto hallinnoimaa rautatietä, jolla on liityntä rataverkkoon;
11) *tiellä* yksityisistä teistä annetussa laissa (358/1962) tarkoitettuja yksityisiä teitä sekä muita yksityisiä teitä, maantielaissa (503/2005) tarkoitettuja maanteitä sekä maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitettuja katuja;
12) *tienpitäjällä* yksityisistä teistä annetussa laissa tarkoitettuja tieosakkaita yhteisesti tai tiekuntaa, milloin sellainen on perustettu, tai kiinteistön omistajaa taikka maantielain 11 §:n 1 momentin mukaista tienpitoviranomaista tai kuntaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kadunpidon järjestämisestä vastaavana.
Kiinteistöön rinnastetaan tätä lakia sovellettaessa määräala ja kiinteistöjen yhteinen alue.

7 §

Liikennevirasto, radanpitäjä ja radanpidon kustannukset

Liikennevirasto toimii radanpitoviranomaisena ja hallinnassaan olevan rataverkon radanpitäjänä. Valtio vastaa omistamansa rataverkon radanpidon kustannuksista. Muu taho voi osallistua valtion omistaman rataverkon radanpidon kustannuksiin Liikenneviraston kanssa tehtävän sopimuksen nojalla, jos osallistumiseen on erityinen syy, kuten jos radanpidosta huolehditaan laadultaan tai laajuudeltaan korkeampiluokkaisena kuin yleisen liikenteen tarve edellyttää taikka jos radanpidosta aiheutuu merkittäviä maankäyttö- tai kaavoitushyötyjä tai jos jokin tietty taho erityisesti hyötyy tehtävistä toimenpiteistä.
Yksityisraiteen radanpitäjänä toimii rautatien omistaja tai se, jonka hallinnassa rautatie on. Yksityisraiteen omistaja tai haltija vastaa yksityisraiteen radanpidon kustannuksista.
Rataverkkoa kunnossapidetään ja rakennetaan sekä muista radanpitoon kuuluvista toimista huolehditaan valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen ja muun rahoituksen sallimassa laajuudessa. Radanpidon muusta rahoituksesta säädetään erikseen.

2 luku

Rautatien suunnittelu

10 §

Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Rautatien rakentamista koskevan yleissuunnitelman ja ratasuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa rautatiealueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleis- tai ratasuunnitelman laatimiseksi.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan olemassa olevan rautatien rakentamista koskeva yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma laatia, jos hankkeen luonne huomioon ottaen suunnitelman suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan riittävästi selvittää yhteistyössä liikenneviranomaisten, kunnan, maakunnan liiton sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Yleissuunnitelmaa tai ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sitä puoltavat. Ratasuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vähäisestä poikkeuksesta ja kunta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeusvälittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.

Yleis- ja ratasuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, mitä luonnonsuojelulaissa (1096/1996) ja sen nojalla säädetään.

16 §

Liitännäisalueet ja radanpitoa varten tarvittavat erityiset oikeudet

Ratasuunnitelmassa osoitetaan liitännäisalueet ja niiden käyttämiseen tarvittavat tieyhteydet. Jos radan rakentamisen ajaksi on tarpeen perustaa oikeus maa-aineksen ottamiseen rajoitettuun määrään, työssä irrotettavien maa-ainesten tilapäiseen tai pysyvään sijoittamiseen tai alueen käyttämiseen tilapäisenä kulkutienä, varasto- tai muuna sellaisena alueena taikka oikeus työssä tarvittavan yksityisen tien käyttöön tai tekemiseen, voidaan tämä osoittaa ratasuunnitelmassa.

18 §

Tasoristeysten poistaminen

Tie- ja rautatieliikenteen turvallisuuden parantamiseksi ja rautatieliikenteen tehostamiseksi voidaan ratasuunnitelmassa osoittaa tasoristeys poistettavaksi tai tasoristeyksiä järjesteltäviksi sekä osoittaa tasoristeykselle käyttörajoituksia tai tasoristeysten turvallisuuteen liittyviä järjestelmiä ja laitteita. Jos ratasuunnitelmassa osoitetaan tasoristeys poistettavaksi, on uuden kulkuyhteyden järjestäminen osoitettava ratasuunnitelmassa. Radanpitäjä tekee tarvittavan uuden tien ja tasoristeyksen tai hankkii oikeuden ennestään olevaan tiehen.

Radanpitäjä voi poistaa ratasuunnitelmassa poistettavaksi osoitetun yksityisen tien tasoristeyksen, kun hyväksytty ja suunnitelman mukainen korvaava kulkuyhteys on järjestetty.

Radanpitäjä poistaa asemakaavan vastaisen tasoristeyksen, kun hyväksytty korvaava kulkuyhteys on rakennettu ja kadunpitopäätös tehty. Jos tasoristeystä käytetään yleisesti liikenteeseen, tulee radanpitäjän ilmoittaa tasoristeyksen poistamisesta etukäteen kuuluttamalla.

Jos yksityisen tien tasoristeyksen käytöstä aiheutuu välitöntä vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle, radanpitäjä voi päätöksellään määrätä tienpitäjän tekemään tasoristeykseen tai sille johtavalle tienosalle vaaran välttämiseksi tarpeelliset muutokset taikka määrätä taso-

risteys suljettavaksi, poistettavaksi tai siirrettäväksi taikka määrätä rajoituksia tasoristeyksen ajoneuvoliikenteelle. Radanpitäjän tulee ilmoittaa tässä momentissa tarkoitetusta muutoksesta hyvissä ajoin etukäteen tienpitäjälle. Jos tämä laiminlyö päätöksessä määrätyt velvoitteensa, radanpitäjä voi suorittaa tai teettää tarvittavat toimenpiteet tienpitäjän kustannuksella sekä tieliikennelain (267/1981) 51 §:n 2 momentin estämättä asettaa tielle tasoristeyksen liikennettä rajoittavan liikenteen ohjauslaitteen. Tasoristeyksen muutoksesta johtuvat tarpeelliset korvaavat kulkuyhteydet järjestetään ja niitä koskevat korvausasiat käsitellään yksityistietoimituksessa, jota radanpitäjän on haettava päätöksen annettuaan.

19 §

Laskuojat ratasuunnitelmassa

Jos rautatiealueen kuivattamiseksi on tarpeen perustaa oikeus laskuojan pitämiseen toisen maalla tai oikeus johtaa kuivatusvettä toisen ojaan tai puroon, on tästä mainittava ratasuunnitelmassa, jossa on osoitettava laskuojaksi tarvittava alue. Laskuojaan sovelletaan muutoin, mitä vesilaissa (587/2011) säädetään ojituksesta.

25 a §

Tasoristeyksiä koskevat ratasuunnitelmat

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun tasoristeyksiä koskevan ratasuunnitelman laadinnasta ja siihen sovelletaan tällöin, mitä tässä luvussa säädetään radanpitäjästä.

25 b §

Maantiet rautatien suunnittelussa

Rautatien rakentamisesta aiheutuvat muutokset maantiehen voidaan osoittaa rautatien rakentamista koskevassa suunnitelmassa.

26 §

Suunnitelmien voimassaoloaika

Ratasuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleissuunnitelma on saanut lainvoiman. Muuten yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa. Liikennevirasto voi pidentää yleissuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella. Voimassaoloaikaa voidaan jatkaa vain, jos 10 ja 12 §:ssä säädetyt edellytykset edelleen täyttyvät. Ratasuunnitelman laatimisen katsotaan alkaneen, kun siitä on ilmoitettu 9 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa myös siltä osin, kuin sen perusteella laadittu ratasuunnitelma on hyväksytty ja hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

Ratasuunnitelma on hyväksyttävä neljän vuoden kuluessa sen laatimisen aloittamisesta.

Päätös ratasuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos ratatyötä ei ole osaksikaan aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona ratasuunnitelma on lainvoimaisesti hyväksytty. Liikennevirasto voi pidentää ratasuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella ja erityisistä syistä sen lisäksi yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksol-

la. Määräaikaa voidaan pidentää vain, jos ratasuunnitelma edelleen täyttää 10 ja 15 §:ssä säädetyt edellytykset. Ratatyö katsotaan alkaneeksi, kun rautatien tarkoituksiin tarvittava alue on otettu radanpitäjän haltuun 46 §:n mukaisesti.

28 §

Suunnitelmien hyväksyminen

Liikennevirasto hyväksyy yleis- ja ratasuunnitelmat. Liikennevirasto voi erityisistä syistä siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy kuitenkin ne rautatien lakkauttamista koskevat ratasuunnitelmat, joita tarkoitetaan 79 §:n 4 momentissa.

2 a luku

Tasoristeyslupa, tasoristeyksen rakentaminen ja kunnossapito sekä ylityslupa

28 a §

Lupa tasoristeyksen rakentamiseen ja siirtämiseen

Uuden tasoristeyksen saa rakentaa vain TEN -verkon ulkopuoliselle rataverkolle. Erityisistä syistä saa uuden tasoristeyksen rakentaa TEN -verkon sellaiselle rataosalle, jolla radan suurin sallittu nopeus on pysyvästi enintään 50 kilometriä tunnissa. TEN -verkolla olevan tasoristeyksen paikkaa voidaan siirtää, jos siirrolla voidaan merkittävästi parantaa tasoristeyksen turvallisuutta taikka muusta erityisestä syystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun tasoristeyksen rakentamiseen tai siirtämiseen on oltava radanpitäjän lupa. Tarvittaessa lupa voi olla määräaikainen. Lupa voidaan myöntää tienpitäjälle, jos se on tarpeen välttämätöntä kulkuyhteyttä varten ja tasoristeyksen turvallisuus varmistetaan turvalaitteilla tai muilla järjestelyillä. Lupa ei ole tarpeen, jos tasoristeys sisältyy maantielain mukaiseen hyväksyttyyn tiesuunnitelmaan.

Jos tasoristeyksen käyttö lisääntyy merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, tienpitäjän on haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava radanpitäjän lupa.

Työnaikaista tarvetta varten tai muusta erityisestä syystä radanpitäjä voi myöntää luvan tilapäisen tasoristeyksen rakentamiseen, jos siitä ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Tilapäisestä tasoristeyksestä on voimassa, mitä jäljempänä 28 b ja 28 d §:ssä säädetään.

Radanpitäjä voi liittää lupapäätökseen tasoristeyksen rakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeykseen liittyvää tietä koskevia ohjeita ja ehtoja.

28 b §

Tasoristeyksen ja sinne johtavan tien rakentaminen, muuttaminen ja kunnossapito

Tienpitäjän on rakennettava ja pidettävä kunnossa tasoristeykseen johtava tienosa lupapäätöksen mukaisesti ja sillä tavoin, ettei se vaaranna tie- tai rautatieliikenteen turvallisuutta taikka aiheuta haittaa radan kunnossapidolle. Tienpitäjän on kustannuksellaan rakennettava taso-

risteys ja tasoristeyksen käytön päätyttyä vastaavasti poistettava tasoristeys. Tasoristeyksen kannen kunnossapidosta säädetään 89 §:n 1 momentissa.

Tienpitäjä on velvollinen kustannuksellaan poistamaan tai vähentämään tasoristeyksen merkittävästi lisääntyneestä tai muuttuneesta käytöstä liikenteelle aiheutuvan vaaran tai radanpidolle aiheutuvan haitan muuttamalla tietä tai tekemällä risteysjärjestelyjä.

Jos tienpitäjä laiminlyö 1 ja 2 momentin mukaiset velvollisuutensa, radanpitäjä voi suorittaa tai teettää tarvittavat toimenpiteet tienpitäjän kustannuksella taikka keskeyttää rakennustyön siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

28 c §

Lupa rautatien ylittämiseen

Radanpitäjä voi myöntää luvan ylittää rautatie tasoristeyksessä moottorikelkalla tai muulla maastoajoneuvolla vain TEN -verkon ulkopuoliselle rataosalle. Erityisistä syistä voidaan ylityslupa myöntää TEN -verkolla olevan tasoristeyksen yhteyteen.

Ylityslupa voidaan myöntää vain, jos lupaehdoin varmistetaan, että maastoajoneuvon käyttö ei vahingoita rataa tai rautatiealueen rakenteiden toimivuutta, haittaa radanpitoa eikä vaaranna liikenneturvallisuutta. Tarvittaessa ylityslupa voidaan myöntää määräaikaisena.

Radanpitäjä voi myöntää poliisille, Tullille ja Rajavartiolaitokselle maastossa tapahtuvien valvontatehtävien vuoksi määräajaksi luvan ylittää tasoristeys moottorikelkalla tai muulla maastoajoneuvolla myös muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla rataosalla luvassa tarkemmin määritellyin ehdoin.

Tässä pykälässä tarkoitettuun tasoristeykseen ja ylityslupaan sovelletaan, mitä 18 §:n 4 momentissa, 28 a §:n 3 ja 5 momentissa sekä 28 b §:ssä säädetään.

28 d §

Tasoristeysluvan ja ylitysluvan peruuttaminen

Radanpitäjä voi päätöksellään peruuttaa myöntämänsä luvan, jos:

1) tasoristeystä tai sille johtavaa tienosaa ei rakenneta tai pidetä kunnossa 28 b §:ssä säädetyllä tavalla eikä puutetta tai laiminlyöntiä korjata radanpitäjän asettamassa määräajassa; tai

2) tienpitäjä laiminlyö 28 a §:n 3 momentin mukaisen velvollisuutensa hakea tasoristeyksen lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttavaa radanpitäjän lupaa radanpitäjän kehotuksesta huolimatta.

3 luku

Rautatien kunnossapito, väliaikaiset liikennejärjestelyt ja rautatiealueeseen kohdistuvat muuta toimenpiteet

29 §

Kunnossapito

Rautatie on pidettävä luokitustaan vastaavassa ja verkkoselostuksen mukaisessa sekä turvallisessa kunnossa. Kunnossapidon tason määräytymisessä otetaan huomioon liikenteen määrä ja laatu, radan liikenteellinen merkitys, alueen sijainti sekä säätila ja sen ennakoitavissa olevat muutokset sekä muut olosuhteet.

Rautatien kunnossapidossa on liikenteen toimivuuden sekä tie- ja rautatieliikenteen turvallisuuden lisäksi otettava huomioon ympäristönäkökohdat.

4 luku

Rautatiealueen ulkopuolisia alueita koskevat maankäyttörajoitukset

37 §

Suoja-alue

Suoja-alue ulottuu 30 metrin etäisyydelle radan raiteen tai, jos raiteita on useampia, uloimman raiteen keskilinjasta, jollei suoja-aluetta ratasuunnitelmassa erityisestä syystä supisteta tai laajenneta enintään 50 metriksi.

Radanpitäjällä on tie- tai rautatieliikenteen turvallisuuden sitä vaatiessa oikeus poistaa suoja-alueelta kasvillisuutta tai rajoittaa kasvillisuuden korkeutta. Suoja-alueella ei saa pitää sellaista rakennusta, varastoa, aitaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä voi aiheutua vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle taikka haittaa radanpidolle.

38 §

Näkemäalue

Näkemäalue käsittää tasoristeyksessä olevan alueen, jolla näkemäalan vapaana pitäminen sitä rajoittavista esteistä on tarpeen liikenneturvallisuuden vuoksi.

Radanpitäjällä on oikeus poistaa näkemäalueelta näkemäalaa rajoittava kasvillisuus ja luonnonesteet. Näkemäalueella ei saa pitää sellaista rakennusta, varastoa, aitaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, joka näkemäalaa rajoittamalla voi aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle.

Radan näkemäalueiden määrittelystä säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Maantien ja rautatien tasoristeyksen näkemäalueesta säädetään maantielain 45 §:ssä.

39 §

Toimenpiderajoitukset

Radan suoja- ja näkemäalueella ei saa muuttaa maanpinnan muotoa eikä tehdä ojitusta tai muuta kaivutyötä siten, että muutoksesta voi aiheutua vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle taikka haittaa radanpidolle.

40 §

Poikkeamisvalta

Radanpitäjä voi myöntää poikkeuksen 37 - 39 §:ssä säädetyistä kielloista ja rajoituksista, jos tie- tai rautatieliikenteen turvallisuus eivät vaarannu eikä radanpidolle aiheudu haittaa. Poikkeamispäätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

41 §

Poikkeukset rajoituksista

Mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään, ei sovelleta, jos mainituissa pykälissä tarkoitettu kasvillisuus on istutettu tai otettu erityiseen hoitoon taikka rakennus, varasto, aita tai muu rakennelma tai laite on tehty ennen kuin alueen käyttöoikeutta on mainituissa pykälissä säädetyllä tavalla rajoitettu.

Jos 1 momentissa tarkoitettu kasvillisuus taikka rakennus, rakennelma tai laite aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa radanpidolle, radanpitäjä voi määrätä sen poistettavaksi tai siirrettäväksi taikka määrätä siihen tehtäväksi tarvittavan muutoksen. Jollei omistaja suorita toimenpidettä sitä varten määrätyssä kohtuullisessa ajassa, radanpitäjällä on oikeus suorittaa se kustannuksellaan.

Mitä 37 ja 38 §:ssä sekä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske rakennuksen pitämistä asemakaava-alueella eikä sellaisen kasvillisuuden poistamista, jolla on ympäristön kannalta erityinen merkitys.

42 a §

Vähäisten laitteiden ja rakenteiden sijoittaminen

Kiinteistön tai alueen omistajan ja haltijan tulee sallia kiinteistölle tai alueelle sijoitettavaksi turvalaitteita, opastimia, opasteita ja merkkejä sekä vähäisiä rautatierakenteen osia. Näiden sijoittamiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 163 §:ssä säädetään.

Jos sijoittamisesta aiheutuvista korvauksista ei sovita, ne käsitellään ja ratkaistaan ratatoimituksessa.

5 luku

Alueiden hankkiminen ja korvaukset

43 §

Ratatoimitus

— —

Jos radan kunnossapito tai parantaminen on muuttanut rata-alueen ulottuvuuksia, eikä muutoksia ole käsitelty kiinteistötoimituksessa, voidaan niiden selvittämiseksi suorittaa ratatoimitus ilman, että ratasuunnitelmaa on tehty. Tällainen toimitus voi koskea vain sellaisia rautatiealueen tosiasiallisia muutoksia, jotka ovat tapahtuneet ennen ratalain voimaantuloa. Toimituksen hakijana voi olla radanpitäjä tai kiinteistönomistaja, jonka aluetta muutos koskee. Toimituksessa käsitellään korvaukset rautatiealueen leventymisen tai muun muuttumisen johdosta aiheutuneista menetyksistä sekä muut tarpeelliset asiat. Korko korvauksille lasketaan jäljempänä 69 §:ssä säädetyn mukaisesti ratatoimituksen päättymisajankohdan mukaisena ja korvauksen arvohetki määräytyy jäljempänä 67 §:n mukaisesti myös päättymisajankohdan mukaisena.

43 a §

Puhevallasta ratatoimituksessa

Mitä tässä luvussa säädetään radanpitäjästä ratatoimituksen tai yksityistietoimituksen hakijana ja puhevallan käyttäjänä ratatoimituksessa, koskee toimivaltaista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta rataverkkoa koskevissa asioissa.

43 b §

Maantiet ratatoimituksessa

Edellä 25 b §:n mukaisessa ratasuunnitelmassa osoitetut muutokset maantiehen käsitellään ja ratkaistaan ratatoimituksessa. Rautatie- ja maantietarkoituksiin lunastetut alueet muodostetaan eri lunastusyksiköiksi. Maantietä koskevasta lunastamisesta ja korvauksista säädetään muutoin maantielain 5 luvussa.

46 §

Haltuunotto

Ratasuunnitelmassa osoitettu rautatiealue, tiealue ja muut radanpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan radanpitäjän haltuun ratatoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa määrättävänä ajankohtana. Ratasuunnitelmassa osoitetut yksityistä tietä varten tarvittavat alueet otetaan radanpitäjän haltuun tien tekemisen ajaksi. Haltuun otettaessa radanpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia ratasuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä. Tässä momentissa tarkoitettu haltuunotto voi tapahtua myös vaiheittain radanpitäjän osoituksen mukaan.

Jos haltuunotosta aiheutuu asunnon menetys, toimeentulon huonontuminen elinkeinon tai ammatin harjoittamisen vaikeutumisen vuoksi taikka muu lunastuslain 57 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, lunastustoimikunta voi asianosaisen vaatimuksesta määrätä, että haltuunotto siltä osin saa tapahtua aikaisintaan toimikunnan määräämän enintään kolmen kuukauden pituisen ajan kuluttua siitä, kun asianomaiselle määrätty ennakkokorvaus tai ensimmäisessä toimituksessa määrätty korvaus on maksettu.

Edellä 14 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa vaikutuksiltaan vähäisiksi arvioiduissa radan parantamisissa voi haltuunotto tapahtua suostumuksen perusteella. Haltuunoton jälkeen tulee radanpitäjän kuitenkin viipymättä hakea ratatoimitusta.

Jos haltuun otetulla alueella olevan omaisuuden poistamisesta tai siirtämisestä ei päästä sopimukseen, radanpitäjän on asetettava poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle kohtuullinen ja rakentamistyön kannalta sopiva määräaika, jonka päätyttyä radanpitäjä poistaa omaisuuden. Tällöin radanpitäjän on ennen omaisuuden poistamista, mikäli mahdollista, ilmoitettava siitä poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle.

Jos radanpitäjän käyttöön luovutetulta tai luovutettavalta alueelta joudutaan poistamaan tai siirtämään rakennuksia, varastoja tai laitteita taikka puita, kasvavaa satoa tai muuta kasvillisuutta, on siitä aiheutuvan vahingon tai haitan lisäksi korvattava asianomaiselle aiheutuneet poistamis- tai siirtämiskustannukset.

46 a §

Yksityisen tien luovuttaminen

Edellä 46 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksityinen tie luovutetaan tienpitäjälle radanpitäjän määräämänä ajankohtana sen jälkeen kun tieosakkaista ja tien kunnossapidon jakautumisesta osakasten kesken on ratatoimituksessa päätetty ja toimitusta koskevan muutoksenhaun estä-

mättä. Tien luovuttamiseksi voidaan tieosakkaista ja kunnossapidosta osakasten kesken määrätä ratatoimituksen kestäessä väliaikaisesti.

47 §

Lunastuksen kohteen vahvistaminen ja omistusoikeuden syntyminen rautatiealueeseen

Lunastuspäätöksessä vahvistetaan lunastuksen kohde ratasuunnitelman tai 14 §:n 2 momentissa tarkoitetun kirjallisen suostumuksen perusteella tarvittaessa radanpitäjän osoituksen mukaan. Ratasuunnitelmasta voidaan vähäisessä määrin poiketa, jos siihen on erityinen syy.

Rautatiealueeksi vahvistettu alue siirtyy radanpitäjän omistukseen lunastuspäätöksen saatua lainvoiman.

Rautatiealueesta, joka on tullut radanpitäjän omistukseen, muodostetaan lunastusyksikkö. Tällainen alue voidaan radanpitäjän suostumuksella liittää radanpitäjällä olevaan tai radanpitäjälle muodostettavaan lunastusyksikköön. Yksityisraiteen omistajalle muodostetaan muu kiinteistö.

48 §

Käyttöoikeuden perustaminen

Jos rautatie rakennetaan kiinteistön alueella tunneliin, sillalle tai padolle taikka sellaiselle alueelle, joka asemakaavassa on osoitettu maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 3 momentissa tarkoitetun rautatien liikennealueen sijasta ensisijaisesti muihin käyttötarkoituksiin, perustetaan radanpitäjälle omistusoikeuden sijasta rautatiealueeseen lunastuslain 3 §:n mukainen käyttöoikeus siten kuin ratasuunnitelmassa määrätään. Jos rautatie rakennetaan sellaisen lunastusyksikön alueelle, joka ei ole radanpitäjän omistuksessa ja jota edelleen käytetään siihen tarkoitukseen, jota varten se on lunastettu, perustetaan radanpitäjälle rautatiealueeseen lunastuslain 3 §:n mukainen käyttöoikeus.

Radanpitäjälle syntyy liitännäisalueeseen sen käyttötarkoitusta vastaava käyttöoikeus lunastuspäätöksen saatua lainvoiman.

57 §

Lunastuksen laajentaminen

Jos rautatiealueen aiheuttaman tilusten pirstoutumisen, tilusalan vähenemisen, tieoikeuksiin liittyvien muutosten, 37 tai 38 §:n mukaisen kiellon johdosta taikka muusta sellaisesta syystä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle eikä haittaa voida poistaa tai olennaisesti vähentää tilusjärjestelyillä, kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, jos tämä ei halua saada korvausta haitastaan, että radanpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan. Jos rautatien rakentamisesta muutoin aiheutuu kiinteistön tai sen osan käyttämiselle huomattavaa vahinkoa tai haittaa, on kiinteistön omistajalla oikeus vaatia korvauksen sijasta radanpitäjää lunastamaan kiinteistö tai sen osa. Radanpitäjällä on oikeus lunastaa kiinteistö tai sen osa, jos haitan- tai vahingonkorvaus olisi huomattavan suuri kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna.

Ratasuunnitelmassa voidaan osoittaa radanpitäjälle oikeus lunastaa kiinteistö tai sen osa, jos kustannukset radasta kiinteistölle tai sen osalle aiheutuvien haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi taikka uuden kulkuyhteyden järjestämiseksi rautatien katkaiseman

kulkuyhteyden sijaan olisivat huomattavan suuret kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna. Ratasuunnitelmasta tulee tällöin käydä ilmi haitallisten vaikutusten poistamisen tai vähentämisen taikka uuden kulkuyhteyden järjestämisen kustannusten suhde kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna.

Kiinteistöistä tai niiden osista, jotka lunastetaan 1 tai 2 momentin nojalla, voidaan muodostaa yksi tai useampi rautatiealueesta erillinen lunastusyksikkö noudattaen, mitä lunastuslain 49 a §:n 1 momentissa säädetään.

65 §

Muut korvaukset ja korvauksia koskeva ratatoimitus

Jos rautatiestä aiheutuu kiinteistölle muuta kuin tässä luvussa tarkoitettua vahinkoa tai haittaa, kiinteistön omistajalla on oikeus saada korvaus radanpitäjältä. Vahingon tai haitan ollessa huomattava kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, jos tämä ei halua saada korvausta menetyksestään, että radanpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan. Jollei korvauksesta tai lunastuksesta sovita, asia on ratkaistava ratatoimituksessa.

Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muulloin kuin ratatoimituksen yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta ratatoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, korvausasia on ratkaistava ratatoimituksessa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ratatoimitusta voi hakea joko radanpitäjä tai korvausta vaativa.

70 §

Riidanalaisen korvauksen tallettaminen

Jos radanpitäjä valittaa ratatoimituksessa määrätyistä korvauksista, tulee riidanalainen osa korvauksista tallettaa. Tallettamiseen sovelletaan muutoin, mitä lunastuslain 52 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 70 §:ssä säädetään.

74 §

Korvauksettomat luovutukset

Valtiolla ei ole oikeutta tässä laissa tarkoitettuun korvaukseen Liikennevirastolta. Korvaukseen oikeutettuja ovat kuitenkin valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) mukaiset liikelaitokset. Valtioneuvosto voi päättää valtion korvausoikeudesta toisin, jos tähän on erityisiä syitä.

6 luku

Rautatien ja sen liitännäisalueen lakkauttaminen

79 §

Rautatien lakkauttaminen muussa yhteydessä

Liikennevirasto voi lakkauttaa rautatien hyväksymänsä ratasuunnitelman perusteella, jos:

1) rautatietä ei enää käytetä rautatieliikenteen harjoittamiseen, radanpitoon liittyvään liikennöintiin eikä muihin liikenteen tarpeisiin;
2) rautatielle ei ole odotettavissa 1 kohdassa mainittua käyttöä;
3) rautatiellä ei ole käyttöä yksityisraiteena; ja
4) alueen saatavuus sekä kuljetustarpeet on turvattu muulla tavoin.

Lisäksi Liikennevirastovoi lakkauttaa rautatien hyväksymänsä ratasuunnitelman perusteella, jos rautatien liikenne on vähäistä eikä rautatietä ole taloudellisesti kannattavaa pitää valtion varoilla turvallisesti liikennöitävässä, 29 tai 30 §:ssä tarkoitetussa kunnossa ja alueen saavutettavuus sekä kuljetustarpeet on turvattu muulla tavoin.

Liikenneviraston tulee ennen tässä pykälässä tarkoitetun päätöksen tekemistä kuulla tarvittaessa asianomaisia ministeriöitä, maakunnan liittoja ja kuntia.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä on oikeus pidättää itselleen 1 ja 2 momentissa tarkoitettu liikennepoliittisesti merkittävä asia, joka muutoin kuuluisi Liikenneviraston ratkaistavaksi.

80 §

Rautatiealueen luovuttaminen rautatien lakkauttamisen yhteydessä

Liikennevirasto luovuttaa 78 tai 79 §:ssä tarkoitetun päätöksen perusteella rautatiealueen, jollei alueen säilyminen viraston hallinnassa ole perusteltua. Alueiden luovutuksessa menetellään siten kuin oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään.

Rautatien lakkauttamista koskevassa ratasuunnitelmassa voidaan päättää luopua rautatiealueesta korvauksetta, jos alueella on vähäinen arvo tai merkitys. Rautatiealue siirtyy siihen rajoittuviin kiinteistöihin radan raiteen tai raiteiden muodostaman alueen keskilinjaa myöten. Rajaa saadaan entisellä rautatiealueella rajankäynnissä oikoa ja suorittaa muita kiinteistöjaotuksen kannalta tarkoituksenmukaisia rajansovituksia siten, että pinta-alaltaan ja arvoltaan vähäisiä alueita vaihtuu kiinteistöjen kesken tai, jollei sopivaa vastikemaata ole, siirtyy kiinteistöstä toiseen. Rautatiealue siirtyy kuitenkin kunnan omistukseen asemakaava-alueella ja alueella, jolle kunta on päättänyt laatia asemakaavan.

Kun rautatie on lakkautettu eikä rautatiealuetta ole määrätty käytettäväksi muihin radanpidon tarpeisiin taikka kun Liikennevirasto lakkauttaa rautatiealueen käyttämisen muihin tarpeisiin, lakkaa siihen kohdistunut 48 §:n 1 momentin mukainen käyttöoikeus.

Ratasuunnitelmassa on määrättävä, mistä lukien alue lakkaa olemasta rautatie.

83 §

Liitännäisalueen lakkauttaminen

Radanpitäjä lakkauttaa liitännäisalueen, jos sitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten se on perustettu. Kun liitännäisalue lakkautetaan, lakkaa samalla siihen kohdistunut käyttöoikeus. Radanpitäjän on haettava viipymättä ratatoimitusta, kun liitännäisalue on lakkautettu.

Jos liitännäisalueen lakkauttamisesta aiheutuu jollekulle hyötyä, jota ei ole pidettävä vähäisenä, hyödynsaaja on velvollinen korvaamaan radanpitäjälle saamansa hyödyn. Jollei korvauksesta sovita, asia on ratkaistava 1 momentin mukaisessa ratatoimituksessa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään liitännäisalueesta, sovelletaan myös sellaiseen tämän lain mukaiseen liitännäisalueeseen verrattavaan alueeseen, johon radanpitäjä on lunastamalla saanut käyttöoikeuden ennen tämän lain voimaantuloa.

85 a §

Rautatiealueen osien luovuttaminen

Liikenneviraston oikeuteen luovuttaa radanpitoon tarpeetonta rautatiealuetta muulloin kuin rautatien lakkauttamisen yhteydessä sovelletaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa säädetään.

7 luku

Erinäiset säännökset

86 §

Rangaistukset

Joka
1) rikkoo 31 §:n nojalla annettua kieltoa tai määräystä taikka toimii 28 a tai 28 c §:n nojalla annetun luvan tai 40 §:n nojalla annetun poikkeamispäätöksen tai niissä olevien ehtojen vastaisesti taikka
2) tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta menettelee 21 §:n 2 momentissa taikka 37–39 §:ssä säädetyn kiellon vastaisesti,
on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, ratalain säännösten rikkomisesta sakkoon.

89 §

Tasoristeyksen ja siihen liittyvän tien sekä siltojen kunnossapito

Radanpitäjä pitää kunnossa tien ja rautatien tasoristeyksen sen kannen leveydeltä. Tienpitäjä vastaa tien talvikunnossapidosta.

Radanpitäjä asettaa ja pitää kustannuksellaan kunnossa tiellä rautatien tasoristeyksen kohdalla olevat varoituslaitteet sekä tasoristeystä ja tarvittaessa pakollista pysähtymistä osoittavat liikennemerkit, jollei kustannusvastuusta toisin sovita. Kun uusi tie rakennetaan tienpitäjän aloitteesta rautatiealueelle, tienpitäjä huolehtii kustannuksellaan varoituslaitteiden ja liikennemerkkien asettamisesta. Tienpitäjä asettaa ja pitää kustannuksellaan kunnossa rautatien tasoristeyksestä varoittavat liikennemerkit sekä tasoristeyksen lähestymismerkit.

Tien ja rautatien risteyssiltojen kunnossapidosta vastaa se väylänpitäjä, jonka vastuulla oleva väylä ylittää toisen väylän, jollei toisin sovita. Tien ja rautatien yhteisten siltojen kunnossapidosta osapuolet sopivat keskenään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen liikenteen ohjauslaitteiden asettamiseen ei tarvita tieliikennelain 51 §:n 2 momentin mukaista kunnan suostumusta.

89 a §

Eräät vahingonkorvausasiat

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käsittelee ja ratkaisee rataverkolla rautatieliikenteen palvelualueilla tapahtuneisiin esine- ja varallisuusvahinkoihin liittyvät korvausvaatimukset.

92 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Radanpitäjän päätöksestä 18 §:n 4 momentissa ja 2 a luvussa tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu tasoristeys sijaitsee, sekä 40 ja 41 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu kiinteistö sijaitsee.

Hallinto-oikeuden päätökseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymistä koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

Rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä tai säätiöllä on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhteisön tai säätiön toiminta-alueelle.

Yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätöstä koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Muutoksenhausta ratatoimituksessa tehtyyn päätökseen säädetään 77 §:ssä.

94 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Yleis- tai ratasuunnitelman hyväksymistä taikka niiden voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

Radanpitäjän päätöksessä, joka koskee teettämis- tai keskeyttämisuhan asettamista 28 b §:n 3 momentin perusteella taikka päätöksessä, jonka radanpitäjä antaa 18 §:n 4 momentin tai 41 §:n 2 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta.

95 §

Kuuluttaminen

Milloin tämän lain nojalla on julkaistava kuulutus, määräys, kielto tai muu asia tiedoksi eikä tiedoksi antamisen tavasta ole erikseen säädetty, on asiasta tiedotettava kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan asianomaisen kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkipanosta, mikä on kuulutuksessa ja ilmoituksessa todettava.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa liikenne- ja viestintäministeriössä vireillä olevat ratasuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskevat asiat sekä Liikennevirastossa vireillä olevat 89 a §:ssä tarkoitetut vahingonkorvausasiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Yleis- ja ratasuunnitelmat, joiden laatiminen on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan. Suunnitelmien hyväksymiseen sovelletaan kuitenkin tämän lain 28 §:ää.

Tätä lakia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa hyväksyttyjen ratasuunnitelmien voimassaoloajan pidentämiseen erityisistä syistä 26 §:n 4 momentin mukaisesti.

Tätä lakia sovelletaan niihin ennen tämän lain voimaantuloa aloitetuissa ratatoimituksissa ratkaistaviin kysymyksiin, jotka otetaan tämän lain voimaantulon jälkeen toimituksessa ratkaistaviksi. Tämän lain 43 a §:ää sovelletaan kuitenkin vain niihin rata- ja yksityistietoimituksiin, joita koskeva hakemus tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tätä lakia sovelletaan myös tämän lain voimaantullessa Liikennevirastossa vireillä oleviin tasoristeyslupaa ja maastoajoneuvon ylityslupaa koskeviin hakemuksiin.

3.

Laki

tieliikennelain 51 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tieliikennelain (267/1981) 51 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 117/1992 ja 1291/2009 seuraavasti:

51 §

Liikenteen ohjauslaitteen asettaminen

Liikenteen ohjauslaitteen asettaa maantielle tienpitoviranomainen. Kunta asettaa liikenteen ohjauslaitteen kadulle, rakennuskaavatielle, torille ja muulle vastaavanlaiselle liikennealueelle. Ennen pysyväksi tarkoitetun liikenteen ohjauslaitteen asettamista kunnan on varattava poliisille tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa.

Muulle kuin 1 momentissa tarkoitetulle tielle liikenteen ohjauslaitteen asettaa tienpitäjä saatuaan siihen kunnan suostumuksen, jota ei kuitenkaan saa ilman pätevää syytä evätä. Suostumusta ei tarvita tien kunnon taikka tiellä tai sen vieressä tehtävän työn vuoksi tarpeellisten tilapäisten liikennemerkkien asettamiseen.

Taajamaa osoittavan liikennemerkin käyttämisestä päättää kunta kuultuaan maanteiden osalta tienpitoviranomaista. Sanotun liikennemerkin asettaa maantielle tienpitoviranomainen, muulle tielle kunta.

Liikenteen ohjauslaitteiden asettamisesta rautatien tasoristeykseen säädetään ratalain (110/2007) 89 §:n 2 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain 86 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 86 a §, sellaisena kuin se on laissa 504/2005 seuraavasti:

86 a §

Maantien muuttaminen kaduksi

Asemakaavassa kaduksi osoitettu maantie muuttuu kadunpitopäätöksellä kaduksi. Maantie lakkaa, kun kadunpitopäätös on tehty.

Asemakaavassa muuksi kuin kaduksi osoitettu maantie lakkaa, kun sen liikennettä välittämään tarkoitetun kadun rakentamista tai parantamista koskeva kadunpitopäätös on tehty.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut kadunpitopäätökset tulee tehdä tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina ottaen huomioon kunnossapidon vaatimukset ja maankäytön sekä tie- ja katuverkon toteutuminen.

Maantien lakatessa 1 ja 2 momentin perusteella lakkaa samalla tienpitäjän oikeus maantien tiealueeseen.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanoa edellyttäviin toimenpiteisiin.

_____

Helsingissä päivänä kuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner

1.

Laki

maantielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maantielain (503/2005) 10, 11, 17, 23, 24, 31, 32, 34, 36–38, 40, 42, 46, 52, 56, 63, 67, 74, 80, 83, 84, 89–91, 95, 99, 101, 103, 105, 107 ja 108 §, sellaisina kuin niistä ovat 11 § laeissa 1242/2009 ja 446/2012, 17, 31, 52, 101 ja 107 § osaksi laissa 1242/2009, 42 § laissa 328/2013, 99 § laissa 1242/2009 ja 105 § laissa 999/2015, sekä

lisätään 22 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 32 a, 42 a, 42 b, 53 a ja 56 a §, 73 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 95 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 luku	1 luku
Yleiset säännökset	**Yleiset säännökset**
10 §	10 §
Tienpitäjä ja tienpidon kustannukset	*Tienpitäjä ja tienpidon kustannukset*
Tienpitäjänä on valtio, joka vastaa tienpidosta ja sen kustannuksista sekä käyttää tienpitoa varten saatuja oikeuksia.	Tienpitäjänä on valtio, joka vastaa tienpidosta ja sen kustannuksista sekä käyttää tienpitoa varten saatuja oikeuksia. *Liikennevirasto toimii tässä asiassa vastuuviranomaisena.*
Erityisestä syystä, kuten jos tienpidosta huolehditaan laadultaan tai laajuudeltaan korkeampiluokkaisena kuin yleisen liikenteen taikka tien ympäristöön sovittamisen tarve edellyttää, voi muukin kuin tienpitäjä sopimuksen mukaisesti osallistua tienpidon kustannuksiin tai ottaa huolehtiakseen jostain tienpitoon liittyvästä toimenpiteestä.	Erityisestä syystä, kuten jos tienpidosta huolehditaan laadultaan tai laajuudeltaan korkeampiluokkaisena kuin yleisen liikenteen *tai* tien ympäristöön sovittamisen tarve edellyttää *taikka jos tienpidosta aiheutuu merkittäviä maankäyttö- tai kaavoitushyötyjä tai jos jokin tietty taho erityisesti hyötyy tehtävistä toimenpiteistä*, voi muukin kuin tienpitäjä sopimuksen mukaisesti osallistua tienpidon kustannuksiin tai ottaa huolehtiakseen jostakin tienpitoon liittyvästä toimenpiteestä.

11 §

Tienpitoviranomainen

Tienpitoviranomaisena toimii toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää jokin muu valtion viranomainen kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tienpitoviranomaiseksi, jos sitä tienpidon kannalta on pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Liikennevirasto on tieinfrastruktuurin turvallisuuden hallinnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/96/EY (tieturvallisuusdirektiivi) 2 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen organisaatio ja Euroopan laajuisen tieverkon tunnelien turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/54/EY 4 artiklassa tarkoitettu hallintoviranomainen.

11 §

Tienpitoviranomainen

Tienpitoviranomaisena toimii Liikennevirasto siten kuin tässä laissa erikseen säädetään. Liikennevirasto vastaa maantieverkosta ja sen kustannuksista sekä käyttää tienpitoa varten saatuja oikeuksia. Muutoin tienpitoviranomaisena toimii toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää jokin muu valtion viranomainen kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tienpitoviranomaiseksi, jos sitä tienpidon kannalta on pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Liikennevirasto on tieinfrastruktuurin turvallisuuden hallinnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/96/EY (tieturvallisuusdirektiivi) 2 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen organisaatio ja Euroopan laajuisen tieverkon tunnelien turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/54/EY 4 artiklassa tarkoitettu hallintoviranomainen.

2 luku

Maantien suunnittelu

17 §

Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa maantien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleis- tai tiesuunnitelman laatimiseksi.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

2 luku

Maantien suunnittelu

17 §

Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa maantien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleis- tai tiesuunnitelman laatimiseksi.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sitä puoltaa. *Tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.*	sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. Yleissuunnitelmaa *tai tiesuunnitelmaa* ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sitä puoltaa. *Tiesuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeusvälittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.*
Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan maantie suunnitella, jos tien luonne huomioon ottaen tien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan ja maakunnan liiton kanssa.	Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan maantie suunnitella, jos tien luonne huomioon ottaen tien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan ja maakunnan liiton kanssa.
Yleis- ja tiesuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, mitä luonnonsuojelulaissa (1096/1996) ja sen nojalla säädetään.	Yleis- ja tiesuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, mitä luonnonsuojelulaissa (1096/1996) ja sen nojalla säädetään.
Tien suunnittelun tulee tarpeen mukaan perustua lisäksi liikennejärjestelmän kehittämistä koskevaan suunnitteluun.	Tien suunnittelun tulee tarpeen mukaan perustua lisäksi liikennejärjestelmän kehittämistä koskevaan suunnitteluun.
22 §	22 §
Tiesuunnitelman sisältö	*Tiesuunnitelman sisältö*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Lisätään uusi 3 mom.	Tiesuunnitelmassa voidaan jäljempänä 45 §:n 1 momentissa tarkoitettu näkemäalue osoittaa tiealueeksi, jos liikenneturvallisuuden katsotaan sitä vaativan.
23 §	23 §
Liitännäisalueet ja tietyötä varten tarvittavat erityiset oikeudet	*Liitännäisalueet ja tietyötä varten tarvittavat erityiset oikeudet*
Tiesuunnitelmasta tulee käydä ilmi liitännäisalueet ja niiden käyttämiseen tarvittavat tieyhteydet.	Tiesuunnitelmasta tulee käydä ilmi liitännäisalueet ja niiden käyttämiseen tarvittavat tieyhteydet.
Jos maantien rakentamisen ajaksi on tarpeen tietyötä varten perustaa oikeus tienpitoaineen ottamiseen rajoitettuun määrään, tietyössä irrotettavien maa-ainesten läjittämi-	Jos maantien rakentamisen ajaksi on tarpeen tietyötä varten perustaa oikeus tienpitoaineen ottamiseen rajoitettuun määrään, tietyössä irrotettavien maa-ainesten *pysyvään*

seen taikka alueen käyttämiseen tilapäisenä kulkutienä, varasto- tai muuna sellaisena alueena taikka oikeus tienpitoa varten tarvittavan yksityisen tien käyttöön tai tekemiseen, voidaan tästä määrätä tiesuunnitelmassa, jossa on osoitettava tarkoitukseen tarvittava alue tai tie.

24 §

Yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä laskuojat tiesuunnitelmassa

Maantien liikenneturvallisuuden ja välityskyvyn edistämiseksi voidaan tiesuunnitelmassa antaa määräyksiä tai kieltoja yksityisten teiden liittämisestä maantiehen sekä sille johtavien liittymien käyttämisestä. Tässä tarkoitettuja määräyksiä tai kieltoja voidaan antaa myös sellaisista liittymistä, joita käytetään yksinomaan maa- tai metsätalousajoon (maatalousliittymä).

Jos tiesuunnitelmassa kielletään käyttämästä ennestään olevaa yksityisen tien liittymää tai maatalousliittymää, on uuden kulkuyhteyden järjestämisestä määrättävä tiesuunnitelmassa, jolloin voidaan määrätä tienpitoviranomaisen kustannuksella tehtäväksi tarpeen mukaan yksityinen tie tai liittymä taikka perustettavaksi oikeus ennestään olevaan yksityiseen tiehen taikka maantienä lakkautettuun tai lakkaavaan tiehen tai tieosaan.

Jos tie- tai liitännäisalueen kuivattamiseksi on tarpeen perustaa oikeus laskuojan pitämiseen toisen maalla tai oikeus johtaa kuivatusvettä toisen ojaan tai puroon, on tästä määrättävä tiesuunnitelmassa, jossa on osoitettava laskuojaksi tarvittava alue. Laskuojasta on muutoin voimassa, mitä vesilaissa (264/1961) säädetään ojituksesta.

31 §

Suunnitelmien voimassaoloaika

Tiesuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleissuunnitelma on saanut lainvoiman. Muuten yleissuunnitelman hyväksymispäätös rauke-

tai tilapäiseen sijoittamiseen taikka alueen käyttämiseen tilapäisenä kulkutienä, varasto- tai muuna sellaisena alueena taikka oikeus *työssä tarvittavan* yksityisen tien käyttöön tai tekemiseen, voidaan tästä määrätä tiesuunnitelmassa, jossa on osoitettava tarkoitukseen tarvittava alue tai tie.

24 §

Yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä laskuojat tiesuunnitelmassa

Maantien liikenneturvallisuuden ja välityskyvyn edistämiseksi voidaan tiesuunnitelmassa antaa määräyksiä tai kieltoja yksityisten teiden liittämisestä maantiehen sekä sille johtavien liittymien käyttämisestä. Tässä tarkoitettuja määräyksiä tai kieltoja voidaan antaa myös sellaisista liittymistä, joita käytetään yksinomaan maa- tai metsätalousajoon (maatalousliittymä).

Jos tiesuunnitelmassa kielletään käyttämästä ennestään olevaa yksityisen tien liittymää tai maatalousliittymää, on uuden kulkuyhteyden järjestämisestä määrättävä tiesuunnitelmassa, jolloin voidaan määrätä tienpitoviranomaisen kustannuksella tehtäväksi tarpeen mukaan yksityinen tie tai liittymä taikka perustettavaksi oikeus ennestään olevaan yksityiseen tiehen taikka maantienä lakkautettuun tai lakkaavaan tiehen tai tieosaan. Jos tie- tai liitännäisalueen kuivattamiseksi on tarpeen perustaa oikeus laskuojan pitämiseen toisen maalla tai oikeus johtaa kuivatusvettä toisen ojaan tai puroon, on tästä määrättävä tiesuunnitelmassa, jossa on osoitettava laskuojaksi tarvittava alue. Laskuojaan sovelletaan muutoin, mitä vesilaissa *(587/2011)* säädetään ojituksesta.

31 §

Suunnitelmien voimassaoloaika

Tiesuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleissuunnitelma on saanut lainvoiman. Muuten yleissuunnitelman hyväksymispäätös rauke-

aa. Tiesuunnitelman laatimisen katsotaan alkaneen, kun siitä on ilmoitettu 16 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa myös siltä osin kuin sen perusteella laadittu tiesuunnitelma on hyväksytty ja hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

Päätös tiesuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos tietyötä ei ole aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona tiesuunnitelma on saanut lainvoiman. Liikennevirasto voi pidentää määräaikaa enintään neljällä vuodella ja erityisistä syistä liikenne- ja viestintäministeriö sen lisäksi yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksolla. Tietyö katsotaan alkaneeksi, kun tietarkoituksiin tarvittava alue on otettu tienpitäjän haltuun 56 §:n mukaisesti.

aa. *Liikennevirasto voi pidentää yleissuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella, jos 17 ja 19 §:ssä säädetyt edellytykset edelleen täyttyvät.* Tiesuunnitelman laatimisen katsotaan alkaneeksi, kun siitä on ilmoitettu 16 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa myös siltä osin kuin sen perusteella laadittu tiesuunnitelma on hyväksytty ja hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

Päätös tiesuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos tietyötä ei ole *osaksikaan* aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona tiesuunnitelma on saanut lainvoiman. Liikennevirasto voi pidentää määräaikaa enintään neljällä vuodella ja erityisistä syistä sen lisäksi yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksolla. *Määräaikaa voidaan pidentää vain, jos tiesuunnitelma edelleen täyttää 17 ja 22 §:ssä säädetyt edellytykset.* Tietyö katsotaan alkaneeksi, kun tietarkoituksiin tarvittava alue on otettu tienpitäjän haltuun 56 §:n mukaisesti.

32 §

Seuranta

Tienpitoviranomaisen tulee järjestelmällisesti seurata, miten tiehankkeen arvioidut ja muut vaikutukset ovat toteutuneet, ja käyttää hyväksi seurannan tuloksia hankkeiden vaikutusarvioinnissa ja suunnitteluratkaisujen valinnassa.

32 §

Seuranta

Liikenneviraston tulee järjestelmällisesti seurata, miten tiehankkeen arvioidut ja muut vaikutukset ovat toteutuneet, ja käyttää hyväksi seurannan tuloksia hankkeiden vaikutusarvioinnissa ja suunnitteluratkaisujen valinnassa.

Lisätään uusi 32 a §

32 a §

Radat tien suunnittelussa

Maantien rakentamisesta aiheutuvat muutokset rautatiehen voidaan osoittaa maantien rakentamista koskevassa suunnitelmassa.

3 luku

Maantien kunnossapito, väliaikaiset liikennejärjestelyt sekä liittymät ja maantiehen kohdistuvat muut toimenpiteet

34 §

Rajoitettu kunnossapito

Erityisestä syystä tienpitoviranomainen voi päättää, että jotain maantietä tai maantienosaa ei pidetä 33 §:ssä tarkoitetussa kunnossa. Tällainen tie tai tienosa suljetaan yleiseltä liikenteeltä ja sulkeminen osoitetaan liikennemerkillä.

Tienpitoviranomainen voi päättää, että osa määrätystä maantiehen kuuluvasta jalkakäytävästä tai pyörätiestä taikka yhdistetystä tai rinnakkaisesta pyörätiestä ja jalkakäytävästä pidetään kunnossa ilman liukkauden torjuntaa.

36 §

Tilapäinen kulkutie

Jos maantien sortumisen vuoksi tai muusta yllättävästä syystä taikka poikkeuksellisten luonnonolosuhteiden johdosta liikenne tiellä estyy, tienpitoviranomaisella on oikeus järjestää toisen maalle tilapäinen kulkutie esteen poistamisen ajaksi. Ennen kulkutien järjestämistä on asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle, mikäli mahdollista, varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Lisätään uusi 2 mom.

3 luku

Maantien kunnossapito, väliaikaiset liikennejärjestelyt sekä liittymät ja maantiehen kohdistuvat muut toimenpiteet

34 §

Rajoitettu kunnossapito

Erityisestä syystä tienpitoviranomainen voi päättää, että jotain maantietä tai maantienosaa ei pidetä 33 §:ssä tarkoitetussa kunnossa. Tällainen tie tai tienosa suljetaan yleiseltä liikenteeltä ja sulkeminen osoitetaan liikennemerkillä. *Tarvittaessa tien tai tienosan sulkemisesta on ilmoitettava kuuluttamalla.*

Tienpitoviranomainen voi päättää, että osa määrätystä maantiehen kuuluvasta jalkakäytävästä tai pyörätiestä taikka yhdistetystä tai rinnakkaisesta pyörätiestä ja jalkakäytävästä pidetään kunnossa ilman liukkauden torjuntaa.

36 §

Tilapäinen kulkutie

Jos *tietyön taikka maantien tai siihen kuuluvan rakennelman sortumisen tai sortumisen vaaran vuoksi tai muusta sellaisesta* syystä taikka poikkeuksellisten luonnonolosuhteiden johdosta liikenne tiellä estyy tai sitä joudutaan rajoittamaan, tienpitoviranomaisella on oikeus järjestää toisen maalle tilapäinen kulkutie esteen tai rajoituksen poistamisen ajaksi. Ennen kulkutien järjestämistä on asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle, mikäli mahdollista, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. *Tässä momentissa tarkoitetun kulkutien kunnossapidosta on soveltuvin osin voimassa, mitä 33 §:ssä säädetään.*

Liikenneonnettomuuden tai muun vastaa-

van syyn estäessä maantien liikenteen voi tieliikennelain (267/1981) 49 §:ssä tarkoitettu liikenteen ohjaaja järjestää toisen maalle tilapäisen kulkutien esteen poistamisen ajaksi.

37 §

Liittyminen maantiehen

Edellä 24 §:n 1 momentissa mainitun kiellon tai määräyksen estämättä tienpitoviranomainen voi antaa luvan yksityisen tien liittämiseen kiellon alaiseen maantiehen taikka kielletyn liittymän käyttämiseen tai liittymän käyttötarkoituksen muuttamiseen, jos kiinteistön tarkoituksenmukainen käyttö sitä vaatii eikä liittymästä eikä sen käyttämisestä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Jos kiinteistölle on tarpeen maatalousliittymä, on lupa sen tekemiseksi tässä momentissa mainittuun tiehen myönnettävä, jos liittymä ja sen sijainti on sellainen, ettei liikenneturvallisuus sen takia vaarannu. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Lupa yksityisen tien liittämiseksi muuhun kuin 1 momentissa mainittuun maantiehen on myönnettävä, jos liittymä on tarpeen kiinteistön käyttämiseksi ja liittymä sekä sen sijainti on sellainen, ettei liikenneturvallisuus liittymän eikä sen käyttämisen takia vaarannu. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Tässä momentissa mainittuun tiehen saa tehdä tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan maatalousliittymän, jollei siitä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Tällaisen maatalousliittymän tekemisestä on hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä ilmoitettava tienpitoviranomaiselle.

Jos maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitetun moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden perustamiseksi on maantien ylittämistä varten järjestettävä tiealueelle ylityskohta, voi tienpitoviranomainen myöntää luvan toimenpiteen suorittamiseen, jos ylityskohdasta ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle eikä haittaa tienpidolle. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Mitä 1–3 momentissa säädetään, ei koske moottori- eikä moottoriliikenneteitä eikä 4 §:n 3 momentin perusteella määrättyjä val-

37 §

Liittyminen maantiehen

Edellä 24 §:n 1 momentissa *tarkoitetun* kiellon tai määräyksen estämättä tienpitoviranomainen voi antaa luvan yksityisen tien liittämiseen kiellon alaiseen maantiehen taikka kielletyn liittymän käyttämiseen tai liittymän käyttötarkoituksen muuttamiseen, jos kiinteistön tarkoituksenmukainen käyttö sitä vaatii eikä liittymästä eikä sen käyttämisestä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Jos kiinteistölle on tarpeen maatalousliittymä, on lupa sen tekemiseksi tässä momentissa tarkoitettuun tiehen myönnettävä, jos liittymä ja sen sijainti on sellainen, ettei liikenneturvallisuus sen takia vaarannu. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Lupa yksityisen tien liittämiseksi muuhun kuin 1 momentissa *tarkoitettuun* maantiehen on myönnettävä, jos liittymä on tarpeen kiinteistön käyttämiseksi ja liittymä sekä sen sijainti on sellainen, ettei liikenneturvallisuus liittymän eikä sen käyttämisen takia vaarannu. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Tässä momentissa *tarkoitettuun* tiehen saa tehdä tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan maatalousliittymän, jollei siitä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Tällaisen maatalousliittymän tekemisestä on hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä ilmoitettava tienpitoviranomaiselle.

Jos maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitetun moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden perustamiseksi on maantien ylittämistä varten järjestettävä tiealueelle ylityskohta, voi tienpitoviranomainen myöntää luvan toimenpiteen suorittamiseen, jos ylityskohdasta ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle eikä haittaa tienpidolle. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Mitä 1 - 3 momentissa säädetään, ei koske moottori- eikä moottoriliikenneteitä eikä 4 §:n 3 *momentissa tarkoitettuja* valtakunnal-

takunnallisesti merkittäviä runkoteitä, joille pääsystä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa.

lisesti merkittäviä runkoteitä, joille pääsystä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa. *Erityisistä syistä tienpitoviranomainen voi myöntää runkotiehen 1 momentin mukaisen liittymäluvan tai 3 momentin mukaisen luvan ylityskohdan järjestämiseksi.*

38 §

Liittymän ja ylityskohdan tekeminen, kunnossapito ja muuttaminen

Yksityisen tien pitäjä ja maatalousliittymän haltija on velvollinen tekemään liittymänsä ja pitämään sen kunnossa tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan sillä tavoin, ettei siitä ole vaaraa liikenteelle eikä haittaa maantien kunnossapidolle.

Jos ennestään olevan yksityisen tien liittymän tai maatalousliittymän muuttuneen käytön johdosta aiheutuu vaaraa liikenteelle tai haittaa maantien kunnossapidolle, yksityisen tien pitäjä tai maatalousliittymän haltija on velvollinen tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan muuttamaan liittymän sellaiseksi, että siitä aiheutuva vaara tai haitta poistuu taikka vähenee, sekä hakemaan tarpeen vaatiessa uutta liittymälupaa. Jos yksityisen tien pitäjä tai maatalousliittymän haltija laiminlyö velvollisuutensa, voi tienpitoviranomainen päättää tehdä mainitut työt siihen velvollisen kustannuksella.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden pitäjää maantien ylityskohdan osalta.

Lisätään uusi 4 mom.

38 §

Liittymän ja ylityskohdan tekeminen, kunnossapito ja muuttaminen

Yksityisen tien pitäjä ja maatalousliittymän haltija on velvollinen tekemään liittymänsä ja pitämään sen kunnossa tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan sillä tavoin, ettei siitä ole vaaraa liikenteelle eikä haittaa maantien kunnossapidolle.

Jos ennestään olevan yksityisen tien liittymän tai maatalousliittymän *lisääntyneen tai* muuttuneen käytön johdosta aiheutuu vaaraa liikenteelle tai haittaa maantien kunnossapidolle, yksityisen tien pitäjä tai maatalousliittymän haltija on velvollinen *kustannuksellaan* tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan *tekemään liittymään tai liittymäalueelle sellaiset muutokset, että liittymästä* aiheutuva vaara tai haitta poistuu taikka vähenee, sekä hakemaan tarpeen vaatiessa uutta liittymälupaa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden pitäjää maantien ylityskohdan osalta.

Jos 1 - 3 momentin nojalla velvoitettu laiminlyö velvollisuutensa, tienpitoviranomainen voi teettää vaaditut toimenpiteet laiminlyöjän kustannuksella tai keskeyttää rakennustyön siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

40 §

Liittymän poistaminen

Maantien rakentamisen yhteydessä tienpitoviranomainen poistaa kustannuksellaan tie-

40 §

Liittymän poistaminen

Maantien rakentamisen yhteydessä tienpitoviranomainen poistaa kustannuksellaan tie-

suunnitelmassa kielletyn liittymän tai estää sen käytön, kun hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on järjestetty.

Tienpitoviranomainen voi *päättää* poistaa kustannuksellaan asemakaavan vastaisen liittymän tai estää sen käytön, jos hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on järjestetty. Ennen päätöksen tekemistä on asianomaiselle kiinteistön omistajalle tai haltijalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi ja, jos liittymää käytetään yleisesti liikenteeseen, tulee asiasta kuuluttaa.

42 §

Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Tiealueeseen kohdistuvaan työhön sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle on oltava tienpitoviranomaisen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden sijoittamista koskeva lupa on kuitenkin myönnettävä, jos sijoittamisesta ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle.

Luvan saaja on velvollinen suorittamaan 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ja pitämään rakenteen, rakennelman ja laitteen kunnossa tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaisesti. Luvan saaja on velvollinen kustannuksellaan tekemään tienpitoviranomaisen vaatimat muutokset taikka siirtämään tai poistamaan rakenteen, rakennelman tai laitteen, jos sen käyttämisestä aiheutuu 1 momentissa tarkoitettua vaaraa tai haittaa.

Jos muussa laissa säädetystä johtuen lupa ei ole tarpeen, on toimenpiteestä, hyvissä ajoin ennen siihen ryhtymistä, ilmoitettava tienpitoviranomaiselle.

(Lisätään uusi 4 mom.)

suunnitelmassa kielletyn liittymän tai estää sen käytön, kun hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on järjestetty.

Tienpitoviranomainen voi poistaa kustannuksellaan asemakaavan vastaisen liittymän tai estää sen käytön, jos hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on järjestetty. Ennen *toimenpiteeseen ryhtymistä* on asianomaiselle kiinteistön omistajalle tai haltijalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi ja, jos liittymää käytetään yleisesti liikenteeseen, tulee asiasta kuuluttaa.

42 §

Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Tiealueeseen kohdistuvaan työhön sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle on oltava tienpitoviranomaisen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden sijoittamista koskeva lupa on kuitenkin myönnettävä, jos sijoittamisesta ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. *Lupaa ei kuitenkaan vaadita 52 §:n 1, 2 tai 4 momentissa tarkoitetun mainoksen tai ilmoituksen sijoittamiseen tiealueelle.*

Luvan saaja on velvollinen suorittamaan 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ja pitämään rakenteen, rakennelman ja laitteen kunnossa tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaisesti. Luvan saaja on velvollinen kustannuksellaan tekemään tienpitoviranomaisen vaatimat muutokset taikka siirtämään tai poistamaan rakenteen, rakennelman tai laitteen, jos sen käyttämisestä aiheutuu 1 momentissa tarkoitettua vaaraa tai haittaa.

Jos muussa laissa säädetystä johtuen lupa ei ole tarpeen, on toimenpiteestä, hyvissä ajoin ennen siihen ryhtymistä, ilmoitettava tienpitoviranomaiselle.

Jollei 1 tai 3 momentista taikka 8 §:n 1 momentista tai 42 a §:n 1 momentista muuta

johdu, edellyttää tiealueen ja sillä olevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden käyttäminen muihin kuin maantietarkoituksiin tienpitoviranomaisen lupaa.

(Lisätään uusi 5 mom.)

Liikennevirasto voi antaa tarkempia määräyksiä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta sekä työn aikaisista järjestelyistä.

42 a §

Lisätään uusi 42 a §

Tiettyjen kaapeleiden sijoittaminen tiealueelle

Sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamiseen tiealueelle ei tarvita 42 §:n 1 momentin mukaista lupaa vaan ilmoitus, kun kyse on:

1) maantien tai siihen kuuluvan kevyenliikenteenväylän alituksesta

2) tien pituussuuntaiseen kaapeliin tehtävästä jatkoksesta tai siihen liittyvästä poikittaissuuntaisesta kaapelista tiealueen ulkopuolelle tai maantien alitse

3) maantien tai siihen kuuluvan kevyenliikenteenväylän ylityksestä ilmajohdoilla

4) maantien varressa tiealueen ulkopuolelle asennettavasta tien pituussuuntaisesta ilmajohdosta, jonka johtoalue ulottuu tiealueelle

5) laajakaistahankkeiden uusista asiakasliittymistä, kun liittymä on hankittu vasta rakennustyön aikana

6) tien pituussuuntaisesta kaapeloinnista, kun kaapelia asennetaan tien pituussuuntaisesti yksinomaan olemassa olevaan putkitukseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava tienpitoviranomaiselle. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys kaapelin omistajasta, sijoittamispaikasta, sijoittamispaikan olosuhteista ja perustiedoista, työn toteuttamistavasta ja toteuttajasta, työn aikaisista liikennejärjestelyistä sekä toimenpiteen suunnitellusta aloituspäivästä. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 21 päivää ennen toimenpiteen suunniteltua aloituspäivää.

Tienpitoviranomainen voi ilmoituksen saatuaan, ennen ilmoitettua aloituspäivää kieltää toimenpiteen toteuttamisen, jos se harkitsee, että kaapelin sijoittaminen aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai vähäistä suurem-

paa haittaa tienpidolle. Suunniteltua toimenpidettä ei saa aloittaa ennen ilmoitettua aloituspäivää.

Liikennevirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä, 1 momentissa tarkoitettujen sähkö- ja telekaapeleiden teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta sekä työn aikaisista järjestelyistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen kaapeleiden sijoittamiseen tarvitaan kuitenkin 42 §:n 1 momentin mukainen lupa, kun:

1) toimenpide kohdistuu moottori- tai moottoriliikennetien tiealueeseen,

2) toimenpide kohdistuu alueeseen, jossa on pohjavesisuojaus,

3) toimenpide kohdistuu alueeseen, jossa tierakenne on tehty louheesta tai

4) tiealueen alituksen etäisyys alikulkusillan, putkisillan tai rummun rakenteesta on vähemmän kuin viisi metriä tai muun sillan rakenteesta vähemmän kuin 25 metriä.

Kaapeleiden sijoittamisesta ilmoitetaan Viestintävirastolle siten kuin verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölaissa (xx/2016) säädetään.

Lisätään uusi 42 b §

42 b §

Siirtovelvoite

Jos tien siirtäminen, parantaminen tai muu tienpito edellyttää tiealueelle sijoitetun rakenteen, rakennelman tai laitteen suojaamista, siirtämistä tai poistamista, rakenteen, laitteen tai rakennelman omistaja vastaa toimenpiteen kustannuksista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimenpide on tehtävä sähkö- ja telekaapeleiden osalta 3-6 kuukauden kuluessa ja muiden tiealueella sijaitsevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden osalta 6-12 kuukauden kuluessa tienpitäjän tai tienpitoviranomaisen ilmoituksesta.

Tienpitoviranomainen vastaa kuitenkin siirto-, suojaamis- ja poistamiskustannuksista, kun kohde on alun perin sijoitettu tiealueen ulkopuolelle tai tienpitoviranomainen ei ole ottanut huomioon lupaa tai ilmoitusta käsitel-

täessä asian käsittelyvuonna tai viisi vuotta sen jälkeen tulevaa muuta kuin pistemäistä tienpitotyötä, joka edellyttää kohteen siirtoa. Siirtokustannusten korvaamisessa otetaan huomioon siirrettävän kohteen ikä ja korvaavan johdon tuoma kapasiteetin lisäys.

Liikennevirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1-3 momentin toteuttamisesta.

4 luku

Maantiealueen ulkopuolisia alueita koskevat maankäyttörajoitukset

46 §

Rakennelmat ja laitteet tiealueen ulkopuolella

Maantien suoja- ja näkemäalueella ei saa pitää sellaista varastoa, aitaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä aiheutuu vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle.

Lisätään uusi 2 mom.

52 §

Tienvarsimainonta ja -ilmoittelu

Asemakaava-alueen ulkopuolella sekä asemakaava-alueella maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 4 momentin mukaisella liikennealueella on kielletty maantien käyttäjille tarkoitettujen ulkomainosten asettaminen. Tienpitoviranomainen voi myöntää poikkeuksen tästä kiellosta, jos sitä on pidettävä liikenteen opastuksen tai matkailun kannalta tai muusta sellaisesta syystä tarpeellisena.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kielto ei koske kokous-, tiedotus-, huvi- tai muuta sellaista tilaisuutta taikka vaaleja tai kansanäänestystä koskevaa ilmoittelua eikä rakennuksessa ja sen läheisyydessä tapahtuvaa ilmoit-

4 luku

Maantiealueen ulkopuolisia alueita koskevat maankäyttörajoitukset

46 §

Rakennelmat ja laitteet sekä toimenpiderajoitukset tiealueen ulkopuolella

Maantien suoja- ja näkemäalueella ei saa pitää sellaista varastoa, aitaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä *voi aiheutua* vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle.

Maantien suoja- ja näkemäalueella ei saa muuttaa maanpinnan muotoa eikä tehdä ojitusta tai muuta kaivutyötä siten, että muutoksesta voi aiheutua vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle.

52 §

Tienvarsimainonta ja -ilmoittelu

Maantien käyttäjille tarkoitettu mainos tai ilmoitus on laadittava ja sijoitettava siten, että se ei vaaranna liikenneturvallisuutta.

Pykälän 1 momentissa tarkoitetun mainoksen tai ilmoituksen asettamisesta asemakaava-alueen ulkopuolelle sekä asemakaava-alueella maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 4 momentin mukaiselle liikennealueelle on

telua paikalla harjoitettavasta toiminnasta ja siellä myytävistä tuotteista. Tällaisia tilaisuuksia koskevat ilmoitukset ja mainokset saa asettaa paikalleen aikaisintaan kuukautta ennen asianomaista tilaisuutta, ja ne on poistettava viikon kuluessa siitä, kun tilaisuus on pidetty.

Mainos ja ilmoitus on laadittava ja sijoitettava siten, että se sopeutuu mahdollisimman hyvin ympäristöön. Ennen mainoksen asettamista koskevan asian ratkaisemista tienpitoviranomaisen on pyydettävä kunnan lausunto, ellei lausunnon pyytäminen ole ilmeisen tarpeetonta. Jos tienpitoviranomainen on muu kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, myös keskukselta on pyydettävä lausunto.

ilmoitettava tienpitoviranomaiselle. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys mainoksesta tai ilmoituksesta ja sen sijoittamispaikasta sekä selvitys maanomistajan tai -haltijan suostumuksesta sen pystyttämiseen.

Tienpitoviranomainen voi 30 päivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta kieltää mainoksen tai ilmoituksen asettamisen, jos se harkitsee, että asettaminen vaarantaisi liikenneturvallisuutta. Mainosta tai ilmoitusta ei saa asettaa ennen tämän määräajan umpeutumista. Tienpitoviranomainen voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia mainoksen tai ilmoituksen asettamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin.

Lisätään uusi 4 mom.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus ei koske tilapäiseen kokous-, tiedotus-, huvi-, hää- tai muuta sellaista tilaisuutta taikka vaaleja tai kansanäänestystä koskevaa ilmoittelua. Nämä mainokset ja ilmoitukset saa asettaa paikalleen aikaisintaan kuukautta ennen asianomaista tilaisuutta, ja ne on poistettava viikon kuluessa siitä, kun tilaisuus on pidetty. Edellä 2 momentissa tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus ei koske myöskään rakennuksessa tai sen läheisyydessä tapahtuvaa ilmoittelua, joka koskee paikalla harjoitettavaa toimintaa tai siellä myytäviä tuotteita.

Lisätään uusi 5 mom.

Liikennevirasto voi antaa liikenneturvallisuuden turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä mainosten ja ilmoitusten teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta.

5 luku

Alueiden hankkiminen ja korvaukset

5 luku

Alueiden hankkiminen ja korvaukset

Lisätään uusi 53 a §

53 a §

Radat maantietoimituksessa

Edellä 32 a §:n mukaisessa tiesuunnitelmassa osoitetut muutokset rautatiehen käsitellään ja ratkaistaan maantietoimituksessa. Maantie- ja rautatietarkoituksiin lunastetut

	alueet muodostetaan eri lunastusyksiköiksi. Rautatietä koskevasta lunastamisesta ja korvauksista säädetään muutoin ratalain (110/2007) 5 luvussa.
56 §	56 §
Haltuunotto	*Haltuunotto*
Tiesuunnitelmassa osoitetut tiealueet ja muut tienpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa määrättynä ajankohtana. Tiesuunnitelmassa osoitettu yksityistä tietä tai liittymää varten tarvittava alue otetaan tienpitäjän haltuun siksi ajaksi, kunnes tie tai liittymä on tehty. Haltuun otettaessa tienpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä.	Tiesuunnitelmassa osoitetut tiealueet ja muut tienpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa määrättynä ajankohtana. Tiesuunnitelmassa osoitettu yksityistä tietä tai liittymää varten tarvittava alue otetaan tienpitäjän haltuun siksi ajaksi, kunnes tie tai liittymä on tehty. Haltuun otettaessa tienpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä. *Tässä momentissa tarkoitettu haltuunotto voi tapahtua myös vaiheittain tienpitoviranomaisen osoituksen mukaan.*
Jos haltuunotosta aiheutuu lunastuslain 57 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, voi lunastustoimikunta asianomaisen vaatimuksesta määrätä, että haltuunotto siltä osin saa tapahtua aikaisintaan toimikunnan määräämän enintään kolmen kuukauden pituisen ajan kuluttua siitä, kun asianomaiselle määrätty ennakkokorvaus tai 62 §:n 2 momentissa tarkoitetussa ensimmäisessä toimituksessa määrätty korvaus on maksettu.	Jos haltuunotosta aiheutuu lunastuslain 57 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, voi lunastustoimikunta asianomaisen vaatimuksesta määrätä, että haltuunotto siltä osin saa tapahtua aikaisintaan toimikunnan määräämän enintään kolmen kuukauden pituisen ajan kuluttua siitä, kun asianomaiselle määrätty ennakkokorvaus tai 62 §:n 2 momentissa tarkoitetussa ensimmäisessä toimituksessa määrätty korvaus on maksettu.
Edellä 21 §:ssä tarkoitetuissa vaikutuksiltaan vähäisiksi arvioiduissa tien parantamisissa voi haltuunotto tapahtua sopimuksen perusteella. Haltuunoton jälkeen tulee tienpitoviranomaisen kuitenkin viipymättä hakea maantietoimitusta.	Edellä 21 §:ssä tarkoitetuissa vaikutuksiltaan vähäisiksi arvioiduissa tien parantamisissa voi haltuunotto tapahtua sopimuksen perusteella. Haltuunoton jälkeen tulee tienpitoviranomaisen kuitenkin viipymättä hakea maantietoimitusta.
Jos haltuun otetulla alueella olevan omaisuuden poistamisesta tai siirtämisestä ei päästä sopimukseen, tienpitoviranomaisen on asetettava poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle kohtuullinen ja tietyön kannalta sopiva määräaika, jonka päätyttyä tienpitoviranomainen poistaa omaisuuden. Tällöin on tienpitoviranomaisen ennen omaisuuden	Jos haltuun otetulla alueella olevan omaisuuden poistamisesta tai siirtämisestä ei päästä sopimukseen, tienpitoviranomaisen on asetettava poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle kohtuullinen ja tietyön kannalta sopiva määräaika, jonka päätyttyä tienpitoviranomainen poistaa omaisuuden. Tällöin on tienpitoviranomaisen ennen omaisuuden

poistamista, mikäli mahdollista, ilmoitettava siitä poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle.

Jos tietarkoituksiin luovutettavalta tai luovutetulta alueelta joudutaan poistamaan tai siirtämään rakennuksia, varastoja tai laitteita taikka puita, kasvavaa satoa tai muuta kasvillisuutta, on siitä aiheutuvan vahingon tai haitan lisäksi korvattava asianomaiselle aiheutuneet poistamis- tai siirtämiskustannukset.

poistamista, mikäli mahdollista, ilmoitettava siitä poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle.

Jos tietarkoituksiin luovutettavalta tai luovutetulta alueelta joudutaan poistamaan tai siirtämään rakennuksia, varastoja tai laitteita taikka puita, kasvavaa satoa tai muuta kasvillisuutta, on siitä aiheutuvan vahingon tai haitan lisäksi korvattava asianomaiselle aiheutuneet poistamis- tai siirtämiskustannukset.

56 a §

Yksityisen tien luovuttaminen

Edellä 56 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksityinen tie luovutetaan tienpitoviranomaisen määräämänä ajankohtana tieosakkaille tai kiinteistön omistajalle sen jälkeen, kun tieosakkaista ja kunnossapidosta osakasten kesken on maantietoimituksessa päätetty ja toimitusta koskevan muutoksenhaun estämättä. Tien luovuttamiseksi voidaan tieosakkaista ja kunnossapidosta osakasten kesken määrätä maantietoimituksen kestäessä väliaikaisesti.

63 §

Tilusjärjestely

Maantietoimituksessa on selvitettävä tilusjärjestelyjen suorittamisen tarpeellisuus. Tilusjärjestelyn tarpeellisuus selvitetään ja ratkaistaan kuitenkin maantietoimituksen sijasta kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 68 §:n 2 momentissa tarkoitetussa uusjakotoimituksessa, jos maantietoimituksen ajankohtana sellainen on vireillä. Tällaisessa uusjaossa sovelletaan sen lisäksi, mitä kiinteistönmuodostamislaissa ja lunastuslain 82 §:ssä säädetään, *soveltuvin osin* tämän lain 64–67 §:n säännöksiä.

Tilusjärjestelytoimenpiteenä voidaan suorittaa tilusvaihto kiinteistöjen kesken tai, jos sitä ei voida sopivasti toimittaa, alueen siirtäminen kiinteistöstä toiseen rahana suoritettavaa täyttä korvausta vastaan. Mitä tässä säädetään kiinteistöstä, koskee myös maantienä lakkautettua tai lakkaavaa tietä tai tie-

63 §

Tilusjärjestely

Maantietoimituksessa on selvitettävä tilusjärjestelyjen suorittamisen tarpeellisuus. Tilusjärjestelyn tarpeellisuus selvitetään ja ratkaistaan kuitenkin maantietoimituksen sijasta kiinteistönmuodostamislain *67 §:n 4* momentissa tarkoitetussa uusjakotoimituksessa, jos maantietoimituksen ajankohtana sellainen on vireillä. Tällaisessa uusjaossa sovelletaan sen lisäksi, mitä kiinteistönmuodostamislaissa ja lunastuslain 82 §:ssä säädetään, tämän lain 64–67 §:n säännöksiä.

Tilusjärjestelytoimenpiteenä voidaan suorittaa tilusvaihto kiinteistöjen kesken tai, jos sitä ei voida sopivasti toimittaa, alueen siirtäminen kiinteistöstä toiseen rahana suoritettavaa täyttä korvausta vastaan. Mitä tässä säädetään kiinteistöstä, koskee myös maantienä lakkautettua tai lakkaavaa tietä tai tie-

nosaa.

Tilusvaihdosta ja alueen siirtämisestä maantietoimituksessa on soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteistönmuodostamislain 59, 65 ja 66 §:ssä säädetään, jollei tämän lain 64–66 §:stä muuta johdu.

67 §

Lunastuksen laajentaminen

Jos maantien aiheuttaman tilusten pirstoutumisen, tilusalan vähenemisen tai 44 ja 45 §:n mukaisen kiellon johdosta taikka muusta sellaisesta syystä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle eikä haittaa voida poistaa tai olennaisesti vähentää tilusjärjestelyillä, kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, jos tämä ei halua saada korvausta haitastaan, että tienpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan.

Tienpitäjällä on oikeus lunastaa kiinteistö tai sen osa, jos 1 momentissa tarkoitettu haitankorvaus taikka kustannukset uuden kulkuyhteyden järjestämisestä maantien katkaiseman kulkuyhteyden sijaan olisivat huomattavan suuret kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna.

Kiinteistöistä tai niiden osista, jotka lunastetaan 1 ja 2 momentin nojalla, muodostetaan yksi tai useampi tiealueesta erillinen lunastusyksikkö noudattaen *soveltuvin osin*, mitä

nosaa.

Tilusvaihtoon ja alueen siirtämiseen maantietoimituksessa sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislain 59, 65 ja 66 §:ssä säädetään, jollei tämän lain 64–66 §:stä muuta johdu.

67 §

Lunastuksen laajentaminen

Jos maantien aiheuttaman tilusten pirstoutumisen, tilusalan vähenemisen tai 44 ja 45 §:n mukaisen kiellon johdosta taikka muusta sellaisesta syystä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle eikä haittaa voida poistaa tai olennaisesti vähentää tilusjärjestelyillä, kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, jos tämä ei halua saada korvausta haitastaan, että tienpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan. *Jos maantien rakentamisesta muutoin aiheutuu kiinteistön tai sen osan käyttämiselle huomattavaa vahinkoa tai haittaa, on kiinteistön omistajalla oikeus korvauksen sijasta vaatia tienpitäjää lunastamaan kiinteistö tai sen osa.* Tienpitäjällä on oikeus lunastaa kiinteistö tai sen osa, jos *tässä* momentissa tarkoitettu haitan- tai *vahingonkorvaus olisi huomattavan suuri* kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna.

Tiesuunnitelmassa voidaan osoittaa tienpitäjälle oikeus lunastaa kiinteistö tai sen osa, jos kustannukset maantiestä kiinteistölle tai sen osalle aiheutuvien haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi taikka uuden kulkuyhteyden järjestämiseksi maantien katkaiseman kulkuyhteyden sijaan olisivat huomattavan suuret kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna. Tiesuunnitelmasta tulee tällöin käydä ilmi haitallisten vaikutusten poistamisen tai vähentämisen taikka uuden kulkuyhteyden järjestämisen kustannusten suhde kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna.

Kiinteistöistä tai niiden osista, jotka lunastetaan 1 *tai* 2 momentin nojalla, muodostetaan yksi tai useampi tiealueesta erillinen lunastusyksikkö noudattaen, mitä lunastuslain

lunastuslain 49 a §:n 1 momentissa säädetään.	49 a §:n 1 momentissa säädetään.
73 §	73 §
Korvaus tutkimustyöstä ja eräistä muista toimenpiteistä	*Korvaus tutkimustyöstä ja eräistä muista toimenpiteistä*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Lisätään uusi 2 mom.	Mitä 1 momentissa säädetään tilapäisen kulkutien järjestämisestä tai käyttämisestä kiinteistölle aiheutuvan vahingon tai haitan korvaamisesta, koskee myös maantieliikenteestä yksityiselle tielle sen käyttämisestä tilapäisenä kulkutienä aiheutuvien vahinkojen korvaamista tieosakkaille tai tiekunnalle, milloin sellainen on tielle perustettu.
74 §	74 §
Muut korvaukset ja korvauksia koskeva maantietoimitus	*Muut korvaukset ja korvauksia koskeva maantietoimitus*
Jos maantien rakentamisesta tai sen käyttämisestä aiheutuu kiinteistölle muuta kuin tässä luvussa tarkoitettua vahinkoa tai haittaa, on kiinteistön omistajalla oikeus saada siitä korvaus tienpitäjältä. Jollei korvauksesta sovita, on korvausasia ratkaistava maantietoimituksessa.	Jos *maantiestä* aiheutuu kiinteistölle muuta kuin tässä luvussa tarkoitettua vahinkoa tai haittaa, on kiinteistön omistajalla oikeus saada siitä korvaus tienpitäjältä. *Vahingon tai haitan ollessa huomattava kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, jos tämä ei halua saada korvausta menetyksestään, että tienpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan*. Jollei korvauksesta *tai lunastuksesta* sovita, *asia* on ratkaistava maantietoimituksessa.
Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muutoin kuin maantietoimituksen yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta maantietoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava tienpitoviranomaisen tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä maantietoimituksessa.	Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muutoin kuin maantietoimituksen yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta maantietoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava tienpitoviranomaisen tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä maantietoimituksessa.
80 §	80 §
Riidanalaisen korvauksen maksaminen	*Riidanalaisen korvauksen tallettaminen*
Tienpitoviranomaisen valittaessa maantietoimituksessa määrätyistä korvauksista ei riidanalaista osaa korvauksista tarvitse tallettaa.	Tienpitoviranomaisen valittaessa maantietoimituksessa määrätyistä korvauksista *tulee riidanalainen osa korvauksista tallettaa. Tal-*

Korvauksensaajalla on kuitenkin oikeus saada riidanalainen osa korvauksesta lainvoimaisen korvauksen yli menevän määrän ja sille varojen nostopäivästä laskettavan kuuden prosentin koron takaisin maksamisesta asetettavaa tienpitoviranomaisen hyväksymää vakuutta vastaan.

lettamiseen sovelletaan, mitä lunastuslain 52 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 70 §:ssä säädetään.

83 §

Vähäiset korvaukset

Jos lunastustoimikunnan tienpitoviranomaisen samalle asianosaiselle maksettavaksi määräämä kokonaissumma ei ylitä 10 euroa, sitä ei tarvitse maksaa tai tallettaa.

83 §

Vähäiset korvaukset

Jos lunastustoimikunnan tienpitoviranomaisen samalle asianosaiselle maksettavaksi määräämä kokonaissumma ei ylitä *20* euroa, sitä ei tarvitse maksaa tai tallettaa.

84 §

Korvauksettomat luovutukset

Valtiolla ei ole oikeutta tässä laissa tarkoitettuun korvaukseen. Korvaukseen oikeutettuja ovat kuitenkin valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) mukaiset liikelaitokset. Valtioneuvosto voi päättää valtion korvausoikeudesta toisinkin, jos tähän on erityisiä syitä.

Yksityisen tien tai kadun muuttuessa maantieksi siirtyy tiekunnan tai tieosakkaiden tien alue ja katualue korvauksetta tienpitäjälle.

84 §

Korvauksettomat luovutukset

Valtiolla ei ole oikeutta tässä laissa tarkoitettuun korvaukseen. Korvaukseen oikeutettuja ovat kuitenkin valtion liikelaitoksista annetun lain *(1062/2010)* mukaiset liikelaitokset. Valtioneuvosto voi päättää valtion korvausoikeudesta toisinkin, jos tähän on erityisiä syitä.

Yksityisen tien tai kadun muuttuessa maantieksi siirtyy tiekunnan tai tieosakkaiden tien alue ja katualue korvauksetta tienpitäjälle.

6 luku

Maantien lakkaaminen ja lakkauttaminen sekä liitännäisalueen lakkauttaminen

6 luku

Maantien lakkaaminen ja lakkauttaminen sekä liitännäisalueen lakkauttaminen

89 §

Maantien lakkauttaminen

Jos maantietä ei enää käytetä yleiseen liikenteeseen, se voidaan lakkauttaa. Lakkauttamista koskevassa tiesuunnitelmassa on määrättävä, mistä lukien lakkautettava tie lakkaa olemasta maantie. Kun tie lakkaa maantienä, lakkaa siihen kohdistunut tienpi-

89 §

Maantien lakkauttaminen

Jos maantietä ei enää käytetä yleiseen liikenteeseen, se voidaan lakkauttaa. *Tie lakkaa olemasta maantie sen kalenterivuoden päättyessä, jolloin lakkauttamista koskevan tiesuunnitelman hyväksymispäätös saa lainvoiman.* Kun tie lakkaa maantienä, lakkaa siihen

täjän oikeus.

kohdistunut tienpitäjän oikeus.

90 §

Entisen tiealueen rakenteet ja laitteet

Mitä entiselle tiealueelle on tienpitoa varten rakennettu tai sijoitettu, siirtyy alueen omistajalle, jollei tienpitoviranomainen vie sitä pois vuoden kuluessa tien lakkaamisesta lukien. Tiesuunnitelmassa on osoitettava, tarvitaanko aluetta yksityiseksi tieksi tai kaduksi ja kuuluuko alueeseen erityistä hoitoa vaativia rakenteita tai laitteita. Alue on jätettävä sellaiseksi, ettei sen käyttö sanottuun tarkoitukseen vaikeudu. Vastuu mainituista rakenteista ja laitteista siirtyy yksityisen tien tai kadun pitäjälle maantien lakatessa.

Jos lakkaavaa tai lakkautettavaa maantietä ei tarvita 1 momentissa mainittuun tarkoitukseen, on tiesuunnitelmassa osoitettava ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeen entisen tiealueen palauttamiseksi ennalleen. Tienpitoviranomaisen tulee huolehtia näistä toimenpiteistä kustannuksellaan vuoden kuluessa tien lakkaamisesta lukien.

90 §

Entisen tiealueen rakenteet ja laitteet

Mitä entiselle tiealueelle on tienpitoa varten rakennettu tai sijoitettu, siirtyy alueen omistajalle, jollei tienpitoviranomainen vie sitä pois vuoden kuluessa tien lakkaamisesta lukien *tai luovuta sitä muulle taholle*. Tiesuunnitelmassa on osoitettava, tarvitaanko aluetta yksityiseksi tieksi tai kaduksi ja kuuluuko alueeseen erityistä hoitoa vaativia rakenteita ja laitteita. Alue on jätettävä sellaiseksi, ettei sen käyttö sanottuun tarkoitukseen vaikeudu. Vastuu mainituista rakenteista ja laitteista siirtyy yksityisen tien tai kadun pitäjälle maantien lakatessa.

Jos lakkaavaa tai lakkautettavaa maantietä ei tarvita 1 momentissa mainittuun tarkoitukseen, on tiesuunnitelmassa osoitettava ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeen entisen tiealueen palauttamiseksi ennalleen. Tienpitoviranomaisen tulee huolehtia näistä toimenpiteistä kustannuksellaan vuoden kuluessa tien lakkaamisesta lukien.

Oikeus pitää tiealueelle 42 §:n nojalla sijoitettuja rakenteita, rakennelmia ja laitteita pysyy voimassa tienpitoviranomaisen myöntämän luvan mukaisesti tiealueen siirtyessä uudelle omistajalle.

91 §

Entisen tiealueen siirtyminen

Jollei 88 §:n 1 momentista muuta johdu, siirtyy tienpitäjän omistama lakanneen maantien tiealue tien lakatessa tienpitäjältä korvauksetta viereiseen kiinteistöön sekä asemakaava-alueella ja alueella, jolle kunta on päättänyt laadittavaksi asemakaavan, kunnan omistukseen.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös 112 §:n 6 momentissa tarkoitettuja muihin

91 §

Entisen tiealueen siirtyminen

Jollei 88 §:n 1 momentista muuta johdu, siirtyy tienpitäjän omistama lakanneen maantien tiealue tien lakatessa tienpitäjältä korvauksetta viereiseen kiinteistöön. Asemakaava-alueella ja alueella, jolle kunta on päättänyt laadittavaksi asemakaavan, *tiealue siirtyy* kunnan omistukseen. *Tiealueen siirtymisestä kunnan omistukseen asemakaavan tullessa voimaan säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 93 §:ssä*.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös 112 §:n 6 momentissa tarkoitettuja muihin

tietarkoituksiin käytettyjä entisiä tiealueita tienpitoviranomaisen lakkautettua alueen käytön 88 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Milloin tieoikeudella hallittu 58 §:n 1 momentin ja 112 §:n 4 ja 5 momentin mukainen lakannut maantien tiealue on asemakaavassa osoitettu maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 1 momentin mukaiseksi yleiseksi alueeksi, on asemakaavan toteutuksessa tällaisesta alueesta mahdollista korvausta määrättäessä otettava huomioon omistajan tai haltijan oikeutta rasittanut tieoikeus.

Tiealue siirtyy siihen rajoittuviin kiinteistöihin tien ajoradan tai ajoratojen muodostaman alueen keskilinjaa myöten. Toisiinsa rajoittuvien kiinteistöjen välinen raja jatkuu tiealueella sen rajasta kohtisuoraan sanottua keskilinjaa vastaan. Edellä sanotun estämättä saadaan rajaa entisellä tiealueella käytäessä oikoa rajaa ja suorittaa muita kiinteistöjaotuksen kannalta tarkoituksenmukaisia rajansovituksia siten, että pinta-alaltaan ja arvoltaan vähäisiä alueita vaihtuu kiinteistöjen kesken tai, jollei sopivaa vastikemaata ole, siirtyy kiinteistöstä toiseen.

95 §

Liitännäisalueen lakkauttaminen

Tienpitoviranomainen lakkauttaa liitännäisalueen, kun sitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten se on perustettu. *Liitännäisalueen lakkauttamista koskevasta menettelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä tiesuunnitelmasta säädetään.* Kun liitännäisalue lakkautetaan, lakkaa samalla siihen kohdistunut tieoikeus.

Kiinteistörekisterilain (392/1985) 2 §:n 2 momentin mukainen muuna rekisteriyksikkönä kiinteistörekisteriin merkitty lakkautettu liitännäisalue on maantietoimituksessa määrättävä kuulumaan siihen kiinteistöön, josta se on otettu tietarkoituksiin tai, jollei sitä kiinteistöä enää ole, siihen tai niihin kiinteistöihin, joihin se alueellisesti parhaiten soveltuu.

Jos liitännäisalueen lakkauttamisesta aiheu-

tietarkoituksiin käytettyjä entisiä tiealueita tienpitoviranomaisen lakkautettua alueen käytön 88 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Milloin tieoikeudella hallittu 58 §:n 1 momentin ja 112 §:n 4 ja 5 momentin mukainen lakannut maantien tiealue on asemakaavassa osoitettu maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 1 momentin mukaiseksi yleiseksi alueeksi, on asemakaavan toteutuksessa tällaisesta alueesta mahdollista korvausta määrättäessä otettava huomioon omistajan tai haltijan oikeutta rasittanut tieoikeus.

Tiealue siirtyy siihen rajoittuviin kiinteistöihin tien ajoradan tai ajoratojen muodostaman alueen keskilinjaa myöten. Toisiinsa rajoittuvien kiinteistöjen välinen raja jatkuu tiealueella sen rajasta kohtisuoraan sanottua keskilinjaa vastaan. Edellä sanotun estämättä saadaan rajaa entisellä tiealueella käytäessä oikoa rajaa ja suorittaa muita kiinteistöjaotuksen kannalta tarkoituksenmukaisia rajansovituksia siten, että pinta-alaltaan ja arvoltaan vähäisiä alueita vaihtuu kiinteistöjen kesken tai, jollei sopivaa vastikemaata ole, siirtyy kiinteistöstä toiseen.

95 §

Liitännäisalueen lakkauttaminen

Tienpitoviranomainen lakkauttaa liitännäisalueen, kun sitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten se on perustettu. Kun liitännäisalue lakkautetaan, lakkaa samalla siihen kohdistunut tieoikeus.

Kiinteistörekisterilain (392/1985) 2 §:n 2 momentin mukainen muuna rekisteriyksikkönä kiinteistörekisteriin merkitty lakkautettu liitännäisalue on maantietoimituksessa määrättävä kuulumaan siihen kiinteistöön, josta se on otettu tietarkoituksiin tai, jollei sitä kiinteistöä enää ole, siihen tai niihin kiinteistöihin, joihin se alueellisesti parhaiten soveltuu.

Jos liitännäisalueen lakkauttamisesta aiheu-

tuu jollekin hyötyä, jota ei ole pidettävä vähäisenä, on hyödynsaaja velvollinen korvaamaan tienpitoviranomaiselle saamansa hyödyn. Jollei korvauksesta sovita, on asia ratkaistava maantietoimituksessa.

tuu jollekin hyötyä, jota ei ole pidettävä vähäisenä, on hyödynsaaja velvollinen korvaamaan tienpitoviranomaiselle saamansa hyödyn. Jollei korvauksesta sovita, asia on ratkaistava maantietoimituksessa.

95 a §

Tiealueen osan lakkauttaminen ja luovuttaminen

Tienpitoviranomainen voi lakkauttaa maantietarkoituksiin tarpeettomia tiealueen osia. Tienpitäjän oikeus lakkautettuun tiealueen osaan lakkaa, kun lakkautuspäätös on tehty. Tienpitoviranomaisen on haettava viipymättä maantietoimituksen pitämistä, kun tiealueen osa on lakkautettu. Tiealueen osan lakkauttamiseksi voidaan tarvittaessa laatia ja hyväksyä tiesuunnitelma.

Tienpitäjän omistama lakkautettu tiealueen osa siirretään maantietoimituksessa viereiseen kiinteistöön noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislaissa lohkomisesta säädetään. Jos tiealueen osan lakkauttaminen on tullut vireille muun kuin tienpitoviranomaisen aloitteesta, vastaa vireille panija maantietoimituksen toimituskustannuksista. Tienpitäjän omistaman tiealueen osan lakkauttamisesta saadun hyödyn korvaamiseen sovelletaan, mitä 95 §:n 3 momentissa säädetään.

Lakkautetulle tiealueen osalle tienpitoa varten rakennettuun tai sijoitettuun sovelletaan, mitä 90 §:n 1 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, Liikennevirastolla on oikeus luovuttaa tienpitoon tarpeettomia tiealueen osia. Luovuttamiseen sovelletaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään.

7 luku

Erinäiset säännökset

99 §

Päätöksenteko

Liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy tiesuunnitelmat, jotka koskevat maantien lakkauttamista muulloin kuin maantien rakentamisen yhteydessä. Muut tiesuunnitelmat sekä yleissuunnitelmat hyväksyy Liikennevirasto. Jos kunta, maakunnan liitto tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on suunnitelman olennaisista kohdista eri mieltä Liikenneviraston kanssa, asia on siirrettävä liikenne- ja viestintäministeriön ratkaistavaksi. Liikennevirasto voi erityisistä syistä muutenkin siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.

(Lisätään uusi 2 mom.)

7 luku

Erinäiset säännökset

99 §

Päätöksenteko

Liikennevirasto hyväksyy *yleis- ja* tiesuunnitelmat. Liikennevirasto voi erityisistä syistä siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä on kuitenkin oikeus pidättää itselleen liikennepoliittisesti merkittävän maantien lakkauttamista koskevan tiesuunnitelman hyväksyminen.

101 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Aluehallintovirasto voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. Aluehallintovirasto voi myös määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, täyttämään velvollisuutensa. Aluehallintovirasto voi tehostaa päätöstään uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide tehdään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja keskeyttämisuhkaa koskevaan asiaan sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Jos liikennettä välittömästi uhkaavan vaaran poistamiseksi on tarpeen kiireellinen toimenpide taikka jos on kysymys tiealueeseen kohdistuvan luvattoman toimenpiteen oikaisemisesta, tienpitoviranomaisella on oikeus

101 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Aluehallintovirasto voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. Aluehallintovirasto voi myös määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, täyttämään velvollisuutensa. Aluehallintovirasto voi tehostaa päätöstään uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide tehdään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja keskeyttämisuhkaa koskevaan asiaan sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Jos liikennettä välittömästi uhkaavan vaaran poistamiseksi on tarpeen kiireellinen toimenpide taikka jos on kysymys tiealueeseen kohdistuvan luvattoman *tai 52 §:n vastaisen* toimenpiteen oikaisemisesta, tienpitoviran-

toimenpiteeseen tai luvattoman toimenpiteen oikaisemiseen siihen velvollisen kustannuksella.

Jos tienpitoviranomaista estetään toimittamasta 2 momentissa tarkoitettua virkatehtävää taikka estetään 16 §:n 1 momentissa tarkoitetun tutkimustyön suorittaminen, on poliisin annettava tienpitoviranomaisen pyynnöstä virka-apua.

omaisella on oikeus toimenpiteeseen *tai luvattoman taikka 52 §:n vastaisen toimenpiteen* oikaisemiseen siihen velvollisen kustannuksella. *Tiealueeseen kohdistuvaksi toimenpiteeksi katsotaan myös maantienkäyttäjille tarkoitettujen mainosten ja ilmoitusten asettaminen tiealueen läheisyyteen.*

Jos tienpitoviranomaista estetään toimittamasta 2 momentissa tarkoitettua virkatehtävää taikka estetään 16 §:n 1 momentissa tarkoitetun tutkimustyön suorittaminen, on poliisin annettava tienpitoviranomaisen pyynnöstä virka-apua.

103 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja tiedoksisaanti

Yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymistä sekä tiesuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös on annettava yleisesti tiedoksi. Päätöksen tiedoksi antamiseksi on tienpitoviranomaisen toimitettava päätös ja sen perusteena olevat asiakirjat asianomaiseen kuntaan, jonka on ilmoitettava niiden nähtäväksi asettamisesta siten kuin kuntalain (365/1995) 64 §:ssä säädetään. Päätös ja asiakirjat on pidettävä kunnassa yleisesti nähtävinä 30 päivän ajan. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen silloin, kun päätös on asetettu yleisesti nähtäville.

Tiesuunnitelman hyväksymispäätös, joka on merkitykseltään vähäinen, voidaan antaa tiedoksi todisteellisesti siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Päätösten sähköisestä tiedoksi antamisesta säädetään sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä, joka koskee yksityisen tien muuttamista maantieksi, on tienpitoviranomaisen annettava tieto kunnalle ja 2 momentin mukaista menettelyä noudattaen aloitteen tekijälle tai, jos aloitteen allekirjoittajia on kaksi tai useampia, yhteisessä asiakirjassa ilmoitetulle

103 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja tiedoksisaanti

Liikennevirasto toimittaa yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymistä sekä niiden voimassaoloajan pidentämistä koskevan päätöksen tienpitoviranomaiselle. Päätöksen tiedoksi antamiseksi *tienpitoviranomaisen on* toimitettava päätös ja sen perusteena olevat asiakirjat asianomaiseen kuntaan, jonka on ilmoitettava niiden nähtäväksi asettamisesta siten kuin kuntalain (365/1995) 64 §:ssä säädetään. Päätös ja asiakirjat on pidettävä kunnassa yleisesti nähtävinä 30 päivän ajan. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen silloin, kun päätös on asetettu yleisesti nähtäville.

Tiesuunnitelman hyväksymispäätös, joka on merkitykseltään vähäinen, voidaan antaa tiedoksi todisteellisesti siten kuin hallintolaissa säädetään. Päätösten sähköisestä tiedoksi antamisesta säädetään sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

(3 mom. kumotaan)

yhdyshenkilölle, jonka on ilmoitettava tiedoksisaannista muille allekirjoittajille.

105 §

Muutoksenhaku

Edellä 43 f §:ssä tarkoitettua pätevyystodistusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymistä koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tienpitoviranomaisen päätöksestä 37 §:ssä, 38 §:n 2 momentissa, 40 §:n 2 momentissa, 47 §:ssä, 48 §:n 2 momentissa ja 52 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu liittymä, ylityskohta, kiinteistö taikka mainos tai ilmoitus sijaitsee.

Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

Rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä tai säätiöllä on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhteisön tai säätiön toiminta-alueelle.

Yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöstä koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

105 §

Muutoksenhaku

Edellä 43 f §:ssä tarkoitettua pätevyystodistusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymistä koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tienpitoviranomaisen päätöksestä 37 §:ssä, 38 §:n 2 momentissa, 40 §:n 2 momentissa, *42 §:n 1 momentissa, 42 a §:ssä,* 47 §:ssä, 48 §:n 2 momentissa ja 52 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu liittymä, ylityskohta, tiealue, kiinteistö taikka mainos tai ilmoitus sijaitsee.

Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

Rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä tai säätiöllä on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhteisön tai säätiön toiminta-alueelle.

Yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöstä koskeva valitus on käsiteltävä kiireelli-

Muutoksenhausta maantietoimituksessa tehtyyn päätökseen säädetään 87 §:ssä.

107 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Yleis- tai tiesuunnitelman hyväksymistä taikka *tiesuunnitelman hyväksymispäätöksen* voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

Päätöksessä, jonka tienpitoviranomainen antaa 48 §:n 2 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta.

108 §

Kuuluttaminen

Milloin tämän lain tai sen nojalla on julkaistava kuulutus, määräys, kielto tai muu asia yleisesti tiedoksi eikä tiedoksi antamisen tavasta ole erikseen säädetty, tulee tienpitoviranomaisen tiedottaa asiasta kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan asianomaisen kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta.

senä.

Muutoksenhausta maantietoimituksessa tehtyyn päätökseen säädetään 87 §:ssä.

107 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Yleis- tai tiesuunnitelman hyväksymistä taikka niiden voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

Tienpitoviranomaisen päätöksessä, joka koskee teettämis- tai keskeyttämisuhan asettamista 38 §:n 4 momentin perusteella taikka päätöksessä, jonka tienpitoviranomainen antaa 48 §:n 2 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta.

108 §

Kuuluttaminen

Milloin tämän lain tai sen nojalla on julkaistava kuulutus, määräys, kielto tai muu asia yleisesti tiedoksi eikä tiedoksi antamisen tavasta ole erikseen säädetty, tulee tienpitoviranomaisen tiedottaa asiasta kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan asianomaisen kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta. *Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkipanosta, mikä on kuulutuksessa ja ilmoituksessa todettava.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

20 .

Tämän lain voimaan tullessa liikenne- ja viestintäministeriössä vireillä olevat maantien lakkauttamista koskevat tiesuunnitelmat sekä tiesuunnitelman hyväksymispäätöksen määräajan pidentämistä koskevat asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Yleis- ja tiesuunnitelmat, joiden laatiminen on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan. Suunnitelmien hyväksymiseen sovelletaan kuitenkin tämän lain 99 §:ää.

Tätä lakia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa hyväksyttyjen yleissuunnitelmien voimassaoloajan pidentämiseen.

Tätä lakia sovelletaan niihin ennen tämän lain voimaantuloa aloitetuissa maantietoimituksissa ratkaistaviin kysymyksiin, jotka otetaan tämän lain voimaantulon jälkeen toimituksessa ratkaistaviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyt tienvarsimainontaa ja -ilmoittelua koskevat luvat ovat voimassa 31 päivä joulukuuta 2017 asti. Mainoksen tai ilmoituksen asettajan on tähän päivään mennessä tehtävä ilmoitus siten kuin tämän lain 52 §:ssä säädetään taikka poistettava mainos tai ilmoitus. Jos mainosta tai ilmoitusta ei ole määräaikaan mennessä poistettu eikä siitä ole tehty tämän lain 52 §:n 2 momentissa tarkoitettua ilmoitusta, tienpitoviranomainen voi poistaa mainoksen tai ilmoituksen 101 §:n 2 momentin mukaisesti. Määräajaksi myönnetyt luvat ovat kuitenkin voimassa luvassa määritellyn ajan loppuun asti. Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat tienvarsimainontaa ja -ilmoittelua koskevat lupahakemukset käsitellään tämän lain 52 §:n 2 momentissa tarkoitettuina ilmoituksina.

———

2.

Laki

ratalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ratalain (110/2007) 17, 34 § ja 96 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat osaksi laissa 1243/2009,

muutetaan 2, 3, 7, 10, 16, 18, 19, 26, 28, 29, 37–41, 46–48, 57, 65, 70, 74, 79, 80, 83, 86, 89, 92, 94 ja 95 §, sellaisina kuin niistä ovat 3, 7, 10, 26, 47, 79, 83, 92 ja 94 § osaksi laissa 1243/2009,28, 74, 80 ja 95 § laissa 1243/2009 sekä 92 § laissa 1001/2015, sekä

lisätään lakiin uusi 25 a ja 25 b §, uusi 2 a luku, lakiin uusi 42 a §, 43 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1243/2009, uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 43 a, 43 b, 46 a, 85 a ja 89 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 luku	1 luku
Yleiset säännökset	**Yleiset säännökset**
2 §	2 §
Soveltamisala	*Soveltamisala*
Tässä laissa säädetään rataverkosta, radanpidosta, radan lakkauttamisesta sekä radanpitäjälle kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista samoin kuin kiinteistön omistajien ja muiden asianosaisten oikeusasemasta radanpitoon liittyvissä asioissa sekä yksityisraiteista 2 momentissa säädetyllä tavalla.	Tässä laissa säädetään rataverkosta, radanpidosta, radan lakkauttamisesta sekä radanpitäjälle kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista samoin kuin kiinteistön omistajien ja muiden asianosaisten oikeusasemasta radanpitoon liittyvissä asioissa sekä yksityisraiteista 2 momentissa säädetyllä tavalla.
Tätä lakia ei sovelleta yksityisraiteeseen kuuluvalla yleiseltä liikenteeltä eristetyllä satama-, varasto-, tehdas- tai muulla vastaavalla alueella. Tällaisella alueella rautatie on kuitenkin suunniteltava, rakennettava ja kunnossapidettävä siten, että juna- ja muu liikenne voi toimia turvallisesti eikä rautatie aiheuta vaaraa alueella tapahtuvalle toiminnalle.	Tätä lakia ei sovelleta yksityisraiteeseen kuuluvalla yleiseltä liikenteeltä eristetyllä satama-, varasto-, tehdas- tai muulla vastaavalla alueella. Tällaisella alueella rautatie on kuitenkin suunniteltava, rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että juna- ja muu liikenne voi toimia turvallisesti eikä rautatie aiheuta vaaraa alueella tapahtuvalle toiminnalle.
Yksityisraiteisiin ei sovelleta tämän lain 31–34 §:ää. Tätä lakia ei sovelleta yksityisraiteen lakkauttamiseen.	Yksityisraiteisiin ei sovelleta *18 §:n 4 momenttia*, 31–*33* §:ää, *43 §:n 4 momenttia eikä 2 a ja 4 lukua*. Tätä lakia ei sovelleta yksityisraiteen lakkauttamiseen.
3 §	3 §

Määritelmät	*Määritelmät*
Tässä laissa tarkoitetaan:	Tässä laissa tarkoitetaan:
1) *rautatiellä* yksi- tai useampiraiteista rataa sekä rautatiealuetta ja sillä olevia rakennuksia, rakennelmia ja laitteita, joita tarvitaan liikenteen hoitamiseksi ja turvaamiseksi sekä kaikkea näihin liittyvää toimintaa varten;	1) *rautatiellä* yksi- tai useampiraiteista rataa sekä rautatiealuetta ja sillä olevia rakennuksia, rakennelmia ja laitteita, joita tarvitaan liikenteen hoitamiseksi ja turvaamiseksi sekä kaikkea näihin liittyvää toimintaa varten;
2) *rautatiealueella* aluetta, joka tarvitaan rataa, rata-aluetta, rakennuksia ja laitteita sekä liikenteen hoitamista sekä kaikkea näihin liittyvää toimintaa varten, ja tarpeellisia rautatieliikenteen palvelualueita;	2) *rautatiealueella* aluetta, joka tarvitaan rataa, rata-aluetta, rakennuksia ja laitteita sekä liikenteen hoitamista sekä kaikkea näihin liittyvää toimintaa varten, ja tarpeellisia rautatieliikenteen palvelualueita;
3) *rautatieliikenteen palvelualueella* rautatieliikenteen palvelutoimintojen välittömästi tarvitsemia alueita;	3) *rautatieliikenteen palvelualueella* rautatieliikenteen palvelutoimintojen välittömästi tarvitsemia alueita;
4) *näkemäalueella* tasoristeyksessä aluetta, jolta on esteetön näkyvyys radalle;	4) *näkemäalueella* tasoristeyksessä aluetta, jolta on esteetön näkyvyys radalle;
5) *liitännäisalueella* radanpidossa tarvittavaa maa-aineksen ottopaikkaa, läjityspaikkaa tai radanpidossa tarpeelliselle laitteistolle varattua aluetta;	5) *liitännäisalueella* radanpidossa tarvittavaa maa-aineksen ottopaikkaa, läjityspaikkaa tai radanpidossa tarpeelliselle laitteistolle varattua aluetta;
6) *suoja-alueella* rautatiealueen ulkopuolista aluetta, joka perustetaan edistämään radan turvallista käyttöä;	6) *suoja-alueella* rautatiealueen ulkopuolista aluetta, joka tarvitaan edistämään radan turvallista käyttöä;
7) *radanpidolla* rautatien ja siihen liittyvän kiinteän omaisuuden suunnittelua, hankintaa, rakentamista, hallintaa ja kunnossapitoa sekä olemassa olevan rautatien parantamista;	7) *radanpidolla* rautatien ja siihen liittyvän kiinteän omaisuuden suunnittelua, hankintaa, rakentamista, hallintaa ja kunnossapitoa sekä olemassa olevan rautatien parantamista;
8) *rakentamisella* uuden rautatien rakentamista ja olemassa olevan rautatien parantamista;	8) *rakentamisella* uuden rautatien rakentamista ja olemassa olevan rautatien parantamista;
9) *rataverkolla* Liikenneviraston hallinnassa olevia valtion omistamia rautateitä;	9) *rataverkolla* Liikenneviraston hallinnassa olevia valtion omistamia rautateitä;
	a) TEN -verkolla niitä rautateitä, jotka kuuluvat unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi ja päätöksen N:o 661/2010/EU kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa N:o 1315/2013 tarkoitettuihin ydinverkkoon tai kattavaan verkkoon;
10) yksityisraiteella muuta kuin valtion omistamaa ja Liikenneviraston hallinnoimaa rautatietä, jolla on liityntä rataverkkoon;	10) *yksityisraiteella* muuta kuin valtion omistamaa ja Liikenneviraston hallinnoimaa rautatietä, jolla on liityntä rataverkkoon;
11) *tiellä* yksityisistä teistä annetussa laissa (358/1962) tarkoitettuja yksityisiä teitä sekä muita yksityisiä teitä, maantielaissa (503/2005) tarkoitettuja maanteitä sekä maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999)	11) *tiellä* yksityisistä teistä annetussa laissa (358/1962) tarkoitettuja yksityisiä teitä sekä muita yksityisiä teitä, maantielaissa (503/2005) tarkoitettuja maanteitä sekä maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999)

tarkoitettuja katuja; *sekä*	tarkoitettuja katuja;
12) kiinteistöllä myös määräalaa ja kiinteistöjen yhteistä aluetta.	12) *tienpitäjällä yksityisistä teistä annetussa laissa tarkoitettuja tieosakkaita yhteisesti tai tiekuntaa, milloin sellainen on perustettu, tai kiinteistön omistajaa taikka maantielain 11 §:n 1 momentin mukaista tienpitoviranomaista tai kuntaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kadunpidon järjestämisestä vastaavana.* *Kiinteistöön rinnastetaan tätä lakia sovellettaessa määräala ja kiinteistöjen yhteinen alue.*
7 §	7 §
Liikennevirasto, radanpitäjä ja radanpidon kustannukset	*Liikennevirasto, radanpitäjä ja radanpidon kustannukset*
Liikennevirasto toimii radanpitoviranomaisena ja hallinnassaan olevan rataverkon radanpitäjänä. Valtio vastaa omistamansa rataverkon radanpidon kustannuksista. Muu taho voi osallistua valtion omistaman rataverkon radanpidon kustannuksiin Liikenneviraston kanssa tehtävän sopimuksen nojalla, jos osallistumiseen on erityinen syy.	Liikennevirasto toimii radanpitoviranomaisena ja hallinnassaan olevan rataverkon radanpitäjänä. Valtio vastaa omistamansa rataverkon radanpidon kustannuksista. Muu taho voi osallistua valtion omistaman rataverkon radanpidon kustannuksiin Liikenneviraston kanssa tehtävän sopimuksen nojalla, jos osallistumiseen on erityinen syy, *kuten jos radanpidosta huolehditaan laadultaan tai laajuudeltaan korkeampiluokkaisena kuin yleisen liikenteen tarve edellyttää taikka jos radanpidosta aiheutuu merkittäviä maankäyttö- tai kaavoitushyötyjä tai jos jokin tietty taho erityisesti hyötyy tehtävistä toimenpiteistä.*
Yksityisraiteen radanpitäjänä toimii rautatien omistaja tai se, jonka hallinnassa rautatie on. Yksityisraiteen omistaja tai haltija vastaa yksityisraiteen radanpidon kustannuksista.	Yksityisraiteen radanpitäjänä toimii rautatien omistaja tai se, jonka hallinnassa rautatie on. Yksityisraiteen omistaja tai haltija vastaa yksityisraiteen radanpidon kustannuksista.
Rataverkkoa kunnossapidetään ja rakennetaan sekä muista radanpitoon kuuluvista toimista huolehditaan valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen ja muun rahoituksen sallimassa laajuudessa. Radanpidon muusta rahoituksesta säädetään erikseen.	Rataverkkoa kunnossapidetään ja rakennetaan sekä muista radanpitoon kuuluvista toimista huolehditaan valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen ja muun rahoituksen sallimassa laajuudessa. Radanpidon muusta rahoituksesta säädetään erikseen.
2 luku	2 luku

Rautatien suunnittelu	**Rautatien suunnittelu**
10 §	10 §
Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu	*Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu*
Rautatien rakentamista koskevan yleissuunnitelman ja ratasuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa rautatiealueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleis- tai ratasuunnitelman laatimiseksi.	Rautatien rakentamista koskevan yleissuunnitelman ja ratasuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa rautatiealueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleis- tai ratasuunnitelman laatimiseksi.
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään.	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään.
Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan olemassa olevan rautatien rakentamista koskeva yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma laatia, jos hankkeen luonne huomioon ottaen suunnitelman suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan riittävästi selvittää yhteistyössä liikenneviranomaisten, kunnan, maakunnan liiton sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.	Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan olemassa olevan rautatien rakentamista koskeva yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma laatia, jos hankkeen luonne huomioon ottaen suunnitelman suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan riittävästi selvittää yhteistyössä liikenneviranomaisten, kunnan, maakunnan liiton sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.
Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sitä puoltavat. *Ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.*	Yleissuunnitelmaa tai ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sitä puoltavat. *Ratasuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vähäisestä poikkeuksesta ja kunta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeusvälittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.*
Yleis- ja ratasuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, mitä luonnonsuojelulaissa (1096/1996) ja sen nojalla säädetään.	Yleis- ja ratasuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, mitä luonnonsuojelulaissa (1096/1996) ja sen nojalla säädetään.
16 §	16 §

Liitännäisalueet ja radanpitoa varten tarvittavat erityiset oikeudet

Ratasuunnitelmassa osoitetaan liitännäisalueet ja niiden käyttämiseen tarvittavat tieyhteydet.

Jos radan rakentamisen ajaksi on tarpeen perustaa oikeus maa-aineksen ottamiseen rajoitettuun määrään, työssä irrotettavien maa-ainesten läjittämiseen tai alueen käyttämiseen tilapäisenä kulkutienä, varasto- tai muuna sellaisena alueena taikka oikeus työssä tarvittavan yksityisen tien käyttöön tai tekemiseen, voidaan tämä osoittaa ratasuunnitelmassa.

Liitännäisalueet ja radanpitoa varten tarvittavat erityiset oikeudet

Ratasuunnitelmassa osoitetaan liitännäisalueet ja niiden käyttämiseen tarvittavat tieyhteydet.

Jos radan rakentamisen ajaksi on tarpeen perustaa oikeus maa-aineksen ottamiseen rajoitettuun määrään, työssä irrotettavien maa-ainesten *tilapäiseen tai pysyvään sijoittamiseen* tai alueen käyttämiseen tilapäisenä kulkutienä, varasto- tai muuna sellaisena alueena taikka oikeus työssä tarvittavan yksityisen tien käyttöön tai tekemiseen, voidaan tämä osoittaa ratasuunnitelmassa.

17 §

Tasoristeysten perustaminen ja rautatien ylittäminen

Uuden pysyvän tasoristeyksen saa rakentaa vain muun rataverkon kuin runkoverkon vähäliikenteiselle osalle. Runkoverkolla olevan tasoristeyksen paikkaa voidaan siirtää, jos siirrolla voidaan merkittävästi parantaa tasoristeyksen turvallisuutta taikka muusta erityisestä syystä. Tasoristeyksen rakentamiseen tai siirtämiseen on oltava radanpitäjän lupa.

Lupa uuden tasoristeyksen rakentamiseen voidaan myöntää tienpitäjälle tai kiinteistön omistajalle, jos uuden tasoristeyksen rakentaminen on tarpeen kiinteistöjen välttämätöntä kulkuyhteyttä varten ja tasoristeyksen turvallisuus varmistetaan turvalaittein tai muilla järjestelyillä.

Jos tasoristeyksen käyttö lisääntyy olennaisesti tai sen käyttötarkoitus muuttuu, tienpitäjän tai kiinteistön omistajan on haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava radanpitäjän lupa.

Radanpitäjä voi liittää tasoristeyksen rakentamista tai uudenlaista käyttöä koskevaan lupaan rakentamista ja kunnossapitoa koskevia ehtoja.

Työnaikaiselle, tilapäiselle tasoristeykselle voidaan myöntää lupa, jos tasoristeyksestä ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle.

(Kumotaan)

Radanpitäjä voi myöntää luvan ylittää rautatie moottorikelkalla lumipeitteen aikana tasoristeyksessä, joka sijaitsee muulta moottorikäyttöiseltä liikenteeltä kuin moottorikelkkojen liikenteeltä suljetulla metsätiellä. Lupa voidaan myöntää runkoverkon ulkopuoliselle vähäliikenteiselle rataosalle korkeintaan viiden vuoden määräajaksi ja vain, jos lupaehdoin voidaan varmistaa, että moottorikelkan käyttö ei vahingoita rataa tai rautatiealueen rakenteiden toimivuutta, haittaa radanpitoa eikä vaaranna liikenneturvallisuutta.

Poliisi, tullilaitos ja rajavartiolaitos voivat maastossa tapahtuvien valvontatehtävien vuoksi saada radanpitäjältä määräajaksi luvan ylittää rautatietasoristeys moottorikelkalla ja muulla maastoajoneuvolla myös muualla kuin edellä 6 momentissa tarkoitetulla rataosalla luvassa tarkemmin määritellyin ehdoin.

18 §

Tasoristeysten poistaminen

Liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja rautatieliikenteen tehostamiseksi voidaan ratasuunnitelmassa osoittaa tasoristeys poistettavaksi tai tasoristeyksiä järjesteltäviksi sekä osoittaa tasoristeykselle käyttörajoituksia tai tasoristeysten turvallisuuteen liittyviä järjestelmiä ja laitteita. Jos ratasuunnitelmassa osoitetaan tasoristeys poistettavaksi, on uuden kulkuyhteyden järjestäminen osoitettava ratasuunnitelmassa. Radanpitäjä tekee tarvittavan uuden tien ja tasoristeyksen tai hankkii oikeuden ennestään olevaan tiehen.

Radanpitäjä voi poistaa ratasuunnitelmassa poistettavaksi osoitetun yksityisen tien tasoristeyksen, kun hyväksytty ja suunnitelman mukainen korvaava kulkuyhteys on järjestetty.

Radanpitäjä poistaa asemakaavan vastaisen tasoristeyksen, kun hyväksytty korvaava kulkuyhteys on rakennettu ja kadunpitopäätös on tehty.

18 §

Tasoristeysten poistaminen

Tie- ja rautatieliikenteen turvallisuuden parantamiseksi ja rautatieliikenteen tehostamiseksi voidaan ratasuunnitelmassa osoittaa tasoristeys poistettavaksi tai tasoristeyksiä järjesteltäviksi sekä osoittaa tasoristeykselle käyttörajoituksia tai tasoristeysten turvallisuuteen liittyviä järjestelmiä ja laitteita. Jos ratasuunnitelmassa osoitetaan tasoristeys poistettavaksi, on uuden kulkuyhteyden järjestäminen osoitettava ratasuunnitelmassa. Radanpitäjä tekee tarvittavan uuden tien ja tasoristeyksen tai hankkii oikeuden ennestään olevaan tiehen.

Radanpitäjä voi poistaa ratasuunnitelmassa poistettavaksi osoitetun yksityisen tien tasoristeyksen, kun hyväksytty ja suunnitelman mukainen korvaava kulkuyhteys on järjestetty.

Radanpitäjä poistaa asemakaavan vastaisen tasoristeyksen, kun hyväksytty korvaava kulkuyhteys on rakennettu ja kadunpitopäätös tehty. *Jos tasoristeystä käytetään yleisesti liikenteeseen, tulee radanpitäjän ilmoittaa tasoristeyksen poistamisesta etukäteen kuulut-*

Jos *olemassa olevasta* yksityisen tien tasoristeyksestä aiheutuu välitöntä vaaraa juna- tai liikenneturvallisuudelle, voi radanpitäjä päätöksellään määrätä sen suljettavaksi, poistettavaksi tai siirrettäväksi taikka määrätä rajoituksia tasoristeyksen ajoneuvoliikenteelle. Radanpitäjän tulee ilmoittaa tässä momentissa tarkoitetusta muutoksesta hyvissä ajoin etukäteen tienpitäjälle tai kiinteistön omistajalle. Radanpitäjän on päätöksen annettuaan haettava yksityistietoimitusta, jossa järjestetään tarpeelliset korvaavat kulkuyhteydet ja käsitellään korvauksia koskevat asiat.

tamalla.

Jos yksityisen tien tasoristeyksen käytöstä aiheutuu välitöntä vaaraa *tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle*, radanpitäjä voi päätöksellään määrätä tienpitäjän tekemään tasoristeykseen tai sille johtavalle tienosalle vaaran välttämiseksi tarpeelliset muutokset taikka määrätä tasoristeys suljettavaksi, poistettavaksi tai siirrettäväksi taikka määrätä rajoituksia tasoristeyksen ajoneuvoliikenteelle. Radanpitäjän tulee ilmoittaa tässä momentissa tarkoitetusta muutoksesta hyvissä ajoin etukäteen tienpitäjälle. *Jos tämä laiminlyö päätöksessä määrätyt velvoitteensa, radanpitäjä voi suorittaa tai teettää tarvittavat toimenpiteet tienpitäjän kustannuksella sekä tieliikennelain (267/1981) 51 §:n 2 momentin estämättä asettaa tielle tasoristeyksen liikennettä rajoittavan liikenteen ohjauslaitteen. Tasoristeyksen muutoksesta johtuvat tarpeelliset korvaavat kulkuyhteydet järjestetään ja niitä koskevat korvausasiat käsitellään yksityistietoimituksessa, jota radanpitäjän on haettava päätöksen annettuaan.*

19 §

Laskuojat ratasuunnitelmassa

Jos rautatiealueen kuivattamiseksi on tarpeen perustaa oikeus laskuojan pitämiseen toisen maalla tai oikeus johtaa kuivatusvettä toisen ojaan tai puroon, on tästä mainittava ratasuunnitelmassa, jossa on osoitettava laskuojaksi tarvittava alue. Laskuojasta on muutoin voimassa, mitä vesilaissa (264/1961) säädetään ojituksesta.

19 §

Laskuojat ratasuunnitelmassa

Jos rautatiealueen kuivattamiseksi on tarpeen perustaa oikeus laskuojan pitämiseen toisen maalla tai oikeus johtaa kuivatusvettä toisen ojaan tai puroon, on tästä mainittava ratasuunnitelmassa, jossa on osoitettava laskuojaksi tarvittava alue. Laskuojaan sovelletaan muutoin, mitä vesilaissa *(587/2011)* säädetään ojituksesta.

25 a §

Tasoristeyksiä koskevat ratasuunnitelmat

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun tasoristeyksiä koskevan ratasuunnitelman laadinnasta ja siihen sovelletaan tällöin, mitä tässä luvussa säädetään radanpitäjästä.

25 b §

Maantiet rautatien suunnittelussa

Rautatien rakentamisesta aiheutuvat muutokset maantiehen voidaan osoittaa rautatien rakentamista koskevassa suunnitelmassa.

26 §

Suunnitelmien voimassaoloaika

Ratasuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleissuunnitelma on saanut lainvoiman. Muuten yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa. Liikennevirasto voi pidentää yleissuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella. Voimassaoloaikaa voidaan jatkaa vain, jos 10 ja 12 §:n edellytykset täyttyvät. Ratasuunnitelman laatimisen katsotaan alkaneen, kun siitä on ilmoitettu 9 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa myös siltä osin, kuin sen perusteella laadittu ratasuunnitelma on hyväksytty ja hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

Ratasuunnitelma on hyväksyttävä neljän vuoden kuluessa sen laatimisen aloittamisesta.

Päätös ratasuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos ratatyötä ei ole aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona ratasuunnitelma on lainvoimaisesti hyväksytty. Liikenne- ja viestintäministeriö voi pidentää ratasuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella. Ratatyö katsotaan alkaneeksi, kun rautatien tarkoituksiin tarvittava alue on otettu radanpitäjän haltuun 46 §:n mukaisesti.

26 §

Suunnitelmien voimassaoloaika

Ratasuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleissuunnitelma on saanut lainvoiman. Muuten yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa. Liikennevirasto voi pidentää yleissuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella. Voimassaoloaikaa voidaan jatkaa vain, jos 10 ja 12 §:*ssä säädetyt* edellytykset edelleen täyttyvät. Ratasuunnitelman laatimisen katsotaan alkaneen, kun siitä on ilmoitettu 9 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa myös siltä osin, kuin sen perusteella laadittu ratasuunnitelma on hyväksytty ja hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

Ratasuunnitelma on hyväksyttävä neljän vuoden kuluessa sen laatimisen aloittamisesta.

Päätös ratasuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos ratatyötä ei ole osaksikaan aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona ratasuunnitelma on lainvoimaisesti hyväksytty. *Liikennevirasto* voi pidentää ratasuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella *ja erityisistä syistä sen lisäksi yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksolla. Määräaikaa voidaan pidentää vain, jos ratasuunnitelma edelleen täyttää 10 ja 15 §:ssä säädetyt edellytykset.* Ratatyö katsotaan alkaneeksi, kun rautatien tarkoituksiin tarvittava alue on otettu radanpitäjän haltuun 46 §:n mukaisesti.

28 §

Suunnitelmien hyväksyminen

Liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy rautatien lakkauttamista koskevat ratasuunnitelmat, jotka koskevat rautatien lakkauttamista muulloin kuin rautatien rakentamisen yhteydessä. Muut ratasuunnitelmat ja yleissuunnitelmat hyväksyy Liikennevirasto. Jos kunta, maakunnan liitto tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on suunnitelman olennaisista kohdista eri mieltä Liikenneviraston kanssa, on asia siirrettävä liikenne- ja viestintäministeriön ratkaistavaksi. Liikennevirasto voi erityisistä syistä *muutoinkin* siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.
(Lisätään uusi 2 mom.)

28 §

Suunnitelmien hyväksyminen

Liikennevirasto hyväksyy yleis- ja ratasuunnitelmat. Liikennevirasto voi erityisistä syistä siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy kuitenkin ne rautatien lakkauttamista koskevat ratasuunnitelmat, joita tarkoitetaan 79 §:n 4 momentissa.

Lisätään uusi 2 a luku

2 a luku

Tasoristeyslupa, tasoristeyksen rakentaminen ja kunnossapito sekä ylityslupa

28 a §

Lupa tasoristeyksen rakentamiseen ja siirtämiseen

Uuden tasoristeyksen saa rakentaa vain TEN -verkon ulkopuoliselle rataverkolle. Erityisistä syistä saa uuden tasoristeyksen rakentaa TEN -verkon sellaiselle rataosalle, jolla radan suurin sallittu nopeus on pysyvästi enintään 50 kilometriä tunnissa. TEN -verkolla olevan tasoristeyksen paikkaa voidaan siirtää, jos siirrolla voidaan merkittävästi parantaa tasoristeyksen turvallisuutta taikka muusta erityisestä syystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun tasoristeyksen rakentamiseen tai siirtämiseen on oltava radanpitäjän lupa. Tarvittaessa lupa voi olla määräaikainen. Lupa voidaan myöntää tienpitäjälle, jos se on tarpeen välttämätöntä kulkuyhteyttä varten ja tasoristeyksen turval-

lisuus varmistetaan turvalaitteilla tai muilla järjestelyillä. Lupa ei ole tarpeen, jos tasoristeys sisältyy maantielain mukaiseen hyväksyttyyn tiesuunnitelmaan.

Jos tasoristeyksen käyttö lisääntyy merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, tienpitäjän on haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava radanpitäjän lupa.

Työnaikaista tarvetta varten tai muusta erityisestä syystä radanpitäjä voi myöntää luvan tilapäisen tasoristeyksen rakentamiseen, jos siitä ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Tilapäisestä tasoristeyksestä on voimassa, mitä jäljempänä 28 b ja 28 d §:ssä säädetään. *Radanpitäjä voi liittää lupapäätökseen tasoristeyksen rakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeykseen liittyvää tietä koskevia ohjeita ja ehtoja.*

28 b §

Tasoristeyksen ja sinne johtavan tien rakentaminen, muuttaminen ja kunnossapito

Tienpitäjän on rakennettava ja pidettävä kunnossa tasoristeykseen johtava tienosa lupapäätöksen mukaisesti ja sillä tavoin, ettei se vaaranna tie- tai rautatieliikenteen turvallisuutta taikka aiheuta haittaa radan kunnossapidolle. Tienpitäjän on kustannuksellaan rakennettava tasoristeys ja tasoristeyksen käytön päätyttyä vastaavasti poistettava tasoristeys. Tasoristeyksen kannen kunnossapidosta säädetään 89 §:n 1 momentissa.

Tienpitäjä on velvollinen kustannuksellaan poistamaan tai vähentämään tasoristeyksen merkittävästi lisääntyneestä tai muuttuneesta käytöstä liikenteelle aiheutuvan vaaran tai radanpidolle aiheutuvan haitan muuttamalla tietä tai tekemällä risteysjärjestelyjä.

Jos tienpitäjä laiminlyö 1 ja 2 momentin mukaiset velvollisuutensa, radanpitäjä voi suorittaa tai teettää tarvittavat toimenpiteet tienpitäjän kustannuksella taikka keskeyttää rakennustyön siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

28 c §

Lupa rautatien ylittämiseen

Radanpitäjä voi myöntää luvan ylittää rautatie tasoristeyksessä moottorikelkalla tai muulla maastoajoneuvolla vain TEN -verkon ulkopuoliselle rataosalle. Erityisistä syistä voidaan ylityslupa myöntää TEN -verkolla olevan tasoristeyksen yhteyteen.

Ylityslupa voidaan myöntää vain, jos lupaehdoin varmistetaan, että maastoajoneuvon käyttö ei vahingoita rataa tai rautatiealueen rakenteiden toimivuutta, haittaa radanpitoa eikä vaaranna liikenneturvallisuutta. Tarvittaessa ylityslupa voidaan myöntää määräaikaisena.

Radanpitäjä voi myöntää poliisille, Tullille ja Rajavartiolaitokselle maastossa tapahtuvien valvontatehtävien vuoksi määräajaksi luvan ylittää tasoristeys moottorikelkalla tai muulla maastoajoneuvolla myös muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla rataosalla luvassa tarkemmin määritellyin ehdoin.

Tässä pykälässä tarkoitettuun tasoristeykseen ja ylityslupaan sovelletaan, mitä 18 §:n 4 momentissa, 28 a §:n 3 ja 5 momentissa sekä 28 b §:ssä säädetään.

28 d §

Tasoristeysluvan ja ylitysluvan peruuttaminen

Radanpitäjä voi päätöksellään peruuttaa myöntämänsä luvan, jos:

1) tasoristeystä tai sille johtavaa tienosaa ei rakenneta tai pidetä kunnossa 28 b §:ssä säädetyllä tavalla eikä puutetta tai laiminlyöntiä korjata radanpitäjän asettamassa määräajassa; tai

2) tienpitäjä laiminlyö 28 a §:n 3 momentin mukaisen velvollisuutensa hakea tasoristeyksen lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttavaa radanpitäjän lupaa radanpitäjän kehotuksesta huolimatta.

3 luku

Rautatien kunnossapito, väliaikaiset liikennejärjestelyt ja rautatiealueeseen kohdistuvat muuta toimenpiteet

29 §

Kunnossapito

Rautatie on pidettävä luokitustaan vastaavassa ja verkkoselostuksen mukaisessa sekä turvallisessa kunnossa. Kunnossapidon tason määräytymisessä otetaan huomioon liikenteen määrä ja laatu, radan liikenteellinen merkitys, alueen sijainti sekä säätila ja sen ennakoitavissa olevat muutokset sekä muut olosuhteet.

Rautatien kunnossapidossa on liikenteen toimivuuden sekä liikenne- ja junaturvallisuuden lisäksi otettava huomioon ympäristönäkökohdat.

34 §

Tasoristeyksen ja sinne johtavan tien tekeminen, muuttaminen ja hoito

Tienpitäjä tai kiinteistön omistaja on velvollinen tekemään tasoristeykseen liittyvän tienosan ja pitämään sen kunnossa Liikenneviraston ohjeiden mukaan sillä tavoin, ettei siitä ole vaaraa liikenteelle tai junaturvallisuudelle eikä haittaa radan kunnossapidolle.

Tienpitäjän tai kiinteistön omistajan on tehtävä tasoristeys kustannuksellaan.

Tienpitäjä tai kiinteistön omistaja on velvollinen poistamaan tai vähentämään tasoristeyksen merkittävästi lisääntyneestä tai muuttuneesta käytöstä liikenteelle aiheutuvan vaaran tai radanpidolle aiheutuvan haitan muuttamalla tietä tai tekemällä risteysjärjestelyjä Liikenteen turvallisuusviraston määräyksissä edellytetyllä tavalla. Jos tienpitäjä tai kiinteistön omistaja laiminlyö velvollisuutensa, Liikennevirasto voi suorittaa tai teettää tässä momentissa tarkoitetut toimenpiteet tienpitäjän tai kiinteistön omistajan kustannuksella siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

3 luku

Rautatien kunnossapito, väliaikaiset liikennejärjestelyt ja rautatiealueeseen kohdistuvat muuta toimenpiteet

29 §

Kunnossapito

Rautatie on pidettävä luokitustaan vastaavassa ja verkkoselostuksen mukaisessa sekä turvallisessa kunnossa. Kunnossapidon tason määräytymisessä otetaan huomioon liikenteen määrä ja laatu, radan liikenteellinen merkitys, alueen sijainti sekä säätila ja sen ennakoitavissa olevat muutokset sekä muut olosuhteet.

Rautatien kunnossapidossa on liikenteen toimivuuden sekä *tie- ja rautatieliikenteen turvallisuuden* lisäksi otettava huomioon ympäristönäkökohdat.

(Kumotaan)

4 luku

Rautatiealueen ulkopuolisia alueita koskevat maankäyttörajoitukset

37 §

Suoja-alue

Ratasuunnitelmassa voidaan osoittaa suoja-alue. Suoja-alue ulottuu 30 metrin etäisyydelle radan raiteen tai, jos raiteita on useampia, uloimman raiteen keskilinjasta, jollei suoja-aluetta ratasuunnitelmassa erityisestä syystä supisteta tai laajenneta enintään 50 metriksi.

Radanpitäjällä on juna- ja liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa oikeus poistaa suoja-alueelta kasvillisuutta tai rajoittaa kasvillisuuden korkeutta. Rakennusta ei saa pitää suoja-alueella. Suoja-alueella ei saa muuttaa maanpinnan muotoa eikä tehdä ojitusta siten, että muutos saattaisi vaarantaa rautatien turvallisuuden.

38 §

Näkemäalue

Ratasuunnitelmassa voidaan osoittaa näkemäalue. Radan ja muun tien kuin maantien tasoristeyksessä on rakennusten pitäminen kielletty suoja-alueen ulkopuolellakin sellaisella alueella, jolla näkemäalan vapaana pitäminen sitä rajoittavista esteistä on tarpeen liikenneturvallisuuden vuoksi.

Radanpitäjällä on oikeus poistaa näkemäalueelta sellainen kasvillisuus tai sellaiset luonnonesteet, jotka tarpeellista näkemäalaa rajoittamalla tuottavat vaaraa liikenneturvallisuudelle.

Maantien ja rautatien tasoristeyksen näkemäalueesta säädetään maantielain 45 §:ssä.

4 luku

Rautatiealueen ulkopuolisia alueita koskevat maankäyttörajoitukset

37 §

Suoja-alue

Suoja-alue ulottuu 30 metrin etäisyydelle radan raiteen tai, jos raiteita on useampia, uloimman raiteen keskilinjasta, jollei suoja-aluetta ratasuunnitelmassa erityisestä syystä supisteta tai laajenneta enintään 50 metriksi.

Radanpitäjällä on tie- tai rautatieliikenteen turvallisuuden sitä vaatiessa oikeus poistaa suoja-alueelta kasvillisuutta tai rajoittaa kasvillisuuden korkeutta. Suoja-alueella ei saa pitää sellaista rakennusta, varastoa, aitaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä voi aiheutua vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle taikka haittaa radanpidolle.

38 §

Näkemäalue

Näkemäalue käsittää tasoristeyksessä olevan alueen, jolla näkemäalan vapaana pitäminen sitä rajoittavista esteistä on tarpeen liikenneturvallisuuden vuoksi.

Radanpitäjällä on oikeus poistaa näkemäalueelta näkemäalaa rajoittava kasvillisuus ja luonnonesteet. Näkemäalueella ei saa pitää sellaista rakennusta, varastoa, aitaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, joka näkemäalaa rajoittamalla voi aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle.

Radan näkemäalueiden määrittelystä säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Maantien ja rautatien tasoristeyksen näkemäalueesta säädetään maantielain

45 §:ssä.

39 §

Rakennelmat ja laitteet rautatiealueen ulkopuolella

Radan suoja- tai näkemäalueella ei saa pitää sellaista varastoa, aitaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä aiheutuu vaaraa juna- tai liikenneturvallisuudelle tai haittaa radanpidolle.

39 §

Toimenpiderajoitukset

Radan suoja- ja näkemäalueella ei saa *muuttaa maanpinnan muotoa eikä tehdä ojitusta tai muuta kaivutyötä siten, että muutoksesta voi aiheutua vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle taikka* haittaa radanpidolle.

40 §

Poikkeukset kielloista

Radanpitäjä voi myöntää poikkeuksen 37–39 §:ssä tarkoitetuista kielloista, jos liikenne- ja junaturvallisuus eivät vaarannu eikä radanpidolle aiheudu haittaa. Poikkeamispäätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

40 §

Poikkeamisvalta

Radanpitäjä voi myöntää poikkeuksen 37–39 §:ssä *säädetyistä* kielloista *ja rajoituksista*, jos *tie- tai rautatieliikenteen turvallisuus* eivät vaarannu eikä radanpidolle aiheudu haittaa. Poikkeamispäätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

41 §

Poikkeukset rajoituksista

Edellä 37–39 §:ssä olevia säännöksiä ei sovelleta, jos kasvillisuus on istutettu tai otettu erityiseen hoitoon taikka rakennus, varasto, aita tai muu rakennelma tai laite on tehty ennen kuin alueen käyttöoikeus oli joutunut mainituissa pykälissä säädettyjen rajoitusten alaiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettu kasvillisuus taikka rakennus, rakennelma tai laite aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa radanpidolle, voi radanpitäjä määrätä sen poistettavaksi tai siirrettäväksi taikka määrätä siihen tehtäväksi tarvittavan muutoksen. Jollei omistaja suorita toimenpidettä sitä varten määrätyssä kohtuullisessa ajassa, radanpi-

41 §

Poikkeukset rajoituksista

Mitä 37 *ja 38* §:ssä *säädetään*, ei sovelleta, jos *mainituissa pykälissä tarkoitettu* kasvillisuus on istutettu tai otettu erityiseen hoitoon taikka rakennus, varasto, aita tai muu rakennelma tai laite on tehty ennen kuin alueen *käyttöoikeutta on* mainituissa pykälissä säädetyllä tavalla rajoitettu.

Jos 1 momentissa tarkoitettu kasvillisuus taikka rakennus, rakennelma tai laite aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa radanpidolle, radanpitäjä voi määrätä sen poistettavaksi tai siirrettäväksi taikka määrätä siihen tehtäväksi tarvittavan muutoksen. Jollei omistaja suorita toimenpidettä sitä varten määrätyssä kohtuullisessa ajassa, radanpi-

täjällä on oikeus suorittaa se kustannuksellaan.

Mitä 37–39 §:ssä sekä tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske rakennuksen pitämistä asemakaava-alueella eikä sellaisen kasvillisuuden poistamista, jolla on ympäristön kannalta erityinen merkitys.

täjällä on oikeus suorittaa se kustannuksellaan.

Mitä 37 *ja 38* §:ssä sekä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske rakennuksen pitämistä asemakaava-alueella eikä sellaisen kasvillisuuden poistamista, jolla on ympäristön kannalta erityinen merkitys.

42 a §

Vähäisten laitteiden ja rakenteiden sijoittaminen

Kiinteistön tai alueen omistajan ja haltijan tulee sallia kiinteistölle tai alueelle sijoitettavaksi turvalaitteita, opastimia, opasteita ja merkkejä sekä vähäisiä rautatierakenteen osia. Näiden sijoittamiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 163 §:ssä säädetään.

Jos sijoittamisesta aiheutuvista korvauksista ei sovita, ne käsitellään ja ratkaistaan ratatoimituksessa.

5 luku

Alueiden hankkiminen ja korvaukset

43 §

Ratatoimitus

— — — — — — — — — — — — — — —

Lisätään uusi 4 mom.

5 luku

Alueiden hankkiminen ja korvaukset

43 §

Ratatoimitus

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos radan kunnossapito tai parantaminen on muuttanut rata-alueen ulottuvuuksia, eikä muutoksia ole käsitelty kiinteistötoimituksessa, voidaan niiden selvittämiseksi suorittaa ratatoimitus ilman, että ratasuunnitelmaa on tehty. Tällainen toimitus voi koskea vain sellaisia rautatiealueen tosiasiallisia muutoksia, jotka ovat tapahtuneet ennen ratalain voimaantuloa. Toimituksen hakijana voi olla radanpitäjä tai kiinteistönomistaja, jonka aluetta muutos koskee. Toimituksessa käsitellään korvaukset rautatiealueen leventymisen tai muun muuttumisen johdosta aiheutuneista

menetyksistä sekä muut tarpeelliset asiat. Korko korvauksille lasketaan jäljempänä 69 §:ssä säädetyn mukaisesti ratatoimituksen päättymisajankohdan mukaisena ja korvauksen arvohetki määräytyy jäljempänä 67§:n mukaisesti myös päättymisajankohdan mukaisena.

43 a §

Puhevallasta ratatoimituksessa

Mitä tässä luvussa säädetään radanpitäjästä ratatoimituksen tai yksityistietoimituksen hakijana ja puhevallan käyttäjänä ratatoimituksessa, koskee toimivaltaista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta rataverkkoa koskevissa asioissa.

43 b §

Maantiet ratatoimituksessa

Edellä 25 b §:n mukaisessa ratasuunnitelmassa osoitetut muutokset maantiehen käsitellään ja ratkaistaan ratatoimituksessa. Rautatie- ja maantietarkoituksiin lunastetut alueet muodostetaan eri lunastusyksiköiksi. Maantietä koskevasta lunastamisesta ja korvauksista säädetään muutoin maantielain 5 luvussa.

46 §

Haltuunotto

Ratasuunnitelmassa osoitettu rautatiealue, tiealue ja muut radanpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan radanpitäjän haltuun ratatoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa määrättävänä ajankohtana. Ratasuunnitelmassa osoitetut tiealueet otetaan radanpitäjän haltuun siksi ajaksi, kunnes tie on tehty ja vastaanotettu. Haltuun otettaessa radanpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia ratasuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin

46 §

Haltuunotto

Ratasuunnitelmassa osoitettu rautatiealue, tiealue ja muut radanpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan radanpitäjän haltuun ratatoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa määrättävänä ajankohtana. Ratasuunnitelmassa osoitetut *yksityistä tietä varten tarvittavat alueet* otetaan radanpitäjän haltuun *tien tekemisen ajaksi*. Haltuun otettaessa radanpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia ratasuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin

kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä.

Jos haltuunotosta aiheutuu asunnon menetys, toimeentulon huonontuminen elinkeinon tai ammatin harjoittamisen vaikeutumisen vuoksi taikka muu lunastuslain 57 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, voi lunastustoimikunta asianosaisen vaatimuksesta määrätä, että haltuunotto siltä osin saa tapahtua aikaisintaan toimikunnan määräämän enintään kolmen kuukauden pituisen ajan kuluttua siitä, kun asianomaiselle määrätty ennakkokorvaus tai ensimmäisessä toimituksessa määrätty korvaus on maksettu.

Edellä 14 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa vaikutuksiltaan vähäisiksi arvioiduissa radan parantamisissa voi haltuunotto tapahtua suostumuksen perusteella. Haltuunoton jälkeen tulee radanpitäjän kuitenkin viipymättä hakea ratatoimitusta.

Jos haltuun otetulla alueella olevan omaisuuden poistamisesta tai siirtämisestä ei päästä sopimukseen, radanpitäjän on asetettava poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle kohtuullinen ja rakentamistyön kannalta sopiva määräaika, jonka päätyttyä radanpitäjä poistaa omaisuuden. Tällöin on radanpitäjän ennen omaisuuden poistamista, mikäli mahdollista, ilmoitettava siitä poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle.

Jos radanpitäjän käyttöön luovutetulta tai luovutettavalta alueelta joudutaan poistamaan tai siirtämään rakennuksia, varastoja tai laitteita taikka puita, kasvavaa satoa tai muuta kasvillisuutta, on siitä aiheutuvan vahingon tai haitan lisäksi korvattava asianomaiselle aiheutuneet poistamis- tai siirtämiskustannukset.

kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä. *Tässä momentissa tarkoitettu haltuunotto voi tapahtua myös vaiheittain radanpitäjän osoituksen mukaan*.

Jos haltuunotosta aiheutuu asunnon menetys, toimeentulon huonontuminen elinkeinon tai ammatin harjoittamisen vaikeutumisen vuoksi taikka muu lunastuslain 57 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, lunastustoimikunta voi asianosaisen vaatimuksesta määrätä, että haltuunotto siltä osin saa tapahtua aikaisintaan toimikunnan määräämän enintään kolmen kuukauden pituisen ajan kuluttua siitä, kun asianomaiselle määrätty ennakkokorvaus tai ensimmäisessä toimituksessa määrätty korvaus on maksettu.

Edellä 14 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa vaikutuksiltaan vähäisiksi arvioiduissa radan parantamisissa voi haltuunotto tapahtua suostumuksen perusteella. Haltuunoton jälkeen tulee radanpitäjän kuitenkin viipymättä hakea ratatoimitusta.

Jos haltuun otetulla alueella olevan omaisuuden poistamisesta tai siirtämisestä ei päästä sopimukseen, radanpitäjän on asetettava poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle kohtuullinen ja rakentamistyön kannalta sopiva määräaika, jonka päätyttyä radanpitäjä poistaa omaisuuden. Tällöin radanpitäjän on ennen omaisuuden poistamista, mikäli mahdollista, ilmoitettava siitä poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle.

Jos radanpitäjän käyttöön luovutetulta tai luovutettavalta alueelta joudutaan poistamaan tai siirtämään rakennuksia, varastoja tai laitteita taikka puita, kasvavaa satoa tai muuta kasvillisuutta, on siitä aiheutuvan vahingon tai haitan lisäksi korvattava asianomaiselle aiheutuneet poistamis- tai siirtämiskustannukset.

46 a §

Yksityisen tien luovuttaminen

Edellä 46 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksityinen tie luovutetaan tienpitäjälle radanpitäjän määräämänä ajankohtana sen jälkeen kun tieosakkaista ja tien kunnossapidon jakautumisesta osakasten kesken on ratatoimituksessa päätetty ja toimitusta koskevan muutoksenhaun estämättä. Tien luovuttamiseksi voidaan tieosakkaista ja kunnossapidosta osakasten kesken määrätä ratatoimituksen kestäessä väliaikaisesti.

47 §

Lunastuksen kohteen vahvistaminen ja omistusoikeuden syntyminen rautatiealueeseen

Lunastuspäätöksessä vahvistetaan lunastuksen kohde ratasuunnitelman tai 14 §:n 2 momentissa tarkoitetun kirjallisen suostumuksen perusteella tarvittaessa Liikenneviraston osoituksen mukaan. Ratasuunnitelmasta voidaan vähäisessä määrin poiketa, jos siihen on erityinen syy.

Rautatiealueeksi vahvistettu alue siirtyy radanpitäjän omistukseen lunastuspäätöksen saatua lainvoiman.

Rautatiealueesta, joka on tullut radanpitäjän omistukseen, muodostetaan lunastusyksikkö. Tällainen alue voidaan radanpitäjän suostumuksella liittää radanpitäjällä olevaan tai radanpitäjälle muodostettavaan lunastusyksikköön. Yksityisraiteen omistajalle muodostetaan muu kiinteistö.

47 §

Lunastuksen kohteen vahvistaminen ja omistusoikeuden syntyminen rautatiealueeseen

Lunastuspäätöksessä vahvistetaan lunastuksen kohde ratasuunnitelman tai 14 §:n 2 momentissa tarkoitetun kirjallisen suostumuksen perusteella tarvittaessa *radanpitäjän* osoituksen mukaan. Ratasuunnitelmasta voidaan vähäisessä määrin poiketa, jos siihen on erityinen syy.

Rautatiealueeksi vahvistettu alue siirtyy radanpitäjän omistukseen lunastuspäätöksen saatua lainvoiman.

Rautatiealueesta, joka on tullut radanpitäjän omistukseen, muodostetaan lunastusyksikkö. Tällainen alue voidaan radanpitäjän suostumuksella liittää radanpitäjällä olevaan tai radanpitäjälle muodostettavaan lunastusyksikköön. Yksityisraiteen omistajalle muodostetaan muu kiinteistö.

48 §

Käyttöoikeuden perustaminen

Jos rautatiealue sijoitetaan kiinteistön alueella tunneliin, sillalle, padolle, kannelle tai kannen alle taikka jos radan ylä- tai alapuolelle on oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu rakentamista, perustetaan radanpitäjälle 47§:n 2 momentissa tarkoitetun omistusoikeuden sijasta rautatiealueeseen lunastuslain

48 §

Käyttöoikeuden perustaminen

Jos rautatie rakennetaan kiinteistön alueella tunneliin, sillalle tai padolle taikka sellaiselle alueelle, joka asemakaavassa on osoitettu maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 3 momentissa tarkoitetun rautatien liikennealueen sijasta ensisijaisesti muihin käyttötarkoituksiin, perustetaan radanpitäjälle omistusoikeu-

3 §:n mukainen käyttöoikeus siten kuin ratasuunnitelmassa määrätään. Jos rata sijoitetaan sellaisen lunastusyksikön alueelle, joka ei ole radanpitäjän omistuksessa ja jota edelleen käytetään siihen tarkoitukseen, jota varten se on lunastettu, perustetaan radanpitäjälle rautatiealueeseen lunastuslain 3 §:n mukainen käyttöoikeus.

Radanpitäjälle syntyy liitännäisalueeseen sen käyttötarkoitusta vastaava käyttöoikeus lunastuspäätöksen saatua lainvoiman.

57 §

Lunastuksen laajentaminen

Jos rautatiealueen aiheuttaman tilusten pirstoutumisen, tilusalan vähenemisen, tieoikeuksiin liittyvien muutosten taikka 37 tai 38 §:n mukaisen kiellon johdosta taikka muusta sellaisesta syystä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle eikä haittaa voida poistaa tai olennaisesti vähentää tilusjärjestelyillä, kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, jos tämä ei halua saada korvausta haitastaan, että radanpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan.

Radanpitäjällä on oikeus lunastaa kiinteistö tai sen osa, jos 1 momentissa tarkoitettu haitankorvaus taikka kustannukset uuden kulkuyhteyden järjestämisestä rautatiealueen katkaiseman kulkuyhteyden sijaan olisivat huomattavan suuret kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna.

den sijasta rautatiealueeseen lunastuslain 3 §:n mukainen käyttöoikeus siten kuin ratasuunnitelmassa määrätään. Jos rautatie rakennetaan sellaisen lunastusyksikön alueelle, joka ei ole radanpitäjän omistuksessa ja jota edelleen käytetään siihen tarkoitukseen, jota varten se on lunastettu, perustetaan radanpitäjälle rautatiealueeseen lunastuslain 3 §:n mukainen käyttöoikeus.

Radanpitäjälle syntyy liitännäisalueeseen sen käyttötarkoitusta vastaava käyttöoikeus lunastuspäätöksen saatua lainvoiman.

57 §

Lunastuksen laajentaminen

Jos rautatiealueen aiheuttaman tilusten pirstoutumisen, tilusalan vähenemisen, tieoikeuksiin liittyvien muutosten, 37 tai 38 §:n mukaisen kiellon johdosta taikka muusta sellaisesta syystä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle eikä haittaa voida poistaa tai olennaisesti vähentää tilusjärjestelyillä, kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, jos tämä ei halua saada korvausta haitastaan, että radanpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan. *Jos rautatien rakentamisesta muutoin aiheutuu kiinteistön tai sen osan käyttämiselle huomattavaa vahinkoa tai haittaa, on kiinteistön omistajalla oikeus vaatia korvauksen sijasta radanpitäjää lunastamaan kiinteistö tai sen osa*. Radanpitäjällä on oikeus lunastaa kiinteistö tai sen osa, jos *haitan- tai vahingonkorvaus olisi huomattavan suuri kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna*.

Ratasuunnitelmassa voidaan osoittaa radanpitäjälle oikeus lunastaa kiinteistö tai sen osa, jos kustannukset radasta kiinteistölle tai sen osalle aiheutuvien haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi taikka uuden kulkuyhteyden järjestämiseksi rautatien katkaiseman kulkuyhteyden sijaan olisivat huomattavan suuret kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna. Ratasuunnitelmasta tulee tällöin käydä ilmi haitallisten vaikutusten poistamisen tai vähentämisen taikka uuden kulkuyhteyden järjestämisen kustannus-

	ten suhde kiinteistön tai sen osan arvoon verrattuna.
Kiinteistöistä tai niiden osista, jotka lunastetaan 1 ja 2 momentin nojalla, voidaan muodostaa yksi tai useampi rautatiealueesta erillinen lunastusyksikkö noudattaen soveltuvin osin, mitä lunastuslain 49 a §:n 1 momentissa säädetään.	Kiinteistöistä tai niiden osista, jotka lunastetaan 1 tai 2 momentin nojalla, voidaan muodostaa yksi tai useampi rautatiealueesta erillinen lunastusyksikkö noudattaen, mitä lunastuslain 49 a §:n 1 momentissa säädetään.
65 §	65 §
Muut korvaukset ja korvauksia koskeva ratatoimitus	*Muut korvaukset ja korvauksia koskeva ratatoimitus*
Jos *rautatien rakentamisesta tai käyttämisestä* aiheutuu kiinteistölle muuta kuin tässä luvussa tarkoitettua vahinkoa tai haittaa, kiinteistön omistajalla on oikeus saada korvaus radanpitäjältä. Jollei korvauksesta sovita, on korvausasia ratkaistava ratatoimituksessa.	Jos *rautatiestä* aiheutuu kiinteistölle muuta kuin tässä luvussa tarkoitettua vahinkoa tai haittaa, kiinteistön omistajalla on oikeus saada korvaus radanpitäjältä. *Vahingon tai haitan ollessa huomattava kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, jos tämä ei halua saada korvausta menetyksestään, että radanpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan.* Jollei korvauksesta *tai lunastuksesta* sovita, *asia* on ratkaistava ratatoimituksessa.
Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muulloin kuin ratatoimituksen yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta ratatoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, korvausasia on ratkaistava ratatoimituksessa.	Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muulloin kuin ratatoimituksen yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta ratatoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, korvausasia on ratkaistava ratatoimituksessa.
Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ratatoimitusta voi hakea joko radanpitäjä tai korvausta vaativa.	Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ratatoimitusta voi hakea joko radanpitäjä tai korvausta vaativa.
70 §	70 §
Riidanalaisen korvauksen maksaminen	*Riidanalaisen korvauksen tallettaminen*
Jos radanpitäjä valittaa ratatoimituksessa määrätyistä korvauksista, riidanalaista osaa korvauksista ei tarvitse tallettaa. Korvauksensaajalla on kuitenkin oikeus saada riidanalainen osa korvauksesta asettamalla radanpitäjän hyväksymä vakuus riidanalaisen osan ja sille varojen nostopäivästä laskettavan kuuden prosentin vuotuisen koron takaisin maksamisesta.	Jos radanpitäjä valittaa ratatoimituksessa määrätyistä korvauksista, tulee riidanalainen osa korvauksista tallettaa. Tallettamiseen sovelletaan muutoin, mitä lunastuslain 52 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 70 §:ssä säädetään.

74 §

Korvauksettomat luovutukset

Valtiolla ei ole oikeutta tässä laissa tarkoitettuun korvaukseen Liikennevirastolta. Korvaukseen oikeutettuja ovat kuitenkin valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) mukaiset liikelaitokset. Valtioneuvosto voi päättää valtion korvausoikeudesta toisin, jos tähän on erityisiä syitä.

6 luku

Rautatien ja sen liitännäisalueen lakkauttaminen

79 §

Rautatien lakkauttaminen muussa yhteydessä

Liikenne- ja viestintäministeriö voi lakkauttaa rautatien Liikenneviraston valmisteleman ratasuunnitelman perusteella, jos:

1) rautatietä ei enää käytetä rautatieliikenteen harjoittamiseen, radanpitoon liittyvään liikennöintiin eikä muihin liikenteen tarpeisiin;

2) rautatielle ei ole odotettavissa 1 kohdassa mainittua käyttöä;

3) rautatiellä ei ole käyttöä yksityisraiteena; ja

4) alueen saavutettavuus sekä kuljetustarpeet on turvattu muulla tavoin.

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö voi lakkauttaa rautatien Liikenneviraston valmisteleman ratasuunnitelman perusteella, jos rautatien liikenne on vähäistä eikä rautatietä ole taloudellisesti kannattavaa pitää valtion varoilla turvallisesti liikennöitävässä, 29 tai 30 §:ssä tarkoitetussa kunnossa ja jos alueen saavutettavuus sekä kuljetustarpeet on turvattu muulla tavoin.

Liikenne- ja viestintäministeriön tulee ennen tässä pykälässä tarkoitetun päätöksen tekemistä kuulla tarvittaessa asianomaisia ministeriöitä, maakunnan liittoja ja kuntia.

(Lisätään uusi 4 mom)

74 §

Korvauksettomat luovutukset

Valtiolla ei ole oikeutta tässä laissa tarkoitettuun korvaukseen Liikennevirastolta. Korvaukseen oikeutettuja ovat kuitenkin valtion liikelaitoksista annetun lain (*1062/2010*) mukaiset liikelaitokset. Valtioneuvosto voi päättää valtion korvausoikeudesta toisin, jos tähän on erityisiä syitä.

6 luku

Rautatien ja sen liitännäisalueen lakkauttaminen

79 §

Rautatien lakkauttaminen muussa yhteydessä

Liikennevirasto voi lakkauttaa rautatien *hyväksymänsä* ratasuunnitelman perusteella, jos:

1) rautatietä ei enää käytetä rautatieliikenteen harjoittamiseen, radanpitoon liittyvään liikennöintiin eikä muihin liikenteen tarpeisiin;

2) rautatielle ei ole odotettavissa 1 kohdassa mainittua käyttöä;

3) rautatiellä ei ole käyttöä yksityisraiteena; ja

4) alueen saatavuus sekä kuljetustarpeet on turvattu muulla tavoin.

Lisäksi *Liikennevirasto* voi lakkauttaa rautatien *hyväksymänsä* ratasuunnitelman perusteella, jos rautatien liikenne on vähäistä eikä rautatietä ole taloudellisesti kannattavaa pitää valtion varoilla turvallisesti liikennöitävässä, 29 tai 30 §:ssä tarkoitetussa kunnossa ja alueen saavutettavuus sekä kuljetustarpeet on turvattu muulla tavoin.

Liikenneviraston tulee ennen tässä pykälässä tarkoitetun päätöksen tekemistä kuulla tarvittaessa asianomaisia ministeriöitä, maakunnan liittoja ja kuntia.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä on oikeus pidättää itselleen 1 ja 2 momentissa tarkoitettu liikennepoliittisesti merkittävä asia,

joka muutoin kuuluisi Liikenneviraston ratkaistavaksi.

80 §

Rautatiealueen luovuttaminen rautatien lakkauttamisen yhteydessä

Liikennevirasto luovuttaa 78 tai 79 §:ssä tarkoitetun päätöksen perusteella rautatiealueen, jollei alueen säilyminen viraston hallinnassa ole perusteltua. Alueiden luovutuksessa menetellään siten kuin oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään.

Liikennevirasto voi ratasuunnitelmassa päättää luopua rautatiealueesta korvauksetta, *jos rautatie on lakkautettu ja* alueella on vähäinen arvo tai merkitys. Rautatiealue siirtyy siihen rajoittuviin kiinteistöihin radan raiteen tai raiteiden muodostaman alueen keskilinjaa myöten. Rajaa saadaan entisellä rautatiealueella rajankäynnissä oikoa ja suorittaa muita kiinteistöjaotuksen kannalta tarkoituksenmukaisia rajansovituksia siten, että pinta-alaltaan ja arvoltaan vähäisiä alueita vaihtuu kiinteistöjen kesken tai, jollei sopivaa vastikemaata ole, siirtyy kiinteistöstä toiseen. Rautatiealue siirtyy kuitenkin kunnan omistukseen asemakaava-alueella ja alueella, jolle kunta on päättänyt laatia asemakaavan.

Kun rautatie on lakkautettu eikä rautatiealuetta ole määrätty käytettäväksi muihin radanpidon tarpeisiin taikka kun Liikennevirasto lakkauttaa rautatiealueen käyttämisen muihin tarpeisiin, lakkaa siihen kohdistunut 48 §:n 1 momentin mukainen käyttöoikeus.

Ratasuunnitelmassa on määrättävä, mistä lukien alue lakkaa olemasta rautatie.

80 §

Rautatiealueen luovuttaminen rautatien lakkauttamisen yhteydessä

Liikennevirasto luovuttaa 78 tai 79 §:ssä tarkoitetun päätöksen perusteella rautatiealueen, jollei alueen säilyminen viraston hallinnassa ole perusteltua. Alueiden luovutuksessa menetellään siten kuin oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään.

Rautatien lakkauttamista koskevassa ratasuunnitelmassa *voidaan* päättää luopua rautatiealueesta korvauksetta, jos alueella on vähäinen arvo tai merkitys. Rautatiealue siirtyy siihen rajoittuviin kiinteistöihin radan raiteen tai raiteiden muodostaman alueen keskilinjaa myöten. Rajaa saadaan entisellä rautatiealueella rajankäynnissä oikoa ja suorittaa muita kiinteistöjaotuksen kannalta tarkoituksenmukaisia rajansovituksia siten, että pinta-alaltaan ja arvoltaan vähäisiä alueita vaihtuu kiinteistöjen kesken tai, jollei sopivaa vastikemaata ole, siirtyy kiinteistöstä toiseen. Rautatiealue siirtyy kuitenkin kunnan omistukseen asemakaava-alueella ja alueella, jolle kunta on päättänyt laatia asemakaavan.

Kun rautatie on lakkautettu eikä rautatiealuetta ole määrätty käytettäväksi muihin radanpidon tarpeisiin taikka kun Liikennevirasto lakkauttaa rautatiealueen käyttämisen muihin tarpeisiin, lakkaa siihen kohdistunut 48 §:n 1 momentin mukainen käyttöoikeus.

Ratasuunnitelmassa on määrättävä, mistä lukien alue lakkaa olemasta rautatie.

83 §

Liitännäisalueen lakkauttaminen

Liikennevirasto lakkauttaa liitännäisalueen, jos sitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten se on perustettu. *Liitännäisalueen lakkauttamista koskevasta menettelystä on*

83 §

Liitännäisalueen lakkauttaminen

Radanpitäjä lakkauttaa liitännäisalueen, jos sitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten se on perustettu. Kun liitännäisalue lakkautetaan, lakkaa samalla siihen kohdistu-

soveltuvin osin voimassa, mitä ratasuunnitelmasta säädetään. Kun liitännäisalue lakkautetaan, lakkaa samalla siihen kohdistunut käyttöoikeus.

Jos liitännäisalueen lakkauttamisesta aiheutuu jollekulle hyötyä, jota ei ole pidettävä vähäisenä, hyödynsaaja on velvollinen korvaamaan Liikennevirastolle saamansa hyödyn. Jollei korvauksesta sovita, asia on ratkaistava ratatoimituksessa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään liitännäisalueesta, sovelletaan myös sellaiseen tämän lain mukaiseen liitännäisalueeseen verrattavaan alueeseen, johon radanpitäjä on lunastamalla saanut käyttöoikeuden ennen tämän lain voimaantuloa.

nut käyttöoikeus. *Radanpitäjän on haettava viipymättä ratatoimitusta, kun liitännäisalue on lakkautettu.*

Jos liitännäisalueen lakkauttamisesta aiheutuu jollekulle hyötyä, jota ei ole pidettävä vähäisenä, hyödynsaaja on velvollinen korvaamaan *radanpitäjälle* saamansa hyödyn. Jollei korvauksesta sovita, asia on ratkaistava *1 momentin mukaisessa* ratatoimituksessa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään liitännäisalueesta, sovelletaan myös sellaiseen tämän lain mukaiseen liitännäisalueeseen verrattavaan alueeseen, johon radanpitäjä on lunastamalla saanut käyttöoikeuden ennen tämän lain voimaantuloa.

85 a §

Rautatiealueen osien luovuttaminen

Liikenneviraston oikeuteen luovuttaa radanpitoon tarpeetonta rautatiealuetta muulloin kuin rautatien lakkauttamisen yhteydessä sovelletaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa säädetään.

7 luku

Erinäiset säännökset

86 §

Rangaistukset

Joka

1) rikkoo 17, 31–33 tai 40 §:ssä olevan tai niiden nojalla annetun kiellon tai määräyksen taikka toimii niiden nojalla annetun luvan ja siinä olevien ehtojen vastaisesti taikka

2) tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta menettelee 21 §:n 2 momentissa taikka 37–39 §:ssä olevan tai niiden nojalla annetun kiellon vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, ratalain

7 luku

Erinäiset säännökset

86 §

Rangaistukset

Joka

1) rikkoo *31 §:*n nojalla *annettua kieltoa tai määräystä* taikka toimii *28 a tai 28 c §:n* nojalla annetun luvan *tai 40 §:n nojalla annetun poikkeamispäätöksen tai niissä* olevien ehtojen vastaisesti taikka

2) tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta menettelee 21 §:n 2 momentissa taikka 37–39 §:ssä *säädetyn* kiellon vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, ratalain

säännösten rikkomisesta sakkoon.

89 §

Tasoristeyksen ja siihen liittyvän tien sekä siltojen kunnossapito

Radanpitäjä pitää kunnossa tien ja rautatien tasoristeyksen sen kannen leveydeltä. Tienpitäjä vastaa tien talvikunnossapidosta.

Radanpitäjä asettaa ja pitää kustannuksellaan kunnossa tiellä rautatien tasoristeyksen kohdalla olevat varoituslaitteet sekä tasoristeysmerkit, jollei kustannusvastuusta toisin sovita. Kun uusi tie rakennetaan tienpitäjän aloitteesta rautatiealueelle, tien- tai kadunpitäjä huolehtii kustannuksellaan tasoristeyksen varoituslaitteiden ja tasoristeysmerkkien asettamisesta. Tienpitäjä asettaa ja pitää kustannuksellaan kunnossa rautatiestä varoittavat liikennemerkit.

Tien ja rautatien risteyssiltojen kunnossapidosta vastaa se väylänpitäjä, jonka vastuulla oleva väylä ylittää toisen väylän, jollei toisin sovita. Tien ja rautatien yhteisten siltojen kunnossapidosta osapuolet sopivat keskenään.

Tässä pykälässä tienpitäjästä sanottu koskee soveltuvin osin myös kadunpitäjää.

92 §

säännösten rikkomisesta sakkoon.

89 §

Tasoristeyksen ja siihen liittyvän tien sekä siltojen kunnossapito

Radanpitäjä pitää kunnossa tien ja rautatien tasoristeyksen sen kannen leveydeltä. Tienpitäjä vastaa tien talvikunnossapidosta.

Radanpitäjä asettaa ja pitää kustannuksellaan kunnossa tiellä rautatien tasoristeyksen kohdalla olevat varoituslaitteet sekä *tasoristeystä ja tarvittaessa pakollista pysähtymistä osoittavat liikennemerkit*, jollei kustannusvastuusta toisin sovita. Kun uusi tie rakennetaan tienpitäjän aloitteesta rautatiealueelle, tienpitäjä huolehtii kustannuksellaan varoituslaitteiden ja liikennemerkkien asettamisesta. Tienpitäjä asettaa ja pitää kustannuksellaan kunnossa *rautatien tasoristeyksestä* varoittavat liikennemerkit sekä *tasoristeyksen lähestymismerkit*.

Tien ja rautatien risteyssiltojen kunnossapidosta vastaa se väylänpitäjä, jonka vastuulla oleva väylä ylittää toisen väylän, jollei toisin sovita. Tien ja rautatien yhteisten siltojen kunnossapidosta osapuolet sopivat keskenään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen liikenteen ohjauslaitteiden asettamiseen ei tarvita tieliikennelain 51 §:n 2 momentin mukaista kunnan suostumusta.

89 a §

Eräät vahingonkorvausasiat

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käsittelee ja ratkaisee rataverkolla rautatieliikenteen palvelualueilla tapahtuneisiin esine- ja varallisuusvahinkoihin liittyvät korvausvaatimukset.

92 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Radanpitäjän päätöksestä 17, 40 ja 41 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu tasoristeys tai kiinteistö sijaitsee.

Hallinto-oikeuden päätökseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymistä koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

Rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä tai säätiöllä on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhteisön tai säätiön toiminta-alueelle.

Yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätöstä koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Muutoksenhausta ratatoimituksessa tehtyyn päätökseen säädetään 77 §:ssä.

94 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Yleis- tai ratasuunnitelman hyväksymistä tai yleissuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös voidaan panna täytän-

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Radanpitäjän päätöksestä *18 §:n 4 momentissa ja 2 a luvussa* tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu tasoristeys sijaitsee, *sekä 40 ja 41 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu kiinteistö sijaitsee.*

Hallinto-oikeuden päätökseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymistä koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

Rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä tai säätiöllä on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhteisön tai säätiön toiminta-alueelle.

Yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätöstä koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Muutoksenhausta ratatoimituksessa tehtyyn päätökseen säädetään 77 §:ssä.

94 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Yleis- tai ratasuunnitelman hyväksymistä *taikka niiden* voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös voidaan panna täytäntöön va-

töön valituksesta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

Päätöksessä, jonka Liikennevirasto antaa 41 §:n 2 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta.

lituksesta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

Radanpitäjän päätöksessä, joka koskee teettämis- tai keskeyttämisuhan asettamista 28 b §:n 3 momentin perusteella taikka päätöksessä, jonka radanpitäjä antaa 18 §:n 4 momentin tai 41 §:n 2 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta.

95 §

Kuuluttaminen

Milloin tämän lain nojalla on julkaistava kuulutus, määräys, kielto tai muu asia *yleisesti* tiedoksi eikä tiedoksi antamisen tavasta ole erikseen säädetty, on *Liikenneviraston* tiedotettava asiasta kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan asianomaisen kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta.

95 §

Kuuluttaminen

Milloin tämän lain nojalla on julkaistava kuulutus, määräys, kielto tai muu asia tiedoksi eikä tiedoksi antamisen tavasta ole erikseen säädetty, on *asiasta tiedotettava* kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan asianomaisen kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta. *Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkipanosta, mikä on kuulutuksessa ja ilmoituksessa todettava.*

96 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

— — — — — — — — — — — — — — —

Radan näkemäalueiden määrittelystä säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

— — — — — — — — — — — — — — —

96 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

— — — — — — — — — — — — — — —

(2 mom. kumotaan)

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa liikenne- ja viestintäministeriössä vireillä olevat ratasuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskevat asiat sekä Liikennevirastossa vireillä olevat 89 a §:ssä tarkoitetut vahingonkorvausasiat käsitellään ja ratkaistaan tämän

lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Yleis- ja ratasuunnitelmat, joiden laatiminen on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan. Suunnitelmien hyväksymiseen sovelletaan kuitenkin tämän lain 28 §:ää.

Tätä lakia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa hyväksyttyjen ratasuunnitelmien voimassaoloajan pidentämiseen erityisistä syistä 26 §:n 4 momentin mukaisesti.

Tätä lakia sovelletaan niihin ennen tämän lain voimaantuloa aloitetuissa ratatoimituksissa ratkaistaviin kysymyksiin, jotka otetaan tämän lain voimaantulon jälkeen toimituksessa ratkaistaviksi. Tämän lain 43 a §:ää sovelletaan kuitenkin vain niihin rata- ja yksityistietoimituksiin, joita koskeva hakemus tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tätä lakia sovelletaan myös tämän lain voimaantullessa Liikennevirastossa vireillä oleviin tasoristeyslupaa ja maastoajoneuvon ylityslupaa koskeviin hakemuksiin.

———

3.

Laki

tieliikennelain 51 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tieliikennelain (267/1981) 51 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 117/1992 ja 1291/2009 seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
51 §	51 §
Liikenteen ohjauslaitteen asettaminen	*Liikenteen ohjauslaitteen asettaminen*
Liikenteen ohjauslaitteen asettaa maantielle tienpitoviranomainen. Kunta asettaa liikenteen ohjauslaitteen kadulle, rakennuskaavatielle, torille ja muulle vastaavanlaiselle liikennealueelle. Ennen pysyväksi tarkoitetun liikenteen ohjauslaitteen asettamista kunnan on varattava poliisille tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa.	Liikenteen ohjauslaitteen asettaa maantielle tienpitoviranomainen. Kunta asettaa liikenteen ohjauslaitteen kadulle, rakennuskaavatielle, torille ja muulle vastaavanlaiselle liikennealueelle. Ennen pysyväksi tarkoitetun liikenteen ohjauslaitteen asettamista kunnan on varattava poliisille tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa.
Muulle kuin 1 momentissa tarkoitetulle tielle liikenteen ohjauslaitteen asettaa tienpitäjä saatuaan siihen kunnan suostumuksen, jota ei kuitenkaan saa ilman pätevää syytä evätä. Suostumusta ei tarvita tien kunnon taikka tiellä tai sen vieressä tehtävän työn vuoksi tarpeellisten tilapäisten liikennemerkkien asettamiseen.	Muulle kuin 1 momentissa tarkoitetulle tielle liikenteen ohjauslaitteen asettaa tienpitäjä saatuaan siihen kunnan suostumuksen, jota ei kuitenkaan saa ilman pätevää syytä evätä. Suostumusta ei tarvita tien kunnon taikka tiellä tai sen vieressä tehtävän työn vuoksi tarpeellisten tilapäisten liikennemerkkien asettamiseen.
Taajamaa osoittavan liikennemerkin käyttämisestä päättää kunta kuultuaan maanteiden osalta tienpitoviranomaista. Sanotun liikennemerkin asettaa maantielle tienpitoviranomainen, muulle tielle kunta.	Taajamaa osoittavan liikennemerkin käyttämisestä päättää kunta kuultuaan maanteiden osalta tienpitoviranomaista. Sanotun liikennemerkin asettaa maantielle tienpitoviranomainen, muulle tielle kunta.
Rautatien tasoristeysmerkin sekä liikennevalot ja sulku- ja varoituslaitteet tasoristeykseen asettaa rautatien kunnossapitäjä.	*Liikenteen ohjauslaitteiden asettamisesta rautatien tasoristeykseen säädetään ratalain (110/2007) 89 §:n 2 momentissa.*

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———

4.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain 86 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 86 a §, sellaisena kuin se on laissa 504/2005 seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
86 a §	86 a §
Maantien muuttaminen kaduksi	*Maantien muuttaminen kaduksi*
Maantie, joka asemakaavassa on osoitettu kaduksi, muuttuu kunnan tekemällä kadunpitopäätöksellä kaduksi. Kadunpitopäätökset tulee tehdä tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina ottaen huomioon kunnossapidon vaatimukset ja maankäytön sekä tie- ja katuverkon toteutuminen.	Asemakaavassa kaduksi osoitettu maantie muuttuu kadunpitopäätöksellä kaduksi. Maantie lakkaa, kun kadunpitopäätös on tehty. Asemakaavassa muuksi kuin kaduksi osoitettu *maantie lakkaa,* kun sen liikennettä välittämään tarkoitetun kadun rakentamista tai parantamista koskeva kadunpitopäätös on tehty. *Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut* kadunpitopäätökset tulee tehdä tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina ottaen huomioon kunnossapidon vaatimukset ja maankäytön sekä tie- ja katuverkon toteutuminen.
Maantie lakkaa 1 momentissa tarkoitetun kadunpitopäätöksen tultua voimaan ja maantien tiealue siirtyy samalla kunnan omistukseen.	Maantien lakatessa 1 ja 2 momentin perusteella lakkaa samalla tienpitäjän oikeus maantien tiealueeseen.
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . *Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanoa edellyttäviin toimenpiteisiin.*
	———

38 § Lausunto Helsingin uuden yleiskaavan ehdotuksesta

VD/9912/00.04.03/2015
HP/TLA/LM-H/HW/MSI/LVI/JHE/AMÄ/AVU/SRU/JB

Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt Vantaan kaupungin lausuntoa Helsingin uuden yleiskaavan ehdotuksesta 15.2.2016 mennessä. Kiireellisen aikataulun vuoksi on sovittu, että kaupunginhallituksen esitys lausunnoksi lähetetään Helsingin kaupungille. Lausunnon sisältö varmennetaan kaupunginvaltuuston 7.3.2016 kokouksen jälkeen.

Vantaan kaupunginvaltuusto on antanut lausuntonsa yleiskaavan luonnoksesta 2.3.2015. Lopullisen Helsingin yleiskaavaehdotuksen tavoitteena on edetä Helsingin kaupunginhallituksen ja -valtuuston päätettäväksi loppuvuoden 2016 aikana.

Yleiskaava koskee koko Helsingin aluetta lukuun ottamatta Östersundomia, jonne ollaan laatimassa kuntien yhteistä yleiskaavaa. Yleiskaava mahdollistaa Helsingin kasvun. Se varmistaa edellytykset riittävälle asuntotuotannolle sekä elinkeinoelämän toiminnalle. Yleiskaavassa on varauduttu vähimmillään 860 000 asukkaaseen ja 560 000 työpaikkaan vuoteen 2050 mennessä. Tulevasta rakentamisesta noin kolmannes on täydennysrakentamista, joka sijoitetaan erityisesti raideliikenteen solmukohtiin. Kolmannes sijoittuu uusille rakentamisalueille, kuten Malmin lentokentälle ja kolmannes kaupunkibulevardien varsille laajenevaan kantakaupunkiin.

Yleiskaavakartta on toteutettu ruututekniikalla, mikä korostaa sen yleispiirteisyyttä ja strategista otetta. Pääkartan lisäksi yleiskaavaan liittyy 8 teemakarttaa, joilla esitetään teemoittain yksityiskohtaisempia ratkaisuja. Pääkartta on oikeusvaikutteinen, toisin kuin teemakartat lukuun ottamatta niissä esitettyjä valtakunnallisesti merkittäviä maisema- ja kulttuuriympäristöjä sekä Natura 2000-verkostoon kuuluvia alueita, luonnonsuojelualueita ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojeltavia alueita.

Vantaa esitti yleiskaavaluonnosta koskevassa lausunnossaan huolen lähikeskusten vähittäiskauppaan liittyvästä problematiikasta. Lähikeskuksista on joillakin sijainneilla vaarana muodostua yksinomaan kaupan alueita, ilman onnistunutta integroitumista asuntorakenteeseen. Vantaa esitti Vihdintiehen liittyvän Pohjois-Konalan lähikeskustan poistamista yleiskaavasta ja lähikeskusten kaupan mitoittamista. Helsinki on tehnyt molemmat muutokset yleiskaavaehdotukseen. Sen sijaan Vantaan esille nostamat seudulliset kysymykset ja tarve perusteellisemmasta vaikutusten arvioinnista on huomioitu yleiskaavaehdotuksessa puutteellisesti.

Koko lausunnoilla oleva kaavaehdotusaineisto löytyy osoitteesta
http://www.yleiskaava.fi/yleiskaava/aineistot/

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.1.2016 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle annettavaksi liitteen mukainen lausunto Helsingin yleiskaavan ehdotuksesta.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 25.1.2016 § 19

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle annettavaksi liitteen mukainen lausunto Helsingin yleiskaavan ehdotuksesta.
Päätös:
Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 38

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle annettavaksi liitteen mukainen lausunto Helsingin yleiskaavan ehdotuksesta.
Käsittely:
Merkittiin, että yleiskaavapäällikkö Mari Siivola ja liikennesuunnittelupäällikkö Leena Viilo selostivat asiaa kokouksen alussa.

Apulaiskaupunginjohtaja muutti esitystään lisäämällä lausunnon kuudenteen kappaleeseen, lauseen ”Bulevardien ja raitiotielinjojen päättyminen säteittäisillä väylillä Helsingin ja Vantaan yhteisellä Kehä I ja III välisellä vyöhykkeellä on pääosin jätetty ratkaisematta kaupunkirakenteellisesti ja liikenteellisesti.” jälkeen tekstin ”Myös liikenneteknologian murroksen ja älykkään liikenteen vaikutuksia olisi syytä selvittää lisää.”
Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liitteet:
- Lausunto Helsingin uuden yleiskaavan ehdotuksesta, kh 8.2.2016
- Lausuntopyyntö Helsingin uuden yleiskaavan ehdotuksesta
- Kaavakartta / Helsingin uuden yleiskaavan ehdotus

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
yleiskaavapäällikkö Mari Siivola, puh. 09 8392 2745, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
liikennesuunnittelupäällikkö Leena Viilo, puh. 09 8392 2431, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa

Vantaan lausunto Helsingin uuden yleiskaavan ehdotuksesta, kh 8.2.2016

VD/9912/00.04.03/2015

Helsingin yleiskaavan tavoitteena on kansainvälinen pääkaupunki ja metropolialueen vahva urbaani ydin. Yleiskaavassa varaudutaan 250 000 uuteen asukkaaseen vuoteen 2050 mennessä. Kasvusta kolmannes on arvioitu sijoittuvaksi nykyiseen tiivistyvään kaupunkirakenteeseen, toinen kolmannes uusille alueille ja loput ns. bulevardeille, jotka syntyisivät nykyisten moottoriteiden muuttamisen myötä. Omien hyvien kokemusten perusteella Vantaa kannattaa täydennysrakentamisen lisäpotentiaalin tutkimista mm. Kehä I:n pohjoispuolisella esikaupunki-alueella.

Bulevardeista on ensimmäisiksi maankäytön kohteiksi ehdotettu mm. Laajasaloa ja Länsiväylää Lauttasaaren osalta, joista saadaan hyvää käytännön kokemusta bulevardien mahdollisuuksista ja vaikutuksista. Seudullisesti merkittävämpi muutos käynnistyy vasta seuraavassa vaiheessa säteittäisten pääväylien bulevardisoinnin myötä. Kaupunkirakenteellisesti on kyse yleiskaavan tavoitteista laajentaa kantakaupunkia ja kehittää Helsingistä verkostokaupunkia. Seudullisen liikennejärjestelmän näkökulmasta muutoksen vaikutus on erittäin suuri. Liikennejärjestelmän muuttaminen ja sen kapasiteetin kasvattaminen ei onnistu pelkästään yhden kaupungin laatimalla yleiskaavalla, koska se edellyttää valtion ja seudun yhteistä suunnittelua, sopimuksia ja päätöksiä, joiden foorumina toimii Helsingin seudun liikennejärjestelmä HLJ.

Verkostokaupungin kehittäminen on hyvä seudullinen tavoite. Käynnissä olevat kaupallisten ja julkisten palveluiden muutokset tarjoavat ainutlaatuisen tilaisuuden tasapainoisen verkostokaupungin kehittämiseen Helsingin seudulle. Yhteistyötä tämän tavoitteen saavuttamiseksi on hyvä jatkaa seuraavassa seudun maankäyttösuunnitelmassa.

Yleiskaavan ehdottamat ratkaisut eivät sisälly viime vuonna valmistuneisiin Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaan HLJ2015 ja Helsingin seudun maankäyttösuunnitelmaan, koska yleiskaavatilanne oli seudullisen suunnittelun käynnistyessä auki. Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että seuraavan Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ2019) ja maankäyttösuunnitelman yhteydessä selvitetään seudullisesti Helsingin yleiskaavaratkaisun edellyttämät muutokset.

Kuten yleiskaavan vaikutusten arvioinneissa todetaan, tulee Helsingin ydinkeskustan ja koko valtakunnan hallintokeskittymän seudullinen tavoitettavuus bulevardisoinnin myötä vähenemään. Helsingin seutu kilpailee Tukholman kanssa kansainvälisten yritysten Euroopan toiminnoista pääasiassa sillä, että Helsinki-Vantaan lentoasemalta on mahdollisuus vaihdottomalla lennolla tavoittaa Aasian kasvavat talousalueet. Tämä edellyttää vastaavasti lentoasemalta sujuvia yhteyksiä sekä seudun muihin osiin että Helsingin keskustaan. Kehärata tavoittaa laajan alueen, mutta Helsingin keskustan ja lentoaseman välisenä yhteytenä tulevan lentoradan merkitys kasvaa. Vaikka kyse on tulevaisuuden hankkeesta, tulisi sen suunnittelua yhteistyössä edistää. Esimerkiksi lentoaseman laajennushankkeiden alueen muun maankäytön suunnittelussa tarvitaan tietoa radan ja aseman tulevasta sijainnista. Lentokentän alueen työpaikkojen kannalta myös toimivat joukkoliikenneyhteydet tulee turvata ydinkeskustan ulkopuolista alueilta.

Helsingin seudun joukkoliikenteen perustana on säteittäinen metro- ja rautatieliikenteen verkko. Helsingin yleiskaavassa esitetään täydennykseksi merkittävää määrää uusia raitiotielinjoja tavoitteena siirtää Helsingin seudulta pääkaupunkiin suuntautuva ajoneuvoliikenne joukkoliikenteelle. Vantaan käsityksen mukaan ratkaisua on yleiskaavassa tarkasteltu puutteellisesti, sillä epäselväksi jää mm. uuden järjestelmän toimiminen osana joukkoliikenteen seudullista kokonaisuutta. Bulevardien ja raitiotielinjojen päättyminen säteittäisillä väylillä Helsingin ja Vantaan yhteisellä Kehä I ja III välisellä vyöhykkeellä on pääosin jätetty ratkaisematta kaupunkirakenteellisesti ja liikenteellisesti. Myös liikenneteknologian murroksen ja älykkään liikenteen vaikutuksia olisi syytä selvittää lisää. Esitetty laaja uusi raitiotieverkosto vaikuttaa infrakustannusten kautta koko HSL-alueen matkalippujen hintoihin ja kaupunkien maksamiin kuntaosuuksiin, mikä on syytä ottaa huomioon ratkaisun vaikutuksia arvioitaessa. Suunniteltu raitiotieverkko edellyttää mm. uusia raideliikenteen varikkoja. Vantaa toivoo, että yleiskaavassa otettaisiin kantaa em. varikoiden sijaintiin. Vantaa puoltaa seudullista yhteistyötä sekä linja-auto että raideliikenteen varikkojen suunnittelussa ja omistuksessa.

Vantaan kannalta ensisijaisesti toteutettava pikaraitiotieyhteys katsotaan olevan Mellunmäki-Hakunila – Tikkurila - Aviapolis välin yhteys. Tuusulanväylän suunnasta on esitetty Vantaan Tammiston kautta lentoasemalle suuntautuva pikaraitiotieyhteys. Vantaan suunnitelmissa yhteys on suunnattu jatkumaan Tuusulanväylän ali Malmille. Yhteys muodostunee nykyisen Jokeri 2 yhteyden mukaisesti Tuusulanväylän itäpuolelle, mutta sitä ei ole vielä tarkemmin tutkittu. Pikaraitiotieyhteys on tärkeä osa joukkoliikenteen verkostoa, mutta liian hidas toimiakseen yhteytenä Helsingin keskustan työpaikkoihin. Nykyisten moottoritietä liikennöivien bussien matka-aikaan se ei kykene. Malmin lentokenttäalueelta on esitetty pikaraitiotieyhteys Kontulasta Hakunilan suuntaan. Yhteyttä ei ole Vantaan yleiskaavassa, mutta kaupunki suhtautuu ehdotukseen kiinnostuksella.

Yleiskaavassa todetaan, että esikaupunkialueiden tiivistyessä ja uuden raideverkon rakentuessa voi syntyä tarvetta uudelle liityntäpysäköinnille myös Helsingissä, Kehä I:n ulkopuolella. Pääasiallisena tavoitteena on saada muualta seudulta tulevat jättämään autonsa jo tiivistyvän Helsingin ulkopuolelle. Seudun liityntäpysäköinnin rahoitusjärjestelmä on toistaiseksi ratkaisematta ja liityntäpysäköintialueiden kapasiteettia ei voi kasvattaa rajattomasti vaarantamatta muuta maankäyttöä. Seudullisessa raideliikenneverkossa on Vantaan osalta toteuttamatta ainoastaan Ruskeasannan aseman liityntäliikenteen varaukset. Vantaa ei katso voivansa sitoutua yksin ratkaisemaan liityntäpysäköinnin ongelmia, vaan Helsingin on ensisijaisesti pyrittävä ratkaisemaan liityntäpysäköinti omalla alueellaan.

Helsingin yleiskaavassa esitetty liikenteellinen ratkaisu siirtää seudun liikenteen ruuhkat sekä poikittaisille väylille että säteittäisille valtakunnallisille väylille Kehä I:n pohjoispuolelle. Ruuhkautuminen tulee tapahtumaan Kehä I ja Kehä III:n välillä ja vaikuttaa negatiivisesti Kehä III:n liikenteeseen, joka on mm. koko Suomen elinkeinoelämän kannalta tärkeä eurooppalaisen TEN-T-verkon osa. Myös yhteys Helsingin keskustaan tulee merkittävästi hidastumaan, koska bulevardien vapaa nopeus on alempi kuin nykyinen. Vantaan vahvasta raideliikenteestä huolimatta bussiliikenteellä on suuri merkitys Helsinkiin suuntautuvilla matkoilla erityisesti Hakunilan ja Lahdenväylän suunnista sekä Tuusulanväylältä Pakkala-Tammisto -alueelta. Hidastuminen pidentää matkustajien matka-aikoja, kasvattaa liikennöintikustannuksia ja vähentää joukkoliikenteen käyttöä.

Myyrmäen seudullisen keskuksen kehitysedellytykset on tärkeä turvata. Vantaa ei pidä mahdollisena ohjata Vihdintieltä liikennettä Hämeenlinnanväylän (Kuninkaantammen) suuntaan yksinomaan Myyrmäen keskustan ja Rajatorpantien - Kaivokselan liittymän kautta. Liikennejärjestelyt edellyttävät uutta poikittaista yhteyttä Kuninkaantammen eritasoliittymineen ja Vantaa on valmis keskustelemaan em. yhteyden ja eritasoliittymän toteutuksesta HLJ-työn yhteydessä. Kuninkaantammen eritasoliittymässä tulee säilyttää kaavalliset mahdollisuudet liittymäramppeihin pohjoisen suuntaan.

Vantaan toivoo, että yleiskaavaan sisällytettäisiin tarkastelu erikoiskuljetusreiteistä ja niihin kohdistuvista muutospaineista, koska ne vaikuttavat seudullisiin erikoiskuljetusreitteihin etenkin tunnelointisuunnitelmien ja raitiotiejohtimien vuoksi.

Pyöräilyn nopea runkoverkko on yhteensopiva Vantaan kaupungin vastaaviin suunnitelmiin.

Jakomäen Huokotien pohjoispuolelle Vantaan rajan tuntumaan on määritelty lähikeskus ja asuntovaltainen alue, mistä on merkitty Huokotieltä pääkatuyhteys (Somerikkotie) etelän suuntaan, mutta ei pohjoiseen. Tämä Lahdenväylän itäpuolinen yhteystarve on niin merkittävä, että Vantaa ehdottaa pääkatuyhteyden jatkamista myös Huokotien pohjoispuolelle Vantaan rajaan saakka. Katuyhteys yhdistyisi Vantaalla Rajatiehen.

Vantaan kautta kulkevien pääväylien osalta Vantaa pitää bulevardisoinnin vaikutusten testaamiselle parhaana vaihtoehtona Vihdintietä, koska sitä voidaan luontevasti kehittää yleiskaavassa esitettyyn suuntaan raideliikenteen ja kaupunkimaisen rakentamisen väylänä. Vihdintien raitiotieyhteys kytkeytyy Vantaalla Myyrmäen ja Pähkinärinteen kautta kulkevaan runkoyhteyteen ja joukkoliikenteen tukeutuvaan maankäytön kehittämisvyöhykkeeseen.

Hämeenlinnanväylän bulevardisointi edellyttää, että seudullisesti varmistetaan junakuormien kasvun edellyttämät kapasiteetin lisäykset sekä Kehäradan ja rantaradan kaupunkiratojen liityntäkohdan välityskyky Huopalahdessa. Yleiskaavassa varaudutaan yhteen uuteen rautatieasemaan Hämeenlinnanväylän kaupunkibulevardin kohdalla rantaradalla. Uusi asema mahdollistaisi

siirtymisen junaan laajenevan kantakaupungin alueella, mutta riski on junakuormien kasvusta yli radan kapasiteetin. Aseman vaikutus ilman bulevardisointiakin olisi hyvä selvittää seudullisen liikennejärjestelmän kehittämisen kannalta.

Lahdenväylä ja Porvoonväylä ovat vaikeimpia muuttaa bulevardeiksi, koska ei ole olemassa paikkaa, missä näiden kahden moottoritieluokkaisen valtakunnallisen pääväylän liikenne voisi edes teoriassa siirtyä raiteelle. Porvoon suunnasta ei ole raideyhteyttä ollenkaan. Väylien liittyminen toisiinsa sekä yhteydet valtakunnallisesti merkittävään satamaan Vuosaaressa ovat seudullisesti erittäin merkittäviä asioita, joiden perusteella Vantaa esittää, että Helsingin yleiskaavassa luovutaan kokonaan kaupunkibulevardin suunnittelusta Lahdenväylälle.

Vantaanjoki on merkitty kaavaehdotukseen osaksi ekologista verkostoa, jota kehitetään luontoarvot huomioon ottaen. Vantaanjokea kehitetään laaja-alaisesti vaelluskalavesistönä ja Vantaa on jo omalta osaltaan selvittelemässä Tikkurilan padon purkua ja Keravanjoen Kirkonkylänkosken myllypadon madaltamista. Vanhankaupunginkosken padon purkaminen edistäisi lohikalojen nousua Vantaanjokeen sekä parantaisi ekologista yhteyttä Suomenlahden ja joen valuma-alueen välillä. Samalla joen virkistyskäyttömahdollisuudet kokonaisuudessaan paranevat. Vantaanjoki ja virtavedet ovat tärkeä osa Vantaan identiteettiä. Vantaa esittää toivomuksenaan, että myös Helsinki systemaattisesti kehittäisi vaelluskalojen nousureittejä omalla alueellaan.

Somerikkotien itäpuolella sijaitsee Slåttmossenin suoalue, luonnonsuojelualue ja pohjavesialue. Vantaa ehdottaa asuntovaltaisten kaavamerkinnän poistamista Somerikkotien itäpuolelta ja sen korvaamista viher- ja virkistysaluemerkinnällä. Käytöstä poistuneisiin hiekkakuoppiin olisi mm. mahdollista kehittää alueelle uusi maauimala alueen vetovoimakohteeksi Vnataan ja Helsingin yhteiskohteena. Lisäksi Keravanjokilaaksossa ja Mätäojan uomassa Vantaan rajan välittömässä läheisyydessä viher- ja virkistysalueiden jatkuvuus on syytä turvata paremmin. Vantaa ehdottaa Keravanjoen varrelle muutaman viher- ja virkistysaluemerkinnän lisäämistä Suutarilan rantapuiston ja Viertolanrannan välillä. Mätäojan uomassa viher- ja virkistysalue on syytä osoittaa muun muassa Otamäentien pohjoispuolelle.

From:	Ksv Kaupunkisuunnitteluvirasto
To:	"kirjaamo@espoo.fi"; YHT Kirjaamo; kauniainen@kauniainen.fi; kirjaamo@sipoo.fi; kirjaamo@jarvenpaa.fi; kunta@nurmijarvi.fi; kirjaamo@tuusula.fi; kirjaamo@kerava.fi; palvelupiste@mantsala.fi; kunta@pornainen.fi; hyvinkaa@hyvinkaa.fi; kirjaamo@kirkkonummi.fi; kunnanvirasto@vihti.fi; "helen@helen.fi"; "helen.sahkoverkko@helen.fi"; Helsinki Port HKI/HELSA; kirjaamo.etela@avi.fi; Helsingin Poliisilaitos; kirjaamo@hsy.fi; "hsl@hsl.fi"; kirjaamo@nesa.fi; kirjaamo@lvm.fi; "kirjaamo@liikennevirasto.fi"; "museovirasto.kirjaamo@nba.fi"; "kirjaamo.1logr@mil.fi"; "kirjaamo.pe@mil.fi"; rajavartiolaitos@raja.fi; kirjaamo.syke@ymparisto.fi; "stuk@stuk.fi"; kirjaamo@tulli.fi; kirjaamo@tukes.fi; "toimisto@uudenmaanliitto.fi"; "kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi"; kirjaamo.ym@ymparisto.fi; tietopalvelu@finavia.fi; kirjaamo@trafi.fi; "kirjaamo.hsrky@evl.fi"; suomenlahdenmerivartiosto@raja.fi; kirjaamo@vr.fi; kirjaamo@fingrid.fi; asiakaspalvelu@gasum.fi; "senaatti@senaatti.fi"; kirjaamo.hsrky@evl.fi
Subject:	Lausuntopyyntö
Date:	20. marraskuuta 2015 9:21:19

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää lausuntoanne oheisista asiakirjoista lähemmin ilmenevästä asiasta.
Asiaa koskeva lautakunnan päätös löytyy kohdasta päätöksenteko 10.11.2015

§ 330 Kaupunkisuunnittelulautakunnan esitys Helsingin uudeksi yleiskaavaksi (Kaupunkikaava - Helsingin uusi yleiskaava) (pdf) (html)

Liite 1

Yleiskaavaehdotuksen kartta, päivätty 6.10.2015, päivitetty Kslk:n 10.11.2015 päätöksen mukaiseksi

Liite 2

Yleiskaavaehdotuksen selostus: Kaupunkikaava - Helsingin uusi yleiskaava, päivätty 6.10.2015, päivitetty Kslk:n 10.11.2015 päätöksen mukaiseksi lisälehdellä

Liite 3

Teemakartta: Virkistys- ja viherverkosto 2050, 6.10.2015, päivitetty Kslk:n 10.11.2015 päätöksen mukaiseksi

Liite 4

Teemakartta: Kaupunkiluonto, 6.10.2015

Liite 5

Teemakartta: Joukkoliikenteen runkoverkko 2050, 6.10.2015

Liite 6

Teemakartta: Tie-, katu- ja baanaverkko 2050, 6.10.2015

Liite 7

Teemakartta: Merellinen Helsinki, 6.10.2015, päivitetty Kslk:n 10.11.2015 päätöksen mukaiseksi

Liite 8

Teemakartta: Yhdyskuntatekninen huolto, 6.10.2015

Liite 9

Teemakartta: Kulttuuriympäristöt, 6.10.2015

Liite 10

Teemakartta: Kantakaupunki, 6.10.2015

Yleiskaavaan liittyy kaikkien yleiskaavan valmisteluvaiheiden liiteraportit. Kaikki Yleiskaavan valmistelun aikana tehdyt selvitykset ja vaikutusarvioinnit löytyvät internetosoitteesta http://www.yleiskaava.fi/yleiskaava/aineistot/

Määräaika 15.2.2016

Lausunto osoitetaan kaupunkisuunnittelulautakunnalle ja toimitetaan osoitteeseen

Helsingin kaupungin kirjaamo
kaupunkisuunnitteluvirasto
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 Helsingin kaupunki
tai
helsinki.kirjaamo@hel.fi
Aihekentän alkuun: **Ksv/ HEL 2015-012598**

Lisätiedot: yleiskaava-arkkitehti Marja Piimies, puhelin 310 37329
johtava yleiskaavasuunnittelija Anne Karlsson, puhelin 310 37444

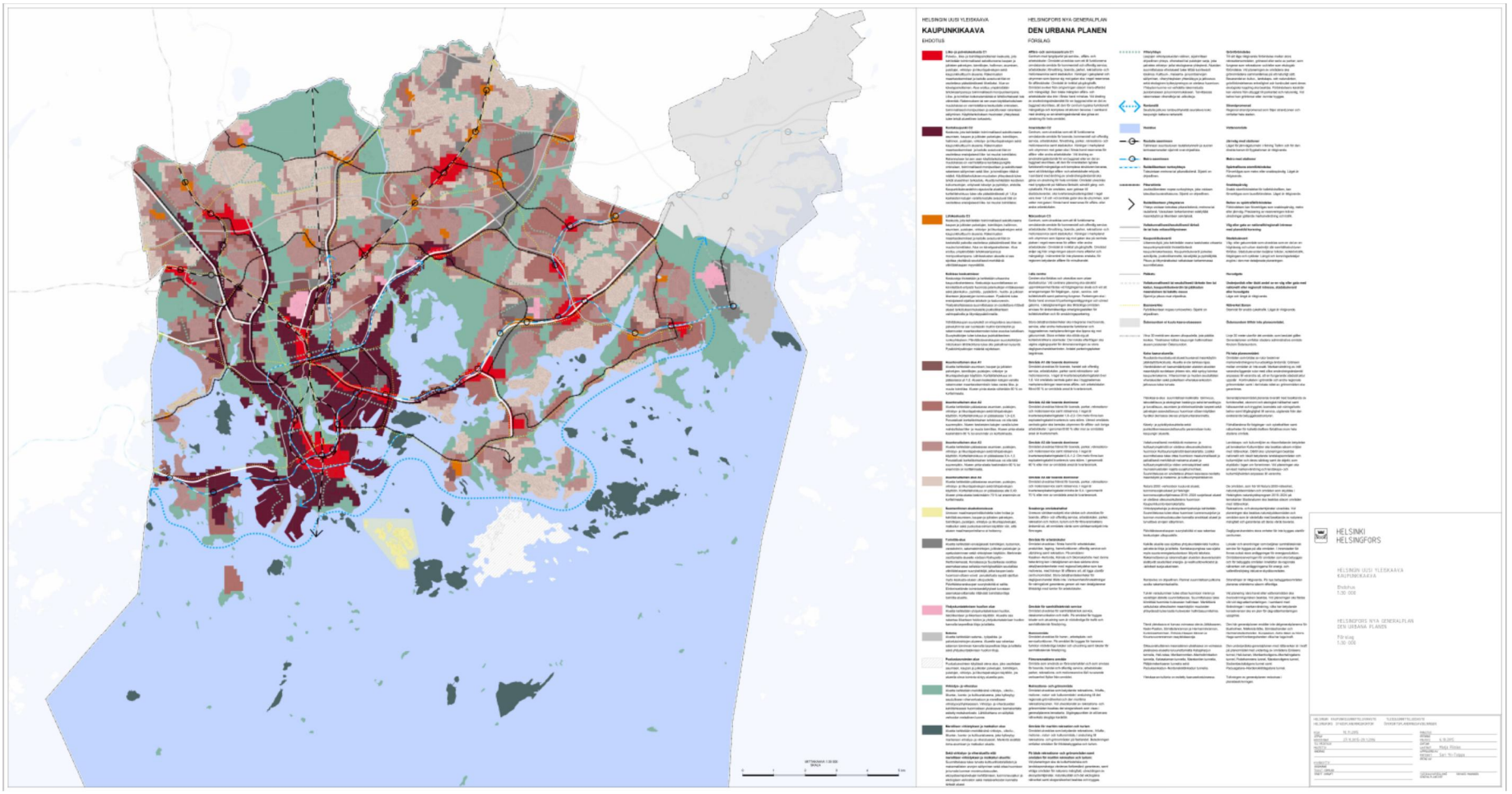
HELSINGIN UUSI YLEISKAAVA
KAUPUNKIKAAVA
EHDOTUS
HELSINGFORS NYA GENERALPLAN
DEN URBANA PLANEN
FÖRSLAG
HELSINKI
HELSINGFORS

39 § **Ennakkolausunto etuosto-oikeuden käyttämisestä kiinteistökaupassa: Vantaan Energia Oy / Nordisk Renting Oy:n omistama perusteilla oleva keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö**

VD/1029/10.00.01.01.00/2016
HP/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Vantaan Energia Oy on pyytänyt Vantaan kaupungilta 28.1.2016 saapuneella sähköpostilla ennakkolausuntoa etuosto-oikeuden käyttämisestä seuraavassa kiinteistön kaupassa:

Myyjä: Vantaan Energia Oy

Ostaja: Nordisk Renting Oy:n omistama perusteilla oleva keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö

Kaupan kohde: Vantaan kaupungin Koivuhaan kaupunginosassa (68) sijaitseva korttelin 68160 tontti 2 rakennuksineen ja rakennelmineen, kiinteistötunnus 92-68-160-2. Kiinteistön pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 9 740 m2. Kiinteistö sijaitsee osoitteessa Peltolantie 27, 01300 Vantaa.

Kauppahinta on 1 800 000 euroa (185 € / m^2, 370 € / k-m^2).

Kiinteistö on osoitettu voimassa olevassa asemakaavassa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeksi (ET, e = 0.50, III, rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä 4 870). Alueelle on vireillä asemakaavan muutos nro 002277, jonka mukaan kiinteistölle on suunnitteilla toimitilarakentamista 6 000 k-m^2.

Kiinteistöllä sijaitsee tällä hetkellä 1 939 k-m^2:n suuruinen toimistorakennus vuodelta 1972 (myyjän pääkonttori).

Vantaan Energia Oy:tä edustava lakimies Olli Mäkelä Asianajotoimisto Borenius Oy:ltä on selventänyt kauppakirjassa mainittua lisäkauppahintaa seuraavanlaisesti:

Kauppakirja liittyy laajempaan Vantaan Energian pääkonttorin toimistotalokiinteistöä koskevaan sale and leaseback -järjestelyyn Vantaan Energian ja Nordisk Renting Oy:n ("Nordisk Renting") välillä. Nordisk Renting ostaa (omistamansa keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön välityksellä) kiinteistön ja rahoittaa rakennuksen osittaisen purkamisen, peruskorjauksen ja laajentamisen. Vantaan Energia jää vuokralle tiloihin. Kauppakirja viittaa vuokrasopimukseen, jonka mukaan Vantaan Energia jäisi vuokralaiseksi toimitaloon, sekä rakentamisyhteistyösopimukseen, jolla osapuolet sopivat keskinäisistä vastuistaan liittyen rakentamisprojektiin.

Alustava kauppahinta on 1 800 000 euroa. Lisäkauppahinta riippuu siitä, minkä suuruiseksi vuokrasopimuksessa määritelty hankintakustannus muodostuu. Hankintakustannus viittaa Nordisk Rentingin rahoituksen enimmäismäärään, joka on 15,39 miljoonaa euroa. Hankintakustannus käsittää kaikki hankkeen suunnitteluun, kiinteistön kauppaan, rakennuksen purkamiseen ja rakentamiseen liittyvät kustannukset. Siltä osin kuin näiden kustannusten yhteenlaskettu määrä alittaa 15,39 miljoonaa euroa, tuo summa jaettuna luvulla [1 + soveltuva varainsiirtoveroprosentti] maksetaan lisäkauppahintana. Lisäkauppahinnan määrää on mahdotonta arvioida tässä vaiheessa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yrityspalvelujen tulosalueen mukaan kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. rakennettua kiinteistöä.

Yrityspalvelujohtaja esittää vastattavaksi Vantaan Energia Oy:lle, että Vantaan kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan kyseessä olevassa kiinteistökaupassa, mikäli kiinteistö kahden (2) vuoden kuluessa luovutetaan ilmoitetulla tavalla.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 39

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) etuostolain 8 §:n mukaisena ennakkolausuntona ilmoittaa Vantaan Energia Oy:lle, että Vantaan kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan edellä esitetyssä Vantaan Energia Oy:n sekä perusteilla olevan keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön (jonka omistaa kokonaan Nordisk Renting Oy) välillä tehtävässä Vantaan kaupungin Koivuhaan kaupunginosassa (68) sijaitsevaa kiinteistöä 92-68-160-2 rakennuksineen koskevassa kiinteistön kaupassa, mikäli kiinteistö kahden vuoden kuluessa kaupunginhallituksen päätöksestä luovutetaan ilmoitetulla tavalla, ja

b) että Vantaan Energia Oy:ltä peritään tästä lausunnosta kaupunginhallituksen 26.3.2012 § 36 päätöksen mukaisesti 100 euron korvaus.

Käsittely:
Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Paula Lehmuskallio poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- kartta kaupan kohteesta 92-68-160-2

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
maankäyttöteknikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

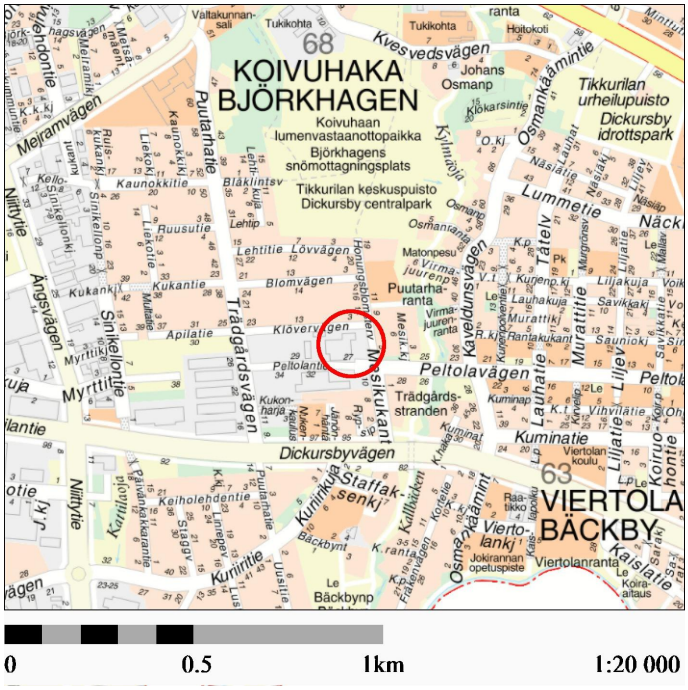

ENNAKKOLAUSUNTO ETUOSTO-OIKEUDEN KÄYTTÄMISESTÄ

YPA/JHO

Kaupunginosa: KOIVUHAKA (68)

Kiinteistö: 92-68-160-2

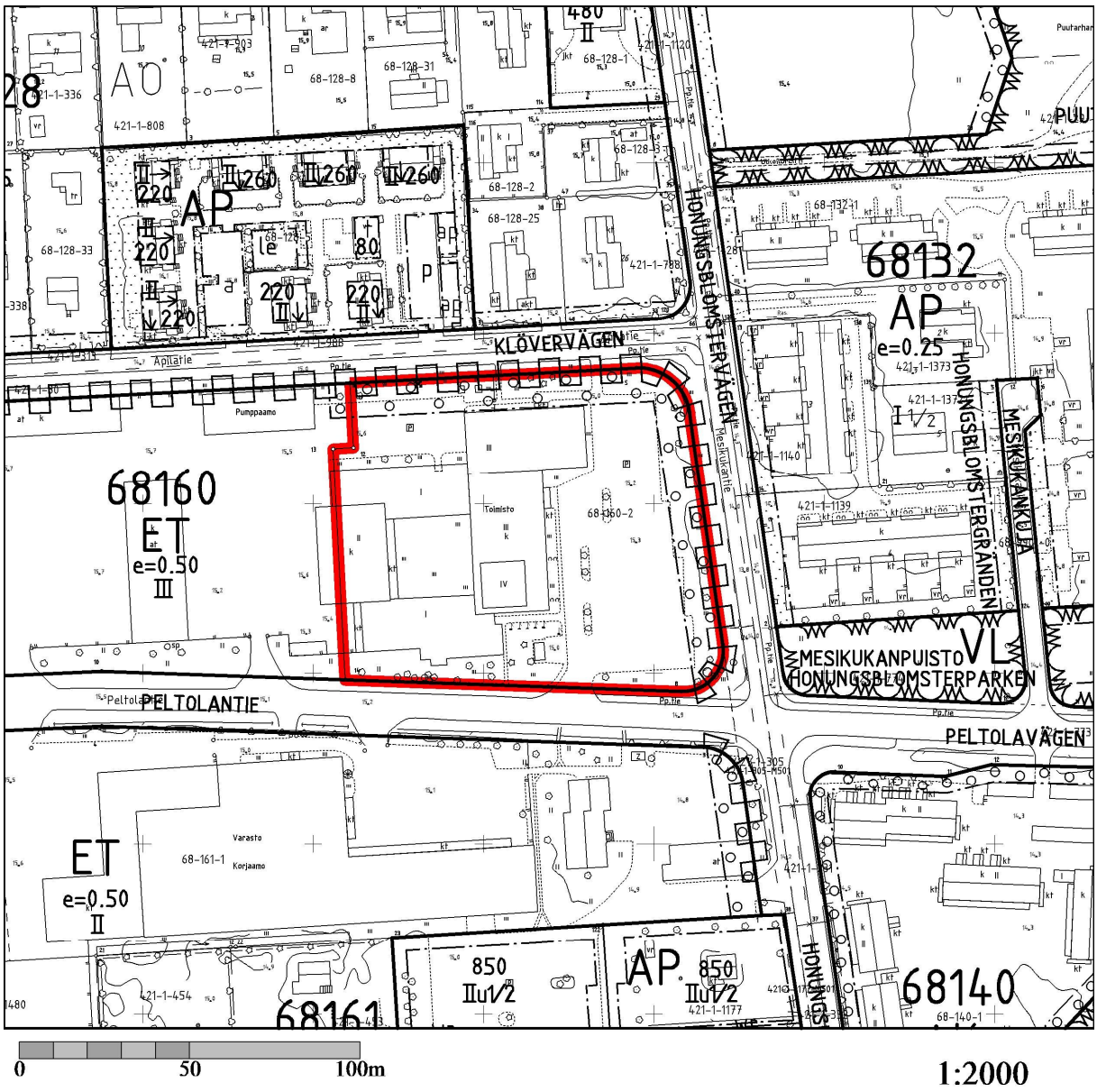

40 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry / Rajala Markku

VD/661/10.00.01.01.01/2016
HP/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Julkinen kaupanvahvistaja Kristiina Anttila on jättänyt Vantaan kaupungille ilmoituksen seuraavasta 29.12.2015 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjä Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry

Ostaja Markku Rajala

Kohde Vantaan kaupungin Ylästön kaupunginosan korttelissa 40106 sijaitseva tontti nro 1 rakennuksineen, kiinteistötunnus 92-40-106-1, tontin osoite on Riistakuja 4, 01740 Vantaa. Tontin pinta-ala on kiinteistötietojärjestelmän mukaan 4 090 m^2 ja rakennusoikeus 1 227 k-m^2 (e=0.3).

Kauppahinta on 730 000 euroa, noin 178 euroa / m^2, noin 595 euroa / k-m^2.

Kaupan kohde on asemakaavassa osoitettu ympäristöä häiritsemättömien teollisuusrakennusten korttelialueeksi (TY). Kaupan kohde rajoittuu lännessä ja etelässä kaupungin omistamiin katualueisiin sekä idässä ja pohjoisessa kaupungin omistamaan puistoon. Kaupan kohteella sijaitsee vuonna 1990 valmistunut noin 960 k-m^2 suuruinen teollisuushalli.

Yrityspalvelujohtaja on 19.1.2016 ilmoittanut, että Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kiinteistökaupassa. Yrityspalvelujohtaja ei ole puoltanut etuosto-oikeuden käyttämistä, koska kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. rakennettua tonttia.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen kokousasiakirjoissa.

Etuostolain mukaan kaupungin on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä kolmen kuukauden kuluessa luovutuskirjan oikeaksi todistamisesta.

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää mm. kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 40

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla käyttämättä etuostolain mukaista etuosto-oikeutta 29.12.2015 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka koskee Ylästön kaupunginosan korttelissa 40106 sijaitsevaa tonttia nro 1 rakennuksineen, kiinteistötunnus 92-40-106-1. Tontin pinta-ala on kiinteistötietojärjestelmän mukaan 4 090 m^2.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- kartta kaupan kohteesta 92-40-106-1

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
maankäyttöteknikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: YLÄSTÖ (40)

Kortteli: 40106

Tontti: 1
(pinta-ala KTJ:stä 4090 m^2)

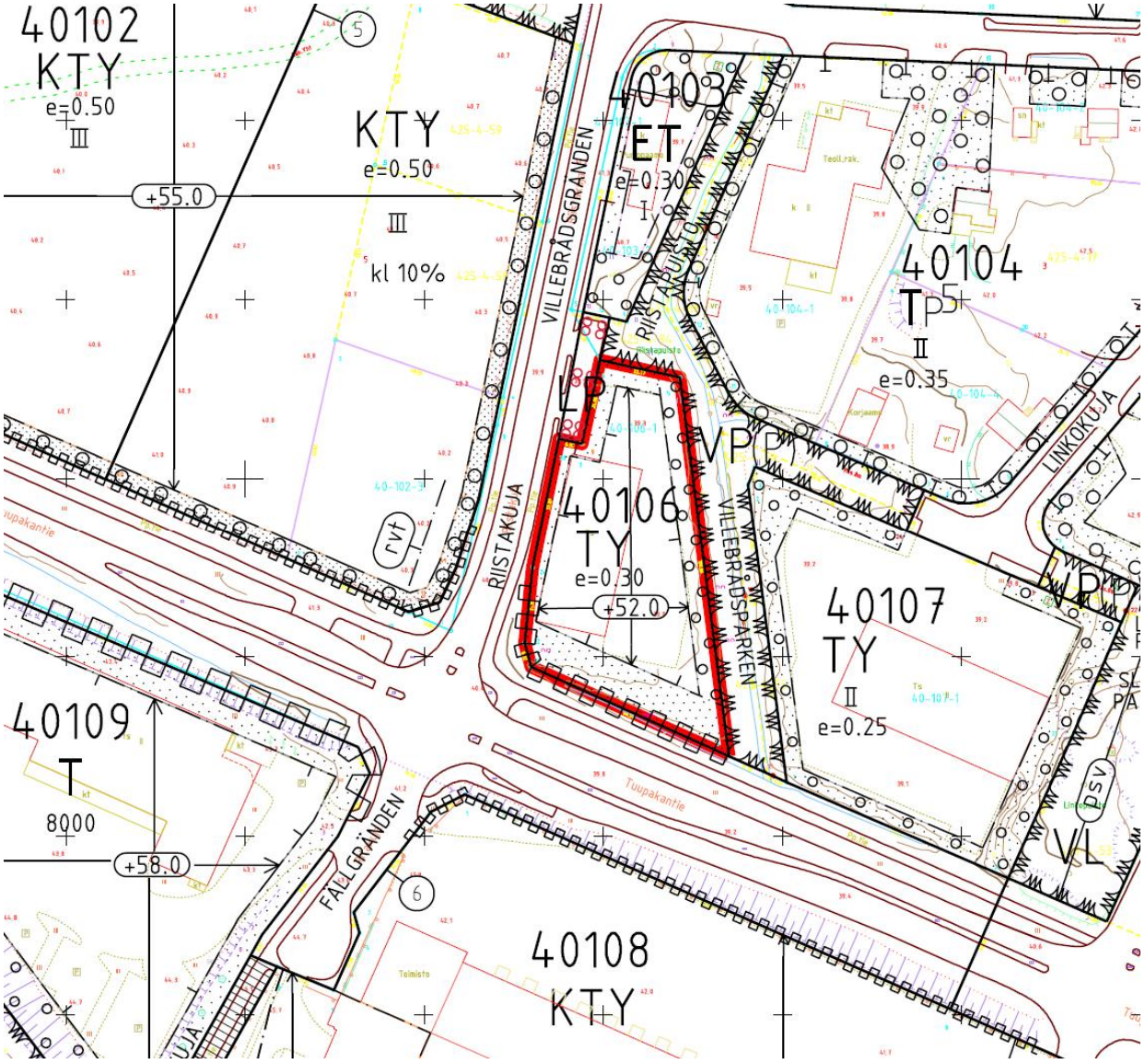

41 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Kiint. Oy Pakkalan Kartanonkoski 6 / Kiinteistö Oy Vantaan Silvastintie 1

VD/655/10.00.01.01.01/2016
HP/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Julkinen kaupanvahvistaja Elina Komulainen on jättänyt Vantaan kaupungille ilmoituksen seuraavasta 30.11.2015 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjä Kiint. Oy Pakkalan Kartanonkoski 6

Ostaja Kiinteistö Oy Vantaan Silvastintie 1

Kohde Vantaan kaupungin ¼ suuruinen määräosa Pakkalan kaupunginosan korttelissa 51200 sijaitsevasta tontista nro 10, kiinteistötunnus 92-51-200-10, tontin osoite on Silvastintie 1, 01510 Vantaa. Määräosan laskennallinen pinta-ala on noin 4 945 m^2 ja rakennusoikeus 3 956 k-m^2 (e=0.8).

Kauppahinta on 625 000 euroa, noin 126 euroa / m^2, noin 158 euroa / k-m^2.

Kaupan kohde on asemakaavassa osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T). Kaupan kohde rajoittuu pohjoisessa ja lännessä kaupungin omistamiin katualueisiin. 30.11.2015 allekirjoitetun kauppakirjan mukaan kaupan kohde oikeuttaa hallitsemaan aikaisemmassa ja tämän kauppakirjan allekirjoituksin päättyneessä hallinnanjakosopimuksessa tarkemmin määriteltyä noin 6 000 m^2 suuruista osaa tontista, joka toimii lastauspihana.
Loppuosan, määräosa ¾, tontista omistaa ostaja. Tontilla sijaitsee vuonna 2007 valmistunut noin 12 722 k-m^2 suuruinen muu varastorakennus.

Yrityspalvelujohtaja on 21.1.2016 ilmoittanut, että Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kiinteistökaupassa. Yrityspalvelujohtaja ei ole puoltanut etuosto-oikeuden käyttämistä, koska kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. määräosaa tontista.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen kokousasiakirjoissa.

Etuostolain mukaan kaupungin on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä kolmen kuukauden kuluessa luovutuskirjan oikeaksi todistamisesta.

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää mm. kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 41

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla käyttämättä etuostolain mukaista etuosto-oikeutta 30.11.2015 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka koskee ¼ suuruista määräosaa Pakkalan kaupunginosan korttelissa 51200 sijaitsevasta tontista nro 10, kiinteistötunnus 92-51-200-10. Määräosan laskennallinen pinta-ala on noin 4 945 m^2.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- kartta kaupan kohteesta 92-51-200-10

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
maankäyttöteknikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

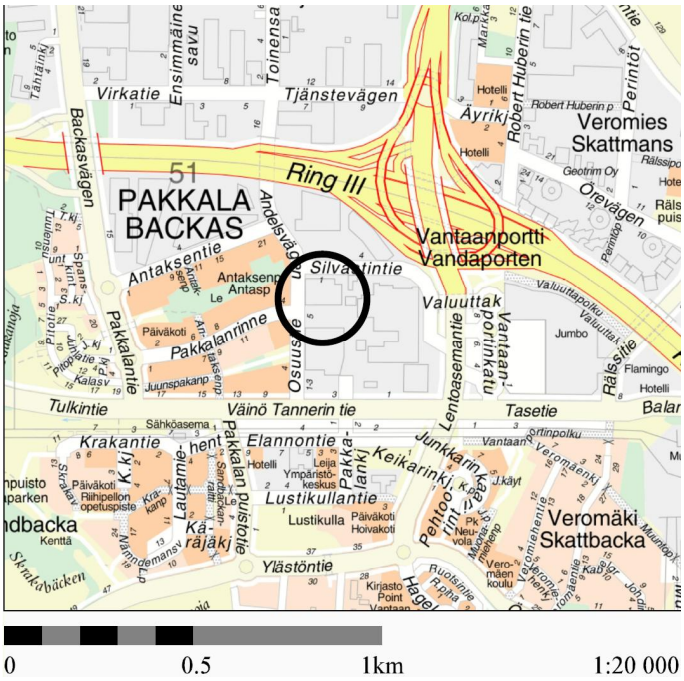

KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: PAKKALA (51)

1/4 (n. 4 945 m^2) suuruinen määräosa kiinteistöstä: 92-51-200-10

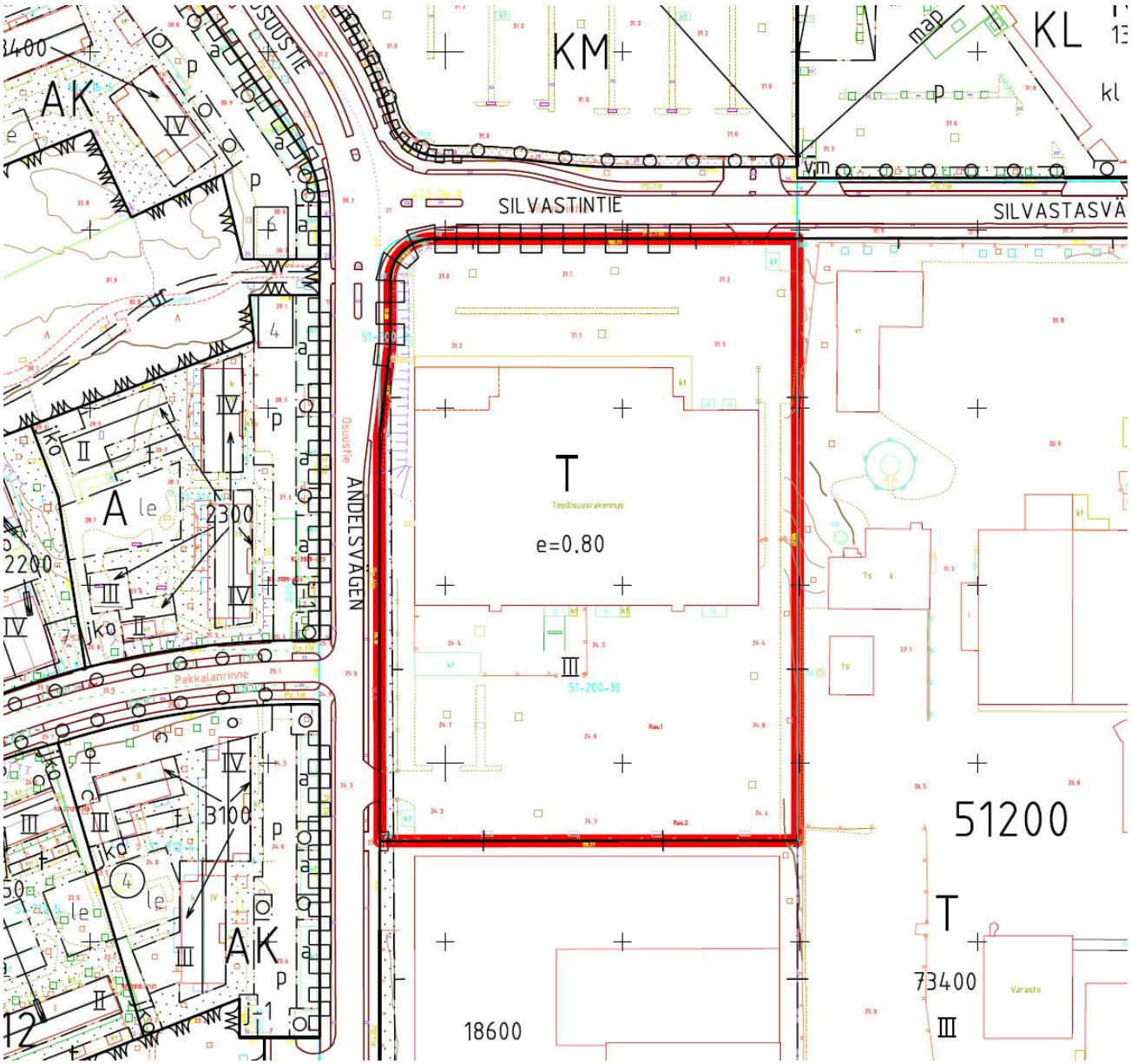

42 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: HH Logistics Oy:n konkurssipesä / Kiinteistösijoitus WHT Oy

VD/723/10.00.01.01.01/2016
HP/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Julkinen kaupanvahvistaja Saku Luukkonen on jättänyt Vantaan kaupungille ilmoituksen seuraavasta 10.12.2015 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjät HH Logistics Oy:n konkurssipesä

Ostajat Kiinteistösijoitus WHT Oy

Kohde Vantaan kaupungin Seutulan kylässä sijaitseva Hacklandet-niminen tila RN:o 8:40 rakennuksineen, kiinteistötunnus 92-418-8-40, osoite Rajamyllyntie 1, 01760 Vantaa. Tilan pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 13 505 m^2 ja rakennusoikeus 6 753 k-m^2 (e=0,5).

Kauppahinta on 1 040 000 euroa, noin 77 euroa / m^2 ja noin 154 euroa / k-m^2

Kaupan kohde on asemakaavassa osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T). Kaupan kohde rajoittuu lounaassa kaupungin omistamaan kiinteistöön. Tilalla sijaitsee vuonna 1993 valmistunut noin 168 k-m^2 suuruinen yhden asunnon talo, vuonna 2001 valmistunut noin 800 k-m^2 ja vuonna 2009 valmistunut noin 600 k-m^2 suuruiset varastorakennukset sekä vuonna 1998 valmistunut noin 170 k-m^2 suuruinen kulkuneuvojen suoja- ja huoltorakennus sekä vuonna 1997 valmistunut noin 22 k-m^2 suuruinen talousrakennus. Kauppakirjan mukaan kohteessa on kaksi vuokralaista.

Yrityspalvelujohtaja on 21.1.2016 ilmoittanut, että Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kiinteistökaupassa. Yrityspalvelujohtaja ei ole puoltanut etuosto-oikeuden käyttämistä, koska kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. rakennettua kiinteistöä.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen kokousasiakirjoissa.

Etuostolain mukaan kaupungin on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä kolmen kuukauden kuluessa luovutuskirjan oikeaksi todistamisesta.

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää mm. kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 42

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla käyttämättä etuostolain mukaista etuosto-oikeutta 10.12.2015 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka koskee Seutulan kylässä sijaitsevaa Hacklandet-nimistä tilaa RN:o 8:40 rakennuksineen, kiinteistötunnus 92-418-8-40. Tilan pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 13 505 m^2.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- kartta kaupan kohteesta 92-418-8-40

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
maankäyttöteknikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

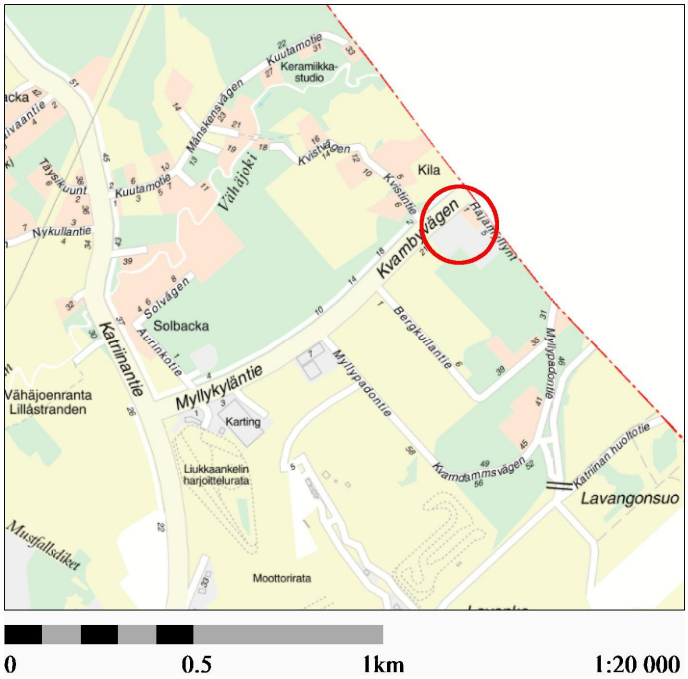

KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: KIILA (34)

Kylä: SEUTULA (418)

Tila: 92-418-8-40

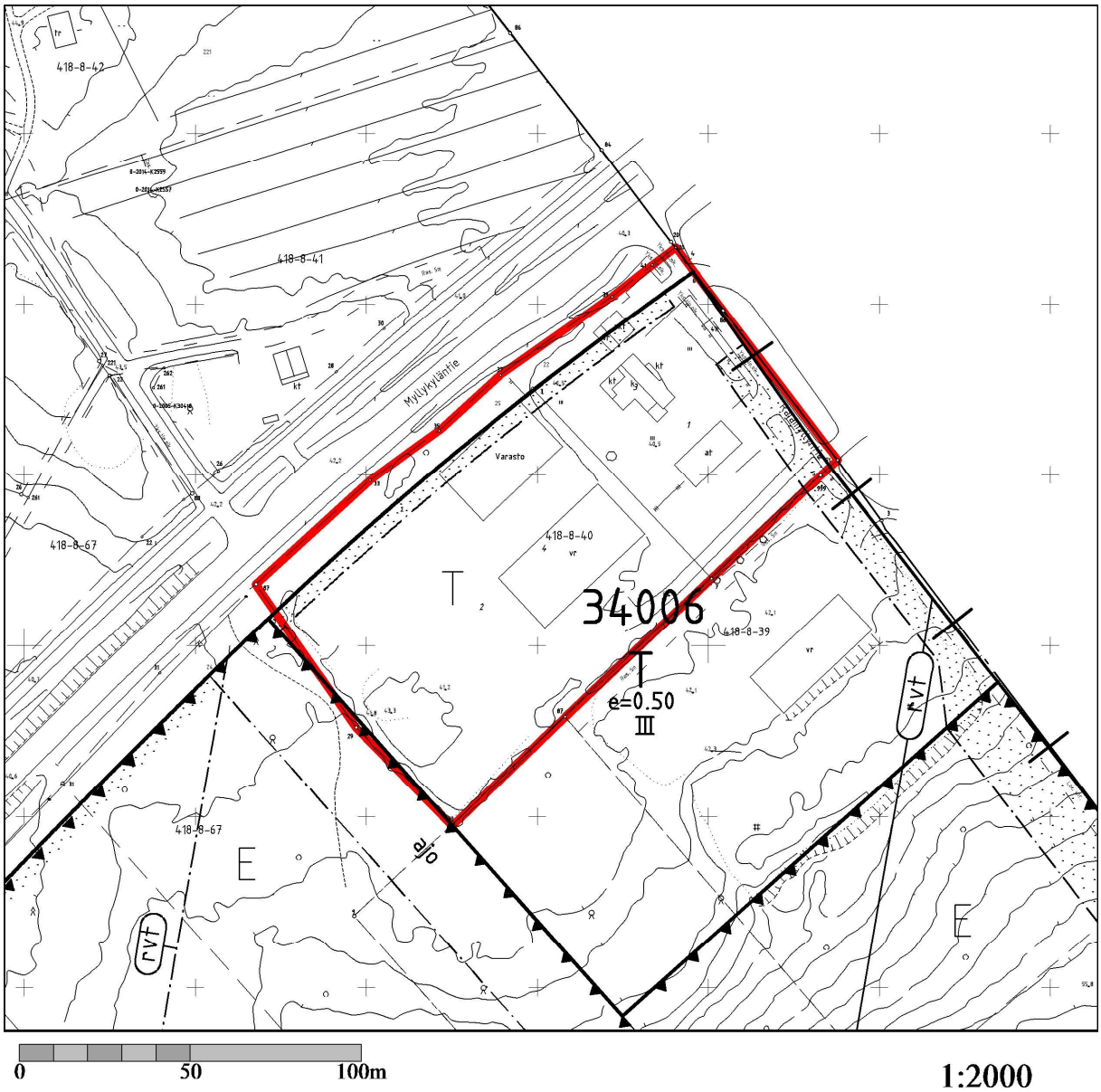

43 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Satohousing Oy / Asunto Oy Vantaan Kukinkuja 2

VD/623/10.00.01.01.01/2016
HP/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Julkinen kaupanvahvistaja Heidi Huuhtanen on jättänyt Vantaan kaupungille ilmoituksen seuraavasta 25.11.2015 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjä Satohousing Oy

Ostaja Asunto Oy Vantaan Kukinkuja 2

Kohde Vantaan kaupungin Martinlaakson kaupunginosan korttelissa 17622 sijaitseva tontti nro 4 purettavine rakennuksineen, kiinteistötunnus 92-17-622-4, tontin osoite on Kukinkuja 2, 01620 Vantaa. Tontin pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 8 278 m^2 ja rakennusoikeus 7 000 k-m^2 (e=0.85).

Kauppahinta on 3 464 365 euroa, noin 419 euroa / m^2, noin 495 euroa / k-m^2.

Kaupan kohde on asemakaavassa osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK). Kaupan kohde rajoittuu pohjoisessa, idässä ja lännessä kaupungin omistamiin katualueisiin. Kaupan kohteelle on myönnetty rakennuslupajaoston 8.9.2015 § 119 päätöksellä rakennuslupa kolmen asuinkerrostalon, piharakennuksen ja autokatoksen rakentamiseen sekä olemassa olevien asuinrakennusten purkamiseen. Kaupan kohteesta on 24.11.2014 allekirjoitettu kaupungin sekä myyjän välinen kunnallistekniikan rakentamissopimus. 25.11.2015 allekirjoitetun kauppakirjan mukaan ostaja ottaa vastatakseen edellä mainittuun kunnallistekniikan rakentamissopimukseen perustuvista yhdyskuntarakentamisen kustannuksista kaupungille.

Yrityspalvelujohtaja on 12.1.2016 ilmoittanut, että Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kiinteistökaupassa. Yrityspalvelujohtaja ei ole puoltanut etuosto-oikeuden käyttämistä, koska kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. kiinteistöä.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen kokousasiakirjoissa.

Etuostolain mukaan kaupungin on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä kolmen kuukauden kuluessa luovutuskirjan oikeaksi todistamisesta.

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää mm. kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 43

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla käyttämättä etuostolain mukaista etuosto-oikeutta 25.11.2015 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka koskee Martinlaakson kaupunginosan korttelissa 17622 sijaitsevaa tonttia nro 4 purettavine rakennuksineen, kiinteistötunnus 92-17-622-4. Tontin pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 8 278 m^2.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- kartta kaupan kohteesta 92-17-622-4

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
maankäyttöteknikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

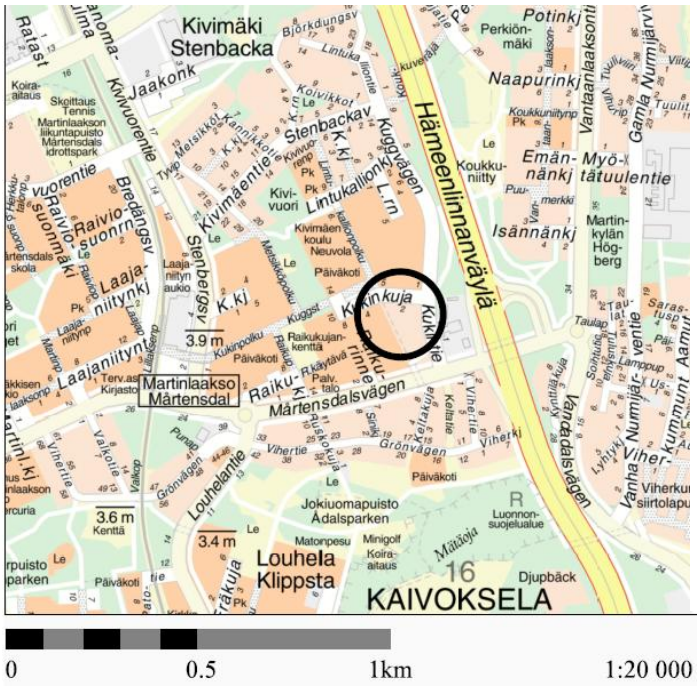

KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: MARTINLAAKSO (17)

Kortteli: 17622

Tontti: 4
(pinta-ala KTJ:stä 8278 m^2)

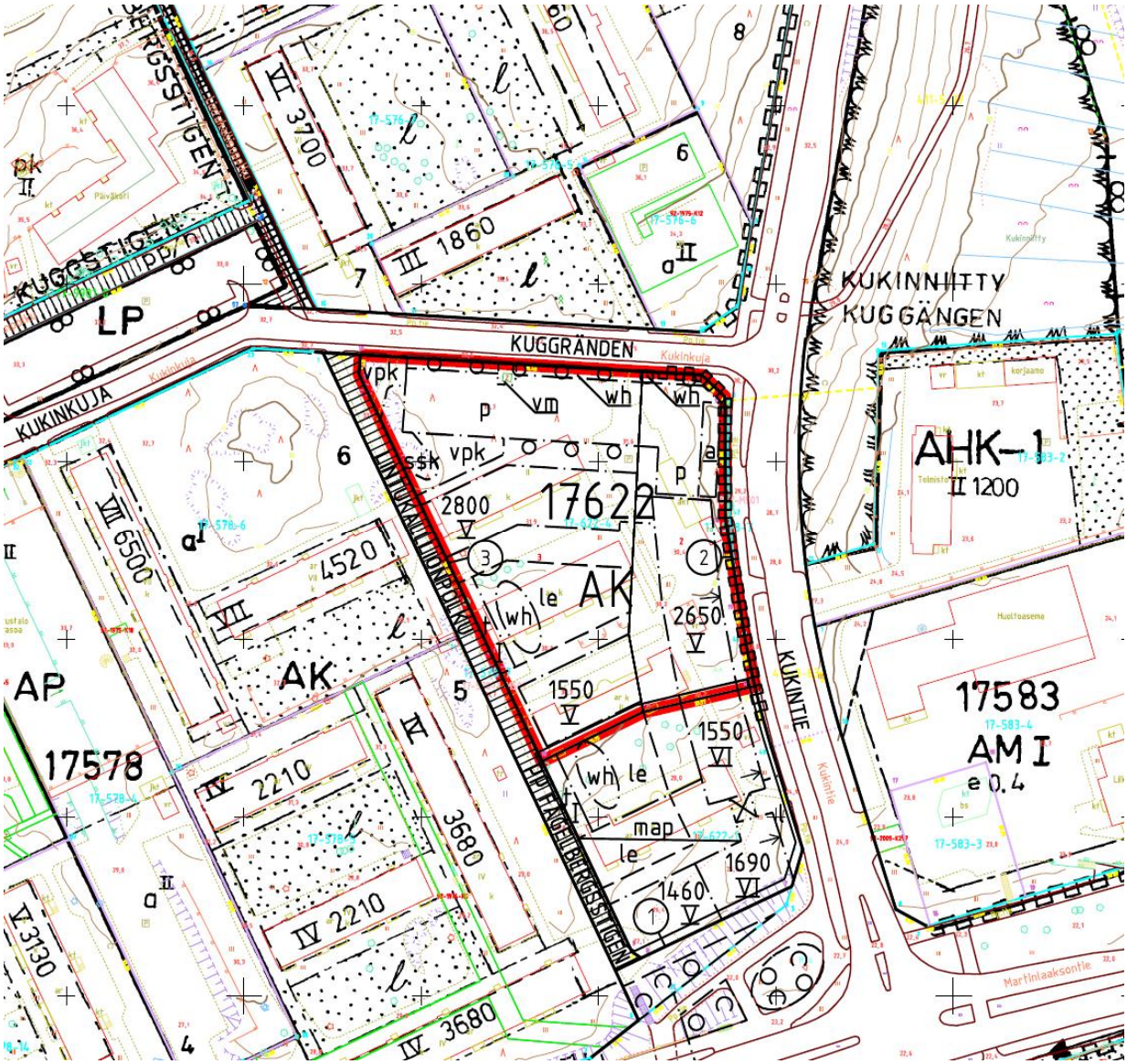

44 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Storhelsinki Retail Oy / Gabrin Oy

VD/846/10.00.01.01.01/2016
HP/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Julkinen kaupanvahvistaja Elina Komulainen on jättänyt Vantaan kaupungille ilmoituksen seuraavasta 22.12.2015 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjä Storhelsinki Retail Oy

Ostaja Gabrin Oy

Kohde Vantaan kaupungin Petikon kaupunginosan korttelissa 26104 sijaitsevan tontin nro 8 määräala M501, kiinteistötunnus 92-26-104-8-M501, osoite on Tiilipojanlenkki 4, 01720 Vantaa. Määräalan pinta-ala on noin 4 000 m^2 ja rakennusoikeus 2 965 k-m^2 (e=0.74).

Kauppahinta on 575 000 euroa, noin 144 euroa / m^2, noin 194 euroa / k-m^2.

Kaupan kohde on asemakaavassa osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T). Kaupan kohde rajoittuu pohjoisessa kaupungin omistamaan katualueeseen. Kauppakirjan mukaan kaupan kohde on vuokrattu ja myyjä siirtää vuokrasopimuksen ostajalle kaikkine oikeuksineen ja velvollisuuksineen. Ostaja on tietoinen siitä, että määräalan lohkominen erilliseksi kiinteistöksi ei ole nykyisen tonttijaon puitteissa mahdollista. Mikäli määräalaa ei myöhemminkään voi muodostaa omaksi kiinteistökseen, ostaja ja myyjä laativat hallinnanjakosopimuksen, jossa ostajan yksinomaiseen hallintaan sovitaan nyt kaupan kohteena oleva määräala.

Yrityspalvelujohtaja on 27.1.2016 ilmoittanut, että Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kiinteistökaupassa. Yrityspalvelujohtaja ei ole puoltanut etuosto-oikeuden käyttämistä, koska kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. määräalaa tontista.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen kokousasiakirjoissa.

Etuostolain mukaan kaupungin on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä kolmen kuukauden kuluessa luovutuskirjan oikeaksi todistamisesta.

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää mm. kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 44

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla käyttämättä etuostolain mukaista etuosto-oikeutta 22.12.2015 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka koskee Petikon kaupunginosan korttelissa 26104 sijaitsevan tontin nro 8 määräalaa M501, kiinteistötunnus 92-26-104-8-M501. Määräalan pinta-ala on noin 4 000 m^2.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- kartta kaupan kohteesta 92-26-104-8-M501

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
maankäyttöteknikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

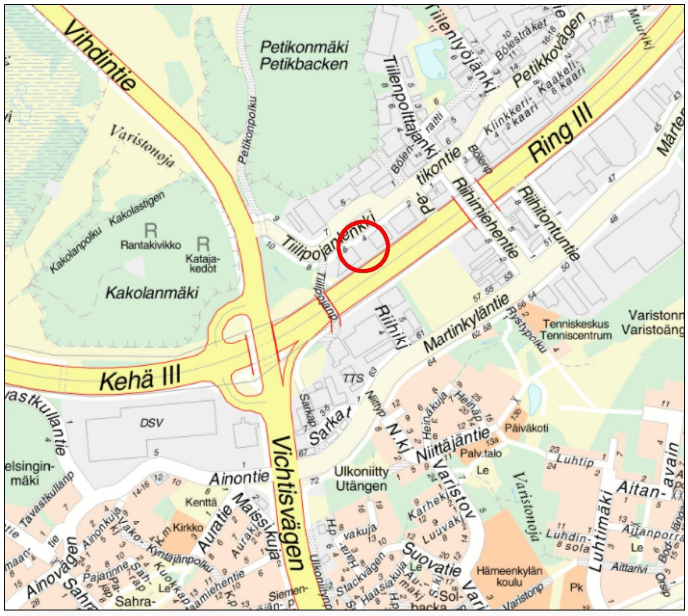

KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: PETIKKO (26)

Määräala: 92-26-104-8-M501

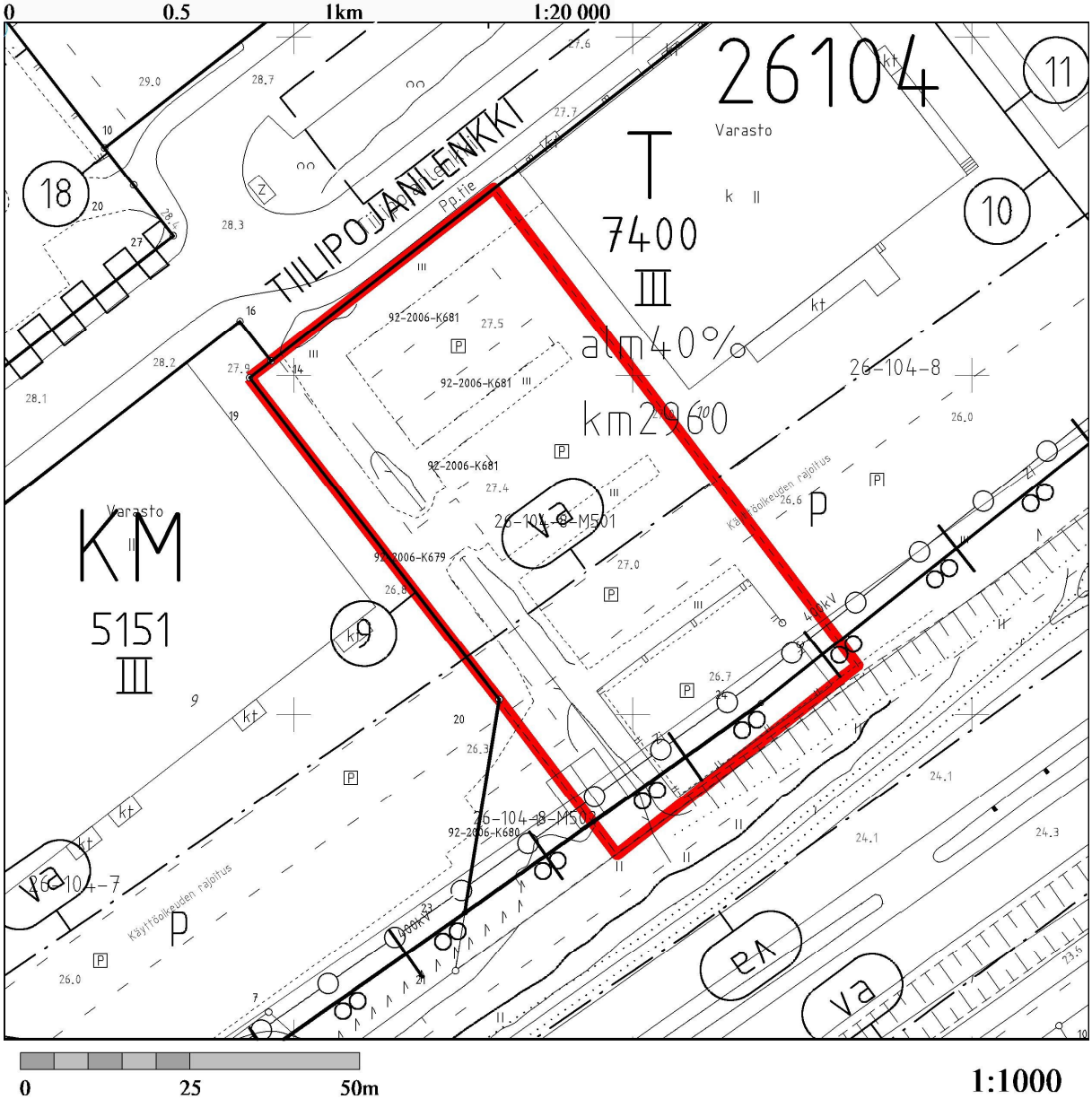

45 § **Asemakaavamuutos 002174 sekä tonttijaon muutos, 63. Viertola / Pajunotko**

KA/2126/10.02.04.01/2012
HP/LV/TLA/ATI/NIS/SRU/JB

Talvikkitien ja Hernetien kulmauksessa oleva huonokuntoinen asuin- ja liikerakennus väistyy uuden asuinkerrostalon tieltä. Pysäköinti sijoittuu pihakannen alle. Kaikkiaan rakennusoikeutta on 8 300 k-m², josta 8 000 k-m2 on asuntokerrosalaa ja 300 k-m2 liiketilaa. Tehokkuusluku e =2,1.

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelista 63172 sekä katualuetta, kaupunginosassa 63, Viertola.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osaa korttelista 63172, kaupunginosassa 63, Viertola.

Tonttijaon muutos koskee osaa korttelista 63172 kaupunginosassa 63, Viertola.

Alue sijaitsee Tikkurilan keskustan tuntumassa, Talvikkitien varressa. Viertolan kaupunginosaan kuuluvaa aluetta rajaa pohjoisessa Hernetie ja idässä Talvikkitie. Suunnittelualueen osoite on Talvikkitie 36.

Kaavan hakija
Asunto Oy Pajunotko.

Maanomistus
Alue on yksityisessä omistuksessa.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut maanomistajan palkkaamina konsultteina Jaakko Sylvin ja Arkkitehtitoimisto HMV Oy sekä Sito Oy. Kaavatyö on tehty kaupungin työnä.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa tehokasta asuinaluetta (A1). Alue varataan ensisijaisesti asuinkerrostaloille, mutta sille voidaan sallia myös asuinympäristöön soveltuvia työpaikkoja.

Asemakaavan muutos
Kaavamuutos on osa Tikkurilan kaupunkiuudistusta, jolla pyritään lisäämään asuntorakentamista keskustassa lähellä palveluja ja raideliikenneyhteyksiä. Suunnittelualueella oleva matala ja huonokuntoinen liike- ja asuinrakennus puretaan ja tilalle rakennetaan uusi asuinkerrostalo. Suunnitelma on osa kokonaisuutta, johon kuuluu samaan kortteliin tehtävä Kultarikontien kaavamuutos nro 002147. Yhdessä ne muodostavat väljää sisäpihaa ympäröivän, lähes umpinaisen korttelin Talvikkitien ja Hernetien suuntaan. Rakennuksen korkeus vaihtelee Talvikkitien puolella kuudesta seitsemään. Pysäköinti sijoittuu pihakannen alle.
Kaikkiaan rakennusoikeutta on 8 300 k-m², josta 8 000 k-m2 on asuntokerrosalaa ja 300 k-m2 liiketilaa. Tehokkuusluku e =2,1.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 22.5.2013.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saatiin kolme kappaletta.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012, täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014). Kaavatyö tuottaa kerrosalaa (5 844 k-m2, n. 150 asuntoa).

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus. Sopimus allekirjoitettiin 20.1.2016.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 12.10.2015 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 12.10.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002174 sekä tonttijaon muutosehdotus, 63 Viertola / Pajunotko,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakija Asunto Oy Pajupuisto maksaa muutoskustannukset (8 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (775 €), yhteensä 8 775 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 26.10.2015 § 28

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 12.10.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002174 sekä tonttijaon muutosehdotus, 63 Viertola / Pajunotko,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) vahvistaa maksuluokka 3 ja todeta, että hakija Asunto Oy Pajupuisto maksaa muutoskustannukset (8 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (775 €), yhteensä 8 775 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 18.11.–17.12.2015. Tänä aikana ei jätetty yhtään muistutusta.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 26.10.2015 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja ei ollut tarpeen pyytää.

Tehdyt tarkistukset Kaavamerkintöjen seliteosaan on tehty nähtävilläolon jälkeen teknisiä tarkistuksia. Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkisuunnittelujohtaja esittää 1.2.2016 kaupunginhallitukselle, että
a) tehdään esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 8.2.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002174 sekä tonttijaon muutosehdotus, 63 Viertola / Pajunotko.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 45

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) tehdä esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 8.2.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002174 sekä tonttijaon muutosehdotus, 63 Viertola / Pajunotko.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Asemakaavamuutoksen selostus 8.2.2016

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, ote valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Asta Tirkkonen, puh. 8392 6185
asemakaavasuunnittelija Seppo Niva, puh. 8392 8044
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupunki
Maankäyttötoimi
Kaupunkisuunnittelu

002174
VIERTOLA, PAJUNOTKO

Asemakaavan muutoksen selostus, joka koskee 8.2.2016 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002174. Kaavoitus on tullut vireille 22.5.2013.

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos

koskee osaa korttelista 63172 sekä katualuetta kaupunginosassa 63, Viertola.

(osa kumoutuvan asemakaavan korttelista 63172 kaupunginosassa 63, Viertola).

Tonttijaon muutos

koskee osaa korttelista 63172 kaupunginosassa 63, Viertola.

1.2 KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

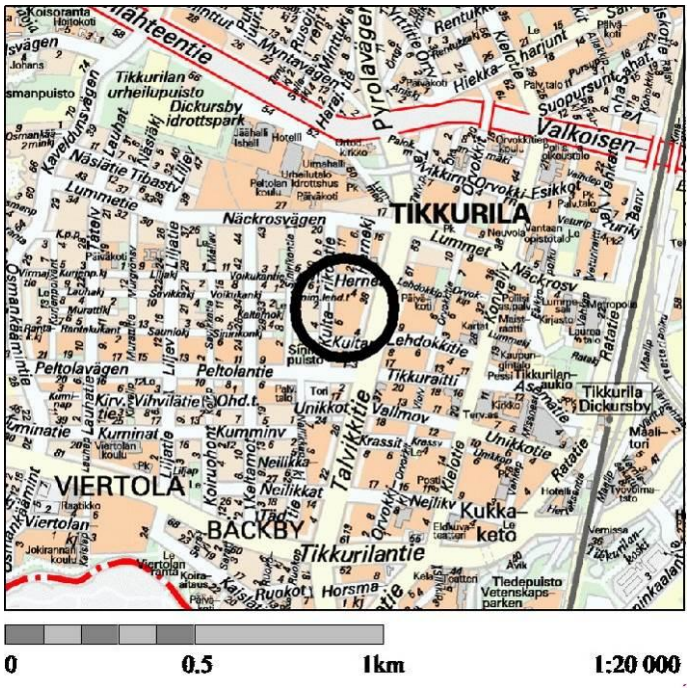

Suunnittelualue sijaitsee Tikkurilan keskustan tuntumassa, Talvikkitien varressa. Viertolan kaupunginosaan kuuluvaa aluetta rajaa pohjoisessa Hernetie ja idässä Talvikkitie.
Suunnittelualueen osoite on Talvikkitie 36.

1.3 KAAVAN NIMI JA TARKOITUS

Asemakaavan muutos nro 002174, Pajunotko.

Kaavamuutos on osa Tikkurilan kaupunkiuudistusta, jolla pyritään lisäämään asuntorakentamista keskustassa lähellä palveluja ja raideliikenneyhteyksiä. Suunnittelualueella oleva matala ja huonokuntoinen liike- ja asuinrakennus puretaan ja tilalle rakennetaan uusi asuinkerrostalo. Suunnitelma on osa kokonaisuutta, johon kuuluu samaan kortteliin tehtävä Kultarikontien kaavamuutos nro 002147. Yhdessä ne muodostavat väljää sisäpihaa ympäröivän, lähes umpinaisen korttelin Talvikkitien ja Hernetien suuntaan. Rakennuksen korkeus vaihtelee Talvikkitien puolella kuudesta seitsemään. Pysäköinti sijoittuu pihakannen alle.

Kaikkiaan rakennusoikeutta on 8 300 k-m², josta 8 000 k-m^2 on asuntokerrosalaa ja 300 k-m^2 liiketilaa. Tehokkuusluku e =2,1.

2 TIIVISTELMÄ

2.1 KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Asunto Oy Pajunotkon jättämä kaavamuutoshakemus on päivätty 17.4.2012. Kaavamuutos oli kevään 2013 työohjelmassa numerolla 002174.
- Kaavoitus tuli vireille 22.5.2013.
- Mielipiteet pyydettiin 5.6.2013 mennessä (MRL 62§) ja niitä saatiin kolme.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta 12.10.2015.
- Kaupunginhallitus 26.10.2015.
- Nähtävilläolo 18.11.–17.12.2015. Ei muistutuksia.
- Lausuntoja ei pyydetty.
- Kaavamerkintöjen seliteosaan on nähtävilläolon jälkeen tehty teknisiä tarkistuksia.

2.2 ASEMAKAAVAN MUUTOS

Kaavamuutoksessa käyttötarkoitus säilyy ennallaan asuinkerrostalojen korttelialueena, AK. Kerrosluku nousee nykyisen kaavan kolmesta kuuteen ja seitsemään kerrokseen. Rakennusoikeus kasvaa 2 456 kerrosneliömetristä 8 300 kerrosneliömetriin, josta 300 on varattu liiketiloille. Rakennusoikeuden lisäys on 5 844 k-m². Uudeksi tehokkuusluvuksi tulee e=2,1.

Pysäköinti sijoittuu pääosin pihakannen alle, jonne ajetaan Hernetieltä. Pihakannen alaisen pysäköinnin lisäksi osa autopaikoista osoitetaan kadun varteen. Tämän takia Hernetien katualuetta levennetään korttelialueen kustannuksella.

Muutos on osa Tikkurilan laajempaa muutosta, jossa tehoton tilankäyttö muuttuu ja aluetta rakennetaan keskustamaisen tiiviiksi. Palveluja ja asukkaita halutaan alueelle lisää. Hanke kytkeytyy samassa korttelissa tehtävään kaavamuutokseen nro 002147, sillä kiinteistöillä on yhtenäisenä jatkuva pihakansi ja kannen alainen keskitetty pysäköinti.

2.3 ASEMAKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Kaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Tikkurilan sijainti Helsingin pohjoispuolella pääradan ja Kehä III:n varrella sekä Helsinki-Vantaan lentoaseman läheisyydessä tarjoaa monipuoliset ja nopeat yhteydet pääkaupunkiseudulle, muualle Suomeen ja ulkomaille.

Tikkurila on ollut kunnan hallinnollinen keskus vuodesta 1946, jolloin entinen maalaiskunnan keskus Malmi liitettiin Helsinkiin. Tikkurilan hallinnollinen asema näkyy keskustan ilmeessä: kaupunginosassa on kaupungin ja valtion sekä Vantaan seurakuntayhtymän virastoja ja muita toimitiloja. Tiedekeskus Heureka, Keravanjoki, Silkkitehdas, Vernissatehdas, Tikkurilan vanha asema, 1950-luvun rakennusperintö ja Tikkuraitti kaupallisine palveluineen luovat alueelle vahvaa identiteettiä.

Suunnittelualue sijoittuu Tikkurilan keskustan länsireunaan, Viertolan kaupunginosan puolelle.

Talvikkitieltä alkava Tikkuraitti ja Asematie johtavat Tikkurilan asemalle, jonne on matkaa noin 800 metriä. Lähimmät bussipysäkit ovat Peltolantien ja Lummetien varrella. Hyvät joukkoliikenneyhteydet ja palvelut antavat hyvät lähtökohdat asumiselle ja korttelin tehokkaalle uudisrakentamiselle.

Suunnittelualueella sijaitsee vuonna 1964 valmistunut kolmekerroksinen asuin- ja liikerakennus.

3.1.2 Luonnonympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Tikkurilan eteläosa on Keravanjoen laakson savitasankoa. Joki on uurtanut uoman maisemaan ja se on vesialueena merkittävä. Tikkurilan ydinkeskustassa alkuperäistä luonnonmaisemaa ei ole enää juuri havaittavissa. Alue on kuulunut Suuren rantatien vaikutuspiiriin.

Maaperä

Muutosalue sijoittuu pehmeikköalueelle. Ylimpänä luonnonmaakerroksena rakennettujen täyttökerrosten alla on ohut saven kuivakuorikerros. Tämän alapuolella olevan pehmeän savikerroksen paksuus on 1-7 metriä. Ohuimmillaan kerros on alueen koillisosassa, mistä se kasvaa lännen ja etelän suuntaan. Saven alapuolella maakerrokset vaihettuvat siltin ja hiekan kautta kalliopintaa peittävään moreeniin.

Pohjaveden painetaso vaihtelee alueen pohjoisosassa tasovälillä noin +14,3…+14,8 ja alueen eteläosassa +13,0–+13,4. Pohjaveden voidaan arvioida nykyisellään olevan noin 0,5-1,5 metriä alkuperäistä tasoaan alempana.

Rakennusten perustamistapana tulee kyseeseen lähinnä paaluperustus. Kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät piha-alueet saattavat edellyttää pohjanvahvistustoimenpiteitä varsinkin paksuimpien savikerrosten alueella. Luonnontilaista tasoaan alempana olevasta pohjavedenpinnasta johtuen maapohja saattaa olla painuvassa tilassa jo ilman lisäkuormitustakin, mikä tulee ottaa huomioon maanvaraisia rakenteita suunniteltaessa.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella

Viertolan väkiluku on ollut kasvussa pitkään, joskin väestönkasvun huippuvuodet sijoittuvat 1980-luvulle. Vuoden 2014 alussa asukasluku oli 6 159.

Koko Tikkurilan suuralueen asukasluku oli 39 473 henkeä, missä on kasvua noin 3 000 henkeä viimeisen 10 vuoden aikana (Vantaan kaupunki, tietopalveluyksikkö). Tikkurilan palvelualueen väestön sosiaalisen rakenteen piirteisiin kuuluu mm aikuisvaltaisuus, yksin eläminen, lapsettomat avopariperheet ja työttömyys.

Kaupunki-/ taajamakuva

Suunnittelualue sijoittuu Tikkurilan keskustan länsireunaan, Talvikkitien varteen. Hallinnollisesti se sijoittuu pientalovaltaisen Viertolan alueelle. Vanhempi 1950-luvulla rakentunut pientaloalue on väistynyt 1980-luvulla rakennettujen asuin- ja toimistorakennusten tieltä. Talvikkitie on nelikaistainen pohjois-eteläsuuntainen pääkatu, joka ei saa riittävää tukea sitä reunustavista matalista kerrostaloista. Katutila on leveä ja jää löysäksi ja hahmottomaksi autoliikenneympäristöksi. Alueen korttelit on perinteisesti rakennettu väljästi, pysäköinti on sijoittunut maantasoon. Rakennukset ovat kaksi–kolmekerroksisia. Folkhälsanin talo Peltolantorin kupeessa on korkeimmillaan kuusikerroksinen.

ALUEANALYYSI

Osa Kultarikontien varren rivitaloista on aivan uusia. Talvikkitien varressa ja siitä itään on väljää ja kohtuullisen matalaa kerrostaloaluetta. Eteläpuolinen K-marketin kortteli on jo selvästi osa Tikkurilan keskustaa. Kultarikonpolun suuntaan kaupan kortteli avautuu lastausalueena jossa liikkuu myös raskasta liikennettä.

Kaava-alueen länsipuolella on kolme pienkerrostaloa ja kolme rivitaloa. Talot on rakennettu 1960-luvun alussa. Hernetien kerrostalot on luokiteltu moderneiksi rakennuskulttuurikohteiksi, luokkaan B. Maaperän painumisen seurauksena kyseisten talojen rakenteet ovat vaurioituneet ja ne puretaan.

Kaava-alueen Asunto Oy Pajunotko on kaksikerroksinen asuin- ja liikerakennus, jossa on maanpäällinen kellarikerros. Harjakattoisen lamellirakennuksen julkisivumateriaaleina on alun perin ollut maalattu tiili ja mineriiittilevy. Parvekekaiteet ovat betonia. Kellarikerroksen seinässä on sementtirappaus. Rakennuksen erityispiirteenä on ajalle harvinainen rungon ulkopuolinen luhtirakenne kierreporrashuoneineen osassa Talvikkitien puoleista julkisivua.

Rakennuksen julkisivut on myöhemmin muutettu siten, että niissä on klinkkeriverhous. Myös porrashuoneiden muotoa on muutettu siten, että niissä on poikittaiset harjakatot. Maanpäällisessä kellarikerroksessa mustavalkoinen klinkkeriverhous on raidallinen.

Palvelut, työpaikat ja elinkeinotoiminta

Suunnittelualue sijaitsee monipuolisten palvelujen äärellä. Tikkurilan keskustan kauppa-alue ulottuu Tikkuraittia pitkin kaava-alueelle asti. Läheisyydessä on myös ravintoloita. Julkiset palvelut sijaitsevat Tikkurilan keskustassa: kaupungintalo, kaupungin ja valtion paikallishallinnon virastot, posti, pääkirjasto näyttelytiloineen, Laurean ja Metropolian ammattikorkeakoulut sekä seurakuntayhtymän virastot ja kirkko.

Tikkurilan kaupunginosa on toiseksi suurin työpaikkakeskittymä lentokentän jälkeen. Yli 90 prosenttia 6300 työpaikasta on palvelujen parissa. Kaupunki ja valtio ovat merkittäviä työnantajina.

Virkistys

Alueen naapurissa on Sinirikonpuisto leikkipuistoineen. Puolen kilometrin päässä on Tikkurilan urheilupuisto, jossa on uimahalli, urheilutalo keilahalleineen ja biljardisaleineen sekä jäähalli. Urheilupuistosta on Kylmäojanvarren kautta yhteys seudulliseen viheralueverkostoon.

Liikenne

Kaavamuutosalueen katuverkko on rakennettu: etelässä on Hernetie ja lännessä Hernekuja, jonka kautta tontille ajetaan. Talvikkitie, Tikkurilantie ja Kielotie ovat Tikkurilan pääkatuja.

Alueen joukkoliikenteen palvelutaso on hyvä. Lähimmät bussipysäkit ovat Peltolantien ja Lummetien varrella. Tikkurilan matkakeskukseen on noin 800 metrin matka.

Talvikkitiellä on viherkaistoin ajoradoista erotetut jalankulku- ja pyörätiet kadun molemmilla puolella. Tie on osa valtakunnallista pyörätieverkostoa. Hernetiellä ja Hernekujalla on jalkakäytävät molemmilla puolilla.

Tekninen huolto

<u>Vesihuolto</u>

Vedenjakelu

Kaava-aluetta palveleva vedenjakeluverkko on rakennettu. Johto (d100) sijaitsee Hernetiellä kaava-alueen pohjoispuolella. Alue kuuluu Tikkurilan painepiiriin, jonka yläsäiliö (tilavuus 6700 m³, HW = +80.00 ja NW = +72.00) sijaitsee Hiekkaharjussa. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon kautta. Painetasot ovat: alin +72.00 ja ylin +85.00 mvp (merenpinnasta).

Jätevesiviemäröinti

Jätevesiviemäriverkko on myös rakennettu. Korttelin itäpuolelle on sijoitettu jätevesiviemäri d300, joka kuljettaa jätevedet Peltolantien 400mm runkoviemäriin ja edelleen Suutarilan jätevesipumppaamolle. Helsingin verkostossa jätevedet johdetaan Viikinmäen keskuspuhdistamolle.

Sadevesiviemäröinti

Kaava-alueen pintavedet on ohjattu sadevesiviemäreissä läheiseen Kylmäojaan ja Keravanjokeen. Kultarikontiellä kaava-alueen länsipuolella kulkevat d300 sadevesiviemärit. Pöyry on tehnyt keväällä 2013 Vantaan kaupungille Tikkurilan alueen hulevesijärjestelmän toiminnallisen selvityksen. Tikkurilan alueen hulevesiverkoston kapasiteetit ovat pääsääntöisesti riittäviä keskimäärin kerran viidessä vuodessa toistuvissa rankkasadetilanteissa. Keskimäärin kerran 50 vuodessa toistuvassa rankkasadetilanteessa hulevedet tulvivat ka-

duille sekä paikoitusalueelle useissa kohdissa: Lummetiellä Talvikkitien risteyksen tuntumassa ja Tikkurilanpuiston kohdalla, Peltolantorin paikkeilla, Neilikkatien ja Unikkotien Talvikkitien puoleisissa päissä.[1]

Ympäristöhäiriöt

Tieliikennemelu

Valtioneuvoston päätöksellä melutason ohjearvoista (993/1992) A-painotettu keskiäänitaso L_{Aeq} saa olla asuinhuoneissa päivällä enintään 35 dB ja yöllä 30 dB. Melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB.

Vantaan kaupungin rakentamisohjeen mukaan äänitasoerotus ΔLA on oltava 30 dB tieliikennemelua vastaan asuintalossa, jonka julkisivuun kohdistuu äänitaso 55–59 dB, ja 35 dB, jos äänitaso on 60–65 dB. Mikäli tieliikenteen melutaso ylittää 65 dB, rakentamisohjeessa ei ole annettu erillistä äänitasoerotusvaatimusta.

Akukon Oy:n laatiman meluselvityksen ohjeet melun torjunnalle ovat seuraavat: Talvikkitien puoleisella julkisivulla, jossa lasketut melutasot ovat enintään 65dB, voidaan käyttää Δ_{LA} =35 dB vaatimusta. Rakennuksen kulmahuoneisiin tulee käyttää samaa vaatimusta. Muilta osin pohjoiseen ja etelään näyttävillä julkisivuilla riittää Δ_{LA} =30 dB vaatimus. Muilla julkisivuilla, joille kohdistuvat melutasot on alle 55 dB, ei tarvitse asettaa erityistä äänitasoerotusvaatimusta.

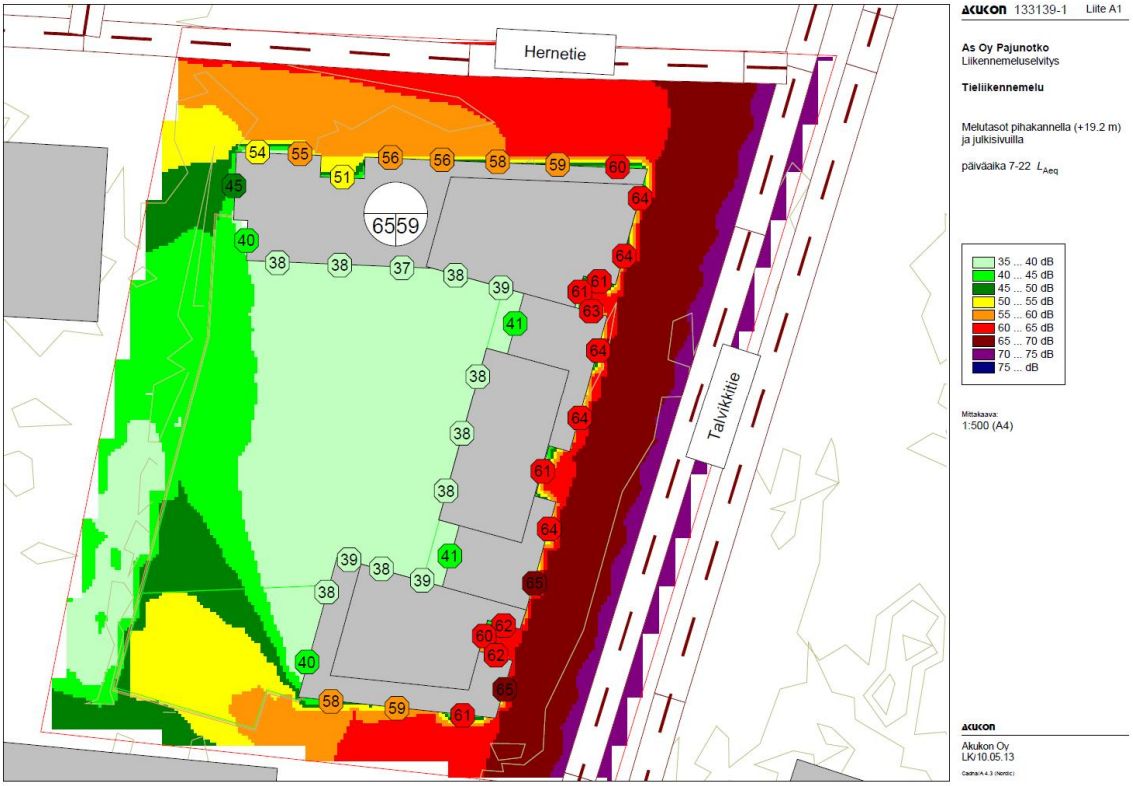

JULKISIVUIHIN KOHDISTUVA TIEMELU PÄIVÄLLÄ. TIELIIKENTEEN MELUSELVITYS, AKUKON OY

3.1.4 Maanomistus

Kiinteistön 63-172-2 omistaa Asunto Oy Pajunotko c/o Isännöitsijätoimisto Maikoski Oy.

[1] Tikkurilan alueen hulevesijärjestelmän toiminnallinen selvitys, Vantaan kaupunki, Pöyry Finland Oy, 1.3.2013.

3.2 SUUNNITTELUTILANNE

3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009 valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden) erityistavoitteena on mm., että asuin-, työpaikka-, tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdissa 4 ja 5.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa (8.11. 2006) suunnittelualue on Tikkurilan keskustatoimintojen alueen lähituntumassa, taajamatoimintojen alueella ja kehäkaupungin kehittämisvyöhykkeellä.

Ympäristöministeriö on 30.10.2014 vahvistanut Uudenmaan toisen vaihemaakuntakaavan, jossa suunnittelualue on osoitettu tiivistettäväksi alueeksi. Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

Yleiskaava

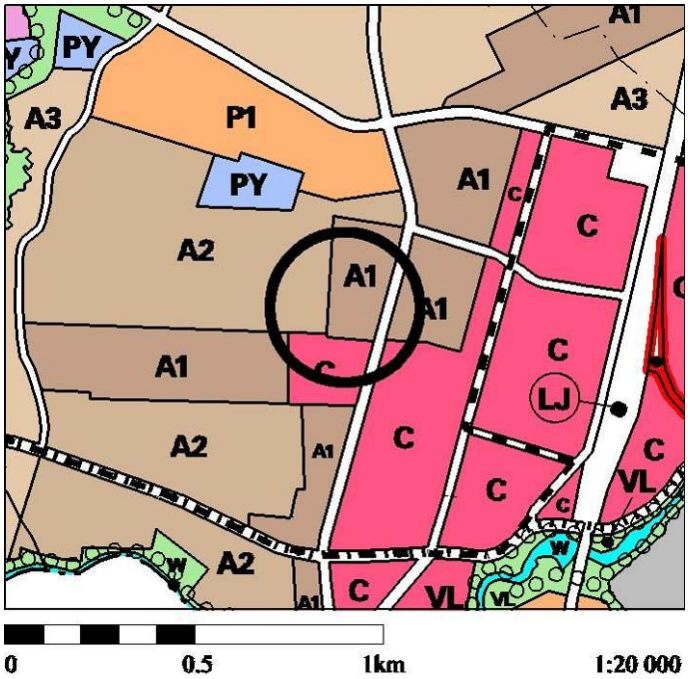

Yleiskaavassa alue on tehokasta asuinaluetta (A1). Alue varataan ensisijaisesti asuinkerrostaloille, mutta sille voidaan sallia myös asuinympäristöön soveltuvia työpaikkoja.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava on tullut voimaan 25.2.2009. Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Tikkurilan keskustan kaavarunko

Alue on osoitettu tehokkaaksi asuntoalueeksi, merkinnällä A1.

Korttelin Talvikkitien puoleinen katujulkisivu on määritelty kaupunkikuvallisesti vaativaksi julkisivuksi ja kaupallisesti heikommaksi julkisivuksi, jonka katutasojulkisivusta väh. 40 % tulee olla liike- ja myymälätilaksi soveltuvaa tilaa.

Kaavarunko on ollut nähtävillä 7.5. – 5.6.2014 ja se on hyväksytty kaupunginhallituksessa 26.1.2015 kaavoituksen valmisteluaineistoksi.

Asemakaava

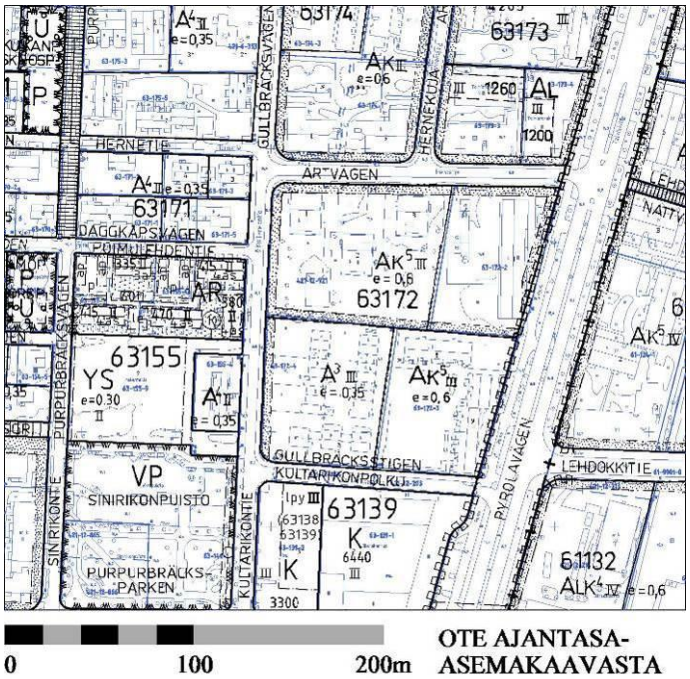

OTE AJANTASA-ASEMAKAAVASTA

Alueen ensimmäinen asemakaava on Tikkurila-Viertolan asemakaava nro 630100, joka on vahvistunut ympäristöministeriön päätöksellä 22.3.1974. Kortteliin 63172 on tehty asemakaavan muutos 000084 (Kv 29.8.1977).

Voimassa olevassa asemakaavassa kiinteistö 421-12-921 on osoitettu asuntokerrostalojen korttelialueeksi (AK^5), jonka suurin sallittu kerrosluku on III ja tonttitehokkuus e=0,6. Kiinteistö 63-172-4 on osoitettu asuntorakennusten korttelialueeksi (A^3), jonka suurin sallittu kerrosluku on III ja tonttitehokkuus e=0,35.

Rakennusjärjestys

Vantaan kaupungin rakennusjärjestys on ollut voimassa 1.1.2011 lähtien.

Pohjakartta

Alueen pohjakartta täyttää kaavoitusmittauksista ja kaavojen pohjakartoista annetun asetuksen 1284 / 1999 asettamat vaatimukset.

Rakennuskielto

Alueella ei ole rakennuskieltoa.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITELUN VAIHEET

4.2 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET

Asunto Oy Pajunotko on hakenut kaavamuutosta 17.4.2012 päivätyllä hakemuksella. Asiamies Jaakko Sylvin on Asunto Oy Pajunotkon puolesta teettänyt luonnoksia alueen käytöstä asemakaavan pohjaksi Arkkitehtitoimisto HMV Oy:llä.

Asemakaavan muutos nro 002174 on otettu kaupunkisuunnittelun suunnitteluohjelmaan vuonna 2013. Kaavoitus tuli vireille 22.5.2013.

4.3 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

4.3.1 Osalliset

- Alueen kiinteistöjen omistajat ja vuokralaiset, viereisten ja vastapäisen kiinteistöjen omistajat ja vuokralaiset
- kaupunginosan tai lähialueen asukkaat
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas ym. yhdistykset
- kunnan jäsenet
- kaikki, jotka katsovat olevansa osallisia
- Kaupungin asiantuntijaviranomaiset
- Valtion viranomaiset
- Muut viranomaiset ja yhteisöt

4.3.2 Vireilletulo

Ilmoitus kaavoituksen vireille tulosta tehtiin 5.5.2013 työnumerolla 002174. Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

4.3.3. Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Mielipiteet pyydettiin 5.6.2013 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin kolme kappaletta. Mielipiteissä todettiin että alueelle on tehtävä meluselvitys, sekä kiinnitettiin huomiota alueen kaukolämpöputkien sijaintiin ja vesijohtoverkostoon.

Asemakaavanmuutosta on valmisteltu yhteistyössä konsultin ja Vantaan kaupungin asiantuntijoiden kanssa.

Kaavatyötä valmistelevia luonnoksia on esitelty yleisötilaisuudessa 9.4.2013. Valtuustosalissa järjestetyssä tilaisuudessa esiteltiin myös Tikkurilan kaavarungon lähtökohtia. Tilaisuuteen otti osaa toista sataa asukasta.

Tavanomaisen osallistamisen lisäksi Tikkurilan keskustan tulevaisuudesta on keväällä 2013 järjestetty nettikysely, johon saatiin 276 vastausta. Erikseen järjestettiin nettikysely nuorille sekä nuorten osallisuustyöpaja yhdessä Peltolan koulun kanssa. Seniorifoorumin Tikkurilan tulevaisuutta koskeva työpaja järjestettiin 24.5.2013. Asukkailla on saadun palautteen perusteella halu kehittää Tikkurilaa kaupunkimaiseen ja tiiviiseen suuntaan, jossa on elämää ja hyvät palvelut ja joka on helppo kaupunki liikkua myös kävellen tai pyörällä.

Nähtäville asettaminen ja lausuntojen pyytäminen

Kaavaehdotus oli nähtävillä MRA 27 §:n mukaisesti 18.11.–17.12.2015. Yhtään muistutusta ei jätetty. Lausuntoja ei pyydetty.

Kaavamerkintöjen seliteosaan on tehty nähtävilläolon jälkeen teknisiä tarkistuksia.

4.4. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

Tikkurilan keskustaa kehitetään sekoittuneen yhdyskuntarakenteen periaatteiden mukaisesti (Tikkurilan kaavarunko, 062600). Se tarkoittaa sitä, että kaupunkirakenteen uudistuessa asuntoja, liiketiloja ja toimistoja ei sijoiteta toisistaan erillisille alueille, vaan suositaan maantasokerroksiin liiketiloja ja ympäristöä häiritsemättömiä työpaikkoja. Ylemmät kerrokset varataan yleensä asumiselle.

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan tasapainotetun strategian kriittiset menestystekijät:
Kaupunkikasvun hallinta: Kaavoitus ja rakentaminen suunnataan siten, että teknisten palveluiden runkoverkostot ja peruspalvelut ovat tehokkaassa käytössä ja niiden ylläpito taloudellisten resurssien rajoissa.

Vantaan arkkitehtuuristrategia (Kv 30.1.2006):
- vahvistetaan keskustoja eheyttävällä täydennysrakentamisella
- laaditaan laatuluokitus julkisille ulkotiloille
- suunnitellaan kaupunkikuvallisesti hallittuja pysäköintialueita

Tikkurilan kaupunkikuva 2012-2030 (Kala 26.11.2012)
- kantakaupungin kokoojakatuja rajaavat enintään 6-8-kerroksiset rakennukset
- arkkitehtuuri on korkeatasoista
- rakennuksen ja kadun suhdetta elävöitetään esim. arkadein
- pysäköinti hoidetaan rakenteellisesti
- katutason liiketilojen jatkuvuus varmistettava
- katuaukiot ja niihin sijoittuvat kahvilat
- käytetään korkealaatuisia materiaaleja ja kadun kalusteita
- katutila jäsennellään selkeäksi ja turvalliseksi

Alueen oloista johdetut tavoitteet

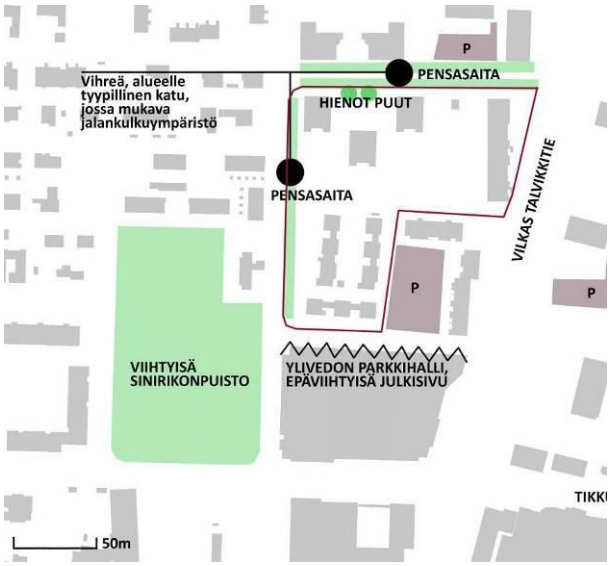

Kaupunkikuva-analyysi

Tavoitteena on rakentaa Tikkurilan keskustaa halkaisevan pääkadun, Talvikkitien varsi riittävän korkeasti ja jämäkästi. Talvikkitien on leveä puistokatu, jonka mittakaava vaatii korkeutta myös sitä reunustavilta rakennuksilta.

Asemakaavan laadulliset tavoitteet

Suunnittelussa ja toteuttamisessa edellytetään rakentamisen ja lähiympäristön korkeaa laatutasoa. Alueelle toivotaan vetovoimaisia, paikkaan sopivia rakennus- ja asuntotyyppejä. Rakennusten katujulkisivujen tulee olla pääosin rapattuja tai paikalla muurattuja. Alueen sijainti Viertolan pientaloalueen vieressä on otettava huomioon.

4.5 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT JA NIIDEN VAIKUTUKSET

4.5.1 Alustavien vaihtoehtojen kuvaus ja karsinta

Näkymä Talvikkitieltä, 13.3.2012, Arkkitehtitoimisto HMV Oy.

Ensimmäisissä luonnoksissa keväällä 2012 tontille kaavailtiin L:n muotoista rakennusta, jonka rakennusoikeus olisi noin 8 000 kerrosneliömetriä. Rakennus sijoittui kiinni korttelin rajoihin sekä Talvikkitien että Hernetien puolella. Koko tontti oli katettu pihakannella, jonka alle pysäköinti sijoittui. Pihakansi jatkuisi yhtenäisenä naapuritontin kansiratkaisuun kytkeytyen. Kahdeksankerroksisen rakennuksen ylin kerros oli muita korkeampi. Hernetien ja Talvikkitien kulmassa oli katutasossa liiketilaa.

Suunnitelmaa pidettiin paikkaan sopivana, sillä tontti oli tehokkaasti hyödynnetty. Kahdeksaa kerrosta pidettiin kuitenkin turhan korkeana – vaikka Talvikkitie on leveä, suurin osa ympäröivästä rakenteesta on nykyisellään nelikerroksisista.

Kesäkuussa 2013 päivätyissä suunnitelmissa rakennuksen ylintä kerrosta on muotoiltu ja se on osin sisäänvedetty. Julkisivu on jaettu noppamaisiin vaaleisiin osiin, joita tummemmat julkisivun osat erottavat. Kahdeksaa kerrosta pidettiin edelleen liian korkeana.

4.5.4 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Tehokas asuinkortteli puoltaa paikkaansa Tikkurilan keskustassa, kävelyetäisyydellä asemasta ja palveluista. Verrattuna tontilla olevaan matalaan rakennukseen korvaavan rakennusoikeuden tulee olla merkittävästi suurempi, jotta uuden rakentaminen olisi taloudellisesti mahdollista. Maantasopysäköinnin sijaan pihakannen alle sijoittuva ratkaisu jättää kannen vapaaksi oleskelua ja istutuksia varten. Pihakansi saadaan toteutettua kokonaisuutena yhdessä naapuritontin kanssa. Kaava-alue rajautuu vilkkaaseen Talvikkitiehen, joten rakennus sijoitetaan siten, että sisäpiha on melulta suojattu.

Talvikkitien varsi kaakosta, 7.6.2013, Arkkitehtitoimisto HMV OY.

Ratkaisu, jossa rakennus on kerrosta matalampi, 25.9.2013, Arkkitehtitoimisto HMV OY.

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavan muutoksessa alue osoitetaan asuinkerrostalojen korttelialueeksi, AK. Rakennukset sijoittuvat tontin reunoille ja muodostavat naapuritontin kanssa yhtenäisen korttelipihan. Pysäköinti on osoitettu pihakannen alle. Suurin sallittu kerrosluku (VII) sijoittuu Talvikkitien varteen. Hernetien puolella rakennusmassa on kuusikerroksinen.

Kaavan rakenne on suunniteltu yhteensopivaksi viereisen kaavamuutoksen numero 002174 kanssa, siten että kaava-alueiden pysäköintikannet rakennetaan kiinni toisiinsa, ja Hernetien rakennusmassat noudattavat yhteensopivia korkeuksia. Kaava-alueet voivat myös hyödyntää yhteistä ramppia Hernetieltä pihakannelle.

KULTARIKONTIEN JA PAJUNOTKON KAAVA-ALUEET MUODOSTAVAT YHTEISEN PIHA-ALUEEN. ARKKITEHTITOIMISTOT JUKKA TURTIAINEN OY JA HMV OY.

5.1.1 Mitoitus

- Asuinkerrostalojen korttelialue AK 0,4 hehtaarin alue. Rakennusoikeus on 8 300 k-m^2 (8 000 asuntok-m^2 + 300 liikek-m^2) ja tehokkuusluku e=2,1. Tämä tarkoittaa noin 150 uutta asuntoa ja noin 200 asukasta
- Autopaikat pihakannen alla: n. 90 kpl
- Pyöräpaikat: 1 kpl/asuinhuone

5.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kokonaisratkaisulla sekä asemakaavamääräyksillä ja -merkinnöillä on varmistettu rakentamisen ja lähiympäristön korkea laatutaso. Määräykset perustuvat Tikkurilan keskustan kaavarunkoon, jossa Talvikkitien julkisivu on määritelty kaupunkikuvallisesti vaativaksi. Katujulkisivu on myös kaupallinen julkisivu.

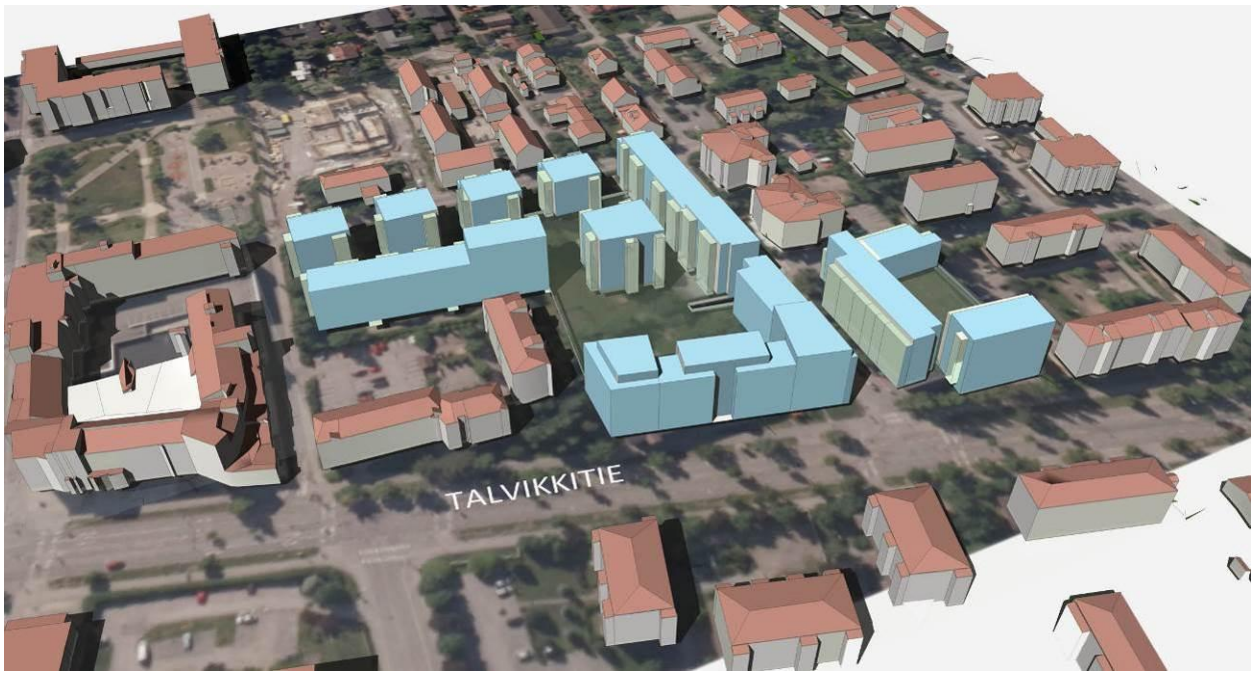

Kuvassa on esitetty kaikkien kolmen alueella käynnissä olevan kaavatyön mukainen rakentaminen.

5.3 ALUEVARAUKSET

5.3.1 Korttelialueet

Asuinkerrostalojen korttelialue (AK)

Rakennusalue sijoittuu korttelin kadun puoleisille reunoille, jolloin sisäpihasta muodostuu aurinkoinen ja melulta suojattu. Pysäköinti sijoittuu pihakannen alle. Kansi jatkuu yhtenäisenä naapurikiinteistöön, jolloin pihasta saadaan avarampi. Asumiseen on osoitettu 8 000 kerrosneliömetrin rakennusoikeus ja sen lisäksi 3 00 kerrosneliömetriä on liike- ja myymälätiloille, joskaan päivittäistavarakauppaa korttelialueelle ei sallita.

Rakennus on Talvikkitien puolella enimmäkseen seitsemänkerroksinen, Hernetien puolella rakennus madaltuu kuuteen kerrokseen. Kadunvarren talorivi jatkuu naapurikiinteistöissä taas seitsemänkerroksisena ja madaltuu länteen päin viisikerroksiseksi (kaavamuutos 002147). Hernetien varteen tulee istuttaa pensasaita.

Kadunvarsien julkisivut on pääosin oltava rapattuja tai paikallaan muurattuja. Katujulkisivujen tulee olla värimaailmaltaan murrettuja ja värikylläisiä. Liiketilojen kerroskorkeuden tulee olla vähintään 4m. Liiketilojen julkisivut on käsiteltävä arkkitehtonisesti ja kaupunkikuvallisesti näyteikkunajulkisivuina, mikä tulee näkyä julkisivun jäsentelyssä ja yksityiskohdissa. Näyteikkunapinnat on säilytettävä läpinäkyvinä eikä niitä saa peittää esimerkiksi mainosjulisteilla.

Pysäköinti

Autopaikkanormina on käytetty 1 ap / 130k-m². Paikoitus on toteutettu pysäköintikannella. Hernetien varrella on muutama autopaikka. Ajoyhteys pysäköintikanteen toteutetaan Hernetien puolelta.

5.3.2 Muut alueet

Katualue

Osa korttelialueesta muutetaan Hernetien katualueeksi. Katualuetta on levennetty, jotta lyhytaikainen asiointi- ja vieraspysäköinti voidaan toteuttaa kadunvarsipysäköintinä.

Ajoneuvoliikenne ja liittymä pihakannen alaiseen pysäköintiin ohjataan kulkemaan Hernetien kautta. Kultarikontien ilme säilyy vehreänä. Kultarikonpolku on jo ennestään runsasliikenteinen Ylivedon lastauksen takia.

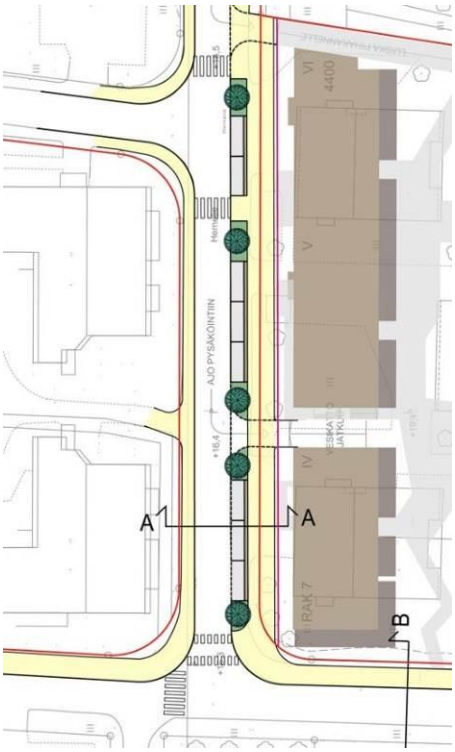

HERNETIEN LIIKENNEJÄRJESTELYT, SITO OY

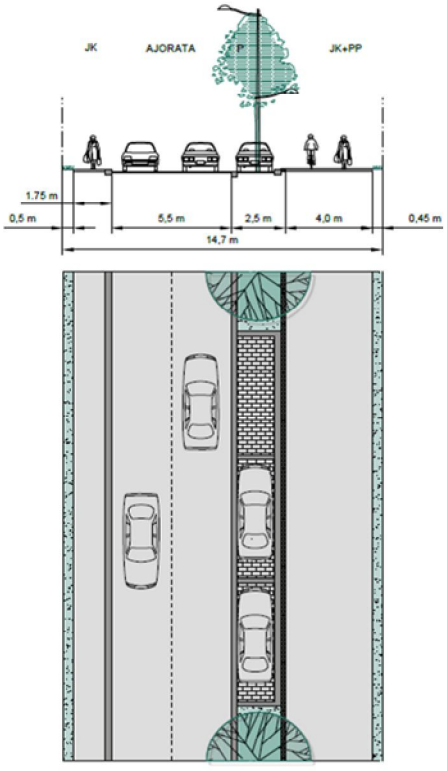

A - A
HERNETIE

5.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

5.4.1. Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella

Kaavamuutos täydentää Tikkurilan keskustaa, mikä toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden henkeä. Uusia kerrostaloasuntoja tulee noin 200 uudelle asukkaalle.

Yhdyskuntarakenne

Alue sijoittuu Tikkurilan keskustan reunaan, vilkkaan pääkadun varteen. Ratkaisu edistää keskustan täydennysrakentamista esimerkillisesti ja luo tiivistä ja tehokasta, keskustamaista kaupunkirakennetta.

Rakentaminen sijoittuu hyvien raideliikenneyhteyksien ulottuville, kävelyetäisyydelle asemakeskuksesta ja Tikkuraitista.

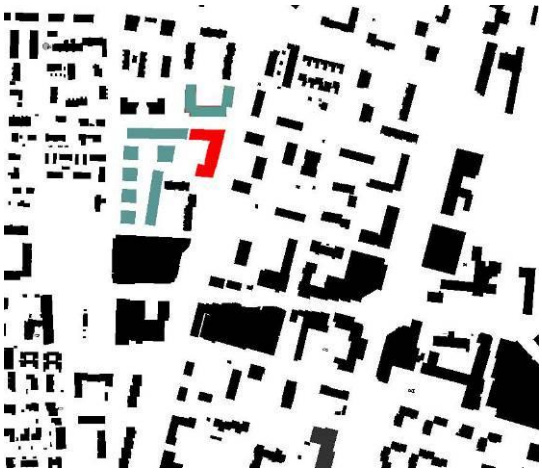

Kaupunkikuva

Asemakaavan muutoksella matala kerrostalo korvautuu korkeammalla kerrostalorakentamisella. Alue muuttuu käynnissä olevilla kaavatöillä kaupunkimaisemmaksi, kun riittävän korkeat rakennukset saadaan rajaamaan Talvikkitien leveää katutilaa. Kadunvarsien julkisivut on pääosin oltava rapattuja tai paikallaan muurattuja. Katujulkisivujen tulee olla värimaailmaltaan murrettuja ja värikylläisiä. Talvikkitien katutasoon tulee liiketilaa ja Hernetien varteen tulee istuttaa pensasaita. Pajunotkon kaava on yksi kolmesta alueella käynnissä olevasta kaavatyöstä.

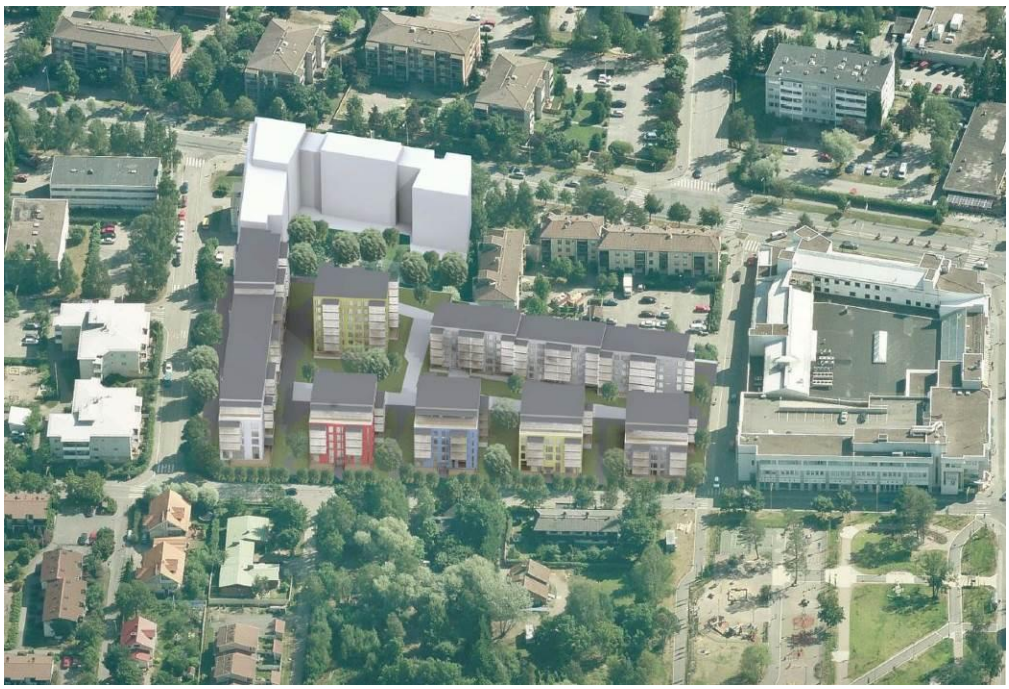

Kultarikontien kaavamuutos 002147 on etualalla. Kuva: Arkkit.tsto Jukka Turtiainen Oy.

Varjotutkielma, jossa on tarkasteltu kuinka kaavamuutosten mukainen rakentaminen vaikuttaa varjoisuuteen.

Asuminen

Kaava-alueelle tulee noin 150 keskusta-asumiseen soveltuvaa asuntoa. Valmistuvat asunnot helpottavat osaltaan pääkaupunkiseudun asuntopulaa. Hanke noudattaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita lisäämällä asuntotuotantoa ja monipuolistamalla asuntokantaa hyvien raideliikenneyhteyksien varrella.

Palvelut ja työpaikat

Kaavamuutosalueelle tulee 300 kerrosneliömetriä liike- ja myymälätilaa, joka pitänee työpaikkojen ja palvelujen määrän nykyisellä tasolla. Asukkaiden lisäys vaikuttaa positiivisesti koko Tikkurilan palveluiden säilymiseen ja monipuolistumiseen. Tikkurilan työpaikat ja palvelut ovat hyvin saavutettavissa jalan, joten hanketta voidaan pitää VAT:n mukaisena.

Virkistys

Lähin virkistysalue on Keravanjoen ranta, joka on osa seudullista viheryhteysverkostoa. Hanke ei vaaranna VAT:n virkistyskäyttöä koskevia tavoitteita.

Liikenne

Liikennemäärät nousevat Hernetiellä arviolta 90 autopaikan sisältämän liikennetuotoksen verran.

Tikkurilan liikenteen kehitystä on arvioitu Tikkurilan keskustan kaavarunkotyössä. Pitemmän linjauksen suunnitelmissa Tikkurilan keskusta-aluetta kehitetään joukkoliikennettä sekä kävelyä ja pyöräilyä suosivaksi. Kielotiestä pyritään saamaan joukkoliikennepainotteinen katu, kun läpiajava autoliikenne ohjataan käyttämään Talvikkitietä. Kielotielle kaavaillaan erillisten pyöräilykaistojen erottamista jalankulusta ja autoliikenteestä. Tikkurilantiellä varaudutaan joukkoliikenteen runkoväylään, joka voi olla pikaraitiotie tai vastaava. Kaavarungon yhteydessä varmistettiin, että liikenneverkon kapasiteetti kestää tehokkaan rakentamisen ja asukasluvun lisäyksen. (Tikkurilan kaavarungon liikenneselvitys, 24.1.2014, WSP).

Ratkaisu tukeutuu joukkoliikenteeseen ja on kävelyetäisyydellä Tikkurilan asemasta. Se lisää alueen joukkoliikenteen matkustajia ja parantaa joukkoliikennepalvelujen kannattavuutta. Voidaan myös arvioida, että sijainnin ansiosta moni tekee etenkin lyhyemmät matkat jalan tai pyörällä.

Vesihuolto

Vesihuollon kannalta kaavan toteuttamisella ei ole ympäristöön vaikutuksia. Hulevesiä on pyrittävä viivyttämään alueen sisällä ennen katuviemäreihin ja Keravanjokeen johtamista.

Vedenjakelu

Asemakaava-aluetta palveleva vedenjakeluverkko on rakennettu. Verkoston kuvaus ja painetasot on selostettu kohdassa 3.1.3.

Jätevesiviemäröinti

Asemakaava-aluetta palveleva jätevesiviemäriverkko on rakennettu (ks. kohta 3.1.3).

Sadevesiviemäröinti

Alue liitetään valmiiseen sadevesiviemäriverkostoon.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Alueen viihtyisyyteen ja meluttomuuteen on kiinnitetty huomiota mm. sijoittamalla rakennukset siten, että syntyy melulta suojattu piha. Talvikkitien puolella asuinhuoneiden ulkokuoren äänieristävyyden ΔL tulee olla vähintään 35 dB. Muilla katujulkisivuilla ja tontin eteläpäädyssä riittää 30 dB:n vaatimus. Pihajulkisivuilla, joille kohdistuva melutaso on alle 55 dB, ei tarvitse asettaa erityistä äänitasoerotusvaatimusta.

Sosiaalinen ympäristö

Alueelle tulee uusia asukkaita, jotka ovat hyvin toimeen tulevia, omistusasuntoon investoivia ihmisiä. Tikkurilan keskustassa on koettu varsinkin viikonloppuöihin keskittyviä järjestyshäiriöitä. Tuoreen VTT:n julkaisun ”Turvalliset kaupunkiympäristöt” mukaan häiriöiden taustalla on Tikkurilan profiloituminen ”bilekaupungiksi”, jonne tullaan kauempaa viettämään iltaa. Kun keskustan toimistokorttelit ovat iltaisin ja viikonloppuisin tyhjillään, jää alueelle häiriökäyttäytymisen kannalta oleellisia katvealueita. Eli häiriöt tavallisen asumisen kannalta ovat vähäisiä. Lisäämällä asuntoja keskustaan sosiaalinen kontrolli alueella kasvaa. Hanke on VAT:n mukainen.

Taloudellisia vaikutuksia

Uudet asunnot kasvattavat alueen työvoimatarjontaa ja niiden rakentaminen sekä uudet työpaikat lisäävät osaltaan pääkaupunkiseudun taloudellista toimeliaisuutta. Kun asukaspohja kasvaa, Tikkurilalla on mahdollisuudet kehittyä aidosti kaupunkikeskustaksi, joka tukeutuu liikenteellisesti kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen. Samalla keskustan asema kaupan ja palvelujen alueena vahvistuu. Korkealaatuinen kaupunkiympäristö lisää alueen vetovoimaisuutta.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Uudisrakentaminen sijoittuu jo rakennetuille alueille, eikä sillä ole vaikutusta alueen luontoarvoihin. Hanke hyödyntää pitkälti olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa. Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

5.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Tieliikenteen melu on käsitelty kohdassa 5.4.1.

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

6.2 TOTEUTTAMINEN JA AJOITUS

Kaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus. Tavoitteena on aloittaa rakentaminen välittömästi kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen.

7 KAAVAMUUTOSTYÖHÖN OSALLISTUNEET

Asiamies:	Jaakko Sylvin	
Arkkitehtitoimisto HMV Oy		
Sito Oy (liikenne)		
Vantaan kaupunki		
Kaupunkisuunnittelu	Asta Tirkkonen	aluearkkitehti
	Carina Ölander (-30.4.2014)	asemakaavasuunn.
	Seppo Niva (2.5.2014-)	asemakaavasuunn.
	Laura Muukka	maisema-arkkitehti
	Kaija Topra	suunn.avustaja
Kuntatekniikan keskus	Paula Jääskeläinen	kehitysinsinööri
	Jarmo Pajunen	liikennesuunn.
	Ilari Heiska	liikennesuunn.
	Janne Karppinen	geotekn.suunn.
	Antti Auvinen	vesihuollon suunn.
Rakennusvalvonta	Päivi Teerikangas	lupa-arkkitehti
Yrityspalvelut	Tuula Hurme	asumisasioiden päällikkö
	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö

Vantaalla, 8. päivänä helmikuuta 2016

Seppo Niva
asemakaavasuunnittelija

Asta Tirkkonen
aluearkkitehti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	07.01.2015
Kaavan nimi	002174 Viertola 63 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	06.05.2013
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002174
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,4092	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,4092

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,4092**	**100,0**	**8300**	**2,03**	**0,0000**	**5845**
A yhteensä	0,3981	97,3	8300	2,08	-0,0111	5845
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,0111	2,7	0		0,0111	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,4092**	**100,0**	**8300**	**2,03**	**0,0000**	**5845**
A yhteensä	0,3981	97,3	8300	2,08	-0,0111	5845
AK	0,3981	100,0	8300	2,08	-0,0111	5845
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,0111	2,7	0		0,0111	0
Kadut	0,0111	100,0	0		0,0111	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

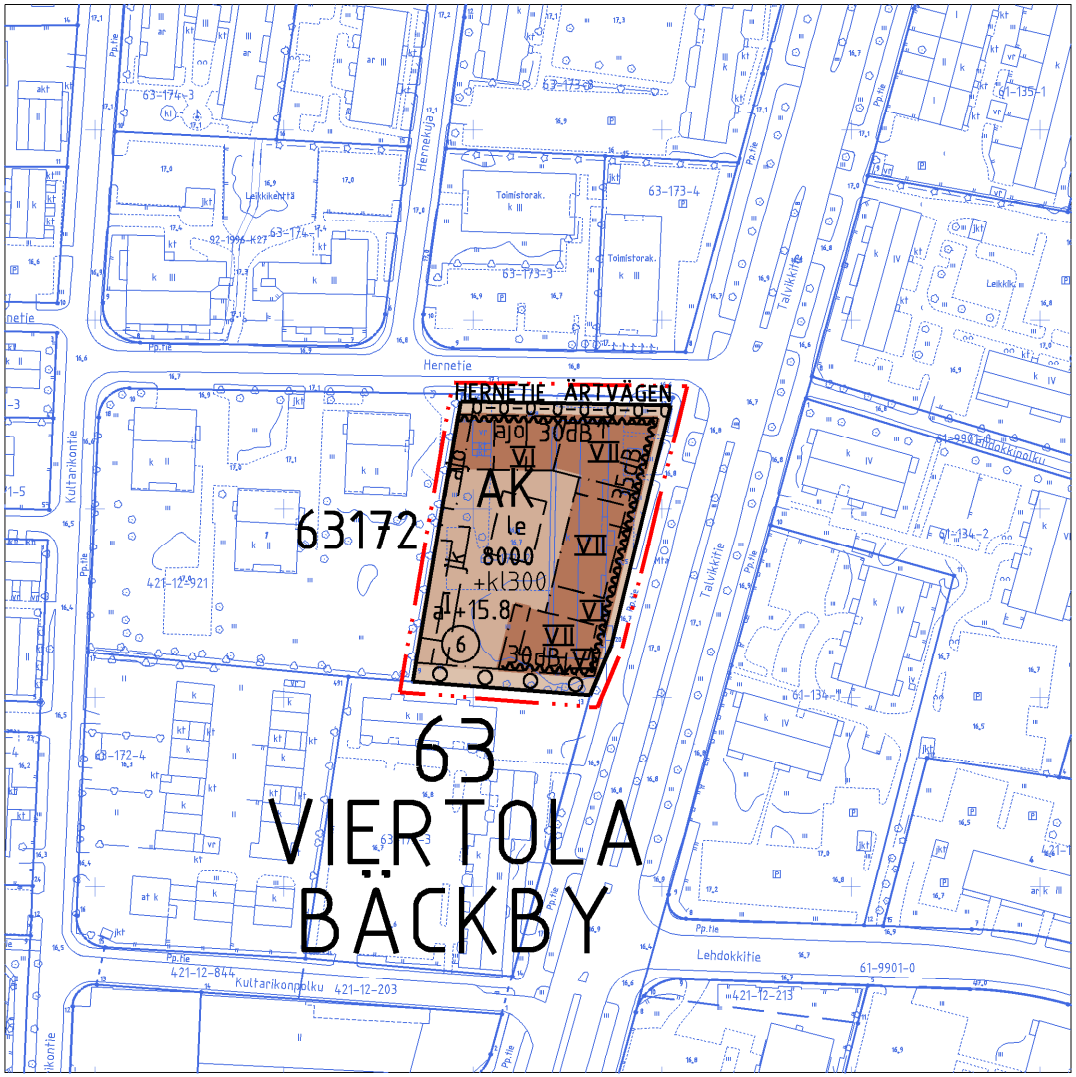

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

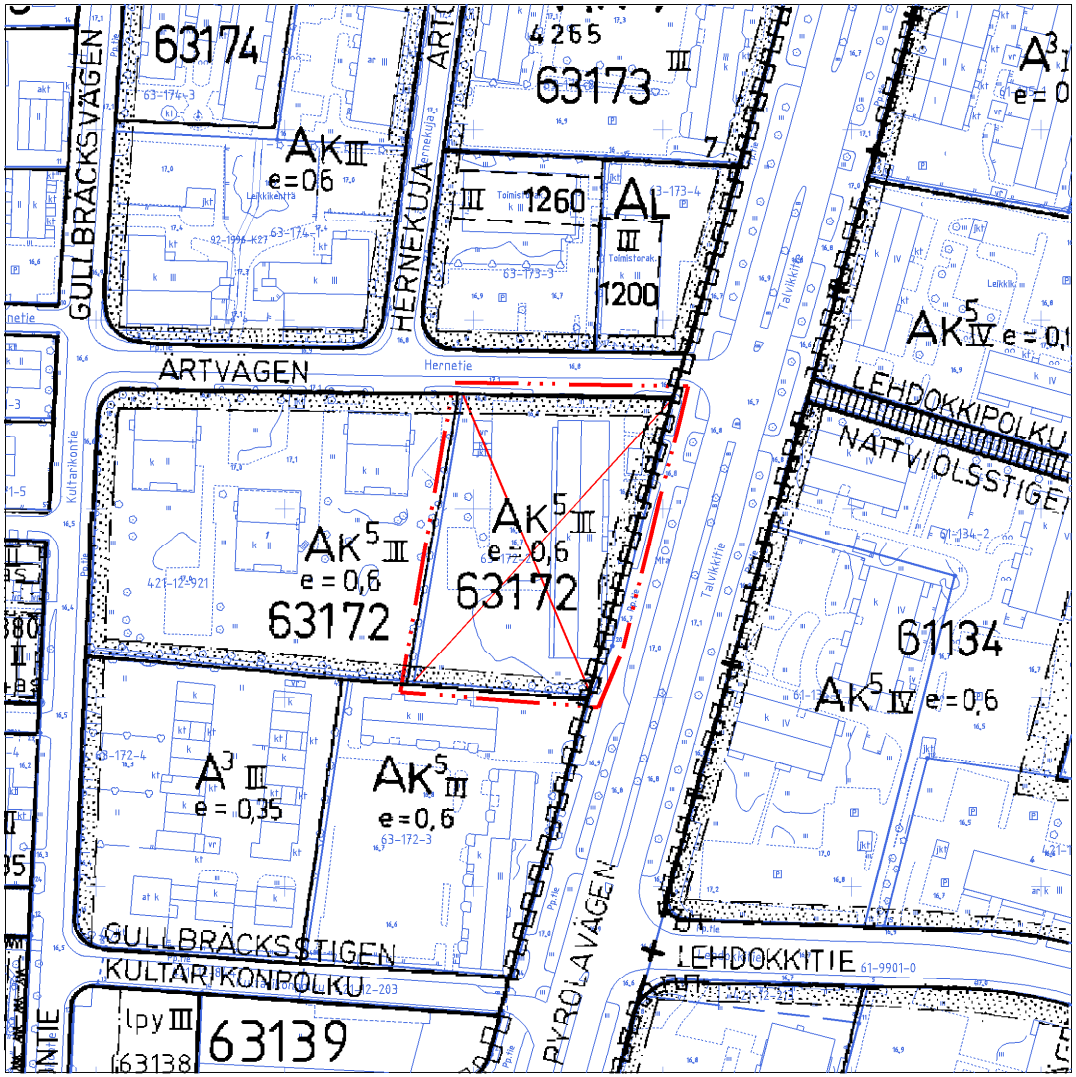

POISTETTAVAT MERKINNÄT

0 25 50m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot 1 / 3 Baskartbladens nummer
002174	8.2.2016	686501, 687501

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 63

VIERTOLA

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 63172 sekä katualuetta.
(Osa kumoutuvan asemakaavan korttelia 63172.)

Tonttijaon muutos
Osa korttelia 63172.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 63

BÄCKBY

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 63172 samt gatuområde.
(Del av kvarter 63172 i den plan som upphävs.)

Ändring av tomtindelningen
Del av kvarteret 63172.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

— · · · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

AK **Asuinkerrostalojen korttelialue.**

Alueelle saa rakentaa asuinkerrostaloja.

Talvikkitien varteen tulee sijoittaa liiketilaa maantasokerrokseen vähintään 270 k-m². Liiketilojen tulee ulottua mahdollisimman suureen osaan Talvikkitien puoleista julkisivua. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa.

Porrashuoneiden yhteyteen asuinrakennuksen kaikkiin kerroksiin saa rakentaa asukkaiden yhteiseen käyttöön asumista palvelevia sauna-, kerho-, askartelu-, pyykinkäsittely-, huolto-, varasto-, väestönsuoja, teknisiä- yms. tiloja sekä asuntoihin liittyviä viherhuoneita asemakaavassa annetun rakennusoikeuden lisäksi. Nämä tilat eivät mitoita autopaikkoja.

Porrashuoneiden 15 k-m² ylittävän osan kussakin kerroksessa saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia.

Parvekkeet, viherhuoneet ja erkkerit saa rakentaa rakennusalan rajan yli.

Jätehuollon tilat tulee sijoittaa rakennusten maantasokerrokseen.

Autopaikat tulee sijoittaa pihakannen alle.

Rakennus tulee varustaa koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdolla, jossa tuloilma on otettava kattotasolta mahdollisimman etäältä epäpuhtauslähteistä. Ilmanvaihtolaitteisto tulee varustaa riittävän tehokkailla suodattimilla.

Arkkitehtuuri
Rakennuksen, rakenteiden ja aitojen tulee olla arkkitehtuuriltaan, kaupunkikuvaltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia sekä ilmeeltään yhtenäisiä. Pihakannen eteläreunan ilmeeseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Maantasokerroksen julkisivu ei saa antaa umpinaista vaikutelmaa.

Rakennuksen julkisivut tulee jäsentää pienempiin osiin.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för flervåningshus.

På området får byggas flervåningsbostadshus.

Utmed Pyrolavägen ska minst 270 m²-vy affärslokaler förläggas till markplanet. Affärslokalerna ska omfatta en så stor del av fasaden mot Pyrolavägen som möjligt. På områden får ingen dagligvaruaffär placeras.

I anslutning till trapphusen får, utöver den byggrätt som anvisas i detaljplanen, i samtliga våningar av bostadsbyggnaden byggas sådana bastu-, klubb-, hobby-, tvätthanterings-, service-, förråds- och tekniska utrymmen samt skyddsrum och motsvarande utrymmen som tjänar boendet och är gemensamma för invånarna, samt vinterträdgårdar i anslutning till bostäderna. Dessa utrymmen räknas inte vid dimensioneringen av bilplatser.

Utöver den i detaljplanen anvisade våningsytan får på varje våning byggas den del av trapphusen som överstiger 15 m²-vy. Trapphusen ska ha dagsljusinsläpp.

Balkonger, vinterträdgårdar och burspråk får byggas så att de skjuter ut över gränsen för byggnadsytan.

Avfallshanteringsutrymmena ska placeras i byggnadernas markplan.

Bilplatserna ska placeras under gårdsdäcket.

Byggnaden ska utrustas med maskinell till- och frånluftsventilation, där tilluften tas från taknivå och på så stort avstånd från föroreningskällor som möjligt. Ventilationsanläggningen måste utrustas med tillräckligt effektiva filter.

Arkitektur
Byggnaden, konstruktionerna och stängslen ska vara högklassiga till sin arkitektur och när det gäller stadsbilden och materialen och ha ett enhetligt utseende. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid utseendet på den södra sidan av gårdsdäcket. Fasaden i markplanet får inte ge ett slutet intryck.

Byggnadens fasader ska delas in i mindre partier.

Mahdolliset elementtisaumat tulee häivyttää sauman sijoituksen tai julkisivun pintarakenteen avulla. Kadunvarsien julkisivujen tulee olla pääosin rapattuja tai paikalla muurattua tiiltä. Katujulkisivujen tulee olla värimaailmaltaan murrettuja ja värikylläisiä.

Eventuella elementfogar ska elimineras med hjälp av fogens placering eller fasadens ytstruktur. Fasaderna mot gatan ska huvudsakligen vara putsade eller av tegel murad på plats. Gatufasaderna ska hålla en färgmättad färgskala i brutna nyanser.

Päätyseinät eivät saa olla ikkunattomia.

Gavelväggarna får inte vara fönsterlösa.

Räystäslinjan yläpuolelle tulevat tekniset tilat tulee sovittaa rakennuksen arkkitehtuuriin.

Tekniska utrymmen ovanför takfotslinjen ska anpassas till byggnadens arkitektur.

Liiketilojen julkisivut on käsiteltävä arkkitehtonisesti ja kaupunkikuvallisesti näyteikkunajulkisivuina, mikä tulee näkyä julkisivun jäsentelyssä ja yksityiskohdissa. Näyteikkunapinnat on säilytettävä läpinäkyvinä eikä niitä saa peittää esimerkiksi mainosjulisteilla. Liiketilojen kerroskorkeuden tulee olla noin 4 m.

Affärslokalernas fasader ska arkitektoniskt och stadsbildsmässigt behandlas som skyltfönsterpartier vilket ska synas i fasadens artikulering och detaljer. Skyltfönsterpartierna ska förbli transparenta och får inte täckas in helt med till exempel reklamaffischer. Affärslokalernas våningshöjd ska uppgå till runt 4 m.

Pihat
Pihalta on rakennettava jalankulkureitti viereisen tontin pihalle osoitteessa Hernetie 4.

Gårdarna
Från gården ska en gångförbindelse byggas till gårdsplanen på den intilliggande tomten med adressen Ärtvägen 4.

Korttelin alueelle on laadittava yhtenäinen piha- ja valaistussuunnitelma. Tonttien välisiä rajoja ei saa aidata. Tonttien piha-alueet tulee jäsentää erilaisilla pinnoitteilla ja istutuksilla. Piha-alueilla tulee käyttää korkeatasoisia materiaaleja. Piha-alueelle on varattava viihtyisä ulko-oleskelutila ja korttelialueen yhteinen leikki- ja oleskelualue.

För kvartersområdet ska en enhetlig gårds- och belysningsplan göras upp. Gränserna mellan tomterna får inte inhägnas. Tomternas gårdsområden ska delas upp med olika ytbeläggningar och planteringar. På gårdsområdena ska högklassiga material användas. På gårdsområdet ska reserveras ett trivsamt utevistelseutrymme och ett gemensamt lek- och vistelseområde för hela kvartersområdet.

Pihakannelle on istutettava pensaita, perennoja ja pienpuita.

På gårdsdäcket ska planteras buskar, perenner och mindre träd.

Rakennuslupaa varten on laadittava hulevesisuunnitelma.

För bygglovet måste en dagvattenplan utarbetas.

Melu
Talvikkitien varrella tulee teknisin ratkaisuin huolehtia siitä, että ohjeiden mukainen melutaso ei ylity parvekkeilla.

Buller
Utmed Pyrolavägen ska genom tekniska lösningar sörjas för att bullernivån enligt anvisningarna inte överskrids på balkongerna.

Auto- ja polkupyöräpaikat
Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Asunnot	1 ap/ 130 k-m²
Liiketilat	1 ap/ 50 k-m²

Bil- och cykelplatser
Minimiantalet bilplatser:

Bostäder	1 bp/ 130 m²-vy
Affärslokaler	1 bp/ 50 m²-vy

Polkupyöräpaikkoja on varattava vähintään 1 kpl/asuinhuone. Puolet paikoista on oltava helposti käytettäviä.

Antalet cykelplatser som reserveras ska vara minst 1st/bostadsrum. Hälften av platserna ska vara lättillgängliga.

Pihakansi on rakennettava kiinni viereisen tontin autokannen kanssa osoitteessa Hernetie 4.

Gårdsdäcket ska byggas ihop med gårdsdäcket på den intilliggande tomten, adress Ärtvägen 4.

Pihakannen pelastusreitti tulee merkitä selvästi ja mitoittaa koko pihakansi siten, että se kestää pelastuskaluston painon.

Räddningsvägen på gårdsdäcket ska tydligt märkas ut och hela gårdsdäcket planeras så att det bär räddningsmaterielets vikt.

	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.
⑥	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
63	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
VIERT	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
63172	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
8000+kl300	Lukusarja, jossa ensimmäinen luku ilmoittaa asuntokerrosalan neliömetrimäärän ja toinen luku liikehuoneistojen kerrosalan neliömetrimäärän.	Talserie vars första tal anger bostadsvåningsytan i kvadratmeter och andra tal våningsytan i kvadratmeter för affärslokaler.
VI	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
	Ohjeellinen rakennusala.	Riktgivande byggnadsyta.
a I +15.8	Auton säilytyspaikan rakennusala, jossa roomalainen numero osoittaa autotasojen suurimman sallitun määrän ja luku osoittaa alimman autopaikkatason likimääräisen korkeusaseman.	Byggnadsyta för förvaringsplats för bil där den romerska siffran anger största tillåtna antal bilplan och där talet anger den approximativa nivån på det understa bilplanet.
	Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.	Pilen anger den sida av byggnadsytan som byggnaden skall tangera.
35dB	Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jonka puoleisten rakennuksen ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB.	Beteckningen anger att ljudisoleringen mot trafikbuller i byggnadens ytterväggar samt fönster och andra konstruktioner skall vara minst 35 dB mot denna sida av byggnadsytan.
le	Ohjeellinen leikki- ja oleskelualueeksi varattava alueen osa.	Riktgivande del av område som skall reserveras för lek och utevistelse.

3 / 3

o o o o o	Säilytettävä / istutettava puurivi.	Trädrad som skall bevaras / planteras.
-o--o--o--o-	Säilytettävä / istutettava pensasaita.	Häck som skall bevaras / planteras.
	Katu.	Gata.
ajo	Ajoyhteys.	Körförbindelse.
ajo	Alueella oleva ohjeellinen ajoyhteys.	Riktgivande körförbindelse inom området.
jk	Ohjeellinen alueen sisäiselle jalankululle varattu alueen osa.	Riktgivande del av område reserverad för områdets interna gångtrafik.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Asemapiirros, jossa näkyy kaavamuutos 002147 (Kultarikontie) ja 002174(Pajunotko). Ne ryhmittyvät kansipihan ympärille. Pysäköintihalliin, pihakannen alle ajetaan Hernetien puolelta.

46 § Talous- ja hallintojohtajan viran täyttäminen

VD/9558/01.01.04.00.00/2015
HP/K-ML/LL

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan talous- ja hallintojohtajan virka on ollut haettavana 27.11. - 15.12.2015 (Helsingin Sanomat, www.vantaa.fi ja mol.fi). Viran (vakanssi nro 500010) kelpoisuusehtona on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, käytännössä saavutettu johtamiskokemus sekä hyvä taloushallinnon osaaminen sekä hyvä suomen kielen suullinen ja kirjallinen taito ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan johtosäännön 5 §:n mukaan talous- ja hallintopalvelujen tulosalue vastaa talous- ja hallintojohtajan johdolla keskitetysti toimialan talouteen, hallintoon ja toimialatasoiseen kehittämiseen liittyvistä tehtävistä ja kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta, sekä tarjoaa tukipalveluita toimialan muille tulosalueille.

Virkaa haki määräaikaan mennessä 31 henkilöä, joista yksi peruutti hakemuksensa. Hakijoista 26 täyttää kelpoisuusehdot. Luettelo virkaa hakeneista on esityslistan liitteenä ja hakijakooste on julkaistu luottamushenkilöiden Extranet-sivuilla.

Apulaiskaupunginjohtaja Penttilä ja henkilöstöjohtaja Lievonen haastattelivat 5.1.2016 hakijoista neljä ja kaupunginhallituksen ryhmien edustajat haastattelivat yhden henkilön 4.2.2016. Lisäksi yhdelle henkilölle on tehty henkilöarviointi, joka on esitelty ryhmien edustajille 4.2.2016 ja on kaupunginhallituksen kokouksessa kaikkien jäsenten tutustuttavana.

Kaupunginhallitus 8.2.2016 § 46

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) suorittaa talous- ja hallintojohtajan virkavaali
b) vahvistaa viran tehtäväkohtaiseksi palkaksi 5 357,38 euroa
c) todeta, edellytyksenä virkasuhteen alkamiselle, että virkaan valittu toimittaa hyväksyttävän terveydenhuollon todistuksen terveydentilastaan ja
d) todeta, että virkaan valitulla on kuuden kuukauden koeaika.

Pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsenillä oli mahdollisuus tutustua henkilöarviointiin kokouksen aikana.
Päätös:
Päätettiin
a) yksimielisesti valita talous- ja hallintojohtajaksi Jonna Hohti,
b) vahvistaa viran tehtäväkohtaiseksi palkaksi 5 357,38 euroa,
c) todeta edellytyksenä virkasuhteen alkamiselle, että virkaan valittu toimittaa hyväksyttävän terveydenhuollon todistuksen terveydentilastaan, ja
d) todeta, että virkaan valitulla on kuuden kuukauden koeaika.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Luettelo talous- ja hallintojohtajan virkaa hakeneista

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
henkilöstöjohtaja Kirsi-Marja Lievonen, puh. 040 570 5593, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan talous- ja hallintojohtajan viran hakijat joulukuu 2015:

1. Alanne Jani
2. Aro Kirsi
3. Halonen Raimo
4. Hankivuo Jari
5. Hietanen Tommi
6. Hohti Jonna
7. Huttunen Harri
8. Huttunen Risto
9. Jussila Samuli
10. Latikka Tapani
11. Maaninka Rauno
12. Malinen Veli-Matti
13. Mäki Pekka
14. Niemi Antti
15. Oksanen Hannes
16. Purhonen Panu
17. Ratia-Pulkkinen Tuula
18. Rauhanen Jukka
19. Saarinen Sari
20. Sarpiola Jari
21. Savela Juha
22. Henkilö ei halua nimeään julkisuuteen
23. Talasvirta Jussi
24. Tamminen Timo
25. Tassberg Marjut
26. Tirkkonen Pekka

27. Tormonen Sakari

28. Tuunainen Vesa

29. Urtti Vesa

30. Vainio Petri

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Tässä kokouksessa tehtyyn päätökseen, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään **Vantaan kaupunginhallitukselle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan kaupunginhallituksen osoite:

Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Tässä kokouksessa oikaisuvaatimuksen johdosta annettuihin **päätöksiin tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen voi tehdä vain oikaisuvaatimuksen tekijä, tai mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä (koskee myös oikaisuvaatimuksen hylkäävää päätöstä)
  tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), kunnan jäsen, alueellinen ympäristökeskus tai muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa, maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia sekä rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Poikkeus: Kun kyse on vaikutukseltaan vähäisen muun asemakaavan kuin ranta-asemakaavan muutosta koskevasta asiasta, päätökseen ei ole valitusoikeutta kunnan jäsenellä.

Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta, supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita taikka nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla, heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä taikka muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa, tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**. Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä valitusviranomaiselle **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

Kunnan jäsenen ja asemakaavan muutosta koskevissa asioissa myös asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen**, jolla on päätetty käyttää etuosto-oikeutta, voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Valituksen saa tehdä ostaja ja etuostolain 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myyjä.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksiköllе hankintalain 81 ja 83 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 89 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

  Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

  Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnysarvon.

6.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 81-83 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

6.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 86 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:
asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.
Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä
valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 102 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 86 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2 000 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 500 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

7.1
Tässä kokouksessa tehdyistä **päätöksistä, joilla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta**, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai valittamalla hakea muutosta. (Etuostolaki 22 § 2 mom.)

7.2
Tässä kokouksessa tehtyyn, **verotusta koskevan oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta** valittamalla (Verotusmenettelylaki 88 § 6 mom.).

7.3
Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen**, ei saa hakea muutosta.

7.4
Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.